

BIBLIOTHECA « EPHEMERIDES LITURGICAE »
« SUBSIDIA »

COLLECTIO CURA A. PISTOIA, C.M., ET A.M. TRIACCA, S.D.B., RECTA

80

ΕΥ Χ
Β

L'EUCOLOGIO BARBERINI GR. 336

(ff. 1-263)

Edizione a cura di

Stefano PARENTI ed Elena VELKOVSKA

© by Centro Liturgico Vincenziano, 1995

C.L.V. - EDIZIONI LITURGICHE - Via Pompeo Magno, 21 - 00192 ROMA
Tel. (0)6-3216114 - Fax (0)6-3221078 - C.C.P. n. 56307002

1995

C.L.V. - EDIZIONI LITURGICHE

Via Pompeo Magno, 21 - 00192 ROMA

Ai nostri Genitori

INDICE GENERALE

	<i>Pag.</i>
<i>Ringraziamenti</i>	VII
Opere citate in forma abbreviata	IX
Introduzione	XXIII
Breve descrizione dei manoscritti impiegati nell'apparato	XXXIII
EUCOLOGIO	1
Indici:	
I. Indice scritturistico	321
II. Indice alfabetico delle preghiere.....	337
III. Indice alfabetico dei verbi presenti nelle rubriche e nei titoli delle preghiere	347
IV. Indice alfabetico dei termini rubricali.....	355
V. Indice alfabetico delle intenzioni delle litanie	372
VI. Indice delle formule e monizioni presidenziali	376
VII. Indice delle monizioni diaconali.....	378
VIII. Indice delle acclamazioni e delle risposte	379
IX. Indice innografico	380
X. Indice onomastico	381
XI. Categorie di eretici.....	383

RINGRAZIAMENTI

Gli Editori desiderano ringraziare Persone ed Istituzioni che hanno resa possibile la realizzazione del presente lavoro, in primo luogo P. Leonard Boyle, OP, Prefetto della Biblioteca Apostolica Vaticana e tutto il personale di questa prestigiosa istituzione; la Biblioteca del Pontificio Istituto Orientale, in particolare l'ex Direttore J.L. Dugan, SJ; la Direzione ed il personale del Centro Italiano per lo studio del manoscritto della Biblioteca Nazionale Centrale "Vittorio Emanuele" di Roma; la Biblioteca del Monumento Nazionale della Badia Greca di Grottaferrata ed il suo dotto bibliotecario ed ora Egumeno, l'Archimandrita Marco (Petta); la Biblioteca Ambrosiana ed il suo Prefetto Mons. Gianfranco Ravasi e l'ex Prefetto Mons. Enrico Galbiati, amico sincero dell'Oriente Cristiano; i Proff. Barbara ed il compianto Kurt Aland e tutto il personale dell'Institut für neutestamentliche Textforschung di Münster in Westfalen; il Prof. Miguel Guejbe, ordinario di Teologia Orientale nella Westfälische Willhelms Universität della stessa città; il Rev.mo P. Abate Gregor M. Hanke, OSB e la Comunità del monastero di Plankstetten in Baviera, nella cui quiete questo lavoro ha preso forma definitiva; il Dr. Abraham-A. Thiermeyer e Mons. George Härteis, Regens del seminario di Eichstätt per il vivo interessamento ed il sostegno ricevuto.

Desideriamo poi ringraziare i Professori Mirena Slavova e Dimitar Bojadziev dell'Università di Sofia per gli utili consigli in campo ecdotico, e specialmente il Dr. Rumjan Lazov dell'Istituto di Matematica dell'Accademia delle Scienze di Bulgaria cui si deve l'impostazione grafica del presente lavoro e la creazione dei *fonts*. Grazie anche al Prof. Maurizio Paparozzi per aver pazientemente riletto il lavoro e per le osservazioni fatte, sempre motivo di appassionata e costruttiva conversazione.

Un ringraziamento del tutto particolare è però per Miguel Arranz, SJ, già nostro professore al Pontificio Istituto Orientale di Roma, cui si deve l'idea stessa della presente edizione. Nel piano di studio sistematico dei manoscritti dell'antico eucologio bizantino, egli assegnò ad uno degli scriventi il codice Barberini come tema di Licenza in Scienze Ecclesiastiche Orientali, e dovette non poco insistere per vincere la riluttanza dell'autore perché quel lavoro del tutto provvisorio si trasformasse in un'edizione integrale. Ora, citando una frase a Lui cara – *finis coronat opus* – di tanta insistenza gli siamo grati.

Roma, 11 maggio 1995

Stefano PARENTI - Elena VELKOVSKA

OPERE CITATE IN FORMA ABBREVIATA

- ABI = 'Ανάλεκτα Βλατάδων.
- ALM.PR1-3 = ID., *Тайная исповедь в Православной Восточной Церкви*, III: Приложения к первому тому. Приложения ко второму тому, Odesa, 1894.
- ALM.VRA = A.I. ALMAZOV, *Врачевальныя молитвы, ии Летопись историко-филологического общества при Императорском Новороссійском Университете*, 8 (1900), 367-514.
- ANA = A. PAPADOPOULOS-KERAMEUS, *'Ανάλεκτα Ἱεροσολυμιτικῆς σταχυολογίας*, II, St. Peterburg, 1884.
- ARC = [A. ARCUDIUS], *Νέον Ἀνθολόγιον πληρέστατόν τε καὶ ἀκριβέστατον*, Roma, 1598.
- ARR.ABL = M. ARRANZ, *Les Sacrements de l'ancien Euchologe constantinopolitain* (9). IVe partie: L'«*Illumination*» de la nuit de Pâques. Chapitre VI: Ablution et Tonsure des neophytes, OCP 55 (1989), 33-62.
- ARR.ADM = ID., *Les Sacrements ...* (2). 1ère partie: *Admission dans l'Eglise des convertis des hérésies ou d'autres religions non-chrétiennes*, OCP 49 (1983), 42-90.
- ARR.AEE = ID., *Les Sacrements ...* (3). IIème partie: *Admission dans l'Eglise des enfants des familles chrétiennes* («*Premier catécuménat*»), OCP 49 (1983), 284-302.
- ARR.ESP = ID., *L'office de l'Asmatikos Hesperinos* («*vêpres chantées*») de l'ancien Euchologe byzantin. 1ère partie: *Les Prières*, OCP 44 (1978), 107-130.
- ARR.GON = ID., *La prière de la Gonyklisia ou de la Génuflexion du jour de la Pentecôte dans l'ancien Euchologe byzantin*, OCP 48 (1982), 92-123.

- ARR.IL1 = M. ARRANZ, *Les Sacrements... (6). IVème partie: L' "Illumination" de la nuit de Pâques*, OCP 51 (1985), 60-86.
- ARR.IL2 = ID., *Les Sacrements... (8). IVème partie: L' "Illumination" de la nuit de Pâques. Chapitres II-V*, OCP 53 (1987), 59-106.
- ARR.MYR = ID., *Les Sacrements ... (10). La consécration du Saint-Myron*, OCP 55 (1989), 317-338.
- ARR.ORT = ID., *L'office de l'Asmatikos Orthros («matines chantées») de l'ancien Euchologe byzantin*, OCP 47 (1971), 122-157.
- ARR.PAN = ID., *Les prières presbytérales de la Pannychis de l'ancien Euchologe byzantin et la Panikhida des défunts*, I, OCP 40 (1974), 314-343.
- ARR.PEN = ID., *Les prières pénitentielles de la tradition byzantine, Les Sacrements de la restauration de l'ancien Euchologe constantinopolitain II-2 (1ère partie)*, OCP 57 (1991), 87-141.
- ARR.PPH = ID., *Les prières presbytérales des Petites Heures dans l'ancien Euchologe byzantin*, OCP 39 (1973), 29-82.
- ARR.PRE = ID., *La Liturgie des Présanctifiés de l'ancien Euchologe byzantin*, OCP 47 (1981), 332-388.
- ARR.REN = ID., *Les Sacrements ... (5). IIIème partie: Préparation au Baptême (conclusion). Chapitre II: Renonciation à Satan et Adhésion au Christ*, OCP 50 (1984), 372-397.
- ARR.ROY = ID., *Couronnement royal et autres promotions de cour. Les Sacrements de l'Institution de l'ancien Euchologe constantinopolitain III-1*, OCP 56 (1990), 83-133.
- ARR.TRI = ID., *Les prières presbytérales de la Tritoeuktê de l'ancien Euchologe byzantin. 1ère partie: textes et documents*, OCP 43 (1977), 70-93.
- ARR.VES = ID., *Les prières sacerdotales des vêpres byzantines*, OCP 37 (1971), 85-124.
- ARRANZ, Sources = ID., *Les Sacrements de l'ancien Euchologe constantinopolitain (1). Étude préliminaire des sources*, OCP 48 (1982), 284-335.
- ASTRUC = Ch. ASTRUC et alii, *Les sources grecques pour l'histoire des Pauliciens d'Asie Mineure*, *Traux et Mémoires* 4 (1970), 1-226.

- BAU = A. BAUMSTARK, *Die konstantinopolitanische Messliturgie vor dem 9. Jahrhundert. Übersichtliche Zusammenstellung des wichtigsten Quellenmaterials* (Kleine Texte 35), Bonn, 1909.
- BBGG = Bollettino della Badia Greca di Grottaferrata, nuova serie.
- BEI = R. ENGDHAL, *Beiträge zur Kenntnis der byzantinischen Liturgie*, Berlin, 1908.
- BIHBR = Bulletin de l'Institut Historique Belge de Rome.
- BLASS-DEBRUNNER = F. BLASS-A. DEBRUNNER, *Grammatica del greco del Nuovo Testamento*. Nuova edizione di F. REHKOPF. Edizione italiana a cura di G. PISI, Brescia, 1982.
- BOR = N. BORGIA, *Ἠρολόγιον "diurno" delle Chiese di rito bizantino* (Orientalia Christiana 56) 16/I, 151-254, Roma, 1929.
- BOT = B. BOTTE, *La Tradition apostolique de saint Hippolyte. Essai de reconstitution* (LQF 39), Münster/Westfalen, 1963.
- BRU = V. BRUNI, *I funerali di un sacerdote nel rito bizantino secondo gli eucologi manoscritti di lingua greca* (Publicazioni dello Studium Biblicum Franciscanum, Collectio Minor 14), Gerusalemme, 1972.
- BUN.ANA = Ch. BUNSEN, *Analecta Ante-Nicaena III*, London, 1854
- BUN.HSZ = ID., *Hippolytus und seine Zeit*, II, Leipzig, 1853.
- BUONOCORE-I-II = M. BUONOCORE, *Bibliografia dei fondi manoscritti della Biblioteca Vaticana (1968-1980)*, I-II, (ST 318-319), Città del Vaticano, 1986.
- BUR = O.H.E. KHS. BURMESTER, *An Offertory-Consecratory Prayer in the Greek and Coptic Liturgy of Saint Mark*, Bulletin de la Société d'Archéologie Copte 17 (1963-1964) 23-33.
- Byz = Byzantion.
- CANART, *Codices Vaticani* = P. CANART, *Bibliothecae Apostolicae Vaticanae Codices manu scripti ... Codices Vaticani graeci: codices 1745-1962*, Città del Vaticano, 1970.

- CANART-PERI = P. CANART-V. PERI, *Sussidi bibliografici per i manoscritti greci della Biblioteca Vaticana* (ST 261), Città del Vaticano, 1970.
- CERESA = M. CERESA, *Bibliografia dei fondi manoscritti della Biblioteca Vaticana (1981-1985)* (ST 342), Città del Vaticano, 1991.
- CHATZIDAKI = G. CHATZIDAKI, *Περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν ἐνεστωτικῶν θεμάτων ἐν τῇ νεωτέρᾳ Ἑλληνικῇ*, in ID., *Μεσαιωνικά καὶ νέα ἑλληνικά*, I-II, Atene, 1905-1907.
- COD = H.W. CODRINGTON, *The Liturgy of Saint Peter*. With a Preface and Introduction by P. DE MEESTER (LQF 30), Münster/Westfalen, 1936.
- CON = F.C. CONYBEARE, *Rituale Armenorum, being the Administration of the Sacraments and the Breviary Rites of the Armenian Church together with the Greek Rites of Baptism and Epiphany edited from the Oldest Mss*, Oxford, 1905.
- COS = *Breve raccolto delle Costituzioni monastiche di Santo Basilio Magno, molto utile a tutti quelli che hanno eletto di fare vita monastica*, Roma, 1578.
- COT = J.B. COTELERIUS, SS. *Patrum qui temporibus apostolicis floruerunt ... opera vera et suppositicia* I, Amsterdam, 1724.
- CRISCI = E. CRISCI, *I palinsesti di Grottaferrata. Studio codicologico e paleografico*, I (Collana dell'Università di Cassino 2), Napoli, 1990.
- CRY = *Λειτουργικὸν σὺν Θεῷ ἀγίῳ κατὰ τὴν τάξιν τοῦ Τυπικοῦ τῆς πανσέπτου μονῆς τῆς Κρυπτοφέρρης, καὶ μὴν καὶ ἔθος τῶν Ἱταλογραικῶν μοναζόντων τοῦ μεγάλου πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου*, Roma, 1683.
- DEL = L. DELATTE, *Un Office byzantin d'exorcisme (Ms. de la Lavra du Mont Athos)*, Bruxelles, 1957.
- DENZINGER = H. DENZINGER, *Ritus Orientalium, Coptorum, Syrorum et Armenorum in administrandis Sacramentis...*, I-II, Wirceburgi, 1863-1864.

- DMITR = A. DMITRIEVSKIJ, *Описание литургических рукописей хранящихся в библиотеках православного Востока*, II, *Εὐχολόγια*, Kiev, 1901.
- DMITR-I = ID., *Описание литургических рукописей хранящихся в библиотеках православного Востока*, I, *Τυπικά*, Kiev, 1895.
- DMITR-B = ID., *Богослужение в Русской Церкви в XVI веке*, I: *Службы круга седмичного и годичного и чинопоследования тайнств ...* Приложения, Kazan, 1884.
- DU CANGE = C. DU CANGE, *Glossarium ad Scriptores Mediae et Infimae Graecitatis*, Lyon, 1688 (Graz 1958).
- DUN = J. DUNCAN, *Coislin 213. Euchologe de la Grande Église. Dissertatio ad Lauream* (Pontificio Istituto Orientale), Roma, 1983.
- EL = *Ephemerides Liturgicae*.
- ENG = H. ENGBERDING, *Das eucharistische Hochgebet der Basileiosliturgie. Textgeschichtliche Untersuchungen und kritische Ausgabe* (Theologie des christlichen Ostens 1), Münster / Westfalen, 1931.
- ES1-2 = J. FRCEK, *Euchologium sinaiticum. Texte slave avec sources grecques et traduction française*, I (PO 24.5), 605-802; II (PO 25.3), 487-617, Paris, 1933-1943.
- FERON-BATTAGLINI = E. FERON et F. BATTAGLINI, *Bibliothecae Apostolicae Vaticanae codices manuscripti... Codices manuscripti graeci Ottoboniani*, Roma, 1893.
- FIC = G. FICKER, *Eine Sammlung von Abschwörungsformeln*, *Zeitschrift für Kirchengeschichte* 27 (1906), 443-464.
- FIL.EUX = ID., *Ἡ Ἀκολουθία τοῦ εὐχελαίου στοῦ Βαρβερινοῦ Εὐχολόγιο 336 [Codex Vatic. Barb. gr. 336] καὶ τὸ εὐχολόγιο τοῦ J. Goar*, *Theologia* 62 (1991), 560-568.
- FOL = E. FOLLIERI, *Codices graeci Bibliothecae Vaticanae selecti, temporumque ordine digesti, commentariis et transcriptionibus instructi* (Exempla scripturarum 4), Città del Vaticano, 1969.

- FOLLIERI, *Initia* = E. FOLLIERI, *Initia Hymnorum Ecclesiae Graecae*, 1-5 (ST 211-215), Città del Vaticano, 1960-1968.
- FOLLIERI, *Vita Fantini* = EAD., *La vita di San Fantino il Giovane. Introduzione, testo greco, traduzione, commentario e indici* (Subsidia hagiographica 77), Bruxelles, 1993.
- FON.BYZ = I.M. PHOUNTOULES, *Βυζαντιναὶ Θ. Λειτουργεῖαι Βασιλείου τοῦ Μεγάλου καὶ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου* (KL 12), Thessalonikê, 1978.
- FON.MIK = ID., *Ἀκολουθία τοῦ μικροῦ ἁγιασμοῦ* (KL 11), Thessalonikê, 1978.
- FON.MNI = ID., *Ἀκολουθία τοῦ μνημοσύνου* (KL 20), Thessalonikê, 1979.
- FON.PAN = ID., *Παννυχίς* (KL 2), Thessalonikê, 1969.
- FON.PRO = ID., *Λειτουργία τῶν Προηγιασμένων Δώρων* (KL 8), Thessalonikê, 1971.
- FON.SIS = ID., *Ἀκολουθία εἰς φόβον σεισμοῦ* (KL 14), Thessalonikê, 1978.
- FON.TRI = ID., *Τριθέκτη* (KL 1), Thessalonikê, 1969.
- GEO = K. GHEORGHIOU, *Ἡ Ἀκολουθία τῶν ἐγκαινίων τοῦ κατὰ τοὺς Ἑλληνικοὺς κώδικες τοῦ 11. αἰῶνα Γ.β. I 249 καὶ Γ.β. II 319 τῆς μονῆς τῆς Κρυπτοφέρρης Ῥώμης, Γρηγόριος, ὁ Παλαμᾶς 701* (Maggio-Agosto 1984), 166-180.
- GIANNELLI = C. GIANNELLI, *Bibliothecae Apostolicae Vaticanae codices manu scripti ... Codices Vaticani Graeci. Codices 1485-1683*, Città del Vaticano, 1950.
- GOAR = J. GOAR, *Εὐχολόγιον sive Rituale Graecorum complectens ritus et ordines Divinae Liturgiae, officiorum, sacramentorum, consecrationum, benedictionum, funerum, orationum etc. cui libet personae statui vel tempori congruos, juxta usum Orientalis Ecclesiae ... editio secunda expurgata et accuratior*, Venetiis, 1730 (Graz 1960).
- HAB = I. HABERT, *APXIEPATIKON. Liber Pontificalis Ecclesiae Graecae*, Paris, 1693.

- HC1 = Ὡρολόγιον σὺν Θεῷ κατὰ τὴν ἔκπαλαι τάξιν οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Τυπικὸν τοῦ τῆς Κρυπτοφέρρης μοναστηρίου, Roma, 1677.
- HIR = Ἱερατικὸν περιέχον τὰς Ἀκολουθίας τοῦ Ἐσπερινοῦ καὶ τοῦ Ὁρθρου, τὰς θείας καὶ ἱεράς Λειτουργίας Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Βασιλείου τοῦ Μεγάλου καὶ τῶν Προηγιασμένων, μετὰ τῶν συνήθων προσθηκῶν, Roma, 1950.
- HOR = Ὡρολόγιον περιέχον τὴν ἡμερονύκτιον ἀκολουθίαν μετὰ τῶν συνήθων προσθηκῶν, Roma, 1937².
- JAC.ADD = A. JACOB, *Une prière du skeuophylakion de la Liturgie de saint Jacques et ses parallèles byzantins. Addenda*, BIHBR 39 (1968), 327-331.
- JAC.EIS = ID., *Zum Eisodosgebet der byzantinischen Chrysostomus-Liturgie des Vat. Barb. gr. 336*, Ostkirchliche Studien 15 (1966), 35-38.
- JAC.FOL = ID., *Cinq feuillets du Codex Rossanensis (Vat. gr. 1970) retrouvés à Grottaferrata*, Mus 87 (1974), 45-57.
- JAC.FRA = ID., *Fragments liturgiques de Terre d'Otrante*, BIHBR 45 (1973), 345-376.
- JAC.KAM = ID., *Le rite du Καμπανισμὸς dans les euchologes italo-grecs*, in *Mélanges liturgiques offerts au R.P. Dom Bernard Botte OSB de l'Abbaye de Mont César*, Louvain 1972, 223-244.
- JAC.KTI = ID., *Note sur la prière Κτίσις τῶν ὑδάτων de l'euchologe Barberini*, Byz 56 (1986), 139-147.
- JAC.MES = ID., *Un euchologe du Saint-Sauveur "in Lingua Phari" de Messine. Le Bodleianus Auct. E.5.13*, BIHBR 50 (1980), 283-364.
- JAC.NPA = ID., *Nouveaux documents italo-grecs pour servir à l'histoire du texte des prières de l'ambon*, BIHBR 38 (1967), 109-144.
- JAC.PAB = ID., *Les prières de l'ambon du Barber. gr. 336 et du Vat. gr. 1833*, BIHBR 37 (1966), 17-51.
- JAC.PAL = A. JACOB, *Les prières de l'ambon du Leningr. gr. 226*, BIHBR 42 (1972), 109-139.

- JAC.POR = ID., *L'euchologe de Porphyre Uspenski. Cod. Leningr. gr. 226 (Xe siècle)*, Mus 68 (1965), 173-214 [citato secondo la numerazione interna dei singoli elementi].
- JAC.ROU = ID., *Le plus ancien rouleau liturgique italo-grec*, Helikon 29-30 (1989-1990), 321-334.
- JAC.SKE = ID., *Une prière du skeuophylakion de la Liturgie de saint Jacques et ses parallèles byzantins*, BIHBR 37 (1966), 53-80.
- JACOB, *Fonds Barberini* = ID., *Les euchologes du fonds Barberini grec de la Bibliothèque Vaticane*, Didaskalia 4 (1974), 131-222.
- JACOB, *Observations* = ID., *Quelques observations sur l'euchologe Γ.β. VII de Grottaferrata. A propos d'une édition récente*, BIHBR 53-54 (1983-1984), 65-98.
- JANNARIS = A.N. JANNARIS, *An Historical Greek Grammar Chiefly of the Attic Dialect*, London, 1897.
- KL = Κείμενα Λειτουργικῆς, Thessaloniki.
- KON = R.H. CONNOLLY, *An Ancient Prayer in the Medieval Euchologia*, The Journal of Theological Studies 19 (1917-1918), 132-137.
- KRA = N.F. KRASNOSEL'CEV, *Сведения о некоторых литургических рукописях Ватиканской Библиотеки*, Kazan, 1885.
- LEW = F.E. BRIGHTMAN, *Liturgies Eastern and Western*, I: *Eastern Liturgies*, Oxford, 1896.
- LIEU = S.N.C. LIEU, *An Early Byzantine Formula for the Reconciliation of Manicheism. The Capita VII Contra Manichaeos of Zacharias of Mytilene*, Jahrbuch für Antike und Christentum 26 (1983), 152-218.
- LQF = Liturgische Quellen und Forschungen.
- LUCÁ, *Attività scrittoria* = S. LUCÁ, *Attività scrittoria e culturale a Rossano: da S. Nilo a S. Bartolomeo da Simeri (secoli X-XIII)*, in AA.VV. *Atti del Congresso Internazionale su S. Nilo di Rossano. 28 settembre-1° ottobre 1986*, Rossano-Grottaferrata, 1989.

- LUCÁ, *Catalogo* = S. LUCÁ, *Manoscritti 'Rossanesi' conservati a Grottaferrata: Mostra in occasione del Congresso internazionale su S. Nilo di Rossano (Rossano 28. Sett.-1. Ott. 1986)*, Grottaferrata, 1986.
- LUCÁ, *Scuola niliana* = ID., *Scritture e libri della « scuola niliana »*, in G. CAVALLO-G. DE GREGORIO-M. MANIACI (a cura di), *Scritture, libri e testi nelle aree provinciali di Bisanzio*. Atti del seminario di Erice (18-25 settembre 1988), Spoleto 1991, 319-387.
- MAN = M. MANDALÀ, *La Protesi della liturgia nel rito bizantino-greco*, Grottaferrata, 1935.
- MANCINI = A. MANCINI, *Codices Graeci monasterii Messanensis S. Salvatoris* (Atti della R. Accademia Peloritana, XXII, 2), Messina, 1907.
- MATEOS I-II = J. MATEOS, *Le Typikon de la Grande Église. Ms. Sainte-Croix N° 40.*, I-II (OCA 165-166), Roma, 1962-1963.
- MEN = P. MENEBSOGLU, *Τὸ ἅγιον Μύρον ἐν τῇ Ὀρθόδοξῳ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ ἰδίᾳ κατὰ τὰς πηγὰς καὶ τὴν πράξιν τῶν νεωτέρων χρόνων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου* (ABI 14), Thessaloniké, 1972.
- MER = B.Ch. MERCIER, *La Liturgie de saint Jacques. Edition critique du texte grec avec traduction latine* (PO 26.2, 115-256), Paris, 1946.
- MERC = G. MERCATI, *Una preghiera antichissima degli eucologi medievali, Alcuni scritti e brevi saggi di studii sulla Volgata pubblicati in occasione del cinquantenario monastico di Sua Eminenza il Cardinale Gasquet*, Roma 1917, 69-75 [= ID., *Opere Minori*, IV (ST 79), Città del Vaticano 1939, 7-15; qui sarà citata quest'ultima opera].
- MEU = *Εὐχολόγιον τὸ μικρὸν σὺν Θεῷ ἀγίῳ περιέχον τὰς ἀκολουθίας τοῦ ἑσπερινοῦ καὶ τοῦ ὄρθρου*, Grottaferrata, 1931.
- MIN.I-III = T. MINISCI, *Le preghiere ὀπισθάμβωνοι dei codici criptensi*, I: BBGG 2 (1948), 65-75. 117-126; II: BBGG 3 (1949), 3-10. 61-66. 121-132. 185-194; III: BBGG 4 (1950), 3-14.

- MOR.ORD = J. MORIN, *De Sacris Ecclesiae Ordinationibus*, Paris, 1655.
- MOR.PEN = ID., *Commentarius historicus de disciplina in administratione sacramenti poenitentiae*, Paris 1651 [viene qui citato dall'appendice a numerazione propria: *Codicum manuscriptorum ... descriptio et enarratio*].
- MORA = D.N. MORAITIS, *Ἡ ἀρχαιοτέρα μορφή τῶν Λειτουργιῶν τοῦ Μ. Βασιλείου καὶ τοῦ Χρυσόστομου, Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρὶς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης* 2 (1957) 1-38.
- MORA-P = ID., *Ἡ Λειτουργία τῶν Προηγιασμένων*, Thessalonikê, 1955.
- Mus = Le Muséon.
- NESTLE-ALAND = [E.] NESTLE-[K.] ALAND, *Novum Testamentum graece*, Stuttgart, 1979²⁶.
- OCA = Orientalia Christiana Analecta.
- OCP = Orientalia Christiana Periodica.
- ODB = A.P. KAZHDAN-A.-M. TALBOT (edd.), *The Oxford Dictionary of Byzantium*, 3 voll., New-York/Oxford, 1991.
- ORL = M.I. ORLOV, *Литургия св. Василия Великаго*, St. Peterburg, 1909.
- PAL = N. PALMOV, *Пострижение в монашество. Чин пострижения в монашество в греческой Церкви. Историко-археологическое исследование*, Kiev, 1914.
- PAP = P. PAPADOPOULOS (ed.), *Εὐχολόγιον τὸ μέγα*, Atene, 1927.
- PAR.ANA = S. PARENTI, *Osservazioni sul testo dell'anafora di Giovanni Crisostomo in alcuni eucologi italo-greci (VIII-XI secolo)*, EL 105 (1991), 120-154.
- PAR.CAT = ID., *La preghiera della Cattedra nelle edizioni romane dell'eucologio greco (1754/1873)*, Oriente Cristiano 29 (luglio-dicembre 1988), 49-59.
- PAR.FRA = ID., *Fonti ed influssi italo-greci nei frammenti dell'Eucaristia bizantina nei "Fogli Slavi" del Sinai (XI sec.)*, OCP 57 (1991), 145-177.

- PAR.G04 = S. PARENTI, *L'eucologio manoscritto Γ.β. IV (X sec.) della Biblioteca di Grottaferrata. Edizione. (Excerpta ex Dissertatione ad Doctoratum)*, Roma, 1994 [citata secondo la numerazione interna dei singoli elementi].
- PAR.ORE = ID., *Ore del Venerdì Santo* = ID., *La Celebrazione delle Ore del Venerdì Santo nell'Eucologio Γ.β. X di Grottaferrata (X-XI sec.)*, BBGG 44 (1990), 81-125.
- PAR.PET = ID., *L'έκτενὴ della Liturgia di Crisostomo nell'eucologio St. Peterburg gr. 226 (X secolo)*, in Εὐλόγημα. Studies in honor of Robert Taft, SJ (Studia Anselmiana 110 = Analecta Liturgica 17), Roma 1993, 295-318.
- PAS = G. PASSARELLI, *L'Eucologio cryptense Γ.β. VII (sec. X) (ABI 36) Thessalonikê*, 1982 (citato secondo la numerazione interna dei singoli elementi).
- PAS.PAN = ID., *L'Eucologio Athon. Panteleimonensis 77 alias 162 (1890)*, OCP 48 (1982), 124-158 (citato secondo la numerazione interna dei singoli elementi).
- PASINI, *Filippo di Agira* = C. PASINI, *Vita di S. Filippo d'Agira attribuita al monaco Eusebio*. Introduzione, edizione critica, traduzione e note (OCA 214), Roma, 1981.
- PE = A. HÄNGGI - I. PAHL, *Prex Eucharistica. Textus et variis Liturgiis antiquioribus selecti* (Spicilegium Friburgense 12), Fribourg, 1968.
- PEA = *Πεντηκοστάριον χαρμόσυννον...*, Atene, 1927.
- PER = *Πεντηκοστάριον χαρμόσυννον...*, Roma, 1884.
- PETTA, *Codici di Carbone* = M. PETTA, *Codici del Monastero di S. Elia di Carbone conservati nella Biblioteca dell'Abazia di Grottaferrata*, Vetera Christianorum 9 (1972), 151-171.
- PG = Patrologia Graeca
- PO = Patrologia Orientalis.
- PRA = F. PRADEL, *Griechische und südtalienenische Gebete, Beschwörungen und Rezepte des Mittelalters* (Religionsgeschichtliche Versuche und Vorarbeiten, 3.3), Giessen, 1907.

- PSALTES = S.B. PSALTES, *Grammatik der Byzantinischen Chroniken*, Göttingen, 1913.
- RAHLFS = A. RAHLFS, *Septuaginta, id est Vetus Testamentum graece iuxta LXX interpretes*, I-II, Stuttgart, 1935.
- REP = I. SEVCENKO, *Report on the Glagolitic Fragments (of the Euchologium Sinaiticum?) Discovered on Sinai in 1975 and some Thought on the Models for the Make-up of the Earliest Glagolitic Manuscripts*, Harvard Ukrainian Studies 6 (1982), 119-147.
- REY = R.E. REY, *The Greek Liturgy of St. John Chrysostom in Beneventan Script: An Early Manuscript Fragment*, Mediaeval Studies (52) 1990, 296-302.
- ROCCHI, *Codices Cryptenses* = A. ROCCHI, *Codices Cryptenses seu Abbatiae Cryptae Ferratae...*, Tusculani [= Grottaferrata], 1883.
- ROHLFS, *Historische Grammatik* = G. ROHLFS, *Historische Grammatik der unteritalienischen Gräzität* (Sitzungsberichte der Bayerischen Akademie der Wissenschaften, Philosophisch-historische Klasse, 1949, 4), München, 1950. = *Grammatica storica dei dialetti italogreci (Calabria, Salento)*. Nuova edizione interamente rielaborata ed aggiornata (Traduzione del manoscritto tedesco di S. Sicuro), München, 1977.
- ROHLFS, *Lexicon* = ID., *Lexicon graecanicum Italiae inferioris. Etymologisches Wörterbuch der unteritalienischen Gräzität*, I-II, Tübingen, 1964.
- ROM = *Eύχολόγιον τὸ μέγα*, Roma, 1873.
- RUG = V. RUGGIERI, *The Cryptensis Euchology* Γ.β. XI, OCP 52 (1986), 325-360 [citato secondo la numerazione interna dei singoli elementi].
- RUG.CON = ID., *Consacrazione e dedicazione di chiesa, secondo il Barberinianus graecus 336*, OCP 54 (1988), 79-118.
- SCHIRÒ, *Capo Rizzuto* = G. SCHIRÒ, *Vita di S. Luca vescovo di Isola Capo Rizzuto* (Istituto siciliano di studi bizantini e neogreci, Testi 2 = Vite dei santi siciliani 1), Palermo, 1954.
- ST = Studi e Testi.

- STR.BAR = A. STRITTMATTER, *The "Barberinum S. Marci" of Jacques Goar*, EL 47 (1933), 329-367.
- STR.HKT = ID., *Ἦνυσται καὶ τετέλεσται. An Echo from Traditio I*, Tr 11 (1955), 395-400.
- STR.MIS = ID., *"Missa Græcorum". "Missa Sancti Iohannis Crisostomi". The Oldest Latin Version Known of the Byzantine Liturgies of St. Basil and St. John Chrysostom*, Tr 1 (1943), 79-137.
- SWA = C.A. SWAINSON, *The Greek Liturgies Chiefly from Original Authorities*, Cambridge, 1884.
- TAFT = R.F. TAFT, *The Great Entrance. A History of the Transfer of Gifts and other Preanaphoral Rites of the Liturgy of St. John Chrysostom* (OCA 200), Roma, 1978².
- TAK = CH.I. PAPAIOANNOU, *Τακτικὸν ἤτοι ἀρχιερατικὸν εὐχολόγιον τῆς ἐπισκοπῆς Καρπασέων καὶ ἐκ χειρογράφου τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως Κιτίου*, Larnaka, 1915.
- THE = E. THEODOROU, *Ἡ "Χειροτονία" ἢ "Χειροθεσία" τῶν διακονισσῶν*, Theologia 23 (1954) 576-601.
- THI = A.A. THIERMEYER, *Das Euchologion Ottoboni gr. 434 (Palästina 1174/5)*, (Excerpta ex Dissertatione ad Doctoratum), Roma, 1992 [citato secondo la numerazione dei singoli elementi].
- Tr = Traditio.
- TRE.EU1-2 = P.N. TREMPELAS, *Μικρὸν Εὐχολόγιον*, I-II, Atene, 1950-1955.
- TRE.LIT = ID., *Αἱ τρεῖς Λειτουργίαι κατὰ τοὺς ἐν Ἀθήναις κώδικας* (Texte und Forschungen zur byzantinisch-neugriechischen Philologie 15), Atene, 1935.
- ULLMAN-STADTER, *Library* = B.L. ULLMAN - P.A. STADTER, *The Public Library of Renaissance Florence. Niccolò Niccoli, Cosimo de' Medici and the Library of San Marco* (Medioevo e umanesimo 10), Padova, 1972.
- VARIA = A. PAPADOPULOS-KERAMEUS, *Varia Græca Sacra. Сборник Греческих неизданных богословских текстов IV-XV веков*, St. Peterburg, 1909.

- VEL = E. VELKOVSKA, *Un eucologio del monastero di Grottaferrata: il Vaticano gr. 2111 (XIII sec. ex.)*, in *Miscellanea di studi in onore di P. Marco Petta per il LXX compleanno*, III (= BBGG 46 [1992]), 347-390.
- WAW = M. WAWRYK, *Initiatio monastica in liturgia byzantina. Officiorum schematis magni et parvi necnon rasphoratus exordia et evolutio* (OCA 180), Roma, 1968.
- WILMART, *Bénédiction romaine* = A. WILMART, *La bénédiction romaine du lait et du miel dans l'euchologe Barberini*, *Revue bénédictine* 14 (1933), 10-19.
- ZER = S. ZERVOS, *Εὐχολόγιον τὸ μέγα*, Venezia, 1862 (= Atene 1970).

INTRODUZIONE

Il *Barberini gr. 336* è il più antico e senza dubbio il più celebre manoscritto dell'eucologio bizantino, il libro liturgico che riporta i formulari eucaristici, le preghiere presidenziali della Liturgia delle Ore, i riti dei sacramenti ed una serie più o meno ampia di benedizioni e preghiere per varie situazioni e necessità. La maggior parte di tali testi, naturalmente sotto diversa recensione, sono ancora oggi in uso nel Patriarcato di Costantinopoli ed in tutte le Chiese che si rifanno alla sua tradizione liturgica, scientificamente denominata *bizantina*.

Per essere stato scritto nel corso della seconda metà dell'VIII secolo nel Meridione ellenofono d'Italia, il *Barberini* è anche il più antico documento della Liturgia detta italo-greca o italo-bizantina, celebrata in alcuni luoghi fino a tutto il XVI secolo ed oltre, sebbene in forme diverse.

Nel codice *Barberini* si distinguono per contenuto due parti:

a) Alcuni estratti, mutili dell'inizio, dell'VIII libro delle *Constitutiones Apostolorum* (ff. 266-279)¹ e b) l'eucologio vero e proprio, che occupa i ff. 1-263. Oggetto della nostra edizione è proprio questa seconda parte, di cui veniamo ora ad illustrare i principi. Per la storia del codice e l'analisi codicologica, paleografica, linguistica e liturgica, ci permettiamo di rimandare il Lettore al primo volume di quest'opera, attualmente in preparazione, il che non ci dispensa da una rapida presentazione.

1. L'EUCOLOGIO BARBERINI

A chi nella Biblioteca Vaticana ne fa richiesta, il manoscritto segnato *Barberini gr. 336* si presenta come un tozzo volume in pergamena di ff. II. 279 (+ 52a e 233a) rilegato in pelle marrone con una cornice in oro a motivi geometrici impressa su ambedue i patti, mentre sul dorso, dall'alto verso il basso, reca le diciture "BASILII LITURGIA" (su fondo rosso) e "CANONES GRAECI" (su fondo verde). Ogni foglio misura mediamente mm. 190 x 133 e riporta dalle

¹ Pubblicati da M. METZGER, *Les Constitutions Apostoliques*, III (Sources Chrétiennes, 336), Paris 1988, 298, r. 300-300, r. 320; 302, r. 339-306, r. 382; 140, r. 1 — sigla B in apparato.

21 alle 23 righe, mentre la superficie scritta occupa, sempre mediamente, mm. 135 x 80/85; la scrittura è un'onciale biblica tardiva di tipo occidentale. Allo stato attuale il *Barberini gr. 336* si compone di 36 fascicoli, tutti quaternioni². In origine i fascicoli erano 40, e di questi sono andati dispersi i 1, 2, 3 e 8, mentre i fascicoli 4 e 5 (Canon degli Apostoli e Costituzioni Apostoliche) si trovano ora rilegati alla fine dell'eucologio, dopo il f. 263^v.

Su questa pagina in alto a destra, si trova impresso un marchio di biblioteca costituito da una grande "T" sormontata da una croce "T"³ che Wilmart, pur non essendo riuscito ad individuarne la provenienza, fa risalire a non prima dell'XI sec., anche se "elle peut aussi ne remonter qu'au XIII ou au XIV"⁴. Una cosa comunque è certa: nel XIV sec. il codice *Barberini* si trovava nella colta e raffinata Firenze dei Medici. Nel foglio di guardia IIv si trova infatti registrata una annotazione da attribuire, forse, alla mano di Zenobi Acciaiuoli, OP (1461-1519)⁵, bibliotecario del convento di San Marco fino al 1513⁶: "Orationes misse et tocius officii s(e)c(un)d(u)m basilium co(n)uentus s(an)c(t)i marci de florentia ordinis fr(atr)um p(re)dicatorum de hereditate nicholay de nicholis", insieme, più in alto, alla collocazione che il codice aveva ricevuto: "33. De p(ri)m(o) banco ex p(ar)te orientis"⁷.

La magnifica raccolta di codici dell'umanista e bibliofilo Niccolò Niccoli (1363-1437)⁸, in ossequio ad una sua precisa volontà testamentaria⁹, passò nel 1441 al convento fiorentino di San Marco dei Frati Predicatori¹⁰, dove Cosimo de Medici (1389-1464) istituì la

² Ad eccezione di un binione (ff. 41-43), mutilo del primo foglio senza però che il testo subisca interruzione, ed un quaternionone ridotto a ternione (ff. 266-271) per la caduta del secondo bifoglio.

³ WILMART, *Bénédiction romaine*, 17 (cfr. anche MER, 12-13, nota 2).

⁴ WILMART, *Bénédiction romaine*, 17-18.

⁵ Cfr. il termine "predicatorum" riportato più avanti con gli *specimina* della grafia dell'Acciaiuoli riprodotti in M. BERTOLA, *I primi due registri di prestito della Biblioteca Apostolica Vaticana. Codici Vaticani Latini 3964, 3966*, Città del Vaticano, 1942, tavola 123.

⁶ V. la voce di A.L. REDIGONDA, in *Dizionario Biografico degli Italiani*, I, Roma 1960, 93-94.

⁷ Vd. ULLMAN-STADTER, *Library*, 78, 111, 273.

⁸ R. ZIPPEL, *Niccolò Niccoli. Contributo alla storia dell'Umanesimo*, Firenze, 1890; R. SABBADINI, *Le scoperte dei codici latini e greci ne' secoli XIV e XV*, Firenze, 1905; ID., *Niccoli Niccolò*, in *Enciclopedia Italiana*, IV, Roma 1951, 758; M.C. DAVIES, *An Emperor without Clothes? Niccolò Niccoli under Attack*, L'Italia medioevale e umanistica 30 (1987), 95-148, bibliografia su Niccoli 95, nota 1 e passim. Sulla formazione della biblioteca del Niccoli v. ULLMAN-STADTER, *Library*, 59-194 e la recensione a quest'opera di F. DI BENEDETTO in *Studi Medievali* 3ª serie, XIV (1973), 947-960.

⁹ Documentazione edita in ULLMAN-STADTER, *Library*, 295-304.

¹⁰ ULLMAN-STADTER, *Library*, 3-56.

prima biblioteca pubblica dei tempi moderni¹¹. Nel corso del XVII secolo l'eucologio cambia di nuovo proprietario, e finisce così nella Biblioteca Barberiniana di Roma, confluita poi nel 1902 nella Biblioteca Apostolica Vaticana¹², dove venne rilegato nel 1627¹³.

Molti dei codici dell'attuale fondo Barberini della Vaticana portano una nota di possesso del senatore fiorentino Carlo Strozzi (1587-1670)¹⁴ e, tra questi, alcuni provengono proprio dalla Biblioteca del convento di San Marco e, come l'eucologio *Barberini*, vi erano giunti tramite il lascito di Niccolò Niccoli¹⁵. Come ha già ipotizzato G. Mercati¹⁶, seguito poi da A. Diller¹⁷, dati i vincoli di amicizia che correavano tra lo Strozzi e la nobile famiglia romana, ma già fiorentina, dei Barberini¹⁸, non è impensabile che l'eucologio sia giunto in quella biblioteca tramite questa via.

2. CRITERI ECDOTICI

a) Struttura dell'opera

Come aveva già notato nel 1909 M.I. Orlov¹⁹, l'edizione di un testo eucologico, di sua natura eminentemente orale, non può essere affrontata con gli stessi criteri con cui viene pubblicato criticamente un testo classico. Quella che segue quindi non è un'edizione critica nel senso stretto del termine, ma un'edizione del testo dell'eucologio *Barberini* che si giova del ricorso ad altri manoscritti solo nel caso in cui la lettura del codice si è rivelata evidentemente incerta, corrotta o

¹¹ ULLMAN-STADTER, *Library*, 5; L. GARGAN, *Gli Umanisti e la biblioteca pubblica*, in G. CAVALLO (a cura di), *Le biblioteche nel mondo antico e medievale*, Bari 1988, 170-172.

¹² V. *Barberiniana Biblioteca* in *Enciclopedia Italiana* VI, Milano-Roma 1930, 140; J. BIGNAMI-ODIER, *Guide au département des manuscrits de la Bibliothèque du Vatican*, Mélanges d'Archéologie et d'Histoire 51 (1934), 223-225; H. DELEHAYE, *La Biblioteca Barberiniana*, Analecta Bollandiana 19 (1900), 81-118; P. DE' NICOLÒ, *Profilo storico della Biblioteca Apostolica Vaticana*, in *Biblioteca Apostolica Vaticana*, Firenze 1985, 32-3.

¹³ *Barberini gr. 336*, f. IV: "Legato nel 1627".

¹⁴ R. PALMAROCCHI, *Strozzi (Strozza)*, in *Enciclopedia Italiana* XXXII, Milano-Roma 1936, 861-862; alcune notizie in A.M. BANDINI, *Memorie riguardante il Collettore della celebre Biblioteca Stroziana*, *Novelle Letterarie* 17 (1886), 38 e ss. (non consultato) citato da E. BLUM, *La Biblioteca della Badia Fiorentina e i codici di Antonio Corbinelli* (ST 155), Città del Vaticano 1955, 5.

¹⁵ Per esempio i *Barberini gr. 87, 158, 462, 474 e 528*.

¹⁶ G. MERCATI, *Nuove note di letteratura biblica e cristiana antica* (ST 95), Città del Vaticano 1941, 81, nota 1.

¹⁷ A. DILLER, *Notes on the History of the Some Manuscripts of Plato*, in ID., *Studies in Greek Manuscript Tradition*, Amsterdam 1983, 256.

¹⁸ J. BIGNAMI-ODIER, *La Bibliothèque Vaticane de Sixte IV a Pie XI. Recherche sur l'histoire des collections des manuscrits, avec la collaboration de José Ruyschaert* (ST 272), 115.

¹⁹ ORL, III-IV.

lacunosa. Un tale tipo di intervento editoriale viene sempre espresso con parentesi uncinata.

Nel presente lavoro il contenuto eucologico del codice *Barberini* è stato in primo luogo numerato progressivamente secondo un criterio che si ispira alla metodologia delle unità e strutture liturgiche²⁰, un sistema di numerazione ovviamente diverso da quello adottato dal copista del codice²¹. Ogni unità organica ed indipendente, vale a dire preghiere, precedute e seguite da eventuali rubriche, *diakonikà* non legati espressamente ad una preghiera, la preparazione materiale del santo Myron, la formula di abiura dei Manichei, gli *incipit-desinit* scritturistici per la professione monastica, è stata contrassegnata da un numero arabo in grassetto che potremmo chiamare *numero di sezione*, seguito da una seconda numerazione di ogni elemento rubricale ed eucologico della sezione stessa.

Ogni sezione risulta poi corredata dalle citazioni della Sacra Scrittura, siano esse dirette o semplici allusioni²², e da un apparato introdotto da un duplice segno grafico = e +, dove il segno = rimanda a quelle opere che riportano per intero il testo della preghiera dallo stesso eucologio *Barberini*, mentre il segno + introduce un confronto con opere che editano o indicano la presenza della stessa preghiera da e in fonti eucologiche diverse. I numeri che seguono le sigle riportate in apparato si riferiscono esclusivamente agli *incipit* delle singole preghiere ivi editate. Negli apparati ci siamo limitati ad utilizzare quelle opere che offrono dei testi interi insieme alle più recenti descrizioni e edizioni. Non abbiamo dato invece referenze per le rubriche e i *diakonikà*, che hanno una fisionomia redazionale propria. Gli apparati bibliografici sono organizzati in ordine cronologico; precedono le referenze a pubblicazioni scientifiche e seguono quelle del *textus receptus* secondo le edizioni romane e veneto-atenesi.

La parte finale del lavoro comprende una serie di undici indici alfabetici divisi per argomento per permettere una più facile individuazione della materia che si intende cercare.

b) Metodo di edizione

L'ortografia del codice è stata normalizzata secondo i dizionari vigenti, in particolare il Liddell-Scott ed il Lampe²³, facendo ricorso

²⁰ R. TAFT, *The Structural Analysis of the Liturgical Units: An Essay in Methodology*, Worship 52 (1978), 314-329.

²¹ La numerazione delle preghiere apposta in margine dal copista viene da noi riportata sotto il numero d'ordine arabo in grassetto dell'edizione.

²² Le edizioni di riferimento sono quelle di Rahlfs per la Settanta e di Nestle-Aland per il Nuovo Testamento. Le allusioni sono spesso state colte in senso largo.

²³ H.G. LIDDELL-R. SCOTT-H.S. JONES, *A Greek-English Lexicon*, Oxford, 1925-1940; G.W.H. LAMPE, *A Patristic Greek Lexicon*, Oxford, 1968.

secondo le necessità a quelli di Du Cange, Kriaras e Rahlfs²⁴. Gli errori di etacismo e di isofonia si intendono automaticamente corretti, mentre si conserva il v mobile secondo la grafia del codice. Eventuali lacune sono state colmate mediante il ricorso ad altre fonti, necessariamente posteriori, sempre segnalate in nota²⁵. I *nomina sacra* ed i più comuni termini tecnici sono stati ugualmente sciolti, tranne qualche eccezione.

La punteggiatura è stata normalizzata, seguendo i criteri della moderna ecdotica. Essa non segue il complesso sistema di segni del manoscritto, di cui però si è tenuto conto nel risolvere qualche caso controverso. Per quanto riguarda l'accentazione, gli Editori si sono riservati di sottolineare con un accento i pronomi personali σοῦ, σοί, σέ, quando è richiesto dalla logica della frase.

L'abbreviazione ΕΚΦΩ., suscettibile di diverse soluzioni, come ἐκφώνησις, ἐκφώνως ed ἐκφωνεῖ in fine di preghiera, viene sempre risolta tra parentesi uncinata in ἐκφώνησις; negli altri casi secondo il senso generale suggerito dalla rubrica.

Il pronome indefinito δεῖνα che appare nel codice quasi sempre abbreviato in δε si scioglie in forma indeclinata; raramente appare scritto per intero dopo ὁ, nel qual caso non viene declinato neanche l'articolo, grafia da noi rispettata.

Viene conservata la doppia grafia χειρουβείμ-χειρουβίμ, σεραφείμ-σεραφίμ e viene rispettata l'oscillazione consueta nell'incipit delle preghiere tra nominativo e vocativo, come παντοκράτωρ-παντοκράτορ.

Per la lettura della lista degli ingredienti per la confezione del sacro Myron (140) ci siamo giovati della lista analoga riportata nell'eucologio italo-greco *Napoli gr. II C. 21* (XII sec.), ff. 88^v-88bis^r. Per l'interpretazione delle abbreviazioni che esprimono unità di misura abbiamo invece fatto ricorso alle opere classiche di B. de Montfaucon²⁶, di Ch. Du Cange²⁷, al manuale di Maude Thompson²⁸ ed al catalogo di Zuretti²⁹.

Nell'edizione del testo abbiamo incontrato una serie di fenomeni fonetici ed ortografici, o che riguardano il nome, il verbo e la sintassi che hanno imposto precise scelte editoriali. Ne diamo ora la lista

²⁴ DU CANGE; RAHLFS, *Lexicon*; E. KRIARAS, *Λεξικό της μεσαιωνικής Ἑλληνικῆς δημόδου γραμματείας* 1100-1669, I-IX, Thessalonikè 1968-1985.

²⁵ Lista dei manoscritti utilizzati alle pagine XLV-XLVI.

²⁶ B. DE MONTFAUCON, *Palaeographia Graeca, sive de ortu et progressu litterarum graecarum...*, Parisiis 1708, pp. 359, 361, 370.

²⁷ CH. DU CANGE, *Glossarium ad scriptores mediae et infimae graecitatis*, Lyon 1688, *Notiae sententiarum mathematicae, astronomicae, iatricaе*, col. 8.

²⁸ E. MAUDE THOMPSON, *A Handbook of Greek and Latin Palaeography*, Chicago 1966, spec. p. 105.

²⁹ *Catalogue des manuscrits alchimiques grecs ...*, II: *Les manuscrits italiens décrits par C.O. ZURETTI*, Bruxelles 1927, pp. 39-59.

con degli esempi a titolo puramente illustrativo, rimandando ad un prossimo volume una più ampia e compiuta discussione.

A. Fenomeni fonetici ed ortografici

1) Confusione ricorrente nei testi italo-greci tra [o] espresso con *omicron* oppure con *omega* e ου³⁰ (p. es. *ιούμενος* [117.2], *σύμβουλον* [123.5], *προπετούς* [203.1], *δεσμωμένους* [211.2]), dagli editori data in forma corretta *in textu*, mentre la lezione del codice è riportata in nota.

2) Casi di trasformazione del suono [i] (espresso con ι ο η non accentato in ε, p. es. *μεσεμβρινός* e simili [56.2, 105.2, 118.2, 257.2, [ma cfr. *μεσημβρία*, 115.2]) e anzitutto *ἐπετιμήσας* [181.3] vengono relegati in apparato³¹.

3) La trasformazione invece della η non accentata in ε davanti o dietro a ρ (p. es. *ἀνεπερέαστον*, *passim*, *συγχωρεθήναι* [287.4])³², viene ugualmente segnalata in nota, ma in 150.20 abbiamo *φυγαδευτηριον*, dove è evidente il tentativo di correggere il fenomeno.

4) La trasformazione del suono [e] in [i], come in *ἀπήργασαι* [24.2] per *ἀπέργασαι*, non segnalata dalle grammatiche, viene riportata in apparato.

5) Per il gruppo -γχν- in parole come *σπλάγχχνον* e relativi composti viene sempre conservata la grafia -χν- del manoscritto³³.

³⁰ Cfr. JANNARIS, § 26. 6; per l'ambiente italo-greco v. G. GARITTE, *Documents pour l'étude du livre d'Agathange* (ST 127), Città del Vaticano 1946, 164-165 (dal codice *El Escorial* X.III.6 del 1107 — S Filippo di Fragalà); ROHLFS, *Historische Grammatik*, § 21, pp. 38-40; cfr. anche J.H. DECLERCK (ed.), *Maximi Confessoris Quaestiones et Dubia* (Corpus Christianorum, Series Graeca, 10), Brepols 1982, pp. XXXI-XXXII; ID., *Les recensions grecques de la passion de S. Pancrace, martyr à Rome*, *Analecta Bollandiana* 105 (1987), 69-70.

³¹ PSALTES, §§ 54-59, pp. 26-28.

³² Cfr. v. JANNARIS, § 26.2; ROHLFS, *Historische Grammatik*, § 12, p. 31; JAC.PAB 48 (apparato); JAC.PAL 107 (apparato); v. anche JAC.FRA, 352, n. 2, 354, n. 1; A. JACOB, *Fragments peu connus d'euchologes otranais*, *BIHBR* 42 (1972), 107, n. 4; PAS 166.2, 266.2; PAS.PAN, p. 134.

³³ K. DIETERICH, *Untersuchungen zur Geschichte der griechischen Sprache von der hellenistischen Zeit bis zum 10. Jahrhundert*, Leipzig, 1898, 116. Per l'incidenza del fenomeno negli eucologi italo-greci, cfr. JAC.POR 16, 138, 178; PAS 53, 68, 92, 294, 343.3, 346.6.

6) La caduta del -γ- intervocalico, e. g. *καταύασον* (43.2, 128.2) per *καταύγασον*, *καταφύον* (150.2)³⁴ per *καταφύγον*, è segnalata in nota.

7) Nei casi di dissimilazione ortografica del ν nei gruppi -γγ-, -γκ-, -γχ- e -γξ-, -λλ-, -ρρ-, -μπ-, -μψ-, -μβ-, -μμ-³⁵ viene conservata la grafia del codice, tranne nei casi di *σύγχευξον* (252.2) e *ἐγτυγχάνη* (122.2) messi in nota, ugualmente il caso opposto *ἀγγίστρω* per *ἀγκίστρω* (257.2).

8) Lo scempiamento di consonanti doppie, p.es. *ἐπερίφημεν* (226.2), *ἀνάρυσαι* (284.2), viene segnalato in nota³⁶. Per quanto riguarda il termine *πανυχίς*, registrato due volte nel codice (135.1 e 154.2), viene conservato come tale, per essere largamente attestato nella tradizione manoscritta³⁷.

9) I fenomeni di geminazione (p.es. *νόσσος* e simili, *καμμάραν* [257.2], *ἐκκατέρωθεν* [152.4] ecc.)³⁸ vengono segnalati in nota.

10) Viene conservata secondo il codice l'aspirazione nei composti del verbo *ἰδεῖν*, p. es. *ἐφιδ-*, *ἀφιδ-* (13.2, 23.1, 39.4 ecc., (ma cfr. *ἐπίδε* in 60.2, 64.3, 106.2, 171.3), e la deaspirazione nella forma *ἀπορκισμός* (115.1, 116.1, 117.1)³⁹.

11) Confusione tra τ e θ, p. es. *δεδόξασθαι* per *δεδόξασται* (*passim*), registrato in nota⁴⁰. In questa casistica rientra anche il caso di *ἐπισθάμβωνος* (21.2) / *ἐπιστάμβωνος* (274.1, 275.1, 276.1, 281.1, 282.1, 283.1) / *ὀπιστάμβωνος* (273.1, 285.1), ma trat-

³⁴ PSALTES, 77; ROHLFS, *Historische Grammatik*, § 36; v. altri casi in JAC.PAL 44, 112; PAS 264.

³⁵ BLASS-DEBRUNNER, § 19; altri esempi in: PAS 155.21, 157 bis, 162.7; FOLLIERI, *Vita Fantini*, 18.

³⁶ Per esempio BLASS-DEBRUNNER, § 11; PSALTES, § 241, p. 129; cfr. JAC.PAL 112.

³⁷ Cfr., per esempio, i codici: **PET**, 138^f, 139^f; **MOS**, 71^v, 144^f; **S956**; *Grottaferrata* A.β. V (XI sec.), 149^f; *Vat. gr.* 362 (XI sec.), 156^f; **S958**, 46^v, 47^f; **S959**, 144^f; **S961**, 34^f; **S962**, 65^f; **S973**, 73^v; *Paris, Coislin* 214 (XII sec.), 38^v; *Grottaferrata* A. α. IX (XII sec.), 235^v, 238^v; *Barb. gr.* 472 (XII sec.), 96^f; *Milano Ambr. gr.* 323 (F III sup.) (XIII sec.), f. 18^v; *Barb. gr.* 461 (XIII sec.), 89^f.

³⁸ Per esempio PSALTES, § 242, p. 130; v. anche FOLLIERI, *Vita Fantini*, 18-19.

³⁹ PSALTES, § 217, p. 106; BLASS-DEBRUNNER, § 14. La forma *ἀπορκισμός* ricorre in diversi eucologi periferici, sia orientali come **MOS** 47^f, 48^v, sia italo-greci come **G07**, 47^f (PAS 130), 48^f (PAS 131), 49^f (PAS 132), 113^f (PAS 248); **G10**, 41^f.

⁴⁰ PSALTES p. 69, § 139; cfr. ROHLFS, *Historische Grammatik*, § 42, pp. 53-54; JANNARIS, § 627; THACKERAY, 58-62 e 103-104.

tandosi di un termine tecnico, abbiamo preferito rispettare la grafia del manoscritto⁴¹.

12) In un solo caso, segnalato in apparato, si nota la trasformazione del suono [l] in [r]: *καριεργούντων* per *καλλιεργούντων* (37.7)⁴².

B. Flessione nominale

13) Accanto alla forma consueta *διάκονος*, -ου, viene impiegata anche l'alternativa *διάκων*, -ονος, da noi conservate entrambe nel testo⁴³.

14) L'aggettivo *πλήρης* appare sempre in forma indeclinabile e come tale viene conservato (192.2, 198.2, 280.2)⁴⁴.

15) L'accusativo in -ν della III declinazione:

a) le forme *νύκταν* e *σάρκαν*, che appaiono sia con il *ny* che senza, sono conservate nelle rispettive forme (64.2, 138.2, ma cfr. 57.2; 186.10, ma cfr. 189.2)⁴⁵.

b) l'accusativo di *μονογενής* che si presenta due volte nella forma della III declinazione *μονογενή* (28.3, 215.2) e sei volte nella forma della I declinazione *μονογενήν* (33.2, 138.2, 143.17, 177.3, 196.2, 220.2) viene editato secondo la grafia del codice⁴⁶.

c) l'aggettivo *έκτενης* appare una sola volta declinato secondo la III declinazione (*έκτενή*, acc. sg. 85.2), mentre due volte secondo la I (*έκτενήν*, 8.2, 27.2); appare anche il nuovo sostantivo *ή*

⁴¹ Cfr. JAC.PAB 21-25; A. JACOB, *Où était récitée la prière de l'ambon*, Byz 51 (1981), 306-315.

⁴² PSALTES, p. 76, § 156.

⁴³ BLASS-DEBRUNNER, § 52, vd. anche JAC.POR, 5, 37, 40, 89, 96, 101, 106, 116, 121, 122, 123, 139, 150, 152, 162, 199 (nominativo); 69, 85, 141, 143, 144, 154 (genitivo), ma al 137 scrive *αρχιδιακόνου*. PAS, p. 57. Cfr. anche l'evangelario Vaticano gr. 2138 (a. 991), f. 78^v, al 27 agosto, memoria di Ρούφου *διάκονος*; Wien, Theol. gr. 308 (XII sec.), f. 17^v; Mosca GIM, Vlad. 21 (= Sav. 4), f. 265^v. Per fonti non liturgiche v., per esempio, D. RAFFIN, *La vita metrica su Leone di Catania. Dal cod. Messin. gr. 30*, BBGG 16 (1962), 45, r. 281; PASINI, *Filippo di Agira*, 94, nota 225; non bizantine DENZINGER, 251, 261, 262 (*διάκων*), 205, 254, 259, 263, 264, 265 (*αρχιδιάκων*).

⁴⁴ Per esempio PSALTES, § 275, p. 160, BLASS-DEBRUNNER, § 137; vd. anche K. MITSAKIS, *The Language of Romanos the Melodist* (= Byzantinisches Archiv 11), München, 1976, p. 36, § 66; p. 121, § 240, b.

⁴⁵ PSALTES, § 267, p. 150 (cfr. PAS 69; PAS.PAN 4.12).

⁴⁶ Tre sole volte (7.2, 153.3, 242.2) appare il genitivo *μονογενοῦ[ς] σου* con caduta di uno dei sigma, dovuto, sembra, non ad una confusione tra declinazioni, ma a semplice accidente di copia.

έκτενή, -ής (gen. sg. *τής έκτενης*, 8.1, 27.1). Tutte queste forme sono conservate secondo la grafia del codice.

16) Le forme sincopate che appaiono accanto a quelle usuali, come *τροπάριν* al posto di *τροπάριον*⁴⁷ (p. es. 132.5, 156.5, cfr. 156.3), e i casi come *καιουργίν*⁴⁸ (152.3) si conservano nell'edizione.

C. Flessione verbale

17) Le forme di verbi in -αν- (*λαμβάνω* e composti, *άυξάνω*, *μανθάνω*, *άμαρτάνω*) spesso presentano delle forme con doppio ν (*λαμβάννω*, ecc.)⁴⁹; tali casi vengono sempre riportati in nota.

18) Casi di equiparazione tra la II e la I coniugazione (p. es. *ύποστρώννουσιν*, 130. 2g)⁵⁰ si ritengono consueti e si conservano nell'edizione.

19) Le forme anomale del participio aoristo (asigmatico) attivo nei casi obliqui, apparentemente influenzate da un perfetto (p. es. i composti di *πεσώτος* ed *έλθώτος*, *λαβώτος* e simili per i rispettivi *πεσόντος*, *έλθόντος* e *λαβόντος*), che appaiono accanto alle forme normali, vengono riportate in nota⁵¹.

20) L'aoristo asigmatico in -α (p. es. in *γενάμενος* e composti e qualche volta in *βουλάμενος* [60.2])⁵², da considerarsi abituale, viene conservato.

21) Fenomeni di raddoppiamento e di aumento:

a) Il perfetto senza raddoppiamento e l'imperfetto e l'aoristo senza aumento (sia sillabico che temporale), frequenti già a partire

⁴⁷ JANNARIS, § 302; cfr. H. HUSMANN, *Eine alte orientalische christliche Liturgie: altsyrisch-melkitisch*, OCP 42 (1976), 165.

⁴⁸ Cfr. PSALTES, §§ 291 (p. 179), § 426 (288-289); CHATZIDAKI, II, p. 11.

⁴⁹ BLASS-DEBRUNNER, § 73; SCHIRÒ, *Capo Rizzuto*, 118, r. 475 (*λαμβάνναι*); JAC.POR 127, 190; JAC.PAL 20, n. 6; PAR.G04, XXXII; cfr. anche ROHLFS, *Lexicon*, 77 e ss.

⁵⁰ Cfr. PSALTES, § 352, pp. 237-238.

⁵¹ Il fenomeno non sembra aver tanto attirato l'attenzione degli studiosi; altri casi editati, per esempio da: SCHIRÒ, *Capo Rizzuto*, 96, r. 200; JAC.POR 123; PASINI, *Filippo di Agira*, 93, n. 222 (secondo l'autore però si tratterebbe di un uso improprio del ν); PAS 56; PAS.PAN 11.3.

⁵² PSALTES, § 328, pp. 209-211.

dall'epoca post-classica⁵³, e che nel codice si presentano regolarmente insieme a delle forme con raddoppiamento e aumento, sono sempre conservate secondo la grafia del manoscritto.

b) Altrettanto vale per i casi di doppio aumento (p. es. ἐπροεφή-τευσαν, 226.2)⁵⁴.

22) Le varianti γινομ- / γενομ-⁵⁵ sia nel presente che nell'aoristo del verbo γίνομαι vengono conservate entrambe nell'edizione secondo la grafia del codice.

D. Sintassi

23) Il verbo δέομαι nel manoscritto regge sia il genitivo che il dativo, noi abbiamo uniformato tutti i casi in genitivo, segnalando il dativo nell'apparato.

24) L'uso dell'indicativo al posto del congiuntivo dopo ἵνα oppure ὅπως⁵⁶, assai frequente nel codice, viene segnalato in nota, quando comporta un cambiamento della qualità della vocale (δοξάζεται [131.1, per δοξάζηται ecc.])⁵⁷; quando invece si tratta di cambiamento solo quantitativo, viene data automaticamente la forma normalizzata.

⁵³ PSALTES, § 324-326, pp. 206-208; BLASS-DEBRUNNER, § 67, 1.b. FOLLIERI, *Vita Fantini*, p. 146.

⁵⁴ PSALTES, 205-206, § 322.

⁵⁵ Cfr., per esempio, JANNARIS, § 966.37; CHATZIDAKI, I, 295.

⁵⁶ Per esempio PAS, 157.

⁵⁷ Naturalmente l'esempio tiene presente la reale pronuncia mediogreca.

BREVE DESCRIZIONE DEI MANOSCRITTI IMPIEGATI NELL'APPARATO

1) <i>Barberini gr. 336</i> (VIII sec.)	BAR
Il manoscritto sarà oggetto di uno studio particolare che apparirà in un volume a parte.	
2) <i>Barberini gr. 329</i> (XII sec.)	B329
Pergamena, mm. 188-145, ff. 120. Eucologio presbiterale copiato in uno stile grafico vicino al rossanese ¹ .	
3) <i>Oxford, Bodleian Library, Auctor E. 5. 13</i> (a. 1121/2-1132)	BOD
Pergamena, mm. 155/157 x 100, ff. II + 253 ² . Eucologio del monastero del SS Salvatore di Messina copiato facendo largo uso di fonti constantinopolitane di recensione antica ³ .	
4) <i>Grottaferrata Γ.β. I</i> (XIII sec. ex.)	G01
Pergamena, mm. 161 x 117, ff. I-II +153 (148-153: aggiunta posteriore contenente la professione monastica) mutilo dell'inizio ⁴ . Eucologio copiato in "stile d'imitazione" in ambiente periferico ⁵ , con impiego di fonti provenienti dall'"eucologio del patriarca" ⁶ .	
5) <i>Grottaferrata Γ.β. II</i> (XII sec. in.)	G02
Pergamena, mm. 172 x 138, ff. I + 154 ⁷ . Il manoscritto si deve al-	

¹ Descrizione JACOB, *Fonds Barberini*, 150-154; vd. anche B. GAIN, *Fragments grecs inédits du Testament Domini attribués à Saint Basile*, Augustinianum 32 (1992), 261-277.

² Descrizione H.O. COXE, *Bodleian Library. Quarto Catalogues, I: Greek Manuscripts. Reprinted with corrections from the edition of 1853*, Oxford 1969, col. 661-662.

³ Edizione parziale in JAC.MES.

⁴ Descrizione ROCCHI, *Codices Cryptenses*, 235-244; ARRANZ, *Sources*, 290-295. Il codice inizia oggi (f. 1^r) con il quinto fascicolo (= antico f. 33). I primi quattro fascicoli contenevano sicuramente le Liturgie eucaristiche.

⁵ Il codice è stato donato dal presbitero Giorgio Vari di Candia nell'isola di Creta al cardinale Giuliano Cesarini (1398-1444). Secondo una nota posteriore di due secoli il Cesarini ne avrebbe fatto dono a Bessarione di Nicea, abate commendatario di Grottaferrata, che dopo la morte (a. 1472) lo avrebbe legato al monastero, per cui v. M. PETTA, *L'Eucologio ed altri cimeli del Cardinale Bessarione nell'Abbazia di Grottaferrata*, in *Il Cardinale Bessarione nel V centenario della morte (1472-1972)*, Roma 1974, 125-128, e M. ARRANZ, *Circostances et conséquences liturgiques du Concile de Ferrare-Florence*, in G. ALBERIGO (ed.), *Christian Unity. The Council of Ferrara-Florence 1438/39-1989* (Bibliotheca Ephemerides Theologicae Lovanensis XCVII), Leuven, 1991, 420-427.

⁶ F. 94^r: Ἐκ τοῦ εὐχολογίου τοῦ πατριαρχικοῦ...

⁷ Descrizione ROCCHI, *Codices Cryptenses*, 244-249.

la collaborazione di due copisti, il primo dei quali adopera lo stile di Reggio, mentre il secondo lo stile rossanese⁸.

6) *Grottaferrata* Γ.β. IV (X sec.) **G04**

Pergamena, mm. 90 x 122, ff. 141; l'ordine dei fascicoli è da restituire⁹. Scritto con una minuscola niliana "a zampette"¹⁰. Proviene da Campania. Il codice è stato oggetto di uno studio recente di S. Parenti¹¹.

7) *Grottaferrata* Γ.β. V + Γ.α. XXV (a. 1018/1019) **G05**

Pergamena, mm. 160 x 120, ff. 124¹². Schematologhion con i riti funebri, mutilo dell'inizio e della fine, da ascrivere alla "scuola niliana".

8) *Grottaferrata* Γ.β. VI (XI/XII sec.) **G06**

Pergamena, mm. 180 x 120. Eucologio realizzato da più mani¹³ e in parte palinsesto¹⁴ A) ff. 1-60 dell'inizio XII o della fine dell'XI sec. B) 60^v-70^{r15}; C) ff. 88^r-97^r r. 5¹⁶; D) ff. 71^v-85^r r. 9; 97^r r. 6-98^r r. 11¹⁷. E) 87^{v18}; Scritture secondarie del XII sec.: 98^r r. 12-101^v, 74. La sua origine va ricercata nei confini calabro-lucani.

9) *Grottaferrata* Γ.β. VII (X/XI sec.) **G07**

Pergamena, ff. 174 mm. 170 x 135. Eucologio realizzato da più mani, una delle quali in "minuscola a zampette" come il *Grottaferrata* Γ.β. IV¹⁹. Il codice è stato quasi completamente editato da G. Passarelli²⁰.

10) *Grottaferrata* Γ.β. VIII (XII sec.) **G08**

Pergamena, mm. 233 x 155, ff. 145²¹. Eucologio monastico di possibile origine criptense e che comunque reca segni di permanenza a Grottaferrata a partire dalla seconda metà del XIII secolo.

⁸ LUCA, *Catalogo*, 61-62.

⁹ ROCCHI, *Codices Cryptenses*, 251-253.

¹⁰ LUCA, *Scuola niliana*, 384-385.

¹¹ PAR. G04.

¹² Descrizione ROCCHI, *Codices Cryptenses*, 253-255; WAW, 269.

¹³ Descrizione ROCCHI, *Codices Cryptenses*, 255-257; CRISCI, 28-29; JAC.ROU, 330 e ss.

¹⁴ I ff. 88^r-98^v, frammento di rotolo eucaristico della fine del X sec., sono segnati Γ.β. XXIX, per cui v. CRISCI, 116-119 e JAC.ROU, 333-334.

¹⁵ Non descritti in JAC.ROU.

¹⁶ Uguale ai ff. 16^r-33^v del *Grottaferrata* Γ.β. XV.

¹⁷ Stessa scrittura del *Grottaferrata* Γ.β. XV, f. 34^r.

¹⁸ Scrittura identica agli ultimi fogli del *Grottaferrata* Γ.β. XV.

¹⁹ Ff. 1-13, r. 20, 29-37^v, 39 r. 14-53^v r. 11, 54-119, r. 16, v. LUCA *Catalogo*,

23 e Id., *Scuola niliana*, 386.

²⁰ PAS. Cfr. JACOB, *Observations*.

²¹ ROCCHI *Codices Cryptenses*, 259-261; LUCA *Catalogo*, 73-74

11) *Grottaferrata* Γ.β. X (X/XI sec.) **G10**

Pergamena, ff. 115, mm. 190 x 140, mutilo dell'inizio e della fine, proviene da Carbone²² e presenta diverse convergenze eucologiche con i *Grottaferrata* Γ.β. IV e Γ.β. VII, come con il *Vaticano gr.* 1833. Il codice è stato descritto da A. Rocchi²³.

12) *Grottaferrata* Γ.β. XII (XIII sec. ex.) **G12**

Pergamena, mm. 150 x 115, ff. 98, di origine calabrese e vergato in stile di Reggio²⁴.

13) *Grottaferrata* Γ.β. XXXV (XII sec. in.) **G35**

Pergamena, mm. 193 x 160, ff. I + 83 + I²⁵. Miscellanea liturgica del monastero del Patir di Rossano attribuibile alla penna di Bartolomeo copista.

14) *Grottaferrata* Z.δ. II (a. 1090) **GZd2**

Pergamena, mm. 90 x 61²⁶. Codice doppio in cui sono rilegati due manoscritti, uno miscelaneo (ff. 1-58) ed uno liturgico (ff. 59-136^r), copiato nel 1090 dallo ieromonaco Cosma che si sottoscrive tanto nella prima che nella seconda parte²⁷. I dati tecnico-librari e l'ornamentazione rimandano alla Calabria settentrionale.

15) *Messina gr.* 153 (XI sec. ex.) **M153**

Pergamena, mm. 140 x 106, ff. 168²⁸. Schematologion italo-greco con i riti funebri²⁹.

16) *Messina gr.* 160 (XI sec.) **M160**

Pergamena, mm. 170 x 130, ff. 63. Manoscritto mutilo dell'inizio e della fine³⁰ contenente: a) Vespri della Gonyklisia di Pentecoste³¹;

²² PETTA, *Codici di Carbone*, 160, 168.

²³ ROCCHI, *Codices Cryptenses*, 262-263.

²⁴ ROCCHI, *Codices Cryptenses*, 264-265; CRISCI, 30.

²⁵ ROCCHI, *Codices Cryptenses*, 280-281; LUCA, *Catalogo*, 57-58.

²⁶ Descrizione sommaria in ROCCHI, *Codices Cryptenses*, 502-503.

²⁷ F. 136^r (v. K. and S. LAKE, *Dated Greek Minuscule Manuscripts to the Year 1200* (Monumenta Palaeographica vetera, ser. I), X, Boston 1939, n° 388, tav. 733, con l'antica collocazione Z.γ. 3) e 34^v (prima parte, sfuggita però ai Lake), cfr. anche le commemorazioni anaforiche dei ff. 71^r e 73^v.

²⁸ MANCINI, 211.

²⁹ M. ARCO MAGRI, *Il canone in Requiem monachi di Teodoro Studita*, Helikon 18-19 (1978-1979), 276-292.

³⁰ Descrizione sommaria in MANCINI 217-218, che lo data erroneamente al XIV sec. In proposito v. A. JACOB, *L'evoluzione dei libri liturgici bizantini in Calabria e in Sicilia dall'VIII al XVI secolo, con particolare riguardo ai riti eucaristici*, in *Calabria bizantina. Vita religiosa e strutture amministrative* (Atti del primo e secondo incontro di studi bizantini), Reggio Calabria 1974, 47-69, spec. 59-61.

³¹ Inc. πλὴν σοῦ ἄλλος οὐκ ἔστιν παρακλήθητι εἰς τὴν δέσηιν ἡμῶν ὁ παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς τῆ καρδία ... des. ... τὰ συντρίμματα τῶν καρδιῶν ἡμῶν καὶ ἄφες πάσας τὰς καρδίας ἡμῶν, erroneamente indicato in MANCINI,

b) Letture; c) Liturgia di Crisostomo³²; d) una preghiera dell'ambone; e) Liturgia di Basilio. L'aspetto paleografico del codice tradisce una provenienza nord-calabrese confermata sul piano liturgico dalla vicinanza con il *Grottaferrata* Γ.β. IV ed il *Vaticano gr.* 1833.

17) *Messina gr.* 172 (a. 1178/1179) **M172**

Pergamena, mm. 210 x 150, ff. 196. Schematologion con i riti funebri³³ copiato in stile di Reggio.

18) *Mosca, Biblioteca Statale, Sevastianov* 474 **MOS**
(*Rumjantsev* 27) (X sec.)

Pergamena, mm. 115 x 101, ff. 256, mutilo dell'inizio e della fine e con numerose lacune³⁴, mentre i ff. 78-79, 83-88, 132-140 e 189-256 sono del XII s. È un eucologio forse ad uso di un monastero³⁵, con preghiere palestinesi ed hagiopolite³⁶; i ff. 170-189 del manoscritto originale contengono letture.

19) *Ottoboni gr.* 43 (XI sec.) **O43**

Pergamena, mm. 335 x 259, ff. 107. Miscellanea storico-patristica di provenienza orientale³⁷.

20) *Ottoboni gr.* 175 (XI sec.) **O175**

Pergamena, mm. 242 x 180, ff. 70³⁸. Lezionario di pericopi evangeliche riservate al Patriarca di Costantinopoli, con il testo della Catechesi del Venedi santo e la Liturgia stazionale per l'Indizione (1 settembre)³⁹.

21) *Ottoboni gr.* 344 (a. 1177) **O344**

Pergamena, mm. 223 x 146, ff. 236⁴⁰. Eucologio copiato da Galaktion, presbitero e secondo cantore della cattedrale di Otranto⁴¹.

217-218, come "fragmentum homiliae".

³² Edizione dell'anafora in PAR.ANA, 125-129, sigla MES.

³³ MANCINI, 238-239.

³⁴ Precisamente tra i ff. 45 e 46, 49 e 50, 51 e 52, 104 e 105; tra le descrizioni edite v. A. ВИКОРОВ, *Московский Публичный и Румянцевский Музей, Собрание рукописей П.И. Севастиянова*, Mosca 1881, 5-7; ARRANZ, *Sources*, 304-305.

³⁵ ARRANZ, *Sources*, 303, 305.

³⁶ Mi limito a ricordare la preghiera finale per la consumazione dei doni nella Liturgia di Crisostomo (f. 34^v) comune alle Liturgie di Basilio e di Crisostomo del *Sinai georg.* 89 (XI), copiato proprio a Gerusalemme (JAC.SKE, 66-67).

³⁷ FERON-BATTAGLINI, 31-32; CANART-PERI, 186; CERESA, 143.

³⁸ Descrizione FERON-BATTAGLINI, 98-99; CANART-PERI, 198; CERESA, 145.

³⁹ Uno studio sul manoscritto è in preparazione da parte di E. Velkovska.

⁴⁰ Descrizione FERON-BATTAGLINI, 181.

⁴¹ Bibliografia in CANART-PERI, 212; BUONOCORE I, 394-395; CERESA, 148; O. MAZZOTTA, *Monaci e libri greci nel Salento medievale*. Lecce 1989. 67.

22) *Ottoboni gr.* 434 (a. 1174/1175)

O434

Pergamena, mm. 200 x 155, ff. 135⁴². Eucologio episcopale costantinopolitano con rari influssi periferici⁴³ proveniente dalla penisola del Sinai⁴⁴ e databile grazie alle tavole pasquali⁴⁵. È frutto della collaborazione di tre scribi⁴⁶ in stile "epsilon rotondo"⁴⁷. Posteriormente l'eucologio è stato integrato con vario materiale periferico palestinese⁴⁸.

23) *Paris, Coislin* 213 (a. 1027)

PC213

Pergamena, mm. 255 x 200, ff. 211. Lacune tra i ff. 23 e 24, 40 e 41, 73 e 74, 191 e 192, 202 e 203, 210 e 211; i ff. 1-2 appartengono ad un frammento di lezionario dei Vangeli⁴⁹, il f. 7^v è bianco. È il più antico eucologio di Costantinopoli giunto fino a noi. Copiato in perlacea "classica"⁵⁰ da Thyepolos⁵¹ per un certo Strateghios, cappellano della cattedrale della Haghia Sophia di Costantinopoli⁵² nel 1027, al tempo dunque del patriarca Alessio Studita (15/XII/1025-20/II/1043)⁵³, il cui nome è legato ad un ben noto *Typikon*⁵⁴, e del-

⁴² FERON-BATTAGLINI, 240-241; CANART-PERI, 222; BUONOCORE I, 398-399; CERESA, 150. Contrariamente a quanto è scritto sul piatto interno, i fogli 25-32 e 58-71 vanno così restituiti: 32.26.28.27.30.29.31.25.33; 58.61.62.59. 60.70.64-69. 63.71. Non escludo poi che la Liturgia di Basilio (ff. 1-17^v) fosse preceduta da un fascicolo.

⁴³ Per una analisi liturgica v. il lavoro di A.A. THIERMEYER (THI), da completare però in alcuni punti con le note qui riportate.

⁴⁴ Nei ff. 12^v e 21^v viene fatta menzione di un Ἀβραμίου ἐπισκόπου. Un vescovo Abramios del Sinai appare unicamente in un vecchio manoscritto arabo: L. CHEIKHO, *Les archevêques du Sinai*, in *Mélanges de la Faculté Orientale (de l') Université Saint-Joseph (de) Beyrouth*, t. 2, Paris-Londres-Leipzig 1907, 419.

⁴⁵ Nei ff. 99-100^v: aa. 1174/5-1197/8, di mano del copista A.

⁴⁶ Copista A: ff. 1-35, 49-56^v, 88-98^r (il 98^v è vuoto), 99-100 (?), 130-134^v; Copista B: ff. 35^v-40^v, 57-87^v; Copista C: ff. 101^r-126^r.

⁴⁷ P. CANART, *Les écritures livresques du milieu du XIe siècle au milieu du XIIIe et le style palestino-chypriote «epsilon»*, *Scrittura e Civiltà* 5 (1981), 16-76.

⁴⁸ 1) Ff. 41^r-48^v su carta orientale, forse del XIII sec.; b) ff. 126^v e 128^r-129^v di pergamena del manoscritto antico grattati e riutilizzati (stessa mano del XIII sec.); c) ff. 127^r-127A^v, una mano imperita del XIV/XV sec.

⁴⁹ Con la fine della prima e l'inizio della seconda pericope τῶν Παθῶν del Venerdì santo. Descrizione da R. DEVRÉESSE, *Catalogue des Manuscrits grecs, II: Le Fonds Coislin*, Paris 1945, 194-195.

⁵⁰ P. CANART-L. PERRIA, *Les écritures livresques des XIe et XIIIe siècles*, in *Paleografia e Codicologia greca*. Atti del II Colloquio internazionale (Berlino-Wolffenbüttel, 17-21 ottobre 1983), I, 86, nota 71.

⁵¹ Come risulta dalla nota del f. 3^r. Il nome del copista non figura però nel *Repertorium der Griechischen Kopisten 800-1600. 2. Teil: Handschriften aus Bibliotheken Frankreichs. A. Verzeichnis der Kopisten*, a cura di E. GAMILLSCHEG e D. HARLFINGER, Wien 1989, v. anche 181.

⁵² Dalla sottoscrizione del f. 211^r, ed. DMITR, 993.

⁵³ G. FEDALTO (a cura di), *Hierarchia Ecclesiastica Orientalis. Series episcoporum ecclesiarum christianarum orientalium*, I: Patriarchatus Constantinopolitanus, Padova 1988, 7; v. anche la notizia di A. KAZHDAN in ODB I, 67.

⁵⁴ Del *Typikon*, redatto dal patriarca, già egumeno di Stoudios, per il monastero

l'imperatore Costantino VIII (1025-1028)⁵⁵. Il codice, pur utilizzando fonti patriarcali⁵⁶, è stato piuttosto redatto per uso privato, come risulta da una lunga serie di preghiere di devozione⁵⁷. La stessa abbondanza di rubriche dettagliate integrate da altri libri liturgici come il *Praxapostolos*, mostra abbastanza il carattere compilativo dell'opera⁵⁸.

24) *Paris, Suppl. gr. 476* (XV sec.) **PS476**

Manoscritto contenente le Liturgie di Pietro e Giacomo, acquistato da Mynoides Mynas nel suo viaggio all'Athos, Salonico e Serres⁵⁹.

25) *S. Peterburg, Biblioteca Pubblica Statale, gr. 226* (X sec.) **PET**

Pergamena, mm. 115 x 110, ff. 173⁶⁰. Eucologio "parrocchiale"⁶¹ copiato da un modello in onciale⁶². La scrittura è molto soggettiva ed inibisce una sicura localizzazione nell'ambito dell'Italia meridionale bizantina⁶³.

26) *Vat. Regina di Svezia gr. 75* (a. 982/983) **R75**

Pergamena, mm. 195 x 149, ff. 8. Frammento di eucologio con l'Haghiastos della Teofania ed i riti matrimoniali, parte di più noto prophétologion⁶⁴, scritto in una grafia italiota arcaizzante a Malvito (Cosenza)⁶⁵.

da lui fondato nei pressi della Capitale, resta oggi soltanto la versione slava conservata in sei manoscritti, per cui v. D. PETRAS, *The Typicon of the Patriarch Alexis the Studite: Novgorod-St. Sophia 1136*, Cleveland, 1991 (estratto di una tesi di dottorato presso il Pontificio Istituto Orientale Roma). Il codice è del XIII sec.

⁵⁵ V. la voce di C.M. BRAND e A. CUTLER in ODB, I, 503-504.

⁵⁶ Descrizione ed ed. parziale in DMITR, 993-1052; ed. dei primi 100 fogli in DUN. Informazioni con descrizione riassuntiva in lingua francese in ARRANZ, *Sources*, 309-314.

⁵⁷ V. p.es. quelle per le ore della giornata in DUN, cxxvi-cxxvii.

⁵⁸ Come nei riti della *Litê*.

⁵⁹ COD, 12; MER, 136. Vd. anche le precisazioni di F. MARES, *Slovanskà Liturgie sv. Petra*, in *Текстология средьовековних јужнословенских књижевности*, Belgrado 1981, 207, nota 27.

⁶⁰ Descrizione JAC.POR, 181-200; ARRANZ, *Sources*, 300-302.

⁶¹ JAC.POR, 178.

⁶² JAC.PAL, 111.

⁶³ Tuttavia va rilevato, p. es., al f. 20^v, il fenomeno calabrese delle iniziali maggiori che a volte ripetono nell'ansa la stessa lettera, vd. LUCÁ, *Attività scrittoria*, 67; Id., *Scuola niliana*, 381, nota 288.

⁶⁴ H. STEVENSON, *Codices manuscripti graeci Reginae Suecorum et Pii II*; Roma 1888, 60-61; FOL, 46-48; cfr. CANART-PERI, 308; BUONOCORE I, 578; CERESA, 235-236.

⁶⁵ La scrittura è simile ai codici *Vaticano gr. 2022* (a. 952/3) di Marco e *Vaticano gr. 2027* (a. 959) di Teognoste (vd. LUCÁ, *Catalogo*, 22).

27) *Sinai gr. 956* (X sec.) **S956**

Rotolo di pergamena, mm. 7750 x 240, mutilo dell'inizio e della fine, un frammento inedito del quale è stato però rinvenuto di recente al Sinai⁶⁶. La scrittura è molto vicina alla collezione di scritti monastici copiata dal monaco Paolo nel *Gerusalemme Haghiostos Stauros 55* del 927⁶⁷. È un kontakion classico ad uso di un celebrante indicato genericamente come ἀρχιερεύς⁶⁸, ma realizzato a partire da un prototipo costantinopolitano⁶⁹.

28) *Sinai gr. 957* (X sec.) **S957**

Pergamena, mm. 123 x 87, ff. 85⁷⁰. Eucologio pontificale mutilo dell'inizio e delle fine⁷¹ di cui i ff. 41-69 e 79-85 riportano delle letture⁷². Per l'essenziale dipende sicuramente da una fonte bizantina come dimostrano le rubriche per l'Haghiastos della Teofania⁷³. Tuttavia in più occasioni il canovaccio costantinopolitano è stato integrato con eucologia locale⁷⁴, probabilmente in Palestina⁷⁵.

29) *Sinai gr. 958* (XI sec.) **S958**

Pergamena, mm. 188 x 157, ff. 118. Eucologio presbiterale⁷⁶ di

⁶⁶ V., per esempio, L. POLITIS, *Nouveaux manuscrits grecs découverts au Mont Sinai. Rapport préliminaire*, Scriptorium XXXIV (1980), 5-17.

⁶⁷ K. WEITZMANN-G. GALAVARIS, *The Monastery of Saint Catherine of Mount Sinai. The Illuminated Greek Manuscripts. Volume One: From the Ninth to the Twelfth Century*, Princeton, New Jersey 1990, 33-34.

⁶⁸ Descrizione DMITR, 12-19, ma con rimandi al GOAR non sempre pienamente giustificati.

⁶⁹ Come dimostra la struttura tripartita dell'eucologia per l'Haghiastos della Teofania (apologia-preghiera di consacrazione-kephaloklisis, senza alcun *Prologos*).

⁷⁰ Sul foglio di guardia è stato annotato un computo cronologico che dà l'anno 933/4.

⁷¹ Descrizione DMITR, 1-12, *sed cave*: la numerazione dei fogli spesso risulta aumentata di una decina.

⁷² Segnalo quelle per l'apostolo Pietro (ff. 46^v-49^r), San Nicola (ff. 49^v-52^r) San Giovanni il Teologo (= Evangelista) (ff. 60^v-62^r) e per il profeta Elia (ff. 64^r-66^r). Un ulteriore frammento di letture appartenente al *Sinai gr. 957* è il manoscritto *Oct. 151* della Società degli Amici della Letteratura antica di San Pietroburgo ora nella Biblioteca Pubblica Statale (GPB), per cui v. Ch. LOPAREV, *Описание рукописей Императорскаго Общества Любителей Древней письменности*, III: *Рукописи в осьмушку*, San Pietroburgo 1899, 172.

⁷³ Verso la fine della preghiera Μέγας εἰ, Κύριε (f. 38^v) si legge: Ὅταν δὲ εὐλογεῖ ὁ πατριάρχης τὰ ὕδατα εἰς τὸ παλάτιον, προστίθῃσι τῇ παρουσίᾳ εὐχῆ καὶ τοῦτο. Καὶ σῶσον, Κύριε... . Altrove invece il redattore si serve del termine più generico di Ἀρχιερεύς (cfr. ff. 31^v e 33^r e, nell'Iniziazione cristiana, i ff. 11^r, 12^v, 16^r, 17^r (DMITR, 2-3).

⁷⁴ Per esempio le formule per l'unzione post-battesimale con il Myron (f. 19^v) (v. ARR.IL2, 86: formula DA), ed il *Prologos* attribuito a Germano di Costantinopoli per l'Haghiastos della Teofania (ed. DMITR, 7-8).

⁷⁵ JAC.KTI, 147.

⁷⁶ Descrizione DMITR, 19-39 (la numerazione dei fogli è però alterata).

provenienza palestinese⁷⁷ con una lacuna tra i ff. 96 e 97⁷⁸ ed una serie di letture⁷⁹. Molti sono gli elementi periferici o locali⁸⁰ innestati nella struttura bizantina del libro, rilevabili in particolare nei riti matrimoniali⁸¹ e nella Gonyklisia di Pentecoste⁸².

30) *Sinai gr. 959* (XI sec.) **S959**

Pergamena, mm. 147 x 120, ff. 152, mutilo dell'inizio e della fine e molto lacunoso⁸³. È un eucologio presbiterale⁸⁴ con fonti episcopali di tradizione costantinopolitana⁸⁵ e numerosi influssi eucologici palestinesi⁸⁶, luogo di probabile provenienza.

31) *Sinai gr. 961* (XI/XII sec.) **S961**

Pergamena, mm. 156 x 128, ff. 100⁸⁷. Eucologio presbiterale con fonti episcopali⁸⁸ e palestinesi⁸⁹ in parte già incontrati negli eucologi precedenti⁹⁰.

⁷⁷ JAC.KTI, 147.

⁷⁸ Come avverte anche una nota araba nello stesso f. 96^v. Ringrazio p. Basilio Mamdouh, OFM che ha avuto la gentilezza di leggermi e tradurmi il testo arabo.

⁷⁹ Ff. 97^r-111^v, apostolo-vangelo e vangeli per l'*Orthros* domenicale.

⁸⁰ P.es. serie di preghiere dell'ambone (ff. 36^v-46^r); *Prologos* per *Haghiastos* della Teofania (ff. 74^r-76^r); formule per l'unzione post-battesimale (f. 71^r) (cfr. ARR.IL2, 87), preghiere di "doppia apolysis" per le Ore (ff. 112^r-117^r).

⁸¹ G. BALDANZA, *Il rito matrimoniale dell'Eucologio Sinaitico Greco 958 ed il significato della coronazione nella δόξα και τιμή. Proposte per una ricerca teologica*, EL 95 (1981), 289-315.

⁸² Descritta in DMITR, 28-31.

⁸³ A) tra i ff. 94 e 95 (fine del Battesimo e preghiera di abluzione); B) tra i ff. 100 e 101 (preghiera per i malati inc. ... από της αρρωστίας και αποκατάστησον τη άγια σου εκκλησία, ίνα εν πάσιν δοξάζη σου το πανάγιον όνομα, του Πατρός ... των αιώνων. άμήν); C) tra i ff. 108 e 109 (preghiera per la siccità mutila dell'inizio); D) tra i ff. 111 e 113, mentre il f. 112 va inserito tra i ff. 6-7 (*Pre-Sanctus* della Liturgia di Basilio); i ff. 70^r r. 5 fino a 70^v compreso, sembrano di altra mano.

⁸⁴ Descrizione DMITR, 42-64; ARRANZ, *Sources*, 306-308.

⁸⁵ V. in particolare l'incoronazione del βασιλεύς (ff. 126^r-128^r), ma anche riti che provengono, con qualche sporadico adattamento, dalla Liturgia della *Polis* come: a) il rito per l'anniversario della dedicazione della "Grande Chiesa" (ff. 71^r-72^v) (cfr. MATEOS, II, 186-187); b) *Apotaxis-Syntaxis* dei candidati all'iniziazione cristiana (ff. 113^r-119^v); c) Confezione del *Myron* (ff. 120^r-122^v).

⁸⁶ Preghiera prima (f. 77^r) e dopo (f. 78^r) la proclamazione del Vangelo dell'*Orthros* festivo (quest'ultima = *Mosca, Russkaja Gosudarstvennaja Biblioteka, Sevastianov gr. 27*); preghiera dell'incenso e della vestizione del celebrante nella Liturgia eucaristica (v. S. PARENTI, *Due preghiere dei "Fogli slavi del Sinai"*, L'Altra Europa 1/217 ([1988], 51-55); *Prologos* per l'*Haghiastos* della Teofania (ff. 95^v-97^r).

⁸⁷ Con lacuna di quattro fogli tra i ff. 50 e 51; descr. DMITR, 78-83; i ff. 96^v-98^r contengono una pericope evangelica ed una apostolica per la professione monastica.

⁸⁸ P.es. l'άρχιερέύς che compare nella Liturgia di Crisostomo.

⁸⁹ In particolare una rara preghiera dell'ambone nella Liturgia di Crisostomo (cfr. JAC.SKE, 57-58).

⁹⁰ Formula per l'unzione con il *Myron* (cfr. ARR.IL2, 85); *Prologos* per

32) *Sinai gr. 962* (XI/XII sec.) **S962**

Pergamena, mm. 140 x 112, ff. 202. Eucologio presbiterale mutilo dell'inizio⁹¹ con apporti orazionali palestinesi⁹².

33) *Sinai gr. 973* (a. 1152/1153) **S973**

Carta bombicina, mm. 170 x 132, ff. III, 168. Scritto dal presbitero Aussenzio⁹³.

34) *Vaticano gr. 1552* (XII sec.) **V1552**

Pergamena, 190 x 149, ff. 40⁹⁴. Eucologio attribuito da Gianelli all'Italia meridionale, sembra piuttosto di provenienza orientale⁹⁵.

35) *Vaticano gr. 1554* (XII sec. in.) **V1554**

Pergamena, mm. 195 x 135, ff. II + 214 + 181A⁹⁶. Eucologio italo-greco copiato dal presbitero Giovanni⁹⁷.

36) *Vaticano gr. 1811* (a. 1147) **V1811**

Pergamena, mm. 200 x 155, ff. 171⁹⁸. Eucologio calabro-settentrionale copiato dal presbitero Pietro.

37) *Vaticano gr. 1833* (X sec. ex.) **V1833**

Pergamena, mm. 190 x 155, ff. 71. Eucologio monastico⁹⁹ mutilo dell'inizio e della fine, già appartenuto alla biblioteca di Grottaferata¹⁰⁰ e classificabile tra quei manoscritti definiti genericamente "campaniens", legati al movimento monastico niliano¹⁰¹. Il codice è stato descritto da P. Canart¹⁰².

gelo all'*Orthros* (f. 90^{r-v}) (= SEV e S959).

⁹¹ Descrizione DMITR, 64-75, lacuna tra i ff. 71 e 72; i ff. 172-202 sono occupati da letture.

⁹² Preghiere dell'ambone per le Ore e Prologo per l'*Haghiastos* della Teofania.

⁹³ Descrizione DMITR 83-127; cfr. anche AA.VV., *Specimina Sinaitica. Die datierten griechischen Handschriften des Katharinen-Klosters auf dem Berge Sinai* (9. bis 12. Jhd.), Berlin 1983, 48-49.

⁹⁴ Descrizione GIANNELLI, 131-134.

⁹⁵ CANART-PERI, 607; BUONOCORE II, 905; CERESA, 384.

⁹⁶ GIANNELLI, 135-144; CANART-PERI, 607-608; BUONOCORE II, 906; CERESA, 384-385.

⁹⁷ LUCA, *Attività scrittoria*, 25-73, spec. 66.

⁹⁸ CANART, *Codices Vaticani*, 182-190; CANART-PERI, 646; BUONOCORE II, 929-930; CERESA, 399.

⁹⁹ In una preghiera dell'ambone (f. 15^v) si legge: Καί τοῦτο τὸ ἱερὸν σύστημα τῆς μονῆς ταύτης καὶ τοὺς ἐν αὐτῷ ἐστάτας καὶ οἰκοῦντας ἐν εἰρήνῃ καὶ ἀγάπῃ καὶ ὁμονοίᾳ συντήρησον... (JAC.PAB, 44).

¹⁰⁰ G. MERCATI, *Per la storia dei manoscritti greci di Genova, di varie badie basiliane d'Italia e di Patmo* (ST 86), Città del Vaticano 1935, 332.

¹⁰¹ R. DEVRÉESSE, *Les manuscrits grecs de l'Italie méridionale (Histoire, classement, paléographie)* (ST 183), Città del Vaticano 1955, 33.

¹⁰² CANART, *Codices Vaticani*, 272-278; CANART-PERI, 649; BUONOCORE II,

38) *Vaticano gr.* 1836 (XI/XII sec.) **V1970**

Pergamena, mm. 180 x 136, ff. 145 + 58A, 94A, 97A, 135A¹⁰³. Schematologhion con i riti funebri copiato in stile di Reggio.

39) *Vaticano gr.* 1872 (XII sec.) **V1872**

Pergamena, mm. 155 x 120, ff. 146¹⁰⁴. L'eucologio proviene con buona approssimazione dalla Calabria settentrionale ed utilizza fonti costantinopolitane di nuova recensione.

40) *Vaticano gr.* 1970 (XII sec. *in.*) **V1970**

Pergamena, mm. 160 x 120, ff. 242¹⁰⁵. Eucologio copiato nel monastero del Patir di Rossano, noto per la grande raccolta di formulari eucaristici, ed elaborato in buona parte da un modello costantinopolitano dell'XI secolo¹⁰⁶.

SIGLE DEI MANOSCRITTI IMPIEGATI

- BAR** = Barberini gr. 336 (VIII sec.)
B329 = Barberini gr. 329 (XII sec.)
BOD = Oxford, Bodleian Library, Auctar. E. 5. 13 (a. 1121/2-1132)
G01 = Grottaferrata Γ.β. I (XII sec. *ex.*)
G02 = Grottaferrata Γ.β. II (XII sec. *in.*)
G04 = Grottaferrata Γ.β. IV (X sec.)
G05 = Grottaferrata Γ.β. V (a. 1018/1019)
G06 = Grottaferrata Γ.β. VI (XI/XII sec.)
G07 = Grottaferrata Γ.β. VII (X sec. *ex.*)
G08 = Grottaferrata Γ.β. VIII (XII sec.)
G10 = Grottaferrata Γ.β. X (X/XI sec.)
G12 = Grottaferrata Γ.β. XII (XIII sec. *ex.*)
G35 = Grottaferrata Γ.β. XXXV (XII sec.)
GZd2 = Grottaferrata Z.δ. II (a. 1090)
M153 = Messina gr. 153 (XI sec. *ex.*)
M160 = Messina gr. 160 (XI sec.)
M172 = Messina gr. 172 (a. 1178/1179)
MOS = Mosca, Biblioteca Statale, Sevastianov 474 (Rumjantsev 27) (X sec.)
O43 = Ottoboni gr. 43 (XI sec.)
O175 = Ottoboni gr. 175 (XI sec.)
O344 = Ottoboni gr. 344 (a. 1177)
O434 = Ottoboni gr. 434 (a. 1174/1175)
PC213 = Paris, Coislin 213 (a. 1027)
PS476 = Paris, Suppl. gr. 476 (XV sec.)
PET = St. Peterburg, Biblioteca Pubblica Statale, gr. 226 (X sec.)
R75 = Regina di Svezia gr. 75 (a. 982/983)
S956 = Sinai gr. 956 (X sec.)

¹⁰³ CANART, *Codices Vaticani*, 283-285; CANART-PERI, 649; BUONOCORE II, 933; CERESA, 401.

¹⁰⁴ CANART, *Codices Vaticani*, 422-426; CANART-PERI, 652; BUONOCORE, II, 936; CERESA, 402.

¹⁰⁵ CANART-PERI, 663-664; BUONOCORE, II, 945; CERESA, 407.

¹⁰⁶ A. JACOB, *L'euchologe de Sancte-Marie du Patir et ses sources*, AA. VV., *Atti del Congresso internazionale su S. Nilo di Rossano* (28. Sett.-1. Ott. 1986), Rossano Grottaferrata 1989, 75-118.

- S957** = Sinai gr. 957 (X sec.)
S958 = Sinai gr. 958 (XI sec.)
S959 = Sinai gr. 959 (XI sec.)
S961 = Sinai gr. 961 (XI/XII sec.)
S962 = Sinai gr. 962 (XI/XII sec.)
S973 = Sinai gr. 973 (a. 1152/1153)
V1552 = Vaticano gr. 1552 (XII sec.)
V1554 = Vaticano gr. 1554 (XII sec. *in.*)
V1811 = Vaticano gr. 1811 (a. 1147)
V1833 = Vaticano gr. 1833 (X sec. *ex.*)
V1836 = Vaticano gr. 1836 (XII sec.)
V1872 = Vaticano gr. 1872 (XII sec.)
V1970 = Vaticano gr. 1970 (XII sec. *in.*)

EUCOLOGIO

SEGNI CRITICI

- ( ) per la trascrizione diplomatica delle note marginali
 <> per integrare eventuali parti mancanti o per aggiungere qualche elemento in forma ipotetica
 { } per espungere elementi doppi o superflui

N.B. L'edizione dei nn° 1-148 (pp. 1-158) è curata da Elena Velkovska, mentre quella dei nn° 149-288 (pp. 158-315) si deve a Stefano Parenti.

1. 1) *Λειτουργία τοῦ ἁγίου Βασιλείου.* 1^f
 2) *Εὐχὴ ἣν ποιεῖ ὁ ἱερεὺς ἐν τῷ σκευοφυλακίῳ ἀποτιθεμένου (sic) τοὺς ἄρτους ἐν τῷ δίσκῳ.*
 α' 3) Ὁ Θεὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τὸν οὐράνιον ἄρτον, τὴν τροφήν τοῦ παντὸς κόσμου^a, τὸν Κύριον ἡμῶν καὶ Θεὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἑξαποστείλας^b σωτήρα^c καὶ λυτρωτὴν^d καὶ εὐεργέτην, εὐλογοῦντα^e καὶ ἀγιάζοντα ἡμᾶς· αὐτὸς εὐλόγησον τὴν πρόθεσιν ταύτην καὶ πρόσδεξαι αὐτὴν εἰς τὸ ὑπερουράνιον σου θυσιαστήριον· μνημόνευσον, ὡς ἀγαθὸς καὶ φιλόανθρωπος, // τῶν προσενεγκάντων καὶ δι' οὓς προσηγαγον, καὶ ἡμᾶς ἀκατακρίτους διαφύλαξον ἐν τῇ ἱερουργίᾳ τῶν θείων σου μυστηρίων. Ἐκφώ<νησις>· Ὅτι ἡγίασται καὶ δεδόξασται τὸ πάντιμον καὶ μεγαλοπρεπὲς ὄνομά σου, τοῦ Πατρὸς. 1^v

^a Cfr. 1o 6,51; ^b Gal 4,4; ^c 1o 4,14; ^d Act 7,35; ^e Act 3,26.

= BUN.HSZ 258; BUN.ANA 201; SWA 76; LEW 309; ORL 22; STR.BAR 1; TRE.LIT 17; MORA 9.

+ GOAR 51,135; SWA 108; KRA 237; BEI 2,44,133; STR.MIS 93; JAC.MES 1.2; PAS 268; THI 1; PAR.G04 3; ROM 42; PAP 33,53; ZER 47,75.

2. 1) *Εὐχὴ ἀντιφώνου α'.*
 β' 2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, οὗ τὸ κράτος ἀνείκαστον καὶ ἡ δόξα ἀκατάληπτος, οὗ τὸ ἔλεος ἀμέτρητον^b καὶ ἡ φιλανθρωπία ἄφατος· αὐτὸς, Δέσποτα, κατὰ τὴν εὐσπλαχνίαν σου ἐπίβλεψον ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὸν

ἅγιον οἶκον // τοῦτον^c, καὶ ποιήσον μεθ' ἡμῶν 2^f
καὶ τῶν συνευχομένων ἡμῶν πλούσια τὰ ἐλέη σου
καὶ τοὺς οἰκτιρμούς σου. Ἐκφώ<νησις>. Ὅτι
πρέπει σοι πᾶσα δόξα, τιμὴ^d καὶ προσκύνησις,
τοῦ Πατρὸς (sic), καί.

^aDan 9,15 (Theodot.); ^bOratio Manasses 6; ^ccf. 3
Regn 8, 28.29; ^dcf. 1 Tim 1,17.

= BUN.HSZ 538; BUN.ANA 202; SWA 76; LEW 310; ORL
48; STR.BAR 2; TRE.LIT 17; MORA 9.

+ GOAR 52,135; SWA 111; KRA 238; BEI 6,48; COD
308; STR.MIS 93; JAC.MES 1.4; PAS 269,308; THI
2; PAR.G04 4; ROM 44; PAP 34,54; ZER 49,76.

3. 1) Εὐχὴ ἀντιφώνου β'.

γ' 2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, σῶσον τὸν λαόν σου καὶ
εὐλόγησον τὴν κληρονομίαν σου^b. τὸ πλήρωμα τῆς
ἐκκλησίας σου ἐν εἰρήνῃ διαφύλαξον. ἀγίασον
τοὺς ἀγαπῶντας τὴν εὐπρέπειαν τοῦ οἴκου σου^c.
σύ αὐτοὺς ἀντιδόξασον τῇ θεϊκῇ σου // δυνάμει, 2^v
καὶ μὴ ἐγκαταλίπης^d ἡμᾶς, ὁ Θεός, τοὺς ἐλπίζον-
τας ἐπὶ σοί^e. Ἐκφώ<νησις>. Ὅτι σὸν τὸ κράτος,
καὶ σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις^f καί.

^aDan 9,15 (Theodot.); ^bPs 27,9; ^cPs 25,8; ^dcf. Ps
26,9; ^ecf. Ps 16,7; ^fMt 6,13.

= BUN.HSZ 539; BUN.ANA 203; SWA 76; LEW 311; ORL
56; STR.BAR 3; TRE.LIT 32; MORA 9.

+ GOAR 53,136; SWA 112; KRA 238; BEI 6,48; STR.
MIS 93; JAC.MES 1.5; PAS 271; THI 3; PAR.G04 5;
ROM 45; PAP 34,55; ZER 49,77.

4. 1) Εὐχὴ ἀντιφώνου γ'.

δ' 2) Ὁ τὰς κοινὰς ταύτας καὶ συμφώνους ἡμῶν χαρι-
σάμενος προσευχάς, ὁ καὶ δύο καὶ τρισὶ συμφω-
νοῦσιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου τὰς αἰτήσεις παρέ-
χειν ἐπαγγειλάμενος^a, αὐτὸς καὶ νῦν τῶν δού-
λων σου τὰ αἰτήματα πρὸς τὸ συμφέρον πλήρω-
σον^b, χορηγῶν ἡμῶν ἐν τῷ παρόντι αἰῶνι τὴν ἐπί-
γνωσιν // τῆς σῆς ἀληθείας^c, καὶ ἐν τῷ μέλλον-
τι ζωὴν αἰώνιον χαριζόμενος. Ἐκφώ<νησις>. Ὅτι
ἀγαθὸς καὶ φιλόανθρωπος Θεὸς ὑπάρχεις, καὶ σοὶ
τὴν δόξ<αν>. 3^f

^aCfr. Mt 18, 19-20; ^bPs 19,6; 1 Cor 12,7; ^c1 Tim
2,4; Hebr 10, 26.

= BUN.HSZ 539; BUN.ANA 203; SWA 76; LEW 311; ORL
56; STR.BAR 4; TRE.LIT 36; MORA 10.

+ GOAR 53,136; SWA 113; KRA 239; BEI 9,50; STR.
MIS 93; JAC.MES 1.6; PAS 3,273; THI 4; PAR.G04
6; ROM 45; PAP 35,55; ZER 49,77.

5. 1) Εὐχὴ τῆς εἰσόδου.

ε' 2) Δέσποτα Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ καταστήσας ἐν οὐ-
ρανοῖς τάγματα καὶ στρατιάς ἀγγέλων καὶ ἀρχαγ-
γέλων πρὸς λειτουργίαν τῆς σῆς δόξης, ποιήσον
σὺν τῇ εἰσόδῳ ἡμῶν εἴσοδον ἁγίων ἀγγέλων γενέ-
σθαι, συνλειτουργούντων ἡμῶν καὶ συνδοξολογούν-
των τὴν σὴν ἀγαθότητα. Ἐκφώ<νησις>. Ὅτι πρέ-
πει σοι. //

^aDan 9,15.

= BUN.HSZ 540; BUN.ANA 203; SWA 76; LEW 312; ORL 62; STR.BAR 5; TRE.LIT 37; MORA 10.

+ GOAR 54,136; KRA 239; BEI 9,50; COD 167; STR. MIS 95; JAC.MES 1.7; PAS 275; THI 5; PAR.G04 7; ROM 46; PAP 36, 55; ZER 50,78.

6. 1) *Εὐχὴ τοῦ τρισαγίου.*

ς' 2) Ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος, ὁ ἐν ἁγίοις ἀναπαυόμενος^a, ὁ τρισαγία φωνῆ ὑπὸ τῶν Σεραφίμ ἀνυμνούμενος καὶ ὑπὸ τῶν Χερουβὶμ δοξολογούμενος καὶ ὑπὸ πάσης ἐπουρανίου δυνάμεως προσκυνούμενος· ὁ ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι παραγαγὼν τὰ σύμπαντα^b. ὁ κτίσας τὸν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα σὴν καὶ ὁμοίωσιν^c, καὶ παντὶ σου χαρίσματι κατακοσμήσας, καὶ διδοὺς αἰτοῦντι σοφίαν καὶ σύνεσιν^d, καὶ μὴ παρορῶν ἁμαρτὰ--/-νοντα, ἀλλὰ θέμενος ἐπὶ σωτηρίᾳ μετάνοιαν· ὁ καταξιώσας ἡμᾶς τοὺς ταπεινοὺς καὶ ἀναξίους δούλους σου καὶ ἐν τῇ ὥρᾳ ταύτῃ στῆναι κατενώπιον τῆς δόξης^e τοῦ ἁγίου σου θυσιαστηρίου, καὶ τὴν ὀφειλομένην σοι προσκύνησιν καὶ δοξολογίαν προσάγειν· αὐτός, Δέσποτα, <πρόσδεξι>¹ καὶ ἐκ στόματος ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν τὸν τρισάγιον ὕμνον, καὶ ἐπίσκεψαι ἡμᾶς ἐν τῇ χρηστότητί σου· συνχώρησον ἡμῖν // πᾶν πλημμέλημα ἐκούσιόν τε καὶ ἀκούσιον· ἁγιάσον ἡμῶν τὰς ψυχὰς καὶ τὰ σώματα, καὶ δὸς ἡμῖν ἐν ὁσιότητι λατρεύειν σοι πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν^f,

3^v

4^r

4^v

πρεσβείαις τῆς ἁγίας Θεοτόκου καὶ πάντων τῶν ἁγίων τῶν ἀπ' αἰώνων^g σοι εὐαρεστησάντων. Ἐκφώ<νησις>· Ὅτι ἅγιος εἶ, ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμ<πομεν>.

^aIs 57,15; ^bSap 1,14; ^cSap 2,23; Gen 1, 26-27; ^d2 Par 1,10; ^eJd 24; ^fcf. Lc 1, 74-75; ^gLc 1,70.

= BUN.HSZ 540; BUN.ANA 204; SWA 77; LEW 313; ORL 68; STR.BAR 6; TRE.LIT 54; MORA 10.

+ GOAR 55,137; SWA 115; KRA 240; BEI 17,55; STR. MIS 95; JAC.MES 1.8; PAS 277; THI 6; PAR.G04 8; ROM 48; PAP 36,56; ZER 51,78.

7. 1) *Εὐχὴ τῆς ἄνω καθέδρας.*

ς' 2) Δέσποτα Κύριε ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων^a, σῶσον τὸν λαόν σου^b καὶ εἰρήνευσον αὐτὸν τῇ // δυνάμει τοῦ ἁγίου σου Πνεύματος^c, διὰ τοῦ τύπου τοῦ τιμίου {σου}² σταυροῦ τοῦ μονογενοῦ<ς> σου Υἱοῦ, μεθ' οὗ ἐδλογητὸς εἶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν^d.

^aPs 83,9; ^bPs 27,9; ^cRom 15,13; ^d4 Mac 18,24.

= GOAR 150; BUN.HSZ 542; BUN.ANA 205; SWA 77; LEW 314; ORL 78; STR.BAR 7; TRE.LIT 54; MORA 11; PAR 52; ROM 49.

+ GOAR 83; ARR.ORT 129; PAR 52 (cfr. n. 26.2).

²Cfr. 26.2.

¹Cfr., p. es., G04, 4^v e MOS, 6^r.

8. 1) *Εὐχὴ τῆς ἐκτενῆς τοῦ "Κύριε ἐλέησον".*

η' 2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, τὴν ἐκτενὴν ταύτην ἰκεσίαν πρόσδεξαι παρὰ τῶν σῶν δούλων καὶ ἐλέησον ἡμᾶς κατὰ τὸ πλῆθος τοῦ ἐλέους σου^b, καὶ τοὺς οἰκτιρμούς σου κατάπεμψον ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ πάντα τὸν λαόν σου τὸν ἀπεκδεχόμενον τὸ παρὰ σοῦ // πλοῦσιον ἔλεος^c. *Ἐκφῶ<νησις>*. "Ὅτι ἐλεήμων καὶ 5^v φιλάνθρωπος Θεὸς ὑπάρχεις, καὶ σοί.

^a Dan 9,15 (Theodot.); ^b 2 Esdr 23,22; ^c cfr. Eph 2,4.

= BUN.HSZ 542; BUN.ANA 206; SWA 77; LEW 315; ORL 100; STR.BAR 8; TRE.LIT 59; MORA 11.

+ GOAR 56,137,639; KRA 77; BEI 15,56; STR.MIS 95; JAC.MBS 1.10; PAS 278,12; DUN 121; THI 7; PAR.G04 9; ROM 51; PAP 38,57; ZER 54,79,111 (cfr. n. 27.2).

9. 1) *Εὐχὴ κατηχομένων.*

θ' 2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ ἐν οὐρανοῖς κατοικῶν^b καὶ ἐπιβλέπων ἐπὶ πάντα τὰ ἔργα σου, ἐπίβλεψον καὶ ἐπὶ τοὺς δούλους σου τοὺς κατηχομένους τοὺς κεκλικότας τοὺς ἑαυτῶν ἀχένας ἐνώπιόν σου· δὸς αὐτοῖς τὸν ἐλαφρὸν ζυγόν^c, ποίησον αὐτοὺς μέλη τῆς ἁγίας σου ἐκκλησίας καὶ καταξίωσον αὐτοὺς τοῦ λουτροῦ // τῆς παλιγγενεσίας^d, τῆς ἀφέσεως 6^r τῶν ἁμαρτιῶν καὶ τοῦ ἐνδύματος τῆς ἀφθαρσίας, εἰς ἐπίγνωσιν σοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ^e ἡμῶν. *Ἐκφῶ<νησις>*. "Ἴνα καὶ αὐτοὶ σὺν ἡμῖν δοξάζωσιν τὸ πάντιμ<ον>.

^a Dan 9,15 (Theodot.); ^b Ps 2,4; Ps 112,5; ^c Mt 11,30; ^d Tit 3,5; ^e Io 17,3; cfr. Col 1,10.

= BUN.HSZ 543; BUN.ANA 207; SWA 77; LEW 315; ORL 104; STR.BAR 9; TRE.LIT 166; MORA 11.

+ GOAR 138; SWA 118; KRA 242; BEI 58; STR.MIS 95; PAS 280; THI 8; PAR.G04 10; ROM 81; PAP 57; ZER 80.

10. 1) *Εὐχὴ πιστῶν α'*,

2) *μετὰ τὸ ἀπλωθῆναι τὸ εἰλητόν.*

ι' 3) Σὺ, Κύριε, κατέδειξας ἡμῖν τὸ μέγα τοῦτο τῆς σωτηρίας μυστήριον^a, σὺ κατηξίωσας ἡμᾶς τοὺς ταπεινοὺς καὶ ἀναξίους δούλους σου γενέσθαι λειτουργοὺς τοῦ ἁγίου σου θυσιαστηρίου· σὺ ἰκάνωσον ἡμᾶς {τῆ} // τῆ δυνάμει τοῦ ἁγίου σου 6^v Πνεύματος^b εἰς τὴν διακονίαν ταύτην^c, ἵνα ἀκατακρίτως στάντες ἐνώπιον τῆς ἁγίας δόξης^d σου προσάγωμέν σοι θυσίαν αἰνέσεως^e. σὺ γὰρ εἶ ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν^f. Δός, Κύριε, καὶ ὑπὲρ τῶν <ἡμετέρων>^g ἁμαρτημάτων καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων^h δεκτὴν γενέ<σ>θαι τὴν θυσίαν ἡμῶν^h καὶ εὐπρόσδεκτονⁱ ἐνώπιόν σου. *Ἐκφῶ<νησις>*. "Ὅτι πρέπει σοι πᾶσα δόξα, τιμὴ^j καὶ προσκύνησις, τῷ Πατρὶ.

^a Cfr. 1 Tim 3,16; ^b Rom 13,15; ^c cfr. 2 Cor 4,1; ^d Jd 24; ^e Hebr 13,15; ^f 1 Cor 12,6; ^g Hebr 9,7; ^h Philipp 4,18; Rom 15,16; ⁱ 1 Petr 2,5; ^j cfr. 1 Tim 1,17.

³Cfr. 13.2, 29.3, 31.2; G04, 6^r e MOS, 8^r.

= BUN.HSZ 544; BUN.ANA 208; SWA 78; LEW 316; ORL 114; STR.BAR 10; TRE.LIT 167; MORA 12.

+ GOAR 138; KRA 242; BEI 58; STR.MIS 97; PAS 282; THI 9; PAR.G04 11; ROM 82; PAP 58; ZER 81.

11. 1) *Εὐχὴ πιστῶν β'.*

ια' 2) Ὁ Θεὸς ὁ ἐπισκεψάμενος // ἐν ἐλέει καὶ 7^f
οἰκτιρμοῖς^a τὴν ταπείνωσιν ἡμῶν^b, ὁ στήσας ἡμᾶς
τοὺς ταπεινοὺς καὶ ἁμαρτωλοὺς καὶ ἀναξίους δού-
λους σου κατενώπιον τῆς ἁγίας δόξης σου^c λει-
τουρεῖν τῷ ἁγίῳ σου θυσιαστηρίῳ· σὺ ἐνίσχυσον
ἡμᾶς τῇ δυνάμει τοῦ ἁγίου σου Πνεύματος^d εἰς
τὴν διακονίαν ταύτην^e, καὶ ὁδὸς ἡμῶν λόγον ἐν
ἀνοίξει τοῦ στόματος^f ἡμῶν, εἰς τὸ ἐπικαλεῖσθαι
τὴν χάριν τοῦ ἁγίου σου Πνεύματος ἐπὶ τῶν μελ-
λόντων προτίθεσθαι δῶρων. *Ἐκφώνησις*· Ὅπως
ὑπὸ τοῦ κράτους^g σου πάντοτε φυλαττόμενοι, σοὶ
δόξαν. //

^aPs 102,4; ^bcfr. Lc 1,48; ^cJd 24; ^dLc 4,14; Rom 15,13; ^e2 Cor 4,1; cfr. 1 Tim 1,12; ^fEph 6,19.

= BUN.HSZ 545; BUN.ANA 209; SWA 78; LEW 317; ORL 122; STR.BAR 11; TRE.LIT 167; MORA 12.

+ GOAR 138; KRA 244; BEI 59; STR.MIS 97; PAS 284; THI 10; PAR.G04 12; ROM 83; PAP 58; ZER 81.

12. 1) *Εὐχὴ ἣν ποιεῖ ὁ ἱερεὺς ὑπὲρ ἑαυτοῦ τῶν χερουβι- 7^v
κῶν λεγομένων.*

ιβ' 2) Οὐδεὶς ἄξιός τῶν συνδεδεμένων ταῖς σαρκικαῖς

ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς^a προσέρχεσθαι ἢ προσεγ-
γίξιν ἢ λειτουργεῖν σοι, Βασιλεῦ τῆς δόξης^b.
τὸ γὰρ διακονεῖν σοι μέγα καὶ φοβερόν καὶ ταῖς
ἐπουρανίαις δυνάμεσιν ἀπρόσιτον. Ἄλλ' ὅμως διὰ
τὴν σὴν ἄφατον φιλανθρωπίαν ἀτρέπτως καὶ ἀναλ-
λοιώτως γέγονας ἄνθρωπος, καὶ ἀρχιερεὺς ἡμῶν
ἐχημάτισας, καὶ τῆς λειτουργικῆς ταύτης καὶ 8^f
ἀναιμάκτου θυσίας τὴν ἰε-//ρουργίαν παρέδωκας
ὡς Δεσπότης τῶν ἀπάντων^c. Σὺ γὰρ δεσπότης τῶν
ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων^d, ὁ ἐπὶ θρόνου χερουβι-
κοῦ ἐποχοῦμενος, ὁ τῶν Σεραφεῖμ Κύριος καὶ βα-
σιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ^e, ὁ μόνος ἅγιος καὶ ἐν ἁγί-
οις ἀναπαυόμενος^f. Σὲ δυσωπῶ, τὸν μόνον ἀγαθὸν
καὶ εὐήκοον, ἐπίβλεψον ἐπ' ἐμὲ^g τὸν ἁμαρτωλὸν
καὶ ἀχρεῖον δοῦλόν^h σου, καὶ ἰκάνωσόν με τῇ ду-
νάμει τοῦ ἁγίου σου Πνεύματοςⁱ, ἐνδεδυμένον τὴν
τῆς ἱερατείας // χάριν, παραστῆναι τῇ ἁγία σου 8^v
ταύτην τραπέζῃ καὶ ἱερουργῆσαι τὸ ἅγιόν σου σῶμα
καὶ τὸ τίμιον αἷμα. Σοὶ γὰρ κλίνω τὸν ἑμαυτοῦ
αὐχένα καὶ δέομαί σου, μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσω-
πόν σου ἀπ' ἐμοῦ^j, μηδὲ ἀποδοκιμάσῃς με ἐκ παι-
δων^{4k} σου, ἀλλὰ ἀξίωσον προσενεχθῆναί σοι τὰ
δῶρα ταῦτα καὶ ὑπ' ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ καὶ ἁμαρ-
τωλοῦ καὶ ἀναξίου δούλου σου.

Σὺ γὰρ εἶ ὁ προσφέρων καὶ προσφερόμενος,
καὶ ἀγιαζὼν καὶ ἀγιαζόμενος, Χριστὲ ὁ Θεὸς

⁴Cod. e G04, 7^f, G07, 6^f ποδων. Corretto secondo la citazione scritturistica, conservata in MOS, 9^v e S959, 4^v.

ἡμῶν, καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ Πατρὶ
καὶ τῷ Υἱῷ. (sic) //

^a 1 Petr 2,11; Tit 3,3; ^b Ps 23,7; ^c cfr. Job 5,8;
Sap. 8,3; ^d 1 Par 29,11; ^e Soph 3,15; Io 1,49; 12,13
et a.; ^f Is 57,15; ^g Ps 24,16; ^h Mt 25,30; cfr. Lc
17,10; ⁱ Lc 4,14; Rom 15,13; ^j Ps 26,9; 142,7; ^k Sap
9,4.

= BUN.HSZ 545; BUN.ANA 210; SWA 78; LEW 318; ORL
126; STR.BAR 12; TRE.LIT 71; MORA 12; TAFT 147.

+ GOAR 58,138; SWA 122; KRA 245; BEI 19,59; STR.
MIS 97; JAC.MBS 1.14; PAS 17,285; THI 11,28;
PAR.G04 13; ROM 58,83; PAP 40,58; ZER 57,82.

13. 1) *Εὐχὴ τῆς προσκομιδῆς τοῦ ἁγίου Βασιλείου μετὰ* 9^f
τὸ πληρῶσαι τὸν λαὸν τὸν μυστικὸν ὕμνον.

ιγ' 2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ κτίσας ἡμᾶς καὶ ἀγαθὸν
εἰς τὴν ζωὴν ταύτην, ὁ ὑποδείξας ἡμῖν ὁδὸς εἰς
σωτηρίαν, ὁ χαρισάμενος ἡμῖν οὐρανίων μυστηρίων
ἀποκάλυψιν· σὺ εἶ ὁ θέμενος ἡμᾶς εἰς τὴν διακο-
νίαν^b ταύτην ἐν τῇ δυνάμει τοῦ Πνεύματός σου
τοῦ ἁγίου^c. Εὐδόκησον δὴ, Κύριε, τοῦ γενέσθαι
ἡμᾶς διακόνους τῆς καινῆς σου διαθήκης^d, λει-
τουργοὺς τῶν ἁγίων σου μυστηρίων· πρόσδεξαι
ἡμᾶς προσεγγίζοντας τῷ ἁγίῳ σου θυσιαστηρίῳ,
κατὰ τὸ πλῆθος // τοῦ ἐλέους σου^e, ἵνα γενώμεθα 9^v
ἄξιοι τοῦ προσφέρειν σοὶ τὴν λογικὴν ταύτην καὶ
ἀναίμακτον θυσίαν ὑπὲρ τῶν ἡμετέρων ἁμαρτημάτων
καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων^f, ἦν πρόσδεξάμενος
εἰς τὸ ἅγιον καὶ ὑπερουράνιον καὶ νοερόν σου
θυσιαστήριον εἰς ὁσμὴν εὐωδίας^g, ἀντικατάπεμψον

ἡμῖν τὴν χάριν τοῦ ἁγίου σου Πνεύματος. Ἐπί-
βλεψον ἐφ' ἡμᾶς, ὁ Θεός, καὶ ἔφιδε ἐπὶ τὴν λα-
τρείαν ἡμῶν ταύτην καὶ πρόσδεξαι αὐτήν, // ὡς 10^f
προσεδέξω Ἄβελ τὰ δῶρα^h, Νῶε τὰς θυσίας, Ἄβ-
ραὰμ τὰς ὀλοκαρπώσειςⁱ, Μωσέως καὶ Ἀαρὼν τὰς
ιερωσύνας, Σαμουὴλ τὰς εἰρηνικάς^j. ὡς προσεδέξω
ἐκ τῶν ἁγίων σου ἀποστόλων τὴν ἀληθινὴν ταύτην
λατρείαν, οὕτως καὶ ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν τῶν
ἁμαρτωλῶν πρόσδεξαι τὰ δῶρα ταῦτα ἐν τῇ χρηστό-
τητί σου, Κύριε^k, ἵνα καταξιωθέντες λειτουργεῖν
ἀμέμπτως τῷ ἁγίῳ σου θυσιαστηρίῳ, εὕρωμεν τὸν
μισθὸν τῶν πιστῶν καὶ φρο-//νίμων οἰκονόμων^l 10^v
ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἀνταποδόσεώς^m σου τῆς δικαίας.
Ἐκφῶ<νησις>. Διὰ τῶν οἰκτιρῶν τοῦ μονογενοῦς
σου Υἱοῦ, μεθ' οὗ εὐλογητὸς εἶ σὺν τῷ παναγίῳ
καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ σου Πνεύματι.

3) Καὶ μετὰ τὸ "Ἀμήν",

4) ὁ ἱερεὺς· Εἰρήνη πᾶσιν.

5) Ὁ λαός· Καὶ τῷ πνεύματί σου.

6) Ὁ διάκονος· Ἀγαπήσωμεν ἀλλήλους.

7) Καὶ μετὰ τὸ δοθῆναι τὴν ἀγάπην, λέγει ὁ διάκο-
νος· Τὰς θύρας, τὰς θύρας· πρόσχωμεν.

8) Ὁ λαὸς τὸ "Πιστεύω".

^a Dan 9,15 (Theodot.); ^b 1 Tim 1,12; ^c Lc 4,14; Rom
15,13; ^d 2 Cor 3,6; ^e 2 Esdr 23,22 ^f Hebr 9,7; ^g Eph
5,2; Philipp 4,18; ^h cfr. Gen 4,4; ⁱ cfr. Gen 22,13;
^j cfr. 1 Regn 11,15; ^k Ps 118,68; ^l Lc 12,42; ^m Os 9,
7.

= BUN.HSZ 546; BUN.ANA 211; SWA 79; LEW 319; ORL
146; STR.BAR 13; TRE.LIT 171; MORA 13.

+ GOAR 164; KRA 247; BEI 61; STR.MIS 99; PAS 287;
THI 12; PAR.G04 15; ROM 85; PAP 59; ZER 83.

14. 1) Καὶ μετὰ τὸ "Πιστεύω",
2) λέγει ὁ διάκονος· Στῶμεν καλῶς.
3) Ὁ ἱερεὺς· Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου Πνεύματος εἶη μετὰ πάντων ὑμῶν.^a
4) Ὁ λαός· Καὶ μετὰ τοῦ πνεύματός σου^b. //
5) Ὁ ἱερεὺς· Ἄνω σχῶμεν τὰς καρδίας. 11^r
6) Ὁ λαός· Ἐχομεν πρὸς τὸν Κύριον.
7) Ὁ ἱερεὺς· Εὐχαριστήσωμεν τῷ Κυρίῳ^c.
8) Ὁ λαός· Ἄξιον καὶ δίκαιον.
9) Καὶ ὁ ἱερεὺς ἀπάρχεται τῆς ἁγίας ἀναφορᾶς.
10) Ὁ ὢν, Δέσποτα, Κύριε^d Θεέ, Πατὴρ παντοκράτωρ, προσκυνητέ, ἄξιον ὡς ἀληθῶς καὶ δίκαιον καὶ πρέπον τῇ μεγαλοπρεπείᾳ τῆς ἀγιωσύνης σου^e σὲ αἰνεῖν, σὲ ὑμνεῖν, σὲ εὐλογεῖν, σὲ προσκυνεῖν, σοὶ εὐχαριστεῖν, σὲ δοξάζειν, τὸν μόνον ὄντως ὄντα Θεόν, καὶ σοὶ προσφέρειν ἐν καρδίᾳ συντετριμμένη καὶ πνεύματι ταπεινώσεως^f τὴν λογικὴν ταύτην λατρείαν^g ἡμῶν, // ὅτι σὺ εἶ ὁ χαρισάμενος ἡμῖν τὴν ἐπίγνωσιν τῆς σῆς ἀληθείας^h. Καὶ τίς ἱκανὸς λαλῆσαι τὰς δυναστείας σου, ἀκουστὰς ποιῆσαι πάσας τὰς αἰνήσεις σουⁱ ἢ διηγῆσασθαι πάντα τὰ θαυμάσια^j σου ἐν παντὶ καιρῷ; Δέσποτα, Δέσποτα τῶν <ἀπάντων>^{5k}, Κύριε οὐρανοῦ καὶ γῆς^l

⁵Supplito da G04, 8^v e MOS, 11^v.

καὶ πάσης κτίσεως^m ὀρωμένης τε καὶ οὐχ ὀρωμένης, ὁ καθημένος ἐπὶ θρόνου δόξης καὶ ἐπιβλέπων ἀβύσσουςⁿ, ἄναρχε, ἀόρατε, ἀκατάληπτε, ἀπεριγραπτε⁶, ἀναλλοίωτε, ὁ Πατὴρ τοῦ // Κυρίου ἡμῶν 12^f
Ἰησοῦ Χριστοῦ^o τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ Σωτήρος τῆς ἐλπίδος ἡμῶν^p, ὅς ἐστιν εἰκὼν τῆς σῆς ἀγαθότητος^q, σφραγὶς ἰσότυπος, ἐν ἑαυτῷ δεικνὺς σὲ τὸν Πατέρα^r, λόγος ζῶν, Θεὸς ἀληθινός^s, ἡ πρὸ αἰώνων σοφία, ζωὴ^t, ἁγιασμός, δύναμις, τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν^u, παρ' οὗ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐξεφάνη, τὸ τῆς ἀληθείας Πνεῦμα^v, τὸ τῆς υἰοθεσίας^w χάρισμα, ὁ ἀρραβὼν τῆς μελλούσης κληρονομίας^x, ἡ ἀπαρχὴ τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν, ἡ ζωοποιὸς // 12^v
δύναμις, ἡ πηγὴ τοῦ ἁγιασμοῦ, παρ' οὗ πᾶσα κτίσις λογικὴ τε καὶ νοερὰ δυναμουμένη σοὶ λατρεῖται καὶ σοὶ τὴν αἰδίου ἀναπέμπει δοξολογίαν, ὅτι τὰ σύμπαντα δοῦλα σά^y. Σὲ γὰρ αἰνοῦσιν ἄγγελοι, ἀρχάγγελοι, θρόνοι, κυριότητες, ἀρχαί, ἐξουσίαι^z, δυνάμεις, καὶ τὰ πολυόμματα⁷ Χερουβείμ, σοὶ παρίστανται κύκλω τὰ Σεραφεείμ, ἕξ πτέρυγες τῷ ἐνὶ καὶ ἕξ πτέρυγες τῷ ἐνί· καὶ ταῖς μὲν δυσὶ κατακαλύπτουσιν τὰ πρόσωπα ἑαυτῶν καὶ ταῖς // 13^f
δυσὶ τοὺς πόδας καὶ δυσὶ πετόμενα, κέκραγεν ἕτερον πρὸς τὸ ἕτερον^{aa} ἀκαταπαύστοις στόμασιν, ἀσιγήτοις θεολογίαις. Ἐκφῶ<νησις>. Τὸν ἐπινίκιον ὕμνον ἄδοντα, βοῶντα, κекραγότα καὶ λέγοντα·

⁶Cod. ἀπεριγραπται.

⁷Cod. πολλοομματα.

11) Ὁ λαός Ἅγιος.

^a 2 Cor 13,13; ^b 2 Tim 4,22; ^c cfr. Jdt 8,25; ^d cfr. Jer 1,6; ^e cfr. Ps 144,5; ^f Ps 50,19; Dan 3,39; ^g Rom 12,1; ^h Hebr 10, 26; ⁱ Ps 105,2; ^j Ps 25,7; ^k cfr. Job 5,8; Sap 8,3; ^l Mt 11,25; ^m 3 Mac 2,2; ⁿ Dan 3,54-55; ^o 2 Cor 1,3; ^p 1 Tim 1,1; Tit 2,13; ^q Sap 7,26; ^r cfr. Io 14,8; ^s 1 Io 5,20; ^t cfr. Io 14,6; ^u Io 1,9; ^v Io 14,17; ^w Rom 8,15; ^x Eph 1,14; ^y Ps 118,91; ^z Col 1,16; ^{aa} Is 6,2-3.

= BUN.HSZ 549; BUN.ANA 215; SWA 79; LEW 321; ORL 166; ENG 3; STR.BAR 14-15; TRE.LIT 173; MORA 14; PE 230.

+ GOAR 141; KRA 251; BEI 63; STR.MIS 101; PAS 289; THI 13; PAR.G04 16; ROM 87; PAP 61; ZER 85.

15. 1) Ὁ ἱερεὺς μυστικῶς λέγει·

2) Μετὰ τούτων τῶν μακαρίων δυνάμεων, Δέσποτα φιλάνθρωπε, καὶ ἡμεῖς οἱ ἁμαρτωλοὶ βοῶμεν καὶ λέγομεν· Ἅγιος εἶ ὡς ἀληθῶς καὶ πανάγιος, καὶ οὐκ ἔστιν μέτρον τῆς μεγαλοπρεπείας τῆς ἀγιωσύνης σου^a, καὶ ὅσιος ἐν πᾶσιν τοῖς ἔρ-// -γοῖς 13^v σου, ὅτι ἐν δικαιοσύνῃ καὶ κρίσει ἀληθινῆ^b πάντα ἐπήγαγες ἡμῖν· πλάσας γὰρ τὸν ἄνθρωπον, χοῦν λαβὼν ἀπὸ τῆς γῆς^c, καὶ εἰκόνι τῆ σῆ^d, ὁ Θεός, τιμήσας αὐτόν, τέθηκας αὐτόν ἐν παραδείσῳ τῆς τρυφῆς, ἀθανασίαν ζωῆς καὶ ἀπόλαυσιν αἰωνίων ἀγαθῶν ἐν τῇ τηρήσει τῶν ἐντολῶν σου ἐπαγγειλάμενος αὐτῷ· ἀλλὰ παρακούσαντα⁸ σοῦ τοῦ ἀληθινοῦ

⁸ Cod. παρακουσαντος.

Θεοῦ^e τοῦ κτίσαντος αὐτόν καὶ τῇ ἀπάτῃ τοῦ ὄφεως ὑπαχθέντα^f, νεκρωθέντα τε αὐτόν τοῖς // οἰ- 14^f κείοις αὐτοῦ παραπτώμασιν, ἐξώρισας αὐτόν ἐν τῇ δικαιοκρισίᾳ σου, ὁ Θεός, ἐκ τοῦ παραδείσου εἰς τὸν κόσμον τοῦτον^g, καὶ ἀπέστρεψας αὐτόν εἰς τὴν γῆν ἐξ ἧς ἐλήφθη^h, οἰκονομῶν αὐτῷ τὴν ἐκ παλινγενεσίας σωτηρίαν τὴν ἐν αὐτῷ τῷ Χριστῷ σου. Οὐ γὰρ ἀπεστράφης τὸ πλάσμα σου εἰς τέλοςⁱ, ὃ ἐποίησας, ἀγαθέ, οὐδὲ ἐπελάθου ἔργων χειρῶν σου^j, ἀλλ' ἐπεσκέψω πολυτρόπως διὰ σπλάχνα ἐλέους σου^k. προφήτας ἐξαπέστειλας, // ἐποίησας δυνάμεις διὰ τῶν ἁγίων σου τῶν καθ' 14^v ἐκάστην γενεὰν καὶ γενεὰν εὐαρεστησάντων σοι· ἐλάλησας ἡμῖν διὰ στόματος τῶν δούλων σου τῶν προφητῶν^l, προκαταγγέλλων ἡμῖν τὴν μέλλουσαν ἔσσεσθαι σωτηρίαν· νόμον ἔδωκας εἰς βοήθειαν^m, ἀγγέλους ἐπέστησας φύλακας. Ὅτε δὲ ἦλθεν τὸ πλήρωμα τῶν καιρῶνⁿ, ἐλάλησας ἡμῖν ἐν αὐτῷ τῷ Υἱῷ σου, δι' οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησας· ὃς ὢν ἀπαύγασμα⁹ τῆς δόξης καὶ χαρακτήρ τῆς ὑπο-// -στάσεώς σου, φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς 15^f δυνάμεως αὐτοῦ^o, οὐχ ἄρπαγμὸν ἠγήσατο τὸ εἶναι ἴσα σοὶ τῷ Θεῷ^p καὶ Πατρί, ἀλλὰ Θεὸς ὢν προαιώνιος, ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη καὶ τοῖς ἀνθρώποις συνανεστράφη^q, καὶ ἐκ Παρθένου ἁγίας σαρκωθείς, ἐκένωσεν ἑαυτὸν μορφὴν δούλου λαβών^r, σύνμορφος γενόμενος τῷ σώματι τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν, ἵνα

⁹ Cod. ἀπανασμα.

καὶ ἡμᾶς συμμόρφους ποιήσῃ τῆς εἰκόνας τῆς δόξης αὐτοῦ^f. Ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰσῆλθεν εἰς τὸν // κόσμον καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας 15^v
 ας ὁ θάνατος^t, ἠυδόκησεν ὁ μονογενὴς σου Υἱός, ὁ ὢν ἐν τοῖς κόλποις σου τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρός^u, γενόμενος ἐκ γυναικὸς^v τῆς ἁγίας Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, γενόμενος ὑπὸ νόμον^v κατακρῖναι τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί^w αὐτοῦ, ἵνα οἱ ἐν τῷ Ἀδὰμ ἀποθνήσκοντες ζωοποιηθῶσιν ἐν αὐτῷ τῷ Χριστῷ^x σου· καὶ ἐνπολιτευσάμενος τῷ κόσμῳ τούτῳ, δούς προστάγματα σωτηρίας, ἀποστήσας ἡμᾶς τῆς πλάνης τῶν εἰδώλων, // προσήγαγεν ἡμᾶς 16^f
 τῇ ἐπιγνώσει σου τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ^y καὶ Πατρός, κτησάμενος ἡμᾶς ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον^z, βασιλεῖον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον^{aa}· καὶ καθαρίσας ἡμᾶς ἐν ὕδατι^{bb} καὶ ἁγιάσας τῷ Πνεύματι τῷ ἁγίῳ^{cc}, ἔδωκεν ἑαυτὸν ἀντάλλαγμα τῷ θανάτῳ, ἐν ᾧ κατειχόμεθα πεπραμένοι ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας^{dd}· καὶ κατελθὼν διὰ τοῦ σταυροῦ εἰς τὸν ἄδην, ἵνα πληρώσῃ ἑαυτῷ τὰ πάντα^{ee}, ἔλυσεν τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου^{ff}, καὶ ἀναστὰς τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ^{gg} καὶ // ὁδοποιήσας πάσῃ σαρκὶ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν, 16^v
 καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι^{hh} ὑπὸ τῆς φθορᾶς τὸν ἀρχ^{γγ}-ὸν τῆς ζωῆςⁱⁱ, ἐγένετο ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων^{jj}, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα ἡ αὐτὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν πρωτεύων^{kk}· καὶ ἀνελθὼν εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς^{ll}· ὃς καὶ ἤξει ἀποδοῦναι ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ^{mm}· κατέλιπεν δὲ ἡμῖν

ὑπομνήματα τοῦ σωτηρίου αὐτοῦ πάθους, ταῦτα ἃ προτεθείκαμ<εν>¹⁰ //.

^aPs 144,5; ^bDan 3,31; ^cGen 2,7; ^dcfr. Gen. 1, 26. 27; ^e1 Io 5,20; ^fcfr. Gen 3, 1-4; ^gcfr. Gen 3, 23-24; ^hGen 3,19.23; ⁱcfr. Dan 3,34; ^jPs 137,8; ^kLc 1,78; ^lLc 1,70; ^mAct 3,18; ⁿIs 8,20; ^oGal 4,4; ^pHebr 1, 2-3; ^qPhilipp 2,6; ^rBar 3,38; ^sPhilipp 2, 7; ^tib. 3,21; ^uRom 8,29; ^vRom 5,12; ^wIo 1,18; ^xGal 4,4; ^yRom 8,3; ^z1 Cor 15,22; ^{aa}Col 1,10; ^{bb}Io 17,3; ^{cc}Tit 2,14; ^{dd}1 Petr 2,9; ^{ee}Eph 5,26; ^{ff}Rom 15,16; ^{gg}Rom 7, 6.14; ^{hh}Eph 4,10; ⁱⁱAct 2,24; ^{jj}1 Cor 15, 4; ^{kk}Act 2,24; ^{ll}Act 3,15; ^{mm}1 Cor 15,20; ⁿⁿCol 1, 18; ^{oo}Hebr 1,3; ^{pp}Rom 2,6.

= BUN.HSZ 551; BUN.ANA 217; SWA 80; LEW 324; ORL 176; ENG 11; STR.BAR 16; TRE.LIT 179; MORA 16; PE 232.

+ GOAR 142; KRA 254; BEI 64; STR.MIS 103; PAS 290; THI 14; PAR.G04 17; ROM 89; PAP 62; ZER 86.

16. 1) <ὀρθοτο>μούντων τὸν λόγον τῆς σῆς ἀληθείας^a. 17^f
 Μνήσθητι, Κύριε, κατὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρημῶν σου^b, καὶ τῆς ἐμῆς ἀναξιότητος· συνχώρησόν μοι πᾶν πλημμέλημα ἐκούσιόν τε καὶ ἀκούσιον, καὶ μὴ διὰ τὰς ἐμὰς ἁμαρτίας κωλύσῃς τὴν χάριν τοῦ ἁγίου σου Πνεύματος ἀπὸ τῶν προκειμένων δώρων. Μνήσθητι, Κύριε, τοῦ πρεσβυτερίου, τῆς ἐν Χριστῷ διακονίας καὶ παντὸς ἱερατικοῦ τάγματος·

¹⁰ Perdita di un quaternione (n. 8) tra i ff. 16^v-17^f, comprendente la parte finale della preghiera cristologica, l'anamnesi, l'epiclesi ed una larga sezione delle intercessioni anaforiche. Nel margine inferiore κατα di altra mano.

καὶ μηδένα ἡμῶν κατασχύνῃς τῶν κυκλούντων τὸ
 ἄγιον σου θυσιαστήριον^c. // Ἐπίσκεψαι ἡμᾶς ἐν 17^v
 τῇ χρηστότητί σου^d, Κύριε· ἐπιφάνηθι ἡμῖν τοῖς
 πλουσίοις σου οἰκτιρμοῖς, εὐκράτους καὶ ἐπωφε-
 λεῖς τοὺς ἀέρας ἡμῖν χάρισαι· ὄμβρους εἰρηני-
 κούς τῇ γῆ πρὸς καρποφορίαν δώρησαι· εὐλόγησον
 τὸν στέφανον τοῦ ἐνιαυτοῦ τῆς χρηστότητός σου^e,
 Κύριε· παῦσον τὰ σχίσματα τῶν ἐκκλησιῶν· σβέσον
 τὰ φρυάγματα τῶν ἐθνῶν^f· τὰς τῶν αἰρέσεων ἐπα-
 ναστάσεις ταχέως κατάλυσον ἐν τῇ δυνάμει τοῦ
 ἁγίου σου Πνεύματος^g· πάντας ἡμᾶς πρόσδεξαι εἰς
 τὴν βασιλείαν σου, υἱοὺς // φωτὸς καὶ υἱοὺς 18^f
 ἡμέρας^h ἀναδείξας ἡμῖν, τὴν σὴν εἰρήνην καὶ τὴν
 σὴν ἀγάπην χάρισαι ἡμῖν, Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν,
 πάντα γὰρ ἀπέδωκας ἡμῖνⁱ. Ἐκφώ<νησις>. Καὶ δὸς
 ἡμῖν ἐν ἐνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ δοξάζειν^j
 καὶ ἀνυμνεῖν τὸ πάντιμον καὶ μεγαλοπρεπὲς ὄνομα
 σου, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου
 Πνεύματος, νῦν.

2) Ὁ λαός· Ἀμήν.

^a 2 Tim 2,15; ^b Ps 50,3; ^c cfr. Ps 25,6; ^d Ps 105,4-5;
^e Ps 64,12; ^f cfr. Ps 2,1; ^g Lc 4,14; Rom 15,13; ^h 1
 Thess 5,5; ⁱ Is 26,12; ^j Rom 15, 6.

= BUN.HSZ 559; BUN.ANA 229; SWA 84; LEW 338; ORL
 246; STR.BAR 17; TRE.LIT 187; MORA 23; PE 240.

+ GOAR 147; KRA 269; BEI 69; STR.MIS 111; JAC.
 POR 1; PAS 295; THI 19; PAR.G04 22; ROM 98; PAP
 67; ZER 93.

17. 1) Ὁ ἱερεύς· Καὶ ἔσται τὰ ἐλέη τοῦ μεγάλου Θεοῦ
 καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ^a μετὰ πάντων
 ὑμῶν.
- 2) Ὁ λαός· Καὶ μετὰ τοῦ πνεύματός σου^b.
- 3) Καὶ τοῦ διακόνου ποιούντος τὴν μέσην εὐχὴν,
 ἐπεύχεται ὁ ἱερεύς·
- 4) Ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ Θεὸς τοῦ σώζειν^c, σὺ ἡμᾶς δίδα-
 ξον εὐχαριστεῖν σοι ἀξίως τῶν εὐερ-//γεσιῶν 18^v
 σου, ὧν ἐποίησας^d καὶ ποιεῖς μεθ' ἡμῶν· σὺ εἶ ὁ
 Θεὸς ἡμῶν ὁ προσδεξάμενος τὰ δῶρα ταῦτα· καθά-
 ρισον ἡμᾶς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύ-
 ματος καὶ δίδαξον ἡμᾶς ἐπιτελεῖν ἁγιωσύνην ἐν
 φόβῳ σου^e, ἵνα ἐν καθαρῷ τῷ μαρτυρίῳ τῆς συνει-
 δήσεως ἡμῶν^f ὑποδεχόμενοι τὴν μερίδα τῶν ἁγια-
 σμάτων σου, ἐνωθῶμεν τῷ ἁγίῳ σώματι καὶ αἵματι
 τοῦ Χριστοῦ σου, καὶ ὑποδεξάμενοι αὐτὰ ἀξίως,
 σχῶμεν τὸν Χριστὸν κατοικοῦντα // ἐν ταῖς καρ- 19^f
 δίαις ἡμῶν^g καὶ γενώμεθα ναὸς τοῦ ἁγίου σου
 Πνεύματος^h. Naί, ὁ Θεὸς ἡμῶνⁱ, καὶ μηδένα ἡμῶν
 ἔνοχον ποιήσης τῶν φρικτῶν σου τούτων καὶ ἐπου-
 ρανίων μυστηρίων^j, μηδὲ ἀσθενεῖ ψυχῇ καὶ σώματι
 ἐκ τοῦ ἀναξίως αὐτῶν μεταλαμβάνειν, ἀλλὰ δὸς
 ἡμῖν μέχρι τῆς ἐσχάτης ἡμῶν ἀναπνοῆς ἀξίως ὑπο-
 δέχεσθαι τὴν ἐλπίδα¹¹ τῶν ἁγιασμάτων σου εἰς

¹¹ La lezione ἐλπίδα al posto dell' odierna μερίδα è so-
 stenuta dai codici più antichi come, p.es., PET, 3^r,
 G04, 15^r, MOS, 22^v e I. COCHLAEBUS, *Speculum antiquae de-
 votionis circa Missam, et omnem alium cultum Dei...*,
 Mainz 1549, 130 ("suscipere spem"); i più antichi testi-
 moni della lezione μερίδα sembrano essere M160, 63^r,
 O434, 15^v e S973, 20^r.

ἐφόδιον ζωῆς αἰωνίου, εἰς ἀπολογία ἐυπρόσδεκτον τὴν ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ σου^k, // ὅπως ἂν καὶ ἡμεῖς μετὰ πάντων τῶν ἀγίων τῶν ἀπ' αἰώνων^l σοι εὐαρεστησάντων γενώμεθα μέτοχοι τῶν αἰωνίων σου ἀγαθῶν ὧν ἠτοίμασας τοῖς ἀγαπῶσίν σε^m, Κύριε. Ἐκφῶ<νησις>. Καὶ καταξίωσον ἡμᾶς, Δέσποτα, μετὰ παρησίας ἀκατακρίτως τολμᾶν ἐπικαλεῖσθαί σε τὸν ἐπουράνιον Θεὸν Πατέρα καὶ λέγειν·

5) Ὁ λαὸς τὸ "Πάτερ ἡμῶν".

6) Ὁ ἱερεὺς ἐκφῶ<νεῖ>. Ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξαⁿ, τοῦ Πατρὸς.

^aCfr. Tit 2,13; ^b2 Tim 4,22; ^cPs 67,21; ^dTob 12,6;
^e2 Cor 7,1; ^f2 Cor 1,12; ^gEph 3,17; ^h1 Cor 6,19;
ⁱcfr. Apoc 16, 7; ^jcfr. 1 Cor 11,27; ^k2 Cor 5,10;
^lLc 1,70; ^m1 Cor 2,9; ⁿMt 6,13.

= BUN.HSZ 561; BUN.ANA 231; SWA 85; LEW 338; ORL 258; STR.BAR 18; TRE.LIT 189; MORA 24.

+ GOAR 147; KRA 271; BEI 70; STR.MIS 113; JAC. POR 2; PAS 297; THI 20; PAR.G04 23; ROM 100; PAP 67; ZER 94.

18. 1) Καὶ μετὰ τὸ "Ἀμήν",
2) λέγει ὁ ἱερεὺς· Εἰρήνη πᾶσιν.
3) Καὶ τοῦ διακόνου λέγοντος "Τὰς κεφαλὰς ἡμῶν", ἐπεύχεται ὁ ἱερεὺς· //
- 4) Δέσποτα Κύριε, ὁ Πατὴρ τῶν οἰκτιρῶν καὶ Θεὸς 20^f πάσης παρακλήσεως^a, τοὺς ὑποκεκλικότας σοι τὰς ἑαυτῶν κεφαλὰς εὐλόγησον, ἀγιάσον, φρούρησον,

ὀχύρωσον, ἐνδυνάμωσον, ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ^b ἀπόστησον, παντὶ δὲ ἔργῳ ἀγαθῷ^c σύναφον, καὶ καταξίωσον ἀκατακρίτως μετασχεῖν τῶν ἀχράντων τούτων καὶ ζωοποιῶν σου μυστηρίων, εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν^d, εἰς Πνεύματος ἀγίου κοινωνίαν^e. Ἐκφῶ<νησις>. Χάριτι καὶ οἰκτιρμοῖς καὶ φιλανθρωπία τοῦ. //

^a2 Cor 1,3; ^b2 Tim 4,18; ^cCol 1,10; ^dMt 26,28;
^ecfr. 2 Cor 13,13.

= BUN.HSZ 563; BUN.ANA 232; SWA 85; LEW 340; ORL 270; STR.BAR 19; TRE.LIT 190; MORA 25;

+ GOAR 148; KRA 274; BEI 75; STR.MIS 115; JAC. POR 3; PAS 289; THI 21,64*; PAR.G04 24; ROM 101; PAP 68; ZER 95.

19. 1) Ἐυχὴ τῆς ὑψώσεως τοῦ ἄρτου. 20^v
2) Πρόσχες, Κύριε^a Ἰησοῦ Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἐξ ἀγίου κατοικητηρίου σου^b, καὶ ἐλθὲ εἰς τὸ ἀγιάσαι ἡμᾶς^c, ὁ ἄνω τῷ Πατρὶ συνκαθεζόμενος¹² καὶ ὧδε ἡμῖν ἀοράτως παρῶν· καὶ καταξίωσον τῇ κραταιᾷ σου χειρὶ^d μεταδοῦναι ἡμῖν, καὶ δι' ἡμῶν παντὶ τῷ λαῷ σου.
3) Καὶ μετὰ τὸ εἰπεῖν τὸν διάκονον "Πρόσχωμεν",
4) ὁ ἱερεὺς ὑποῖ τὸν ἅγιον ἄρτον καὶ λέγει·
5) Τὰ ἅγια τοῖς ἀγίοις.
6) Καὶ μετὰ τὸ εἰπεῖν τὸν λαὸν τὸ "Εἷς ἅγιος", λαμβάνει ἐκ τοῦ ἀγίου σώματος μερίδας καὶ βάλ-

¹²Cod. συνσυνκαθεζόμενος.

λει εἰς τὰ ἅγια ποτήρια καὶ λέγει· Εἰς πλήρωμα
// Πνεύματος ἁγίου. 21^r

^a Dan 9,19 (Theodot.); ^b cfr. 2 Par 30,27; 3 Regn 8, 39; Ps 32,14; ^c cfr. Ps 79,3; ^d Deut 9,26.

= BUN.HSZ 563; BUN.ANA 233; SWA 86; LEW 341; ORL 272; STR.BAR 20; TRE.LIT 192; MORA 25.

+ GOAR 65; SWA 136,168; KRA 275; BEI 73; STR.MIS 115; JAC.POR 4; THI 22; PAR.G04 25; ROM 102; PAP 68; ZER 69; (cfr. n. 40).

20. 1) Καὶ μετὰ τὸ πάντας μεταλαβεῖν, λέγοντος τοῦ
διάκονος τὴν εὐχὴν, ἐπεύχεται ὁ ἱερεὺς·
- 2) Εὐχαριστοῦμέν σοι, Κύριε ὁ Θεὸς^a ἡμῶν, ἐπὶ τῇ
μεταλήψει τῶν ἁγίων, ἀχράντων, ἀθανάτων καὶ
ἐπουρανίων σου μυστηρίων, ὧν ἔδωκας ἡμῖν ἐπὶ
εὐεργεσίᾳ καὶ ἁγιασμῷ καὶ ἰάσει τῶν ψυχῶν ἡμῶν
καὶ τῶν σωμάτων. Αὐτός, Δέσποτα τῶν ἀπάντων^b,
δὸς γενέσθαι ἡμῖν τὴν κοινωνίαν τοῦ ἁγίου σώμα-
τος καὶ αἵματος τοῦ Χριστοῦ σου^c εἰς πίστιν
ἀκαταίσχυντον, εἰς ἀγάπην // ἀνυπόκριτον^d, εἰς 21^v
πλησμονὴν σοφίας, εἰς ἴασις ψυχῆς καὶ σώματος,
εἰς ἀποτροπὴν παντὸς ἐναντίου, εἰς περιποίησιν
τῶν ἐντολῶν σου, εἰς ἀπολογία ἐμπρόσδεκτον τὴν
ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ σου^e. Ἐκ-
φῶ<νησις>. Ὅτι σὺ εἶ ὁ ἁγιασμὸς ἡμῶν καὶ σοὶ
τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ
τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ.

^a Apoc 11,17; ^b cfr. Job 5,8; Sap 8,3; ^c cfr. 1 Cor 10,16; ^d Rom 12,9; ^e 2 Cor 5,10.

= BUN.HSZ 564; BUN.ANA 234; SWA 86; LEW 342; ORL 298; STR.BAR 21; TRE.LIT 192; MORA 26.

+ GOAR 148; KRA 276; BEI 75; STR.MIS 115; JAC.POR 5; PAS 300; THI 23,65*; PAR.G04 26; ROM 102; PAP 69; ZER 96.

21. 1) Ὁ διάκονος· Ἐν εἰρήνῃ προέλθ<ωμεν>.
- 2) Εὐχὴ ἐπιστάμβωνος.
- 3) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^{13a}, σῶσον τὸν λαόν σου καὶ
εὐλόγησον τὴν κληρονομίαν σου^b. τὸ πλή-//ρωμα 22^f
τῆς ἐκκλησίας σου ἐν εἰρήνῃ διαφύλαξον, ἁγιάσον
τοὺς ἀγαπῶντας τὴν εὐπρέπειαν τοῦ οἴκου σου^c.
σὺ αὐτοὺς ἀντιδόξασον τῇ θεϊκῇ σου δυνάμει, καὶ
μὴ ἐγκαταλίπης ἡμᾶς, ὁ Θεός, τοὺς ἐλπίζοντας
ἐπὶ σοί^d. εἰρήνην τῷ κόσμῳ σου δώρησαι· ταῖς
ἐκκλησίαις σου, τοῖς ἱερεῦσι, τοῖς βασιλεῦσιν
ἡμῶν καὶ παντὶ τῷ λαῷ σου.

Ὅτι ἅγιος ὁ ναός σου, θαυμαστός ἐν δι-
καιοσύνῃ^e, καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ
Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ
ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶν<ων>. Ἀμήν^f.//

^a Dan 9,15 (Theodot.); ^b Ps 27,9; ^c Ps 25,8; ^d cfr. Ps 26,9; 16,7; ^e Ps 64,5d; ^f 4 Mac 18,24.

= BUN.HSZ 565; BUN.ANA 235; SWA 86; LEW 343; ORL 304; STR.BAR 22; TRE.LIT 145; MORA 26.

+ GOAR 68,149; SWA 142,170; KRA 278; BEI 43,75;

¹³ Nella tradizione manoscritta posteriore la preghiera riporta l'incipit Ὁ εὐλογῶν τοὺς εὐλογοῦντάς σε, Κύριε, καὶ ἁγιαζῶν τοὺς πεποιθότας ἐπὶ σοί, come PET, 29^r e MOS, 33^r; cfr. anche n. 3.2.

STR.MIS 117; JAC.MES 1.19,2; PAS 35; THI 24,40;
ROM 76,103; PAP 52,69; ZER 73,96.

22. 1) Εὐχὴ τοῦ σκευοφυλακίου.

22^v

ιδ' 2) Ἦνυσται καὶ τετέλεσται ὅσον εἰς τὴν ἡμετέραν
δύναμιν πάντα ἄπερ ἔθου ἡμῖν τὰ τῆς ἀφθαρσίας
μυστήρια· ἠύραμεν τοῦ θανάτου σου τὴν μνήμην,
εἶδαμεν τῆς ἀναστάσεώς σου τὸν τύπον, ἐνεπλή-
σθημεν τῆς ἀκενώτου σου τρυφῆς, ἀπηλαύσαμεν τῆς
ἀτελευτήτου σου ζωῆς ἧς καὶ ἐν τῷ μέλλοντι πάν-
τας ἡμᾶς τυχεῖν καταξίωσον, Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν.

Ἔστι πρέπει σοι πᾶσα εὐχαριστία σὺν τῷ
ἀνάρχῳ σου Πατρὶ καὶ τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ
ζωοποιῷ σου Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν^a. //

^a 4 Mac 18,24.

= BUN.HSZ 565; BUN.ANA 235; SWA 86; LEW 344; ORL
310; STR.BAR 23; TRE.LIT 194; STR.HKT 397-399;
MORA 27.

+ GOAR 149; KRA 279; BEI 77; STR.MIS 117; JAC.POR
6; PAS 302; THI 67*; PAR.G04 28; ROM 104; PAP
70; ZER 97.

<Liturgia di Giovanni Crisostomo>¹⁴

23. 1) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ προθεὶς ἑαυτὸν^b ἀμνὸν 23^r
ιδ' ἄμωμον^c ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς^d, ἔφιδε ἐφ'

¹⁴ Il formulario eucaristico italo-greco di Giovanni Crisostomo, preceduto da un rettangolo ornamentale, inizia direttamente dalla preghiera per la presentazione dei Doni, anch'essa senza titolo; v. PAR.FRA 167-169.

ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ ἐπὶ τὸ ποτή-
ριον τοῦτο, καὶ ποιήσον αὐτὸ ἄχραντὸν σου σῶμα
καὶ τίμιόν σου αἷμα εἰς μετάληψιν ψυχῶν καὶ σω-
μάτων.

Ἔστι ἡγιασται καὶ δεδόξασται¹⁵ τὸ πάντι-
μον καὶ μεγαλο<πρεπές>.

^a Dan 9,15 (Theodot.); ^b cfr. Rom 3,25; ^c 1 Petr 1,
19; ^d Io 6,51.

= GOAR 83; BUN.HSZ 538; BUN.ANA 201; SWA 88; LEW
309; BAU 3; ORL 389; STR.BAR 24; TRE.LIT 20;
ES2 607; MORA 28; BUR 27; PAR.FRA 158.

+ MUR 1; MAN 105; COD 130,137,168,169; JAC.POR
20; PAS 306; PAR.FRA 161,162,163,164,166; PAR.
G04 30.

24. 1) Εὐχὴ τῆς εἰσόδου.

ιδ' 2) Εὐεργέτα καὶ τῆς κτίσεως πάσης δημιουργέ, πρόσ-
δεξαι προσιοῦσαν // τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἐκάστου 23^v
τὸ συμφέρον ἐκπλήρωσον^a, καὶ ἄγαγε πάντας εἰς
τελειότητα, καὶ ἀξιόους ἡμᾶς ἀπέργασαι¹⁶ τῆς βα-
σιλείας σου.

Χάριτι καὶ οἰκτιρμοῖς καὶ φιλανθρωπία τοῦ
μονογενοῦς σου Υἱοῦ, μεθ' οὗ εὐλογητὸς εἶ.

^a Ps 19,6; 1 Cor 12,7.

= GOAR 83; BUN.HSZ 540; BUN.ANA 203; SWA 88; LEW
312; BAU 3; ORL 384; STR.BAR 25; TRE.LIT 46;
MORA 28; JAC.EIS 36; FON.BYZ 73.

+ JAC.POR 22; PAS 5; PAR.G04 34.

¹⁵ Cod. δεδοξα<σ>θ<αι>.

¹⁶ Cod. απηργασε.

25. 1) *Εὐχὴ τοῦ τρισαγίου.*

ιζ' 2) Ἅγιε ἁγίων ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ μόνος ἅγιος καὶ ἐν ἁγίοις ἀναπαύομενος^α, ἅγιος ὑπάρχεις ὁ τὴν ἀνυπέβλητον δόξαν ἐν αὐτῷ κεκτημένος. Ἅγιος ὁ Θεός, ὁ λόγῳ τὰ πάντα συστησάμενος· ἅγιος ὁ Θεός, ὃν τὰ τετράμορφα ζῶα ἄκα-// -ταπαύστῳ φωνῇ 24^f δοξάζουσιν· ἅγιος ὁ Θεός, ὁ ὑπὸ πλήθους ἁγίων ἀγγέλων καὶ ἀρχαγγέλων ἀορασίᾳ τρεμόντων προσκυνούμενος καὶ δοξολογούμενος· ἅγιος ὁ Θεός ὁ τοῖς πολυόμμασιν Χερουβείμ τῇ ἀσιγήτῳ φωνῇ, τῷ ἀκοιμήτῳ ὄμματι ἐπιβλέπων καὶ ἐπικλίνων τὸ οὖς σου· ἅγιος ὁ Θεός, ὁ τοῖς ἑξαπτερύγοις Σεραφείμ ἐποχούμενος, καὶ κροτούντων τὰς ἑαυτῶν πτέρυγας καὶ τὸν ἐπινίκιον ὕμνον ὑμνούντων // τὸ "Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος, Κύριος Σαβαώθ"^β προσ- 24^v δεχόμενος. Ἅγιος γὰρ εἶ, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὃν ἀρχαὶ καὶ ἑξουσίαι, κυριότητες ἐν οὐρανῷ προσκυνοῦσιν, καὶ ἐπὶ γῆς ἄνθρωποι ἀνυμνοῦσιν καὶ σέβουσιν· αὐτός, φιλόανθρωπε, πρόσδεξαι καὶ ἐκ στόματος ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν τὸν τρισάγιον ὕμνον προσφερόμενον παρ' ἡμῶν καὶ παρὰ παντός τοῦ λαοῦ σου, καὶ κατάπεμψον ἡμῖν πλοῦσια τὰ ἐλέη καὶ τοὺς οἰκτιρμούς σου, πρεσβείαις τῆς ἁγίας Θεοτόκου καὶ πάντων // τῶν ἁγίων τῶν ἀπ' αἰῶνός 25^f σοι εὐαρεστησάντων^γ. Ἐκφώ<νησις>· Ὅτι ἅγιος εἶ, ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ ἐν ἁγίοις ἐπαναπαύῃ^δ, καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέ<μπομεν>.

^α Is 57,15; ^β Is 6,3; ^γ cfr. Lc 1,70; ^δ cfr. Is 57,15.

= GOAR 83; BUN.HSZ 540; BUN.ANA 205; SWA 88; LEW 313; BAU 3; ORL 384; STR.BAR 26; TRE.LIT 45; MORA 28; FON.BYZ 73.

+ DMITR 686; VARIA 191; COD 131; JAC.POR 23; PAS 8,320; PAR.G04 35.

26. 1) *Εὐχὴ τῆς καθέδρας τοῦ θυσιαστηρίου.*

ιη' 2) Δέσποτα Κύριε ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων^α, σῶσον τὸν λαόν σου^β καὶ εἰρήνευσον αὐτὸν τῇ δυνάμει τοῦ ἁγίου σου Πνεύματος^γ, διὰ τοῦ τύπου τοῦ τιμίου σταυροῦ τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ, μεθ' οὗ εὐλογητὸς εἶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν^δ.

^α Ps 83,9; ^β Ps 27,9; ^γ Rom 15,13; ^δ 4 Mac 18,24.

= GOAR 83; BUN.HSZ 542; BUN.ANA 205; SWA 89; LEW 314; BAU 4; STR.BAR 27; TRE.LIT 45; MORA 29; FON.BYZ 73; PAR 52.

+ GOAR 150; SWA 77; ORL 78; ARR.ORT 129; ROM 49; PAR 52 (cfr. n. 7.2).

27. 1) *Εὐχὴ τῆς ἐκτενῆς.*

ιθ' 2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^α, τὴν ἐκτενὴν ταύτην ἱκεσίαν πρόσδεξαι παρὰ τῶν σῶν δούλων καὶ ἐλέησον // ἡμᾶς κατὰ τὸ πλῆθος τοῦ ἑλέους σου^β, καὶ τοὺς 25^v οἰκτιρμούς σου κατάπεμψον ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ πάντα τὸν λαόν σου τὸν ἀπεκδεχόμενον τὸ παρὰ σοῦ πλοῦσιον ἔλεος^γ. Ἐκφώ<νησις>· Ὅτι ἐλεήμων καὶ φιλόανθρωπος Θεὸς ὑπάρχεις, καὶ σοὶ τὴν δόξαν.

^α Dan 9,15 (Theodot.); ^β 2 Esdr 23,22; ^γ cfr. Eph 2,4.

= BUN.HSZ 542; BUN.ANA 206; SWA 89; LEW 314; BAU 5; STR.BAR 28; TRE.LIT 59; MORA 29.

+ GOAR 56,137,639; SWA 118; KRA 241; BEI 15,56; STR.MIS 95; JAC.POR 24; JAC.MES 1.10; PAS 12; DUN 121; PAR.G04 36; ROM 51; PAP 57; ZER 54, 79,111 (cfr. n. 8.2).

28. 1) *Εὐχὴ κατηγουμένων*

2) *πρὸ τῆς ἀγίας ἀναφορᾶς τοῦ Χρυσοστόμου.*

κ' 3) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ ἐν ὑψηλοῖς κατοικῶν καὶ τὰ ταπεινὰ ἐφορῶν^b, ὁ τὴν σωτηρίαν τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων ἐξαποστείλας τὸν μονογενῆ σου Υἱὸν^c καὶ Θεὸν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν· ἐπίβλεπον ἐπὶ τοὺς δούλους σου τοὺς // κατηγουμέ- 26^f
νους τοὺς ὑποκεκλικότας σοι τὸν ἑαυτῶν ἀυχένα, καὶ καταξίωσον αὐτοὺς ἐν καιρῷ εὐθέτῳ^d τῆς τοῦ λουτροῦ παλιγγενεσίας^e, τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν καὶ τοῦ ἐνδύματος τῆς ἀφθαρσίας· ἔνωσον αὐτοὺς τῇ ἀγίᾳ σου καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ συγκαταρίθμησον αὐτοὺς τῇ ἐκλεκτῇ σου ποιμνῇ. Ἐκφώ<νησις>· Ἴνα καὶ αὐτοὶ σὺν ἡμῖν δοξάζωσιν τὸ πάντιμον καὶ μεγαλοπρεπές.

^a Dan 9,15 (Theodot.); ^b Ps 112, 5-6; ^c cfr. 1 Io 4,9 et a.; ^d Ps 31,6; ^e Tit 3,5.

= BUN.HSZ 543; BUN.ANA 207; SWA 89; LEW 315; BAU 5; ORL 386; STR.BAR 29; TRE.LIT 64; MORA 29.

+ GOAR 56; SWA 120; KRA 241; BEI 16; STR.MIS 119; JAC.MES 1.11; PAS 15; THI 25; PAR.G04 37; ROM 53; PAP 39; ZER 55.

29. 1) *Εὐχὴ πιστῶν α'*

2) *μετὰ τὸ ἀπλωθῆναι τὸ εἰλητόν.*

κα' 3) Εὐχαριστοῦμέν σοι, Κύριε // ὁ Θεὸς τῶν δυνάμε- 26^v
ων^a, τῷ καταξιώσαντι ἡμᾶς παραστήναι καὶ νῦν τῷ ἀγίῳ σου θυσιαστηρίῳ καὶ προσπεσεῖν τοῖς οἰκτιρμοῖς σου ὑπὲρ τῶν ἡμετέρων ἁμαρτημάτων καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων^b. Πρόσδεξαι, ὁ Θεός, τὴν δέησιν ἡμῶν, καὶ ποιήσον ἡμᾶς ἀξίους γενέσθαι τοῦ προσφέρειν σοι δεήσεις καὶ ἰκεσίας^c καὶ θυσίας ἀναιμάκτους ὑπὲρ παντὸς τοῦ λαοῦ σου· καὶ ἰκάνωσον ἡμᾶς οὐς ἔθου¹⁷ εἰς τὴν διακονίαν^d σου ταύτην, ἐν τῇ δυνάμει // τοῦ Πνεύ- 27^f
ματός σου τοῦ ἀγίου^e ἀκαταγνώστως καὶ ἀπροσκόπως, ἐν καθαρῷ τῷ μαρτυρίῳ τῆς συνειδήσεως ἡμῶν^f ἐπικαλεῖσθαι σε ἐν παντὶ καιρῷ καὶ τόπῳ^g, ἵνα εἰσακούων ἡμῶν ἴλεως ἡμῶν ἔση^h ἐν τῷ πλήθει τῆς σῆς ἀγαθότητος. Ἐκφώ<νησις>· Ὅτι πρέπει σοι πᾶσα δόξα, τιμὴⁱ καὶ προσκύνησις.

^a Apoc 11,17; ^b Ps 83,9; ^c Hebr 5,7; ^d 1 Tim 1,12; ^e Lc 4,14; ^f Rom 15,13; ^g 2 Cor 1,12; ^h cfr. Sap 19,22; 1 Cor 1,2; ⁱ 3 Regn 8,34; ⁱ cfr. 1 Tim 1,17.

= BUN.HSZ 544; BUN.ANA 208; SWA 89; LEW 316; BAU 5; ORL 388; STR.BAR 30; TRE.LIT 65; MORA 30.

+ GOAR 57; SWA 120; KRA 242; BEI 17; STR.MIS 119; JAC.POR 26; JAC.MES 1.12; PAS 15; THI 26; PAR.G04 38; ROM 53; PAP 39; ZER 56.

30. 1) *Εὐχὴ πιστῶν β'*

κβ' 2) Πάλιν καὶ πολλάκις σοὶ προσπίπτομεν καὶ σοῦ

¹⁷ Cod. ἔθου.

δεόμεθα, ἀγαθὲ καὶ φιλόφρονε, ὅπως ἐπιβλέψας
ἐπὶ τὴν δέησιν ἡμῶν^a, καθάρσις ἡμῶν τὰς ψυχὰς
καὶ τὰ σώματα ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ // σαρκὸς 27^v
καὶ πνεύματος^b. καὶ δὸς ἡμῖν ἀνένοχον καὶ ἀκα-
τάκριτον τὴν παράστασιν τοῦ ἁγίου σου θυσιαστη-
ρίου· χάρισαι δέ, ὁ Θεός, καὶ τοῖς συνευχομέ-
νοις ἡμῖν προκοπὴν βίου καὶ πίστεως καὶ συνέσε-
ως πνευματικῆς^c. δὸς αὐτοῖς πάντοτε μετὰ φόβου
καὶ ἀγάπης λατρεύοντάς σοι ἀνενόχως καὶ ἀκατα-
κρίτως μετέχειν τῶν ἁγίων^d σου μυστηρίων, καὶ
τῆς ἐπουρανίου σου βασιλείας ἀξιωθῆναι^e. Ἐκφώ-
<νησις>. Ὅπως ὑπὸ τοῦ κράτους σου πάντοτε
φυλαττόμενοι, σοὶ δόξαν ἀναπέμπωμε<ν>. //

^a 3 Regn 8,28; ^b 2 Cor 7,1; ^c Col 1,9; ^d cfr. 1 Esdr 5,40; ^e 2 Thes 1,5.

= BUN.HSZ 545; BUN.ANA 209; SWA 89; LEW 317; BAU 6; ORL 388; STR.BAR 31; TRE.LIT 68; MORA 30.

+ GOAR 57; SWA 121; KRA 244; BEI 18; STR.MIS 119; JAC.POR 27; JAC.MES 1.13; PAS 16; THI 27; PAR. G04 39; ROM 54; PAP 40; ZER 56.

31. 1) Εὐχὴ τῆς προσκομιδῆς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ 28^r
Χρυσοστόμου μετὰ τὸ ἀποτεθῆναι τὰ ἅγια δῶρα ἐν
τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ καὶ πληρῶσαι τὸν λαὸν τὸν μυ-
στικὸν ὕμνον.

κγ' 2) Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ^a, ὁ μόνος ἅγιος, ὁ
δεχόμενος θυσίαν αἰνέσεως^b παρὰ τῶν ἐπικαλουμέ-
νων σε ἐν ὅλῃ καρδίᾳ^c, πρόσδεξαι καὶ ἡμῶν τῶν
ἁμαρτωλῶν τὴν δέησιν, καὶ προσάγαγε τῷ ἁγίῳ σου

θυσιαστηρίῳ, καὶ ἰκάνωσον ἡμᾶς προσενεγκεῖν σοι
δῶρα καὶ θυσίας πνευματικὰς^d ὑπὲρ τῶν ἡμετέρων
ἁμαρτημάτων καὶ τῶν // τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων^e, 28^v
καὶ καταξίωσον ἡμᾶς εὑρεῖν χάριν^f ἐνώπιόν σου
τοῦ γενέσθαι εὐπρόσδεκτον τὴν θυσίαν^g ἡμῶν, καὶ
ἐπισκηνῶσαι τὸ Πνεῦμα τῆς χάριτός σου^h τὸ ἀγα-
θὸν ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ προκείμενα δῶρα ταῦτα
καὶ ἐπὶ πάντα τὸν λαόν σου. Ἐκφώ<νησις>. Διὰ
τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ, μεθ' <οὔ>
εὐλ<ογητός>.

3) Ὁ λαός· Ἀμήν.

4) Ὁ ἱερεὺς· Εἰρήνη πᾶσιν.

5) Ὁ λαός· Καὶ τῷ πνεύματί σου.

6) Ὁ διάκονος· Ἀγαπήσωμεν ἀλλήλους.

7) Καὶ μετὰ τὸ δοθῆναι τὴν ἀγάπην, λέγει ὁ διάκο-
νος· Τὰς θύρας, τὰς θύρας· πρόσχωμεν.

8) Ὁ λαὸς τὸ "Πιστεύω".

^a Am 4,13; ^b Hebr 13,15; ^c Ps 9,2; ^d Hebr 5,1; 1 Petr 2,5; ^e Hebr 9,7; ^f Hebr 4,16; ^g Rom 15,16; 1 Petr 2,5; ^h Hebr 10, 29.

= BUN.HSZ 546; BUN.ANA 211; SWA 90; LEW 319; BAU 6; ORL 390; STR.BAR 32; TRE.LIT 87; MORA 30.

+ GOAR 59; SWA 125; KRA 247; BEI 20; STR.MIS 121; JAC.POR 28; JAC.MES 1.16; PAS 18; THI 29; PAR. G04 42; ROM 59; PAP 43; ZER 60.

32. 1) Λέγει ὁ διάκων· Στῶμεν καλῶς. //

2) Ὁ λαός· Ἐλεος, εἰρήνη^a.

3) Ὁ ἱερεὺς λέγει· Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰη-

σου Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου Πνεύματος εἶη μετὰ πάντων ὑμῶν^b.

- 4) Ὁ λαός· Καὶ μετὰ τοῦ πνεύματός σου^c.
- 5) Ὁ ἱερεύς· Ἄνω σχῶμεν τὰς καρδίας.
- 6) Ὁ λαός· Ἐχομεν πρὸς τὸν Κύριον.
- 7) Ὁ ἱερεύς· Εὐχαριστήσωμεν τῷ Κυρίῳ^d.
- 8) Ὁ λαός· Ἄξιον καὶ δίκαιον.
- 9) Ὁ ἱερεὺς ἀπάρχεται τῆς ἁγίας ἀναφ[ορᾶς].
- 10) Ἄξιον καὶ δίκαιον σὲ ὑμνεῖν, σοὶ εὐχαρ<ι>-
στεῖν^e, σὲ προσκυνεῖν ἐν παντὶ τόπῳ τῆς δεσπο-
τείας σου^f. σὺ γὰρ εἶ Θεὸς ἀνέκφραστος, ἀπερι-
νόητος, ἀόρατος, ἀκατάληπτος, αἰὶ ὦν, ὡσαύτως
ὦν, σὺ καὶ // ὁ μονογενῆς σου Υἱὸς καὶ τὸ Πνεῦ- 29^v
μά σου τὸ ἅγιον. Σὺ ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶ-
ναι^g ἡμᾶς παρήγαγες, καὶ παραπεσόντας¹⁸ ἀνέστη-
σας πάλιν, καὶ οὐκ ἀπέστης πάντα ποιῶν, ἕως
ἡμᾶς εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνήγαγες καὶ τὴν βασιλείαν
ἐχαρίσω τὴν μέλλουσαν. Ὑπὲρ τούτων ἀπάντων εὐ-
χαριστοῦμέν σοι καὶ τῷ μονογενεῖ σου Υἱῷ καὶ τῷ
Πνεύματί σου τῷ ἁγίῳ, ὑπὲρ πάντων ὧν ἴσμεν καὶ
ὧν οὐκ ἴσμεν, τῶν φανερῶν καὶ ἀφανῶν // εὐεργε- 30^f
σιῶν σου τῶν εἰς ἡμᾶς γεγενημένων. Εὐχαριστοῦ-
μέν σοι καὶ ὑπὲρ τῆς λειτουργίας ταύτης ἣν ἐκ
τῶν χειρῶν ἡμῶν δέξασθαι καταξίωσον· καίτοι¹⁹
σοι παρειστήκεισαν χιλιάδες ἀρχαγγέλων καὶ

¹⁸ Cod. παραπεσωτας.

¹⁹ Cod. και τις.

μυριάδες^h ἀγγέλων, τὰ Χερουβείμ καὶ τὰ Σεραφεῖμ
ἑξαπτέρυγα, πολυόμματα, μετάρσια, πτερωτά. Ἐκ-
φώ<νησις>· Τὸν ἐπινίκιον ὕμνον ᾄδοντα.

^a 1 Tim 1,2 et a.; ^b 2 Cor 13,13; ^c 2 Tim 4,22; ^d cfr. Jdt 8,25; ^e cfr. 2 Thess 1,3; ^f Ps 102,22; ^g Sap 1,14; ^h Dan 7,10; Hebr 12,22.

= BUN.HSZ 549; BUN.ANA 215; SWA 90; LEW 321; BAU 7; ORL 390; STR.BAR 33-34; TRE.LIT 98; MORA 32; PE 224.

+ GOAR 60; SWA 128; KRA 251; BEI 23; STR.MIS 123; JAC.POR 30; JAC.MES 1.18; PAS 21; THI 30; PAR. G04 43; ROM 62; PAP 44; ZBR 62.

33. 1) Ὁ ἱερεὺς μυστικῶς·
- 2) Μετὰ τούτων καὶ ἡμεῖς τῶν δυνάμεων, Δέσποτα φιλόανθρωπε, βοῶμεν καὶ λέγομεν· Ἄγιος εἶ καὶ πανάγιος // καὶ ὁ μονογενῆς σου Υἱὸς καὶ τὸ 30^v
Πνεῦμά σου τὸ ἅγιον· ἅγιος εἶ καὶ πανάγιος καὶ μεγαλοπρεπῆς ἡ δόξα^a σου· ὃς τὸν κόσμον οὕτως ἠγάπησας, ὥστε τὸν Υἱόν σου τὸν μονογενῆν δοῦναι, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον^b. Ὅς ἐλθὼν καὶ πᾶσαν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν οἰκονομίαν πληρώσας, τῇ νυκτὶ ἧ παρεδίδου ἑαυτόν, λαβὼν ἄρτον ἐν ταῖς ἁγίαις αὐτοῦ καὶ ἀχράντοις καὶ ἀμωμήτοις χερσίν, εὐχαριστήσας καὶ εὐλόγησας, ἔκλασεν^c // καὶ ἔδωκεν^d τοῖς 31^f
ἁγίοις αὐτοῦ μαθηταῖς^e καὶ ἀποστόλοις, εἰπὼν·
- 3) Ἐκφώ<νωσις>· Λάβετε, φάγετε, τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν^f.

- 4) Ὁμοίως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνήσαι, λέγων^ε.
- 5) Ἐκφώ<νωσ>. Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες, τοῦτό ἐστιν τὸ αἷμά μου τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν καὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν^h.
- 6) Ὁ λαός· Ἀμήν.

^aPs 144,12; 2 Petr 1,17; ^bIo 3,16; ^ccfr. 1 Cor 11,23; ^d1 Cor 11,23-24; Lc 22,19; ^eMt 26,26; Mc 14,22; ^f1 Cor 11,24; Mt 26,26 etc.; ^gLc 22,20; 1 Cor 11,25; ^hMt 26,28; Lc 22,20; Mc 14,24.

= BUN.HSZ 551; BUN.ANA 217; SWA 91; LEW 324; BAU 9; ORL 392; STR.BAR 35-36; TRE.LIT 106; MORA 32; PE 224.

+ GOAR 61; SWA 128; KRA 254; BEI 24; STR.MIS 123; JAC.POR 31-32; JAC.MES 1.19; PAS 22; THI 31; PAR.G04 44; ROM 62; PAP 45; ZER 63.

34. 1) Ὁ ἱερεὺς μυστικῶς·
- 2) Μεμνημένοι τοίνυν τῆς σωτηρίου ταύτης ἐντολῆς καὶ πάντων τῶν ὑπὲρ ἡμῶν γεγενημένων· τοῦ σταυροῦ, τοῦ τάφου, τῆς τριημέρου ἀναστάσεως, // τῆς εἰς οὐρανοὺς ἀναβάσεως, τῆς ἐκ δεξιῶν καθ- 31^v ἔδρας, τῆς δευτέρας καὶ ἐνδόξου πάλιν παρουσίας,
- 3) Ἐκφώ<νωσ>. Τὰ σὰ ἐκ τῶν σῶν^a σοὶ προσφέροντες κατὰ πάντα καὶ διὰ πάντα.
- 4) Ὁ λαός· Σὲ ὑμνοῦμεν.

^aCfr. 1 Par 29,14.

= BUN.HSZ 554; BUN.ANA 221; SWA 91; LEW 328; BAU 10; ORL 394; STR.BAR 37; TRE.LIT 109; MORA 33; PE 226.

+ GOAR 61; SWA 129; KRA 260; BEI 25; STR.MIS 125; JAC.POR 33; JAC.MES 1.20; PAS 24; THI 32; PAR.G04 45; ROM 63; PAP 45; ZER 64.

35. 1) Ὁ ἱερεὺς μυστικῶς λέγει·
- 2) Ἐπι προσφέρομέν σοι τὴν λογικὴν ταύτην καὶ ἀναίμακτον λατρείαν^a, καὶ παρακαλοῦμεν καὶ δεόμεθα καὶ ἱκετεύομεν· κατάπεμψον τὸ Πνεῦμά σου τὸ ἅγιον ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ προκείμενα δῶρα ταῦτα.
- 3) Καὶ ἀνιστάμενος σφραγίζει, λέγων μυστικῶς· //
- 4) Καὶ ποιήσον τὸν μὲν ἄρτον τοῦτον τίμιον²⁰ σῶμα 32^f τοῦ Χριστοῦ σου, μεταβαλὼν τῷ Πνεύματί σου τῷ ἁγίῳ. Ἀμήν.
- 5) Τὸ δὲ ἐν τῷ ποτηρίῳ τούτῳ τίμιον αἷμα τοῦ Χριστοῦ σου, μεταβαλὼν τῷ Πνεύματί σου τῷ ἁγίῳ. Ἀμήν.
- 6) Ὁ ἱερεὺς μυστικῶς·
- 7) Ὡστε γενέσθαι τοῖς μεταλαμβάνουσιν εἰς νῆψιν ψυχῆς, εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, εἰς κοινωνίαν τοῦ ἁγίου σου Πνεύματος^b, εἰς βασιλείας πλήρωμα, εἰς παρρησίαν τὴν πρὸς σέ, μὴ εἰς κρίμα^c ἢ εἰς κατάκριμα. //

^aCfr. Rom 12,1; ^b2 Cor 13,13; ^c1 Cor 11,34.

²⁰Cod. τιμιμιον.

- = BUN.HSZ 555; BUN.ANA 222; SWA 91; LEW 329; BAW 10; ORL 394; STR.BAR 38; TRE.LIT 111; MORA 33; PE 226.
- + GOAR 62; SWA 130; KRA 261; BEI 25; STR.MIS 125; JAC.POR 34; JAC.MES 1.21; PAS 25; THI 33; PAR. G04 46; ROM 64; PAP 46; ZER 64.

36. 1) Ἐτι προσφέρομέν σοι τὴν λογικὴν ταύτην λατρείαν^a ὑπὲρ τῶν ἐν πίστει ἀναπαυσαμένων πατέρων, πατριαρχῶν, προφητῶν, ἀποστόλων, κηρύκων, εὐαγγελιστῶν, μαρτύρων, ὁμολογητῶν, ἐγκρατευτῶν, καὶ παντὸς δικαίου ἐν πίστει τετελειωμένου^b. 32^v
- 2) Ἐκφῶ<νω>. Ἐξαιρέτως τῆς παναγίας, ἀχράντου, ὑπερενόξου, εὐλογημένης δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας.
- 3) Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ, καὶ τῶν ἁγίων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων, καὶ τοῦ ἁγίου // τοῦ δε[ίνα], οὗ καὶ τὴν μνήμην ἐπιτελοῦμεν, καὶ πάντων τῶν ἁγίων σου ὧν ταῖς ἰκεσίαις ἐπίσκεισαι ἡμᾶς, ὁ Θεός. Καὶ μνήσθητι πάντων τῶν κεκοιμημένων ἐ<π'> ἐλπίδι ἀναστάσεως, ζωῆς αἰωνίου, καὶ ἀνάπαυσον αὐτοὺς ὅπου ἐπισκοπεῖ τὸ φῶς τοῦ προσώπου σου^c. 33^f

^a Rom 12,1; ^b Hebr 12,23; ^c Ps 4,7.

- = BUN.HSZ 556; BUN.ANA 224; SWA 92; LEW 331; BAW 11; ORL 396; STR.BAR 39; TRE.LIT 115; MORA 34; PE 228.
- + GOAR 62; SWA 131; KRA 263; BEI 25; STR.MIS 125; JAC.POR 35; JAC.MES 1.22; PAS 25; THI 34; PAR. G04 47; ROM 65; PAP 46; ZER 65.

37. 1) Ἐτι παρακαλοῦμέν σε, μνήσθητι, Κύριε, πάσης ἐπισκοπῆς ὀρθοδόξων τῶν ὀρθοτομούντων τὸν λόγον τῆς σῆς ἀληθείας^a, παντὸς τοῦ πρεσβυτερίου, τῆς ἐν Χριστῷ // διακονίας καὶ παντὸς ἱερατικοῦ τάγματος. 33^v
- 2) Ἐτι προσφέρομέν σοι τὴν λογικὴν ταύτην λατρείαν^b ὑπὲρ τῆς οἰκουμένης, ὑπὲρ τῆς ἁγίας σου καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας, ὑπὲρ τῶν ἐν ἀγνεΐα καὶ σεμνῇ πολιτείᾳ διαγόντων.
- 3) Ὑπὲρ τῶν ἐν ὄρεσιν καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὄπαϊς τῆς γῆς^c.
- 4) Ὑπὲρ τῶν πιστοτάτων βασιλέων, τῆς φιλοχρίστου βασιλίσης, παντὸς τοῦ παλατίου καὶ τοῦ στρατοπέδου αὐτῶν· ὁς αὐτοῖς, Κύριε, εἰρηνικὸν τὸ βα--σίλειον, ἵνα καὶ ἡμεῖς ἐν τῇ γαλήνῃ αὐτῶν ἤρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι^d. 34^f
- 5) Μνήσθητι, Κύριε, τῆς πόλεως ἐν ἣ παροικοῦμεν, καὶ πάσης πόλεως καὶ χώρας, καὶ τῶν ἐν πίστει κατοικούντων ἐν αὐταῖς.
- 6) Ἐκφῶ<νω>. Ἐν πρώτοις μνήσθητι, Κύριε, τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν τοῦ δε[ίνα].
- 7) Μνήσθητι, Κύριε, πλεόντων, ὁδοιπορούντων, νοσούντων, καμνόντων, αἰχμαλώτων, καὶ τῆς σωτηρίας αὐτῶν· μνήσθητι, Κύριε, τῶν καρποφορούντων καὶ καλλιεργούντων²¹ ἐν ταῖς ἁγίαις σου ἐκκλησι--σίαις, καὶ μεμνημένων τῶν πενήτων, καὶ ἐπὶ 34^v

²¹ Cod. καριεργούντων.

πάντας ἡμᾶς τὰ ἐλέη σου ἐξαπόστειλον· Ἐκφώ-
 <νωσ>· Καὶ ὁδὸς ἡμῖν ἐν ἐνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρ-
 δία δοξάζειν^e καί.

^a 2 Tim 2,15; ^b Rom 12,1; ^c Hebr 11,38; ^d 1 Tim 2,2;
^e Rom 15,6.

= BUN.HSZ 559; BUN.ANA 229; SWA 92; LEW 332; BAU
 12; ORL 396; STR.BAR 39; TRE.LIT 120; MORA 34;
 PE 228.

+ GOAR 63; SWA 132; KRA 265; BEI 26; STR.MIS 127;
 JAC.POR 35; JAC.MES 1.23; PAS 27; THI 35; PAR.
 G04 48; ROM. 67; PAP 47; ZER 66.

38. 1) [ἽΟ ἱερεὺς]²² Καὶ ἔσται τὰ ἐλέη τοῦ μεγάλου
 Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ^a.
- 2) Ὁ διάκονος· Πάντων τῶν ἁγίων.
- 3) Ὁ ἱερεὺς μυστικῶς·
- 4) Σοὶ παρακατατιθέμεθα τὴν ζωὴν ἡμῶν ἅπασαν καὶ
 τὴν ἐλπίδα, Δέσποτα φιλάνθρωπε, καὶ παρακαλοῦ-
 μέν σε καὶ δεόμεθα καὶ ἱκετεύομεν, καταξίωσον
 ἡμᾶς μεταλαβεῖν τῶν ἐπουρανίων σου καὶ φρικτῶν
 μυστηρίων // ταύτης τῆς ἱεραῆς καὶ πνευματικῆς ^{36f}
 τραπέζης μετὰ καθαροῦ συνειδότος, εἰς ἄφεσιν
 ἁμαρτιῶν, εἰς συνχώρησιν πλημμελημάτων, εἰς
 Πνεύματος ἁγίου κοινωνίαν^b, εἰς βασιλείας οὐρα-
 νῶν κληρονομίαν, εἰς παρησίαν τὴν πρὸς σέ, μὴ
 εἰς κρίμα^c, μηδὲ εἰς κατάκριμα.
- 5) Ὁ διάκων· Ἀντιλαβοῦ.

²² Cfr. n. 17.1.

- 6) Τὴν ἡμέ<ραν> πᾶσαν.
- 7) Ὁ ἱερεὺς· Καὶ καταξίωσον ἡμᾶς.
- 8) Ὁ λαός· Πάτερ ἡμῶν.
- 9) Ὁ ἱερεὺς ἐκφων<εῖ>· Ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ βασι-
 λεία^d.
- 10) Ὁ λαός· Ἀμήν.

^a Cfr. Tit 2,13; ^b 2 Cor 13,13; ^c 1 Cor 11,34; ^d Mt 6,
 13.

= BUN.HSZ 561; BUN.ANA 231; SWA 95; LEW 338; BAU
 15; ORL 400; STR.BAR 40; TRE.LIT 125; MORA 35.

+ GOAR 64; SWA 131; KRA 271; BEI 27; STR.MIS 127;
 JAC.POR 36; JAC.MES 1.24; PAS 29; THI 36; PAR.
 G04 49; ROM 68; PAP 48; ZER 67.

39. 1) Ὁ ἱερεὺς· Εἰρήνη πᾶσιν.
- 2) Ὁ διάκονος· Τὰς κεφαλὰς ἡμῶν.
- 3) Ὁ ἱερεὺς μυστικῶς·
- 4) Εὐχαριστοῦμέν σοι, // Βασιλεῦ ἀόρατε^a, ὁ τῆ ^{36v}
 ἀμετρήτῳ σου δυνάμει δημιουργήσας τὰ πάντα καὶ
 τῷ πλήθει τοῦ ἐλέους σου ἐ{κ}ξ οὐκ ὄντων εἰς τὸ
 εἶναι^b παραγαγὼν τὰ σύμπαντα· αὐτός, Δέσποτα,
 οὐρανόθεν ἔφιδε ἐπὶ τοὺς κεκλικότας σοι τὰς
 ἑαυτῶν κεφαλὰς· οὐ γὰρ ἔκλιναν σαρκὶ καὶ αἵ-
 ματι, ἀλλὰ σοὶ τῷ φοβερῷ Θεῷ. Σὺ οὖν, Δέσποτα,
 τὰ προκείμενα πᾶσιν ἡμῖν εἰς ἀγαθὸν^c ἐξομάλισον
 κατὰ τὴν ἐκάστου ἰδίαν χρείαν· τοῖς πλέουσιν
 σύμ-//-πλευσον, τοῖς ὁδοιποροῦσιν συνόδευσον, ^{35f}
 τοὺς νοσοῦντας²³ ἴασαι, ὁ ἱατρὸς τῶν ψυχῶν καὶ

²³ Cod. νοσοῦντας.

τῶν σωμάτων ἡμῶν. Ἐκφῶ<νωσ>. Χάριτι καὶ οἰκτιρμοῖς καὶ φιλανθρωπία.

^a Cfr. 1 Tim 1,17; ^b Sap 1,14; ^c cfr. Rom 8,28.

= BUN.HSZ 563; BUN.ANA 231; SWA 93; LEW 340; BAU 15; ORL 400; STR.BAR 41; TRE.LIT 128; MORA 36.

+ GOAR 65; SWA 136; KRA 274; BEI 29; STR.MIS 129; JAC.POR 57; JAC.MES 1.25; PAS 32; REY 302; THI 37; PAR.G04 50; ROM 70; PAP 49; ZER 68.

40. 1) Ὁ ἱερεὺς·
- 2) Πρόσχες, Κύριε^a Ἰησοῦ Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἐξ ἁγίου κατοικητηρίου σου^b καὶ ἐλθὲ εἰς τὸ ἁγιάσαι ἡμᾶς^c. ὁ ἄνω τῷ Πατρὶ συναθεζόμενος καὶ ᾧδε ἡμῖν ἀοράτως συνών, καταξίωσον τῇ κραταιᾷ σου χειρὶ^d μεταδοῦναι ἡμῖν καὶ δι' ἡμῶν παντὶ τῷ λαῷ σου. //
- 3) Ὁ διάκονος· Πρόσχωμεν. 35^v
- 4) Ὁ ἱερεὺς· Τὰ ἅγια τοῖς ἁγίοις.
- 5) Ὁ λαός· Εἷς ἅγιος.
- 6) Καὶ μετὰ τὸ εἰπεῖν τὸν λαὸν τὸ "Εἷς ἅγιος, εἷς Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν Θεοῦ Πατρὸς"^e, λαμβάνει ἐκ τοῦ ἁγίου σώματος μερίδας καὶ βάλλει εἰς τὰ ἅγια ποτήρια καὶ λέγει· Εἰς πλήρωμα Πνεύματος ἁγίου.

^a Dan 9,19 (Theodot.); ^b cfr. 2 Par 30,27; 3 Regn 8,39; Ps 32,14; ^c cfr. Ps 79,3; ^d Deut 9,26; ^e Philipp 2,11.

= BUN.HSZ 563; BUN.ANA 233; SWA 93; LEW 341; BAU 15; ORL 404; STR.BAR 42; TRE.LIT 129; MORA 36.

+ GOAR 65; SWA 136; BEI 30,73; STR.MIS 129; JAC.POR 39; JAC.MES 1.26; PAS 32; REY 302; THI 38; PAR.G04 51; ROM 70; PAP 49; ZER 69,95,116 (cfr. n. 19.2).

41. 1) Καὶ μετὰ τὸ πάντας μεταλαβεῖν, λέγοντος τοῦ διακόνου τὴν εὐχὴν, ἐπεύχεται ὁ ἱερεὺς μυστικῶς·
- 2) Εὐχαριστοῦμέν σοι, Δέσποτα φιλάνθρωπε, εὐεργέτα τῶν ψυχῶν ἡμῶν, ὁ καὶ τῇ παρουσίᾳ ἡμέρᾳ καταξιώσας ἡμᾶς τῶν ἐπουρανίων σου καὶ ἀθανάτων μυστηρίων· ὀρθοτόμησον ἡμῶν τὴν ὁδόν^a, σῶσον ἡμᾶς // ἐν τῷ φόβῳ σου τοὺς πάντας, φρουρήσον 38^f ἡμῶν τὴν ζωὴν, ἀσφάλισαι ἡμῶν τὰ διαβήματα· εὐχαῖς καὶ ἰκεσίαις τῆς ἁγίας, ἐνδόξου δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, καὶ πάντων τῶν ἁγίων τῶν ἀπ' αἰώνων σοι^b εὐαρεστησάντων. Ἐκφῶ<νωσ>· Ὅτι σὺ εἶ ὁ ἁγιασμὸς ἡμῶν καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν^c.
- 3) Ὁ διάκονος· Ἐν εἰρήνῃ προέλθωμεν.
- 4) Ὁ λαός· Ἐν ὀνόματι Κυρίου. //

^a Prov 3,6; ^b Lc 1,70; ^c 4 Mac 18,24.

= BUN.HSZ 563; BUN.ANA 233; SWA 94; LEW 341; BAU 15; ORL 404; STR.BAR 43; TRE.LIT 153; MORA 37.

+ GOAR 84; SWA 141; KRA 276; BEI 32; STR.MIS 131; JAC.POR 40; JAC.MES 1.28; PAS 34; THI 39; PAR.G04 56; ROM 71; PAP 50; ZER 72.

42. 1) Ἐν δὲ τῷ λυχνικῷ, μετὰ τὰ ἀναγνώσματα καὶ τὸ 38^v
 "Κατευθυνθήτω" (Ps. 140, 2) καὶ τὸ "Κύριε ἐλέη-
 σον", γίνεται εὐχὴ κατηγουμένων ἐπὶ τῶν προηγι-
 ασμένων.
- κδ' 2) Ὁ Θεὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ κτίστης καὶ δημιουργὸς
 τῶν ἀπάντων^a, ὁ πάντας θέλων σωθῆναι καὶ εἰς
 ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν^b, ἐπίβλεψον ἐπὶ τοὺς
 δούλους σου τοὺς κατηγουμένους καὶ λύτρωσαι
 αὐτοὺς τῆς παλαιᾶς πλάνης καὶ τῆς με-// -θοδεί- 37^f
 ας τοῦ ἀντικειμένου, καὶ προσκάλεσαι αὐτοὺς εἰς
 τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, φωτίζων αὐτῶν τὰς ψυχὰς
 καὶ τὰ σώματα, καὶ συνκαταριθμῶν αὐτοὺς τῇ λο-
 γικῇ σου ποιίμνῃ ἐφ' ἣν τὸ ὄνομά σου τὸ ἅγιον
 ἐπικέκληται^{24c}. Ἐκφώ<νησις> Ἰνα καὶ αὐτοὶ
 σὺν ἡμῖν δοξάζωσιν.

^a cfr Sir 24,8; ^b 1 Tim 2,4; ^c Jer 14,9; cfr. Dan 9,
 18.

= SWA 95; LEW 346; STR.BAR 44; TRE.LIT 208;
 MORA-P 53.

+ GOAR 165; SWA 180; JAC.POR 117; FON.PRO 45;
 JAC.MES 3.7; THI 45; ROM 120; PAP 81; ZER 111.

43. 1) Εὐχὴ εἰς τοὺς πρὸς τὸ ἅγιον φῶτισμα εὐτρεπιζο-
 μένους.
- κε' 2) Ἐπίφανον, Δέσποτα, τὸ πρόσωπόν σου^a ἐπὶ τοὺς
 πρὸς τὸ ἅγιον φῶτισμα εὐτρεπιζομένους // καὶ 37^v
 ἐπιποθοῦντας τὸν τῆς ἁμαρτίας μολυσμὸν ἀποτι-

²⁴ Cod. ἐπικεκληνται.

νάξασθαι· καταύγασον²⁵ αὐτῶν τὴν διάνοιαν, βε-
 βαίωσον αὐτοὺς ἐν τῇ πίστει, στήριξον αὐτοὺς
 ἐπ' ἐλπίδι, τελείωσον ἐν ἀγάπῃ^b, μέλη τίμια τοῦ
 Χριστοῦ^c σου ἀνάδειξον τοῦ δόντος ἑαυτὸν ἀντί-
 λυτρον^d ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν. Ἐκφώ<νησις> Ὅτι
 σὺ εἶ ὁ φωτισμὸς ἡμῶν καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμ-
 πομε<ν>.

^a Ps 118,135; ^b 1 Io 4,18; ^c 1 Cor 6,15; ^d 1 Tim 2,6.

= SWA 96; LEW 347; STR.BAR 45; TRE.LIT 211;
 MORA-P 54.

+ GOAR 165; SWA 181; JAC.POR 118; FON.PRO 46;
 JAC.MES 3.8; THI 47; ROM 122; PAP 81; ZER 111.

44. 1) Εὐχὴ πιστῶν α'.

- κς' 2) Ὁ Θεὸς ὁ μέγας καὶ αἰνετός^a, ὁ τῷ ζωοποιῷ τοῦ
 Χριστοῦ σου θανάτῳ // εἰς ἀφθαρσίαν ἡμᾶς ἐκ 39^f
 φθορᾶς μεταστήσας, σὺ πάσας ἡμῶν τὰς αἰσθήσεις
 τῆς ἐνπαθοῦς νεκρώσεως ἐλευθέρωσον, ἀγαθὸν ταύ-
 ταις ἡγεμόνα τὸν ἔνδοθεν λογισμὸν ἐπιστήσας·
 καὶ ὀφθαλμὸς μὲν ἀμέτοχος ἔστω παντὸς πονηροῦ
 βλέμματος, ἀκοὴ δὲ λόγοις ἀργοῖς^b ἀνεπίβατος, ἡ
 δὲ γλῶσσα καθαρευέτω ῥημάτων ἀπρεπῶν· ἄγνισον
 δὲ ἡμῶν καὶ τὰ χεῖλη τὰ αἰνοῦντά σε, Κύριε, τὰς
 δὲ χεῖρας ἡμῶν // ποιήσον τῶν μὲν φαύλων ἀπέχε- 39^v
 σθαι πράξεων, ἐνεργεῖν δὲ μόνον τὰ σὰ εὐάρεστα,
 πάντα ἡμῶν τὰ μέλη καὶ τὴν διάνοιαν τῇ σῇ κα-

²⁵ Cod. καταυασον.

τασφαλιζόμενος χάριτι. Ἐκφώ<νησις>· Ὅτι πρέ-
πει σοι πᾶσα δόξα, τιμὴ^c καὶ προσκύνησις.

^aPs 47,2; ^bMt 12,36; ^ccfr. 1 Tim 1,17.

= SWA 96; LEW 347; STR.BAR 46; TRE.LIT 211;
MORA-P 55.

+ GOAR 166; SWA 182; JAC.POR 119; FON.PRO 47;
JAC.MES 3.9; THI 48; ROM 122; PAP 81; ZER 113.

45. 1) Εὐχὴ πιστῶν β'.

κζ' 2) Δέσποτα ἄγιε, ὑπεράγαθε, δυσωποῦμέν σε τὸν ἐν
ἐλέει πλούσιον^a ἔλεων γενέσθαι ἡμῖν τοῖς ἁμαρ-
τωλοῖς· καὶ ἀξίους ἡμᾶς ποιήσον τῆς ὑποδοχῆς
τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ καὶ Θεοῦ ἡμῶν, τοῦ βα-
σιλέως τῆς δόξης^b. ἰδοὺ γὰρ τὸ ἄχραντον αὐτοῦ
// σῶμα καὶ ζωοποιδὸν αἷμα κατὰ τὴν παροῦσαν 40^f
ῶραν εἰσπορευόμενα, τῇ μυστικῇ ταύτῃ προτίθε-
σθαι μέλλει τραπέζῃ ὑπὸ πλήθους στρατιᾶς οὐρα-
νίου^c ἀοράτως δορυφορούμενα, ὧν τὴν μετάληψιν
ἀκατακρίτως ἡμῖν δώρησαι, ἵνα δι' αὐτῶν τὸ τῆς
διανοίας ὄμμα καταυαζόμενοι²⁶, υἱοὶ φωτὸς καὶ
ἡμέρας^d γενώμεθα. Ἐκφώ<νησις>· Κατὰ τὴν δωρεὰν
τοῦ Χριστοῦ σου, μεθ' <οὔ> εὐλογητὸς εἶ σὺν τῷ
παναγίῳ.

^aEph 2,4; ^bPs 23,7.8; ^cLc 2,13; ^d1 Thess 5,5.

= SWA 96; LEW 348; STR.BAR 47; TRE.LIT 212;
MORA-P 55.

+ GOAR 166; SWA 182; JAC.POR 119; FON.PRO 47;
JAC.MES 3.10; THI 49; ROM 122; PAP 81; ZER 114.

46. 1) Καὶ μετὰ τὸ πληρωθῆναι τὸ "Νῦν αἱ δυνάμεις τῶν
οὐρανῶν", ὁ ἱερεὺς ἐπεύχεται //
- 2) Ὁ τῶν ἀρρήτων καὶ ἀθεάτων μυστηρίων Θεός, παρ' 40^v
ᾧ οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως ἀπό-
κρυφοί^a, ὁ τὴν διακονίαν τῆς λειτουργίας ταύτης
ἀποκαλύψας ἡμῖν καὶ θέμενος ἡμᾶς^b τοὺς ἁμαρτω-
λοὺς διὰ πολλὴν σου φιλανθρωπίαν εἰς τὸ προσφέ-
ρειν σοι δῶρά τε καὶ θυσίας ὑπὲρ τῶν ἡμετέρων
ἁμαρτημάτων^c καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνωμάτων^d. αὐ-
τός, ἀόρατε Βασιλεῦ^e, ὁ ποιῶν μεγάλα καὶ ἀνε-
ξιχνίαστα, ἔνδοξά τε καὶ ἐξαίσια, ὧν // οὐκ 41^f
ἔστιν ἀριθμὸς^f, ἔφιδε ἐφ' ἡμᾶς τοὺς ἀναξίους
δούλου<ς> σου τοὺς τῷ ἀγίῳ τούτῳ θυσιαστηρίῳ ὡς
τῷ χερουβικῷ σου παρισταμένους θρόνῳ, ἐφ' ᾧ ὁ
μονογενὴς σου Υἱὸς καὶ Θεὸς ἡμῶν διὰ τῶν προ-
κειμένων φρικτῶν ἐπαναπαύεται μυστηρίων, καὶ
πάσης²⁷ ἡμᾶς καὶ τὸν πιστόν σου λαὸν ἐλευθερώ-
σας ἀκαθαρσίας, ἀγίασον πάντων ἡμῶν τὰς ψυχὰς
καὶ τὰ σώματα ἀγιασμῷ ἀναφαιρέτῳ, // ἵνα ἐν 41^v
καθαρῷ συνειδότι, ἀνεπαισχύντῳ προσώπῳ, πεφωτι-
σμένη καρδίᾳ τῶν θείων τούτων μεταλαμβάνοντες
ἀγιασμάτων, καὶ ὑπ' αὐτῶν ζωοποιούμενοι, ἐνωθῶ-
μεν αὐτῷ τῷ Χριστῷ σου τῷ ἀληθινῷ ἡμῶν Θεῷ τῷ
εἰπόντι· Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου

²⁷ καὶ πάσης], cod. σκεπασης.

²⁶ Cod. καταυαζόμενοι.

τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει καὶ ἐν αὐτῷ^g, ὅπως ἐνοι-
κοῦντος ἐν ἡμῖν καὶ ἐν περιπατοῦντος^{28h} τοῦ λό-
γου σουⁱ, Κύριε, γενώμεθα ναὸς τοῦ ἁγίου // καὶ 42^f
προσκυνητοῦ σου Πνεύματος^j, λελυτρωμένοι πάσης
διαβολικῆς μεθοδείας ἐν πράξει ἢ λόγῳ ἢ κατὰ
διάνοιαν ἐνεργουμένης, καὶ τύχωμεν τῶν ἐπηγγελ-
μένων ἀγαθῶν πᾶσιν τοῖς ἁγίοις τοῖς ἀπ' αἰῶνός^k
σοι εὐαρεστήσασιν. Ἐκφώ<νησις>. Καὶ καταξίωσον
ἡμᾶς, Δέσποτα.

3) Ὁ λαός· Πάτερ ἡμῶν.

4) Ὁ ἱερεὺς· Ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία^l.

5) Ὁ λαός· Ἀμήν.

^a Col 2,3; ^b 1 Tim 1,12; ^c Hebr 5,1; ^d ib. 9,7; ^e 1 Tim
1,17; ^f Job 5,9; ^g 1o 6,56; ^h 2 Cor 6,16; ⁱ cfr. Col
3,16; ^j 1 Cor 6,19; ^k Lc 1,70; ^l Mt 6,13.

= SWA 97; LEW 348; STR.BAR 48; TRE.LIT 215;
MORA-P 55.

+ GOAR 166; SWA 184; JAC.POR 121; FON.PRO 50;
JAC.MES 3.11; PAS 249; THI 51; ROM 124; PAP 82;
ZER 115.

47. 1) Ὁ ἱερεὺς· Εἰρήνη πᾶσιν.

2) Ὁ λαός· Καὶ τῷ πνεύματί σου.

3) Ὁ διάκονος· Τὰς κεφαλὰς ἡμῶν.

4) Ὁ ἱερεὺς ἐπεύχεται·

5) Ὁ Θεός, ὁ μόνος ἀγαθὸς καὶ εὐσπλαχνος, // ὁ ἐν 42^v
ὕψηλοῖς κατοικῶν καὶ τὰ ταπεινὰ ἐφορῶν^a, ἔφιδε
εὐσπλάχνῳ ὄμματι ἐπὶ πάντα τὸν λαόν σου καὶ

²⁸ Cod. ἐν περιπαθουντες.

φυλάξον αὐτόν, καὶ ἀξίωσον πάντας ἡμᾶς ἀκατα-
κρίτως μετασχεῖν τῶν ζωοποιῶν σου τούτων μυστη-
ρίων· σοὶ γὰρ τὰς ἑαυτῶν ὑπεκλίναμεν κεφαλὰς,
ἀπεκδεχόμενοι τὸ παρά σου πλοῦσιον ἔλεος. Ἐκ-
φώ<νησις>. Χάριτι καὶ οἰκτιρμοῖς καὶ φιλανθρω-
πίᾳ τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ, μεθ' οὗ εὐλογητὸς
εἶ σὺν τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ σου
Πνεύματι, νῦν. //

6) Ὁ λαός· Ἀμήν.

43^f

^a Ps 112, 5-6.

= SWA 97; LEW 350; STR.BAR 49; TRE.LIT 216;
MORA-P 57.

+ GOAR 167; SWA 185; JAC.POR 122; FON.PRO 51;
JAC.MES 3.12; PAS 251; THI 52; ROM 126; PAP 84;
ZER 116.

48. 1) Ὁ διάκονος· Πρόσχωμεν.

2) Ὁ ἱερεὺς· Τὰ προηγιασμένα ἅγια τοῖς ἁγίοις.

3) Ὁ λαός· Εἷς ἅγιος, εἷς Κύριος Ἰησοῦς Χριστός.

4) Εὐχὴ μετὰ τὴν μετάληψιν.

5) Εὐχαριστοῦμέν σοι, τῷ Σωτῆρι τῶν ὄλων Θεῷ, ἐπὶ
πᾶσιν οἷς παρέσχου ἡμῖν ἀγαθοῖς καὶ ἐπὶ τῇ με-
ταλήψει τοῦ ἁγίου σώματος καὶ αἵματος τοῦ Χρι-
στοῦ σου· καὶ δεόμεθά σου, Δέσποτα φιλόνηρωπε,
φύλαξον ἡμᾶς ὑπὸ τὴν σκέπην τῶν πτερύγων σου^a,
καὶ δὸς ἡμῖν μέχρι τῆς ἐσχάτης ἡμῶν ἀναπνοῆς //
ἐπαξίως μετέχειν τῶν ἁγιασμάτων σου εἰς φωτι- 43^v
σμὸν ψυχῆς καὶ σώματος, εἰς βασιλείας οὐρανῶν
κληρονομίαν. Ἐκφώ<νησις>. Ὅτι σὺ εἶ ὁ ἅγια-

σμός ἡμῶν καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ Πα-
τρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ
ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν^b.

6) Ὁ διάκονος· Ἐν εἰρήνῃ προέλθωμεν.

7) Ὁ λαός· Ἐν ὀνόματι Κυρίου.

^aPs 16,8; ^b4 Mac 18,24.

= SWA 98; LEW 351; STR.BAR 50; TRE.LIT 218;
MORA-P 57.

+ GOAR 168; SWA 186; JAC.POR 123; FON.PRO 53;
JAC.MES 3.14; PAS 255; THI 54; ROM 217; PAP 84;
ZER 117.

49. 1) *Εὐχὴ τῶν ἑσπερινῶν α'*.

κη' 2) Κύριε οἰκτίρων καὶ ἐλεήμων, μακρόθυμε καὶ πο-
λυέλεε^a, ἐνώτισαι τὴν προσευχὴν μου καὶ πρόσχες
τῇ φωνῇ τῆς δεήσεως^b ἡμῶν· ποίησον μεθ' ἡμῶν ση-
μεῖον εἰς ἀγαθόν^c, ὁδήγησον ἡμᾶς ἐν τῇ ὁδῷ σου
τοῦ πορεύεσθαι ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου· εὐφρανον τὰς
καρδίας ἡμῶν εἰς τὸ φοβεῖσθαι τὸ ὄνομα τὸ ἅγιόν
σου^d, διότι μέγας εἶ καὶ ποιῶν θαυμάσια· σὺ εἶ
ὁ Θεὸς μόνος^e καὶ οὐκ ἔστιν ὅμοιός σου ἐν θε-
οῖς^f, Κύριε, δυνατὸς // ἐν ἐλέει καὶ ἀγαθῶς ἐν 44^v
ἰσχύϊ, εἰς τὸ βοηθεῖν καὶ παρακαλεῖν καὶ σώζειν
πάντας τοὺς ἐλπίζοντας εἰς τὸ ὄνομά σου τὸ ἅγι-
ον. Ἐκφώ<νησις>· Ὅτι εὐλόγηται καὶ δεδόξα-
σται τὸ πάντ<ιμον>.

^aPs 85,15; ^bib. 6; ^cib. 17; ^dib. 11; ^eib. 10; ^fib. 8.

= STR.BAR 51.

+ GOAR 28,163; SWA 176; BOR 235; TRE.LIT 202;
MORA-P 64; TRE.EU2 248; JAC.POR 54; FON.PRO 25;
JAC.MES 3.2, 4.1; PAS 77; DUN 80; THI 41,128;
PAR.G04 112; ROM 11,116; PAP 10,78; ZER 13,109.

50. 1) *Εὐχὴ ἑσπερινὴ β'*.

κθ' 2) Κύριε, μὴ τῷ θυμῷ σου ἐλέγξης ἡμᾶς, μηδὲ τῇ ὀρ-
γῇ σου παιδεύσης ἡμᾶς^a, ἀλλὰ ποίησον μεθ' ἡμῶν
κατὰ τὴν ἐπιείκειάν σου, ἰατρὲ καὶ θεραπευτὰ
τῶν ψυχῶν ἡμῶν, ὁδηγῶν ἡμᾶς ἐπὶ λιμένα θελήμα-
τός^b σου· φώτισον // τοὺς ὀφθαλμοὺς^c τῶν καρδι- 45^f
ῶν ἡμῶν εἰς ἐπίγνωσιν τῆς σῆς ἀληθείας^d, καὶ
δώρησαι ἡμῖν τὸ λοιπὸν τῆς παρουσίας ἡμέρας εἰ-
ρηνικὸν καὶ ἀναμάρτητον, καὶ πάντα τὸν χρόνον
τῆς ζωῆς ἡμῶν, πρεσβείαις τῆς ἁγίας Θεοτόκου
καὶ πάντων τῶν ἁγίων σου. Ἐκφώ<νησις>· Ὅτι
σὸν τὸ κράτος, καὶ σοῦ.

^aPs 6,2; 37,2; ^bPs 106,30; ^cPs 12,4; ^dTit 1,1.

= STR.BAR 52.

+ GOAR 28,163; SWA 176; BOR 236; TRE.LIT 202;
MORA-P 65; TRE.EU2 249; JAC.POR 55; FON.PRO 25;
JAC.MES 4.2; PAS 78; DUN 81; THI 42,129; PAR.
G04 113; ROM 11,117; PAP 10,78; ZER 13,109.

51. 1) *Εὐχὴ ἑσπερινὴ γ'*.

λ' 2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, μνήσθητι ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν
καὶ ἀχρείων δούλων σου ἐν τῷ ἐπικαλεῖσθαι ἡμᾶς
τὸ ἅγιον καὶ προσκυνητὸν // ὄνομά σου^b· καὶ μὴ 45^v
καταισχύνῃς ἡμᾶς ἀπὸ τῆς προσδοκίας^c τοῦ ἐλέους

σου, ἀλλὰ χάρισαι ἡμῖν, Κύριε, πάντα τὰ πρὸς σωτηρίαν αἰτήματα, καὶ ἀξίωσον ἡμᾶς ἀγαπᾶν καὶ φοβεῖσθαι σε ἐξ ὅλης τῆς καρδίας ἡμῶν^d καὶ ποι- εῖν ἐν πᾶσιν τὸ θέλημά σου. Ἐκφώ<νησις>· Ὅτι ἀγαθός.

^aDan 9,15 (Theodot.); ^bPs 74,2; ^cPs 118,116; ^dMc 12,30; Lc 10,27.

= STR.BAR 53.

+ GOAR 28,163,639; SWA 177; BOR 237; TRE.LIT 203; MORA-P 66; TRE.EU2 250; JAC.POR 56; FON.PRO 31; JAC.MES 4.3; PAS 79; DUN 81,120; PAR.G04 114; ROM 11,118; PAP 10,78; ZER 14,110.

52. 1) Εὐχὴ τῶν ἑσπερινῶν δ'.

λα' 2) Ὁ τοῖς ἀσιγήτοις ὕμνοις καὶ ἀπαύστοις δοξολο- γίαις ἐν τοῖς ὑψίστοις ὑπὸ τῶν ἁγίων δυνάμεων ἀνυμνούμενος, πλήρωσον τὸ στόμα ἡμῶν τῆς αἰ-// 46^f νέσεώς^a σου τοῦ δοῦναι μεγαλωσύνην τῷ ὀνόματί^b σου τῷ ἁγίῳ, καὶ δὸς ἡμῖν μερίδα καὶ κληρὸν^c μετὰ πάντων τῶν φοβουμένων σε ἐν ἀληθείᾳ καὶ φυλασσόντων τὰς ἐντολάς σου· πρεσβείαις τῆς ἁγίας Θεοτόκου καὶ πάντων τῶν ἁγίων σου. Ἐκφώ- <νησις>· Εὐδοκία καὶ ἀγαθότητι.

^aPs 70,8; ^bcfr. Sir 39,15; Deut 32,3; Tob 12,6; ^cJer 13,25.

= STR.BAR 54.

+ GOAR 29; BOR 238; TRE.LIT 203; MORA-P 66; TRE. EU2 250; JAC.POR 57; FON.PRO 35; JAC.MES 4.4; PAS 80; DUN 82; PAR.G04 115; ROM 12; PAP 11;

53. 1) Εὐχὴ ἑσπερινὴ ε'.

λβ' 2) Εὐλογητὸς εἶ, Κύριε^a ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ἐπιστάμενος τὸν νοῦν τῶν ἀνθρώπων^b, ὁ εἰδὼς ὧν χρεῖαν ἔχομεν^c ὑπερεκπερισσοῦ ὧν αἰτού-// 46^v μεθα ἢ νοοῦμεν^d. αὐτός, φιλάνθρωπε βασιλεῦ καὶ κατὰ πάντα ἀγαθὴ, ἰκάνωσον ἡμᾶς ἐν τῷ πλήθει τῶν οἰ- κτιρῶν σου^e ἀνεπαισχύντῳ συνειδῶτι ἐπικαλεῖ- σθαι τὸ ἅγιον ὄνομά σου, καὶ μὴ εἰσενέγκης ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονη- ροῦ^f, καὶ πάντα πρὸς τὸ συμφέρον ἡμῖν οἰκονόμη- σον. Ἐκφώ<νησις>· Ὅτι πρέπει σοι.

^aPs 118,12; cfr. Gen 9,26; ^bJob 7,20; ^ccfr. Io 13, 29; ^dEph 3,20; ^ePs 50,3; ^fMt 6,13.

= GOAR 35g; BOR 238; STR.BAR 55; TRE.EU2 251; ARR.VES 102.

+ JAC.POR 58; JAC.MES 4.5; PAS 80; DUN 82; PAR. G04 116.

54. 1) Εὐχὴ ἑσπερινὴ ε'.

λγ' 2) Κύριε, Κύριε, ὁ τῇ ἀχράντῳ σου δυνάμει συνέχων τὰ σύμπαντα, ὁ μα-// 47^f -κροθυμῶν ἐπὶ πᾶσιν ἡμῖν καὶ μετανοῶν ἐπὶ ταῖς κακίαις^a ἡμῶν καὶ μακρύ- νων ἀφ' ἡμῶν τὰς ἀνομίας ἡμῶν· μνήσθητι τῶν οἰ- κτιρῶν σου καὶ τοῦ ἐλέους σου^b καὶ ἐπίσκεψαι ἡμᾶς^c τῇ σῇ ἀγαθότητι· καὶ δὸς ἡμῖν διαφυγεῖν καὶ τὸ λοιπὸν τῆς παρουσίας ἡμέρας ἐκ τῶν τοῦ πονηροῦ ποικίλων μηχανημάτων, καὶ ἀνεπιβούλευ- τον τὴν ζωὴν ἡμῶν διαφύλαξον τῇ χάριτι τοῦ ἁγί-

ου σου Πνεύματος. Ἐκφώ<νησις>. Ἐλέει καὶ φι-
λανθρωπία. //

^a Jon 4,2; ^b Ps 24,6; ^c Ps 105,4.

= STR.BAR 56; REP 133.

+ GOAR 29; BOR 239; TRE.EU2 251; JAC.POR 59; JAC.
MES 4.6; PAS 82; DUN 82; PAR.G04 117; ROM 12;
PAP 11; ZER 14.

55. 1) Εὐχὴ ἑσπερινὴ ζ'.

47^v

λδ' 2) Ὁ Θεὸς ὁ μέγας καὶ θαυμαστός^a, ὁ ἀνεκδιηγήτῳ
ἀγαθοσύνη καὶ πλουσίᾳ προνοίᾳ διοικῶν τὴν τῶν
ἀνθρώπων ζωὴν, ὁ καὶ τὰ ἐνκόσμια ἡμῖν ἀγαθὰ δω-
ρησάμενος καὶ κατεγγυήσας ἡμῖν τὴν ἐπηγγελμένην
βασιλείαν διὰ τῶν ἤδη κεχαρισμένων ἡμῖν ἀγαθῶν,
ὁ ποιήσας ἡμᾶς καὶ τῆς νῦν ἡμέρας τὸ παρελθὸν
μέρος ἀπὸ παντὸς ἐκκλῖναι κακοῦ, δώρησαι ἡμῖν
καὶ τὸ ὑπόλοιπον ἀμέμπτως // ἐκτελέσαι ἐνώπιον 48^f
τῆς ἀγίας δόξης σου^b, ὑμνεῖν σὲ τὸν ἀγαθὸν καὶ
φιλόανθρωπον Θεὸν ἡμῶν. Ἐκφώ<νησις>. Ὅτι ἐλέη-
μων καί.

^a Dan 9,4; ^b Jd 24.

= STR.BAR 57; FOL 20; REP 134.

+ GOAR 29; BOR 239; TRE.EU2 252; JAC.POR 60; JAC.
MES 4.7; PAS 83; DUN 83; PAR.G04 118; ROM 12;
PAP 11; ZER 15.

56. 1) Εὐχὴ ἑσπερινὴ η' εἰς τὸ "Κύριε ἐκέκραξα" (Ps.

140. 1).

λε' 2) Ἐσπέρας καὶ πρωΐ καὶ μεσημβρίας^{29a} αἰνοῦμεν,
εὐλογοῦμεν, εὐχαριστοῦμεν καὶ δεόμεθά σου, Δέ-
σποτα τῶν ἀπάντων^b, κατεύθυνον τὴν προσευχὴν
ἡμῶν ὡς θυμίαμα ἐνώπιόν σου^c, καὶ μὴ ἐκκλίνης
τὰς καρδίας ἡμῶν εἰς λόγους πονηρίας^d, ἀλλὰ ῥυ-
σαι ἡμᾶς ἐκ πάντων τῶν θηρευόντων^e τὰς ψυχὰς
ἡμῶν, // ὅτι πρὸς σέ, Κύριε, Κύριε, οἱ ὀφθαλμοὶ 48^v
ἡμῶν, καὶ ἐπὶ σοὶ ἠλπίσσαμεν^f. μὴ κατασχύνης
ἡμᾶς^g, ὁ Θεὸς ἡμῶν. Ἐκφώ<νησις>. Ὅτι πρέπει
σοι πᾶσα δόξα.

^a Ps 54,18; ^b cfr. Job 5,8; Sap 8,3; ^c Ps 140,2; ^d ib.
4; ^e cfr. Ps 123,7; ^f cfr. Ps. 140,8; ^g Dan 3,41.

= STR.BAR 58.

+ GOAR 31,164; SWA 178; BOR 241; TRE.LIT 205;
MORA-P 68; TRE.EU2 255; JAC.POR 61; FON.PRO 39;
JAC.MES 3.4, 4.8; PAS 84; DUN 83; THI 43,130;
PAR.G04 119; ROM 14,118; PAP 13,79; ZER 17,110.

57. 1) Καὶ μετὰ τὸ προκείμενον καὶ τὸ "Κύριε ἐλέησον"
γίνεται ὑπὸ τοῦ ἱερέως εὐχὴ ἀντιφώνου α' ἐν ᾧ
φάλλεται. "Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου".

λς' 2) Εὐλογητὸς εἶ, Κύριε^a, Δέσποτα παντοκράτωρ, ὁ
φωτίσας τὴν ἡμέραν τῷ φωτὶ τῷ ἡλιακῷ καὶ τὴν
νύκτα φαιδρύνας ταῖς αὐγαῖς τοῦ πυρός· ὁ τὸ μῆ-
κος τῆς ἡμέρας διελθεῖν ἡμᾶς καταξιώσας καὶ
προσεγγίσει εἰς τὰς ἀρχὰς // τῆς νυκτός^b, ἐπά- 49^f
κουσον τῆς δεήσεως ἡμῶν^c καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ

μεσημβρίας.

σου, καὶ πᾶσιν ἡμῖν συγχώρησον τὰ ἐκούσια καὶ ἀκούσια ἁμαρτήματα· πρόσδεξαι τὰς ἐσπερινὰς ἡμῶν ἰκεσίας καὶ κατάπεμψον τὸ πλῆθος τοῦ ἐλέους σου^d καὶ τῶν οἰκτιρῶν σου^e ἐπὶ τὴν κληρονομίαν σου· τείχισον ἡμᾶς ἁγίοις ἀγγέλοις, ὅπλισον ἡμᾶς ὅπλοις δικαιοσύνης^f· περιχαράκωσον ἡμᾶς τῇ ἀληθείᾳ σου, // φρούρησον ἡμᾶς τῇ δυνάμει σου· ῥῦσαι ἡμᾶς πάσης περιστάσεως καὶ πάσης ἐπιβουλῆς τοῦ ἀντικειμένου· παράσχου δὲ ἡμῖν καὶ τὴν παροῦσαν ἐσπέραν σὺν τῇ ἐπερχομένῃ νυκτὶ τελείαν, ἁγίαν, εἰρηνικὴν καὶ ἀναμάρτητον, ἀσκανδάλιστον, ἀφάνταστον, καὶ πάσας τὰς ἡμέρας^g τῆς ζωῆς ἡμῶν, πρεσβείαις τῆς ἁγίας Θεοτόκου καὶ πάντων τῶν ἁγίων τῶν ἀπ' αἰῶνός^h σοι εὐαρεστησάντων· Ἐκφώ<νησις>· Σὺν γὰρ ἐστὶν τὸ ἐλεεῖν καὶ σῶζειν. //

^aPs 118,12; ^bGen 1,16; ^cPs 39,2; Ps. 60,2 et a.;
^dPs. 5,8; Ps. 68,14; ^ecfr. Ps 50,3; Ps 68,17;
^fcfr. Rom 6,13; 2 Cor 6,7; ^gLc 1,75; ^hLc 1,70.

= STR.BAR 59.

+ GOAR 35; BOR 243; TRE.EU2 256; JAC.POR 62; JAC.MES 4.9; PAS 86; DUN 84; (cfr. n. 228.2).

58. 1) *Εὐχὴ ἀντιφώνου β' ἐν ᾧ ψάλλεται* "Ὁ μονογενῆς Υἱός".
<λξ'> 2) Κύριε, Κύριε, ὁ ῥυσάμενος ἡμᾶς ἀπὸ παντὸς βέλους πετομένου ἡμέρας^a, ῥῦσαι ἡμᾶς καὶ ἀπὸ παντὸς πράγματος ἐν σκότει διαπορευομένου^b· πρόσδεξαι θυσίαν ἐσπερινὴν τὰς τῶν χειρῶν ἡμῶν ἐπ-

άρσεις^c· καταξίωσον δὲ ἡμᾶς καὶ τὸ νυκτερινὸν στάδιον ἀμέμπτως διελθεῖν, ἀπειράστους κακῶν^d· καὶ λύτρωσαι ἡμᾶς πάσης ταραχῆς καὶ δειλίας ἐκ τοῦ διαβόλου ἡμῖν προσγινομένης· χάρισαι ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν κατάνυξιν, τοῖς λογισμοῖς ἡμῶν μέ-
// -ριμναν τῆς ἐν τῇ φοβερᾷ καὶ δικαίᾳ σου κρί- 50^v
σει ἐξετάσεως· καθήλωσον ἐκ τοῦ φόβου σου τὰς σάρκας ἡμῶν^e καὶ νέκρωσον τὰ μέλη ἡμῶν³⁰ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς^f, ἵνα καὶ ἐν τῇ καθ' ὑπνω ἡσυχίᾳ ἐμφαιδρυνόμεθα τῇ θεωρίᾳ τῶν κριμάτων σου· ἀπόστησον ἀφ' ἡμῶν πᾶσαν φαντασίαν ἀπρεπῆ καὶ ἐπιθυμίαν βλαβεράν· διανάστησον δὲ ἡμᾶς ἐν τῷ καιρῷ τῆς προσευχῆς ἐστηριγμένους ἐν τῇ πίστει^g καὶ //
προκόπτοντας ἐν τοῖς παραγγέλμασίν σου· Ἐκφώ- 51^f
<νησις>· Εὐδοκία καὶ ἀγαθότητι τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ.

^aPs 90,5; ^bibid. 6; ^cPs 140,2; ^dcfr. Jac 1,13; ^ePs 118,120; ^fCol 3,5; ^gcfr. 1 Thess 3,2.

= STR.BAR 60.

+ GOAR 36,600; BOR 244; TRE.EU2 256; JAC.POR 63; JAC.MES 4.10, 6.6; PAS.PAN 48; DUN 85,72; THI 60; ROM 385; PAP 277; ZER 374; HOR 256; PER 412; PEA 438.

59. 1) *Εὐχὴ ἀντιφώνου γ' τοῦ τρισαγίου.*
λη' 2) Ὁ Θεὸς ὁ μέγας, ὁ αἰώνιος, ὁ ἅγιος καὶ φιλάν-

³⁰Segue uno spazio bianco di circa dieci lettere, su cui grazie alla lampada Wood si può leggere τα μελη ημων.

θρωπος, ὁ καταξιώσας ἡμᾶς καὶ ἐν ταύτῃ τῇ ὥρᾳ
 στήναι κατενώπιον τῆς ἀπροσίτου σου δόξης^a εἰς
 ὕμνον καὶ αἶνον τῶν θαυ<μα>σίων σου, ἰλάσθητι
 ἡμῖν τοῖς ἀναξίοις σου δούλοις καὶ παράσχου τοῦ
 μετὰ συντετριμμένης καρδίας^b ἀμετεωρίστως προσ-
 ενεγκεῖν σοι τὴν // τρισαγίαν δοξολογίαν καὶ 51^v
 τὴν εὐχαριστίαν τῶν μεγάλων σου δωρεῶν ὧν ἐποίη-
 σας καὶ ποιεῖς πάντοτε εἰς ἡμᾶς. Μνήσθητι, Κύ-
 ριε, τῆς ἀσθενείας ἡμῶν, καὶ μὴ συναπολέσης
 ἡμᾶς ταῖς ἀνομίαις^c ἡμῶν, ἀλλὰ ποιήσον μέγα
 ἔλεος^d μετὰ τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν, ἵνα τὸ τῆς
 ἀμαρτίας σκότος διαφυγόντες, ἐν ἡμέρᾳ δικαιοσύ-
 νης περιπατήσωμεν^e, καὶ ἐνδυσάμενοι τὰ ὄπλα τοῦ
 φωτός^f, ἀνεπιβουλεύτως διατελέσωμεν ἀπὸ πάσης
 // ἐπηρείας τοῦ πονηροῦ καὶ μετὰ παρησίας δο- 52^f
 ξάσωμεν^g ἐν πᾶσιν σὲ τὸν μόνον ἀληθινὸν καὶ φι-
 λάνθρωπον Θεόν^h. Ἐκφώ<νησις>. Ὅτι ἅγιος εἶ, ὁ
 Θεὸς ἡμῶν, καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομε<ν>.

^a Jd 24; ^b cfr. Ps 50,19; ^c cfr. Gen 19,15; ^d cfr. Ps 50,3; ^e cfr. Mal 3,20; Is 33,15; ^f Rom 13,12; ^g cfr. Act 2,29; ^h cfr. Io 17,3.

= STR.BAR 61.

+ GOAR 36,601; BOR 245; TRE.EU2 256; JAC.POR 64; JAC.MES 6.9; THI 62; ROM 387; PAP 279; ZER 376; PER 415; PEA 440.

60. 1) *Εὐχὴ τῶν κατηγουμένων μετ[ὰ] τοῦ τρισαγίου.*

λθ' 2) Ὁ Θεός, ὁ τῶν κρυπτῶν γνώστης, ὁ εἰδὼς τὰ πάν-
 τα πρὶν γενέσεως αὐτῶν^a, ὁ μὴ βουλάμενος τὸν

θάνατον τοῦ ἀμαρτωλοῦ, ὡς τὸ ἐπιστρέφαι καὶ ζῆν
 αὐτόν^b. αὐτὸς ἔπιθε ἐξ ἐτοίμου κατοικητηρίου
 σου^c ἐπὶ τοὺς δούλους σου τοὺς κατηγουμένους·
 διάνοιξον // τὰ ὄρα τῶν καρδιῶν αὐτῶν πρὸς τὸ 52^v
 εἰσδέξασθαι τὸ μυστήριον τοῦ μονογενοῦς σου
 Υἱοῦ καὶ Θεοῦ ἡμῶν· ἀναγέννησον αὐτοὺς δι' ὕδα-
 τος καὶ Πνεύματος^d εἰς τὴν αἰώνιον σου βασιλεί-
 αν^e. Ἐκφώ<νησις>. Ἴνα καὶ αὐτοὶ σὺν ἡμῖν δο-
 ξ<άζωσιν>.

^a Sus 42 (Theodot.); ^b cfr. Ez 33,11; ^c cfr. 2 Par 30, 27; 3 Regn 8,39; Ps 32,14; ^d Io 3,5; ^e cfr. Dan 3,33; 7,27 (Theodot.).

= STR.BAR 62; ARR.ESP 122.

+ GOAR 36; BOR 247; TRE.EU2 256; JAC.POR 65; DUN 86.

61. 1) *Εὐχὴ μετ[ὰ] τοὺς κατηγουμένους, τῶν πιστῶν α'.*

μ' 2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, καὶ νῦν προσερχόμεθα ἐν ὅλῃ
 καρδίᾳ^b καὶ ἐπικαλούμεθα τὸ ὄνομά σου τὸ ἅγιον,
 καὶ εὐχαριστοῦμέν σοι τῷ διαφυλάξαντι ἡμᾶς τὸ
 μῆκος τῆς ἡμέρας καὶ ἀγαγόντι³¹ εἰς τὸ // ἔσπε- 52a^r
 ρινὸν φῶς, καὶ δεόμεθά σου, δὸς ἡμῖν διελθεῖν
 ἀμέμπτως καὶ τὴν παροῦσαν ἐσπέραν σὺν τῇ ἐπερ-
 χομένη νυκτί, καὶ πάντα τὸν χρόνον τῆς παροικί-
 ας ἡμῶν^c. Ἐνδυσον ἡμᾶς τὴν πανοπλίαν τοῦ ἁγίου
 σου Πνεύματος κατὰ τῶν πνευμάτων τῆς πονηρίας^d
 καὶ κατὰ τῶν παθῶν τῆς σαρκός· πάσης ἀμαρτίας

³¹ Cod. ἀγαγοντος.

ἀπόστησον καὶ τῆς αἰωνίου σου βασιλείας^ε ἀξίω-
σον. Ἐκφώ<νησις>. Ὅτι πρέπει σοι πᾶσα δόξα,
τιμὴ^φ καὶ προσκύνησις, τῷ Πατρὶ. //

^aDan 9,15 (Theodot.); ^bcfr. Hebr 10,22; ^c1 Petr
1,17; ^dcfr. Eph. 6,12; ^ecfr. Ps 144,13; ^fcfr. 1
Tim 1,17.

= STR.BAR 63; ARR.ESP 124.

+ GOAR 37; BOR 247; TRE.EU2 258; JAC.POR 66; DUN
86.

62. 1) Εὐχὴ πιστῶν β'.

52a^v

μα' 2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^α, ὁ τὸ ἀπρόσιτον οἰκῶν φῶς^β,
ὁ παραγαγὼν ἡμᾶς ἐν τῷ μεγάλῳ σου ἐλέει τὴν πα-
ροῦσαν ἡμέραν, καὶ ἐπὶ τὴν ἐσπερινὴν δοξολογίαν
προσκαλεσάμενος, πρόσδεξαι τὴν ἰκεσίαν ἡμῶν τῶν
ἀναξίων σου δούλων, καὶ ῥυσάμενος ἡμᾶς ἐκ τοῦ
σκότους^γ τῆς ἁμαρτίας, φώτισον τοὺς ὀφθαλμοὺς^δ
τῶν ψυχῶν ἡμῶν, ἵνα πάντοτε ἐν τῷ φόβῳ σου δια-
μένοντες καὶ ἐν τῷ φωτί σου περιπατοῦντες^ε, κα-
τανοῶμεν τὰ θαν-//μάσιά σου^ζ, ἐπὶ πᾶσιν δοξά- 53^τ
ζοντές σε τὸν μόνον ἀληθινὸν καὶ φιλόνητον
Θεόν^ς. Ἐκφώ<νησις>. Ὅτι σὸν τὸ κράτος, καὶ
σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλ<εία>^η.

^aDan 9,15 (Theodot.); ^b1 Tim 6,16; ^ccfr. Col 1,13;
^dcfr. Ps 12,4; Eph 1,18; ^ecfr. 1 Io 1,7; ^fPs 118,
18; ^gcfr. Io 17,3; ^hMt 6,13.

= STR.BAR 64; ARR.ESP 124.

+ GOAR 37; BOR 248; TRE.EU2 258; JAC.POR 67; DUN
87.

63. 1) Εὐχὴ ἡγουν ἀπόλυσις.

μβ' 2) Ὁ Θεὸς ὁ μέγας, ὁ ὕψιστος, ὁ <μόνος>³² ἔχων
ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον^α, ὁ πᾶσαν τὴν
κτίσιν ἐν σοφίᾳ δημιουργήσας, ὁ διαχωρήσας ἀνὰ
μέσον τοῦ φωτὸς καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σκότους^β, καὶ
τὸν ἥλιον θέμενος εἰς ἔξουσίαν τῆς ἡμέρας, σε-
λήνην δὲ καὶ ἀστέρας εἰς ἔξουσίαν τῆς νυκτός^γ.
ὁ καταξιώσας ἡμᾶς // τοὺς ἁμαρτωλοὺς καὶ ἐπὶ 53^v
τῆς παρουσίας ὥρας προφθάσαι τὸ πρόσωπόν σου ἐν
ἐξομολογήσει^δ καὶ τὴν ἐσπερινὴν σοι λατρείαν
προσαγαγεῖν· αὐτός, φιλόνητον Κύριε, κατεύθυ-
νον τὴν προσευχὴν ἡμῶν ὡς θυμίαμα ἐνώπιόν σου^ε
καὶ πρόσδεξαι αὐτὴν εἰς ὁσμὴν εὐωδίας^ζ. παρά-
σχου δὲ ἡμῖν τὴν ἐσπέραν καὶ τὴν ἐπιούσαν νύ-
κταν εἰρηνικὴν· ἔνδυσον ἡμᾶς ὄπλα φωτός^ς, ῥῦσαι
ἀπὸ φόβου νυκτερινοῦ^η // καὶ παντὸς πράγματος 54^τ
ἐν σκότει διαπορευομένου^ι, καὶ δὸς ἡμῖν τὸν
ὑπνον ὃν εἰς ἀνάπαυσιν τῆς ἀσθενείας ἡμῶν ἐδω-
ρήσω, πάσης διαβολικῆς φαντασίας ἀπηλλαγμένον·
ναί, Δέσποτα, τῶν ἀγαθῶν χορηγέ, ἵνα καὶ ἐπὶ
ταῖς κοίταις ἡμῶν κατανυγόμενοι^ζ, μνημονεύωμεν
καὶ ἐν νυκτὶ τοῦ παναγίου ὀνόματός σου, καὶ τῇ
μελέτῃ τῶν σῶν ἐντολῶν^κ καταυγαζόμενοι³³, ἐν
ἀγαλλιάσει ψυχῆς διαναστῶμεν πρὸς // δοξολογίαν 54^v
τῆς σῆς ἀγαθότητος, δεήσεις καὶ ἰκεσίαι<ς> τῇ σῇ

³²Supplito secondo la citazione scritturistica.

³³Cod. καταυαζόμενοι.

εὐσπλαχνία προσάγοντες ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν
καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ σου, ὃν ταῖς πρεσβείαις τῆς
ἁγίας Θεοτόκου ἐν ἐλέει ἐπίσκειψαι. Ἐκφώ<νη-
σις>· Ὅτι ἀγαθὸς καὶ φιλόανθρωπος Θεὸς ὑπάρ-
χ<εις>, καὶ σοὶ τὴν δόξ<αν>.

^a 1 Tim 6,16; ^b Gen 1,4; ^c Ps 135,8-9; ^d Ps 94,2; ^e Ps
140,2; ^f Eph 5,2; ^g Philipp 4,18; ^h Rom 13,12; ⁱ Ps 90,
5; ^j ib. 6; ^k Ps 4,5; ^l cfr. Ps 118,143.

= STR.BAR 65.

+ GOAR 29,602; BOR 248; TRE.EU2 252; JAC.POR 68;
JAC.MES 6.12; DUN 87,78; THI 131; PAR.G04 120;
ROM 12,389; PAP 11,281; ZER 15,378; PER 416;
PEA 442.

64. 1) Ὁ διάκονος· τὰς κεφαλὰς.
2) Ὁ ἱερεὺς ποιεῖ τὴν εὐχὴν ταύτην·
3) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ κλίνας οὐρανοὺς καὶ κατα-
βάς^b ἐπὶ σωτηρίᾳ τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων, ἔπιθε
ἐπὶ τοὺς δούλους σου καὶ ἐπὶ τὴν κληρονομίαν
σου· σοὶ γὰρ τῷ φοβερῷ καὶ φιλοανθρώπῳ // κριτῇ 55^f
οἱ σοὶ δοῦλοι τὰς ἑαυτῶν ἔκλιναν κεφαλὰς, τοὺς
δὲ ἑαυτῶν ὑπέταξαν αὐχένας, οὐ τὴν ἐξ ἀνθρώπων
ἀναμένοντες βοήθειαν, ἀλλὰ τὸ σὸν περιμένοντες
ἔλεος, τὴν σὴν ἀπεκδεχόμενοι σωτηρίαν· οὐς δια-
φύλαξον ἐν παντὶ καιρῷ, καὶ κατὰ τὴν παρούσαν
ἐσπέραν καὶ τὴν προσιοῦσαν νύκταν ἀπὸ παντὸς
ἐχθροῦ, ἀπὸ πάσης ἀντικειμένης ἐνεργείας, δια-

λογισμῶν ματαίων^c καὶ ἐνθυμήσεων πονηρῶν³⁴. //

^a Dan 9,15 (Theodot.); ^b Ps 17,10; ^c Ps 93,11.

= STR.BAR 66.

+ GOAR 32,603; BOR 250; TRE.EU2 259; JAC.POR 69;
JAC.MES 6.13; PAS 87; PAS.PAN 50; DUN 78,88;
THI 132; PAR.G04 121; ROM 16,390; PAP 15,282;
ZER 20,379; PER 417; PEA 443.

65. 1) Εὐχὴ μεσονυκτινὴ ἀντιφώνου α'. 55^v
μγ' 2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ διὰ Πνεύματος ἁγίου τῷ
Δαβὶδ χορηγήσας πρὸς ἡμετέραν ὑποτύπωσιν ψάλ-
λειν καὶ ἐν ταύτῃ τῇ ὥρᾳ καὶ λέγειν· Μεσονύκτι-
ον ἐξεγειρόμην τοῦ ἐξομολογήσασθαί σοι ἐπὶ τὰ
κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου^b· ἰκάνωσον ἡμᾶς τοῦ
ἐξομολογήσασθαί σοι ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ἡμῶν^c, ἐπί-
σκεψαι ἐν ἐλέει καὶ οἰκτιρμοῖς^d τὴν ταπεινώσιν
ἡμῶν^e, πιστοὺς καὶ φρονίμους οἰκονόμους^f καὶ
ἡμᾶς ἀνάδειξον // ἐν τῇ φοβερῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐξετά- 56^f
σεώς σου, πρεσβείαις τῆς ἁγίας Θεοτόκου καὶ
πάντων τῶν ἁγίων σου. Ἐκφώ<νησις>· Ὅτι πρέπει
σοι πᾶσα δόξ<α>.

^a Dan 9,15 (Theodot); ^b Ps 118,62; ^c Ps 9,1; ^d Ps 102,
4; ^e cfr. Lc 1,48; ^f Lc 12,42.

³⁴Lo spazio di sette lettere alla fine della pagina, predisposto per la dossologia ekphonetica, è rimasto vuoto. Nella tradizione manoscritta questa è invariabilmente: Εἴη τὸ κράτος τῆς βασιλείας σου ὑλόγημένον καὶ δεδοξασμένον, τοῦ Πατρὸς, κτλ.; tuttavia cfr. O434, 80^r.

= STR.BAR 67; ARR.PPH 31.
+ DMITR 62; JAC.POR 70; DUN 94.

66. 1) *Εὐχὴ ἀντιφώνου β'.*
μδ' 2) Καὶ νῦν ἐπὶ τὸ μέσον τῆς νυκτὸς καταντήσαντες,
Κύριε, τὰς κατὰ δύναμιν εὐχαριστίας σοι προσφέ-
ρομεν, καὶ δεόμεθά σου³⁵ τὸν δωρηθέντα ταῖς
καρδίαις ἡμῶν τῆς γνώσεώς σου θησαυρόν^a ἀνεξά-
λειπτον διατήρησον, ἐμβαλὼν εἰς τὸ στόμα ἡμῶν^b
τὸν τῆς // σοφίας σου λόγον^c, καὶ ῥῦσαι ἡμᾶς 56^v
ἀπὸ παντὸς πράγματος ἐν σκότει διαπορευομένου^d.
'*Εκφώ<νησις>*. 'Οτι σὸν τὸ κράτος καί.

^a cfr. Col 2,3; ^b Ps 39,4; ^c cfr. Ps 48,3; ^d Ps 90,6.

= STR.BAR 68; ARR.PPH 32.
+ DMITR 63; JAC.POR 71; DUN 94.

67. 1) *Εὐχὴ ἀντιφώνου γ'.*
με' 2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ Πατὴρ τῶν αἰώνων, ὁ μήτε
ἀρχὴν μήτε τέλος ἔχων, ὁ λυτρωτὴς τῶν ψυχῶν καὶ
θεμελιωτὴς τῶν φρονημάτων καὶ φύλαξ τῶν καρδιῶν
ἡμῶν, ὁ διὰ τῶν κτισμάτων σου ὑποδείξας ἡμῖν
τῆς σῆς δημιουργίας τὴν ἄφραστον δύναμιν· αὐ-
τός, Δέσποτα, καὶ κατὰ τὴν παροῦσαν ὥραν τῆς //
νυκτὸς πρόσδεξαι ἡμῶν τὴν δέησιν, καὶ τὴν ἐκά- 57^f
στου ἔνδειαν ἀναπλήρωσον εἰς τελειότητα, καὶ

ἀξίους ἡμᾶς ἀνάδειξον τῆς σῆς ἀγαθότητος. 'Εκ-
φώ<νησις>. 'Οτι ἠὺλόγηται καὶ δεδόξασται³⁶.

^a Dan 9,15 (Theodot).

= STR.BAR 69; ARR.PPH 32.
+ DMITR 63; JAC.POR 72; DUN 94.

68. 1) *Εὐχὴ δ' τῆς ἀπολύσεως.*
μς' 2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ διὰ πολλὴν χρηστότητα καὶ
πλήθος οἰκτιρημῶν^b σου δωρησάμενος ἡμῖν καὶ τὸ
παρελθὸν μῆκος τῆς νυκτὸς ἀνεπηρέαστον³⁷ ἀπὸ
παντὸς κακοῦ· σύ, Δέσποτα τῶν ἀπάντων^c καὶ δη-
μιουργέ, δὸς ἡμῖν καταντήσαι {καὶ}³⁸ // καὶ ἐπὶ 57^v
τὰς ἐωθινὰς εὐχάς, καὶ κατάπεμψον ἐν ταῖς καρ-
δίαις ἡμῶν τῷ ἀληθινῷ φωτὶ^d τὸν τῆς γνώσεώς σου
θησαυρόν^e εἰς τὸ ποιεῖν τὸ θέλημά σου^f. 'Εκ-
φώ<νησις>. 'Οτι ἀγαθὸς καὶ φιλόανθρωπος Θεὸς ὑπ-
άρχ<εις>.

^a Dan 9,15 (Theodot); ^b Ps 50,3; ^c Ps 68,16; ^d cfr. Job
5,8; Sap 8,3; ^e cfr. Io 1,9; ^f cfr. Col 2,3; ^g Ps
142,10.

= STR.BAR 70; ARR.PPH 32.
+ DMITR 63; JAC.POR 73; DUN 95.

³⁶ Cod. δεδόξασθαι.

³⁷ Cod. ἀνεπερεαστον.

³⁸ Cancellato.

69. 1) Ὁ διάκονος· τὰς κεφ<αλάς> ἡμῶν.
 2) <Ὁ ἱερεὺς ποιεῖ τὴν εὐχὴν ταύτην>³⁹
 3) Σοὶ τῷ Θεῷ τῷ τῶν αἰώνων δημιουργῷ καὶ πάσης κτίσεως^a ἡμεῖς οἱ ἀχρεῖτοι δοῦλοί^b σου ἐκκλίναμεν τὰς ἐαυτῶν κεφαλὰς καὶ δεόμεθά σου· ἐξαπόστειλον τὴν εὐλογίαν σου τὴν πνευματικὴν^c ἐφ' ἡμᾶς, // καὶ ἐν πάσῃ σεμνότητι καὶ ὑπακοῇ τῶν ἐντολῶν σου διαφύλαξον τὴν ζωὴν ἡμῶν. Ἐκφώ<νησις>^{58f}
 Σὺ γὰρ εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν, Θεὸς τοῦ ἐλεεῖν καὶ σφίζειν, καὶ σοὶ τὴν δόξαν.

^a cfr. Jdt 9,12; ^b cfr. Lc 17,10; ^c cfr. Eph 1,3.

= STR.BAR 71; ARR.PPH 32.

+ DMITR 63; JAC.POR 74; DUN 95.

70. 1) Εὐχὴ ἐωθινὴ α'.
 μζ' 2) Εὐχαριστοῦμέν σοι, Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, τῷ ἐξαναστήσαντι ἡμᾶς ἐκ τῶν κοιτῶν ἡμῶν^b καὶ ἐμβάλοντι⁴⁰ εἰς τὸ στόμα^c ἡμῶν λόγον αἰνέσεως^d τοῦ προσκυνεῖν καὶ ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομα τὸ ἅγιόν σου^e. καὶ δεόμεθά σου τοῖς <σοῖς>⁴¹ οἰκτιρμοῖς, τῇ σῇ χρηστότητι // ἣ πάντοτε ἐχρήσω περὶ τὴν ἡμετέραν ζωὴν, καὶ νῦν ἐξαπόστειλον τὴν βοήθειάν σου^f ἐπὶ τοὺς ἐστῶτας πρὸ προσώπου τῆς ἀγί-

³⁹ Cfr. n. 64.2. Per altre soluzioni cfr. i nn. 132.3, 221.3, 265.2.

⁴⁰ Cod. ἐνβαλότι.

⁴¹ Supplito da PET, 47^v; MOS, 61^f; G04, 59^f; PC213, 65^f; G10, 29^v; S959, 149^v; BOD, 48^v; V1970, 117^v.

ας δόξης σου^g καὶ ἀπεκδεχομένους τὸ παρὰ σοῦ πλούσιον ἔλεος· καὶ δὸς αὐτοῖς μετὰ φόβου καὶ ἀγάπης πάντοτε σοὶ λατρεύοντας αἰνεῖν, ὑμνεῖν, προσκυνεῖν τὴν ἀνεκδιήγητόν σου ἀγαθότητα. Ἐκφώ<νησις>· Ὅτι πρέπει σοὶ πᾶσα δόξα, τιμὴ^h καὶ προσκύνησις.

^a Apoc 11,17; ^b cfr. Ex 10,22; ^c cfr. Num 23, 5,16; ^d cfr. Ps 70,8; ^e Ps 74,2; ^f Ps 19,3; ^g Dan 3,53; ^h cfr. 1 Tim 1,17.

= STR.BAR 72.

+ GOAR 39; TRE.EU2 209; JAC.POR 75; JAC.MES 5.1; PAS 89; PAS.PAN 6; DUN 96; THI 138; PAR.G04 123; ROM 21; PAP 19; ZER 25.

71. 1) Εὐχὴ ἐωθινὴ β'.
 μη' 2) Ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζει τὸ πνεῦμα ἡμῶν πρὸς σέ, ὁ Θεός, // διότι φῶς τὰ προστάγματα σου ἐπὶ τῆς γῆς^a. δικαιοσύνην καὶ ἀγιασμόν ἐπιτελεῖν ἐν φόβῳ σου^b συνέτισον ἡμᾶς· σὲ γὰρ δοξάζομεν τὸν ὄντως ὄντα Θεόν· κλῖνον τὸ οὖς σου καὶ ἐπάκουσον ἡμῶν^c καὶ μνήσθητι, Κύριε, τῶν συμπαρόντων καὶ συνευχομένων ἡμῖν πάντων κατ' ὄνομα, καὶ σῶσον αὐτοὺς ἐν τῇ δυνάμει σου· εὐλόγησον τὸν λαόν σου καὶ ἀγίασον τὴν κληρονομίαν σου^d. εἰρήνην τῷ κόσμῳ σου δώρησαι· ταῖς ἐκκλησίαις σου, τοῖς ἱερεῦσιν, τοῖς // βασιλεῦσιν ἡμῶν καὶ παντὶ τῷ λαῷ σου. Ἐκφώ<νησις>· Ὅτι εὐλόγηται καὶ δεδόξαστ<αι>.^{59f}

^a Is 26,9; ^b cfr. 2 Cor 7,1; ^c Ps 16,6; Ps 85,1; ^d Ps 27,9; Ps 28,11.

= STR.BAR 73.

+ GOAR 39; TRE.EU2 209; JAC.POR 76; JAC.MBS 5.2; PAS 90; DUN 96; THI 139; PAR.G04 124; ROM 21; PAP 19; ZER 26.

72. 1) Εὐχὴ ἐωθινὴ γ'.

μθ' 2) Ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζει τὸ πνεῦμα ἡμῶν πρὸς σέ, ὁ Θεός, διότι φῶς τὰ προστάγματά σου^a. δίδαξον ἡμᾶς, ὁ Θεός, τὴν δικαιοσύνην σου καὶ τὰς ἐντολάς σου καὶ τὰ δικαιώματά σου^b. φώτισον τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν διανοιῶν ἡμῶν, μήποτε ὑπνώσωμεν ἐν ἁμαρτίαις εἰς θάνατον^c. ἐξέλασον πάντα ζῶπον ἀπὸ τῶν καρδιῶν ἡμῶν· χάρισαι ἡμῖν τὸν τῆς δικαιο-//σύνης σου ἥλιον· ἀνεπηρέαστον⁴² τὴν 60^r ζῶν ἡμῶν διαφύλαξον τῇ σφραγίδι τοῦ ἁγίου σου Πνεύματος· κατεύθυνον τὰ διαβήματα^d ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης^e. δὸς ἡμῖν ἰδεῖν τὸν ὄρθρον καὶ τὴν ἡμέραν ἐν ἀγαλλιάσει, ἵνα σοὶ τὰς ἐωθινὰς ἀναπέμπωμεν εὐχάς. Ἐκφώ<νησις>. Ὅτι σὸν τὸ κράτος, καὶ σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία.

^aIs 26,9; ^bPs 118, 12.26.135; ^cPs 12,4; ^dPs 39,3; Ps 118,133; ^eLc 1, 79.

= STR.BAR 74.

+ GOAR 40; TRE.EU2 210; JAC.POR 71; JAC.MBS 5.3; PAS 91; DUN 97; THI 140; PAR.G04 125; ROM 21; PAP 19; ZER 25.

⁴² Cod. ἀνεπερεαστον.

73. 1) Εὐχὴ ἐωθινὴ δ'.

ν' 2) Δέσποτα ὁ Θεός, ὁ ἅγιος καὶ ἀκατάληπτος, ὁ εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς λάμψαι^a, ὁ ἀναπαύσας ἡμᾶς ἐν τῷ τῆς νυκτὸς ὕπνῳ // καὶ διαναστήσας πρὸς δο- 60^v ξολογίαν καὶ ἰκεσίαν τῆς σῆς ἀγαθότητος, δυσωπούμενος ὑπὸ τῆς ἰδίας σου εὐσπλαχνίας· πρόσδεξαι ἡμᾶς καὶ νῦν προσκυνοῦντάς σε καὶ κατὰ δύναμιν εὐχαριστοῦντάς σοι, καὶ δώρησαι ἡμῖν πάντα τὰ πρὸς σωτηρίαν αἰτήματα· ἀνάδειξον ἡμᾶς υἱοὺς φωτὸς^b καὶ κληρονόμους τῶν αἰωνίων σου ἀγαθῶν. Μνήσθητι, Κύριε, ἐν τῷ πλήθει τῶν οἰκτιρῶν σου^c παντὸς τοῦ λαοῦ σου καὶ τῶν συμπαρόντων καὶ συνευχομένων ἡμῖν· τῶν // ἀπόν- 61^r των ἀδελφῶν ἡμῶν, τῶν ἐν γῆ, τῶν ἐν θαλάσσει, τῶν ἐν παντὶ τόπῳ τῆς δεσποτείας σου^d δεομένων τῆς σῆς φιλανθρωπίας καὶ βοηθείας, καὶ πᾶσιν χορήγησον τὸ μέγα σου ἔλεος, ἵνα σεσωσμένοι ψυχῇ καὶ σώματι πάντοτε διαμένοντες, μετὰ παραρησίας δοξάζωμεν τὸ θαυμαστὸν καὶ εὐλογημένον ὄνομά σου. Ἐκφώ<νησις>. Ὅτι Θεὸς ἐλέους, οἰκτιρῶν καὶ φιλανθρωπίας ὑπάρχεις, καὶ σοί.

^a2 Cor 4,6; ^b1 Thess 5,5; ^cPs 50,3; ^dPs 102,22.

= STR.BAR 75.

+ GOAR 40; TRE.EU2 211; JAC.POR 78; JAC.MBS 5.4; PAS 92; DUN 97; THI 141; PAR.G04 126; ROM 22; PAP 19; ZER 27.

74. 1) Εὐχὴ ἐωθινὴ ε'.

να' 2) Ἀγαθῶν θησαυρέ, πηγῆς ἀεννάου^a Πάτερ ἅγιε,

θαυμαστοποιέ, παντοδύ- // -<ναμε>, παντοκράτωρ, 61^v
 πάντες σε προσκυνούμεν καὶ σοῦ δεόμεθα, τὰ σὰ
 ἔλεη καὶ τοὺς σοὺς οἰκτιροὺς ἐπικαλούμενοι εἰς
 βοήθειαν καὶ ἀντίληψιν τῆς ἡμετέρας ταπεινώσε-
 ως· μνήσθητι οὖν, Κύριε, τῶν σῶν ἱκετῶν, πρόσ-
 δεξαι πάντων ἡμῶν τὰς ἐωθινὰς δεήσεις ὡς θυμί-
 αμα ἐνώπιόν σου^b, καὶ μηδένα ἡμῶν ἀδόκιμον ποι-
 ῆσης, ἀλλὰ πάντας ἡμᾶς περιποίησαι^c διὰ τῶν οἰ-
 κτιρῶν σου. Μνήσθητι, Κύριε, τῶν ἀγρυπνούντων
 // καὶ ψαλλόντων εἰς δόξαν σὴν καὶ τοῦ μονογε- 62^f
 νοῦς⁴³ σου Υἱοῦ καὶ Θεοῦ ἡμῶν καὶ τοῦ ἁγίου σου
 Πνεύματος· γενοῦ αὐτῶν βοηθὸς καὶ ἀντιλήπτωρ^d,
 πρόσδεξαι αὐτῶν τὰς ἱκεσίας εἰς τὸ ὑπερουράνιον
 καὶ νοερὸν σου θυσιαστήριον. Ἐκφώ<νησις>· Ὅτι
 σὺ εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν καὶ σοὶ τὴν δόξαν.

^a cfr. Sap 11,6; ^b Ps 140,2; ^c cfr. Act 20,28; ^d cfr.
 Ps 61, 3.7.

= STR.BAR 76.

+ GOAR 40; TRE.EU2 212; JAC.POR 79; JAC.MES 5.5;
 PAS 93; DUN 98; THI 142; PAR.G04 127; ROM 22;
 PAP 20; ZER 27.

75. 1) *Εὐχὴ ἐωθινὴ ζ'.*
 νβ' 2) *Εὐχαριστοῦμέν σοι, Κύριε ὁ Θεὸς τῶν σωτηρίων
 ἡμῶν^a, ὅτι πάντα ποιεῖς εἰς εὐεργεσίαν τῆς ζωῆς
 ἡμῶν, ἵνα διὰ παντὸς πρὸς σὲ ἀποβλέπωμεν, τὸν
 // Σωτῆρα καὶ εὐεργέτην τῶν ἡμετέρων ψυχῶν, ὅτι 62^v*

⁴³ Cod. μονογενογενους.

διανέπαυσας ἡμᾶς ἐν τῷ παρελθόντι⁴⁴ τῆς νυκτὸς
 μέτρῳ καὶ ἐξήγειρας ἡμᾶς ἐκ τῶν κοιτῶν ἡμῶν καὶ
 ἔστησας⁴⁵ εἰς προσκύνησιν τοῦ τιμίου ὀνόματός
 σου· διὸ δεόμεθά σου, Κύριε, δὸς ἡμῖν χάριν καὶ
 δύναμιν, ἵνα καταξιωθῶμεν ψάλλειν σοι συνετῶς^b
 καὶ προσεύχεσθαι ἀδιαλείπτως^c ἐν φόβῳ καὶ τρό-
 μῳ, τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργαζόμενοι^d διὰ τῆς
 ἀντιλήψεως τοῦ Χριστοῦ σου. Μνή-//σθητι δέ, 63^f
 Κύριε, καὶ τῶν ἐκ νυκτὸς πρὸς σὲ βοώντων· ἐπά-
 κουσον αὐτῶν καὶ ἔλεησον, καὶ σύντριψον ὑπὸ
 τοὺς πόδας⁴⁶ αὐτῶν^e τοὺς ἀοράτους καὶ πολεμίους
 ἐχθρούς. Ἐκφώ<νησις>· Σὺ γὰρ εἶ ὁ βασιλεὺς τῆς
 εἰρήνης⁴⁷ καὶ Σωτῆρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν, καὶ σοὶ τὴν
 δόξ<αν>.

^a Apoc 11,17; Ps 67,20; ^b Ps 146,8; ^c 1 Thess 5,17;
^d Philipp 2,12; ^e Rom 16,20.

= STR.BAR 77.

+ GOAR 40; TRE.EU2 213; JAC.POR 80; JAC.MES 5.6;
 PAS 94; DUN 98; THI 143; PAR.G04 128; ROM 23;
 PAP 20; ZER 28.

76. 1) *Εὐχὴ ἐωθινὴ ζ'.*
 νγ' 2) *Ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
 στοῦ^a, ὁ ἐξαναστήσας ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου καὶ*

⁴⁴ Cod. παρελθωτι.

⁴⁵ Cod. εισηστας.

⁴⁶ Cod. ποποδας.

⁴⁷ Cod. ερηνης.

ἐπίσυναγαγὼν ἐπὶ τὴν ὥραν ταύτην τῆς προσευχῆς,
 ὁδὸς ἡμῶν χάριν ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματος ἡμῶν^b,
 // καὶ πρόσδεξαι ἡμῶν τὰς κατὰ δύναμιν εὐχαρι- 63^v
 στίας, καὶ δίδαξον ἡμᾶς τὰ δικαιώματά σου^c. ὅτι
 τί προσευξώμεθα καθὸ δεῖ οὐκ οἶδαμεν^d, ἐὰν μὴ
 σύ, Κύριε, τῷ ἁγίῳ σου Πνεύματι ὁδηγήσης ἡμᾶς.
 Δεόμεθά σου, εἴ τι ἡμάρτομεν μέχρι τῆς παρουσίας
 ὥρας ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ ἢ κατὰ διάνοιαν, ἐκουσί-
 ῶς ἢ ἀκουσίως, ἄνες, ἄφες, συγχώρησον· ἐὰν γὰρ
 ἀνομίας⁴⁸ παρατηρήσῃ, Κύριε, Κύριε, τίς ὑποστή-
 σεται; ὅτι παρὰ σοὶ⁴⁹ ὁ ἰλασμός^e, // παρὰ σοὶ⁵⁰ 64^r
 ἢ ἀπολύτρωσις· σὺ εἶ μόνος ἅγιος, βοηθὸς κρα-
 ταιός^f, ὑπερασπιστὴς τῆς ζωῆς ἡμῶν^g, ἐν σοὶ ἡ
 ὑμνησις ἡμῶν διὰ παντός^h. Ἐκφώ<νησις>. Εἴ<νη>
 τὸ κράτος τῆς βασιλείας σου.

^a Cfr. 2 Cor 1,3 et a.; ^b Eph 6,19; ^c Ps 118, 12.26.
^d Rom 8,26; ^e Ps 129, 3-4; ^f Ps 70,7; ^g Ps 26,1;
^h Ps 70,6.

= STR.BAR 78.

+ GOAR 41; TRE.EU2 214; JAC.POR 81; JAC.MES 5.7;
 PAS 95; DUN 99; THI 144; PAR.G04 129; ROM 23;
 PAP 21; ZER 28.

77. 1) Εὐχὴ ἐωθινὴ η'.

νδ' 2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ τὴν τοῦ ὕπνου ῥαθυμίαν

⁴⁸ Cod. ἀνομιαίς.

⁴⁹ Cod. σου, corretto secondo la citazione scritturistica.

⁵⁰ Cod. σου, corretto secondo MOS, 65^v; PET, 51^r; PC213,
 67^r; G01, 18^v.

ἀποσκεδάσας ἀφ' ἡμῶν, καὶ συνκαλέσας ἡμᾶς κλή-
 σει ἁγία^b τοῦ καὶ ἐν νυκτὶ ἐπάραι τὰς χεῖρας
 ἡμῶν^c καὶ ἐξομολογήσασθαί σοι ἐπὶ τὰ κρίματα
 τῆς δικαιοσύνης σου^d. πρόσ-//δεξαι τὰς δεήσεις 64^v
 ἡμῶν, τὰς ἐντεύξεις^e, τὰς ἐξομολογήσεις, τὰς
 νυκτερινὰς λατρείας καὶ χάρισαι ἡμῖν, ὁ Θεός,
 πίστιν ἀκαταίσχυντον, ἐλπίδα βεβαίαν^f, ἀγάπην
 ἀνυπόκριτον^g. εὐλόγησον ἡμῶν εἰσόδους καὶ ἐξό-
 δους^h, πράξεις, ἔργα, λόγους, ἐνθυμήσεις, καὶ
 ὁδὸς ἡμῶν καταντῆσαι εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς ἡμέραςⁱ
 αἰνοῦντας, ὑμνοῦντας, εὐλογοῦντας, προσκυνοῦν-
 τας τῆς ἀφράστου δυνάμεώς σου τὴν ἀγαθότητα.
 Ἐκφώ<νησις>. Ὅτι ἠὲλόγηταί σου τὸ πανάγιον
 ὄνομα, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καί. //

^a Dan 9,15 (Theodot); ^b 2 Tim 1,9; ^c Ps 133,2; ^d Ps
 118,62; ^e cfr. 1 Tim 2,1; ^f 2 Cor 1,7; ^g Rom 12,9; ^h 1
 Regn 29,6; Ps 120,8; ⁱ cfr. Gen 1,16.

= STR.BAR 79.

+ GOAR 41; TRE.EU2 214; JAC.POR 82; JAC.MES 5.8;
 PAS 96; DUN 99; THI 145; PAR.G04 130; ROM 24;
 PAP 21; ZER 29.

78. 1) Εὐχὴ τοῦ Ν' - θ'.

νε' 2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ τὴν διὰ μετανοίας ἄφεςιν
 τοῖς ἀνθρώποις δωρησάμενος καὶ τύπον ἡμῶν ἐπι-
 γνώσεως ἁμαρτημάτων καὶ ἐξομολογήσεως τὴν τοῦ
 προφήτου Δαβὶδ μετάνοιαν πρὸς συγχώρησιν ὑπο-
 δείξας· αὐτός, Δέσποτα, πολλοῖς ἡμᾶς καὶ μεγά-
 λοις περιπεπτωκότας πλημμελήμασιν ἐλέησον κατὰ

65^r

τὸ μέγα σου ἔλεος, καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰ-
κτιρωῶν σου ἐξάλειψον τὸ ἀνόμημα ἡμῶν^b, ὅτι σοὶ
ἡμάρτομεν, Κύριε^c, τῷ καὶ // τὰ ἄδεια καὶ τὰ 65^v
κρύφια^d τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων γινώσκοντι καὶ
μόνῳ ἔχοντι ἐξουσίαν ἀφιέναι ἁμαρτίας^e. καρδίαν
δὲ καθαρὰν κτίσας ἐν ἡμῖν^f καὶ πνεύματι ἡγεμο-
νικῷ στηρίξας ἡμᾶς^g, καὶ τὴν ἀγαλλίασιν τοῦ σω-
τηρίου σου^h γνώρισον ἡμῖν· μὴ ἀπορρίψης ἡμᾶς
ἀπὸ τοῦ προσώπου σουⁱ, ἀλλ' εὐδόκησον, ὡς ἀγα-
θὸς καὶ φιλόανθρωπος Θεός, μέχρι τῆς ἐσχάτης
ἡμῶν ἀναπνοῆς προσφέρειν σοὶ θυσίαν δικαιοσύνης
καὶ ἀναφορὰν^j ἐν τοῖς ἁγίοις σου θυ-//σιαστη- 66^f
ρίοις. Ἐκφώ<νησις>· Ἐλέει καὶ φιλανθρωπία τοῦ
μονογενοῦς σου Υἱοῦ.

^aDan 9,15 (Theodot); ^bPs 50,3; ^cib. 6; ^dib. 8; ^eMc
2,10; ^fPs 50,12; ^gib. 14b; ^hib. 14a; ⁱib. 13; ^jib.
21.

= STR.BAR 80.

+ GOAR 42; TRE.EU2 216; JAC.POR 83; JAC.MES 5.9;
PAS 97; DUN 101; THI 146; PAR.G04 131; ROM 24;
PAP 21; ZER 29.

79. 1) Εὐχὴ ἰ' εἰς τοὺς αἴνους.

νς' 2) Ὁ Θεὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τὰς νοεράς καὶ λογικάς
ὑποστησάμενος δυνάμεις τῷ σῶ θελήματι, σοῦ δεό-
μεθα καὶ σὲ ἰκετεύομεν· πρόσδεξαι ἡμῶν μετὰ τῶν
κτισμάτων σου πάντων τὴν κατὰ δύναμιν δοξολογί-
αν, καὶ ταῖς πλουσίαις τῆς σῆς ἀγαθότητος ἀντά-
μειναι δωρεαῖς, ὅτι σοὶ κάμπτει πᾶν γόνυ ἐπου-

ρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων^a, καὶ πᾶσα
// πνοὴ καὶ κτίσις αἰνεῖ^b τὴν ἀκατάληπτόν σου 66^v
δόξαν· μόνος γὰρ εἶ Θεὸς ἀληθινὸς καὶ πολυέλε-
ος^c. Ἐκφώ<νησις>· Ὅτι σὲ αἰνοῦσιν πᾶσαι αἱ
δυνάμεις^d τῶν οὐρανῶν.

^aPhilipp 2,10; ^bPs 150,6; ^cEx 34,6; ^dcfr. Mt 24,29
et a.

= STR.BAR 81.

+ GOAR 42; TRE.EU2 217; JAC.POR 84; JAC.MES 5.10;
PAS 98; DUN 101; THI 147; PAR.G04 132; ROM 25;
PAP 22; ZER 30.

80. 1) Εὐχὴ κατηγουμένων γινομένης εἰσόδου μετὰ τὸ
τρισάγιον, λεγομένου προκειμένου.

2) Εἶτα μετὰ τοῦτο λιτανεύει ὁ διάκονος, καὶ ἄλλου
ποιοῦντος τὴν τῶν κατηγουμέ[νων] εὐχὴν, ἐπεύχε-
ται ὁ ἱερεύς·

νς' 3) Εὐλόγησον καὶ νῦν, Κύριε, τοὺς δούλους σου τοὺς
κατηγουμένους οὓς προσεκαλέσω κλήσει ἁγία^a ἐπὶ
τὸ θαυμαστὸν φῶς τῆς σῆς ἐπιγνώσεως, καὶ δὸς
αὐτοῖς ἐπιγῶναι περὶ ὧν κατήχηνται λόγων τὴν
ἀσφάλειαν, // ἔμπλησον αὐτοὺς Πνεύματος ἁγίου 67^f
εἰς τὸ γενέσθαι καὶ αὐτοὺς πρόβατα σοῦ τοῦ ἀλη-
θινοῦ ποιμένος^b ἐσφραγισμένα τῇ σφραγίδι^c τοῦ
ἁγίου σου Πνεύματος, ὅπως μέλη τίμια γένωνται
τοῦ σώματος^d τῆς ἐκκλησίας σου, καὶ καταξιωθῶ-
ναι τῷ μέλλοντι αἰῶνι τῆς μακαρίας ὄντως

ἐλπίδος^e ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν^f. Ἐκφώ<νη-
σις>. Ἔνα καὶ αὐτοὶ σὺν ἡμῖν δοξάζωσιν>.

^a2 Tim 1,9; ^bcfr. Io 10,1-5; ^ccfr. Apoc 5,1; ^dcfr. 1 Cor 12,27; ^eTit 2,13; ^fcfr. Mt 3,2 et a.

= STR.BAR 82; ARR.ORT 131.

+ GOAR 45; TRE.EU2 224; JAC.POR 85; JAC.MES 5.13; PAS 99; DUN 102.

81. 1) Εὐχὴ πιστῶν α'.

νη' 2) Κύριε, Κύριε, σὴ ἔστιν ἡ ἡμέρα καὶ σὴ ἔστιν ἡ
νύξ, σὺ κατηρτίσω φαῦσιν καὶ ἥλιον, σὺ ἐποίησας
// πάντα τὰ ὄρα^{51 a} τῆς γῆς, καὶ σοῦ δεόμεθα, 67^v
συνανάτειλον τῷ φωτὶ τῆς ἡμέρας^b τὰ πλοῦσιά σου
ἐλέη ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν ἡμῶν, ἐλευθέρωσον ἡμᾶς
ἀπὸ σκοτόυς καὶ σκιᾶς θανάτου^c καὶ πάσης ἐπι-
βουλῆς καὶ τέχνης τοῦ πονηροῦ. Ἐκφώ<νησις>.
Ἔτι ἡγίασται καὶ δεδόξασται τὸ πάντ<ιμον>.

^aPs 73, 16.17a; ^bcfr. 1 Thess 5,5; ^cJob 3,5; Ps 106, 10.14; Lc 1,79.

= STR.BAR 83; ARR.ORT 131.

+ GOAR 45; TRE.EU2 224; JAC.POR 86; PAS 100; DUN 103,106.

⁵¹Cod. ωρα; Corretto secondo la citazione scritturistica. Cf. PET, 53^v; MOS, 69^v; G07, 38^v: ωρια; PC213, 69^v e 71^v; G02, 58^v; G01, 21^f e 23^f: ορια.

82. 1) Εὐχὴ πιστῶν β'.

νη' 2) Τῇ διατάξει σου, Κύριε, Κύριε, διαμένει ἡ ἡμέ-
ρα^a, καὶ σὲ ὑμνεῖ πᾶσα ἡ δύναμις τῶν οὐρανῶν^b,
καὶ σὲ προσκυνεῖ πᾶσα ψυχὴ κατὰ δύναμιν δοξολο-
γοῦσα· καὶ δεόμεθ' αὐτοῦ σου, χάρισαι // ἡμῖν τὴν 68^f
ἡμέραν πᾶσαν εἰρηνικὴν ἐκτελέσαι ἐν πολιτείᾳ
ἀγνῆ, ἐν ζωῇ εὐαρέστῳ σοι, ἐν καρδίᾳ καθαρᾷ^c,
ἵνα τῶν σῶν εὐεργεσιῶν ἀπολαύοντες, ἀξιωθῶμεν
ἐν παντὶ καιρῷ ἀκατακρίτως εὐλογεῖν τὴν σὴν
ἀγαθότητα. Ἐκφώ<νησις>. Ἔτι πρέπει σοι πᾶσα
δόξα, τιμὴ^d καὶ προσκ<ύνησις>.

^aPs 118, 91; ^bMt 24,29 et a.; ^ccfr. Mt 5,8; ^dcfr. 1 Tim 1,17.

= STR.BAR 84; ARR.ORT 132.

+ GOAR 45; TRE.EU2 224; JAC.POR 87; PAS 101, 108; DUN 103.

83. 1) Εὐχὴ ἡγουν ἀπόλυσις.

ξ' 2) Αἰνοῦμεν καὶ ὑμνοῦμεν καὶ εὐλογοῦμεν καὶ δοξά-
ζομεν καὶ εὐχαριστοῦμέν σοι, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων
ἡμῶν^a, ὅτι παρήγαγες τὴν σκιὰν τῆς νύκτος καὶ
ἔδειξας⁵² ἡμῖν πάλιν τὸ φῶς τῆς // {τῆς} ἡμέ- 68^v
ρας· ἀλλ' ἵκετεύομεν τὴν σὴν ἀγαθότητα, ἰλάσθη-
τι ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν καὶ πρόσδεξαι τὴν δέησιν
ἡμῶν ἐν τῇ μεγάλῃ σου εὐσπλαχνίᾳ, ὅτι πρὸς σὲ

⁵²Cod. ἐδίδαξας; in seguito la seconda δ è stata cancellata e può leggersi con la lampada Wood.

καταφεύγομεν⁵³ τὸν ἐλεήμονα καὶ παντοδύναμον
 Θεόν· λάμπον ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν^b τὸν ἀληθι-
 νὸν ἥλιον τῆς δικαιοσύνης σου^c, φώτισον τὸν
 νοῦν ἡμῶν καὶ τὰς αἰσθήσεις ὅλας διατήρησον,
 ἵνα ὡς ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνως περιπατοῦντες^d τὴν
 ὁδὸν τῶν ἐντολῶν σου, καταντήσωμεν εἰς τὴν αἰώ- 69^f
 νιον ζωὴν, // ὅτι παρὰ σοί ἐστὶν ἡ πηγὴ τῆς ζω-
 ῆς^e, καὶ ἐν ἀπολαύσει γενέσθαι καταξιωθῶμεν τοῦ
 ἀπροσίτου σου φωτός. Ἐκφώ<νησις>. Ὅτι Θεὸς
 ἐλέους καὶ οἰκτιρῶν καὶ φιλανθρωπίας ὑπάρχεις,
 καὶ σοὶ τὴν δόξαν>.

^a Ex 3,15 (Act 3,13) et a.; cfr. Dan 3,52; ^b 2 Cor
 4,6; ^c Mal 3, 20; ^d Rom 13,13; ^e Ps 35,10 et a.

= STR.BAR 85.

+ GOAR 42; TRE.EU2 218,224; JAC.POR 88; PAS 102,
 109; DUN 103; PAR.G04 133; ROM 25; THI 148; PAP
 22; ZER 30.

84. 1) Καὶ τοῦ διακόνου λέγοντος "Τὰς κεφαλὰς ἡμῶν τῷ
 Κυρίῳ κλίνωμεν", ἐπεύχεται ὁ ἱερεὺς·
 2) Κύριε ἄγιε, ὁ ἐν ὑψηλοῖς κατοικῶν^a καὶ τῷ παν-
 τεφόρῳ σου ὄμματι ἐπιβλέπων ἐπὶ πᾶσαν τὴν κτί-
 σιν, σοὶ ἐκλίνωμεν τὸν αὐχένα τῆς καρδίας καὶ
 τοῦ σώματος, καὶ δεόμεθά σου, ἔκτεινον τὴν χεῖ-
 ρά σου^b τὴν ἀόρατον ἐξ ἀγίου κατοικητηρίου σου^c
 καὶ εὐλόγησον πάντας ἡμᾶς· καὶ εἴ τι // ἡμάρτο- 69^v
 μεν ἔκουσίως ἢ ἀκουσίως, ὡς ἀγαθὸς καὶ φιλάν-

⁵³ Cod. καταφέυομεν.

θρωπος Θεὸς συγχώρησον, δωρούμενος ἡμῖν καὶ τὰ
 ἐνκόσμια ἀγαθὰ σου. Ἐκφώ<νησις>. Σὸν γὰρ ἐστὶν
 τὸ ἐλεεῖν καὶ σῶζειν, ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ σοὶ τὴν
 δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ Πατρί.

^a Ps 112,5; ^b Soph 2,13; Jer 1,9; ^c cfr. 2 Par 30,27;
 3 Regn 8,39; Ps 32,14.

= STR.BAR 86.

+ GOAR 44,639; TRE.EU2 223; JAC.POR 89; PAS 104;
 DUN 104 120; THI 149; PAR.G04 132; ROM 28; PAP
 24; ZER 24.

85. 1) Εὐχὴ ὥρας α'.
- Ξα' 2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, δεόμεθά σου καὶ ἱκετεύομέν
 σε, πανάγιε, χάρισαι πᾶσιν ἡμῖν καρδίαν καθα-
 ράν^b, λόγον εὐσεβῆ, διάνοιαν ἀγαθὴν, λογισμὸν
 ἀπαθῆ, πρᾶξιν θεοσεβῆ, γνῶσιν τελείαν τῶν σῶν
 ἐντολῶν, ὑγεῖαν σώματος καὶ ψυχῆς ἐπιείκειαν,
 // εἰρήνην βίου, πίστιν ἀγαθὴν^c, ἐλπίδα ζῶσαν^d, 70^f
 ἀγάπην ἀνυπόκριτον^e, μακροθυμίαν πολυτελεῆ, ὑπο-
 μονὴν ἐκτενῆ, φωτισμὸν ἀληθείας, πάντων εἰπεῖν
 τῶν σῶν ἀγαθῶν δωρεῶν, ἵνα πάντοτε ἐν πᾶσιν πᾶ-
 σαν αὐτάρκειαν ἔχοντες, περισσεύωμεν εἰς πᾶν
 ἔργον ἀγαθόν^f, αὐξανομένων κατὰ ψυχὴν τῶν σῶν
 ἐν Χριστῷ δωρεῶν. Ἐκφώ<νησις>. Ὅτι πρέπει σοὶ
 πᾶσα δόξα, τιμὴ^g.

^a Dan 9,15 (Theodot); ^b cfr. Mt 5,8; ^c cfr. Tit 2,10;
^d 1 Petr 1,3; ^e Rom 12,9; 2 Cor 6,6; ^f 2 Cor 9,8;
^g cfr. 1 Tim 1,17.

= STR.BAR 87; ARR.PPH 36.

86. 1) *Εὐχὴ ὥρας α'.*

ξβ' 2) Εἰσάκουσον ἡμῶν, Κύριε ὁ Θεός, καὶ ἐλέησον ἡμᾶς, ὅτι ἐλεήμων εἶ· κατάρτισαι τὰ διαβήματα ἡμῶν // ἐν ταῖς τρίβοις σου⁵⁴, ἵνα μὴ σαλευθῶ- 70^v
σιν^a. ὁδήγησον ἡμᾶς, Κύριε, τῇ ὁδῷ σου καὶ πο-
ρευσόμεθα τῇ ἀληθείᾳ σου^b. εἰσελθάτω ἡ προσευχὴ
ἡμῶν ἐνώπιόν σου· κλῖνον, Κύριε, τὸ οὖς σου εἰς
τὴν δέησιν ἡμῶν, ὅτι ἐπλήσθη κακῶν ἡ ψυχὴ ἡμῶν
καὶ ἡ ζωὴ ἡμῶν τῷ ἄδῳ ἤγγισεν^c. μνήσθητι ἡμῶν,
Κύριε, ἐν τῇ εὐδοκίᾳ⁵⁵ σου, ἐπίσκεψαι ἡμᾶς ἐν
τῷ σωτηρίῳ σου^d. Ἐκφώ<νησις>. Ὅτι ἐλεήμων εἶ
καὶ οἰκτιρῶν, καὶ σοῦ ἐστὶν ἡ δόξα, τοῦ Πατρὸς
καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νῦν
καί. //

^aPs 16,5; ^bPs 85,11; ^cPs 87, 3-4; ^dPs 105,4.

= STR.BAR 88; ARR.PPH 36.

87. 1) *Εὐχὴ ὥρας γ' ἀντιφώνου α'.*

ξγ' 2) Ὁ Θεὸς ὁ καταξίωσας ἡμᾶς καὶ ἐν τῇ ὥρᾳ ταύτῃ
ἐλθεῖν ἐν ᾗ τὸ Πνεῦμά σου τὸ ἅγιον ἐξέχεας ἐπὶ
τοὺς ἁγίους σου ἀποστόλους ἐν εἴδει γλωσσῶν πυ-
ρίνων^a, διαμερίζων αὐτοῖς τὴν δωρεὰν καὶ τὴν
χάριν σου· αὐτὸς καὶ νῦν, Δέσποτα προσκυνητέ,
παράσχου καὶ ἡμῖν τὴν αὐτὴν εὐλογίαν, ἵνα καὶ

71^f

⁵⁴Cod. σοι.

⁵⁵Nella referenza scritturistica si legge ἐν τῇ εὐδοκίᾳ τοῦ λαοῦ σου.

ἡμεῖς διὰ ψαλμῶν καὶ ὕμνων καὶ ᾠδῶν πνευματι-
κῶν^b ἐξιλεούμενοι σὲ τὸν εὐσπλαχνον Δεσπότην,
τύχωμεν τῶν αἰωνίων σου ἀγαθῶν. Ἐκφώ<νησις>·
Ὅτι ἠὺλόγηται καὶ δεδόξασται⁵⁶. //

^aCfr. Act 2,3; ^bEph 5,9; Col 3,16.

= STR.BAR 89; ARR.PPH 38.

+ ARC σι'; DMITR 36; JAC.POR 92; PAS 110; DUN
107; PAR.ORE 88; MEU 35.

88. 1) *Εὐχὴ ὥρας γ' ἀντιφώνου β'.*

71^v

ξδ' 2) Ὁ Θεὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τῆς τοῦ ἁγίου σου Πνεύ-
ματος χάριτος τῇ τρίτῃ ὥρᾳ^a ἐμπλήσας τοὺς ἁγί-
ους σου καὶ ἐνδόξους ἀποστόλους, ἀπόσμηξον πάν-
τα σπῖλον καὶ ῥυτίδα^b ἀπὸ τῶν διανοιῶν ἡμῶν,
ὅπως ἐν καθαρῷ συνειδότι προσερχόμενοι τῷ φοβε-
ρῷ ὀνόματί σου, ἀπολαύσωμεν τῶν ἐπηγγελμένων
ἡμῖν ἀγαθῶν. Ἐκφώ<νησις>. Διὰ τῶν οἰκτιρῶν
τοῦ Χριστοῦ σου, μεθ' οὗ εὐλογητὸς εἶ σ<ὺν> τῷ
παναγίῳ.

^aAct 2,15; ^bcfr. Eph 5,27.

= STR.BAR 90; ARR.PPH 39.

+ DMITR 37; JAC.POR 93; PAS 111; DUN 108; PAR.ORE
89; MEU 35.

⁵⁶Cod. δεδοξασθ<αι>.

89. 1) *Εὐχὴ ὥρας γ' ἀντιφώνου γ'.*

ξε' 2) Ὁ Θεὸς ὁ τὴν ὑπερκόσμιον κτίσας δύναμιν πρὸς
ἀένναόν σου δοξολογίαν, καὶ τοὺς ἀνθρώπους 72^f
κατὰ δύναμιν θελήσας πρὸς τὸ οἰκεῖον συμφέρον
προσφέρειν σοι δεήσεις καὶ ἰκεσίας^a ὑπὲρ τῶν
ιδίων ἀμαρτημάτων καὶ εὐχαριστεῖν σοι τῶν εὐε-
ργειῶν <χάριν>⁵⁷ ὧν ἐποίησας εἰς ἡμᾶς· πρόσδε-
ξαι καὶ τὰς κατὰ τὴν παροῦσαν ὥραν ἀναφερομένας
σοι παρ' ἡμῶν προσευχάς, καὶ παράσχου ἡμῖν πάντα
τὰ πρὸς σωτηρίαν αἰτήματα. Ἐκφώ<νησις>· Ὅτι
σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις^b.

^aCfr. Hebr 5,7; ^bMt 6,13.

= STR.BAR 91; ARR.PPH 39.

+ DMITR 37; JAC.POR 94; PAS 112; DUN 108; PAR.ORE 89.

90. 1) *Εὐχὴ δ' ἤγουν τῆς ἀπολύσεως ὥρας γ'.*

ξς' 2) Ὁ Θεὸς ὁ τῆ σῆ εἰκόνι^a τιμήσας ἡμᾶς καὶ αὐτε-
//ξουσίῳ περιβαλὼν θελήματι, λύτρωσαι ἡμᾶς 72^v
ἀπὸ πάσης θλίψεως^b περιεχούσης ἡμᾶς, ἐν πίστει
καὶ δικαιοσύνη διατηρῶν ἡμᾶς πάσας τὰς ἡμέρας
τῆς ζωῆς ἡμῶν^c, προκόπτοντας ἐν ταῖς ἐντολαῖς
σου διὰ παντός. Ἐκφώ<νησις>· Ὅτι σὸν τὸ κρά-
τος, καὶ σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ
ἡ δόξα^d.

⁵⁷Secondo i mss PET, 57^f; MOS, 100^v; G07, 42^f; G10, 36^f
(PAR.ORE 89); S958, 113^v; G01, 24^f; V1970, 126^f; O344,
171.

^aCfr. Gen 1, 26.27; ^bcfr. 2 Regn 4,9; 3 Regn 1,29;
Ps 24,22; ^ccfr. Lc 1,75; ^dMt 6,13.

= STR.BAR 92; ARR.PPH 39.

+ ARC σια'; DMITR 37; JAC.POR 95; PAS 113; DUN 108; PAR.ORE 90.

91. 1) *Καὶ τοῦ διακόνου "Τὰς κεφαλὰς ἡμῶν τῷ Κυρίῳ"
ἐκφω<νοῦντος>, ἐπεύχεται ὁ ἱερεὺς·*

2) Κλῆνον, Κύριε, τὸ οὖς σου καὶ ἐπάκουσον^a τῆς
προσευχῆς ἡμῶν, καὶ πάντα τοὺς ὑποκεκλικότας
σοι τὰς ἑαυτῶν κεφαλὰς εὐλόγησον, φύλαξον, ἀγί-
ασον. Ἐκφώ<νησις>· Χάριτι καὶ οἰκτιρμοῖς καὶ
φιλανθρωπίᾳ. //

^aPs 85,1.

= STR.BAR 93; ARR.PPH 39; REP 122.

+ ARC σια'; DMITR 37; JAC.POR 96; DUN 109; PAR.ORE 90.

92. 1) *Εὐχὴ ὥρας ε' ἀντιφώνου α'.*

73^f

ξς' 2) Ἅγιε Δέσποτα ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ κατὰ τὴν παροῦσαν
ὥραν ἐν τῷ προσκυνητῷ σου σταυρῷ τὰς ἀχράντους
σου χεῖρας ἐκτείνας, καὶ {ἐν} τὸ τῶν ἡμετέρων
ἀμαρτιῶν ἐν αὐτῷ προσηλώσας καὶ ἐξαλείψας χει-
ρόγραφον^a, ἄφες ἡμῖν καὶ νῦν πᾶν ἀμαρτημάτων
ὄφλημα, καὶ πάσης τῆς ἐξ ἔργων καὶ λόγων καὶ
ἐνθυμήσεων πονηρῶν κατακρίσεως ἐλευθέρους ἡμᾶς
ἀνάδειξον, ἵνα ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ^b τὴν ὀφειλομέ-

νην σοι δοξολογίαν ἐν παντὶ καιρῷ προσφέρωμεν.
Ἐκφῶ<νησις>. Ὅτι πρέπει σοι πᾶσα δόξα, τιμὴ^c
καὶ πρ<οσκύνησις>. //

^aCol 2,14; ^bcfr. Ps 50,12; ^ccfr. 1 Tim 1,17.

= STR.BAR 94; ARR.PPH 42; REP 132.

+ ARC σιβ'; DMITR 37; JAC.POR 97; PAS 114; DUN
109; PAR.ORE 91; MEU 36.

93. 1) Εὐχὴ ὥρας ε' ἀντιφώνου β'.

73^v

ξη' 2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ διὰ τοῦ κορυφαίου τῶν
ἀποστόλων σου Πέτρου ὑποδείξας ἡμῖν προσεύχε-
σθαι κατὰ τὸν τῆς ἕκτης ὥρας καιρόν^b, ἐπίβλεψον
ἐφ' ἡμᾶς τοὺς ἀχρεῖους καὶ ἀναξίους δούλους σου,
καὶ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ παντὸς συμπτώματος καὶ δαι-
μονίου μεσημβρινοῦ^c, διατηρῶν ἡμᾶς τὸ ὑπόλοιπον
τῆς ἡμέρας ἀπὸ παντὸς κακοῦ, ὁ Θεὸς ἡμῶν. Ἐκ-
φῶ<νησις>. Ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύ-
ναμις^d.

^aDan 9,15 (Theodot.); ^bcfr. Act 10,9; ^cPs 90,6;
^dMt 6,13.

= STR.BAR 95; ARR.PPH 42.

+ ARC σιβ'; DMITR 37; JAC.POR 98; PAS 115; DUN
109; PAR.ORE 91; MEU 36.

94. 1) Εὐχὴ ὥρας ε' ἀντιφώνου γ'.

ξθ' 2) Δέσποτα Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ τὸν οὐρανὸν ἔχων
θεῖον καὶ τὴν γῆν ὑποπόδιον^b, ὁ περιέχων τὰ // 74^f

σύμπαντα καὶ ὑπ' οὐδενὸς περιεχόμενος, μὴ ἐκκλί-
νης ἐν ὀργῇ ἀπὸ τῶν δούλων σου^c. φύλαξον ἡμᾶς
ἀπὸ πάσης ματαιότητος κοσμικῆς καὶ ψεύδους ἐν
λόγοις καὶ ἔργοις^d, ἴθυνον ἡμᾶς ἐπὶ σὸν θέλημα.
Ἐκφῶ<νησις>. Ὅτι ἡγίασται καὶ δεδόξασται τὸ
πάντ<ιμον>.

^aDan 9,15; ^bIs 66,1; ^cPs 26,9; ^dcfr. Act 7,22.

= STR.BAR 96; ARR.PPH 42.

+ DMITR 38; JAC.POR 99; PAS 116; DUN 110; PAR.ORE
91.

95. 1) Εὐχὴ δ' ἡγουν ἀπολύσεως ὥρας ε'.

ο' 2) Ὁ Θεὸς ὁ αἰώνιος^a, ὁ φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν
εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώπων, οὐδὲ ἰδεῖν δύναται^b, ὁ
ἀνελλιπῆς θησαυρὸς τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν· αὐτός,
Δέσποτα τῶν ἀπάντων^c, ὑπερασπιστῆς ἡμῶν γενοῦ^d
τῶν ἐλπι-//ζόντων ἐπὶ σοί^e, τῆς σῆς ἡμᾶς ἐμπι- 74^v
πλῶν θείας καὶ προσκυνουμένης χάριτος. Ἐκφῶ-
<νησις>. Ὅτι σὸν τὸ κράτος καὶ σοῦ ἐστὶν ἡ βα-
<σιλεία>^f.

^aSus 42 (Theodot.); ^b1 Tim 6,16; ^ccfr. Job 5,8;
Sap 8,3; ^dcfr. Ps 30,3; ^ePs 17,31; ^fMt 6,13.

= STR.BAR 97; ARR.PPH 43.

+ ARC σιγ'; DMITR 38; JAC.POR 100; PAS 117; DUN
111; PAR.ORE 92.

96. 1) Καὶ τοῦ διακόνου λέγοντος "Τὰς κεφαλὰς ἡμῶν",
ἐπεύχεται ὁ ἱερεὺς·

2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ἐκ τῶν ἁγίων σου ὑψωμάτων ἐπίβλεψον^b ἐπὶ τὴν κτίσιν σου, καὶ πάντα τοὺς ὑποκεκλικότας τὸν ἑαυτῶν αὐχένα τῷ ζυγῷ τοῦ Χριστοῦ^c σου ἐν εἰρήνῃ καὶ πᾶσιν ἀγαθοῖς^d διαφύλαξον. Ἐκφώ<νησις>· Ὅτι ἠὺλόγηται καὶ δεδόξασται⁵⁸.

^a Dan 9,15 (Theodot.); ^b Jdt 13,4; ^c cfr. Mt 11,30.
^d cfr. Gal 6,6.

= STR.BAR 98; ARR.PPH 43.

+ ARC σιγ'; DMITR 38; JAC.POR 101; PAS 118; DUN 111; PAR.ORE 92.

97. 1) Εὐχὴ ὥρας θ' ἀντιφώνου α'.

οα' 2) Δέσποτα Κύριε ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων^a καὶ πάσης δόξης, // ὁ ἐπακούσας τῶν ἁγίων σου ἀποστόλων^{75f} Πέτρου καὶ Ἰωάννου πορευομένων ἐπὶ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς τὴν ἐνάτην^b, καὶ ποιήσας δι' αὐτῶν ἴασιν⁵⁹ ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ σου· ποίησον μεθ' ἡμῶν σημεῖον εἰς ἀγαθὸν^c τοῦ καταφρονεῖν τῶν ὄπλων τοῦ ἐχθροῦ, καὶ βέλη νηπίων^d ἡγεῖσθαι τοὺς ἐπαγωμένους⁶⁰ ἡμῖν ὑπ' αὐτοῦ πειρασμούς.

⁵⁸ Cod. δεδοσθε.

⁵⁹ Cod. ἴασις.

⁶⁰ Cod. ἐπιγωμενους, forse per ἐπειγομένους, lezione da noi corretta secondo PET, 59^f; MOS, 103^v; G07, 44^f; G10, 38^v; S958, 116^v; G01, 26^f; V1970, 128^f; O344, 174^f. Nessuna comunque di queste fonti sostiene la congettura ἐπιγωμενους di M. Arranz (ARR.PPH 46).

Ἐκφώ<νησις>· Ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύ<ναμις>^e.

^a Ps 83,9; ^b Act 3,1; ^c Ps 85,17; ^d Ps 63,8; ^e Mt 6,13.

= STR.BAR 99; ARR.PPH 46.

+ ARC σιε'; DMITR 38; JAC.POR 102; PAS 119; DUN 111; PAR.ORE 93; MEU 37.

98. 1) Εὐχὴ ὥρας θ' ἀντιφώνου β'.

οβ' 2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ ἐν ἁμαρτίαις περιπεσόντα⁶¹ τὸν ἄνθρωπον μὴ παριδών, ἀλλὰ τῆς ἐπουρανότου καταξιώσας βασιλείας^b διὰ τῆς // σῆς οἰκο-^{75v}νομίας καὶ τῶν σῶν ἀχράντων μυστηρίων· αὐτός, φιλάνθρωπε Βασιλεῦ, τῇ σῇ ἀρρητῷ θεότητι καὶ ἡμῖν τοῖς ἐπικαλουμένοις σε ὄπλον καταφυγῆς καὶ σωτηρίας γενοῦ, εἰς τὸ ἐκκλίειν πάντα τὰ σκάνδαλα^c τὰ ἐπαγόμενα ἡμῖν διὰ τῶν παγίδων τοῦ ἐχθροῦ^d, ἐλπίζειν τε ἐπὶ σοὶ^e τῷ εὐεργέτη καὶ λυτρωτῇ καὶ σωτῆρι ἡμῶν. Ἐκφώ<νησις>· Ὅτι ἡγιάσται καὶ δεδοξασται⁶² τὸ πάντιμον.

^a Dan 9,15 (Theodot.); ^b cfr. 2 Tim 4,18; ^c cfr. Rom 16,17; ^d cfr. 1 Tim 3,7; ^e cfr. Ps 16,7.

= STR.BAR 100; ARR.PPH 47.

+ DMITR 38; JAC.POR 103; PAS 120; DUN 112; PAR.ORE 93; MEU 37.

Cod. περιπεσωτα.

δεδοξασθε.

99. 1) Εὐχὴ ὥρας θ' ἀντιφώνου γ'.

ογ' 2) Ὅταν τὴν ὑπόστασιν ἡμῶν λογισώμεθα, Κύριε, καὶ ἐνθυμηθῶμεν τὰ παραπτώματα ἡμῶν // καὶ ἐν ἐπι- 76^f
γνώσει τῶν πλημμελημάτων καὶ τῶν ἁμαρτημάτων
ἡμῶν γενώμεθα, κατὰ νοῦν τε λάβωμεν τὴν φοβερὰν
τῆς κρίσεως ἡμέραν^a, μίαν καὶ μόνην καταφυγὴν
ἔχομεν τὴν σὴν, φιλάνθρωπε⁶³, ῥοπήν· διὸ δεόμε-
θά σου, καὶ νῦν καὶ τότε ἡμῖν παράσχου τῆς σῆς
εὐσπλαχνίας τὸ μέγα ἔλεος^b. Ἐκφώ<νησις>· Χάρι-
τι καὶ οἰκτιρμοῖς καὶ φιλανθρωπίᾳ.

^aCfr. Hebr 10,27; Mt 10,15; Mt 12,36 et a.; ^bcfr. Ps 50,3.

= STR.BAR 101; ARR.PPH 47.

+ DMITR 38; JAC.POR 104; PAS 121; DUN 112; PAR. ORE 94.

100. 1) Εὐχὴ ἤγουν ἀπόλυσις τῆς θ' ὥρας.

οδ' 2) Ὁ Θεὸς ὁ κατὰ πᾶσαν ὥραν θελήσας τὸν ἄνθρωπον
ἀδιαλείπτως προσεύχεσθαι^a καὶ μὴ ἐγκακεῖν^b πρὸς
τὸ τὸν ὑπεναντίον // πάροδοι μὴ εὐρεῖν τοῦ ἐπι- 76^v
βουλεύειν ταῖς ἡμετέραις ψυχαῖς, φύλαξον ἡμᾶς
ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης^c, καὶ ἀξιόους ἀνάδειξον
συναριθμηθῆναι τῆς ἐκ δεξιῶν σου^d παραστάσεως
ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἀνταποδόσεώς σου^e τῆς δικαίας.
Ἐκφώ<νησις>· Ὅτι πρέπει σοι πᾶσα δόξα, τιμὴ^f
καὶ προσκύνησις, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ.

⁶³Cod. φιλαν(θρωπ)ιαν, corretto secondo PET, 60^v; MOS.

^a1 Thess 5,17; ^bLc 18,1; ^ccfr. Ps 11,8; ^dcfr. Mt 25,33; ^eOs 9,7; ^fcfr. 1 Tim 1,17.

= STR.BAR 102; ARR.PPH 47.

+ ARC σις'; DMITR 39; JAC.POR 105; PAS 122; DUN 112; PAR.ORE 94.

101. 1) Καὶ τοῦ διακόνου λέγοντος "Τὰς κεφαλὰς", ποιεῖ
ὁ ἱερεὺς τὴν εὐχὴν·

2) Κλίνον, Κύριε, τὸ οὖς σου καὶ ἐπάκουσον τῆς
προσευχῆς ἡμῶν^a, καὶ πάντας τοὺς ὑποκεκλικότας
σοι τὰς ἑαυτῶν κεφαλὰς εὐλόγησον, ἀγίασον καὶ
τῆς σῆς φιλαν-//θρωπίας ἀξίωσον. 77^f

Σὺ γὰρ εἶ ὁ Θεὸς ὁ Σωτὴρ ἡμῶν, καὶ διαμέ-
νει σου ἡ βασιλεία, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ
τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς
αἰῶνας^b.

^aPs 85,1; ^b4 Mac 18,24.

= STR.BAR 103; ARR.PPH 47.

+ ARC σις'; DMITR 39; JAC.POR 106; PAS 123; DUN 112; PAR.ORE 94.

102. 1) Εὐχὴ ἀντιφώνου α' τῆς γινομένης γ'-ς⁶⁴ ἐν ταῖς
ἀγίαι[ς] νηστείαις.

οε' 2) Ὁ Θεὸς ὁ ἐπὶ Χερουβείμ καθεζόμενος^a καὶ ὑπὸ
τῶν Σεραφείμ δοξαζόμενος, ἐπίβλεψον ἐφ' ἡμᾶς
τοὺς ταπεινοὺς καὶ ἀναξιόους δούλους σου, καὶ

διέγειρον ἡμῶν τὸν νοῦν πρὸς δοξολογίαν τῆς σῆς ἀγαθότητος, ἐξάρπασον δὲ ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἐπιβουλῆς τοῦ ἐχθροῦ, ἵνα τῷ φωτί σου καταλαμπόμενοι καὶ τῇ βουλῇ σου // ὀδηγούμενοι πρὸς πᾶν ἔργον 77^v ἀγαθόν^b, ἀξιωθῶμεν τῆς ἐπουρανίου βασιλείας^c συναριθμούμενοι πᾶσιν τοῖς ἐκλεκτοῖς σου. Ἐκφώ<νησις>. Ὅτι σὺ εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν, Θεὸς τοῦ ἐλεεῖν καὶ σώζειν.

^aPs 79,2; Ps 98,1; ^bcfr. 2 Tim 2,21 et a.; ^ccfr. 2 Tim 4,18.

= STR.BAR 104; FON.TRI 12; ARR.TRI 73.

+ ARC σθ'; DMITR 9; JAC.POR 107; PAS 24,106; DUN 105; MBU 33.

103. 1) *Εὐχὴ ἀντιφώνου β'*.

ος' 2) Δεόμεθά σου, Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, μακροθύμησον ἐφ' ἡμῖν^b τοῖς ἁμαρτωλοῖς καὶ φεῖσαι τῶν ἔργων τῶν χειρῶν σου, ὁ εἰδὼς ἡμῶν τὴν ἀσθένειαν, λυτρούμενος ἡμᾶς ἀπὸ παντὸς πειρασμοῦ καὶ πάντων τῶν ἐνεστώτων καὶ ἐπερχομένων δεινῶν καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους // τοῦ αἰῶνος τούτου, καὶ 78^f μετᾶστησον⁶⁵ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ^c καὶ Θεοῦ ἡμῶν. Ἐκφώ<νησις>. Ὅτι δεδόξασται⁶⁶ σου τὸ πανάγιον ὄνομα, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου.

⁶⁵Cod. μεταστησαι, corretto da PET, 61^v; S957, 70^f; G07, 45^v; S961, 46^v.

⁶⁶Cod. δεδοξασθαι.

^aDan 9,15 (Theodot.); ^bcfr. Mt 18,26; ^cCol 1,13.

= STR.BAR 105; FON.TRI 14; ARR.TRI 74.

+ ARC σι'; DMITR 9; JAC.POR 108; PAS 125.

104. 1) *Εὐχὴ ἀντιφώνου γ'*.

ος' 2) Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ^a, οὗ ἡ δόξα ἀκατάληπτος καὶ τὸ ἔλεος ἀμέτρητον^b καὶ ἡ φιλανθρωπία ἄφατος· σὺ κατὰ τὴν σὴν εὐσπλαχνίαν ἐπίβλεψον ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ πάντα τὸν λαόν σου, καὶ μὴ παραδώης ἡμᾶς ταῖς ἀνομίαις ἡμῶν^c, ἀλλὰ ποιήσον μεθ' ἡμῶν τὰ ἐλέη σου^d. ὀδήγησον ἡμᾶς ἐπὶ λιμένα θελή-//ματός σου^e, καὶ ἐργάτας ἀληθινοὺς ἀνά- 78^v δειξον τῶν σῶν ἐντολῶν, ἵνα μὴ καταισχυθῶμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως^f τῷ φοβερῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ σου παριστάμενοι^g. Ἐκφώ<νησις>. Ὅτι ἀγαθὸς καὶ φιλάνθρωπος Θεὸς ὑπάρχ<εις>.

^aAm 4,13 et a.; ^bOratio Manasses 6; ^ccfr. Is 53,6; ^dcfr. Lc 10,37; ^ePs 106,30; ^fMt 12,36 et a.; ^gcfr. Rom 14, 10; 2 Cor 5,10.

= STR.BAR 106; FON.TRI 16; ARR.TRI 74.

+ DMITR 9; JAC.POR 109; PAS 126.

105. 1) *Εὐχὴ μετὰ τὴν εἴσοδον, γινομένης συναπτῆς⁶⁷ ὑπὸ διακόνου.*

⁶⁷Cod. συνάπτῆς; cfr. 154.3. Altri esempi della stessa grafia nel codice GZd2, 129^f e nell' *apostolos* in stile di Reggio Vat. gr. 2116 (XII sec.), ff. 92^f, 93^f, 94^f, 95^f, 96^f, 100^v, 101^f, 102^f, mentre usa συναπτὴν ai ff. 103^v e 105^v.

ση' 2) Κύριε ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν^a, ὁ διδοὺς εὐχὴν
 τῷ εὐχομένῳ^b καὶ προσδεχόμενος τὰς ἱκεσίας τῶν
 δούλων σου τῶν βοώντων πρὸς σὲ νυκτὸς καὶ ἡμέ-
 ρας^c. κλῖνον καὶ νῦν τὸ οὖς σου καὶ ἐπάκουσον
 τῆς δεήσεως ἡμῶν^d τῶν ἁμαρ-// -τωλῶν. μὴ ἀπο- 79^f
 στρέψῃς, Κύριε, τὸ πρόσωπόν σου ἀφ' ἡμῶν^e τῶν
 ἁμαρτωλῶν, μηδὲ μνησθῆς ἡμῶν ἁνομιῶν ἀρχαίων^f,
 ὁ γινώσκων τὸ πλάσμα ἡμῶν^g καὶ ἐπιστάμενος τὴν
 ἀσθένειαν ἡμῶν. μνήσθητι, Κύριε, ὅτι χοῦς
 ἐσμεν^{68h}, πνεῦμα πορευόμενον καὶ οὐκ ἐπιστρέ-
 φονⁱ, καὶ τῇ μεγαλωσύνῃ τοῦ βραχίονός σου περι-
 ποίησαι^j ἐν ἐλέει τὴν ζωὴν ἡμῶν. ὁδήγησον ἡμᾶς
 ἐν ὁδῷ εὐθείᾳ τοῦ πορευθῆναι ἐν τῇ τρίβῳ τῶν
 ἐντολῶν σου^k. δίδαξον ἡμᾶς τοῦ ποιεῖν τὸ θέλημά
 σου, λαλεῖν ἐν τοῖς μαρτυρίοις σου^l, // μελετᾶν 79^v
 τὸν νόμον σου ἡμέρας καὶ νυκτός. ἔντειλαι τοῖς
 ἁγίοις ἀγγέλοις σου τοῦ διαφυλάξαι ἡμᾶς ἐν
 πάσαις ταῖς ὁδοῖς ἡμῶν^m καὶ ῥύσασθαι ἀπὸ παντὸς
 βέλους πετομένου ἡμέρας, ἀπὸ πράγματος ἐν σκό-
 τει διαπορευομένου, ἀπὸ συμπτώματος καὶ δαιμο-
 νίου μεσημβρινοῦ⁶⁹ⁿ. πλήρωσον τὸ στόμα ἡμῶν αἰ-
 νέσεως^o καὶ τὰ χεῖλη ἡμῶν ἀγαλλιάσεως^p τοῦ λα-
 λεῖν ἑαυτοῖς ἐν ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς
 πνευματικαῖς^q ἐν χάριτι, ᾄδειν τε καὶ ψάλλειν
 ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν // καὶ εὐχαριστεῖν ἐν πᾶ- 80^f
 σιν σοὶ τῷ Θεῷ^r τῶν ὅλων τῷ σφύζοντι τοὺς ἐλπί-
 ζοντας^s εἰς τὸν πλοῦτον τοῦ ἐλέους σου. Ἐκφώ-

⁶⁸ Cod. ἐισμεν, corretto secondo la citazione biblica.

⁶⁹ Cod. μεσημβρινου.

<νησις>. Ὅτι ἀγαθὸς καὶ φιλόανθρωπος Θεὸς
 ὑπάρχεις, καὶ σοὶ τὴν δόξαν.

^a Ex 3,15; Act 3,13 et a.; ^b 1 Regn 2,9; ^c Lc 18,7;
^d Ps 85,1; ^e Pss 101,3; 142,7 et a.; ^f Ps 78,8; ^g Ps
 102,14a; ^h ib. 14b; ⁱ Ps 67,39; ^j Ps 78,11; ^k cfr. Pss
 118, 35; 26,11; Ps 118,70; ^m Ps 90,11; ⁿ Ps 90,5-6;
^o Ps 70,8; ^p cfr. Job 8,21; ^q Eph 5,9; Col 3,16; ^r Eph
 5, 19-20; ^s Ps 16,7.

= STR.BAR 107; FON.TRI 18; ARR.TRI 75.

+ DMITR 9; JAC.POR 110.

106. 1) Εὐχὴ κατηγουμένων μετὰ τὰ ἀναγνώσματα καὶ τὸ
 "Κύριε ἐλέησον".

οθ' 2) Κύριε παντοκράτωρ^a καὶ φιλόανθρωπε, ἔπιδε ἐξ
 ὕψους ἁγίου σου^b ἐπὶ τοὺς δούλους σου τοὺς κα-
 τηγουμένους τοὺς κλίνοντάς σοι τὸν ἑαυτῶν ἀυχέ-
 να καὶ ἀναμένοντας τὸ παρὰ σοῦ ἔλεος ἀποκάλυ-
 ψον αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον τῆς δικαιοσύνης σου,
 συνκαταριθμησον αὐτοὺς τῇ // {τῇ} ἐκλεκτῇ σου 80^v
 ποίμνῃ καὶ καταξίωσον αὐτοὺς ἐν καιρῷ εὐθέτω
 τῆς⁷⁰ διὰ τοῦ βαπτίσματος ἀναγεννήσεως. Ἐκφώ-
 <νησις>. Ἴνα καὶ αὐτοὶ σὺν ἡμῖν δοξάζωσιν⁷¹ τὸ
 πάντιμον καὶ μεγαλοπρεπές.

^a 2 Regn 7,8 et a.; ^b cfr. Ps 101,20.

= STR.BAR 108; FON.TRI 21; ARR.TRI 77.

+ DMITR 10; JAC.POR 111.

⁷⁰ Cod. τοῦ.

⁷¹ Cod. δοξαζουσιν.

107. 1) *Εὐχὴ <εἰς>⁷² τοὺς πρὸς τὸ ἅγιον φῶτισμα εὐτρεπιζομένους.*

π' 2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ἐπίφανον τοὺς οἰκτιρμούς σου ἐπὶ πάντας ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τοὺς πρὸς τὸ ἅγιον φῶτισμα εὐτρεπιζομένους, τοὺς καὶ νῦν ὑποκεκλικότητας σοι τὸν αὐχένα τὸν ἑαυτῶν εἰς τὸ ἐναυγᾶσαι αὐτοῖς τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου σου· ἄγγελον φωτὸς ἐξαπόστειλον ῥυόμε-//-νον αὐτοὺς 81^f ἀπὸ πάσης ἀντικειμένης ἐνεργείας, ἵνα τῆς ἀθανάτου σου δωρεᾶς ἀξιούμενοι καὶ κατὰ τὰς ἐντολάς σου πολιτευόμενοι, τῶν ἐπουρανίων ἀγαθῶν ἀπολαύσωσιν. Ἐκφῶ<νησις>. Ὅτι σὺ εἶ ὁ φωτισμὸς ἡμῶν καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπ<ομεν>.

^a *Dan 9,15 (Theodot.).*

= STR.BAR 109; FON.TRI 22; ARR.TRI 78.

+ DMITR 10; JAC.POR 112.

108. 1) *Εὐχὴ πιστῶν α'.*

πα' 2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ τῆς πολυθέου πλάνης διὰ τῆς σῆς παρουσίας ἀποστήσας τὸν ἄνθρωπον, διὰ τῶν θαυμάτων σου ποιήσας γνωρίζειν σὲ τὸν μόνον δημιουργὸν καὶ ποιητὴν τῶν ἀπάντων, καὶ τὴν ἐλπίδα τίθεσθαι ἐπὶ σοὶ^b, πολυέλεος ὑπάρχων, || 81^v τήρησον ἡμᾶς ἐν τῷ ὀνόματί σου^c καὶ ἀγίασον ἡμᾶς ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου^d, καὶ κατάπεμψον τοὺς

οἰκτιρμούς σου ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ πάντα τὸν λαόν σου. Ἐκφῶ<νησις>. Ὅτι σὺ εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν, Θεὸς τοῦ ἐλεεῖν καὶ σῶζειν, καί.

^a *Dan 9,15 (Theodot.);* ^b *Ps 72,28;* ^c *cf. Io 17,11. 12;* ^d *Io 17,17.*

= STR.BAR 110; FON.TRI 23; ARR.TRI 78.

+ ARC σιδ'; DMITR 11; JAC.POR 113.

109. 1) *Εὐχὴ πιστῶν β'.*

πβ' 2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ τὴν πάροδον τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου περιστείλας διὰ τὸ ἀσθενὲς καὶ εὐάλωτον τῆς αὐτοῦ φύσεως, καὶ ἀντάμειψιν αἰωνίων ἀγαθῶν ἐπαγγειλάμενος αὐτῷ καταγωνιζομένῳ τῶν ἔργων τοῦ ἐχθροῦ· αὐτὸς, Δέσποτα, κραταίωσον ἡμᾶς // ἐν τῷ φόβῳ σου, ἐν- 82^f ἰσχυσον ἡμᾶς ἐν τοῖς λόγοις σου, ὁδήγησον ἡμᾶς ἐν δικαιοσύνῃ^b. Ἐκφῶ<νησις>. Ὅτι ἠὺλόγηται καὶ δεδόξασται⁷³.

^a *Dan 9,15 (Theodot.);* ^b *Ps 5,9.*

= STR.BAR 111; FON.TRI 23; ARR.TRI 79.

+ DMITR 11; JAC.POR 114.

110. 1) *Εὐχὴ γ' ἡγουν ἀπόλυσις.*

πγ' 2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ μόνος ἀγαθὸς^b καὶ φιλάν-

θρωπος, ὁ μόνος χρηστὸς⁷⁴ καὶ ἐπιεικῆς^c, ὁ μόνος οἰκτίρων καὶ ἐλεήμων^d, Θεὸς ἡμῶν καὶ Πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ^e, τοῦ ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου σταυρωθέντος καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐξεγερθέντος καὶ εἰσελθόντος εἰς τὴν δόξαν τὴν ἑαυτοῦ καὶ τὴν σὴν· ἐλθέτω ἡ χάρις σου ἐφ' ἡμᾶς τοὺς δούλους σου καὶ ἐνδυ-//ναμωσάτω ἡμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τῆς δικαιοσύνης σου. Πάτερ εὐσπλαχνίας, φώτισον ἡμῶν τὰ σπλάχνα καὶ πάντα τὰ μέλη τῷ σῶ θελήματι καὶ καθάρισον ἡμᾶς ἀπὸ πάσης κακίας καὶ ἁμαρτίας^f, συντήρησον δὲ ἡμᾶς ἀσπίλους καὶ ἀμώμους^g ἀπὸ πάσης περιεργίας τοῦ ἀντικειμένου· καὶ χάρισαι ἡμῖν, Κύριε, κατὰ τὴν σὴν χρηστότητα τὰ σὰ νοεῖν, τὰ σὰ φρονεῖν, ἐν τοῖς σοῖς ἀναστρέφασθαι^h, τὸν σὸν φόβον φοβεῖσθαι καὶ ποιεῖν τὰ σὰ εὐάρεστα ἕως τῆς ἐσχάτης ἡμῶν ἡμέρας καὶ ὥρας καὶ // ἀναπνοῆς. Ἐπικαλούμεθά σε, Δέσποτα, τὸν ἀληθινὸν ἡμῶν Θεόνⁱ, ἡμεῖς οἱ ἁμαρτωλοί, ὅπως ἂν κατὰ τὸ ἀνεκδιήγητόν σου ἔλεος σφραγίσῃς ἡμῶν τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ πνεῦμα· καὶ διατήρησον ἀπὸ παντὸς πονηροῦ δαίμονος, ἀπὸ παντὸς ἐρπετοῦ ἰοβόλου, ἀπὸ παντὸς θηρίου τοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπὸ πάσης ἀνομίας, ἀπὸ πάσης φαρμακίας, ἀπὸ πάσης πλάνης καὶ πάσης ματαιότητος, ἀπὸ πάσης πορνείας καὶ πλεονεξίας^j, ἀπὸ πάσης νόσου⁷⁵ καὶ μαλακίας^k,

⁷⁴ Espresso con ΧΣ, abbreviazione di Χριστός.

⁷⁵ Cod. νοσου.

ἀπὸ // παντὸς ψεύδους καὶ πάσης ῥαδιουργίας καὶ 83^v πάσης παγίδος τοῦ ἀντικειμένου^l ἡμῖν. Πάτερ ἀφθαρσίας, σκέπασον ἡμᾶς τοὺς σοὺς δούλους τῇ σῇ εὐσπλαχνίᾳ, καὶ μὴ ἐγκαταλίπῃς ἡμᾶς^m, μηδὲ ποιήσῃς ἐπίχαρμα ἐχθρῶνⁿ καὶ ἐξουδένωμα λαοῦ^o καὶ καταπάτημα δαιμόνων, ἀλλ' ἵνα ἡ σὴ χάρις, τὸ σὸν ἔλεος εἴη μεθ' ἡμῶν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν^p. Ἐκφώ<νησις>· Ὅτι σὸν τὸ κράτος, καὶ σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα, τοῦ Πατρὸς^q.

^a Dan 9,15 (Theodot.); ^b Jdt 11,8; ^c Ps 85,5; ^d ib. 15; ^e cfr. 2 Cor 1,3 et a.; ^f cfr. 1 Io 1,7; ^g 2 Petr 3,14; ^h cfr. 1 Tim 3,15; ⁱ Io 5,20; ^j cfr. Eph 5,3; ^k Mt 4,23 et a.; ^l cfr. 1 Tim 3,7; ^m cfr. Ps 16,7; ⁿ Sir 42,11; ^o Ps 21,7; ^p cfr. Lc 1,75; ^q Mt 6,13.

= STR.BAR 112; FON.TRI 24; ARR.TRI 80.

+ DMITR 12; JAC.POR 115.

111. 1) Καὶ τοῦ διακόνου λέγοντος "Τὰς κεφαλὰς ἡμῶν", ἐπεύχεται ὁ ἱερεὺς·
- 2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ καθήμενος ἐπὶ θρόνου δόξης // καὶ ἐπιβλέπων ἀβύσσους^b, ὄμματι εὐσπλαχνῶ τὴν ταπείνωσιν ἡμῶν ἐπισκεπτόμενος^c, εὐλόγησον πάντα ἡμᾶς τοὺς ὑποκεκλικότας σοι τὰς ἑαυτῶν κεφαλὰς καὶ ὕψωσον τὸ κέρασ ἡμῶν ἐν τῇ εὐδοκίᾳ σου^d. Ἐκφώ<νησις>· Εἴη τὸ πανάγιον ὄνομα τῆς φιλανθρωπίας σου εὐλογημένον καὶ δεδοξασμένον, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ. 84^f

3) Ὁ λαός· Ἀμήν.

4) Ὁ διάκονος· Ἐν εἰρήνῃ πρ<οέλωμεν>.

^a Dan 9,15 (Theodot.); ^b Dan 3,55 (Theodot.); ^c cfr. Lc 1,48 et a.; ^d Ps 88,18.

= STR.BAR 113; FON.TRI 25; ARR.TRI 82.

+ GOAR 639; DMITR 12; JAC.POR 116; DUN 122.

112. 1) Εὐχὴ εἰς τὸ κατασφραγίσαι παιδίον λαμβάνον ὄνομα τῆ ἡ' ἡμέρα τῆς γεννήσεως αὐτοῦ.

πδ' 2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, σοῦ δεόμεθα καὶ σὲ ἱκετεύομεν, σημειωθήτω τὸ φῶς // τοῦ προσώπου σου^b ἐπὶ 84^v τὸν δοῦλόν σου τὸν δε[ῖνα] καὶ σημειωθήτω ὁ σταυρὸς τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ ἐν τῇ καρδίᾳ καὶ τοῖς διαλογισμοῖς αὐτοῦ, εἰς τὸ φυγεῖν τὴν ματαιότητα τοῦ κόσμου καὶ πᾶσαν τὴν πονηρὰν ἐπιβουλήν τοῦ ἐχθροῦ, ἀκολουθεῖν δὲ τοῖς προσταγμασίν σου· καὶ δός, Κύριε, ἀνεξάρνητον μεῖναι τὸ ὄνομά σου τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτόν, συναπτόμενον ἐν καιρῷ εὐθέτῳ τῇ ἀγίᾳ⁷⁶ σου ἐκκλησίᾳ καὶ τελειούμενον διὰ τῶν φρικτῶν μυστηρίων τοῦ Χριστοῦ σου, // ἵνα κατὰ τὰς ἐντολάς σου πολιτευ- 85^f σάμενος καὶ φυλάξας τὴν σφραγίδα ἄθραυστον, τύχη τῆς μακαριότητος τῶν ἐκλεκτῶν σου. Ἐκφῶ<νησις>· Χάριτι καὶ οἰκτιρμοῖς τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ, μεθ' οὗ εὐλογητὸς εἶ.

⁷⁶ Cod. της ἁγίας.

3) Καὶ πληρουμένης τῆς εὐχῆς, σφραγίζει αὐτοῦ τὸ μέτωπον καὶ τὸ στήθος καὶ τὸ στόμα.

^a Dan 9,15 (Theodot.); ^b Ps 4,7.

= CON 389; STR.BAR 114; TRE.EU1 324.

+ GOAR 264; JAC.POR 127; JAC.MES 7.1; PAS 127; THI 108; PAR.G04 151; ROM 142; PAP 87; ZER 121.

113. 1) Εὐχὴ ὅτε εἰσέρχεται παιδίον εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆ μ' ἡμέρα τῆς γεννήσεως αὐτοῦ.

πε' 2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ ἐν τεσσαράκοντα ἡμέραις κατὰ τὸν νόμον εἰς τὸ ἱερὸν ἀνελθὼν μετὰ Μαρίας τῆς ἁγίας μητρός σου καὶ ἐν ταῖς // ἀγκάλαις 85^v τοῦ δικαίου Συμεὼν δεχθεῖς^b, αὔξησον καὶ τὸν δοῦλόν σου τὸν δε[ῖνα] τῇ δυνάμει σου, ἵνα τυχῶν καὶ τοῦ λουτροῦ τῆς ἀφθαρσίας, γενήσεται τέκνον φωτὸς καὶ ἡμέρας^c, καὶ τυχῶν τῆς μερίδος τοῦ κλήρου τῶν ἐκλεκτῶν σου^d, κοινωνῶνς γένηται καὶ τοῦ τιμίου σώματος καὶ αἵματος τοῦ Χριστοῦ σου, φυλαττόμενος τῇ χάριτι τῆς ἁγίας, ὁμοουσί- ου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος. Ἐκφῶ<νησις>· Εἰς δόξαν σὴν καὶ τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ, καὶ τοῦ παναγίου καὶ ἀγαθοῦ καὶ ζωοποιοῦ σου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ⁷⁷. //

⁷⁷ La preghiera è corrotta in buona parte della tradizione manoscritta con confusione costante tra le Persone divine; da parte nostra la editiamo senza emendare il testo, rimandando a PET, 73^{tv} per una soluzione in senso mistologico.

^a Dan 9,15 (Theodot.); ^b cfr. Lc 2, 25-35; ^c 1 Thess 5,5; ^d cfr. Col 1,12.

= CON 390; STR.BAR 115; TRE.EUI 331; ARR.ABE 293.

+ GOAR 267; DMITR-B 19; DMITR 25; JAC.POR 128; JAC.MES 7.2; PAS 128,178; THI 109; PAR.G04 152; ROM 144; PAP 89; ZER 123.

114. 1) *Εὐχὴ εἰς τὸ ποιῆσαι κατηχούμενον.* 86^r
- 2) *Ἀποδύει αὐτὸν καὶ ὑπολύει, καὶ ἴστησιν αὐτὸν κατὰ ἀνατολάς, καὶ ἐμφυσᾷ αὐτῷ γ', καὶ σφραγίζει αὐτοῦ τὸ μέτωπον καὶ τὸ στόμα καὶ τὸ στήθος, καὶ λέγει·*
- πς' 3) *Ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου, Κύριε ὁ Θεὸς τῆς ἀληθείας^a, καὶ τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου σου Πνεύματος, ἐπιτίθημι τὴν χειρὰ μου ἐπὶ τὸν δοῦλόν σου τὸν καταξιωθέντα καταφυγεῖν ἐπὶ τὸ ἅγιον ὄνομά σου^b καὶ ὑπὸ τὴν σκέπην τῶν πτερῶν σου^c διαφυλαχθῆναι. Ἀπόστησον ἀπ' αὐτοῦ τὴν παλαιὰν ἐκείνην πλάνην, καὶ // ἔμπλησον αὐτὸν 86^v*
- τῆς εἰς σὲ πίστεως, ἐλπίδος τε καὶ ἀγάπης, ἵνα γνῶ, ὅτι σὺ μόνος Θεὸς ἀληθινός, καὶ ὁ μονογενής σου Υἱὸς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, καὶ τὸ ἅγιόν σου Πνεῦμα· καὶ δὸς αὐτῷ ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς σου πορεύεσθαι^d καὶ τὰ ἀρεστά σου φυλάξαι, ὅτι ἐὰν ποιῇ αὐτὰ ἄνθρωπος ζήσεται ἐν αὐτοῖς^e· καὶ ἔνγραφον αὐτὸν ἐν βίβλῳ ζωῆς σου^f, καὶ ἔνωσον αὐτὸν τῇ ποιμνῇ τῆς κληρονομίας σου, καὶ δόξασον τὸ ὄνομα τὸ ἅγιόν σου^g ἐν αὐτῷ, καὶ τοῦ ἀγαπητοῦ σου Υἱοῦ^h, // Κυρίου δὲ ἡμῶν Ἰη- 87^r*

σοῦ Χριστοῦ, καὶ τοῦ ζωοποιοῦ Πνεύματος· καὶ ἔστωσαν οἱ ὀφθαλμοί σου ἀτενίζοντες εἰς αὐτὸν ἐν ἐλέει διὰ παντός, καὶ τὰ ὄτα σου τοῦ ἀκούειν τῆς φωνῆς τῆς δεήσεως αὐτοῦⁱ. καὶ εὐφρανον αὐτὸν^j ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτοῦ^k καὶ ἐν παντὶ τῷ γένει αὐτοῦ, ἵνα ἐξομολογήσῃται⁷⁸ σοι^l, προσκυνῶν καὶ δοξάζων τὸ ὄνομά σου τὸ μέγα καὶ ὑψιστον, καὶ αἰνέση σὲ διὰ παντός, πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ^m.

Σὲ γὰρ ὑμνεῖ πᾶσα ἡ δύναμις τῶν οὐρανῶνⁿ, καὶ σοῦ ἐστὶν ἡ δόξα, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ // Υἱ- 87^v

οῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν^o.

^a Cfr. Deut 21,15; ^b cfr. Lc 1,49; ^c Ps 90,4; ^d 2 Par 17,4; ^e Rom 10,5 et a.; ^f Philipp 4,3; ^g Ps 85,12; ^h Mt 3,17 et a.; ⁱ Ps 27,2; ^j cfr. Ps 85,4; ^k Ps 9,17; ^l cfr. Ps 6,6; ^m Ps 22,6; Ps 26,4; ⁿ Dan 8,10 (Theodot.); ^o 4 Mac 18,24.

= CON 390; STR.BAR 116; TRE.EUI 336.

+ GOAR 275; JAC.POR 129; JAC.MES 7.3; PAS 129; PAS.PAN 7; THI 111; PAR.G04 153; ROM 147; PAP 94; ZER 130.

115. 1) *Ἀπορκισμὸς α'.*
- πς' 2) *Ἐπιτιμᾷ σοι Κύριος, διάβολε, ὁ παραγενάμενος εἰς τὸν κόσμον⁷⁹ καὶ κατασκηνώσας ἐν ἀνθρώποις ἵνα τὴν σὴν καθέλη τυραννίδα καὶ τοὺς ἀνθρώπους*

⁷⁸ Cod. εξομολογήσεται.

⁷⁹ Cod. κοσμοσμον.

ἐξέλθῃται, ὃς ἐπὶ ξύλου τὰς ἀντικειμένας δυνάμεις ἐθριάμβευσεν^a, ἡλίου σκοτισθέντος^b καὶ γῆς σαλευομένης, καὶ μνημάτων ἀνοιγομένων καὶ σωμάτων ἁγίων ἀνισταμένων^c. ὃς ἔλυσεν θανάτῳ τὸν θάνατον καὶ κατήργησεν τὸν τὸ κράτος ἔχοντα // τοῦ θανάτου, τοῦτ' ἔστιν σὲ τὸν διάβολον^d. 88^f
 Ὁρκίζω σὲ κατὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ δείξαντος τὸ ξύλον τῆς ζωῆς καὶ τάξαντος τὰ Χερουβὶμ καὶ τὴν φλογίνην ῥομφαίαν τὴν στρεφομένην φρουρεῖν αὐτόν^e. ἐπιτιμήθητι καὶ ἀναχώρησον, πνεῦμα ἀκάθαρτον· κατ' ἐκείνου γὰρ σὲ ὀρκίζω τοῦ περιπατήσαντος ὡς ἐπὶ ξηρᾶς ἐπὶ νῶτα θαλάσσης^f καὶ ἐπιτιμήσαντος^g τῇ λαίλαπι τῶν ἀνέμων^g, οὗ τὸ βλέμμα ξηραίνει ἀβύσσους καὶ ἡ ἀπειλή τῆκει ὄρη. Αὐτὸς γὰρ καὶ νῦν ἐπιτάσσει σοι δι' ἡμῶν φοβήθητι. ἔξελθε καὶ ὑπαναχώρησον // ἀπὸ τῶν πλασμάτων 88^v
 τούτων καὶ μὴ ὑποστρέψῃς, μηδὲ ὑποκρυβῆς εἰς αὐτούς, μηδὲ συναντήσῃς τινὶ αὐτῶν ἢ ἐνεργήσῃς ἢ ἐνραγῆς, μὴ ἐν νυκτὶ ἢ ἐ<ν> ἡμέρᾳ ἢ ὥρᾳ ἢ ἐν μεσημβρίᾳ, ἀλλὰ ἄπελθε εἰς τὸν ἴδιον τάρταρον ἕως τῆς ἡτοιμασμένης μεγάλης ἡμέρας τῆς κρίσεως^h. φοβήθητι τὸν Θεὸν τὸν καθήμενον ἐπὶ θρόνου Χερουβείμ καὶ ἐπιβλέποντα ἀβύσσουςⁱ, ὃν τρέμουσιν ἄγγελοι, ἀρχάγγελοι, θρόνοι, κυριότητες, ἀρχαί, ἐξουσίαι, δυνάμεις^j καὶ τὰ πολυόμματα^k 81^f Χερουβείμ, ὃν τρέμει ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ 89^f

⁸⁰ Cod. ἐπιτιμησαντι.

⁸¹ Cod. πολλυομματα.

καὶ ἡ θάλασσα καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς^k. Ἐξελθε καὶ ἀναχώρησον ἀπὸ τῶν σφραγισθέντων νεολέκτων στρατιωτῶν Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν· κατ' ἐκείνου γὰρ σὲ ὀρκίζω τοῦ περιπατοῦντος ἐπὶ πτερώγων ἀνέμων, τοῦ ποιῶντος τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πῦρ φλέγον^l. ἔξελθε καὶ ἀναχώρησον ἀπὸ τῶν πλασμάτων τούτων σὺν πάσῃ τῇ δυνάμει καὶ τοῖς ἀγγέλοις σου.

Ἔστι δεδόξασται⁸² τὸ ὄνομα // τοῦ Πατρὸς 89^v
 καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ αἰεὶ καί.

^a Cfr. Col 2,15; ^b cfr. Lc 23,45; ^c cfr. Mt 27,51-52; ^d Hebr 2,14; ^e Gen 3,24; ^f cfr. Mt 14,25; ^g Mt 8,26; ^h Jd 6; ⁱ cfr. Dan 3, 54.55; ^j cfr. Col 1,16; ^k 1 Petr 3,22; ^l Ps 145,6; Ps 103, 3-4.

= CON 391; STR.BAR 117; TRE.EU1 338.

+ GOAR 275; JAC.POR 130; JAC.MES 7.4; PAS 130; PAS.PAN 8; THI 112; PAR.G04 154; ROM 147; PAP 95; ZER 131.

116. 1) Ἀπορκισμὸς β'.

πη' 2) Ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος, ὁ φοβερός^a καὶ ἔνδοξος, ὁ ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ἔργοις καὶ τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ ἀκατάληπτος καὶ ἀνεξιχνίαστος ὑπάρχων· αὐτὸς ὁ προορίσας σοι, διάβολε, τῆς αἰωνίου κολάσεως τὴν τιμωρίαν, δι' ἡμῶν τῶν ἀχρείων αὐτοῦ δούλων^b κελεύει σοι καὶ πάσῃ τῇ συνέργῳ σου δυνάμει ἀπο-

⁸² Cod. δεδόξασθαι.

στῆναι ἀπὸ τῶν νεωστὶ σφραγισθέντων ἐπ' ὀνόματι
 τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ^c τοῦ ἀληθινοῦ
 Θεοῦ^d ἡμῶν· ὀρκίζω σε οὖν, πᾶν⁸³ πονηρὸν καὶ
 ἀκάθαρ-//τον καὶ μιαρὸν καὶ βδελυγμένον καὶ 90^f
 ἀλλότριον πνεῦμα, κατὰ τῆς δυνάμεως Ἰησοῦ Χρι-
 στοῦ τοῦ πᾶσαν ἐξουσίαν ἔχοντος ἐν οὐρανῷ καὶ
 ἐπὶ γῆς^e, τοῦ εἰπόντος τῷ κωφῷ καὶ ἀλάλῳ δαίμο-
 νι· ἔξελθε ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου καὶ μηκέτι εἰσέλθης
 εἰς αὐτόν^f. Ἀναχώρησον, γνώρισον τὴν σὴν μα-
 ταίαν δύναμιν τὴν μηδὲ χοίρων ἔχουσιν ἐξουσίαν·
 ὑπομνήσθητι τοῦ ἐπιτάξαντός σοι κατὰ τὴν σὴν
 αἴτησιν εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων εἰσελθεῖν^g.
 Φοβήθητι τὸν Θεὸν οὗ τῷ προστάγ-//ματι ἢ γῆ 90^v
 καθ' ὕδατων ἐστήρικται^h, τὸν κτίσαντα τὸν οὐρα-
 νὸνⁱ καὶ στήσαντα τὰ ὄρη σταθμῶ καὶ τὰς νάπας
 ζυγῶ^j. καὶ θέντα ψάμμον θαλάσσης ὄριον^k καὶ ἐν
 ὕδατι σφοδρῶ τρίβον ἀσφαλῆ^l. τὸν ἀπτόμενον τῶν
 ὀρέων καὶ καπνίζονται^m, τὸν ἀναβαλλόμενον φῶς
 ὡς ἱμάτιον, τὸν ἐκτείνοντα τὸν οὐρανὸν ὡσεὶ
 δέριον, τὸν στεγάζοντα ἐν ὕδασι τὰ ὑπερῶαⁿ αὐ-
 τοῦ, τὸν θεμελιούντα τὴν γῆν ἐπὶ τὴν ἀσφάλειαν
 αὐτῆς, οὐ κλιθήσεται // εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰ- 91^f
 ὠνος^o, τὸν προσκαλούμενον τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης
 καὶ ἐκχέον<τα> αὐτὸ ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς
 γῆς^p. Ἐξελθε καὶ ἀναχώρησον ἀπὸ τῶν πρὸς τὸ
 ἄγιον φῶτισμα εὐτρεπιζομένων. Ὀρκίζω σε κατὰ

⁸³ Cfr. A. JACOB, Un exorcisme inédit du Vat. gr. 1572, OCP 37 (1971), 247-248.

τοῦ σωτηριώδους πάθους τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 Χριστοῦ, καὶ κατὰ τοῦ τιμίου αὐτοῦ σώματος καὶ
 αἵματος, καὶ κατὰ τῆς ἐλεύσεως αὐτοῦ τῆς φοβε-
 ρᾶς· ἦξει γὰρ ἐπὶ τῶν νεφελῶν, ἦξει καὶ οὐ χρο-
 νιεῖ^q κρίνων πᾶσαν τὴν γῆν^r, καὶ σὲ καὶ τὴν
 συνεργόν σου // δύναμιν κολάσει εἰς τὴν γέενναν 91^v
 τοῦ πυρός^s, παραδοὺς εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτε-
 ρον^t, ὅπου ὁ σκώληξ ὁ ἀκοίμητος καὶ τὸ πῦρ οὐ
 σβέννυται^u.

“Ὅτι τὸ κράτος Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, σὺν
 τῷ Πατρὶ {καὶ τῷ Υἱῷ} καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν
 καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν^v.”

^a Deut. 10,17; ^b cfr. Lc 17,10; ^c cfr. 1 Cor 6,11 e
 a.; ^d cfr. 1 Io 5,20; ^e Mt 28,18; ^f Mc 9,25; ^g cfr. Mt
 8,30-32; ^h Ps 135,6; ⁱ cfr. Gen 1,1; ^j Is 40,12; ^k Jer
 5,22; ^l Sap 14,3; ^m Ps 103,32; ⁿ Ps 103,2-3; ^o Ps 103,
 5; ^p Am 5,8; ^q ib. 9,6; ^r Hab 2,3; ^s Hebr 10,37; ^t Gen
 18,25; ^u Ps 81,8; ^v Mt 5,22 et a.; ^w Mt 8,12; ^x Mc 9,
 48; ^y Is 66,24; ^z 4 Mac 18,24.

= CON 392; STR.BAR 118; TRE.EU1 339.

+ GOAR 276; JAC. POR 131; JAC.MES 7.5; PAS 131;
 PAS.PAN 9; THI 113; PAR.G04 155; ROM 148; PAP
 95; ZER 132.

117. 1) Ἀπορκισμὸς γ'.

πθ' 2) Κύριε Σαβαώθ^a, ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραήλ^b, ὁ ἰώμενος⁸⁴
 πᾶσαν νόσον⁸⁵ καὶ πᾶσαν μαλακίαν^c, ἐπίβλεψον
 ἐπὶ τοὺς δούλους σου^d, ἐξεζήτησον, ἐξερεύνησον^e

⁸⁴ Cod. ἰουμενος.

⁸⁵ Cod. νοσον.

καὶ ἀπέλασον ἀπ' αὐτῶν πάντα τὰ // ἐνεργήματα 92^f
 τοῦ διαβόλου· ἐπιτίμησον τοῖς πονηροῖς καὶ ἀκα-
 θάρτοις πνεύμασιν^f καὶ δίωξον αὐτά, καὶ καθάρι-
 σον τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου^g, καὶ τῇ δεξιᾷ σου
 χρησάμενος ἐνεργεῖα σύντριψον τὸν σατανᾶν ὑπὸ
 τοὺς πόδας αὐτῶν ἐν τάχει^h, καὶ δὸς αὐτοῖς νί-
 κας κατ' αὐτοῦ καὶ τῶν ἀκαθάρτων πνευμάτων⁸⁶ⁱ.

Ὅπως τοῦ παρὰ σοῦ ἐλέους τυγχάνοντες⁸⁷
 καταξιωθῶσιν τῶν ἀθανάτων καὶ ἐπουρανίων σου
 μυστηρίων, καὶ δόξαν σοὶ ἀναπέμψωσιν. //

^a Is 1,9; ^b cfr. Gen 33,20; Ex 5,1; ^c Mt 4,23; ^d cfr.
 Ps 24,16; ^e cfr. 1 Petr 1,10; ^f cfr. Mc 1,25.27;
^g cfr. Ps 89,17; Deut 16,15; ^h Rom 16,20; ⁱ cfr. Mc
 6,7.

= CON 394; STR.BAR 119; TRE.EUI 341.

+ GOAR 276; JAC.POR 132; JAC.MBS 7.6; PAS 132;
 PAS.PAN 10; THI 114; PAR.G04 156; ROM 149; PAP
 96; ZER 133.

118. 1) Εὐχὴ μετὰ τὸ ποιῆσαι κατηχούμενον πρὸς τὸν 92^v
 πρὸς ὥραν βαπτιζόμε[νον].

4' 2) Ὁ ὢν, Δέσποτα Κύριε^a, ὁ ποιήσας τὸν ἄνθρωπον
 κατ' εἰκόνα σὴν καὶ ὁμοίωσιν^b καὶ δὸς αὐτῷ ἐξ-
 ουσίαν ζωῆς^c αἰδίου, εἶτα ἐκπεσόντα⁸⁸ διὰ τῆς
 ἁμαρτίας μὴ παριδὼν, ἀλλ' οἰκονομήσας διὰ τῆς

⁸⁶ Cod. πνευπνευματων.

⁸⁷ Cod. τυγχαννωτες.

⁸⁸ Cod. ἐκπεσωτα.

ἐνανθρωπήσεως τοῦ Χριστοῦ σου τὴν σωτηρίαν τοῦ
 κόσμου· αὐτὸς καὶ τὸ πλάσμα σου τοῦτο λυτρωσά-
 μενος ἐκ τῆς δουλείας^d τοῦ ἐχθροῦ πρόσδεξαι εἰς
 τὴν βασιλείαν σου τὴν ἐπουράνιον^e. διάνοιξον
 αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς^f τῆς διανοίας εἰς τὸ ἐναυ-
 γάσαι⁸⁹ αὐτὸ τὸν φωτισμὸν // τοῦ εὐαγγελίου^g 93^f
 σου. Σύνξευξον αὐτοῦ τῇ ζωῇ ἄγγελον φωτεινὸν
 ῥυόμενον αὐτὸν ἀπὸ πάσης ἐπιβουλῆς τοῦ ἀντικει-
 μένου, ἀπὸ συναντήματος πονηροῦ, ἀπὸ δαιμονίου
 μεσημβρινοῦ^{90h}, ἀπὸ φαντασμάτων πονηρῶν.

3) Καὶ ἐμφυσᾷ αὐτῷ γ', καὶ σφραγίζει αὐτοῦ τὸ μέ-
 τωπον καὶ τὸ στόμα καὶ τὸ στήθος, καὶ λέγει:

4) Ἐξέλασον ἀπ' αὐτοῦ πᾶν πονηρὸν καὶ ἀκάθαρτον
 πνεῦμαⁱ κεκρυμμένον⁹¹ καὶ ἐμφωλεῦον αὐτοῦ τῇ
 καρδίᾳ· πνεῦμα πλάνης^j, πνεῦμα πονηρίας, πνεῦμα
 εἰδωλολατρείας καὶ πάσης πλεονεξίας, πνεῦμα
 ψεύδους // καὶ πάσης ἀκαθαρσίας^k τῆς ἐνεργουμέ- 93^v
 νης κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ διαβόλου· καὶ ποί-
 ησον αὐτὸν πρόβατον λογικὸν τῆς ἁγίας ποιμνῆς^l
 τοῦ Χριστοῦ σου, μέλος τίμιον τῆς ἐκκλησίας
 σου, σκευὸς ἡγιασμένον^m, υἶδὸν φωτὸςⁿ καὶ κληρο-
 νόμον τῆς βασιλείας^o σου, ἵνα κατὰ τὰς ἐντολάς
 σου πολιτευσάμενος καὶ φυλάξας τὴν σφραγίδα
 ἄθραυστον καὶ διατηρήσας τὸν χιτῶνα ἀμόλυντον,

⁸⁹ Cod. εναυασε.

⁹⁰ Cod. μεσεμβρινου.

⁹¹ Cod. κεκρυμενον.

τύχη τῆς μακαριότητος τῶν ἐκλεκτῶν σου ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. //

Χάριτι καὶ οἰκτιρμοῖς καὶ φιλανθρωπία τοῦ 94^f
μονογενοῦς σου Υἱοῦ, μεθ' <οὗ> εὐλογητὸς εἶ σὺν
τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ σου Πνεύματι,
νῦν καί.

^a Cfr. Jer 1,6; ^b Gen 1,26; ^c Sap 16,13; ^d cfr. Deut 13,6; ^e 2 Tim 4,18; ^f cfr. Lc 24,45; ^g cfr. 2 Cor 4,4; ^h Ps 90,6; ⁱ cfr. Mt 12,43; ^j 1 Petr 4,5; ^k cfr. Mt 23,27; Eph 5,3; ^l cfr. Io 10,1-16; ^m cfr. 1 Thess 4,4; ⁿ 1 Thess 5,5; ^o Jac 2,5.

= CON 394; STR.BAR 120-121; TRE.EU1 341.

+ GOAR 276; JAC.POR 133-134; JAC.MES 7.7-8; PAS 133-134; PAS.PAN 11-12; THI 115; PAR.G04 157; ROM 150; PAP 96; ZER 133.

- 119.⁹² 1) Καὶ μετὰ τὸ "Ἀμήν", ἀποδομένου καὶ ὑπολυομένου τοῦ βαπτιζομένου, ἀποστρέφει αὐτὸν ὁ ἱερεὺς ἐπὶ δυσμὰς ἄνω τὰς χεῖρας ἔχοντα, καὶ λέγει γ'.
- 2) Ἀποτάσσομαι τῷ Σατανᾶ· καὶ πᾶσιν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ· καὶ πάση τῇ λατρείᾳ αὐτοῦ· καὶ πᾶσιν τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ· καὶ πάση τῇ πομπῇ αὐτοῦ.
- 3) Καὶ ἀποκρίνεται ὁ βαπτιζόμενος ἢ ὁ ἀνάδοχος αὐτοῦ πρὸς ἕκαστον.
- 4) Καὶ πάλιν // ὁ ἱερεὺς γ' ἐρωτᾷ λέγων· Ἀπετάξα- 94^v
σθε τῷ Σατανᾶ;

⁹² Il rito individuale di *apotaxis-syntaxis* qui riportato presenta alcune incertezze tra le forme singolari e plurali che noi abbiamo trascritto integralmente senza correzione.

5) Καὶ ἀποκρίνεται· Ἀπεταξάμεθα.

6) Καὶ λέγει ὁ ἱερεὺς· Ἐμφυσήσατε αὐτῷ.

7) Καὶ στρέφει αὐτὸν ἐπὶ ἀνατολάς, κάτω τὰς χεῖρας ἔχοντας, καὶ λέγει αὐτοῖς γ'.

8) Καὶ συντάσσομαι τῷ Χριστῷ.

9) Καὶ "Πιστεύω εἰς ἓνα Θεὸν Πατέρα παντοκράτορα..." καὶ τὰ ἑξῆς.

10) Καὶ ὅτε εἶπη γ' ὁ ἱερεὺς, πάλιν ἐρωτᾷ αὐτοὺς.

11) Καὶ συνετάξασθε τῷ Χριστῷ;

12) Καὶ ἀποκρίνονται· Συνεταξάμεθα.

13) Καὶ λέγει ὁ ἱερεὺς· Προσκυνήσατε αὐτῷ.

14) Καὶ ποιεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν εὐχὴν ταύτην·

- 4α' 15) Δέσποτα Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, προσκάλεσαι τοὺς //
δούλους σου τούτους πρὸς τὸ ἅγιόν σου φῶτισμα, 95^f
καὶ καταξίωσον αὐτοὺς τῆς μεγάλης σου ταύτης
χάριτος τοῦ ἁγίου σου βαπτίσματος· ἀπόλουσον
αὐτῶ<ν> τὴν παλαιότητα, καὶ ἀναγέννησον αὐτοὺς
εἰς τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, καὶ πλήρωσον αὐτοὺς
τῆς τοῦ ἁγίου σου Πνεύματος δυνάμεως^b εἰς ἔνω-
σιν τοῦ Χριστοῦ σου, ἵνα μηκέτι τέκνα σώματος^c
ᾤσιν, ἀλλὰ τέκνα τῆς σῆς βασιλείας^d.

Εὐδοκία καὶ χάριτι τοῦ μονογενοῦς σου
Υἱοῦ, μεθ' <οὗ> εὐλογητὸς εἶ σὺν τῷ παναγίῳ καὶ
ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ σου Πνεύματι, νῦν. //

^a Dan 9,15; ^b cfr. Lc 4,14; Rom 15,13; ^c cfr. Rom 9,8; ^d cfr. Mt 8,12.

= CON 396; STR.BAR 122-123; TRE.EU1 346; ARR.REN 395.

+ GOAR 278; JAC.POR 136; JAC.MES 7.10; PAS 138;

PAS.PAN 14; THI 118; PAR.G04 158; ROM 151; PAP 98; ZER 135 (cfr. n. 144.13).

120. 1) Διακρονικὰ] τοῦ ἁγίου Σαββάτου εἰς τὸ βαπτίσαι. 95^v
 2) Ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.
 3) Ὑπὲρ τῆς ἄνωθεν εἰρήνης καὶ σωτηρίας τῶν ψυχῶν ἡμῶν^a, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.
 4) Ὑπὲρ τοῦ ἁγίου οἴκου τούτου.
 5) Ὑπὲρ τοῦ ἁγιασθῆναι τὰ ὕδατα ταῦτα τῇ ἐπιφοιτήσει καὶ ἐνεργείᾳ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, δεηθῶμεν.
 6) Ὑπὲρ τοῦ καταπέμψαι ἐπ' αὐτὰ Κύριον τὴν χάριν τῆς ἀπολυτρώσεως, τὴν εὐλογίαν τοῦ Ἰορδάνου, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.
 7) Ὑπὲρ τοῦ εὐλογηθῆναι τὰ ὕδατα ταῦτα τῇ ἐπιφοιτήσει τοῦ ἁγίου Πνεύματος, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.
 8) Ὑπὲρ τοῦ εὐλογηθῆναι αὐτὰ ὡς τὰ Ἰορδάνου ῥεῖθρα, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν. //
 9) Ὑπὲρ τοῦ καταφοιτῆσαι ἐν τοῖς ὕδασι τούτοις 96^f τὴν καθαρτικὴν τῆς ὑπερουσίου Τριάδος εὐεργεσίαν, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.
 10) Ὑπὲρ τοῦ πᾶσαν ἐν αὐτοῖς τοῦ ψυχοκτόνου πολεμίου τὴν δύναμιν βυθισθῆναι, τοῦ Κυρίου δεηθῶμε<ν>.
 11) Ὑπὲρ τοῦ γενέσθαι αὐτὰ πρὸς καθαρισμόν ψυχῶν καὶ σωμάτων πᾶσιν τοῖς ἄρρομένοις καὶ μεταλαμβάνουσιν ἐξ αὐτῶν⁹³, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν>.

⁹³ Cod. αὐτου.

- 12) Ὑπὲρ τοῦ ἀναδειχθῆναι τοὺς ἐν αὐτοῖς⁹⁴ βαπτιζομένους ὡς τοὺς φωστῆρας τοῦ οὐρανοῦ, μὴ ἔχοντας σπίλον ἢ ῥυτίδα^b, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν>.
 13) Ὑπὲρ τοῦ ῥυθῆναι ἡ<μᾶ>⁹⁵. //

^a Cfr. 1 Petr 1,9; ^b Eph 5,27.

121. 1) Εὐχὴ ἦν ποιεῖ ὁ ἱερεὺς μέλλον βαπτίζειν. 96^v
 2) Ποιοῦντος τοῦ διακόνου εὐχὴν, ἐπεύχεται⁹⁶ ὁ ἱερεὺς καθ' ἑαυτὸν] λέγων.
 4β' 3) Ὁ εὐσπλαχνος καὶ ἐλεήμων Θεός^a, ὁ ἐτάζων καρδίας καὶ νεφρούς^b, καὶ τὰ ἐγκρύφια τῶν ἀνθρώπων ἐπιστάμενος^c. οὐ γάρ ἐστιν πρᾶγμα ἀφανὲς ἐνώπιόν σου^d, ἀλλὰ πάντα γυμνὰ καὶ τετραηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς σου· ὁ γινώσκων καὶ τὰ κατ' ἐμέ, μὴ βδελύξη με, μηδὲ τὸ πρόσωπόν σου ἀποστρέψῃς ἀπ' ἐμοῦ^e, ἀλλὰ παρένεγκέ μου τὰ παραπτώματα καὶ ἐν τῇ ὥρᾳ ταύτῃ, ὁ παρορῶν ἀνθρώπων ἀμαρτήματα εἰς μετάνοιαν^f, καὶ ἀπόπλυνόν μου τὸν ῥύπον τοῦ // σώματος καὶ τὸν σπίλον τῆς ψυχῆς, καὶ ὅλον 97^f με ἁγιάσον ὁλοτελεῖ^g τῇ δυνάμει σου τῇ ἀοράτῳ καὶ πνευματικῇ δεξιᾷ, ἵνα μὴ ἐλευθερίαν ἄλλοις ἐπαγγελόμενος^h καὶ ταύτην παρέχων πίστει τῇ ἡρητημένη τῆς σῆς ἀπάτου φιλανθρωπίας, αὐτὸς ὡς δοῦλος ἀμαρτίαςⁱ ἀδόκιμος γίνωμαι^j. Μή, Δέσπο-

⁹⁴ Cod. αὐτῶ.

⁹⁵ Foro dello spazio di due lettere.

⁹⁶ Cod. επεπευχεται.

τα, ὁ μόνος ἀγαθὸς καὶ φιλόανθρωπος, μὴ ἀποστρα-
φείην τεταπεινωμένος, κατασχυμμένος^k, ἀλλ' ἐξα-
πόστειλόν μοι δύναμιν ἐξ ὕψους^l, καὶ ἐνίσχυσόν
με πρὸς τὴν διακονίαν τοῦ προκειμένου σου //
μυστηρίου τοῦ μεγάλου καὶ ἐπουρανίου· καὶ μόρ- 97^v
φωσόν σου τὸν Χριστὸν^m ἐν τοῖς μέλλουσιν ἀνα-
γεννᾶσθαι διὰ τῆς ἐμῆς ἐλεεινότητος, καὶ οἰκο-
δόμησον αὐτοὺς ἐν τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ
προφητῶνⁿ καὶ μὴ καθέλης, καὶ φύτευσον αὐτοὺς
φύτευμα ἀληθείας ἐν τῇ ἀγίᾳ σου καθολικῇ καὶ
ἀποστολικῇ ἐκκλησίᾳ καὶ μὴ ἐκτίλης, ὅπως, προ-
κοπτόντων αὐτῶν ἐν εὐσεβείᾳ, δοξάζηται καὶ δι'
αὐτῶν τὸ πανάγιον ὄνομά σου, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ
Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νῦν. //

4) Δεῖ εἰδέναι, ὅτι οὐδὲ ταῦτα ἐπὶ τέλους ἐκφω- 98^f
<νεῖ> ὁ ἱερεὺς, ἀλλὰ καὶ τὸ "Ἀμήν" καθ' ἑαυτὸν
λέγει.

^aCfr. Ex 34,6; ^bPs 7,10; ^ccfr. Job 7,20; Ps 43,22;
^dHebr 4,13; ^eTob 3,6; Ps 26,9; Ps 101,3; Ps 142,7;
^fSap 11,23; ^g1 Thess 5,23; ^h2 Petr 2,19; ⁱIo 8,34;
Rom 6,17; ^j1 Cor 9,27; ^kPs 73,21; ^lcfr. Lc 24,49;
^mGal 4,19; ⁿEph 2,20.

= CON 398; STR.BAR 125; TRE.EU1 352.

+ GOAR 288; JAC.POR 138; JAC.MES 7.12; PAS 139;
PAS.PAN 16; THI 121; PAR.G04 160; ROM 153; PAP
99; ZER 137.

122. 1) Μετὰ δὲ τὸ πληρῶσαι τὰ διακονικὰ τὸν διάκονον,
ὁ ἱερεὺς ἐκφω<νεῖ> λέγων·

4γ' 2) Μέγας εἶ, Κύριε^a, καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου^b,
καὶ οὐδεὶς λόγος ἐξαρκέσει πρὸς ὕμνον τῶν θαυ-
μασίων σου· σὺ γὰρ βουλήσει ἐξ οὐκ ὄντων εἰς τὸ
εἶναι παραγαγὼν τὰ σύμπαντα^c, τῷ σῶ κράτει συν-
έχεις τὴν κτίσιν, καὶ τῇ σῆ προνοίᾳ διοικεῖς
τὸν κόσμον. Σὺ ἐκ τεσσάρων στοιχείων τὴν κτίσιν
συνήρμησας, τέτρασιν καιροῖς τὸν κύκλον // τοῦ 98^v
ἐνιαυτοῦ ἐστεφάνωσας^d. Σὲ τρέμουσιν αἱ νοεραὶ
πᾶσαι δυνάμεις, σὲ ὕμνεῖ ἥλιος, σὲ δοξολογεῖ
σελήνη, σοὶ ἐντυγχάνει⁹⁷ τὰ ἄστρα^e, σοὶ ὑπακού-
ει τὸ φῶς, σὲ φρίσσουσιν ἄβυσσοι, σοὶ δουλεύου-
σιν αἱ πηγαί. Σὺ ἐξέτεινας τὸν οὐρανὸν ὥσει
δέρριν^f. σὺ ἐστερέωσας τὴν γῆν ἐπὶ τῶν ὑδάτων^g.
σὺ περιετείχισας τὴν θάλασσαν ψάμμω· σὺ πρὸς
ἀναπνοᾶς τὸν ἀέρα ἐξέχεας. Ἀγγελικαὶ δυνάμεις
σοὶ λειτουργοῦσιν· οἱ τῶν ἀρχαγγέλων χοροὶ σὲ 99^f
προσκυνοῦσιν // τὰ πολυόμματα⁹⁸ Χερουβείμ καὶ
τὰ ἐξαπτέρυγα Σεραφεῖμ κύκλω ἐστῶτα^h καὶ περι-
ἵπτάμενα, φόβω τῆς ἀπροσίτου σου δόξης⁹⁹ κατα-
καλύπτεται. Σὺ γὰρ Θεὸς ὢν ἀπερίγραπτος, ἀναρ-
χὸς τε καὶ ἀνέκφραστος, ἦλθες ἐπὶ τῆς γῆς μορ-
φὴν δούλου λαβὼν, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενάμε-
νοςⁱ. οὐ γὰρ ἔφερες, Δέσποτα, διὰ σπλάγχνα ἐλέ-
ους^j σου θεάσασθαι ὑπὸ τοῦ διαβόλου τυραννοῦμε-

⁹⁷Cod. ἐγτυγχάνη.

⁹⁸Cod. πολλουομματα.

⁹⁹Cod. τη ἀπροσιτω σου δόξη, corretto da 131.1, f. 114^f.

νον τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ἦλθες καὶ ἔσω-
 σας ἡμᾶς^k. Ὁμολογοῦμεν τὴν χάριν, κηρύττο-
 μεν¹⁰⁰ // τὸν ἔλεον, οὐ κρύπτομεν τὴν εὐεργεσί- 99^v
 αν. Τὰς τῆς φύσεως ἡμῶν γονὰς ἠλευθέρωσας, παρ-
 θενικὴν ἡγίασας μήτραν τῷ τόκῳ σου· πᾶσα ἡ κτί-
 σις ὑμνησεν σὲ ἐπιφανέντα^l. Σὺ γάρ, ὁ Θεὸς
 ἡμῶν, ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθησας καὶ τοῖς ἀνθρώποις συν-
 ανεστράφης^m. σὺ καὶ τὰ Ἰορδάνεια ῥεῖθρα ἡγί-
 ασας, οὐρανόθεν καταπέμφας τὸ ἅγιόν σου Πνεῦμα,
 καὶ τὰς κεφαλὰς τῶν ἐκεῖσε ἐμφωλευόντων συνέ-
 τριψας δρακόντωνⁿ. Αὐτὸς οὖν, φιλόνηρωπε Βασι-
 λεῦ, πάρεσο καὶ νῦν // διὰ τῆς ἐπιφοιτήσεως τοῦ 100^f
 ἁγίου σου Πνεύματος, καὶ ἁγίασον τὸ ὕδωρ τοῦτο,
 καὶ δὸς αὐτῷ τὴν χάριν τῆς ἀπολυτρώσεως, τὴν
 εὐλογίαν τοῦ Ἰορδάνου· ποιήσον αὐτὸ ἀφθαρσίας
 πηγὴν, ἁγιασμοῦ δῶρον, ἁμαρτημάτων λυτήριον,
 νοσημάτων ἀλεξητήριον, δαίμοσιν ὀλέθριον, ταῖς
 ἐναντίαις δυνάμεσιν ἀπρόσιτον, ἀγγελικῆς ἰσχύος
 πεπληρωμένον.

Φυγέτωσαν ἀπ' αὐτοῦ πάντες οἱ ἐπιβουλεύ-
 οντες τῷ πλάσματί σου, // ὅτι τὸ ὄνομά σου, Κύ- 100^v
 ριε, ἐπεκαλεσάμην^o τὸ θαυμαστὸν καὶ ἔνδοξον καὶ
 φοβερόν^p τοῖς ὑπεναντίοις.

3) Καὶ ἐνφυσᾷ εἰς τὸ ὕδωρ γ' καὶ σφραγίζει τῷ δα-
 κτύλῳ αὐτοῦ¹⁰¹ γ', καὶ λέγει·

4) Συντριβήτωσαν ὑπὸ τὴν σημείωσιν τοῦ τύπου τοῦ

¹⁰⁰ Le ultime due lettere si leggono soltanto con la lam-
 pada Wood.

σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ σου πᾶσαι αἱ <ἐ>ναντίαι δυ-
 νάμεις.

Ἐποχωρησάτωσαν ἡμῖν πάντα τὰ ἐναέρια καὶ
 ἀφανῆ εἶδωλα, καὶ μὴ ὑποκρυβήτω τῷ ὕδατι τούτῳ
 δαιμόνιον σκοτεινόν, μηδὲ συνκαταβήτω τῷ βαπτι-
 ζομένῳ // δεόμεθά σου, Κύριε, πνεῦμα πονηρόν, 101^f
 σκότῳσιν λογισμῶν καὶ ταραχὴν διανοίας ἐπάγον,
 ἀλλὰ σύ, Δέσποτα τῶν ἀπάντων^q, ἀνάδειξον τὸ
 ὕδωρ τοῦτο ὕδωρ ἀναπαύσεως, ὕδωρ ἀπολυτρώσεως,
 ὕδωρ ἁγιασμοῦ, καθαρισμὸν¹⁰² μολυσμοῦ σαρκὸς
 καὶ πνεύματος^r, ἄνεσιν δεσμῶν, ἄφεσιν παραπτω-
 μάτων^s, φωτισμὸν ψυχῶν, λουτρὸν παλιγγενεσίας^t,
 υἰοθεσίας χάρισμα^u, ἔνδυμα ἀφθαρσίας, ἀνακαινι-
 σμὸν πνεύματος, πηγὴν ζωῆς^v. // Σὺ γάρ εἶπας, 101^v
 Κύριε, λούσασθε, καθαροὶ γίνεσθε, ἀφέλετε¹⁰³
 τὰς πονηρίας ἀπὸ τῶν ψυχῶν ἡμῶν^w. Σὺ ἐχαρίσω
 ἡμῖν τὴν ἄνωθεν ἀναγέννησιν δι' ὕδατος καὶ πνεύ-
 ματος^x. Ἐπιφάνηθι, Κύριε, τῷ ὕδατι τούτῳ, καὶ
 δὸς μεταποιηθῆναι τοὺς ἐν αὐτῷ βαπτιζομένους
 εἰς τὸ ἀποθέσθαι μὲν τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν
 φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης^y, ἐν-
 δύσασθαι δὲ τὸν νέον τὸν ἀνακαινούμενον κατ'
 εἰκόνα σου // τοῦ κτίσαντος αὐτόν^z, ἵνα οἱ γε- 102^f
 νόμοι σὺνφυτοι τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου^{aa} τοῦ
 μονογενοῦς σου Υἱοῦ δ<ι>ὰ τοῦ βαπτίσματος, κοι-

¹⁰² Cod. e S959, 91^v καθαρισμοῦ, lezione corretta da
 S957, 15^f; PET, 84^f; G07, 54^f; G10, 48^f; S958, 68^v; G06,
 BOD, 77^v; G01, 56^v.

λασθαι, corretto secondo la citazione biblica.

ωνοὶ καὶ τῆς ἀναστάσεως γίνονται· καὶ φυλάξαν-
τες τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου σου Πνεύματος^{bb} καὶ
αὐξήσαντες τὴν παρακαταθήκην τῆς χάριτος^{cc}, δέ-
ξονται τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως^{dd} καὶ συνκα-
ταριθμηθῶσιν τοῖς πρωτοτόκοις τοῖς ἀπογεγραμμέ-
νοις ἐν οὐρανῷ^{ee}.

Ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ // τῷ Κυρίῳ ἡμῶν^{ff}, 102^v
μεθ' οὗ σοὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, σὺν τῷ παναγίῳ
καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ σου Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ
καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας^{gg}.

^aCfr. Jdt 16,13; ^bSir 11,4; ^ccfr. Sap 1,14; ^dcfr. Ps 64,12; ^ecfr. Ps 148,3; ^fPs 103,2; ^gPs 135,6; ^hIs 6,2; ⁱPhilipp 2,7; ^jLc 1,78; ^kMt 18,11; ^lLc 19,10; ^mcfr. Tit 2,11; ⁿib. 3,4; ^oBar 3,38; ^pPs 73,13; ^qThren 3,55; ^rPs 8,2,10; ^sPs 110,9; ^tcfr. Is 24,15; ^uJob 5,8; ^vSap 8,3; ^w2 Cor 7,1; ^xEph 1,7; ^yTit 3,5; ^zcfr. Rom 8,15; ^{aa}Ps 35,10; ^{bb}Is 1,16; ^{cc}cfr. Io 3,3,5; ^{dd}Eph 4,22; ^{ee}Col 3,10; ^{ff}Rom 6,5; ^{gg}Act 10,45; ^{hh}cfr. 2 Petr 3,18; ⁱⁱPhilipp 3,14; ^{jj}Hebr 12,23; ^{kk}Rom 8,39; ^{ll}4 Mac 18, 24.

= CON 399; STR.BAR 126-127; TRE.EU1 354; ARR.IL1 78 (partim).

+ GOAR 288; JAC.POR 139-140; JAC.MES 7.12-13; PAS 140-142; PAS.PAN 18-19; PAR.G04 161; ROM 154; PAP 100; ZER 139 (cfr. n. 131.1).

123. 1) Καὶ μετὰ τὸ "Ἀμήν",
2) λέγει ὁ ἱερεὺς· Εἰρήνη πᾶσιν.
3) Ὁ διάκονος· Τὰς κεφαλὰς ἡμῶν τῷ Κυρίῳ κλίνω-
<μεν>.
4) Ὁ ἱερεὺς κλίνει τὴν κεφαλὴν εἰς τὸ ἄγγεῖον τοῦ
ἐλαίου βασταζόμενον ὑπὸ τοῦ διακόνου, καὶ ἐμψυ-

σᾶ αὐτῷ γ' καὶ σφραγίζει, καὶ λέγει·

- 4δ' 5) Δέσποτα Κύριε ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν^a, ὁ τοῖς
ἐν τῇ κιβωτῷ τοῦ Νῶε περιστερὰν ἀποστείλας,
κάρφος ἐλαίας ἔχουσαν ἐπὶ τοῦ στόματος αὐτῆς^b,
καταλλαγῆς σύμβολον¹⁰⁴ σωτηρίας τε τῆς ἀπὸ //
τοῦ κατακλυσμοῦ, καὶ τῆς χάριτος μυστήριον 103^f
δι' ἐκείνων προτυπώσας¹⁰⁵, ὁ καὶ {τὸ} τῆς ἐλαί-
ας τὸν καρπὸν εἰς ἀποπλήρωσιν τῶν ἁγίων σου μυ-
στηρίων χορηγήσας, ὁ δι' αὐτοῦ καὶ τοὺς ἐν νόμῳ
Πνεύματος ἁγίου πληρώσας^c, καὶ τοὺς ἐν τῇ χάρι-
τι τελειῶν, αὐτὸς εὐλόγησον καὶ τοῦτο τὸ ἔλαιον
τῆς δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ καὶ ἐποφοιτήσει τοῦ
ἁγίου σου Πνεύματος, ὥστε γενέσθαι αὐτὸ χρῆσμα
ἀφθαρσίας, ὄπλον δικαιοσύνης^d, ἀνακαινισμόν ψυ-
χῆς // καὶ σώματος, πάσης διαβολικῆς ἐνεργείας 103^v
τρόπαιον, εἰς ἀπαλλαγὴν παντὸς κακοῦ τοῖς χρι-
σθέναις πίστει, καὶ μεταλαμβάνουσιν ἐξ αὐτοῦ εἰς
δόξαν σὴν καὶ τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ, καὶ τοῦ
ἁγίου καὶ ἀγαθοῦ καὶ ζωοποιοῦ σου Πνεύματος,
νῦν καί.

^aCfr. Ex 3,15; Dan 3,52; ^bGen 8,11; ^ccfr. Eph 5,18; ^dRom 6,13; 2 Cor 6,7.

= CON 402; STR.BAR 128; TRE.EU1 357.

+ GOAR 289; JAC.POR 141; JAC.MES 7.15; PAS 143; PAS.PAN 19; THI 123; PAR.G04 162; ROM 156; PAP 102; ZER 140.

¹⁰⁴Cod. συμβουλον.

¹⁰⁵Cod. προετοιπόσας; la lezione corretta si trova, p. es., in PET, 85^v; MOS, 50^f; S959, 92^v; G01, 57^f.

124. 1) Καὶ μετὰ τὸ "Ἀμήν",
 2) ὁ διάκονος λέγει· Πρόσχωμεν.
 3) Καὶ λαμβάνει ὁ ἱερεὺς τὸ τρυβλίον τοῦ ἁγίου
 ἐλαίου, καὶ ποιεῖ ἐξ αὐτοῦ εἰς τὸ ὕδωρ σταυροὺς
 γ' ψάλλον τὸ "Ἀλληλούϊα" σὺν τῷ ὄχλῳ γ', καὶ
 μετὰ τοῦτο ἀποτίθεται τὸ τρυβλίον <καὶ ἐκφω-
 νεῖ·¹⁰⁶ //
 4) Εὐλογητὸς ὁ Θεός^a ὁ φωτίζων καὶ ἁγιάζων πάντα ^{104f}
 ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον^b, νῦν καὶ ἀεὶ
 καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν^c.
 5) Καὶ προσφέρεται ὁ βαπτιζόμενος, καὶ λαμβάνει¹⁰⁷
 ὁ ἱερεὺς ἐκ τοῦ ἁγίου ἐλαίου τῷ δακτύλῳ αὐτοῦ,
 καὶ ποιεῖ σταυροῦ τύπον ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ τοῦ
 στήθους καὶ τῶν μεταφρένων τοῦ βαπτιζομένου,
 καὶ λέγει·
 6) Χρίεται ὁ δεῖνα ἔλαιον ἀγαλλιάσεως^d, εἰς τὸ
 ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου
 Πνεύματος.
 7) Καὶ τότε ὑπὸ τοῦ διακόνου χρίεται ὅλον τὸ σῶμα.
 8) Καὶ μετὰ τοῦτο βαπτίζεται ὑπὸ τοῦ ἱερέω[ς] λέ-
 γοντ[ος].
 9) Βαπτίζεται ὁ δεῖνα εἰς τὸ ὄνομα.
 10) Καὶ μετὰ τὸ βαπτισθῆναι, λέγει ὁ ψάλτης· Μακά-
 ριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι (Ps. 31,1a). //

^a Cfr. Ps 67, 19-20; ^b Io 1,9; ^c 4 Mac 18,24; ^d Ps 44,
8.

= CON 403; STR.BAR 129-130; TRE.EU1 358.

+ GOAR 290; JAC.POR 142; JAC.MES 7.16; PAS 144;
 PAS.PAN 20; PAR.G04 163; ROM 156; PAP 102; ZER
 141.

125. 1) Καὶ μετὰ τοῦτο, ποιοῦντ[ος] τοῦ διακόνου εὐ- ^{104v}
 χήν, ἐπεύχεται ὁ ἱερεὺς τὴν εὐχήν ταύτην·
 2) Εὐλογητὸς εἶ, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ^a, ἡ
 πηγὴ τῶν ἀγαθῶν, ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης^b, ὁ
 λάμπας τοῖς ἐν σκοτει φῶς^c σωτηρίας διὰ τῆς
 ἐπιφανείας τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ καὶ Θεοῦ
 ἡμῶν, καὶ χαρισάμενος ἡμῖν τοῖς ἀναξίοις τὴν
 μακαρίαν κάθαρσιν ἐν τῷ ἁγίῳ ὕδατι τούτῳ καὶ
 τὸν θεῖον ἁγιασμόν ἐν τῷ ζῶοποιῷ χρίσματι· ὁ
 καὶ νῦν εὐδοκήσας ἀναγεννησαι τοὺς δούλους σου
 τοὺς νεοφωτίστους // δι' ὕδατος καὶ πνεύματος^d, ^{105f}
 καὶ τὴν τῶν ἐκουσίων καὶ ἀκουσίων ἁμαρτημάτων
 ἄφεσιν^e αὐτοῖς δωρησάμενος· αὐτὸς οὖν, Δέσποτα
 πολυεύσπλαχνε¹⁰⁸, χάρισαι αὐτοῖς καὶ τὴν σφρα-
 γῖδα τῆς δωρεᾶς τοῦ ἁγίου καὶ παντοδυνάμου καὶ
 προσκυνητοῦ σου Πνεύματος, καὶ τὴν μετάληψιν
 τοῦ ἁγίου σώματος καὶ τοῦ τιμίου αἵματος τοῦ
 Χριστοῦ σου. Φύλαξον αὐτοὺς ἐν τῷ ἁγιασμῷ, βε-
 βαίωσον ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει, ῥύσαι ἀπὸ τοῦ
 πονηροῦ^f καὶ πάντων αὐτοῦ τῶν // ἐπιτηδευμάτων, ^{105v}
 καὶ τῷ σωτηρίῳ σου φόβῳ ἐν ἀγνεΐᾳ καὶ δικαιο-
 σύνη τὰς ψυχὰς αὐτῶν διατήρησον, ἵνα ἐν παντὶ
 ἔργῳ καὶ λόγῳ εὐαρεστοῦντές σοι, υἱοὶ καὶ κλη-

¹⁰⁸ Cod. πολλυεύσπλαχνε.

¹⁰⁶ Supplito secondo PET, 86^r; S956; G07, 55^v; G10, 49^r;
 S959, 93^r; S961, 66^r; S962, 119^r.

¹⁰⁷ ...

ρονόμοι^g τῆς ἐπουρανίου σου γένωνται βασιλεί-
ας^h.

“Ὅτι σὺ εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν, Θεὸς τοῦ ἐλεεῖν
καὶ σφῆξιν, καὶ σοὶ τὴν δόξ<αν> ἀναπέμπομεν,
τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ.

3) Καὶ μετὰ τὴν εὐχὴν ταύτην λέγει: “Ὅσοι εἰς Χρι-
στὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε (Gal. 3,
27).

4) Καὶ χρίει ὁ ἱερεὺς τοὺς βαπτισθέντας τὸ ἅγιον
μύρον ποιῶν σταυροῦ τύπον ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ
τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῶν μυκτῆρων καὶ τοῦ στόματος
// καὶ τῶν δύο ὠτων, λέγων.

106^r

5) Σφραγὶς δωρεᾶς Πνεύματος ἁγίου.

6) Καὶ ἀπάρχεται λέγων.

7) Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι καὶ ὧν ἐπεκαλύ-
φθησαν αἱ ἁμαρτίαι (Ps. 31,1).

8) Καὶ εἰσέρχεται ὁ ἱερεὺς μετὰ τῶν νεοφωτίστων
εἰς τὴν εἴσοδον, καὶ γίνεται ἡ θεία λειτουργία.

^aPs 118,12; ^{cfr.} Gen 9,26 et a.; ^bMal 3,20; ^cMt 4,
16; ^dIo 3,5; ^eCol 1,14; ^fMt 6,13; ^gGal 4,7; ^h2 Tim
4,18; Jac 2,5.

= CON 404; STR.BAR 131-132; TRE.EU1 363; ARR.
IL2/5 81.

+ GOAR 290; JAC.POR 144; JAC.MES 7.20; PAS 146;
PAS.PAN 23; THI 124; PAR.G04 164; ROM 157; PAP
103; ZER 142.

126. 1) Εὐχὴ εἰς τὸ ἀπόλουτρον.

45' 2) Ὁ λύτρωσιν ἁμαρτιῶν διὰ τοῦ ἁγίου σου βαπτί-
σματος τοῖς δούλοις σου δωρησάμενος καὶ ἀνακαί-
νησιν ζωῆς αὐτοῖς χαρισάμενος· αὐτός, Δέσποτα
Κύριε, τὸν φωτισμὸν τοῦ προσώπου σου ἐν τῇ καρ-
δίᾳ αὐτῶν ἐναυγάσειν¹⁰⁹ διὰ παντὸς εὐδόκησον^a,
τὸν θυρεὸν // τῆς πίστεως^b αὐτῶν κατὰ τοῦ ἀντι- 106^v
πάλου ἐπὶ τῇ σῆ πέτρᾳ θεμελίωσον· τὸ ἔνδυμα τῆς
ἀφθαρσίας^c παντὸς ῥύπου ἁμαρτημάτων ἀμόλυντον
διατήρησον, καὶ τὴν πνευματικὴν σφραγίδα ἐν τῇ
ἡμέρᾳ τῆς φοβεραῆς σου κρίσεως ἀνεξάλειπτον δια-
φύλαξον, ἕλωσ αὐτοῖς τε καὶ ἡμῖν γινόμενος^d
κατὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρῶν σου^e.

“Ὅτι ἠυλόγηται καὶ δεδόξασται¹¹⁰ τὸ πάν-
τιμον καὶ μεγαλοπρεπὲς ὄνομά σου, τοῦ Πατρὸς
καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος.

^aPs 43,4; ^bEph 6,16; ^ccfr. 1 Cor 15,53; ^dcfr. Deut
21, 8; ^ePs 50,3 et a.

= CON 406; STR.BAR 133; TRE.EU1 372; ARR.ABL 39.

+ GOAR 303; DMITR 79; TRE.EU1 371; JAC.MES 8.1;
PAS 151; PAS.PAN 23; THI 125; PAR.G04 167; ROM
159; PAP 105; ZER 144.

¹⁰⁹ Cod. εναυγάσειν.

¹¹⁰ Cod. δεδοξασθ<αι>.

127. 1) Διακονικὰ εἰς τὸν ἁγιασμὸν τῶν ἁγίων Θεοφαν[ί]-
ων¹¹¹.
- 2) Εἴπωμεν πάντες· Κύριε ἐλέησον^a.
- 3) Ὁ Θεὸς ὁ Πατὴρ ὁ παντοκράτωρ, // ὁ πρὶν γενέ- 107^f
σεως ἐπιστάμενος <τὰ πάντα>¹¹² καὶ ἐκ τοῦ μὴ
ὄντος εἰς τὸ εἶναι καλέσας^b, δεόμεθ<α>.
- 4) Ὁ τοὺς οὐρανοὺς ἐκτείνας καὶ τὴν γῆν ἐπὶ ὑδά-
των^c θεμελιώσας, δεόμεθ<α>.
- 5) Ὁ παράδεισον φυτεύσας ἐν Ἐδέμ κατὰ ἀνατολὰς^d
καὶ τετράρρυτον πηγὴν πηγάσας ἐν αὐτῷ, δεόμε-
θ<α>.
- 6) Ὁ τὴν ποιμνη<ν> τοῦ πατριάρχ<ου> Ἰακώβ¹¹³
ῥάβδω καὶ ὕδατι εὐλογήσας καὶ πληθύνας^e, δεόμε-
θ<α>.
- 7) Ὁ διὰ Ἡλιοῦ τοῦ Θεοβίτου διὰ τοῦ τρισαίου
τῆς ἐκχύσεως τῶν ὑδάτων^f τὴν τρισυπόστατον τῆς
μῆς θεότητος ἡμῖν ἀναδείξας, δεόμεθ<α>.
- 8) Ὁ διὰ Ἡσαίου τοῦ προφήτου εἰρηκ(στ)ῶς ἡμῖν·
Ἄντλήσατε ὕδωρ μετ' εὐφροσύνης // ἐκ τῶν πηγῶν 107^v

¹¹¹In margine un' altra mano aggiunge: Τρωπ(αριον) εἰς
τ(ον) ἀγι/<α>σμον ἡχ(ος) πλ(αγιος) δ' / προς την φω/νην
τοῦ βοώντος / (...) δοξάζη καὶ λε<γει> / <Ἐ>βωα Ἰω(αν-
νης) προς / τον δεσπότην / <σοι> κλινουσιν γο/<νου>. Με-
τ(α) τουτ(ο) λεγ<ει> / πρ(ο)κει(μενον), ἡχ(ος) γ'· Κ(υ-
ριο)ς φωτισμός μου. Στιχ(ος)· Κ(υριο)ς ὑπερασπιστῆς τῆς
ζωῆς μου (...) (Ps. 26, 1a.1b) / και μετ(α) τουτ(ο) λε-
γ<ει> προφ(ι)τειας Ἰσαῆου γ' καὶ ὁ απο(στολος) καὶ το
εὐαγγ(ελιον) / και ηθουτ(ως) τα διακονικ(α).

¹¹²Cfr. G04, 69^v; G07, 60^f (PAS 155.10); V1833, 59^v;
G10, 56^f; G06, 39^f; V1872, 114^v; V1554, 61^v.

¹¹³Cod. Ἰαϊακῶβ.

- τοῦ σωτηρίου^g, δεόμεθ<α>.
- 9) Ὁ τῷ προδρομῷ Ἰωάννη ὑποκλίνας τὴν ἄχραντόν
σου κορυφὴν καὶ ἐν ῥεῖθροις Ἰορδάνου βαπτι-
σθεῖς, δεόμεθ<α>.
- 10) Ὁν ἡ θάλασσα εἶδεν καὶ ἔφυγεν, ὁ Ἰορδάνης
ἔστράφη εἰς τὰ ὀπίσω^h, δεόμεθ<α>.
- 11) Εἶδοσάν σε ὕδατα, ὁ Θεός, εἶδοσάν σε ὕδατα καὶ
ἐφοβήθησανⁱ, δεόμεθ<α>.
- 12) Ὑπὲρ τοῦ εὐλογηθῆναι ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευ-
ματι<κῆ>, δεόμεθα.
- 13) Ὑπὲρ τοῦ εὐλογηθῆναι τὰ ὕδατα ταῦτα τῇ ἐπιφοι-
τήσει καὶ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ τοῦ ἁγίου Πνεύ-
ματος, δεόμεθ<α>.
- 14) Ὑπὲρ τοῦ εὐλογηθῆναι αὐτὰ ὡς τὰ Ἰορδάνεια
ῥεῖθρα, δεόμεθ<α>.
- 15) Ὑπὲρ τοῦ καταφοιτῆσαι ἐν τοῖς ὕδασι τούτοις
τὴν καθαρτικὴν // τῆς ὑπερουσίου Τριάδος εὐερ- 108^f
γεσίαν, δεόμεθά σου.
- 16) Ὑπὲρ τοῦ γενέσθαι αὐτὰ πρὸς καθαρισμὸν ψυχῶν
καὶ σωμάτων πᾶσιν τοῖς ἀρουμένοις καὶ μεταλαμ-
βάνουσιν¹¹⁴ ἐξ αὐτῶν, δεόμεθ<α>.
- 17) Σῶσον ἡμᾶς, ὁ Θεός, τῇ ἐπιφα<νειᾷ τῇ σῆ>¹¹⁵,
καὶ ἐπάκουσον ἡμῶν, δεόμεθ<α>.
- 18) Ὑπὲρ τοῦ ῥυσθῆναι ἡμᾶς ἀπὸ πάσης.
- 19) Ἐλέησον ἡμᾶς, ὁ Θεός, κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου^j,
δεόμεθά σου, Κύριε.

¹¹⁴Cod. μεταλαμβάνουσιν.

¹¹⁵Cfr. G07, 62^v.

^aCfr. Ps 40,5; ^bcfr. Sap 1,14; ^ccfr. Ps 103, 2,5;
^dGen 2,8; ^ecfr. Gen 30, 25-43; ^f3 Regn 18,34; ^gIs
 12,4; ^hPs 113,3; ⁱPs 76,16; ^jcfr. Ps 50,3.

128. 1) *Εὐχὴ εἰς τὴν εὐλόγησιν τῶν ἁγίων Θεοφαν[ί]ων,
 ποιῶντος τοῦ ἱερέως μυστικῶς τὴν εὐχὴν ταύτην·*
 45' 2) Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ μονογενὴς Υἱός, ὁ ὢν εἰς
 τὸν κόλπον τοῦ Πατρὸς^a, ὁ ἀληθινὸς // Θεός^b, ἡ 108^v
 πηγὴ τῆς ζωῆς^c καὶ τῆς ἀθανασίας, τὸ φῶς τὸ ἐκ
 τοῦ φωτός¹¹⁶, ὁ ἐλθὼν εἰς τὸν κόσμον τοῦ φωτί-
 σαι αὐτόν^d, {καὶ} καταύγασον¹¹⁷ ἡμῶν τὴν διά-
 νοιαν τῷ ἁγίῳ σου Πνεύματι, καὶ πρόσδεξαι ἡμᾶς
 μεγαλωσύνην καὶ εὐχαριστίαν σοι προσάγοντας ἐπὶ
 τοῖς ἀπ' αἰῶνος θαυμασίοις σου μεγαλουργήμασιν,
 καὶ τῇ ἐπ' ἐσχάτου τῶν αἰώνων^e σωτηρίῳ σου οἰκο-
 νομίᾳ, ἐν ἧ τὸ ἡμῶν ἀσθενὲς καὶ πτωχὸν περιβα-
 λόμενος φύραμα καὶ τοῖς τῆς δουλείας μέτροις //
 συνκατιῶν, ὁ τῶν ἀπάντων βασιλεύς, ἔτι καὶ δου- 109^f
 λικῇ χειρὶ ἐν Ἰορδάνῃ βαπτισθῆναι ὑπέμεινας¹¹⁸
 ἵνα τὴν τῶν ὑδάτων φύσιν ἁγιάσης, ὁ ἀναμάρτη-
 τος, ὁδοποιήσης ἡμῖν τὴν δι' ὕδατος καὶ Πνεύμα-
 τος^f ἀναγέννησιν, καὶ πρὸς τὴν πρώτην ἡμᾶς ἀπο-
 καταστήσης ἐλευθερίαν· οὕτινος θείου μυστηρίου
 τὴν ἀνάμνησιν ἐορτάζοντες, δεόμεθά σου, φιλάν-

¹¹⁶ Cod. φῶτος.

¹¹⁷ Cod. καταυασον.

¹¹⁸ Cod. ὑπομνημας come V1833, 63^f; MOS, 42^f; G07, 61^v e
 G10, 5^f; corretto secondo R75, 2^f; S957, 32^f; S959, 32^v
 e COR 120^f.

θρωπε Δέσποτα, ῥᾶνον ἐφ' ἡμᾶς τοὺς ἀναξίους δού-
 λους σου κατὰ τὴν θείαν σου ἐπαγγελίαν ὕδωρ κα-
 θαρόν, τῆς σῆς // εὐσπλαχνίας τὴν δωρεάν, εἰς 109^v
 τὸ τὴν ἐπὶ τῷ ὕδατι τούτῳ αἵτησιν ἡμῶν τῶν
 ἁμαρτωλῶν εὐπρόσδεκτον γενέσθαι τῇ σῇ ἀγαθότη-
 τι, καὶ τὴν εὐλογίαν σου δι' αὐτοῦ ἡμῖν τε καὶ
 παντὶ τῷ πιστῷ σου χαρισθῆναι λαῷ, εἰς δόξαν
 τοῦ ἁγίου καὶ προσκυνητοῦ σου ὀνόματος. Ἐκφώ-
 <νησις>. Σοὶ γὰρ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ^g καὶ
 προσκύνησις σὺν τῷ ἀνάρχῳ σου Πατρὶ, καὶ τῷ
 συναϊδίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ σου Πνεύματι,
 νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
 Ἀμήν^h. //

^aIo 1,18; ^bI Io 5,20; ^cPs 35,10; ^dcfr. Io 1,9;
^eHebr 1,2; ^fI Io 3,5; ^gcfr. 1 Tim 1,17; ^h4 Mac 18,
 24.

= CON 416; STR.BAR 135; TRE.EU2 28.

+ GOAR 368; TRE.EU2 63; JAC.MES 13.3; PAS 156;
 DUN 63; THI 80; ROM 220; PAP 263; ZER 355.

129. 1) *Πρόλογος τῶν ἁγίων Θεοφαν[ί]ων λεγόμενος πρὸ 110^f
 τοῦ "Μέγας εἶ, Κύριε".*
 4η' 2) Τριάς ἄκτιστε, ὁμοούσιε, ἄναρχε, παντοδύναμε,
 παντεπίσκοπε, ἀόρατε, ἀκατάληπτε, ἀτελεύτητε,
 δημιουργὲ τῶν νοερῶν οὐσιῶν καὶ τῶν λογικῶν φύ-
 σεων, ἡ ἔμφυτος ἀγαθότης, τὸ φῶς τὸ ἀπρόσιτον^a
 ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κό-
 σμον^b, ἔκλαμψαι κάμοι τῷ ἀναξίῳ δούλῳ σου, φώ-

τισόν μου τῆς διανοίας τὰ ὄμματα^c, ὅπως ἀνυμνή-
σαι τολμήσω τὴν ἀμέτρητόν σου εὐεργεσίαν καὶ
δύναμιν. // Εὐπρόσδεκτος γενέσθω ἡ παρ' ἐμοῦ 110^v
δέησις διὰ τὸν περιεστῶτα λαόν, ὅπως τὰ πλημμε-
λήματά μου μὴ κωλύσωσιν ἐνθάδε παραγενέσθαι τὸ
πανάγιόν σου Πνεῦμα καὶ νῦν, ὑπεράγαθε, ἀλλὰ
συγχώρησόν μοι ἀκατακρίτως βοᾶν σοι καὶ λέγειν.

^a 1 Tim 6,16; ^b Io 1,9; ^c cfr. Eph 1,18.

= CON 417; STR.BAR 136; TRE.EU2 29.

+ GOAR 369; DMITR 680; JAC.MES 13.4; PAS 157;
PAR.G04 146; ROM 221; PAP 263; ZER 356.

130. 1) Ἔτερος πρόλογος¹¹⁹.

4θ' 2) Εὐλογητὸς Κύριος¹²⁰ ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραήλ, ὅτι
ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ^a.
ἰδοὺ γὰρ ὁ τῆς ἐορτῆς ἐπέστη ἡμῖν καιρὸς, καὶ
ἄγγελοι μετὰ ἀνθρώπων // ἐορτάζουν, καὶ χοροὶ 111^f
ἀγίων πλησιάζει ἡμῖν.

a) Σήμερον ἡ χάρις τοῦ ἀγίου Πνεύματος ἀγιάζουσα
τὰ ὕδατα τούτοις ἐπιφαίνεται.

¹¹⁹ La serie dei Σήμερον tanto nella tradizione mano-
scritta che nelle edizioni stampate (ROM, PAP, ZER),
viene spesso introdotta in maniera diversa; per questo
motivo nell' apparato ci limitiamo ad indicare quelle
edizioni che introducono la serie con Εὐλογητὸς εἶ, Κύ-
ριε ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραήλ.

¹²⁰ Κύριος] ει K(ύρι)ε cod. Corretto secondo la citazione
scrittistica riportata anche dai codici: G04, 72^v;
G07, 62^v; V1554, 64^v; G12, 29^v.

- b) Σήμερον ὁ οὐρανὸς ἀγλαϊζόμενος γνῶσιν¹²¹ τῆ γῆ
ἐπομβρίζει.
- c) Σήμερον ὁ ἥλιος ἄδυτος¹²², καὶ ὁ κόσμος τῷ φωτὶ
καταυγάζεται¹²³.
- d) Σήμερον ἡ σελήνη λαμπραῖς ἀκτίσιν τῷ κόσμῳ συν-
λαμπρύνεται.
- e) Σήμερον οἱ φωτεινὰ ἀστέρες¹²⁴ τὴν οἰκουμένην
καλλωπίζουν.
- f) Σήμερον αἱ νεφέλαι // ὑετὸν δικαιοσύνης^b οὐρα- 111^v
νόθεν τῆ ἀνθρωπότητι γνωρίζουσιν¹²⁵.
- g) Σήμερον τὰ συστήματα τῶν ὑδάτων νῶτα ὑποστρώ-
νουσιν τοῖς ἔχνεσι τοῦ Δεσπότη.

¹²¹ Conserviamo la lezione γνῶσιν del BAR, sostenuta an-
che da V1872, 118^v, che riteniamo *difficilior*; cfr. an-
che 130.f). Altri codici danno ὄροσον, come G04, 72^v;
R75, 3^r; G07, 63^r; G10, 59^r; V1554, 65^r; B329, 73^v; G12,
29^v; nei prologhi con diverso *incipit*: S957, 34^r; PET,
92^r; S958, 74^r; S959, 96^v.

¹²² La lezione di BAR è data dai codici: S957, 34^v; S961,
71^v; V1872, 118^v; altri testimoni danno ἄδυτος γίνεται:
R75, 3^r; G07, 63^r; S959, 96^r; S962, 106^v; B329, 74^r; op-
pure ἐπιφαίνεται: G10, 59^r; G06, 46^r; oppure ἐγγίνεται:
G04, 72^v; G12, 29^v.

¹²³ Cod. καταυγάζεται.

¹²⁴ Altri codici danno a questo punto il complemento τῆ
φαιδρότητι, come: S957, 34^v; PET, 92^r; R75, 3^r; G06,
46^v; S958, 74^r; S961, 71^v; S962, 107^r; V1554, 65^r;
B329, 74^r; G12, 30^r; oppure τῆ ὠραιότητι, come: G04,
72^v; G07, 63^v; S959, 96^r.

¹²⁵ Cfr. 130.b) e la relativa nota; altri codici danno
ὄροσίζουσιν: S957, 34^v; PET, 92^r; G04, 72^v; R75, 3^r;
G07, 63^r; G10, 59^r; S958, 74^v; S959, 96^v; G06, 46^v;
S961, 71^v; V1554, 65^r; V1872, 119^r; G12, 30^r.

- h) Σήμερον ὁ ἀόρατος ὁράται, ἵνα ἡμῖν ἐμφανήσῃ ἑαυτόν.
- i) Σήμερον ὁ ἄκτιστος ὑπὸ τοῦ ἰδίου κτίσματος βουλήσει χειροθετεῖται.
- j) Σήμερον ὁ ἀκλινῆς τῷ ἰδίῳ δούλῳ ὑποκλίνει¹²⁶ αὐχένα τὸν ἑαυτοῦ, ἵνα ἡμᾶς ἐκ δουλείας ἐλευθερώσῃ.
- k) Σήμερον // ἐκ σκότους ἀπηλλάγημεν καὶ τῷ φωτὶ^{112f} τῆς θεογνωσίας καταναζόμεθα¹²⁷.
- l) Σήμερον ἡμῖν ὁ Δεσπότης {τῆς} διὰ τῆς παλιγγενεσίας τῆς εἰκόνης ἀναμορφοῖ¹²⁸ τὸ ἀρχέτυπον.
- m) Σήμερον ῥεῖθροις μυροπνεύστοις πᾶσα ἡ κτίσις ἀρδεύεται.
- n) Σήμερον τὰ τῶν ἀνθρώπων πταίσματα ἐν ῥεῖθροις Ἰορδάνου ἀπαλείφονται.
- o) Σήμερον τὰ ἄλμυρὰ ὕδατα τῆς θαλάσσης <εἰς>¹²⁹ γλυκεῖα μεταβλήσκονται τῇ ἐπιφανείᾳ τοῦ ἰδίου^c Δεσπότη. //
- p) Σήμερον παράδεισος ἠνέφκται τοῖς ἀνθρώποις^d καὶ^{112v} δίκαιοι συναυλίζονται ἡμῖν.
- q) Σήμερον τοῦ πάλαι θρήνου ἀπηλλάγημεν καὶ ὡς νέος Ἰσραὴλ διεσώθημεν.

¹²⁶ Cod. υποκλινας. Corretto secondo: V1872, 119^v; V1554, 65^v; B329, 74^f; cfr. κλίνει S958, 74^v.

¹²⁷ Cod. καταναζόμεθα.

¹²⁸ Cod. ἀμαυροῖ. Corretto secondo: G04, 73^v; R75, 3^v; G10, 60^f; V1872, 120^f; B329, 74^f; G12, 31^f, mentre il G07, 65^f ha ἀνατυποῖ.

¹²⁹ Supplito da: G04, 73^v; R75, 3^v; G07, 65^f; G10, 60^f; V1872, 120^f; B329, 74^f; G12, 31^f.

- r) Σήμερον τὰ πάλαι ῥάκη¹³⁰ τῆς ἁμαρτίας ἀποθέμενοι καὶ τῆς ἀφθαρσίας χιτῶνας ἐνεδυσάμεθα¹³¹.
- s) Σήμερον ἡ ἱερά καὶ μεγαλόφωτος ἡ τῶν ὀρθοδόξων πανήγυρις <...>¹³².
- t) Σήμερον βασιλείαν {ἐξ} οὐρανῶν ἐξ ὕψους ἐλάβομεν καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ τοῦ Κυρίου τέλος οὐκ ἔστιν^e. //
- Μεθ' ὧν (sic!) εὐχαρίστως βοῶμέν σοι. 113^f

^a Lc 1,68; ^b Is 45,8; ^c cfr. Ex 15,25; ^d cfr. Ez 1,1; Sus 25 (Theodot.); ^e Lc 1,33.

= CON 417; STR.BAR 137; TRE.EU2 31.

+ CON 424; DMITR 681; BS1 638; PAS 157 1.13; JAC. FRA 355; PAR.G04 148.

131. 1) Μέγας εἶ, Κύριε^a, καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου^b, καὶ οὐδεὶς λόγος ἐξαρκέσει πρὸς ὕμνον τῶν θαυμασίων σου· σὺ γὰρ βουλήσει ἐξ οὐκ ὄντων εἰς τὸ εἶναι παραγαγὼν τὰ σύμπαντα^c, τῷ σῷ κράτει συνέχεις τὴν κτίσιν, καὶ τῇ σῇ προνοίᾳ διοικεῖς τὸν κόσμον. Σὺ ἐκ τεσσάρων στοιχείων τὴν κτίσιν συνήρμοσας, τέτρασιν καιροῖς τὸν κύκλον τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐστεφάνωσας^d. // Σὲ τρέμουσιν αἱ νοε- 113^v
ραὶ πᾶσαι δυνάμεις, σὲ ὑμνεῖ ἥλιος, σὲ δοξολογεῖ σελήνη, σοὶ ἐντυγχάνει τὰ ἄστρα^e, σοὶ ὑπα-

¹³⁰ Cod. ῥάκκη.

¹³¹ Cod. ἐνεδυσώμεθα.

¹³² Senza verbo anche in PET, 93^f.

κούει τὸ φῶς, σὲ φρίσσουν ἄβυσσοι, σοὶ δου-
 λεύουσιν αἱ πηγαί. Σὺ ἐξέτεινας τὸν οὐρανὸν ὡς-
 εἰ δέριον^f. σὺ ἐστερέωσας τὴν γῆν ἐπὶ τῶν ὑδά-
 των^g. σὺ περιετείχισας τὴν θάλασσαν ψάμμω· σὺ
 πρὸς ἀναπνοὰς τὸν ἀέρα ἐξέχεας. Ἀγγελικαὶ ду-
 νάμεις σοὶ λειτουργοῦσιν· οἱ τῶν ἀρχαγγέλων χο-
 ροὶ σὲ προσκυνοῦσιν· // τὰ πολυόμματα¹³³ Χερου- 114^f
 βίμ καὶ τὰ ἐξαπτέρυγα Σεραφεὶμ κύκλω ἐστῶτα^h
 καὶ περιϊπτάμενα, φόβω τῆς ἀπροσίτου σου δόξης
 κατακαλύπτεται. Σὺ γὰρ Θεὸς ὢν ἀπερίγραπτος,
 ἀναρχὸς τε καὶ ἀνέκφραστος, ἦλθες ἐπὶ τῆς γῆς
 μορφήν δούλου λαβὼν, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γε-
 νόμενοςⁱ. οὐ γὰρ ἔφερες, Δέσποτα, διὰ σπλάχνα
 ἐλέους^j σου θεᾶσθαι ὑπὸ τοῦ διαβόλου τυραννοῦ-
 μενον τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ἦλθες καὶ //
 ἔσωσας ἡμᾶς^k. Ὁμολογοῦμεν τὴν χάριν, κηρύττο- 114^v
 μεν τὸν ἔλεον, οὐ κρύπτομεν τὴν εὐεργεσίαν. Τὰς
 τῆς φύσεως ἡμῶν γονὰς ἠλευθέρωσας, παρθενικὴν
 ἡγίαςας μήτραν τῷ τόκῳ σου· πᾶσα ἡ κτίσις ὑμνη-
 σεν σὲ ἐπιφανέντα^l. Σὺ γάρ, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἐπὶ
 τῆς γῆς ὤφθης, καὶ τοῖς ἀνθρώποις συνανεστρά-
 φης^m. σὺ καὶ Ἰορδάνεια ρεῖθρα ἡγίαςας, οὐρανό-
 θεν καταπέμφας τὸ ἅγιόν σου Πνεῦμα, καὶ τὰς κε-
 φαλὰς τῶν ἐκεῖσε ἐμφωλευόντων συνέτριψας //
 δρακόντωνⁿ. Αὐτὸς οὖν, φιλόανθρωπε Βασιλεῦ, πά- 115^f
 ρσο καὶ νῦν διὰ τῆς ἐπιφοιτήσεως τοῦ ἁγίου σου
 Πνεύματος, καὶ ἁγίασον τὸ ὕδωρ τοῦτο, καὶ δὸς

133 Cod. πολλυωματα.

αὐτῷ τὴν χάριν τῆς ἀπολυτρώσεως, τὴν εὐλογίαν
 τοῦ Ἰορδάνου· ποιήσον αὐτὸ εὐλογίας πηγὴν,
 ἁγιασμοῦ δῶρον, ἁμαρτημάτων λυτήριον, νοσημάτων
 ἀλεξητήριο, δαίμοσιν ὀλέθριον, ταῖς ἐναντίαις
 δυνάμεσιν ἀπρόσιτον, ἀγγελικῆς ἰσχύος πεπληρω- 115^v
 μένον, ἵνα πάντες οἱ ἀρυόμενοι καὶ // μετα-
 λαμβάνοντες ἐξ αὐτοῦ ἔχοιεν αὐτὸ¹³⁴ πρὸς καθα-
 ρισμὸν ψυχῶν καὶ σωμάτων, πρὸς ἰατροίαν παθῶν,
 πρὸς ἁγιασμὸν οἴκων, πρὸς πᾶσαν ὠφέλειαν ἐπιτή-
 δειον. Σὺ γὰρ εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ δι' ὕδατος καὶ
 Πνεύματος ἀνακαινίσας τὴν παλαιωθεῖσαν φύσιν
 ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας. Σὺ εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ δι' ὕδα-
 τος κατακλύσας ἐπὶ τοῦ Νῶε τὴν ἁμαρτίαν. Σὺ εἶ
 ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ διὰ θαλάσσης ἐλευθέρωσας ἐκ τῆς 116^f
 δουλείας Φαραὼ διὰ Μωσέως // τὸ γένος τῶν Ἑ-
 βραίων^o. Σὺ εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ διαρρήξας πέτραν
 ἐν ἐρήμῳ καὶ ἐρρύησαν ὕδατα καὶ χεῖμαρροι κατε-
 κλύσθησαν^p, καὶ διψῶντα τὸν λαόν σου κορέσας.
 Σὺ εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ δι' ὕδατος καὶ πυρὸς διὰ
 τοῦ Ἡλία ἀπαλλάξας τὸν Ἰσραὴλ ἐκ τῆς πλάνης
 τοῦ Βάαλ^q. Σὺ εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ τὰ πικρὰ καὶ
 ἀτεκνοῦντα ὕδατα ἐπὶ Ἐλισσαίου ἄλατι θεραπεύ-
 σας^r. Σὺ εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ τὴν ἀδιάστατον τῆς
 Τριάδος συμφωνίαν ἐν τῷ Ἰορδάνῃ // ὑποδείξας 116^v
 καὶ τὸ ὁμοούσιον τῆς πατρικῆς σου θεότητος ἡμῖν
 ἐν αὐτῷ φανερώσας. Αὐτὸς καὶ νῦν, Δέσποτα, ἁγι-

134 Cod. ἐαυτῷ, corretto secondo PET, 93^v; MOS, 44^f; G04, 75^v; V1833, 70^f; G10, 62^v; S959, 35^f; PC213, 44^v; G35, 79^v; O434, 52^f; G01, 62^v.

άσας τὸ ὕδωρ τοῦτο τῷ Πνεύματί σου τῷ ἁγίῳ, ὁὺς
 πᾶσιν, τοῖς τε ἀπτομένοις, τοῖς τε μεταλαμβά-
 νουσιν¹³⁵, τοῖς τε κεχημένοις τὸν ἁγιασμόν,
 τὴν εὐλογία, τὴν κάθαρσιν, τὴν ὑγεῖαν· καὶ σῶ-
 σον, Κύριε, τοὺς δούλους σου τοὺς πιστοὺς βασι-
 λεῖς ἡμῶν καὶ φύλαξον αὐτοὺς ὑπὸ τὴν σκέπην σου
 ἐν εἰρήνῃ, ὑπόταξον // αὐτοῖς πάντα ἐχθρὸν καὶ 117^f
 πολέμιον, χάρισαι αὐτοῖς πάντα τὰ πρὸς σωτηρίαν
 αἰτήματα καὶ ζωὴν αἰώνιον.

Ἵνα καὶ διὰ στοιχείων καὶ διὰ ἀνθρώπων
 καὶ διὰ ἀγγέλων, καὶ διὰ δρωμένων καὶ διὰ ἀορά-
 των, δοξάζεται¹³⁶ τὸ πανάγιον ὄνομά σου, σὺν τῷ
 Πατρί, καὶ τῷ ἁγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ σου
 Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τῶν αἰῶνας τῶν
 αἰώνων. Ἀμήν⁵.

^aJdt 16,13; ^bSir 11,4; ^cSap 1,14; ^dcfr. Ps 64,12;
^ecfr. Ps 148,3; ^fPs 103,2; ^gPs 135,6; ^hIs 6,2;
ⁱPhilipp. 2,7; ^jLc 1,78; ^kMt 18,11; Lc 19,10;
^lcfr. Tit 2,11; ib. 3,4; ^mBar 3,38; ⁿPs 73,13; ^oEx
 14,22; ^pPs 77,20; ^qcfr. 2 Regn 10, 18-28; ^rcfr. Ex
 15,23; ^s4 Mac 18,24.

= CON 418; STR.BAR 138; TRE.EU2 38.

+ GOAR 370; ES1 643; JAC.POR 151; JAC.MES 13.5;
 PAS.PAN 32; DUN 64; THI 81*; PAR.G04 149; ROM
 222; PAP 266; ZER 358 (cfr. n. 122.2).

¹³⁵Cod. μεταλαμβάνουσιν.

¹³⁶Cod. δοξάζεται.

132. 1) Καὶ λέγει ὁ ἱερεὺς· Εἰρήνη πᾶσιν.
 2) Ὁ διάκονος· Τὰς κεφαλὰς ἡμῶν τῷ Κυρίῳ κλίνω-
 με<ν>.
 3) Ἐπεύχεται ὁ ἱερεὺς·
 ρα' 4) Κλῖνον, Κύριε, τὸ οὔς σου // καὶ ἐπάκουσον 117^v
 ἡμῶν^a. ὁ ἐν Ἰορδάνῃ βαπτισθῆναι καταδεξάμενος^b
 καὶ ἁγιάσας τὰ ὕδατα, εὐλόγησον πάντας ἡμᾶς
 τοὺς διὰ τῆς κλίσεως τοῦ ἑαυτῶν ἀχένος σημαί-
 νοντάς¹³⁷ σοι τὸ τῆς δουλείας πρόσχημα, καὶ
 καταξίωσον ἡμᾶς ἐμπλησθῆναι τοῦ ἁγιασμοῦ σου
 διὰ τῆς τοῦ ὕδατος τούτου μεταλήψεως, καὶ γενέ-
 σθω ἡμῖν, Κύριε, εἰς ὑγεῖαν ψυχῆς καὶ σώματος.
 Ἐκφῶ<νησις>· Σὺ γὰρ εἶ ὁ ἁγιασμὸς ἡμῶν καὶ σοὶ
 τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν>. //
 5) Καὶ εὐθέως ῥαντίζει ὁ ἱερεὺς τὸν λαὸν λέγων 118^f
 σὺν τῷ πλήθει¹³⁸ τὸ τροπάριν, ἦχος δ' "Δεῦτε,
 μιμησώμεθα τὰς φρονίμους παρθένους"¹³⁹, καὶ
 δοξάζει καὶ λέγει καὶ ἄλλα.

^aPs 85,1; ^bcfr. Mt 3, 13-17.

= CON 420; STR.BAR 139; TRE.EU2 40.

+ GOAR 371; ES1 649; TRE.EU2 69; JAC.POR 152;
 JAC.MES 13.6; PAS 158; PAS.PAN 33; DUN 66; THI
 82; PAR.G04 150; ROM 224; PAP 267; ZER 360.

¹³⁷Cod. (come PET, 95^v) τοὺς εαυτῶν ἀχένους σημάναντας;
 corretto secondo MOS, 45^v; G04, 76^v; S959, 36^f; PC213,
 45^f; O434, 53^f; G01, 76^f.

¹³⁸Cod. πληθος.

¹³⁹Testo completo in CON 422 da G10, 53^f-53^v (cfr. FOL-
 LIERI, *Initia*, I, 289).

133. 1) *Εὐχὴ ἄλλη εἰς τὸ ὕδωρ τῶν ἁγίων βαπτισμάτων [τῶν ἁγίων Θεοφαν[ί]ων, λεγομένη ἐν τῇ φιάλῃ τοῦ μεσιαύλου τῆς ἐκκλησίας.*
- ρβ' 2) Ὁ Θεὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τὸ πικρὸν ὕδωρ ἐπὶ Μωϋσέως τῷ λαῷ εἰς γλυκὺ μεταποιήσας^a, καὶ τὰ βλαβερὰ ὕδατα ἐπὶ Ἑλισσαίου ἄλατι θεραπεύσας^b, καὶ τὰ Ἰορδάνεια ῥεῖθρα ἀγιάσας τῇ ἀχράντῳ σου ἐπιφανείᾳ· αὐτὸς καὶ νῦν, Δέσποτα, ἀγίασον τὸ // ὕδωρ τοῦτο, καὶ ποιήσον αὐτὸ γενέσθαι πᾶσιν 118^v τοῖς ἀρουμένοις καὶ τοῖς μεταλαμβάνουσιν ἐξ αὐτοῦ εὐλογίας πηγῆν, ἰατρίαν παθῶν, ἀγιασμὸν οἴκων, πάσης ἐπιβουλῆς ὄρατῆς τε καὶ ἀοράτου ἀλεξητήριον. Ἐκφώ<νησις>. Ὅτι σὸν τὸ κράτος, καὶ σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα^c, τοῦ Πατρὸς.

^a Cfr. Ex 15, 22-25; ^b 4 Regn 2, 20-21; ^c Mt 6, 13.

= GOAR 363; CON 420; STR.BAR 140; TRE.EU2 70; FON.MIK 50.

+ ES1 649; JAC.POR 153; JAC.MES 13.7; PAS 159; PAS.PAN 34; DUN 67; PAR.G04 136; CRY 367.

134. 1) *Καὶ τοῦ διακόνου λέγοντος "Τὰς κεφαλὰς ἡμῶν τῷ Κυρίῳ κλίνωμε<ν>", ἐπεύχεται ὁ ἱερεὺς·*
- 2) *Κλῖνον, Κύριε, τὸ οὖς σου καὶ ἐπάκουσον ἡμῶν^a. ὁ ἐν Ἰορδάνῃ βαπτισ<σ>θῆναι καταδεξάμενος, καὶ τὰ ἐξῆς. //*

^a Ps 85, 1.

= CON 421; STR.BAR 141; TRE.EU2 40.

+ JAC.POR 154; PAS.PAN 34.2; DUN 67 (cfr. n. 132).

135. 1) *Εὐχὴ ἑσπερινὴ ἀντιφώνου α' τῆς πανυχ[ιδ]ος]. 119^f*
- ργ' 2) *Οἱ κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἡμέρας τῇ θεωρίᾳ τῆς ἐν τῇ κτίσει μεγαλοουργίας σου ἐντροφήσαντες, Κύριε, καὶ δι' αὐτῆς σὲ τὸν γενεσιουργὸν τῶν πάντων καὶ τῶν ὑπερφυῶν θαυμάτων ποιητὴν ὑπερεκπλαγύντες καὶ δοξάσαντες, καὶ μετὰ τὴν ταύτης παρέλευσιν ἀξίως αἵνεσίην σοι προσάγομεν, κατανοοῦντες τῆς μεγάλης σου σοφίας τὴν πρόνοιαν· ὅτι ἔθου σκότος καὶ ἐγένετο νύξ^a, ἀνθρώποις μὲν κόπων ἀνάπαυσιν // φέρουσα¹⁴⁰, θηρίοις δὲ τροφῆς πορισμόν· καὶ μετὰ τοῦ προφήτου βοῶμέν σοι· Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου, Κύριε, πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας^b. Δεόμεθα δέ, φιλόανθρωπε Δέσποτα, μὴ ἐπιδύναμι ἡμῖν ἐπὶ τῷ παροργισμῷ¹⁴¹ τῶν ἡμετέρων ἁμαρτιῶν^c σὲ τὸν τῆς δικαιοσύνης ἥλιον^d, ἀλλὰ διὰ παντὸς ἡμᾶς τῷ φωτισμῷ τῆς σῆς καταλάμπεσθαι χάριτος, ἵνα ἐν ἡμέρᾳ καὶ νυκτὶ δοξάζωμέν σου τὴν ἀκατάληπτον μεγαλειότητα. Ἐκφώ<νησις>. Ὅτι πρέπει σοι πᾶσα δόξα<α>. //*

^a Ps 103, 20; ^b ib. 24; ^c cfr. Eph 4, 26; ^d Mal 3, 20.

= STR.BAR 142; FON.PAN 21; ARR.PAN 316.

+ DMITR 13; JAC.POR 225; PAS.PAN 1; DUN 91; THI 133.

¹⁴⁰ Cod. φέρουσαν.

¹⁴¹ Cod. παροργισμωι, raro caso di *iota adscriptum*.

136. 1) *Εὐχὴ ἀντιφώνου β'*. 120^f
 ρδ' 2) Σὲ τὸ αἶδιον καὶ ἀνέσπερον φῶς^a, ὁ Θεὸς ἡμῶν, παρ' ᾧ οὐκ ἔστιν παραλλαγή ἢ τροπῆς ἀποσκίασμα^b ἐν τῷ παρόντι καιρῷ τῆς νυκτὸς ἀνυμνοῦντες δεόμεθα συνηγορεῖν τοῖς σωματικοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοὺς τῆς διανοίας ἡμῶν λογισμοὺς ἐν τῇ θεωρίᾳ τῆς δόξης σου καταξίωσον, καὶ μὴ τινα νυσταγμὸν ψυχῆς ὑπομείναντας στερηθῆναι τῆς πνευματικῆς φωνῆς τῆς ἐν σοὶ ἀγαλλιάσεως καὶ ἐξομολογήσεως, // ἀλλ' ἐν ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ 120^v ᾠδαῖς πνευματικαῖς ᾄδοντες ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν καὶ ἐν τῷ στόματι ἡμῶν σοὶ τῷ Θεῷ^c τῆς παρὰ σοῦ σωτηρίας τυχεῖν ἡμᾶς^d, ὅπως καὶ <τοῦ>¹⁴² ἤχου τῶν ἑορταζόντων^e ἐν οὐρανοῖς ἀπολαύειν αἰωνίως ἀξιωθῶμεν. Ἐκφώ<νησις>. Ὅτι ἡγίασται καὶ δεδόξασται¹⁴³ τὸ πάντιμον καὶ μεγαλ<οπρέπες>.

^a Cfr. Sap 7,26; ^b Jac 1,17; ^c Eph 5,19; Col 3,16;
^d cfr. 2 Tim 2,10; ^e Ps 41,5.

= STR.BAR 143; FON.PAN 21; ARR.PAN 317.

+ DMITR 14; JAC.POR 226; PAS.PAN 2; DUN 91; THI 134.

¹⁴² Supplito da PET, 139^f; MOS, 72^v; S959, 145^f; O434, 81^f; V1970, 114^f.

¹⁴³ Cod. δεδόξαθε.

137. 1) [*Εὐχὴ*] ἀντιφώνου γ'.
 ρε' 2) Ὁ τὴν ἄυπνον καὶ ἀκατάπαυστον δοξολογίαν ὑπὸ τῶν ἐν οὐρανοῖς ἀσωμάτων καὶ νοερῶν δυνάμεων δεχόμενος Θεός, αἷς οὐχ ὑπάρχει φῶς ὑλικόν, ἀλλὰ τῆς σῆς // ἀπροσίτου δόξης ἢ αἰδίου ἔλλαμψις 121^f τὸ ἀδιάστατον αὐταῖς τῆς ἀγιαστικῆς σου λατρείας χαρίζεται, ἐπίβλεψον ἐπὶ τὴν ἡμετέραν ταπεινωσιν^a, καὶ πρόσδεξαι τὴν ἐν συμμέτρῳ τῆς ἀνθρωπίνης ἀσθενείας μιμήσει τῶν ὑπερουρανίων νοῶν προσαγομένην σοὶ παρ' ἡμῶν νυκτερινὴν ὕμνωδίαν, μὴ πρὸς τὸ ἀνάξιον ἀφορῶν τῆς ἡμετέρας ζωῆς, ἀλλὰ πρὸς τὸ ἄμετρον τῆς σῆς ἀγαθότητος, δι' ἧς καὶ παρήγαγες ἡμᾶς ἐκ μὴ ὄντων καὶ πρὸς τὸ εἶναι^b συντηρεῖς, καὶ // τῆς σῆς αἰνέσεως 121^v τὴν εὐωδίαν διὰ τῶν ἁγίων σου γραφῶν ἐνέπνευσας ἡμῖν ἐν ᾧ¹⁴⁴ σὲ τὸν μόνον ἅγιον, ἄρρητόν τε καὶ ἀκατάληπτον τῶν ἀπάντων ποιητὴν καὶ Δεσπότην προσκυνοῦντες δοξάζομεν, αἰτούμενοι τὴν ἐκ σκότους τῆς ἁμαρτίας ἀπολύτρωσιν καὶ τὴν ἐν τῷ φωτὶ τοῦ προσώπου σου^c ἀτελεύτητον μακαριότητα. Ἐκφώ<νησις>. Ὅτι σὸν τὸ κράτος, καὶ σοῦ ἔστιν ἡ βασιλεία καὶ^d.

^a Cfr. Lc 1,48 et a.; ^b cfr. Sap 1,14; ^c Ps 4,7; ^d Mt 6,13.

= STR.BAR 144; FON.PAN 23; ARR.PAN 318.

+ DMITR 14; JAC.POR 227; PAS.PAN 3; DUN 92; THI 135.

¹⁴⁴ Cod. αινην, come anche MOS, 73^v; S958, 47^v e S961, corretto secondo PET, 139^v; S956; S959, 145^v; S962, 66^f e G01, 13^v.

138. 1) *Εὐχὴ τῆς ἀπολύσεως, δ'*.

ρς' 2) Δέσποτα παντοκράτωρ, ἀκατάληπτε, ἡ ἀρχίφωτος
καὶ ἀπερι-// -νόητος οὐσία, ὁ τῆς μονογενοῦς καὶ 122^f
ἐνυποστάτου σου σοφίας Πατῆρ, ὁ τοῦ ζῶσοι<οῦ>
σου καὶ παντοδυνάμου Πνεύματος προβολεύς, ὁ διὰ
σπλάγχνα ἐλέους^a καὶ ἄφατον ἀγαθότητα μὴ παριδὼν
τὴν ἀνθρώπων φύσιν τῷ σκότῳ τῆς ἁμαρτίας συνε-
χομένην, ἀλλὰ τὰ θεῖα φῶτα τῶν ἱερῶν σου διδα-
γμάτων διὰ νόμου καὶ προφητῶν ἀναλάμπας ἡμῖν,
ὑστερον δὲ ἡμῖν αὐτὸν τὸν ἀληθινὸν καὶ ἄδυτον
τῆς δικαιοσύνης ἥλιον^b, τὸν μονογενῆ σου Υἱὸν 122^v
εὐδο-// -κήσας διὰ σαρκὸς ἀνατεῖλαι καὶ πρὸς τὴν
λάμπιν τοῦ σοῦ φωτισμοῦ ὀδηγήσαι^c. γενηθῆτω τὰ
ῶτά σου προσέχοντα εἰς τὴν φωνὴν τῆς δεήσεως
ἡμῶν^d, καὶ δάρησαι ἡμῖν ἐν ἀγρύπνῳ καὶ νηφούσῃ
ψυχῇ πᾶσαν τὴν τοῦ παρόντος <βίου>¹⁴⁵ νύκταν
ἡμᾶς διελθεῖν, ἐκδεχομένους τῆς ἡμέρας τοῦ Χρι-
στοῦ σου καὶ Θεοῦ ἡμῶν τοῦ κριτοῦ τῶν ἀπάντων
τῆν παρουσίαν^e, ἵνα μὴ ἀναπεπτωκότες καὶ ὑπνώ-
σαντες, ἀλλὰ γρηγοροῦντες καὶ διεγρηγομένοι ἐν
τῇ ἐργασίᾳ τῶν ἐντολῶν // αὐτοῦ εὐρεθῶμεν καὶ 123^f
εἰς τὴν χαρὰν αὐτοῦ τοῦ Κυρίου εἰσέλθωμεν^f, ἔν-
θα ἀπέδρα ὀδύνη, λύπη καὶ στεναγμός^g, ἔνθα εὐ-
φραινομένων πάντων ἡ κατοικία ἐν σοί^h. Ἐκφῶ-
<νησις>. Ὅτι ἀγαθὸς καὶ φιλόανθρωπος Θεὸς ὑπάρ-
χεις, καὶ σοί.

¹⁴⁵ Supplito da MOS, 74^v e S958, 48^f.

^a *Lc 1,78*; ^b *Mal 3,20*; ^c *cfr. Bar 4,2*; ^d *Ps 129,2*; ^e *1 Thess 3,13 et a.* ^f *Mt 25,21*; ^g *Is 35,10*; ^h *Ps 86,7*.

= STR.BAR 145; FON.PAN 28; ARR.PAN 319.

+ DMITR 14; PAS.PAN 4; DUN 92; THI 136; PAR.ORE 87.

139. 1) *Καὶ τοῦ διακόνου λέγοντος "Τὰς κεφαλὰς ἡμῶν",
ἐπεύχεται ὁ ἱερεὺς.*

ρς' 2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, κλῖνον τὰς καρδίας ἡμῶν^b
εἰς ὑπακοὴν τῶν θείων σου προσταγμάτων καὶ ἀπό-
στρεφον τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς διανοίας ἡμῶν τοῦ μὴ
προσκεῖσθαι τῇ κοσμικῇ ματαιότητι, ἀλλ' ἐνατε-
νίξειν¹⁴⁶ τῷ // κάλλει τῆς δόξης σου διὰ παντὸς 123^v
καταξίωσον. Ἐκφῶ<νησις>. Ὅτι σὺ εἶ ὁ Θεὸς
ἡμῶν, Θεὸς τοῦ ἐλεεῖν καὶ σῶζειν, καὶ σοὶ τὴν
δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ
ἀγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων. Ἀμήν^c.

^a *Dan 9,15 (Theodot.)* ^b *cfr. Ps 118,36*; ^c *4 Mac 18,24*.

= STR.BAR 146; FON.PAN 29; ARR.PAN 321.

+ DMITR 15; PAS.PAN 5; DUN 93; THI 137.

140. 1) *Σκευὴ τοῦ νάρδου.*

2) *Εἰς τὰς ι' ξεστία¹⁴⁷ τοῦ ἐλαίου κύπεριν, λί-*

¹⁴⁶ Cod. ενατενιζεινιζειν.

¹⁴⁷ Per il segno dell' abbreviazione cfr. ZURETTI, 19, n. 8. Abbiamo optato per la forma neutra invece di quella femminile (ξέστας) sulla scorta di JAC.FOL, 52.

τρας α' <καὶ>¹⁴⁸ ἤμισον Ἴριν, λίτραν α' ῥάσ-
δον, λίτρας ἤμισον ἀσπάλαθον¹⁴⁹, ἤμισον <καὶ>
τέταρτον.

3) Χρῆ δὲ ταῦτα κόπτεσθαι λεπτά, ὡς ἐπὶ ψηφίου μέ-
τρον, καὶ ἀποβρέχειν εἰς ὕδωρ ὁμοῦ ἡμέρας β'
εἰς κάκαβον γανωτόν, καὶ μετὰ τοῦτο εἰσέρχεσθαι
τὸ ἔλαιον εἰς τὸ αὐτὸ ἀποβρέχεσθαι καὶ ἐψη-
σθαι¹⁵⁰ δι' ὄλης τῆς ἡμέρας.

4) Ἐψησις¹⁵¹ β'.

5) Ἀμομον¹⁵², λίτραν α' ξυλοκαρυόφυλλον¹⁵³, //
οὐγγίας η' μυροβάλανον, οὐγγίας ζ' κάσα- 124^f
μον¹⁵⁴, οὐγγίας ζ' κασσίαν, οὐγγίας ζ' τερε-
μίνθην¹⁵⁵, οὐγγίας β' σμύρναν, οὐγγίαν α'
βάλαμον καλόν, οὐγγίας β' <καὶ> ἤμισον.

6) Ταῦτα ὁμοίως τοῖς ἄνω ἀπόβρεχε καὶ ἔψησον¹⁵⁶,
ἐκτὸς τῆς τερεμίνθης καὶ τῆς σμύρνης καὶ τοῦ
βαλσάμου ταῦτα γὰρ προεψοῦνται¹⁵⁷.

¹⁴⁸ Supplito da Napoli gr. II.C.21, f. 88bis^f.

¹⁴⁹ Cod. ασπαλαθαν.

¹⁵⁰ Cod. ἠψεισθαι.

¹⁵¹ Cod. ἠψισις.

¹⁵² Cod. ἀμομην.

¹⁵³ Cod. ξυλοκαρεοφυλλον.

¹⁵⁴ Cod. κασσαμον.

¹⁵⁵ Conserviamo la lezione del codice τερεμινθην a posto del più usuale τερεβίνθην (cfr. anche τερέμινθος).

¹⁵⁶ Cod. ἠψησον.

¹⁵⁷ Cod. προηψοῦνται.

= GOAR 509; STR.BAR 147; TRE.EU1 386; MEN 33;
ARR.MYR 333.

+ GOAR 508,510,511; MEN 34-39,56-58,70-74; JAC.
FOL 52; ROM 327; PAP 117; ZER 159.

141. 1) Εὐχὴ ἤγουν ποιήσις μύρου γινομένη¹⁵⁸ τῆ ἀγία
πέμπτῃ τῆς μεγάλης ἐβδομάδος ὑπὸ μόνου ἐπισκό-
που.
- 2) Γινομένης ἀκολουθῶς πάσης τῆς ἱερᾶς λειτουργίας
καὶ εἰσαγομένων τῶν ἀγίων δώρων ἐν τῇ θείᾳ //
τραπέζῃ, εἰσάγεται σὺν αὐτοῖς ἔμπροσθεν ὑπὸ 124^v
πρεσβυτέρου καὶ τὸ μύρον.
- 3) Καὶ ἀποτίθεται καὶ αὐτὸ ἐν τῇ ἀγίᾳ τραπέζῃ πλη-
σίον τοῦ πρώτου δίσκου ἐξ εὐωνύμων, καὶ ποιεῖ
πᾶσαν τὴν ἀγίαν ἀναφορὰν ὁ ἀρχιερεὺς ἕως τοῦ
ἐκφωνῆσαι "Καὶ ἔσται τὰ ἐλέη τοῦ μεγάλου Θεοῦ
καὶ Σωτῆρος ἡμῶν^a".
- 4) Μετὰ δὲ τὸ "Ἀμήν" οὔτε τῶν πυλεῶνων τέως ἢ
ἄνοιξις γίνεται, οὔτε ὁ διάκονος ἄρχεται ὁ ἀν-
ελθὼν ἐν τῷ ἄμβωνι ποιῆσαι τὴν μέσην εὐχὴν, ἀλ-
λὰ σιωπῆς οὔσης, ἀνίσταται ὁ ἀρχιερεὺς, καὶ τοῦ
ἀρχιδιακόνου ἐν τῷ θείῳ ἱερατείῳ λέγοντος "Πρό-
σχωμεν", ἀνέρχεται εἰς τὴν κρηπίδα τοῦ ἀγίου
θυσιαστηρίου καὶ σφραγίζει τὸ μύρον τρίτον //
καὶ πάλιν κατέρχεται. 125^f
- 5) Καὶ κλινόμενος, ἀπάρχεται τῆς εὐχῆς οὕτως.

¹⁵⁸ Cod. γινομενου.

ρη' 6) Κύριε τοῦ ἐλέους^{159b} καὶ Πάτερ¹⁶⁰ τῶν φώτων, παρ' οὗ πᾶσα δόσις ἀγαθῆ καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον^c δίδεται, παράσχου ἡμῖν τοῖς ἀναξίοις χάριν εἰς τὴν διακονίαν τοῦ μεγάλου τούτου καὶ ζωοποιοῦ μυστηρίου, ὡς ἔδωκας Μωσεῖ τῷ πιστῷ σου θεράποντι^d καὶ τῷ δούλῳ σου Σαμουὴλ καὶ τοῖς ἁγίοις σου ἀποστόλοις, καὶ κατάπεμψον τὸ πανάγιόν σου Πνεῦμα ἐπὶ τοῦτο τὸ μύρον καὶ ποιήσον αὐτὸ χρῆσμα βασιλικόν, χρῆσμα πνευματικόν, ζωῆς // φυ- 125^v λακτήριον, ἁγιαστικὸν ψυχῶν καὶ σωμάτων, ἔλαιον ἀγαλλιᾶσεως^e τὸ προοδεῦσα<ν> μὲν ἐν νόμῳ, ἐκλάμπαν δὲ ἐν καινῇ διαθήκῃ, ἐν ᾧ ἐχρίσθησαν ἱερεῖς τε καὶ ἀρχιερεῖς, προφήται καὶ βασιλεῖς, δι' οὗ καὶ αὐτοὺς ἔχρισας τοὺς ἁγίους σου ἀποστόλους καὶ πάντας τοὺς διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας^f ὑπ' αὐτῶν καὶ τῶν καθεξῆς ἐπισκόπων καὶ πρεσβυτέρων ἀναγεννηθέντας ἕως τῆς σήμερον. Ναί, Δέσποτα Θεὲ παντοκράτωρ^g, ἀνάδειξον // αὐ- 126^f τὸ τῆ ἐπιφοιτήσει τοῦ προσκυνητοῦ καὶ ἁγίου σου Πνεύματος ἔνδυμα ἀφθαρσίας^h καὶ σφραγίδα τελειοποιόν, ἐντυποῦσαν τοῖς τὸ θεῖόν σου λουτρον δεχομένοις τὴν ἁγίαν σου ὀνομασίαν καὶ τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου σου Πνεύματος, εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἐνώπιόν σου ἐπιγνωστοὺς οἰκείουⁱ σου καὶ πολίτας, δούλους σου καὶ παιδίσκας, ἡγιασμένους ψυχῇ καὶ σώματι, ἀπηλλαγμέ-

¹⁵⁹ Cod. K(ύρι)ε τοῦ τοῦ ἐλέους σου.

¹⁶⁰ Cod. Π(ατ)ήρ, corretto secondo BOD, 157^v e G01, 70^f.

νοὺς¹⁶¹ πάσης κακίας, καὶ πάσης ἁμαρτίας λελυτρωμένους^j, // τῇ περιβολῇ τοῦ ἐνδύματος τῆς 126^v ἀφ<θ>άρτου σου δόξης ἐπιγινώσκεσθαι διὰ τῆς ἁγίας σου ταύτης σημειώσεως ὑπὸ ἁγίων ἀγγέλων καὶ ἀρχαγγέλων καὶ ὑπὸ πάσης ἐπουρανίου δυνάμεως, καὶ φοβεροὺς πᾶσιν ὑπάρχειν τοῖς πονηροῖς καὶ ἀκαθάρτοις πνεύμασιν^k, ἵνα ὧσίν σοι λαὸς περιούσιος^l, βασιλείον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον^m, ἐσφραγισμένοι διὰ τοῦ ἀχράντου σου μύρου τούτου καὶ ἔχοντες τὸν Χριστὸν σου ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν εἰς κατοικητήριόνⁿ // σου τοῦ Θεοῦ καὶ 127^f Πατρὸς ἐν ἁγίῳ Πνεύματι.

7) Εἶτα ἀνιστάμενος ἐκφω<νεῖ>. Ὅτι ἅγιος εἶ, ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ ἐν ἁγίοις ἐπαναπαύῃ^o, καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν.

^a Tit 2,13 et a.; ^b cfr. Jer 9,23; ^c Jac 1,17; ^d cfr. Ex 14,31; Hebr 3,6; ^e Ps 44,8; ^f Tit 3,5; ^g Am 4,13 e a.; ^h 1 Cor 15,54; ⁱ cfr. Eph 2,19; ^j Tit 2,14; ^k cfr. Mt 10,1; Lc 8,2; Tit 2,14; ^m 1 Petr. 2,9; ⁿ cfr. Eph 3,17; ^o cfr. Is 57,15.

= STR.BAR 148-149; ARR.MYR 327.

+ GOAR 502; HAB 696; TRE.EU1 383; MEN 47,66,233; JAC.MES 35.2; ROM 325; PAP 115; ZER 157.

142. 1) Καὶ μετὰ τὸ "Ἀμήν", λέγει· Εἰρήνη πᾶσιν.
2) Καὶ τοῦ ἀρχidiaκόνου λέγοντος "Τὰς κεφαλὰς ἡμῶν", ἐπεύχεται ὁ ἱερεὺς καὶ λέγει·

ρθ' 3) Σοὶ τῷ Θεῷ τῶν ὅλων καὶ βασιλεῖ τὸν αὐχένα τῆς καρδίας εὐχαριστοῦντες ἐκλίναμεν, ἀνθ' ὧν ἀναξί- ουσ ὄντας ἡμᾶς διακόνους γενέσθαι τῶν θείων σου τούτων κατηξίωσας¹⁶² μυστηρίων, καὶ τὸν ἔλεόν σου κηρύττοντες // ὃν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως ἐξέχε- 127^v ας^a, δέξασθαι παρὰ σοῦ τὸν ἁγιασμόν ὡς μύρον ἐπὶ κεφαλῆς^b ἵκετεύομεν, διότι μύρον ἐκκενωθὲν ὄνομα^c τῷ μονογενεῖ σου Υἱῷ^d Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν, ἐν ᾧ σύμπας¹⁶³ ὁ κόσμος εὐωδιάζεται ὅσος ὄρατος καὶ ὅσος ἀόρατος^e.

Καὶ πρέπει σοὶ ἡ παρὰ πάντων προσκύνησις καὶ εὐχαριστία, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων<ν>. Ἀμήν^f.

4) Καὶ μετὰ τὸ "Ἀμήν", τότε γίνεται τῶν πυλεῶνων ἡ ἀνοιξίς, // καὶ τοῦ διακόνου τῆς μέσης <εὐ- 128^f χῆς>¹⁶⁴ ἀρχομένου, κλίνεται πάλιν ὁ ἱερεὺς καὶ ἐπάγει προσαναπληρῶν τὰ ἐπόμενα τῇ θείᾳ προσ- κομιδῇ¹⁶⁵.

^a Tit 3,6; ^b Ps 132,2; ^c Cant 1,3; ^d cfr. Io 3,18; ^e cfr. Col 1,16; ^f 4 Mac 18,24.

= STR.BAR 150; ARR.MYR 329.

¹⁶² Cod. e BOD, 159^f καταξίωσας; la forma corretta da S959, 122^f e G01, 71^f.

¹⁶³ Cod. σοι πᾶς corretto secondo S959, 122^f; BOD, 159^f; G01, 71^f.

¹⁶⁴ Supplito da S959, 122^v.

¹⁶⁵ Sic; ci si aspetterebbe piuttosto un genitivo partitivo.

+ GOAR 502; HAB 697; TRE.EUI 384; MEN 49,68,233, 243,254; JAC.FOL 54; JAC.MES 35.3; ROM 326; PAP 116; ZER 158.

143. 1) Ἀπόταξις καὶ σύνταξις γινομένη ὑπὸ τοῦ ἀρχι- επισκόπου τῇ ἁγίᾳ παρασκευῇ τοῦ Πάσχ[α].
- 2) Συναγομένων πάντων τῶν κατηχομένων ἐν τῇ ἁγιο- τάτῃ ἐκκλησίᾳ Εἰρήνῃ τῇ ἀρχαίᾳ, ἔρχεται ὁ ἀρχι- επίσκοπος περ[ὶ] ὥραν 5' καὶ ἀναβαίνει ἐν τῷ ἄμβωνι.
- 3) Καὶ μετὰ τὸ εἰπεῖν τὸν ἀρχιδιάκονον "Πρόσχω- μεν", λέγει αὐτοῖς· Εἰρήνη πᾶσιν.
- 4) Καὶ λέγει ὁ ἀρχιερεὺς τοῖς κατηχομένοις· Στήτε μετὰ φόβου καὶ σφραγίσασθε, // ἀποδύσασθε καὶ 128^v ὑπολύσασθε.
- 5) Καὶ τούτου γινομένου, ἀπάρχεται τῆς κατηχήσεως λέγων οὕτως·
- ρι' 6) Τοῦτο τὸ πέρας τῆς ὑμετέρας κατηχήσεως· ἐπέστη τῆς ἀπολυτρώσεως ὑμῶν^a ὁ καιρός. Σήμερον μέλλε- τε τῷ Χριστῷ τὸ τῆς πίστεως ἐκτίθεσθαι γραμμα- τεῖον· χάρτης καὶ μέλαν καὶ κάλαμος γίνεται ὑμῶν ἡ συνείδησις καὶ ἡ γλῶσσα καὶ τὸ σχῆμα. Βλέπετε οὖν πῶς τὴν ὁμολογίαν χειρογραφεῖτε· μὴ ἀστοχήσητε, ἵνα μὴ μεθοδευθῆτε. Οἱ μέλλοντες ἀποθνήσκουν διατίθενται καὶ γράφουσιν τῶν ὑπαρ- χόντων // αὐτοῖς ἄλλον κληρονόμον· καὶ ὑμεῖς 129^f μέλλετε αὐριον ἐν τῇ νυκτὶ ἀποθνήσκουν^b τῇ ἁμαρτίᾳ· νῦν δὲ διατίθεσθε καὶ ποιεῖτε διαθή- κην τὴν ἀπόταξιν, καὶ γράφετε κληρονόμον τῆς

ἀμαρτίας τὸν διάβολον, καὶ ἀφίετε αὐτῷ τὰς ἀμαρτίας ὡς πατρῶαν κληρονομίαν· εἴ τις οὖν ὑμῶν ἔχει τι τοῦ διαβόλου ἐν τῇ ψυχῇ, προσριψάτω αὐτῷ. Ὁ ἀποθανὼν οὐκέτι ἐξουσιάζει τῶν ὑπαρχόντων· καὶ ὑμῶν μηδεὶς ἔχέτω τι τοῦ διαβόλου ἐν τῇ ψυχῇ. Διὰ τοῦτο καὶ ἐστῶτες, ἄνω τείνετε τὰς χεῖρας, ὡς παρ' ἀγγέλων // ἐρευνώμενοι· μή 129^v τι τῶν τοῦ διαβόλου κρύπτηται¹⁶⁶ παρ' ὑμῖν· μηδεὶς ἔχθραν κατεχέτω, μηδεὶς ὀργὴν φυλαττέτω, μηδεὶς μετὰ δόλου στηκέτω, μηδεὶς μετὰ ὑποκρίσεως ἀκουέτω. Προσρίψατε τῷ διαβόλῳ πᾶσαν ἑυπαρίαν καὶ περισσευμα κακίας· ὡς αἰχμάλωτοι στήκετε· τοιοῦτους¹⁶⁷ γὰρ ὑμᾶς ὁ Χριστὸς ἀγοράζει. Ἐκαστος ὑμῶν ὡς βλέπων καὶ μισῶν τὸν διάβολον, οὕτως αὐτῷ ἐμφυσήσει. Εἰσέλθατε εἰς τὰς συνειδήσεις ὑμῶν, ἐρευνήσατε // τὰς καρδίας 130^f ὑμῶν, βλέπετε τί ἕκαστος ἔπραξεν· εἴ τι τοῦ ἐναντίου ἐστὶν ἐν ὑμῖν, μετὰ τοῦ ἐμφυσήματος ἀποπτύσατε. Μηδεὶς ἔστω ἐνταῦθα τῇ ὑποκρίσει Ἰουδαίος· μηδεὶς περὶ τὸ μυστήριον ἀμφιβαλλέτω· ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐρευνᾷ τὰς καρδίας ὑμῶν, τομώτερος ὢν ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον^c. Νῦν ἔστηκε ἐπὶ τὰς δυσμὰς ὁ διάβολος, τρίζων τοὺς ὀδόντας, συνάγων τὰς κόμας, κροτῶν τὰς χεῖρας,

¹⁶⁶ Cod. κρυπτεται.

¹⁶⁷ Cod. τοιουτοις, corretto secondo O175, 50^v, Athos, Vatorpedi 879 (XI-XII sec.), 222^v ed il rotolo Athos, Laura, s.n., segnato [47] secondo l'inventario di X. ΛΑΥΡΙΩΤΗΣ, Κατάλογος λειτουργικῶν εἰληταρίων τῆς ἱερᾶς μονῆς Μεγίστης Λαύρας, Μακεδονικά IV (1960), 391-402.

δάκνων τὰ χεῖλη, μεμηνῶς, θρηνῶν τὴν ἑαυτοῦ // ἐρημίαν, ἀπιστῶν ἐπὶ τῇ ὑμετέρᾳ ἐλευθερίᾳ. Διὰ 130^v τοῦτο ὁ Χριστὸς ἴστησιν ὑμᾶς κατέναντι αὐτοῦ, ἵνα ἀποταξάμενοι αὐτῷ καὶ ἐμφυσήσαντες αὐτῷ, τὸν κατ' αὐτοῦ ἀναλάβητε¹⁶⁸ πόλεμον. Ἐπὶ τὰς δυσμὰς ἔστηκεν ὁ διάβολος, ὅπου ἡ ἀρχὴ τοῦ σκότους· ἀποτάσσεσθε αὐτῷ καὶ ἐμφυσήσατε· εἶτα στρέφεσθε ἐπὶ ἀνατολὰς καὶ συντάσσεσθε τῷ Χριστῷ. Μὴ τις οὖν καταφρονήσῃ, μετὰ φόβου στήκετε· πάντα φοβερὰ τὰ παρόντα καὶ φρικτά· πᾶσαι αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν ἐνταῦθα πάρεισιν· // πάντες ἄγγελοι καὶ ἀρχάγγελοι ἀοράτως τὰς ὑμε- 131^f τέρας φωνὰς ἀπογράφονται· τὰ Χερουβὶμ καὶ τὰ Σεραφὶμ νῦν ἐκ τῶν οὐρανῶν παρακύπτουσιν, ἵνα δέξωνται ὑμῶν τὰς συνθήκας καὶ προσκομίσωσιν¹⁶⁹ τῷ Δεσπότη. Βλέπετε οὖν, πῶς καὶ τῷ ἐχθρῷ ἀποτάσσεσθε, καὶ τῷ δημιουργῷ συντάσσεσθε.

7) Καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς·

8) Στράφητε ἐπὶ τὰς δυσμὰς, ἄνω τὰς χεῖρας ὑμῶν ἔχοντες· ὃ λέγω, τοῦτο καὶ ὑμεῖς λέγετε·

9) Ἀποτάσσομαι τῷ σατανᾷ· καὶ πᾶσιν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ· καὶ πάσῃ τῇ λατρείᾳ αὐτοῦ· καὶ πᾶσιν τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ· // καὶ πάσῃ τῇ πομπῇ αὐ- 131^v τοῦ.

10) Τοῦτο τρίτον λέγει, πάντων ἀποκρινομένων.

11) Εἶτα ἐρωτᾷ αὐτοὺς γ'· Ἀπειτάξασθε τῷ σατανᾷ;

¹⁶⁸ Cod. ἀναλαβεται.

¹⁶⁹ Cod. προσκομησουσιν.

- 12) Λέγουσιν αὐτῶ· Ἀπεταξάμεθα.
 13) Λέγει αὐτοῖς· Ἐμφυσήσατε αὐτῶ.
 14) Εἶτα πάλιν λέγει αὐτοῖς·
 15) Στράφητε ἐπὶ ἀνατολὰς κάτω τὰς χεῖρας ὑμῶν ἔχοντες· μετὰ φόβου στήκετε· ὃ λέγω, τοῦτο καὶ ὑμεῖς λέγετε.
 16) Καὶ συντάσσομαι τῷ Χριστῶ.
 17) Καὶ "Πιστεύω εἰς ἓνα Θεόν, Πατέρα παντοκράτορα, ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς, ὁρατῶν τε πάντων καὶ ἀοράτων. Καὶ εἰς ἓνα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὸν μονογενῆ..." Καὶ τὰ ἐξῆς μέχρι συμπληρώσεως.
 18) Τοῦτο τρίτον λέγει, πάντων ἀποκρινομένων.
 19) Καὶ ἐρωτᾷ αὐτοῦς¹⁷⁰. //

132^f

- 20) Συνετάξασθε τῷ Χριστῶ;
 21) Καὶ λέγουσιν· Συνεταξάμεθα.
 22) Τοῦτο γ' ἐπερωτᾷ.
 23) Καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς· Προσκυνήσατε αὐτῶ.
 24) Καὶ πάντων προσκυνούντων, ποιεῖ εὐχὴν λέγων·
 25) Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς^d ὁ θέλων πάντας ἀνθρώπους σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν^e, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας^f.
 26) Καὶ λέγει αὐτοῖς πάλιν·

- ρια' 27) Ἴδου ἀπετάξασθε τῷ διαβόλῳ καὶ συνετάξασθε τῷ Χριστῶ. Τὸ γραμματεῖον ἐπληρώθη, ὃ Δεσπότης αὐτὸ ἐν οὐρανοῖς κατέχει. Βλέπετε, τὰς συνθήκας

φυλάξατε· τοῦτο ὑμῖν¹⁷¹ // ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως 132^v
 προφέρεται τὸ γραμματεῖον. Μὴ ἀστοχήσητε περὶ τὸ κεφάλαιον, ὑπὲρ οὗ καὶ τοὺς τόκους εἰσπραχθήσεσθε· βλέπετε μὴ αἰσχυνθῆτε ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ καὶ φρικτοῦ βήματος ἐκείνου, ἥνικα πᾶσαι τῶν οὐρανῶν αἱ δυνάμεις σαλεύονται καὶ πᾶσα τῶν ἀνθρώπων ἢ φύσις κρινομένη παρέστηκεν, ἀγγέλων μυριάδες, ἀρχαγγέλων στρατόπεδα, τῶν ἄνω δυνάμεων τὰ τάγματα· ὅτε <ὁ>¹⁷² ποταμὸς τοῦ πυρὸς καὶ ὁ σκόληξ ὁ ἀκοίμητος καὶ τὸ σκότος // τὸ 133^f
 ἐξώτερον^g, τότε σου ἀναγνωσθῆναι ἔχει τὸ χειρόγραφον. Ἐὰν ᾗς ἐλεήμων καὶ φιλόανθρωπος, εὐθύς συνηγόρους ἔξεις τοὺς ἐλεηθέντας¹⁷³. ἐὰν δὲ ᾗς ἀπάνθρωπος καὶ ἀμετάδοτος, ἀνελεῖς καὶ λοιδορος, συκοφαντῶν τοὺς μηδὲν σε ἠδικηκότας, τότε παρίσταται σοι ὁ διάβολος, κατηγορῶν καὶ λέγων· Δέσποτα, οὗτος λόγῳ μὲν ἀπετάξατο, ἔργῳ δὲ ὑπερέτησέν μοι. Καὶ λοιπὸν στυγνάξουσιν μὲν <οἱ>¹⁷⁴ ἄγγελοι, δακρύουσι δὲ ἐπὶ σοὶ πάντες // οἱ δίκαιοι· τὸ δὲ τέλος τῆς ἀποφάσεως βαρὺ καὶ 133^v
 τὸ λεγόμενον. Ἐὰν τις ἐν τῷ παρόντι βίῳ ἐνπέση εἰς κίνδυνον, ἢ προστάτας εὐρίσκει, ἢ φίλους παρακαλεῖ, ἢ ὑπὸ συγγενῶν βοηθεῖται, ἢ διὰ χρημάτων ἐλευθεροῦται· ἐκεῖ δὲ τοιοῦτον οὐδέν, οὐ

¹⁷¹ Cod. ὑμῖνν.¹⁷² Cfr. S959, 116^v; O175, 59^v; G01, 67^v.¹⁷³ Cod. ηλεηθέντας.S959, 117^f; O175, 59^v; G01, 68^f.

πατήρ βοηθῶν, οὐ μήτηρ σπλαχνιζομένη, οὐκ ἀδελφοὶ περιτρέχοντες, οὐ φίλοι σπουδάζοντες, ἀλλὰ πᾶς ἄνθρωπος γυμνός καὶ μόνος καὶ ἀπερίστατος, ὑπὸ τῶν ἰδίω<ν> ἔργων ἢ βοηθούμενος ἢ κατακρινόμενος. Ἀδελφὸς γὰρ οὐ // λυτροῦται, λυτρώσεται ἄνθρωπος^h; Βλέπετε οὖν, ἀσφαλίσασθε ἑαυτούς. Ἀπετάξασθε τῷ διαβόλῳ; Μέχρι τέλους αὐτὸν μισήσατε. Συνετάξασθε τῷ Χριστῷ; Μέχρις ἐσχάτης ἀναπνοῆς αὐτὸν δοξολογήσατε. Μετὰ ταύτης τῆς ὀρθοδόξου ὁμολογίας πρὸς τὸν Δεσπότην Θεὸν ἀποδημήσατε· μὴ ναυαγήσητε περὶ τὴν πίστινⁱ. Ἐλεήσατε πένητα, μὴ ὑπερίδητε ἀδικουμένους, μὴ ἀρπάσητε τὰ ἀλλότρια, μὴ συκοφαντήσητε τοὺς ἀνευθύνους, ἀκοῆν // ματαίαν μὴ παραδέχεσθε, ὑπερμαχεῖτε τῶν ἱερέων ὑμῶν, τὴν ἑαυτῶν ζωὴν ἐν παντὶ καιρῷ ἀσφαλιζόμενοι. Οὐδὲν ὑπεστειλάμην τοῦ μὴ εἰπεῖν ὑμῖν τὰ συμφέροντα· αὐτοὶ λοιπὸν οἶδατε τὸ πῶς φυλάττετε· ἐγὼ γὰρ ὃ ἦν ἐν ἐμοὶ ἐποίησα, προειπὼν ὑμῖν τὰ συμφέροντα, μήποτε ἐπελθοῦσα ῥομφαία^j λάβῃ ψυχὴν ἐκ τοῦ λαοῦ. Ἐπιτηρεῖ γὰρ ὑμῶν ὁ ἐχθρὸς λοιπὸν καὶ ῥῆμα καὶ ἐνθύμημα καὶ ἔννοιαν καὶ κίνημα καὶ πρᾶξιν· ἀλλ' ὑμεῖς οὕτως ἑαυτοὺς ἀσφα-//λίσασθε, ἵνα τοῦ ἐξ ἐναντίας μηδὲν ἔχοντος λέγειν περὶ ὑμῶν φαῦλον ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς φοβερᾶς κρίσεως, παραστῶμεν τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ^k ἀκαταίσχυντως, <καὶ>¹⁷⁵ ἀκούσωμεν παρ' αὐτοῦ τὴν εὐ-

134^F134^V135^F

¹⁷⁵Cfr. S959, 118^F; PC213, 24^F; O175, 63^V; G01, 68^V.

καταίαν ἐκείνην καὶ μακαρίαν φωνήν· Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ Πατρὸς μου· κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου^l.

Αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ^m καὶ προσκύνησις, <σὺν>¹⁷⁶ τῷ Πατρὶ {καὶ τῷ Υἱῷ} καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήνⁿ. //

^aCfr. Lc 21, 28; ^bcfr. 1 Cor 15, 32; ^cHebr 4, 12; ^dcfr. Ps 67, 19-20; ^e1 Tim 2,4; ^f4 Mac 18,24; ^gMt 8,12; ^hPs 48,8; ⁱ1 Tim 1,19; ^jEz 33,4; cfr. Lc 2, 35; ^k2 Cor 5,10; ^lMt 25, 34; ^mcfr. 1 Tim 1,17; ⁿ4 Mac 18,24.

= GOAR 279; CON 438; STR.BAR 151-153; ARR.PB2 377 (cfr. WAW 10*).

+ TRE.EU1 386; DUN 33; THI 117.

144. 1) Καὶ μετὰ τὸ "Ἀμήν", λέγει αὐτοῖς· 135^V
 2) Ἄνω τὰς χεῖρας ὑμῶν.
 3) Ὑπὲρ τῆς οἰκουμενικῆς καταστάσεως, εὐσταθείας τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν καὶ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως¹⁷⁷, εἴπωμεν· Κύριε <ἐλέησον>^a.
 4) Ὑπὲρ τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν βασιλέων, παντὸς τοῦ παλατίου καὶ τοῦ στρατοπέδου αὐτῶν καὶ τοῦ φιλοχρίστου λαοῦ, εἴπωμεν· Κύριε <ἐλέησον>^b.
 5) Ὑπὲρ τῆς ἀπολυτρώσεως τῶν ψυχῶν ὑμῶν καὶ ὑπὲρ τοῦ συντριβῆναι τὸν σατανᾶν ἐν τάχει ὑπὸ τοὺς

¹⁷⁶Cfr. S959, 118^V; PC213, 24^F; O175, 64^F; G01, 69^F.

¹⁷⁷Cod. αινεσεως.

- πόδας ἡμῶν^c καὶ ὑπὲρ τοῦ ἀναίμακτον διαφυλαχθῆ-
 ναι τὴν πόλιν ἡμῶν, εἴπωμεν· Κύριε <ἐλέησον>^d.
- 6) Καὶ σφραγίζει τὸν λαὸν κατὰ τὸ ἔθος ὁ ἀρχιεπί-
 σκοπος καὶ ποιεῖ // τὴν εὐχὴν ταύτην· 136^f
- 7) Ὅτι ἐλεήμων καὶ φιλόστοργος Θεὸς ὑπάρχεις καὶ
 σοὶ τὴν δόξαν.
- 8) Καὶ μετὰ τὸ "Ἀμήν", λέγει·
- 9) Ἐνδύσασθε καὶ ὑποδήσασθε¹⁷⁸.
- 10) Καὶ κατέρχεται ἐν τῷ ἁγίῳ θυσιαστηρίῳ καὶ ποιεῖ
 εὐχὴν εἰς τοὺς πρὸς τὸ ἅγιον φῶτισμα εὐτρεπιζο-
 μένους κατὰ τὸ εἰωθός.
- 11) Ποιοῦντος διακόνου εὐχὴν, ἐπεύχεται ὁ ἱερεὺς
 τὴν εὐχὴν ταύτην μὴ λέγων τὴν συνήθη ἐκφῶ<νη-
 σιν> ἐν τῷ τέλει τῆς εὐχῆς·
- ριβ' 12) Δέσποτα Κύριε ὁ Θεός^e, προσκάλεσαι τοὺς δούλους
 σου πρὸς τὸ ἅγιόν σου φῶτισμα καὶ καταξίωσον
 αὐτοὺς τῆς μεγάλης ταύτης χάριτος· ἀπόδυσον
 αὐτῶν τὴν // παλαιότητα καὶ ἀναγέννησον αὐτοὺς 136^v
 εἰς τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον καὶ πλήρωσον αὐτοὺς
 τῆς τοῦ ἁγίου Πνεύματός σου δυνάμεως^f εἰς ἔνω-
 σιν τοῦ Χριστοῦ σου, ἵνα μηκέτι τέκνα σώματος^g
 ᾖσιν, ἀλλὰ τέκνα τῆς σῆς βασιλείας^h.
- 13) Καὶ πληρῶν τὴν εὐχὴν τῶν φωτιζομένων, ὁ διάκο-
 νος ἀντὶ τοῦ κλῖναι <αὐτοὺς>¹⁷⁹ τὰς κεφαλὰς,
 λέγει·

¹⁷⁸ Cod. ὑπολύσασθαι.

¹⁷⁹ Supplito da S959, 69^v; PC213, 25^f; O175, 68^f; G01, 69^v.

- 14) Ὅσοι πρὸς τὸ φῶτισμα, προ<σ>έλθατε¹⁸⁰ τῆ
 χε<ι>ροδεσία καὶ εὐλογεῖσθε.
- 15) Καὶ πάντας χειροθετῶν ὁ ἱερεὺς, ἄνδρας τε καὶ
 γυναῖκας, εἰσέρχεται πάλιν ἐγγὺς τῆς ἁγίας τρα-
 πέζης καὶ ἐκφῶ<νεῖ>·
- 16) Ὅτι σὺ εἶ ὁ φωτισμὸς ἡμῶν, καὶ σοὶ τὴν δό-
 ξα<ν>. //

^a Cfr. Ps 40, 5; ^b id.; ^c Rom 16, 20; ^d cfr. Ps 40, 5;
^e Dan 9, 15; ^f cfr. Lc 4, 14 e a.; ^g cfr. Rom 6, 8;
^h cfr. Mt 8, 12.

= GOAR 281; CON 432; STR.BAR 154; ARR.PB2 382.

+ TRE.EUI 388; DUN 35 (cfr. n. 119.15).

145. 1) Εἶτα λέγει ὁ ἱερεὺς· Εἰρήνη πᾶσιν. 137^f
- 2) Καὶ τοῦ διακόνου λέγοντος "Τὰς κεφαλὰς ἡμῶν"
 πάλιν ἐπεύχεται ὁ ἱερεὺς·
- <ριγ'>3) Ὁ Θεὸς ὁ Σωτὴρ ἡμῶν^a, ὁ πάντας θέλων σωθῆναι
 καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν^b, λάμπον φῶς
 γνώσεως ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν^c καὶ τῶν πρὸς τὸ
 ἅγιον φῶτισμα εὐτρεπιζομένων, καὶ ἀξίωσον αὐ-
 τοὺς τῆς ἀθανάτου σου δωρεᾶς καὶ ἔνωσον αὐτοὺς
 τῇ ἁγίᾳ σου καθολικῇ ἐκκλησίᾳ.
- Σὸν γὰρ ἐστὶν τὸ ἐλεεῖν καὶ σώζειν, ὁ Θε-
 ὸς ἡμῶν, καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ Πα-
 τρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ
 ἀεὶ καί. //

¹⁸⁰ Cod. e S959, 69^v: προέλθατε, forma corretta secondo
 C213, 25^f; O175, 68^f; G01, 69^v.

^a Ps 78,9; ^b 1 Tim 2,4; ^c cfr. 2 Cor. 4,6.

= GOAR 281; CON 442; STR.BAR 155; ARR.PB2 383.

+ TRE.EU1 389; DUN 35; THI 120.

146. 1) Ὅπως χρῆ δέχεσθαι τοὺς ἀπὸ αἵρέσεων μετερχο- 137^v
μένους ἐν τῇ ἀγίᾳ τοῦ Θεοῦ καθολικῆ καὶ ἀποστο-
λικῆ ἐκκλησίᾳ.
- 2) Ἀρειανοὺς μὲν καὶ Μακεδονιανοὺς ἤγουν Πνευμα-
τομάχους καὶ Σαββατιανοὺς καὶ Ναυατιανοὺς τοὺς
λέγοντας ἑαυτοὺς Καθαροὺς καὶ Τεσσαρισκαιδεκα-
τίτας¹⁸¹ ἤγουν Τετραδίτας καὶ Ἀπολιναριστάς¹⁸²
δεχόμεθα διδόντας λιβέλλους καὶ ἀναθεματίζοντας
σὺν τῇ ἰδίᾳ αἵρέσει καὶ πᾶσαν ἄλλην αἵρεσιν μὴ
φρονοῦσαν ὡς φρονεῖ ἡ ἀγία τοῦ Θεοῦ καθολικῆ
καὶ ἀποστολικῆ // ἐκκλησίᾳ, σφραγιζομένους 138^f
ἦτοι χριστομένους¹⁸³ τῷ ἀγίῳ μύρῳ.
- 3) <Προ>ηγουμένως¹⁸⁴ μέντοι χρῆ ἡνίκα μέλλουσι
προσάγεσθαι τῇ ὀρθῇ πίστει νηστεύειν αὐτοὺς
ἡμέρας δέκα ἢ δεκαπέντε καὶ σχολάζειν ταῖς εὐ-
χαῖς πρωτὶ καὶ δείλης μανθάνοντας¹⁸⁵ ψαλμοὺς καὶ
κατηγουμένους, καὶ τότε ἀξιοῦνται ταύτης τῆς

¹⁸¹ Cfr. MOS, 113^f; G07, 111^v; O43, 74^v; S973, 57^f.

¹⁸² Cod. ἀπολιναριτας (cfr. V1970, 156^f ἀπολιναρίτας);
abbiamo addottato la forma ἀπολιναριστάς dai codici:
MOS, 113^f; G07, 111^v; S973, 57^f; G01, 94^f.

¹⁸³ Cod. χρισμένους.

¹⁸⁴ Supplito da MOS, 113^v; G01, 94^v; V1552, 33^v.

¹⁸⁵ Cod. μανθανοντας.

ὀρθοδόξου πίστεως.

- 4) Ἰσθησι δὲ ἕκαστον αὐτῶν ὁ ἱερεὺς ἔμπροσθεν τῆς
ἀγίας κολουμβήθρας καὶ λέγει αὐτῷ ταῦτα·
- 5) Εἰπέ· Ἀνάθεμα τῷ δε[ίνα] καὶ τοῖς δόγμασιν αὐ-
τοῦ // καὶ τοῖς εὐδοκοῦσιν αὐτῷ καὶ τοῖς φρο- 138^v
νοῦσιν τὰ αὐτοῦ. Ἀποτάσσομαι γὰρ αὐτῷ καὶ παν-
τὶ αἵρετικῷ δόγματι καὶ πιστεύω εἰς τὴν ἀγίαν
καὶ ὁμοούσιον Τριάδα κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν ἀγίων
πατέρων τῶν ὀρθοτομησάντων τὸν λόγον τῆς ἀλη-
θείας^a.
- 6) Καὶ ἀποκρίνεται αὐτῷ πρὸς ἕκαστα ὁ μετερχόμε-
νος, καὶ λοιπὸν ἐπάγει ὁ ἱερεὺς καὶ λέγει γ'·
- 7) Πιστεύεις εἰς τὴν ἀγίαν καὶ ὁμοούσιον Τριάδα;
Καὶ ὑπακούει ὁ μετερχόμενος· Πιστεύω.
- 8) Ἐὰν δὲ μὴ οἶδεν λαλῆσαι, ὁ ἀνάδοχος αὐτοῦ ὑπα-
κούει. //
- 9) Καὶ ἐπικλίνοντος τοῦ μετερχομένου, ὁ ἱερεὺς 139^f
ἔχων τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ποιεῖ τὴν
εὐχὴν ταύτην·
- ριδ' 10) Ὁ Θεὸς ὁ Σωτὴρ ἡμῶν^b, ὁ βουλόμενος πάντας ἀν-
θρώπους σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλ-
θεῖν^c, πρόσδεξαι τὸν δοῦλόν σου τὸν δε[ίνα] τὸν
μόλις ἀνανήψαντα ἐκ τῆς πλάνης καὶ ἐπιποθήσαντα
εἰς τὴν ἐπίγνωσιν ἐλθεῖν τῆς σῆς ἀληθείας^d. σὺ
γὰρ εἶπας· Καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ
τῆς αὐλῆς ταύτης κάκεῖνα <δεῖ>¹⁸⁶ με διαγαγεῖν

¹⁸⁶ Supplito dalla citazione scritturistica.

καὶ τῆς // φωνῆς μου ἀκούσωσιν¹⁸⁷ καὶ γενήσεται 139^v
 μία ποιμνη, εἷς ποιμὴν^e. Ποίμανον αὐτὸν ἐν τῇ
 δόξῃ τῆς ἀληθοῦς εἰς σὲ ἐπιγνώσεως κατὰ τὴν ἔκ-
 θεσιν τῶν ἁγίων σου καὶ ἐνδόξων ἀποστόλων, καὶ
 καταξίωσον αὐτὸν τῆς σφραγίδος τοῦ θεοῦ μύρου
 καὶ τῆς τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐπιφοιτήσεως καὶ
 τῆς μεταλήψεως τοῦ τιμίου σώματος καὶ αἵματος
 τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀνάδειξον αὐτὸν τέλειον δοῦλόν
 σου, ἵνα τῇ ποιμνῇ σου συναριθμηθῇ καὶ αὐτὸς //
 εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον^f τῆς μεγαλωσύνης σου. 140^f

“Ὅτι σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία καί^g.”

11) Καὶ χρίει αὐτὸν τῷ μύρῳ καθάπερ καὶ τοὺς νεοφω-
 τίστους τὴν αὐτὴν ἐπ’ αὐτῷ ἐπίρρησιν ποιούμενος.

^a 2 Tim 2,15; ^b Ps 78,9; ^c 1 Tim 2,4; ^d cfr. 1 Tim 2,
 4; ^e Io 10,16; ^f cfr. 1 Par 16,27; ^g Mt 6,13.

= STR.BAR 156-157; ARR.ADM 55.

+ GOAR 695; PG C,1317; JAC.POR 156; PAS 247; ARR.
 ADM 58; ROM 476.

147. 1) Καὶ μετὰ τοῦτο πάλιν ἐπεύχεται·

ριε’ 2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ καταξιώσας τέλειον ἀνα-
 δεῖξαι τὸν δοῦλόν σου τὸν δε[ίνα] διὰ τῆς εἰς
 σὲ ὀρθοδόξου πίστεως καὶ τῆς σφραγίδος τοῦ μύ-
 ρου τοῦ ἁγίου· σύ, Δέσποτα τῶν ἀπάντων^b, τὴν
 εἰς σὲ ἀληθῆ πίστιν ἐν αὐτῷ διατήρησον, αὔξων
 αὐτὸν ἐν δικαιοσύνη^c // καὶ πᾶσιν τοῖς παρὰ 140^v

¹⁸⁷ Variante di Io. 10, 16 per ἀκούσωσιν (cfr. NESTLE-
 ALAND, apparato).

σοῦ χαρίσμασιν κατακοσμῶν.

“Ὅτι εὐλόγηται καὶ δεδόξασται¹⁸⁸ τὸ πά<v>-
 τιμον>.”

3) Καὶ εἶθ’ οὕτως κοινωνεῖ καὶ λαμβάνει παραγγελί-
 ας τὰς ἐπτὰ ἡμέρας ἐκεῖνας κρέα μὴ φαγεῖν, μὴ
 νίφασθαι τὴν ὄψιν, ἀλλὰ καθὼς οἱ βαπτιζόμενοι,
 οὕτως διατελεῖν τὰς ἐπτὰ ἡμέρας, καὶ τῇ ἡ’ ἡμέ-
 ρᾳ ἀπολούσασθαι.

4) Νεστοριανοὺς δὲ καὶ Εὐτυχιανιστὰς χρῆ ποιεῖν
 λιβέλλους καὶ ἀναθεματίζειν τὴν αἵρεσιν, καὶ
 Νεστόριον, καὶ Εὐτυχέα, καὶ Διόσκορον, Σευῆρον
 καὶ τοὺς φρονοῦντας τὰ αὐτῶν, καὶ πάσας τὰς //
 προαναφερομένας αἵρέσεις, καὶ μεταλαμβάνειν 141^f
 τῆς ἁγίας κοινωνίας.

5) Εὐνομιανοὺς¹⁸⁹ μέντοι τοὺς εἰς μίαν κατάδυσιν
 βαπτιζόμενους, καὶ Μοντανιστὰς τοὺς λεγομένους
 Φρύγας, καὶ Μανιχαίους, καὶ Σαβελλιανοὺς τοὺς
 υἱοπατορίαν διδάσκοντας καὶ ἕτερα ἅπαντα χαλεπὰ
 ποιοῦντας, καὶ πάσας τὰς τοιαύτας αἵρέσεις
 ἡγουν τοὺς ἀπ’ αὐτῶν θέλοντας προστίθεσθαι τῇ
 ἀληθείᾳ, ὡς Ἕλληνας δεχόμεθα. //

^a Dan 9, 15 (Theodot.); ^b Job 5,8; Sap 8,3; ^c cfr. 2
 Cor 9,10.

= STR.BAR 158-159; ARR.ADM 55.

+ GOAR 695; PG C, 1320; JAC.POR 157; PAS 247.

¹⁸⁸ Cod. δεδοξασθαι.

¹⁸⁹ Cod. εὐανομιανους.

148. 1) "Ὅπως δεῖ ἀναθεματίζειν ἐγγράφως τοὺς ἀπὸ Μανι- 141^v
χαίων προσερχομένους τῇ ἀγίᾳ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίᾳ.
- 2) Ἀνάθεμα Μάνεντι, ἦτοι Μανιχαίῳ, τῷ κα<ι> Κου-
βρίκῳ, καὶ τοῖς δόγμασιν αὐτοῦ, καὶ πᾶσιν τοῖς
ἐκτεθεῖσιν καὶ συγγραφεῖσιν¹⁹⁰ παρ' αὐτοῦ, καὶ
πᾶσιν τοῖς πειθομένοις αὐτῷ, καὶ τοῖς, ὡς προ-
εῖπον, παρ' αὐτοῦ ἀσεβῶς ἐκτεθε<ι>σιν πέντε βί-
βλοις, ἃ καὶ ἐκάλεσεν οὗτος τὸ ζῶν εὐαγγέλιον,
ὅπερ νεκροποιεῖ, καὶ τὸν θησαυρὸν τῆς ζωῆς,
ὅπερ ἐστὶν θησαυρὸς // θανάτου, καὶ τῶν ἐπιστο- 142^f
λῶν ὁμάδα¹⁹¹, καὶ τὴν τῶν μυστηρίων, ἣτις ἐστὶν
πρὸς τὴν ἐπιτηδευθεῖσαν αὐτοῖς ἀνατροπὴν τοῦ
νόμου καὶ τῶν ἁγίων προφητῶν, καὶ τὴν τῶν Γι-
γάντων πραγματείαν, καὶ τὴν λεγομένην Ἐπτάλο-
γον Ἀγαπίου, καὶ αὐτὸν Ἀγάπιον καὶ πᾶσαν αὐ-
τῶ<ν> βίβλον, καὶ πᾶσαν εὐχὴν παρ' αὐτῶ<ν> λεγο-
μένην, μᾶλλον δὲ γοητείαν. Ἀναθεματίζω δὲ καὶ
καταθεματίζω Ζαραθρῆν καὶ Βοδδᾶν καὶ Σκυ-//--θι- 142^v
ανόν, τοὺς πρὸ Μανιχαίων γεγονότας. Ἐτι ἀναθε-
ματίζω καὶ Σισίννιον τὸν διάδοχον τοῦ αὐτοῦ Μά-
νεντος, καὶ Ἀδδάν, τὸν καὶ Ἀδείμαντον ὃν ἀπέ-
στειλεν ὁ αὐτὸς δυσσεβῆς Μάνης εἰς διάφορα κλί-
ματα. Πρὸς δὲ τούτοις, ἀναθεματίζω καὶ καταθε-
ματίζω σὺν τοῖς προγεγραμμένοις πᾶσιν Ἰέρακα,
καὶ Ἡρακλείδην, καὶ Ἀφθόνιον, τοὺς ἐξηγητὰς
καὶ ὑπομνηματιστὰς τοῦ αὐτοῦ ἀνόμου καὶ βεβήλου

¹⁹⁰ Cod. συγγραφεῖσιν.

¹⁹¹ Cod. ὁμοδα.

Μάνεντος, καὶ Θωμᾶν, καὶ Ζαροῦαν, // καὶ Γαβρι- 143^f
άβιον. Ἐτι ἀναθεματίζω καὶ Μαρκίωνα, καὶ Οὐα-
λεντῖνον¹⁹² καὶ Βασιλείδην, καὶ πάντα ἄνθρωπον
τὸν τολμῶντά τι βλασφημεῖν καὶ λέγειν κατὰ τῆς
Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης. Ἐτι ἀναθεματίζω
τὸν μὴ δεχόμενον Μωσέα καὶ τοὺς προφήτας, καὶ
πάντα τὰ παρ' αὐτῶν ἐκτεθέντα¹⁹³, ἦτοι συγγρα-
φέντα. Ἐτι ἀναθεματίζω τὸν προσκυνοῦντα τῷ
ἡλίῳ καὶ τῇ σελήνῃ καὶ τοῖς ἄστροις πᾶσιν ὡς
θεοῖς. Ἀναθεματίζω δὲ καὶ καταθεματίζω πάντα 143^v
// ἄνθρωπον λέγοντα δύο ἀρχὰς εἶναι, καὶ ταύτας 143^v
ἀντικαθεστῶσας ἀλλήλαις, ἀγεννήτους, μίαν μὲν
πονηράν, μίαν δὲ ἀγαθὴν. Ἀναθεματίζω δὲ καὶ
τοὺς λέγοντας, ὅτι τὸ σῶμα ἐκ τῆς πονηρᾶς συνέ-
στηκεν ἀρχῆς, ἢ φύσει τὰ κακά. Ἀναθεματίζω δὲ
πάντα ἄνθρωπον τὸν μὴ ὁμολογοῦντα τὸν οὐρανὸν
καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν
αὐτοῖς^a γεγενῆσθαι ὑπὸ τοῦ μόνου Θεοῦ. Πρὸς
τούτοις δὲ ἀναθεματίζω τὸν ἀρνού--μενον ἡμᾶς 144^f
τε καὶ τὸν πρῶτον ἄνθρωπον, τοῦτ' ἔστιν τὸν Ἀ-
δάμ, τὸν ὅμοιον ἡμῖν, μὴ διαπεπλάσθαι ἐκ γῆς
ὑπὸ Θεοῦ. Πρὸς δὲ τούτοις ἀναθεματίζω καὶ ὅσα
περὶ τε ὕλης καὶ σκότους, καὶ τοῦ καλουμένου
Σακλᾶ καὶ τῆς Νεβρώδ, καὶ περὶ διαφόρων οὐρανῶν
καὶ αἰώνων μυθολογοῦσιν. Καὶ ὁμολογῶ ἓνα καὶ

¹⁹² Corretto secondo O43, 75^v; cfr. anche DMITR-B 28; FIK 447; ASTRUC 221. Il codice ha ὀυαλεντιανον.

¹⁹³ Cod. εκτιθέντα.

τὸν αὐτὸν εἶναι παλαιᾶς τε καὶ νέας Διαθήκης
 Θεόν, καὶ τοὺς ἐν ἑκατέρᾳ διαπρέψαντας καὶ ἐπ-
 αινομένους ἁγίους ἐπίσταμαι καὶ φίλους Θεοῦ·
 καὶ τὴν τοῦ // μεγάλου δὲ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν 144^v
 Ἰησοῦ Χριστοῦ^b γέννησιν, καὶ τὰ σωτήρια πάθη,
 καὶ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν^c οὐ δοκῆσει, οὐδὲ
 κατὰ φαντασίαν λέγω τοῦ λοιποῦ γεγονέναι, ἀλλὰ
 κατ' αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν πεπρᾶχθαι, ὡς ὁμοουσί-
 ου¹⁹⁴ τῷ Πατρὶ καὶ ἡμῖν τοῦ αὐτοῦ ὑπάρχοντος.

^aPs 68,35; ^bTit 2,13; ^ccfr. Act 4,2 e a.

= GOAR 696; PG C,1321; FIC 446; STR.BAR 160; ARR.
 ADM 63.

+ COT 543; DMITR.BOG 26; LIEU 177.

149. 1) <Εὐχὴ> ἐπὶ θεμελίῳ τιθεμένου ἐν ἐκκλησίᾳ.
 <ρις>2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ ἀρεσθεὶς καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ
 πέτρᾳ οἰκοδομηθῆναί σοι ἐκκλησίαν^b, αὐτὸς τοὺς
 τὰ σ<α> ἐκ τῶν σῶν^c σοὶ προσκομίζοντας ἐπὶ τῇ
 ἀνοικοδομῇ τοῦ πρὸς σὴν δοξολογίαν // κτιζομέ- 145^f
 νου οἴκου ἐν τῷ πλήθει τῶν σῶν ἐπουρανίων ἀγα-
 θῶν ἀντάμειψαι, καὶ τοὺς ὑπουργοῦντας ἐνίσχυσον
 ἀβλαβεῖς διαφυλάττων· τὰ θεμέλια αὐτοῦ ἀρραγῆ
 καὶ ἀσάλευτα διατήρησον, καὶ τέλειον ἀνάδειξον
 οἶκόν σου, ὅπως ἂν καὶ ἐν αὐτῷ πανευφήμοις
 ᾠδαῖς καὶ δοξολογίαις ἀνυμνωμέν¹⁹⁵ σε τὸν ἀλη-

¹⁹⁴Cod. ομοουσιον, v. O43, 75bis^v.

¹⁹⁵Cod. ανυμνουμεν.

θινὸν Θεὸν ἡμῶν^d.

Σοὶ γὰρ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ^e καὶ προσ-
 κύνησις, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύ-
 ματι, νῦν καὶ ἀεὶ.

^aDan 9,15 (Theodot.); ^bMt 16,18; ^ccfr. 1 Par 29,
 14; ^d1 Io 5,20; ^ecfr. 1 Tim 1,17.

= STR.BAR 161; RUG.CON 117.

+ GOAR 485; HAB 642; TAK 39; JAC.POR 159; JAC.MES
 18.2; PAS 242; DUN 9; RUG 19.21; THI 104; PAR.
 G04 212; ROM 316; PAP 247; ZER 331.

150. 1) Τάξις γινομένη ἐπὶ καθιερώσεως ἁγίου ναοῦ καὶ
 τῆς ἐν αὐτῷ // ἁγίας τραπέζης. 145^v
- 2) Πρὸ μιᾶς ἡμέρας τῶν ἐγκαινίων, πρὸ τοῦ παραγε-
 νέσθαι τὸν {τὸν} πατριάρχην ἐν τῷ μέλλοντι ἐγ-
 καινίζεσθαι ναῷ, προπέμπεται ὁ ἐπὶ τῶν χειροτο-
 νιῶν, καὶ παρασκευάζει τοὺς μαρμαραρίους στήσαι
 τὴν τράπεζαν. Καὶ πληρούντων αὐτῶν τὸ ἔργον καὶ
 ἀναχωρούντων, εἰσέρχεται ὁ πατριάρχης ἐν τῷ
 ναῷ.
- 3) Καὶ πάντων τῶν λαϊκῶν ἐξερχομένω[ν], καὶ μηδε-
 νὸς ἔσω μένοντος¹⁹⁶ σὺν αὐτῷ πλὴν κληρικῶν μό-
 νων, καὶ πανταχόθεν ἀσφαλισμένης τῆς ἐκκλησίας,
 ποιεῖ <εἶς>¹⁹⁷ ἐκ τῶν διακόνων εὐχὴν.
- 4) Καὶ λέγοντος· Ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν,
 // κλίνει γόνυ ὁ πατριάρχης παρὰ τὰς θύρας τοῦ 146^f

¹⁹⁶Cod. μενοτος.

¹⁹⁷Cfr. S959, 128^f; BOD, 133^v; O434, 88^f.

ιερατείου διὰ τὸ μήπω τὴν ἐν αὐτῷ ἀποτεθεῖσαν
τράπεζαν ἀγιασθῆναι.

- 5) Καὶ ὅτε ἀναστῆ ὁ πατριάρχης, ὁ μὲν διάκονος λέγει·
- 6) Ἀντιλαβοῦ, σῶσον, ἐλέησον, ἀνάστησον καὶ διαφύλαξον ἡμᾶς, ὁ Θεός, τῇ σῇ χάριτι.
- 7) Ὑπὲρ τῆς ἄνωθεν εἰρήνης καὶ τῆς σωτηρίας τῶν ψυχῶν^a ἡμῶν, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν¹⁹⁸.
- 8) Ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου, εὐσταθείας τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ ἐκκλησιῶν, καὶ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.
- 9) Ὑπὲρ τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν τοῦ δε[ίνα] καὶ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτοῦ, καὶ τῶν συμπαρόντων αὐτῷ ἱερέων, τῆς ἐν Χριστῷ διακονίας, παντὸς¹⁹⁹ τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.//
- 10) Ὑπὲρ τοῦ ἀγιασθῆναι τὸν οἶκον τοῦτον <καὶ>²⁰⁰ 146^v
τὸ ἐν αὐτῷ θυσιαστήριον τῇ ἐπιφοιτήσει καὶ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, <τοῦ Κυρίου> δεηθῶμεν.
- 11) Ὑπὲρ τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν βασιλέων, παντὸς τοῦ παλατίου καὶ τοῦ στρατοπέδου αὐτῶν, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.
- 12) Ὑπὲρ τοῦ συμπολεμῆσαι αὐτοῖς Κύριον τὸν Θεὸν ἡμῶν, καὶ ὑποτάξαι²⁰¹ αὐτοῖς πάντα ἐχθρὸν καὶ

¹⁹⁸ In tutte le intenzioni seguenti della *synaptê* (150.7-

17) il codice esprime δεηθῶμεν con l'abbreviazione δε.^θ

¹⁹⁹ Cod. πατος.

²⁰⁰ Supplito da S959, 128^v e BOD, 134^v.

²⁰¹ . . . ὑποτάξαι

πολέμιον, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

- 13) Ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης καὶ πάσης πόλεως καὶ χώρας, καὶ τῶν ἐν πίστει Χριστοῦ οἰκούντων ἐν αὐταῖς²⁰², τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.
- 14) Ὑπὲρ εὐκρασίας ἀέρων, εὐφορίας τῶν καρπῶν τῆς γῆς καὶ καιρῶν εἰρηλικῶν, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.
- 15) Ὑπὲρ πλεόντων καὶ ὀδοιπορούντων, νοσοῦντων²⁰³, καμνόντων, αἰχμαλώτων, καὶ τῆς σωτηρίας αὐτῶν, τοῦ Κυρίου. //
- 16) Ὑπὲρ τοῦ ἰσχυθῆναι ἡμᾶς ἀπὸ πάσης θλίψεως, ὀρ- 147^f
γῆς, κινδύνων καὶ ἀνάγκης, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.
- 17) Καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν χρηζόντων τῆς παρὰ τοῦ Κυρίου βοηθείας καὶ ἀντιλήψεως, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.
- 18) Τῆς παναγίας, ἀχράντου, ὑπερενδόξου, εὐλογημένης Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, καὶ τῶν ἁγίων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων, τοῦ ἁγίου τοῦ δε[ίνα], οὗ ἐστιν ὁ ἐνκαινιζόμενος ναός.
- 19) Ὁ δὲ πατριάρχης ἔν τε τῷ γονυκλίῃναι ἔν <τε>²⁰⁴
τῷ ἐστάναι αὐτὸν καὶ γίνεσθαι τὴν τοῦ διακόνου εὐχὴν, ἐπεύχεται λέγων ταῦτα·
- ριζ' 20) Ὁ Θεὸς ὁ ἀναρχος καὶ ἀίδιος, ὁ ἐκ μὴ ὄντων εἰς τὸ εἶναι τὰ πάντα παραγαγών^b, ὁ φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον^c καὶ θρόνον ἔχων τὸν οὐρανόν, τὴν δὲ γῆν

²⁰² Cod. αὐτοῖς.

²⁰³ Cod. νοσοῦντων.

²⁰⁴ Supplito da S959, 128^v e BOD, 134^v.

ὑποπόδιον^d, // ὁ τῷ Μωσῆ πρόσταγμα δοῦς καὶ 147^v
 ὑπογραμμόν, τῷ δὲ Βεσελεὴλ πνεῦμα σοφίας^e ἐν-
 θεῖς, καὶ ἱκανώσας αὐτοὺς πρὸς ἀπαρτισμὸν τῆς
 τοῦ μαρτυρίου σκηνῆς^f, ἐν ἣ <λατρείας>²⁰⁵ δι-
 καιώματα^g ἦν τῆς ἀληθείας εἰκόνες καὶ προχαράγ-
 ματα· ὁ τῷ Σολομῶντι πλάτος καὶ χύμα καρδίας^h
 ὠρησάμενος, καὶ δι' αὐτοῦ τὸν πάλαι ναὸν ἀνα-
 στήσας, τοῖς ἀγίοις δὲ καὶ πανευφήμοις ἀποστό-
 λοις τὴν ἐν Πνεύματι λατρείαν καὶ τῆς σκηνῆς
 τῆς ἀληθινῆςⁱ ἐγκαινίσας τὴν χάριν, καὶ δι' //
 αὐτῶν τὰς ἀγίας σου ἐκκλησίας καὶ τὰ θυσιαστή- 148^f
 ριά σου, Κύριε τῶν δυνάμεων^j, ἐν πάσῃ καταφυ-
 τεύσας τῇ γῆ εἰς τὸ προσάγεσθαί σοι τὰς νοερὰς
 καὶ ἀναιμάκτους θυσίας, ὁ καὶ τοῦτον νῦν τὸν
 ναὸν εὐδοκήσας ὀνόματι οἰκοδομηθῆναι τοῦ ἀγίου
 τοῦ δε[ῖνα], πρὸς δόξαν δὲ σὴν καὶ τοῦ μονογε-
 νοῦς σου Υἱοῦ καὶ τοῦ ἀγίου σου Πνεύματος· αὐ-
 τός, ἀθάνατε καὶ μεγαλόδωρε βασιλεῦ, μνήσθητι
 τῶν οἰκτιρῶν σου καὶ τὰ ἐλέη σου, ὅτι ἀπὸ τοῦ
 αἰῶνός // εἰσιν^k, καὶ μὴ βδελύξῃ²⁰⁶ ἡμᾶς πλήθει 148^v
 μεμολυσμένους ἁμαρτιῶν, μηδὲ βεβηλώσης τὴν δια-
 θήκην σου^l διὰ τὴν ἡμετέραν ἀκαθαρσίαν, ἀλλὰ
 πάριδε καὶ νῦν τὰ παραπτώματα ἡμῶν, καὶ ἐνίσχυ-
 σον ἡμᾶς, καὶ ἱκάνωσον, τῇ χάριτι καὶ ἐπιφοιτή-
 σει τοῦ ἀγίου καὶ ζωοποιοῦ σου Πνεύματος, ἐκτε-

²⁰⁵ Aggiunto secondo la citazione scritturistica e S959, 129^f, BOD, 135^f; O434, 83^f.

²⁰⁶ Cod. βδελλύξει.

λέσαι ἀκατακρίτως τὸν ἐγκαινισμὸν τοῦ ναοῦ τού-
 του, καὶ τοῦ ἐν αὐτῷ θυσιαστηρίου ποιήσασθαι
 τὴν καθιέρωσιν, ἵνα καὶ ἐν τούτῳ εὐλογώμεν
 σε²⁰⁷ ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις^m // καὶ μυστικαῖς λει- 149^f
 τουργίαις, καὶ τὴν σὴν εὐσπλαχνίαν διὰ παντὸς
 μεγαλύνωμεν. Ναί, Δέσποτα Κύριε ὁ Θεός, ὁ Σωτὴρ
 ἡμῶν, ἡ ἐλπίς πάντων τῶν περᾶτων τῆς γῆςⁿ, ἐπά-
 κουσον ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν δεομένων σου, καὶ κα-
 τάπεμψον τὸ πανάγιόν σου καὶ προσκυνητὸν καὶ
 παντοδύναμον Πνεῦμα, καὶ ἀγίασον τὸν οἶκον τοῦ-
 τον· πλήρωσον αὐτὸν φωτὸς αἰδίου^o, αἰρέτισαι
 αὐτὸν εἰς κατοικίαν σὴν^p, ποιήσον αὐτὸν τόπον
 σκηνώματος δόξης σου, κατακόσμησον αὐτὸν τοῖς
 θείοις σου // καὶ ὑπερκοσμίοις χαρίσμασιν, κα- 149^v
 τάστησον αὐτὸν λιμένα χειμαζομένων, ἰατρῆιον
 παθῶν, καταφύγιον²⁰⁸ ἀσθενῶν, δαιμόνων φυγαδευ-
 τήριον²⁰⁹, ἐν τῷ εἶναι ὀφθαλμούς σου ἀνεφωμέ-
 νους ἐπ' αὐτὸν ἡμέρας καὶ νυκτός^q, καὶ τὰ ὄψα
 σου προσέχοντα εἰς τὴν δέησιν^r τῶν ἐν φόβῳ σου
 καὶ εὐλαβείᾳ ἐν αὐτῷ εἰσιόντων καὶ ἐπικαλουμέ-
 νων τὸ πάντιμον καὶ προσκυνητὸν ὄνομά σου^s. ὅσα
 ἂν αἰτήσωνταί σε, καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐν τῷ // οὐ- 150^f
 ρανῷ ἄνω, καὶ ποιήσεις <καὶ>²¹⁰ ἴλεως ἔσῃ^t. Φύ-

²⁰⁷ Cod. ἐυλογουμεν σοι.

²⁰⁸ Cod. καταφύον.

²⁰⁹ Cod. φυγαδευτετηριον.

²¹⁰ Supplito dalla citazione biblica; cfr. S959, 130^v; BOD, 136^v; V1970, 13^f; O434, 90^v.

λαξον αὐτὸν ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος^α ἀσά-
λευτον, καὶ τὸ ἐν αὐτῷ θυσιαστήριον ἅγιον ἁγί-
ων^β ἀνάδειξον τῇ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ τοῦ πανα-
γίου σου Πνεύματος· δόξασον αὐτὸν ὑπὲρ τὸ κατὰ
νόμον ἱλαστήριον, ὥστε τὰς ἐν αὐτῷ τελουμένας
ἱερουργίας εἰς τὸ ἅγιον καὶ ὑπερουράνιον καὶ
νοερὸν σου θυσιαστήριον καταντᾶν, καὶ τὴν χάριν
ἡμῖν τῆς σῆς ἀχ<ρ>άντου κατακομίζειν ἐπισκιάσε-
ως, // θαρροῦμεν γὰρ οὐκ εἰς τὴν τῶν ἡμετέρων 150^ν
ἀναξίων χειρῶν ὑπουργίαν, ἀλλ' εἰς τὴν σὴν ἄφα-
τον ἀγαθότητα. Ἐκφώ<νησις>· Ὅτι ἅγιος εἶ, ὁ
Θεὸς ἡμῶν, καὶ ἐν ἁγίοις ἐπαναπαύῃ^ω, καὶ πρέπει
σοὶ ἡ δόξα, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ
Πνεύματι²¹¹, νῦν.

^α Cfr. 1 Petr 1,9; ^β cfr. Sap 1,14; ^γ 1 Tim 6,16; ^δ Is 66,1; ^ε Ex 31,2-3; ^ς cfr. ibid. 27,21 e a.; ^ζ Hebr 9, 1; ^η 3 Regn 5,9; ^θ Hebr 8,2; ^ι Ps 83, 4,9; ^κ Ps 24,6; ^λ Ps 88,35; ^μ Col 3,16; ^ν Ps 64,6; ^ο cfr. Sap 7,26; ^π cfr. Ps 131,13; ^ρ 3 Regn 8,29; ^ς Ps 129,2; ^τ cfr. Ps 79,19; ^θ 3 Regn 8,30; ^ι cfr. 8,32.34.39.43; ^κ Mt 24,3; ^λ Ex 29,37; ^μ cfr. Is 57,15.

= STR.BAR 162-164; RUG.CON 84.

+ GOAR 657; TAK 8; TRE.EU2 133; JAC.MES 25.3; DUN 14; GEO 173; THI 150; PAP 235; ZER 314.

151. 1) Καὶ μετὰ τὸ "Ἀμήν", ἐπιδίδονται τῷ πατριάρχῃ
νίτρα λευκά, καὶ ταῦτα ῥίπτει εἰς τὴν ἁγίαν

²¹¹ Cod. του Π(ατ)ρ(ό)ς καὶ του Υ(ιο)ῦ καὶ του ἁγίου Πν(εύματος).

τράπεζαν σταυροειδῶς, καὶ φέρεται σίτλα τοῦ
ἁγίου βαπτίσματος πεπληρωμένη ὕδατος χλιαροῦ,
καὶ ἐπικλίνων αὐτῇ τὴν κεφαλὴν ὁ πατριάρχης,
ἐπε[ύ]χεται οὕτως·

- ρη' 2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^α, ὁ ἁγιάσας τὰ ῥεῖθρα τοῦ
Ἰορδάνου διὰ τῆς σωτηριώδους σου // ἐπιφανεί- 151^τ
ας^β, αὐτὸς καὶ νῦν κατάπεμψον τὴν χάριν τοῦ
ἁγίου σου Πνεύματος, καὶ εὐλόγησον τὸ ὕδωρ τοῦ-
το πρὸς ἁγιασμὸν καὶ τελείωσιν τοῦ θυσιαστη-
ρίου σου τούτου. Ἐκφώ<νησις>· Ὅτι εὐλογητὸς
ὑπάρχεις εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.
- 3) Καὶ μετὰ τοῦτο ἐπιχέει τρίτον τῇ τραπέζῃ ἐκ τοῦ
χλιαροῦ λέγων· Εἰς <τὸ> ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ
τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος.
- 4) Καὶ μετὰ τῶν ἐπιθέντων νίτρων, ἀποσμήχει τὴν
τράπεζαν καὶ τοὺς κίονας αὐτῆς ταῖς χερσίν, εἶ-
τα μετὰ σπόγγου καινοῦ καθαροῦ ἐκ τοῦ ὑπολοίπου
χλιαροῦ ἐκμάσσει αὐτήν.
- 5) Ἐν δὲ τῷ ταῦτα γίνεσθαι, λέγει τὸν πγ' ψαλ-
μὸν²¹² // ἅπαξ ἦ καὶ πολλάκις, πάντων αὐτῷ συν- 151^ν
ψαλλόντων μέχρις οὗ τελέως αὐτήν ἀποσμήξῃ καὶ
ἀποπλύνῃ, καὶ τότε δοξάζει καὶ ἐπεύχεται λέγων·
Δόξα τῷ Θεῷ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

^α Dan 9,15 (Theodot.); ^β cfr. 1 Tim 6,14; Tit 2,11.

= STR.BAR 165-166; RUG.CON 86.

+ GOAR 659; TAK 10; TRE.EU2 136; JAC.MES 25.4;
DUN 16; GEO 175; THI 151; PAP 237,538; ZER 317.

²¹² Nel margine inferiore: ὡς αγαπιτα τα σκηνωματα σου
Κ(υρι)ε (Ps. 83, 2a).

152. 1) Καὶ μετὰ τοῦτο λαμβάνει καννὴν κολάθου²¹³ καὶ ἐπιχέει αὐτῷ τρίτον σταυροειδῶς λέγων· Ῥαντι-εῖς με ὑσώπῳ, καὶ καθαρισθήσομαι, πλυνεῖς με, καὶ ὑπὲρ χιόνα λευκανθήσομαι. Ἀκουτιεῖς με ἀγαλλιάσιν καὶ εὐφροσύνην, ἀγαλλιάσονται ὅστέα τεταπεινωμένα (Ps. 50, 9-10).
- 2) Καὶ τοῦτο γ' λέγει καὶ εἶθ' οὕτως συνάπτει καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ αὐτοῦ ψαλμοῦ μέχρι τοῦ τέλους, καὶ οὕτως // δοξάζει καὶ ἐπεύχεται· Εὐλογητὸς ὁ Θε- 152^f
ος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
- 3) Καὶ μετὰ τοῦτο λαμβάνει σάβανον καινουργὴν καὶ ἐπιτίθησιν ἐπάνω τῆς τραπέζης, καὶ μετ' αὐτοῦ ἀποσπογγίζει αὐτὴν λέγων τὸν ρλα' ψαλμὸν²¹⁴ ἄπαξ ἢ καὶ β' μέχρις οὗ τελείως ἀποσπογγίση, καὶ οὕτως δοξάζει καὶ ἐπιλέγει πάλιν· Δόξα Χρι-στῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
- 4) Καὶ λαμβάνει τὸ ἀγγεῖον τοῦ μύρου, καὶ λέγοντος τοῦ διακόνου· Πρόσχωμεν, ἐπιχέει ἐξ αὐτοῦ ἐν τῇ τραπέζῃ γ' σταυροειδῶς, ποιῶν γ' σταυρούς, ἕνα μέσον // καὶ δύο ἐκατέρωθεν²¹⁵, λέγων γ' τὸ 152^v
Ἀλληλούϊα, ὡς ἐπὶ τοῦ ἁγίου βαπτίσμα[το]ς, καὶ ἀποδιδούς τὸ ἀγγεῖον τοῦ μύρου, ἐκ²¹⁶ τῶν γενο-μένων[ν] γ' σταυρῶν ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ ἀλείφει ὅλην αὐτὴν τῇ χειρὶ ἐπάνω πᾶσαν, ποιεῖ δὲ σταυ-

²¹³ Cod. κολλαθου.

²¹⁴ Nel margine esterno μνησ/θητι/ Κ(υρι)ε τω (sic) Δα-(υι)δ (Ps. 131, 1b).

²¹⁵ Cod. εκκατέρωθεν.

- ροὺς καὶ εἰς τοὺς κίονας τῆς αὐτῆς τραπέζης, λέγων τὸ[ν] ρλβ' ψαλμὸν²¹⁷ ὅλον, καὶ δοξάζει ἐπιλέγων· Δόξα σοι, ἅγια Τριάς, ὁ Θεὸς ἡμῶν, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
- 5) Καὶ μετὰ τοῦτο νιπτόμενος τὰς χεῖρας, λαμβάνει τὸ ἄπλωμα καὶ περιβάλλει τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ, λέγων τὸν 4β' ψαλμὸν ἄπαξ²¹⁸ // ἢ καὶ πολλάκις, ἕως 153^f
οὗ τελείως αὐτὴν ἐνδύση, καὶ οὕτως δοξάζει.
- 6) Καὶ μετὰ τὸ Ἀμήν, ἐπιδίδεται τῷ ἀρχιεπισκόπῳ θυμιατήριον, καὶ θυμιατὴν ἁγίαν τράπεζαν καὶ τὸ ἱερατεῖον καὶ ὅλον τὸν ναόν, λέγων τὸν κε' ψαλμὸν²¹⁹ ἄπαξ ἢ καὶ πολλάκις, μέχρις οὗ ἀποθυμιάση.
- 7) Ἐν δὲ τῷ θυμιάν τὸν πατριάρχην, εἷς τῶν συμπαρόντων αὐτῷ ἐπισκόπων, βασιάζων τὸ ἀγγεῖον τοῦ μύρου, ἀκολουθεῖ ὀπισθεν αὐτοῦ, καὶ ποιεῖ σταυροὺς ἐκ τοῦ μύρου εἰς ἕκαστον κίονα καὶ πισσὸν²²⁰ τοῦ αὐτοῦ ναοῦ.
- 8) Εἶτα μετὰ τὸ πληρῶσαι, ὡς εἴρηται, τὴν θυμιάσιν καὶ τὸν τοιοῦτον ψαλμόν, καὶ δοξάσαι, ποιοῦντος // διακόνου εὐχὴν συναπτὴν²²¹ συνήθως, 153^v

²¹⁷ Nel margine sinistro ἰδοῦ δι τι καλον (Ps. 132, 1a).

²¹⁸ Nel margine inferiore τ(ο) ὁ Κ(ύρι)ος ἐβασιλευσεν ἐυπρεπία(ν) (Ps. 92, 1).

²¹⁹ Nel margine destro κρινον / μοι (sic) Κ(ύρι)ε ὅτι / γὰρ ἐν α/κακία μου (Ps. 25, 1).

²²⁰ Forma attestata da Du Cange, s.v. πινσοί, dove sono indicate altre forme anche più comuni come πινσός, πισός.

- 9) καὶ μετὰ τὸ "Ἀντιλαβοῦ" λέγοντος "τῆς παναγίας, ἀχράντου Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ τοῦ ἁγίου τοῦ δε[ῖνα] οὗ ἐστὶν ὁ ἐγκαινιζόμενος ναός", κλινόμενος ὁ πατριάρχης πλησίον τῆς ἁγίας τραπέζης, οὐ μέντοι γονυκλιτῶν ἐπέυχεται ταῦτα.
- ριθ' 10) Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς^a, ὁ τὴν ἁγίαν σου ἐκκλησίαν^b ἀρρήτῳ σοφίᾳ θεμελιώσας, καὶ ἀντίτυπον τῆς ἀγγελικῆς ἐν οὐρανῷ λειτουργίας τὴν τῆς ἱερωσύνης τάξιν ἐπὶ τῆς γῆς συστησάμενος· σύ, Δέσποτα μεγαλόδωρε, πρόσδε-//ξαι καὶ νῦν δεο- 154^f
μένους ἡμᾶς, οὐκ²²² ἀξιόυς ὄντας περὶ τηλικούτων αἰτεῖν, ἀλλ' ἵνα τὸ ὑπερβάλλον δειχθῆ τῆς σῆς ἀγαθότητος· οὐ γὰρ ἐπαύσω τὸ ἀνθρώπινον γένος πολυτρόπως εὐεργετῶν, κεφάλαιον δὲ ἡμῖν τῶν εὐεργεσιῶν ἐδώρῃσω τὴν ἐν σαρκὶ τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ παρουσίαν^c, ὃς ἐπὶ γῆς ὀφθεῖς^d καὶ λάμπας τοῖς ἐν σκότει φῶς σωτηρίας^e, ἀνήνεγκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν θυσίαν^f καὶ γέγονεν τοῦ κόσμου // παντὸς ἱλαστήριον, κοινωνοὺς ἡμᾶς τῆς 154^v
ἰδίας ἀναστάσεως ποιησάμενος, καὶ ἀναληφθεῖς εἰς τοὺς οὐρανοὺς^g, ἐνέδυσεν τοὺς ἑαυτοῦ μαθητὰς καὶ ἀποστόλους, καθὼς ἐπηγγείλατο, δύναμιν ἐξ ὕψους^h, ἥτις ἐστὶν Πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ προσκυνητὸν καὶ παντοδύναμον, τὸ ἐκ σοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς ἐκπορευόμενονⁱ, δι' οὗ γενόμενοι δυνατοὶ ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ^j, βάπτισμα παρέδωκαν υἱοθεσίας, ἐκκλησίαν ἀνέστησαν, ἵδρυσαν θυσιαστήρια ἱερωσύνης, ἔθεντο κανόνας καὶ νόμους, // ὧν 155^f

²²² Cod. Duch.

ἡμεῖς οἱ ἁμαρτωλοὶ κατέχοντες τὴν παράδοσιν, προσπίπτομέν σοι τῷ αἰωνίῳ Θεῷ, καὶ δεόμεθα, εὖσπλαχνε, τὸν πρὸς σὴν ὑμνωδίαν οἰκοδομηθέντα τοῦτον ναὸν τῆς θείας σου πλήρωσον δόξης^k, καὶ τὸ ἐν αὐτῷ παγὲν θυσιαστήριον ἅγιον ἁγίων^l ἀνάδειξον, ὥστε ἡμᾶς παρεστῶτας αὐτῷ ὡς τῷ φρικτῷ τῆς βασιλείας σου θρόνῳ, ἀκατακρίτως λατρεύειν σοι, δεήσεις ὑπὲρ ἡμῶν καὶ τοῦ λαοῦ σου παντὸς ἀναπέμποντας, καὶ τὴν ἀναίμακτον // θυσίαν τῆ 155^v
σῆ προσφέροντας²²³ ἀγαθότητι, εἰς ἐκουσίων καὶ ἀκουσίων ἁμαρτημάτων συνχώρησιν, εἰς κυβέρνησιν βίου, εἰς ἀγαθῆς πολιτείας καθόρθωμα, εἰς πληρωσιν πάσης δικαιοσύνης. Ἐκφώ<νησις>. Ὅτι ἡυλόγηται {σου} τὸ πάντιμον καὶ μεγαλοπρεπὲς ὄνομά σου.

^a Cfr. Ps 7,1; ^b cfr. Eph 5,27; ^c cfr. 1 Thess 2,19 et a.; ^d Bar 3,38; ^e cfr. Mt 4,16; 1 Petr 2,9; ^f Hebr 7,27; ^g Mc 16,19; Act 1,11; ^h Lc 24,49; ⁱ Io 15,26; ^j Lc 24,19; ^k cfr. 3 Regn 8,11 e a.; cfr. Ex 29,37.

= STR.BAR 167; RUG.CON 89.

+ GOAR 660; TAK 12; TRE.BU2 141; JAC.MES 25.7; DUN 19; GEO 176; THI 152; ROM 328; PAP 240,539; ZER 317.

153. 1) Καὶ μετὰ τὸ "Ἀμήν", λέγει· Εἰρήνη πᾶσιν.
2) Καὶ τοῦ διακόνου λέγοντος· Τὰς κεφαλὰς ἡμῶν τῷ Κυρίῳ κλίνωμεν, ἐπέυχεται οὕτως·

d. προσφέροντες.

3) Εὐχαριστοῦμέν σοι, Κύριε ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων^a,
ὅτι ἦν ἐξέχεας χάριν^b ἐπὶ τοὺς ἀγίους σου ἀπο-
στόλους, καὶ τοὺς ὁσίους // ἡμῶν πατέρας ἡξίω- 156^f
σας διὰ πολλὴν φιλανθρωπίαν μέχρι ἡμῶν τῶν
ἀμαρτωλῶν καὶ ἀχρείων δούλων^c σου ἐκτεῖναι. Διὸ
δεόμεθά σου, Δέσποτα πολυέλεε, πλήρωσον δόξης^d
καὶ ἀγιασμοῦ καὶ χάριτος τὸ θυσιαστήριόν σου
τοῦτο εἰς τὸ μεταποιεῖσθαι τὰς ἐν αὐτῷ προσφε-
ρομένας σοι ἀναιμάκτους θυσίας εἰς τὸ ἄχραντον
σῶμα καὶ τίμιον αἷμα^e τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σω-
τῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ^f τοῦ μονογενοῦ<ς> σου
Υἱοῦ πρὸς σωτηρίαν παντὸς τοῦ λαοῦ σου καὶ τῆς
ἡμῶν ἀναξιοτήτος. Ἐκφώ<νησις>. Σὺ γὰρ εἶ ὁ Θε-
ὸς ἡμῶν, ὁ Θεὸς τοῦ ἐλεεῖν. //

4) Καὶ οὕτως λέγει ὁ διάκονος: Ἐν εἰρήνῃ προέλθω- 156^v
μεν.

^a Apor 11,17; Ps 83,9; ^b cfr. Ps 44,2; ^c cfr. Lc 17,
10; ^d cfr. 3 Regn 8,11 et a.; ^e 1 Petr 1,19; ^f Tit 2,
13 et a.

= STR.BAR 168; RUG.CON 90.

+ GOAR 491; TAK 13; TRE.EU2 142; JAC.MES 25.8;
DUN 21,27; GEO 177; THI 153; ROM 319,329; PAP
241,539; ZER 323,328,330.

154. 1) Τάξις γινομένη ἐπὶ τοῖς ἐγκαινίοις τοῦ ἤδη κα-
θιερωθέντος ἀγίου ναοῦ.
2) Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐν ἣ καθιεροῦται ὁ εὐκτήριος οἶ-
κος, γινομένου λυχνικοῦ καὶ πανυχίδος ἐν μιᾷ
τῶν σύνεγγυς τοῦ καθιερωθέντος εὐκτηρίου ἐκκλη-

σιῶν, τῇ καὶ δηλωθησομένη διὰ τοῦ κηρυκτικοῦ
τῶν συναξέων, ἔνθα δηλονότι καὶ ἅγια μένουσι
λείψανα,

3) παραγίνεται ἔωθεν ἐκεῖσε ὁ πατριάρχης, καὶ ποι-
οῦντος διακόνου εὐχὴν συναπτὴν²²⁴ τρισαγίου,
αὐτὸς ἐπεύχεται ταῦτα:

<ρκ> 4) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ πιστὸς ἐν τοῖς λόγοις σου
// καὶ ἀψευδὴς ἐν ταῖς²²⁵ ἐπαγγελίαις^b, ὁ χαρι- 157^f
σάμενος τοῖς ἀγίοις σου μάρτυσιν τὸν ἀγῶνα τὸν
καλὸν ἀγωνίσασθαι^c, καὶ τὸν δρόμον τῆς εὐσεβεί-
ας τελέσαι, καὶ τὴν πίστιν^d τῆς ἀληθοῦς ὁμολο-
γίας φυλάξαι· αὐτός, Δέσποτα πανάγιε, ταῖς αὐ-
τῶν ἰκεσίαις παρακλήθητι, καὶ χάρισαι ἡμῖν τοῖς
ἀναξίοις σου δούλοις μέρος καὶ κληρὸν^e ἔχειν
μετ' αὐτῶν, ἵνα μιμηταὶ αὐτῶν γινόμενοι, κατα-
ξιωθῶμεν τῶν ἀποκειμένων αὐτοῖς ἀγαθῶν. Ἐκφώ-
<νησις>· Ἐλέει καὶ φιλανθρωπίᾳ. //

^a Dan 9,15 (Theodot.); ^b cfr. Tit 1,1; ^c 1 Tim 6,12;
^d cfr. 2 Tim 4,7; ^e Col 1,12.

= STR.BAR 169-170; RUG.CON 91.

+ GOAR 661; TAK 14; TRE.EU2 124; JAC.MES 26.1;
DUN 21; GEO 169,178; PAP 228; ZER 305.

155. 1) Καὶ μετὰ τὸ "Ἀμὴν", λέγει· Εἰρήνη πᾶσιν. 157^v
2) Καὶ τοῦ διακόνου λέγοντος· Τὰς κεφαλὰς ἡμῶν τῷ
Κυρίῳ κλίνωμεν, ἐπεύχεται αὐτὸς ταῦτα·

²²⁴ Cod. συνᾶπτην. Cfr. n. 105.1.

cod. ἐν ταις ἐν ταις, il secondo poi abraso.

- ρκα' 3) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, πρεσβείαις τῆς ἁγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ πάντων τῶν ἁγίων σου, τὰ ἔργα τῶν χειρῶν ἡμῶν τῶν ἀναξίων σου δούλων {καὶ} κατεύθυνον^b, καὶ ἐν πᾶσιν εὐαρεστεῖν ἡμᾶς τῇ σῇ ἀγαθότητι καταξίωσον <...>²²⁶.
- 4) Καὶ μετὰ τὸ Ἀμήν, ἀπάρχεται αὐτὸς ὁ πατριάρχης· Δόξα σοι, Χριστὲ ὁ Θεός, ἀποστόλων καύχημα, μαρτύρων ἀγαλλίαμα²²⁷.

^aDan 9,15 (Theodot.); ^bPs 89,17.

= STR.BAR 171; RUG.CON 92.

+ GOAR 661; TAK 14; TRE.EU2 125; JAC.MES 26.2; DUN 22; GEO 169,178; PAR.G04 213; PAP 228.

156. 1) Καὶ βαστάζων τὰ ἅγια λείψανα ἅμα τοῖς συνπαροῦσιν αὐτῷ ὁ ἐπίσκοπος, παραγίνεται // μετὰ λει- 158^F
τῆς ἐν τῷ ἐγκαινιζομένῳ ναῷ.
- 2) Καὶ ὅτε εἰσέλθῃ εἰς τὸν νάρθηκα καὶ παραστῇ τῷ πυλῶνι τῷ μέσῳ τοῦ ναοῦ καὶ εἴπῃ· Εὐλογητὸς εἶ, Χριστὲ ὁ Θεός, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων,
- 3) {καὶ}²²⁸ ἄρχονται οἱ ψάλται τοῦ τροπαρίου, τὸ "Ἄρατε πύλας οἱ ἄρχοντες ὑμῶν, καὶ ἐπάρθητε, πύλαι αἰώνιοι" (Ps. 23,7) καὶ τὰ ἐξῆς.

²²⁶G04, 107^V e BOD, 141^V seguono il codice nell'omettere la dossologia mentre S959, 135^V e V1811, 63^F danno dossologie tra loro diverse.

²²⁷Cfr. FOLLIERI, *Initia*, I, 322; MATEOS, *Typicon*, II, 206.

²²⁸Espunto secondo S959, 136^F e BOD, 141^V.

- 4) Καὶ εἶθ' οὕτως ἀνοίγονται οἱ πυλῶνες, καὶ εἰσέρχεται σὺν παντὶ τῷ λαῷ.
- 5) Ἐν δὲ τῷ ψάλλεσθαι τὸ εἰρημένον τροπάρην, ἀποτίθεται ὁ πατριάρχης τὰ ἅγια λείψανα ἐν τῇ ἐτοιμασθείσῃ αὐτοῖς θέσει, καὶ ποιεῖ τὴν εὐχὴν ταύτην·

- <ρκβ> 6) Ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ καὶ ταύτην τὴν δόξαν τοῖς ὑπὲρ σου ἀθλήσασιν ἁγίοις²²⁹ // δωρησάμενος τὸ σπεῖ- 158^V
ρεσθαι ἐν πάσῃ τῇ γῆ τὰ λείψανα αὐτῶν ἐν τοῖς ἁγίοις οἴκοις σου καὶ καρποὺς ἰαμάτων βλαστάνειν· αὐτός, Δέσποτα, πάντων τῶν ἀγαθῶν χορηγὸς ὑπάρχων, πρεσβείαις τῶν ἁγίων ὧν εὐδόκησας τὴν ἀπόθεσιν τῶν λειψάνων ἐν τούτῳ τῷ σεπτῷ οἴκῳ γενέσθαι, ἀξίωσον ἡμᾶς ἀκατακρίτως ἀναίμακτόν σοι προσενεγκεῖν ἐν αὐτῷ θυσίαν· δώρησαι ἡμῖν πάντα τὰ πρὸς σωτηρίαν αἰτήματα, ἀντάμειψιν παρέχων καὶ ἐν τούτῳ τοῖς ἀθλήσασιν // ὑπὲρ 159^F
τοῦ ὀνόματός σου, τὸ θαυματουργεῖν δι' αὐτῶν πρὸς ἡμετέραν σωτηρίαν.

Ἔστι σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα^a, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νῦν καί.

- 7) Εἶτα δοξάζουσιν οἱ ψάλται καὶ ἐπισυνάπτουσιν τὸ τρισάγιον, καὶ γίνεται ἀκολουθῶς πᾶσα ἡ λειτουργία.

^aMt 6,13.

²²⁹Cod. δωρη poi cancellato. S959, 136^F legge ἁγίοις μάρτυσι, mentre BOD, 142^F, V1811, 63^V e Barberini gr. 431 (XII sec.), f. 99^V seguono BAR.

= STR.BAR 172; RUG.CON 93.

+ GOAR 663; TAK 17; TRE.EU2 130; JAC.MES 26.4; DUN 24; GEO 170,180; ROM 239; PAP 233,540; ZER 311,328.

157. 1) *Χειροτονία ἐπισκόπου.*
- 2) *Μετὰ τὸ τρισάγιον, ὅτε κατέλθωσιν οἱ ψάλται ἐκ τοῦ ἄμβωνος, ἴσταται ὁ ἀρχιεπίσκοπος εἰς τὴν κρηπίδα ἔμπροσθεν τῆς ἁγίας τραπέζης, καὶ ἐπιδίδοται αὐτῷ χάριτος ἐν ᾧ γέγραπται.*
- 3) *Ἡ θεία χάρις ἢ πάντοτε τὰ ἀσθενῆ θεραπεύουσα καὶ // τὰ ἐλλείποντα ἀναπληροῦσα, προχειρίζεται 159^v ὁ δεῖνα, τὸν θεοφιλέστατον πρεσβύτερον, εἰς ἐπίσκοπον. Εὐξώμεθα οὖν, ἵνα ἔλθῃ ἐπ' αὐτὸν ἡ χάρις τοῦ ἁγίου Πνεύματος.*
- 4) *Καὶ ἀναγινώσκει, ἀκηκοότων²³⁰ πάντων, ἔχων τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ χειροτονουμένου.*
- 5) *Καὶ μετὰ τὸ ἀν[αγν]ωσθῆναι τὸ "Ἡ θεία χάρις", λέγει ὁ λαὸς τὸ "Κύριε ἐλέησον" τρίτον.*
- 6) *Καὶ ἀναπτύσσωσιν ὁ ἀρχιεπίσκοπος τὸ εὐαγγέλιον, ἐπιτίθῃσιν αὐτὸ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ τὸν τράχηλον, παρεστώτων καὶ ἄλλων ἐπισκόπων καὶ ἐφαπτομένων αὐτῶν τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου.*
- 7) *Καὶ ποιῶν σταυροὺς // τρεῖς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν 160^f αὐτοῦ καὶ ἐπιτιθεὶς αὐτῷ τὴν χεῖρα, ἐπεύχεται ταῦτα.*
- ργγ' 8) *Δέσποτα Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ νομοθετήσας ἡμῖν διὰ τοῦ πανευφήμου σου ἀποστόλου Παύλου βαθμῶν*

²³⁰ Sic cod. per ἀκουόντων.

καὶ ταγμάτων τάξιν εἰς τὸ ἐξυπηρετεῖσθαι καὶ λειτουργεῖν τοῖς σεπτοῖς καὶ ἀχράντοις σου μυστηρίοις ἐν τῷ ἁγίῳ σου θυσιαστηρίῳ, πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους^b. αὐτός, Δέσποτα τῶν ἀπάντων^c, καὶ τοῦτον τὸν ψηφισθέντα ὑπείσελθεῖν // τῷ εὐαγγελίῳ²³¹ 160^v καὶ τῇ ἀρχιερατικῇ ἀξίᾳ διὰ τῆς χειρὸς ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ καὶ τῶν συμπαρόντων λειτουργῶν καὶ συνεπισκόπων, τῇ ἐπιφοιτήσει καὶ δυνάμει καὶ χάριτι τοῦ ἁγίου σου Πνεύματος ἐνίσχυσον, ὡς ἐνίσχυσας τοὺς ἁγίους σου προφήτας, ὡς ἔχρισας τοὺς βασιλεῖς, ὡς ἡγίασας τοὺς ἀρχιερεῖς, καὶ ἀνεπίληπτον αὐτοῦ τὴν ἀρχιερωσύνην ἀπόδειξον, καὶ πάση σεμνότητι^d κατακοσμῶν, ἅγιον ἀνάδειξον εἰς τὸ ἄξιον^{231a} γενέσθαι τοῦ αἰτεῖν σε // τὰ 161^f πρὸς σωτηρίαν τοῦ λαοῦ^e καὶ ὑπακούειν αὐτῷ²³².

"Οτι ἡγίασταί σου τὸ ὄνομα, δεδόξασταί σου ἡ βασ<ιλεία>.

^a Dan 9,15; ^b 1 Cor 12,28; ^c cfr. Sap 8,3; Job 5,8; ^d 1 Tim 3,4; ^e cfr. Hab 3,13.

= MOR.ORD 65; STR.BAR 173-175; TRE.EU1 237.

+ GOAR 250; MOR.ORD 74,89; HAB 67,317; TAK 68; JAC.MES 31.1; DUN 37; ROM 138; PAP 125; ZER 167,179.

²³¹ Cfr. i codici: S956; S959, 124^f; BOD, 152^v; G01, 40^f; V1970, 200^f che leggono: τῷ εὐαγγελικῷ ζυγῷ.

^{231a} Cod. e BOD, 152^v ἅγιον, corretto secondo S959, 124^v; V1970, 200^v; G01, 40^f.

²³² Spazio vuoto di tre lettere nel formato del testo per la rubrica: Ἐκφώ<νησις>.

158. 1) Καὶ μετὰ τὸ "Ἀμήν", ποιεῖ εὐχὴν τοῦ διακό-
νου²³³ εἰς τῶν παρεστώτων ἐπισκόπων οὕτως·
- 2) Ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.
- 3) Ὑπὲρ τῆς ἄνωθεν εἰρήνης καὶ τῆς σωτηρίας τῶν
ψυχῶν^a ἡμῶν, τοῦ Κυρίου δε<ε>ηθῶμεν>.
- 4) Ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου, εὐστα-
θείας τῶν ἀγίων ἐκκλησιῶν καὶ τῆς τῶν πάντων
ἐνώσεως, τοῦ Κυρίου δεηθ<ω>μεν>.
- 5) Ὑπὲρ τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν τοῦ δε[ῖνα], ἱερω-
σύνης, ἀντιλήψεως, διαμονῆς, εἰρήνης καὶ σωτη-
ρίας αὐτοῦ καὶ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτοῦ, τοῦ
Κυρίου δεηθ<ω>μεν>.
- 6) Ὑπὲρ τοῦ νῦν προχειριζομένου ἐπισκόπου τοῦ
δε[ῖνα] καὶ τῆς σωτηρίας αὐτοῦ, τοῦ Κυρίου δε<ε>-
ηθῶμεν>.
- 7) Ὅπως ὁ φιλάνθρωπος Θεὸς ἡμῶν ἄσπιλον // καὶ 161^v
ἀμώμητον αὐτῷ τὴν ἀρχιερωσύνην χαρίζεται, δεη-
θ<ω>μεν>.
- 8) Ὑπὲρ τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοφυλάκτου ἡμῶν βα-
σιλέως.
- 9) Ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης.
- 10) Ὑπὲρ τοῦ ῥυσθῆναι ἡμᾶς.
- 11) Ἀντιλαβοῦ, σῶσον, ἐλέησον.
- 12) Τῆς παναγίας, ἀχράντου Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου.
- 13) Καὶ ἐν τῷ γίνεσθαι τὴν εὐχὴν ταύτην ὑπὸ τοῦ
ἐπισκόπου, ἔχων ὁμοίως τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν κεφα-
λὴν τοῦ χειροτονουμένου, ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἐπεύ-

²³³ Cod. ο διακονος; cfr. BOD, 152^v; V1970, 200^r: εὐχ<ήν>
διακό<νου>.

χεται οὕτως·

- <ρκδ>14) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^b, ὁ διὰ τὸ μὴ δύνασθαι τὴν
ἀνθρώπου φύσιν τὴν τῆς θεότητος ὑπενεγκεῖν οὐ-
σίαν, τῇ σῇ οἰκονομίᾳ ὁμοιοπαθεῖς ἡμῖν διδασκά-
λους καταστήσας // τὸν σὸν ἐπέχοντα θρόνον εἰς 162^f
τὸ ἀναφέρειν σοι θυσίαν^c καὶ προσφορὰν ὑπὲρ
παντὸς τοῦ λαοῦ σου^d. σύ, Κύριε, καὶ τοῦτον τὸν
ἀναδειχθέντα οἰκονόμον τῆς ἀρχιερατικῆς χάριτος
ποίησον γενέσθαι μιμητὴν σοῦ τοῦ ἀληθινοῦ ποι-
μένος, τιθέντα τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν προβά-
των^e σου, ὁδηγὸν τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει,
παιδευτὴν ἀφρόνων^f, φωστῆρα ἐν κόσμῳ^g, ἵνα κα-
ταρτίσας τὰς ψυχὰς τὰς ἐνπιστευθείσας αὐτῷ ἐπὶ
τῆς // παρουσίας ζωῆς, παραστῆ τῷ βήματί σου^h 162^v
ἀκατασχύντως καὶ τὸν μέγαν μισθὸν λήψεται ὃν
ἠτοίμασας τοῖς ἀθλήσασιν ὑπὲρ τοῦ κηρύγματος
τοῦ εὐαγγελίου σου. Ἐκφώ<νησις>. Σὸν γὰρ ἐστὶν
τὸ ἐλεεῖν καὶ σώζ<ειν>.
- 15) Καὶ μετὰ τὸ "Ἀμήν", ἐπαίρει τὸ εὐαγγέλιον ὁ
πατριάρχης καὶ ἀποτίθεται αὐτὸ ἐν τῇ ἀγίᾳ τρα-
πέζῃ.
- 16) Καὶ τότε ἐπιτίθησιν τὸ ὠμοφόριον τῷ χειροτονη-
θέντι, καὶ ἀσπάζεται αὐτὸν αὐτὸς καὶ πάντες οἱ
ἐπίσκοποι.
- 17) Καὶ συνανέρχεται ὁ ἀρχιεπίσκοπος εἰς τὸ σύνδρο-
νον καὶ τελεῖται λοιπὸν πᾶσα ἡ λειτουργία.

^a Cfr. 1 Petr 1,9; ^b Dan 9,15 (Theodot.); ^c Hebr 7,
27; ^d cfr. Eph 5,2; Io 11,50; ^e Io 10,15; ^f Rom 2,
19-20; ^g Philipp 2,15; ^h cfr. Rom 14,10.

+ GOAR 250; MOR.ORD 75,90; HAB 69,318; TAK 70;
JAC.MES 31.3; DUN 38; ROM 139; PAP 126; ZER
168,180.

159. 1) Ἐπὶ χειροτονία πρεσβυτέρου.
2) Μετὰ τὸ εἰσενεχθῆναι τὰ ἅγια δῶρα // καὶ ἀποτε- 163^f
θῆναι ἐν τῇ ἀγίᾳ τραπέζῃ, καὶ πληρωθῆναι τὸν
μυστικὸν ὕμνον, τὸ "Οἱ τὰ Χερουβίμ", ἐπιδίδοται
τῷ ἀρχιεπισκόπῳ ὁ πρὸς [σ]υνήθειαν χάριτος, ἐν ᾧ
γέγραπται: "Ἡ θεία χάρις".
3) Καὶ ἀναγνωσκομένου αὐτοῦ εἰς ἐπήκοον πάντων,
προσάγεται ὁ μέλλων χειροτονεῖσθαι, καὶ τούτου
γόνυ κλίνοντος, ποιῶν σταυροὺς γ' ἐπὶ τὴν κεφα-
λὴν αὐτοῦ, καὶ ἔχων ἐπικειμένην τὴν χειρὰ, ἐπ-
εύχεται ταῦτα:
4) Ὁ Θεὸς ὁ ἀναρχος καὶ ἀτελεύτητος, ὁ πάσης κτί-
σεως πρεσβύτατος ὑπάρχων, ὁ τῇ προσηγορίᾳ²³⁴
τοῦ πρεσβυτέρου τιμήσας τοὺς ἐν τῷ βαθμῷ τούτῳ
ἀξιωθέντας ἱερουργεῖν τὸν λόγον τῆς σῆς ἀληθεί-
ας^a. αὐτός, Δέσποτα // τῶν ἀπάντων^b, καὶ τοῦτον 163^v
ὄν ἐδοκίμασας προχειρισθῆναι παρ' ἐμοῦ ἐν ἀμωμή-
τῳ πολιτείᾳ καὶ ἀκλινεῖ τῇ πίστει^c, εὐδόκησον
ὑποδέξασθαι τὴν μεγάλην ταύτην χάριν^d τοῦ ἀγί-
ου σου Πνεύματος, καὶ τέλειον ἀνάδειξον δοῦλόν
σου ἐν πᾶσιν εὐαρεστοῦντά σοι, καὶ ἀξίως πολι-
τεύομενον^e τῆς δωρηθείσης <αὐτῷ ὑπὸ τῆς σῆς>²³⁵

²³⁴ Cod. προσήγορή.

²³⁵ Supplito da PC213, 28^f; BOD, 150^f; O434, 95^f e G01,
41^v.

προγνωστικῆς δυνάμεως μεγάλης ταύτης ἱερατικῆς
τιμῆς.

"Ὅτι σὸν τὸ κράτος καὶ σοῦ ἐστὶν ἡ βασι-
λεία καὶ ἡ δύναμις καί^f.

^a Eph 1,13; ^b cfr. Job 5,8; Sap 8,3; ^c cfr. Hebr 10,
23; ^d Act 4,33; ^e Philipp 1,27; ^f Mt 6,13.

= MOR.ORD 66; STR.BAR 178-179; TRE.EU1 230.

+ GOAR 242; MOR.ORD 76,87; HAB 107,313; TAK 52;
JAC.MES 30.1; DUN 39; THI 154; ROM 135; PAP
123; ZER 164.

160. 1) Καὶ ποιεῖ εἷς τῶν πρεσβυτέρων εὐχὴν διακόνου
οὕτως // 164^f
2) Ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.
3) Ὑπὲρ τῆς ἄνωθεν εἰρήνης καὶ τῆς σωτηρίας.
4) Ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου.
5) Ὑπὲρ τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν τοῦ δε[ῖνα], ἱερω-
σύνης, ἀντιλήψεως, διαμονῆς, εἰρήνης καὶ σωτη-
ρίας αὐτοῦ, καὶ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτοῦ, τοῦ
Κυρίου δεηθῶμε<ν>.
6) Ὑπὲρ τοῦ δε[ῖνα], τοῦ νῦν προχειριζομένου
πρεσβυτέρου, καὶ τῆς σωτηρίας αὐτοῦ, τοῦ Κυρίου
δεηθῶμεν.
7) Ὅπως ὁ φιλόανθρωπος Θεὸς ἄσπιλον καὶ ἀμώμητον
αὐτῷ τὴν ἱερωσύνην χαρίσεται, δεηθῶμεν<ν>.
8) Ὑπὲρ τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοφυλάκτου ἡμῶν βα-
σιλέως, καὶ τὰ ἐξ[ῆς].
9) Καὶ ἐν τῷ γίνεσθαι τὴν εὐχὴν ταύτην ὑπὸ τοῦ
πρεσβυτέρου, ἔχων ὁμοίως τὴν χειρὰ ὁ ἀρχιεπί-

σκοπος ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ χειροτονουμένου²³⁶,
ἐπεύχεται οὕτως //

ρκς' 10) Ὁ Θεὸς ὁ μέγας^a ἐν δυνάμει, καὶ ἀνεξιχνίαστος 164^v
ἐν συνέσει²³⁷, ὁ θαυμαστός ἐν βουλαῖς ὑπὲρ τοὺς
υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων^b. αὐτός, Κύριε, καὶ τοῦτον
ὄν ἠυδόκησας τὸν τοῦ πρεσβυτερίου ὑπεισελθεῖν
βαθμόν, πλήρωσον τῆς τοῦ ἁγίου σου Πνεύματος
δωρεᾶς, ἵνα γένηται ἄξιος παραστῆναι ἀμέμπτως
τῷ θυσιαστηρίῳ σου^c, κηρύσσειν τὸ εὐαγγέλιον
τῆς σωτηρίας^d σου, ἱερουγεῖν τὸν λόγον τῆς ἀλη-
θείας σου^e, προσφέρειν σοι δῶρα καὶ θυσίας
πνευματικὰς^f, ἀνακαινίζειν τὸν λα-//όν σου διὰ 165^f
τοῦ λουτροῦ τῆς παλιγγενεσίας^g, ὅπως καὶ αὐτός
ὑπαντήσας ἐν τῇ δευτέρᾳ ἐπιδημίᾳ τοῦ μεγάλου
Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ^h τοῦ μονο-
γενοῦς σου Υἱοῦ, δέξηται τὸν μισθὸν τῆς ἀγαθῆς
οἰκονομίας τοῦ οἰκέου τάγματος ἐν τῷ πλήθει
τῆς ἀγαθότητός σου. Ἐκφώ<νησις>· Ὅτι ἠυλόγη-
ται καὶ δεδόξασται²³⁸ τὸ πάντιμον καὶ με<αλο-
πρεπές>.

11) Καὶ μετὰ τὸ "Ἀμήν", φέρει τὸ ὀπισθεν τοῦ ὄρα-
ρίου αὐτοῦ ἐπὶ τὰ ἔμπροσθεν, καὶ ἐνδύει αὐτὸν
τὸ φελῶνιν²³⁹ αὐτοῦ, καὶ διδοὺς αὐτῷ ἀγάπην,
ἱστᾷ αὐτὸν μετὰ τῶν λοιπῶν πρεσβυτέρων.

²³⁶ Cod. χειροτονημενου.

²³⁷ Cod. συνέιση.

²³⁸ Cod. δεδοξασται.

²³⁹ Cod. φελῶνιν, cfr. JAC.MES 30.4.

12) Καὶ τότε λέγει ὁ διάκονος: Πληρώσωμεν // τὴν 165^v
δέησιν ἡμῶν τῷ Κυρίῳ.

13) Καὶ ὅτε ἐπαρθῆ τὸ καταπέτασμα τῶν ἁγίων δώρων
καὶ εἶπη ὁ λαὸς τὸ "Ἄξιον καὶ δίκαιον", τότε ὁ
ἀρχιεπίσκοπος ἐπιδίδωσιν τῷ χειροτονηθέντι
πρεσβυτέρῳ ἓνα ἄρτον ἐκ τοῦ δίσκου εἰς τὰς χεῖ-
ρας αὐτοῦ, καὶ κλίνει αὐτὸν ἐπάνω τῆς ἁγίας
τραπέζης κρατοῦντα τὸν ἐπιδοθέντα αὐτῷ ἄρτον ἐν
ταῖς χερσίν, καὶ ἐπιτιθέντα τὴν κεφαλὴν ἐπάνω
αὐτοῦ, καὶ μένοντα οὕτως μέχρι τοῦ ῥηθῆναι²⁴⁰.
"Τὰ ἅγια τοῖς ἁγίοις".

14) Καὶ τότε ἀποδίδωσιν τὸν ἄρτον ὁ χειροτονη(σ)-
θεὶς τῷ ἀρχιεπισκόπῳ, καὶ κοινωνεῖ πρῶτος τῶν
λοιπῶν πρεσβυτέρων, μεταλαμβάνων καὶ τοῦ ἁγίου
αἵματος παρ' αὐτοῦ τοῦ χειροτονήσαντος αὐτόν. //

^a Deut 7,21; ^b cfr. Ps 44,3; ^c cfr. Deut 10,8; ^d Eph
1,13; ^e ibid.; ^f cfr. Hebr 5,1; 1 Petr 2,5; ^g Tit 3,
5; ^h Tit 2,13.

= MOR.ORD 67; STR.BAR 180-181; TRE.EU1 231.

+ GOAR 243; MOR.ORD 76,88; HAB 108,314; TAK 54;
JAC.MES 30.3; DUN 40; THI 155; ROM 136; PAP
123; ZER 165.

161. 1) Ἐπὶ χειροτονίᾳ διακόνου. 166^f

2) Μετὰ τὸ γίνεσθαι τὴν ἁγίαν ἀναφορὰν καὶ ἀνοιγῆ-
ναι τὰς θύρας, πρὶν ἢ εἰπεῖν τὸν διάκονον "Πάν-
των τῶν ἁγίων", προσάγεται ὁ μέλλων χειροτονεῖ-

²⁴⁰ Cod. ρεθῆναι.

σθαι διάκονος τῷ ἀρχιεπισκόπῳ.

- 3) Καὶ μετὰ τὸ ῥηθῆναι "Ἡ θεία χάρις", γονυκλιτεῖ ὁ χειροτονούμενος, καὶ ποιῶν γ' σταυροὺς ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐπιθεὶς αὐτῷ τὴν χεῖρα, ἐπεύχεται οὕτως·
- ρκζ' 4) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ τῇ προγνώσει τῇ σῇ τὴν τοῦ ἁγίου σου Πνεύματος χορηγίαν καταπέμπων ἐπὶ τοὺς ὠρισμένους ὑπὸ τῆς σῆς ἀνεξιχνιάστου δυνάμεως λειτουργοὺς γενέσθαι, <καὶ>²⁴¹ ἐξυπηρετεῖσθαι // τοῖς ἀχράντοις σου μυστηρίοις· αὐτός, 166^v Δέσποτα, καὶ τοῦτον ὃν ἠυδόκησας προχειρισθῆναι παρ' ἐμοῦ εἰς τὴν τῆς διακονίας λειτουργίαν, ἐν πάσῃ σεμνότητι^b διαφύλαξον, ἔχοντα τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ συνειδήσει^c, δώρησαι δὲ αὐτῷ τὴν χάριν ἣν ἔδωκας Στεφάνῳ τῷ πρωτομάρτυρί σου, καὶ ὃν ἐκάλεσας πρῶτον εἰς τὸ ἔργον τῆς διακονίας σου^d, καὶ καταξίωσον αὐτὸν κατὰ τὸ σοὶ εὐάρεστον, οἰκονομησαι τὸν πα<ρά> τῆς σῆς ἀγαθότητος δεδωρημένον αὐτῷ // βαθμόν· οἱ γὰρ 167^f καλῶς διακονήσαντες, βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν περιποιῶνται^e, καὶ τέλειον ἀνάδειξον δοῦλόν σου.

Ἔστι σου ἔστιν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύ<ναμις>^f.

^a Dan 9,15 (Theodot.); ^b 1 Tim 2,2; 3,4; ^c 1 Tim 3,9; ^d cfr. Act 6,5; ^e 1 Tim 3,13; ^f Mt 6,13.

= MOR.ORD 68; STR.BAR 182-183; TRE.EU1 222.

+ GOAR 208; MOR.ORD 78,85; HAB 180,309; TAK 48; JAC.MES 28.1; DUN 43; THI 156; ROM 132; PAP 120; ZER 160.

162. 1) Καὶ ποιεῖ εἷς τῶν διακόνων εὐχὴν·
- 2) Ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.
- 3) Ὑπὲρ τῆς ἄνωθεν εἰρήνης καὶ τῆς σωτηρίας τῶν ψυχῶν^a ἡμῶν, τοῦ Κυρίου.
- 4) Ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου.
- 5) Ὑπὲρ τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν τοῦ δε[ίνα], ἱερωσύνης, ἀντιλήψεως καὶ διαμονῆς, εἰρήνης καὶ σωτηρίας αὐτοῦ, καὶ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτοῦ, τοῦ Κυρίου.
- 6) Ὑπὲρ τοῦ δε[ίνα] τοῦ νῦν προχειριζομένου διακόνου καὶ τῆς σωτηρίας αὐτοῦ, τοῦ Κυρίου.
- 7) Ὅπως ὁ φιλόανθρωπος Θεὸς ἄσπιλον καὶ ἀμώμητον αὐτῷ τὴν διακονίαν χαρίσεται, δεηθ<ῶμεν>.
- 8) Ὑπὲρ τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασιλέως, καὶ τὰ λοιπά. //
- 9) Καὶ ἐν τῷ γίνεσθαι²⁴² ταύτην τὴν εὐχὴν ὑπὸ τοῦ 167^v διακόνου, ἔχων ὁμοίως τὴν χεῖρα ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ χειροτονουμένου, ἐπεύχεται οὕτως·
- ρκη' 10) Ὁ Θεὸς ὁ Σωτὴρ ἡμῶν^b, ὁ τῇ ἀφθάρτῳ φωνῇ τοῖς ἀποστόλοις σου θεσπίσας, καὶ πρῶτον αὐτὸν κηρύξας τὸν τοῦ διακόνου ἀποπληροῦντα ἔργον καθὼς γέγραπται ἐν τῷ ἁγίῳ εὐαγγελίῳ σου· "ὅστις θέλει ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔστω ὑμῶν διάκονος^c". σὺ, Δέσποτα τῶν ἀπάντων^d, καὶ τοῦτον τὸν δοῦλόν σου ὃν κατηξίωσα<ς> // εἰς τὴν τοῦ διακόνου 168^f ὑπεισελεθεῖν λειτουργίαν, πλήρωσον πάσης πίστεως

²⁴² Cod. γίνεσθεν.

καὶ ἀγάπης καὶ δυνάμεως^ε καὶ ἁγιασμοῦ, τῇ ἐπιφοιτήσει τοῦ ζωοποιοῦ σου Πνεύματος· οὐ γὰρ ἐν τῇ ἐπιθέσει τῶν ἐμῶν χειρῶν, ἀλλ' ἐν ἐπισκοπῇ^φ τῶν πλουσίων σου οἰκτιρῶν δίδοται χάρις τοῖς ἀξίοις σου, ἵνα πάσης ἁμαρτίας ἐκτὸς γενόμενος, ἐν τῇ φοβερᾷ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως^ε ἀμέμπτως σοι παραστή, καὶ τὸν μισθὸν τὸν ἀδιάφυστον τῆς σῆς ἐπαγγελίας // λήψεται.

168^v

Σὺ γὰρ εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν, Θεὸς τοῦ ἐλεεῖν καὶ σφῆζειν.

- 11) Καὶ μετὰ τὸ "Ἀμήν", ἐπαίρεται τὸ φελῶνιν²⁴³ τοῦ χειροτονουμένου, καὶ ἐπιτίθουσιν αὐτῷ τὸ ὠράριον, καὶ διδοὺς αὐτῷ ἀγάπην, ἐπιδίδωσιν αὐτῷ τὸ ἅγιον ῥιπίδιον καὶ ἰσιᾶ αὐτὸν ῥιπίζοντα ἐν τῇ θείᾳ τραπέζῃ τὰ ἅγια δῶρα.
- 12) Καὶ τότε ὁ ἐν τῷ ἄμβωνι ἐστὼς διάκονος λέγει· Πάντων τῶν ἁγίων μνημονεύ<σαντες>, καὶ τὰ λοιπά.
- 13) Καὶ μετὰ τὸ μεταλαβεῖν τοῦ ἁγίου σώματος καὶ τοῦ τιμίου αἵμα[τος] τὸν χειροτονηθέντα, ἐπιδίδωσιν αὐτῷ ὁ ἀρχιεπίσκοπος τὸ ἅγιον ποτήριον, ὕπερ κατέχων²⁴⁴, μεταδίδωσιν τοῖς προσερχομένοις τοῦ ἁγίου αἵματος.
- 14) Ταῦτα μὲν ὅτε τελεία γίνεται, ἐπεὶ δὲ ἔξεστιν τὴν τοῦ διακόνου καὶ τῆς διακονίσεως χειροτονίαν // καὶ ἐπὶ τελείας προσκομιδῆς καὶ ἐπὶ προη-^{169^f}γιασμένων γίνεσθαι.

²⁴³ Cod. φελῶνιν, cfr. JAC.MES 28.4.

²⁴⁴ Cod. κατεχεχων.

15) "Ὅτε ἐπὶ προηγιασμένων γίνεται ἡ τοιαύτη χειροτονία, εἰσέρχεται ὁ ἀρχιερεὺς καὶ ἵσταται ἔμπροσθεν τῆς ἁγίας τραπέζης, καὶ παρεστῶτος τοῦ μέλλοντος χειροτονεῖσθαι διακόνου, ἐκφω<νεῖ> τὸ "Ἡ θεία χάρις" καὶ τὰ λοιπά, ποιῶν αὐτὸν γονυκλιτῆσαι.

16) Καὶ πάντα κατὰ τὴν προαναφερομένην τάξιν γίνεται ἐπ' αὐτῷ μέχρι τῆς ἀπολύσεως.

^a Cfr. 1 Petr 1,9; ^b Ps 78,9; ^c cfr. Mc 9,35; ^d cfr. Job 5,8; Sap 8,3; ^e 1 Tim 1,14; 2 Tim 1,7; ^f Gen 50,25; ^g cfr. Mt 10,15 et a.

= MOR.ORD 68; STR.BAR 184-185; TRE.EU1 225.

+ GOAR 209; MOR.ORD 79,86; HAB 181,310; TAK 70; JAC.MES 28.3; DUN 45; THI 157; ROM 133; PAP 121; ZER 161.

163. 1) Εὐχὴ ἐπὶ χειροτονία διακονίσεως.
- 2) Μετὰ τὸ γενέσθαι²⁴⁵ τὴν ἁγίαν ἀναφορὰν καὶ ἀνοιγῆναι τὰς θύρας, πρὶν ἢ εἰπεῖν τὸν διάκονον· "Πάντων τῶν ἁγίων", προσφέρεται ἡ μέλλουσα χειροτονεῖσθαι²⁴⁶ // τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ ἐκφωνῶν τὸ ^{169^v} "Ἡ θεία χάρις", κλινούσης αὐτῆς τὴν κεφαλὴν, ἐπιτίθουσιν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς, καὶ ποιῶν σταυροὺς τρεῖς ἐπεύχεται ταῦτα·
- ρκθ' 3) Ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος καὶ παντοδύναμος, ὁ διὰ τῆς ἐκπαρθένου κατὰ σάρκα γεννήσεως^a τοῦ μονογενοῦς

²⁴⁵ Cod. γίνεσθαι, corretto secondo PC213, 30^r; BOD, 145^v e 147^v; V1872, 44^r e 47^v; G01, 43^v e 45^r.

²⁴⁶ Cod. χειροτνήσθαι.

σου Υίου καὶ Θεοῦ ἡμῶν {δ} ἀγιάσας τὸ θῆλυ, καὶ οὐκ ἀνδράσιν μόνον, ἀλλὰ καὶ γυναιξὶν δωρησάμενος τὴν χάριν καὶ τὴν ἐπιφοίτησιν τοῦ ἁγίου σου Πνεύματος· αὐτὸς καὶ νῦν, Δέσποτα, ἔφιδε ἐπὶ τὴν δούλην σου ταύτην, καὶ // προσκάλεσαι αὐτὴν 170^f εἰς τὸ ἔργον τῆς διακονίας σου, καὶ κατάπεμψον αὐτὴ τὴν πλουσίαν δωρεὰν τοῦ ἁγίου σου Πνεύματος^b, διαφυλάττων αὐτὴν ἐν ὀρθοδόξῳ πίστει, ἐν ἀμέμπτῳ πολιτείᾳ, κατὰ τὸ σοὶ εὐάρεστον^c, τὴν ἑαυτῆς λειτουργίαν διὰ παντὸς ἐκκληροῦσαν.

“Ὅτι πρέπει σοὶ πᾶσα δόξα, τιμὴ^d.

^aCfr. Gal 4,29; ^bcfr. Act 2,38; ^ccfr. Eph 5,10;
^dcfr. 1 Tim 1,17.

= GOAR 218; MOR.ORD 69; STR.BAR 186-187; THE 578.

+ MOR.ORD 80,89; JAC.MES 29.1; DUN 47.

164. 1) Καὶ μετὰ τὸ "Ἀμὴν", ποιεῖ εἷς τῶν διακόνων εὐχὴν οὕτως·
- 2) Ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.
- 3) Ἐπὲρ τῆς ἄνωθεν εἰρήνης.
- 4) Ἐπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κό<σμου>.
- 5) Ἐπὲρ τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν τοῦ δε[ίνα], ἰερωσύνης, ἀντιλήψεως, διαμονῆς, // εἰρήνης καὶ σωτηρίας αὐτοῦ καὶ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτοῦ. 170^v
- 6) Ἐπὲρ τῆς δε[ίνα], τῆς νῦν προχειριζομένης διακονίσης²⁴⁷ καὶ τῆς σωτηρίας αὐτῆς.

²⁴⁷ Cod. διακ.. l'abbreviazione solita per διάκονος.

- 7) Ὅπως ὁ φιλόανθρωπος Θεὸς ἡμῶν ἄσπιλον καὶ ἀμώμητον αὐτῇ τὴν διακονίαν χαρίσεται, τοῦ Κυρίου.
- 8) Ἐπὲρ τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοφυλάκτου ἡμῶν βασιλέως.
- 9) Καὶ ἐν τῷ γίνεσθαι ταύτην τὴν εὐχὴν ὑπὸ τοῦ διακόνου, ἔχων ὁμοίως ὁ ἀρχιεπίσκοπος τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆς χειροτονουμένης, ἐπεύχεται οὕτως·
- ρλ' 10) Δέσποτα Κύριε, ὁ μηδὲ γυναικας ἀναθεμένας ἑαυτὰς καὶ βουληθείσας²⁴⁸ καθ' ὃ προσήκεν λειτουργεῖν τοῖς ἁγίοις οἴκοις²⁴⁹ σου ἀποβαλόμενος, // ἀλλὰ ταύτας ἐν τάξει λειτουργῶν προσδεξάμενος, 171^f δώρησαι τὴν χάριν τοῦ ἁγίου σου Πνεύματος καὶ τῇ δούλῃ σου ταύτῃ τῇ βουληθείσῃ ἀναθεῖναί σοι ἑαυτῇ<v> καὶ τὴν τῆς διακονίας ἀποπληρῶσαι χρεῖαν²⁵⁰, ὡς ἔδωκας τὴν χάριν τῆς διακονίας σου Φοίβῃ^a, ἣν ἐκάλεσας εἰς τὸ ἔργον τῆς λειτουργίας· παράσχου δὲ αὐτῇ, ὁ Θεός, ἀκατακρίτως προσκαρτερεῖν τοῖς ἁγίοις ναοῖς σου, ἐπιμελεῖσθαι τῆς οἰκείας πολιτείας, σωφροσύνης δὲ μάλιστα, καὶ τελείαν ἀνάδειξον // δούλην σου, 171^v ἵνα καὶ αὐτὴ παρεστῶσα²⁵¹ τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ σου^b, ἄξιον τῆς ἀγαθῆς πολιτείας ἀπολήφεται τὸν

²⁴⁸ Cod. βουληθεια, corretto secondo S956; PC213, 33^f; BOD, 148^v; G01,45^v.

²⁴⁹ Cod. οἴκειοις.

²⁵⁰ Cod. χάριν, corretto secondo S956; PC213, 33^f; BOD, 148^f, V1872, 48^v; G01, 45^v.

ad. παραστῶσα.

μισθόν^c.

Ἐλέει καὶ φιλανθρωπία τοῦ μονογενοῦς σου
Υἱοῦ, μεθ' <οὔ>.

- 11) Καὶ μετὰ τὸ "Ἀμήν", περιτίθησιν τῷ τραχήλῳ αὐ-
τῆς ὑποκάτωθεν τοῦ μαφορίου τὸ διακονικὸν ὠρά-
ριον, φέρων ἔμπροσθεν τὰς δύο ἀρχάς.
- 12) Καὶ τότε [ὁ] ἐν τῷ ἄμβωνι ἐστὼς [διάκονος]²⁵²
λέγει· "Πάντων τῶν ἁγίων μνημονεύσαντες", καὶ
τὰ λοιπά.
- 13) Μετὰ τὸ μεταλαβεῖν αὐτὴν τοῦ ἁγίου σώματος καὶ
τοῦ τιμίου αἵματος, ἐπιδίδωσιν αὐτῇ ὁ ἀρχιεπί-
σκοπος τὸ ἅγιον ποτήριον, ὕπερ δεχομένη, ἀποτί-
θεται ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ. //

^aCfr. Rom 16,1; ^b2 Cor 5,10; ^ccfr. Lc 10,7.

= GOAR 218; MOR.ORD 70; STR.BAR 188-189; THE 579.

+ MOR.ORD 80,100; JAC.MES 29,3; DUN 47.

165. 1) Εὐχὴ ἐπὶ χειροτονία ὑποδιακόνου. 172^f
- 2) Εἰσερχομένου τοῦ ἐπισκόπου ἐν τῷ διακονικῷ καὶ
ἰσταμένου ἔμπροσθεν τῆς ἁγίας τραπέζης, προσφέ-
ρεται αὐτῷ ὁ χειροτονοῦμενος, καὶ ἐπιτιθεῖς ἐπὶ
τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ τὴν χεῖρα, σφραγίζει καὶ ἐπ-
εύχεται οὕτως:
- 3) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ διὰ τοῦ ἐνδὸς καὶ τοῦ <αὐ-
τοῦ>²⁵³ ἁγίου Πνεύματος διαιρῶν ἐκάστῳ^b ὧν ἐξε-

²⁵²Cfr. n. 162.12.

²⁵³Supplito da S956; PC213, 34^f; BOD, 144^v; G01, 46^f.

λέξω τὰ σὰ χαρίσματα, ὁ τὰ πράγματα διάφορα τῆ
ἐκκλησίᾳ σου δωρησάμενος, βαθμοῦς^c λειτουργίας
καταστησάμενος²⁵⁴ ἐν αὐτῇ πρὸς ὑπηρεσίαν τῶν
ἁγίων σου καὶ ἀχράντων μυστηρίων, ὁ τῇ σῇ ἀρρή-
τῳ προγνώσει ὀρίσας καὶ τοῦτον // τὸν δοῦλόν 172^v
σου ἄξιον εἶναι τοῦ ὑπηρετεῖν τῇ ἁγίᾳ σου ἐκ-
κλησίᾳ· αὐτός, Δέσποτα, ἀκατάγνωστον^d ἐν πᾶσιν
διαφύλαξον, καὶ ὁδὸς αὐτῷ ἀγαπᾶν εὐπρέπειαν οἴ-
κου σου^e, παρεστάναι ταῖς θύραις τοῦ ναοῦ^f τοῦ
ἁγίου σου, ἀνάπτειν λύχνους^g σκηνώματος δόξης
σου^h, καὶ καταφύτευσον αὐτὸν ἐν τῇ ἁγίᾳ σου ἐκ-
κλησίᾳ ὡς ἐλαίαν κατάκαρπονⁱ καρποφοροῦντα καρ-
πὸν δικαιοσύνης^j, καὶ τέλειον ἀνάδειξον δοῦλον
σου ἐν καιρῷ^k τῆς παρουσίας σου τῆς τῶν // εὐα- 173^f
ρεστησάντων σοι ἀπολαύοντα ἀμοιβῆς.

"Ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία καί^k.

- 4) Καὶ μετὰ τὸ "Ἀμήν", λέγει ὁ γινόμενος ὑποδιά-
κονος γ'· "Ὅσοι πιστοί"²⁵⁵.
- 5) Καὶ δίδωσι νίψασθαι τῷ χειροτονοῦντι αὐτὸν ἐπι-
σκόπῳ, καὶ οὕτως μεταλαμβάνει παρ' αὐτοῦ τῆς ζω-
οποιῦ κοινωνίας.

^aDan 9,15 (Theodot.); ^b1 Cor 12,11; ^ccfr. 1 Tim 3,

²⁵⁴Cod. καταστησάμενος.

²⁵⁵Per l'uso di "Ὅσοι πιστοί" da parte degli suddiaconi
cfr. DMITR I, Kiev 1895, 171 e v. A. JACOB, *La traducti-
on de la Liturgie de s. Jean Chrysostome par Léon Tos-
can. Edition critique, OCP 32* (1966), 144; Id., *La con-
célébration de l'anaphore à Byzance d'après le té-
moignage de Léon Toscan, OCP 35* (1969), 254.

13; ^d cfr. Tit 2,8; ^e Ps 25,8; ^f cfr. Deut 18,5;
^g cfr. Ex 30,8; ^h Ps 25,8; ⁱ Ps 51,10; ^j Jac 3,18; ^k Mt
 6,13.

= MOR.ORD 71; STR.BAR 190; TRE.EUI 219.

+ GOAR 203; MOR.ORD 81,84; HAB 54, 306; TAK 47;
 JAC.MES 27; DUN 49; ROM 130; THI 159; PAP 119;
 ZER 187.

166. 1) Εὐχὴ ἐπὶ προχειρίσεως ἀναγνώστου καὶ ψάλτου.
 2) Μετὰ τὸ καρῆναι τὸν ἔχοντα προχειρισθῆναι εἰς ἀναγνώστην ἢ ψάλτην, προσάγεται τῷ χειροτονοῦντι ἐπισκόπῳ, καὶ ἐπιτιθεῖς τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ σφραγίζων αὐτόν, ἐπεύχεται οὕτως:
- ρλβ' 3) Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ^a, ἔκλεξαι τὸν δοῦλόν σου // τοῦτον καὶ ἀγιάσον αὐτόν καὶ καταξιώσον 173^v μετὰ πάσης σοφίας καὶ συνέσεως^b τῶν θείων σου λογίων τὴν μελέτην καὶ τὴν ἀνάγνωσιν ποιεῖσθαι, διαφυλάττων αὐτόν ἐν ἀμέμπτῳ πολιτείᾳ.
- Ἐλέει καὶ οἰκτιρμοῖς τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ, μεθ' <οὔ>.
- 4) Καὶ μετὰ τὸ "Ἀμήν", δίδεται τῷ ἀναγνώστῃ ἀποστολικὸν βιβλίον καὶ ἀναγινώσκει ὀλίγον, καὶ δίδωσιν αὐτῷ εἰρήνην, τῷ δὲ ψάλτῃ ψαλτήριον καὶ λέγει προκείμενον.

^a Am 4,13 et a.; ^b Col 1,9.

= MOR.ORD 71; STR.BAR 191; TRE.EUI 218.

+ GOAR 194; MOR.ORD 81,83; HAB 38,305; TAK 46;
 JAC.MES 32; DUN 50; THI 158; ROM 129; PAP 118;
 ZER 186.

167. 1) Εὐχὴ ἐπὶ προχειρίσεως ἡγουμένου ἐν τῷ εὐαγεῖ πατριαρχείῳ.
 2) Προσάγεται ὁ μέλλων προ-//χειρίζεσθαι, παρόντων²⁵⁶ καὶ πάντων τῶν ψηφισαμένων αὐτὸν μοναχῶν. 174^t
 3) Καὶ λέγοντος τοῦ διακόνου "Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν", ἐπιτίθουσιν τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ὁ πατριάρχης, σφραγίζων καὶ ἐπευχόμενος οὕτως:
- ρλγ' 4) Ὁ Θεός, ὁ διὰ παντὸς τῆς τῶν ἀνθρώπων σωτηρίας πρόνοιαν ποιούμενος, ὁ καὶ τὴν λογικὴν ταύτην ποιόμνην ἐπὶ τὸ αὐτὸ εἰς ἓν συναγαγών· αὐτός, Δέσποτα τῶν ἀπάντων^a, τῇ ἀμετρήτῳ σου φιλανθρωπία ἄμεμπτον αὐτὴν διατήρησον, τὰς σὰς ἐντολάς ἀδιαλείπτως φυλάττουςαν^b πρὸς τὸ μὴ ἀπολέσθαι ἐξ αὐτῆς // ἐν πρόβατον^c καὶ ὑπὸ λύκου τοῦ ἐν- 174^v αντίου διαφθαρῆναι· καὶ τὸν δοῦλόν σου τοῦτον ὄν ἠυδόκησας καταστῆναι ἐπ' αὐτοὺς ἡγούμενον ἄξιον τῆς σῆς ἀνάδειξον ἀγαθότητος, καὶ πάσαις ταῖς ἀρεταῖς κατακόσμησον διὰ τῶν οἰκείων ἀγαθῶν ἔργων, τύπον τοῖς ὑφ' ἑαυτὸν γινόμενον^d, ὥστε αὐτοὺς ζηλωτὰς γενέσθαι τῆς ἀμέμπτου αὐτοῦ πολιτείας καὶ σὺν αὐτῷ ἀκατακρίτως παραστῆναι τῷ φοβερῷ σου βήματι^e.

Ἔστιν σου ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα^f.

²⁵⁶ Cod. παρῶν.

^aJob 5,8; Sap 8,3; ^bcfr. Ps 118,134; ^ccfr. Mt 18,12; ^dcfr. 1 Thess 1,7; 1 Tim 4,12; ^eRom 14,10; ^fMt 6,13.

= MOR.ORD 72; STR.BAR 192; TRE.EU1 240.

+ GOAR 395; MOR.ORD 82,103; TAK 61; JAC.MES 34.1; DUN 51; ROM 09'; PAP 138; ZER 182.

168. 1) Καὶ μετὰ τὸ "Ἀμήν", λέγει· Εἰρήνη πᾶσιν.
 2) Καὶ τοῦ διακόνου λέγοντ[ος] "τὰς κεφαλὰς ἡμῶν // τῷ Κυρίῳ κλίνωμεν", ἐπεύχεται πάλιν. 175^f
 ρλδ' 3) Κλῖνον, Κύριε, τὸ οὖς σου καὶ ἐπάκουσον τῆς δε-
 ῆσεως ἡμῶν^a, καὶ ἀνάδειξον τὸν δοῦλόν σου τοῦ-
 τον πιστὸν καὶ φρόνιμον οἰκονόμον^b τῆς ἐνπι-
 στευθείσης αὐτῷ ὑπὸ τῆς σῆς χάριτος λογικῆς
 ποιίμνης, ποιοῦντα ἐν πᾶσιν τὸ σὸν θέλημα καὶ
 ἄξιον τῆς ἐπουρανίου σου βασιλείας γενόμενον.
 Χάριτι καὶ οἰκτιρμοῖς καὶ φιλανθρωπία.
 4) Καὶ μετὰ τὸ "Ἀμήν", ἐπαίρει τὸ περικείμενον
 αὐτῷ παλλίον καὶ περιτίθησιν αὐτῷ ἕτερον, καὶ
 ἀσπαζόμενος αὐτόν, ἀπολύει.

^aPs 85,1; Esth 4,17h; ^bLc 12,42.

= MOR.ORD 72; STR.BAR 193; TRE.EU1 241.

+ GOAR 395; MOR.ORD 83,103; TAK 62; JAC.MES 34.2; DUN 52; ROM 09'; PAP 139; ZER 183.

169. 1) Εὐχὴ ἐπὶ τοῦ λαμβάνειν μέλλοντος σχῆμα μονα-
 χοῦ. //
 ρλε' 2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ ἀξίους σου εἶναι νομοθε- 175^v

τήσας τοὺς τὰ βιωτικά πάντα καταλιπόντας καὶ
 συγγένειαν καὶ φίλους κάκολουθούντάς σοι, πρόσ-
 δεξαι καὶ τὸν δοῦλόν σου τὸν δε[ίνα] τὸν ἀποτα-
 ξάμενον πᾶσιν τούτοις κατὰ τὰς θείας σου ἐντο-
 λὰς, καὶ ὁδήγησον αὐτὸν ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου^b
 προσπίπτοντά σοι ἀμετεωρίστως· τείχησον αὐτὸν
 τῇ δυνάμει τοῦ ἁγίου σου Πνεύματος εἰς τὸ μὴ
 δύνασθαι ἐνεργεῖν κατ'αὐτοῦ πᾶσαν ἐναντίαν μη-
 χανὴν, ὑπο<μο>νήν // αὐτῷ δωρούμενος πρὸς τὸ 176^f
 εὐαρεστεῖν σοι διὰ παντός, πρεσβείαις τῆς Δε-
 σποίνης ἡμῶν τῆς Θεοτόκου καὶ πάντων τῶν ἁγίων
 τῶν ἀπ' αἰῶνός^c σοι εὐαρεστησάντων.

"Ὅτι ἠυλόγηται καὶ δεδόξασται"²⁵⁷.

^aDan 9,15 (Theodot.); ^bcfr. Io 16,13; ^ccfr. Lc 1,70.

= MOR.ORD 72; STR.BAR 194; WAW 27*.

+ GOAR 380,385; ES2 527; JAC.POR 189; PAS 373; COS 21,23; PAR.G04 218; ROM 230; PAP 143; ZER 194.

170. 1) Εὐχὴ ἐπὶ μελλούσης λαμβάνειν σχῆμα μοναστρίας.
 ρλς' 2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ τὴν παρθενίαν οὕτως ἀγα-
 πήσας, ὡς καὶ μητέρα τῆς σῆς οἰκονομίας αὐτὴν
 ἐπιγράψασθαι, αὐτός, Δέσποτα τῶν ἀπάντων^b, καὶ
 τὴν δούλην σου τὴν δε[ίνα], τὴν βουληθεῖσαν τὰς
 βιωτικὰς ταύτας καὶ // προσκαίρους καταλεῖψαι 176^v
 δόξας καὶ εἰς τὴν σὴν ἀπιδεῖν²⁵⁸ ἀγαδότητα

²⁵⁷ Cod. δεδόξασθαι.

²⁵⁸ Cod. ἀφ'ἵλεῖν.

πρόσδεξαι, καὶ τῆς τοῦ ἁγίου σου Πνεύματος ἐπιφοιτήσεως ἀξίωσον, ἐγκράτειαν αὐτῇ καὶ πᾶσαν σεμνότητα δωρούμενος, πρὸς τὸ αὐτὴν εὐαρέστως σοι <πολιτευσαμένην, ὡς λαμπάδα φέρειν σοι>²⁵⁹ τὴν τῆς σωφροσύνης φαιδρότητα, τῷ ἐλαίῳ τῶν ἑαυτῆς ἔργων ἀνελλιπῶς παινομένην ἐν τῇ προ-
 ηγήσει σου τοῦ ἐπουρανίου νυμφίου^c.

“Ὅτι ἠυλόγηται καὶ δεδόξασται²⁶⁰.”

^a Dan 9,15 (Theodot.); ^b cfr. Job 5,8; Sap. 8,3;
^c cfr. Mt 25, 1-13.

= MOR.ORD 72; STR.BAR 195; WAW 111*.

+ GOAR 382; ES2 527; JAC.POR 190; PAR.G04 219;
 ROM 320; PAP 519 (cfr. n. 258.2).

171. 1) *Εὐχὴ ἐπὶ προχειρίσεως βασιλέως.*
 2) *Μετὰ τὸ φορέσαι τὸν μέλλοντα σὺν Θεῷ βασιλεύειν πάντα // τὰ βασιλικά ἱμάτια ἄνευ τοῦ χλανιδίου καὶ τοῦ στέμματος· ταῦτα γὰρ ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ σὺν τῇ φίβλᾳ²⁶¹ προαποτίθενται, ἵσταται ὁ πατριάρχης ἔμπροσθεν τῆς ἱερᾶς τραπέζης, παρεσιῶτος αὐτῷ ὅπισθεν τοῦ μέλλοντος στέφεισθαι.*
 3) *Καὶ ποιῶντος διακόνου εὐχὴν, ἐπεύχεται ὁ πατριάρχης οὕτως·*
 ρλξ' 4) *Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων*

²⁵⁹ Supplito da 258.2.

²⁶⁰ Cod. δεδόξασθαι.

²⁶¹ Conserviamo la grafia del codice comune anche a S959, 126^f e BOD, 154^v (cfr. JAC.MES 33.1).

καὶ Κύριος τῶν κυριευόντων^b, ὁ διὰ Σαμουὴλ τοῦ προφήτου ἐκλεξάμενος τὸν δοῦλόν σου Δαβὶδ καὶ χρίσας αὐτὸν εἰς βασιλέα ἐπὶ τὸν λαόν σου τὸν Ἰσραήλ^c. αὐτὸς καὶ νῦν ἐπάκουσον τῆς δεήσεως ἡμῶν^d τῶν // ἀναξίων καὶ ἔπιδε ἐξ ἁγίου κατοικητηρίου σου^e, καὶ τὸν πιστὸν σου δοῦλον τὸν δε[ίνα], ὃν ἠυδόκησας ἀναστήσαι βασιλέα ἐπὶ τὸ ἔθνος τὸ ἅγιον^f, ὃ περιεποιήσω τῷ τιμίῳ αἵματι τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ^g, χρίσαι καταξίωσον τῷ ἐλαίῳ τῆς ἀγαλλιάσεως^h. ἔνδυσσον αὐτὸν δύναμιν ἐξ ὕψουςⁱ, ἐπίθεε ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ στέφανον ἐκ λίθου τιμίου^j, χάρισαι αὐτῷ μακρότητα ἡμερῶν^k, ὁδὸς ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ σκῆπτρον σωτηρίας, ἐνίδρυσον αὐτὸν τῷ // θρόνῳ τῆς δικαιοσύνης, 177^v
 περιφραξὸν αὐτὸν τῇ πανοπλίᾳ τοῦ ἁγίου σου Πνεύματος, ἐνίσχυσον αὐτοῦ τὸν βραχίονα^l, ὑπόταξον αὐτῷ πάντα τὰ βάρβαρα ἔθνη, ἔνσπειρον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ τὸν φόβον σου καὶ τὴν πρὸς τοὺς ὑπηκόους συμπάθειαν, διατήρησον αὐτὸν ἐν τῇ ἀμωμήτῳ πίστει, ἀνάδειξον αὐτὸν ἀκριβῆ φύλακα τῶν τῆς ἁγίας σου καθολικῆς ἐκκλησίας δογμάτων, ἵνα κρίνων τὸν λαόν σου ἐν δικαιοσύνῃ καὶ τοὺς πτωχοὺς σου ἐν κρίσει^m, σῶση τοὺς υἱοὺς // τῶν 178^f
 πενήτωνⁿ καὶ κληρονόμος γένηται τῆς ἐπουρανίου σου βασιλείας^o.

“Ὅτι σὸν τὸ κράτος, καὶ σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα^p.”

^a Dan 9,15 (Theodot.); ^b 1 Tim 6,15; ^c cfr. 1 Regn 16, 12-13; 2 Regn 5,13; ^d Esth 4,17h; ^e cfr. 2 Par 30,27; 3 Regn 8,39; Ps 32,14; ^f cfr. 1 Petr 2,9;

^ξcfr. Act 20,28; ^hPs 44,8; ⁱLc 24,49; ^jPs 20,4;
^kPs 20,5; ^lcfr. Ez 20,25; ^mPs 71,2; ⁿib. 4; ^ocfr.
 Jac 2,5; ^pMt 6,13.

= STR.BAR 196-197; ARR.ROY 93.

+ GOAR 726; JAC.MES 33.1; DUN 52.

172. 1) Καὶ μετὰ τὸ "Ἀμήν", ἐπαίρει ἐκ τῆς ἁγίας τραπέζης καὶ ἐπιδίδωσιν ὁ πατριάρχης τὸ χλανίδιον καὶ τὸ φιβλὶν²⁶² τοῖς βεστήτορσιν.
- 2) Καὶ ἐν τῷ περιτίθεισθαι αὐτῶ ταῦτα, λέγει· Εἰρήνη πᾶσιν.
- 3) Καὶ τοῦ διακόνου λέγοντος "Τὰς κεφαλὰς ἡμῶν", ἐπεύχεται ὁ πατριάρχης·
- ρλη' 4) Σοὶ τῷ μόνῳ βασιλεῖ τῶν αἰώνων^a ὁ τὴν ἐπὶ γῆς βασιλείαν ὑπὸ σοῦ πιστευθεὶς ὑπέκλινε τὸν ἀχέ-
 να σὺν ἡμῖν· καὶ δεόμεθ' αὐτοῦ, Δέσποτα τῶν ἀπάν-
 των^b, φύλαξον αὐτὸν ὑπὸ τὴν // σκέπην τὴν σὴν, 179^f
 κραταίωσον αὐτοῦ τὴν βασιλείαν, τὰ εὐάρεστά
 σου^{262a} πράττειν διὰ παντὸς αὐτὸν καταξίωσον,
 ἀνάτειλον ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ δικαιοσύνην καὶ
 πληθος εἰρήνης^c, ἵνα ἐν τῇ γαλήνῃ αὐτοῦ ἤρεμον
 καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ
 σεμνότητι^d.
- Σὺ γὰρ εἶ ὁ βασιλεὺς τῆς εἰρήνης καὶ σοὶ
 τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν>.
- 5) Καὶ μετὰ τὸ "Ἀμήν", ἐπαίρει ἐκ τῆς ἁγίας τραπέζης τὸ στέμμα, καὶ κρατῶν αὐτὸ ταῖς δυοῖς χερ-

²⁶² Dal diminutivo φιβλίον.

^{262a} Cod. σου.

σὶν, στέφει αὐτὸν λέγων· Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πα-
 τρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος.

6) Καὶ μετὰ τοῦτο ποιῶν προηγιασμένα, // μεταδίδω- 179^v
 σιν αὐτῶ τῆς ζωοποιῦ κοινωνίας.

^a | Tim 1,17; ^b cfr. Job 5,8; Sap 8,3; ^c Ps 71,7; ^d |
 Tim 2,2.

= STR.BAR 198; ARR.ROY 97.

+ GOAR 727; JAC.MES 33.2; DUN 54.

173. 1) Εὐχὴ ἐπὶ βασιλέως γινομένη δσάκις εἰσέλθη πρὸς
 αὐτὸν ὁ πατριάρχης.
- 2) Ποιοῦντος διακόνου εὐχὴν, ἐπεύχεται ὁ πατρι-
 ἀρχῆς οὕτως·
- ρη²⁶³ 3) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων
 καὶ Κύριος τῶν κυριευόντων^b, σοῦ δεόμεθα καὶ σὲ
 παρακαλοῦμεν, σῶσον τοὺς βασιλεῖς ἡμῶν^c οὓς
 ἐδικαίωσας βασιλεύειν ἐπὶ τῆς γῆς, φύλαξον αὐ-
 τοὺς ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς σῆς ἀγαθότητος, ὑπότα-
 ξον αὐτοῖς πάντα τὰ βάρβαρα ἔθνη καὶ πολέμια, 180^f
 χάρισαι αὐτοῖς // εἰρηρικὸν τὸ βασίλειον, καὶ
 τὰ εὐάρεστά σοι²⁶⁴ πράττειν διὰ παντὸς αὐ-
 τοὺς²⁶⁵ καταξίωσον· τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν ἐν ὑπα-
 κοῇ καὶ ἐν φόβῳ ἀδωροδοκῆτους²⁶⁶ διαφύλαξον,

²⁶³ Errore nella numerazione.

²⁶⁴ Cod. σου.

Cod. αυτοις, cfr. PC213, 39^v; G01, 125^f.

ἀδωροκείται, cfr. PC213, 39^v; G01, 125^f.

τὸν στρατὸν²⁶⁷ ἐν παντὶ ἔθνει πολεμίῳ ἐνίσχυσον, τὸν δῆμον ἐν σωφροσύνῃ καὶ εἰρήνῃ διάγειν εὐδόκησον, πᾶσαν εὐθηνίαν τῶν ἀπὸ τῆς γῆς^d ἀγαθῶν καὶ ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτῶν δωρούμενος.

Ἔστι ἡὐλόγηταί σου τὸ πανάγιον ὄνομα.

^a Dan 9,15 (Theodot.); ^b 1 Tim 6,15; ^c cfr. Ps 19,10;
^d Gen 41,41.

= STR.BAR 199; ARR.ROY 111.

+ GOAR 733; DUN 57.

174. 1) Καὶ μετὰ τὸ "Ἀμήν", λέγει· Εἰρήνη πᾶσιν.

2) Καὶ τοῦ διακόνου λέγοντος "Τὰς κεφαλὰς ἡμῶν τῷ <Κυρίῳ> κλ<ίνωμεν>", ἐπεύχ[εται] πάλιν· //

ρμα' 3) Σοὶ τῷ μόνῳ καὶ φιλανθρώπῳ κριτῇ ὁ ὑπὸ σοῦ πι- 180^v
στευθεὶς τὴν ἐπὶ γῆς βασιλείαν ὑπέκλινεν σὺν ἡμῖν τὸν αὐχένα· καὶ δεόμεθά σου, Δέσποτα τῶν ἀπάντων^a, τὴν σὴν εἰρήνην δώρησαι^b ταῖς πάντων ἡμῶν καρδίαις, καὶ παράσχου αὐτῷ πάντα τὰ πρὸς σωτηρίαν αἰτήματα, καὶ κατάνυξον αὐτὸν τὰ τῆς σῆς φιλανθρωπίας ἐπιδείκνυσθαι πᾶσιν τοῖς ὑπηκόοις.

Σὺ γὰρ εἶ ὁ βασιλεὺς τῆς εἰρήνης.

^a Cfr. Job 5,8; Sap 8,3; ^b Io 14,27.

= STR.BAR 200; ARR.ROY 113.

+ GOAR 733; DUN 58.

175. 1) Εὐχὴ ἄλλη ἐπὶ βασιλείῳ.

ρμβ' 2) Δέσποτα Κύριε παντοκράτωρ^a, ὁ Πατὴρ τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ^b, σοῦ δεόμεθα καὶ σὲ παρα-//-καλοῦμεν· τοὺς δούλους 181^f
σου τοὺς πιστοτάτους ἡμῶν βασιλεῖς ἐν εἰρήνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀνδρείᾳ^c διαφύλαξον· ὑπόταξον αὐτοῖς πάντα τὰ βάρβαρα ἔθνη τὰ τοὺς πολέμους θέλοντα, πρόσθε αὐτοῖς πίστιν καὶ εὐλάβειαν, ἀσφάλισαι αὐτοὺς τῷ φόβῳ σου, δὸς αὐτοῖς εἰρηνικὰ φρονεῖν πρὸς ἡμᾶς καὶ πρὸς τὸ ἅγιον ὄνομά σου^d, λάλησον εἰς τὴν καρδίαν αὐτῶν ἀγαθὰ ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας σου καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ σου, ἵνα ἐν τῇ γαλήνῃ αὐτῶν ἤρεμον καὶ ἡσύχιον βίον // διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι^e. 181^v

Εἶη τὸ κράτος τῆς βασιλείας σου εὐλογη-
μ<ένον>.

^a Cfr. 2 Regn 7,8 et a.; ^b cfr. 2 Cor 1,3 et a.; ^c 4 Mac 1,18; ^d cfr. Lc 1,49; ^e 1 Tim 2,2.

= STR.BAR 201; ARR.ROY 115.

+ GOAR 733; ES1 691; DUN 58.

176. 1) Καὶ τοῦ διακόνου λέγοντι[ος] "Τὰς κεφαλὰς", ἐπεύχ[εται] ὁ ἱερεὺς ταῦτα·

ρμβ' 2) Ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων^a, ὁ βασιλεὺς τῶν αἰώνων, κλῖνον τὸ οὖς σου εἰς τὴν δέησιν ἡμῶν^b καὶ τὴν σὴν εἰρήνην δώρησαι τοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν καὶ παντὶ τῷ λαῷ σου, ἵνα κατὰ τὸ θέλημά σου πολι-
τῶμενοι, τύχωσιν τῶν αἰωνίων σου ἀγαθῶν, πρε-

σβείαις τῆς ἁγίας Θεοτόκου καὶ πάντων τῶν ἁγίων σου.

Σὺ γὰρ εἶ ὁ Θεὸς ὁ Σωτὴρ ἡμῶν, καὶ δια-//
-μένει σου ἡ βασιλεία, τοῦ Πατρὸς. 182^f

^aCfr. Ps 83,9; ^bPs 87,3.

= STR.BAR 202; ARR.ROY 117.

+ GOAR 734; DUN 59.

177. 1) *Εὐχὴ γινομένη ὑπὸ τοῦ πατριάρχου ὅτε πρὸς συνή-
θη ἐπιτελεῖ τὴν τρύγην ὁ βασιλεύς.*
- 2) *Ποιοῦντος διακόνου εὐχὴν, ἐπεύχεται ὁ ἱερεὺς ταῦτα.*
- ρμγ' 3) Ὁ Θεὸς ὁ Σωτὴρ ἡμῶν^a, ὁ εὐδοκήσας ἄμπελον κλη-
θῆναι^b τὸν μονογενὴν σου Υἱὸν^c καὶ Θεὸν ἡμῶν,
τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ δι' αὐτοῦ
καρπὸν ἀθανασίας ἡμῖν χαρισάμενος· αὐτὸς καὶ
τοῦτον τῆς ἀμπέλου τὸν καρπὸν εὐλόγησον, καὶ
τοὺς δούλους σου τοὺς πιστοτάτους ἡμῶν βασι- 182^v
λεῖς τῆς ἀληθινῆς ἀμπέλου^d μετόχους // ποίη-
σον, ἀνεπηρέαστον²⁶⁸ αὐτῶν τὴν ζωὴν διαφύλαξον,
εἰρήνην αὐτοῖς διὰ παντὸς χαριζόμενος, καὶ ταῖς
αἰωνίοις σου καὶ ἀναφαιρέτοις δωρεαῖς τὴν ζωὴν
αὐτῶν κατακόσμησον, πρεσβείαις τῆς ἁγίας Θεο-
τόκου καὶ πάντων τῶν ἁγίων τῶν ἀπ' αἰῶνός^e σοι
εὐαρεστησάντων.

²⁶⁸Cod. ἀνεπερεαστον.

Εὐδοκία καὶ ἀγαθότητι τοῦ μο<νο>γενοῦς
σου Υἱοῦ, μεθ' οὗ εὐλ<ογητός>.

^aPs 78,9; ^bIo 15,1; ^ccfr. 1 Io 4,9 et a.; ^dcfr. Io
15,1; ^ecfr. Lc 1,70.

= STR.BAR 203; ARR.ROY 119.

+ GOAR 552; JAC.POR 181; PAP 504 (cfr. 215.2).

178. 1) *Καὶ τοῦ διακόνου λέγοντος: "Τὰς κεφαλὰς ἡμῶν",
ἐπεύχ[εται] πάλιν αὐτὸς²⁶⁹ ταῦτα.*
- ρμδ' 2) *Κύριε τῶν δυνάμεων^a, βασιλεῦ τῆς δόξης^b, τοὺς
τὴν ἐπὶ γῆς βασιλείαν // ὑπὸ σοῦ πιστευθέν- 183^f
τας²⁷⁰ ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ εἰρήνῃ διατήρησον·
δῶρησον αὐτοῖς ἐπὶ λιμένα θελήματός σου^c, καὶ
δώρησαι αὐτοῖς καὶ τῶν ἐπουρανίων σου ἀγαθῶν
τὴν ἀπόλαυσιν.*

Σὺ γὰρ εἶ ὁ βασιλεὺς τῆς εἰρήνης, καί.

^aCfr. Ps 83,9; ^bPs 23,7 et a.; ^cPs 106,30.

= STR.BAR 204; ARR.ROY 121.

+ GOAR 552.

179. 1) *Εὐχὴ ἐπὶ προαγωγῆς ἀρχόντων.*
- ρμε' 2) *Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας
καὶ δυνάμεως τὴν ἐξουσίαν ἔχων ἐν οὐρανῷ καὶ
ἐπὶ γῆς, ὁ καὶ τὸν δοῦλόν σου τοῦτον εὐδοκήσας*

²⁶⁹Cod. αυτώ; cfr. 181.2.

²⁷⁰Cod. πιστευθήσαν, cfr. PC213, 113^f; G01, 126^f.

τήνδε τὴν ἀρχὴν ἰθύνειν, δώρησαι αὐτῷ πάντα τὰ
 πρὸς σωτηρίαν αἰτήματα, καὶ ἀξίωσον αὐτὸν κρί- 183^V
 νειν τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἐν // δικαιοσύνῃ καὶ εὐθύτη-
 τι^b, πρὸς τὸ εὐάρεστόν σοι γενέσθαι ἐν πᾶσιν
 οἷς διαπράττεται· πᾶσαν ἐργασίαν ἐλεημοσύνης
 πτωχοῖς καὶ δεομένοις^c ἐπιδεικνύμενον, καὶ τοὺς
 ἐξυπηρετούμενους αὐτῷ ἐν εἰρήνῃ καὶ ὑπακοῇ διά-
 γειν εὐδόκησον· πλήθυνον συνήθως τὰ γεννήματα
 τῆς γῆς πρὸς εὐθηρίαν παντὸς τοῦ λαοῦ σου.

Ἔστιν ὁ σὸν κράτος, καὶ σοῦ ἐστὶν ἡ βασι-
 λεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα^d.

^a Dan 9,15 (Theodot.); ^b cfr. Ps 9,9; ^c cfr. Ps 64,
 11; ^d Mt 6,13.

= STR.BAR 205; ARR.ROY 105.

+ GOAR 731; JAC.POR 198; DUN 56.

180. 1) Καὶ τοῦ διακόνου λέγοντο[ς] "Τὰς κεφαλὰς ἡμῶν",
 ἐπεύχεται ὁ ἱερεὺς·

2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ πάσης // κτίσεως δημιουρ- 184^F
 γός, ἐπάκουσον τῆς δεήσεως ἡμῶν^b καὶ χάρισαι τῷ
 πιστῷ σου δούλῳ τούτῳ πάντα τὰ πρὸς σωτηρίαν
 αἰτήματα, ἀξιῶν αὐτὸν κατὰ τὸ σὸν θέλημα τὴν
 πιστευθεῖσαν αὐτῷ ἀρχὴν οἰκονομῆσαι, καὶ μέτο-
 χον γενέσθαι τῆς ἐπουρανίου σου βασιλείας^c.

Σὺ γὰρ εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν καὶ σοὶ τὴν δόξαν.

^a Dan 9,15 (Theodot.); ^b Esth 4,17h; ^c cfr. 2 Tim 4,18.

= STR.BAR 206; ARR.ROY 107.

+ GOAR 731; DUN 56.

181. 1) *Εὐχὴ λεγομένη ὑπὸ τοῦ πατριάρχου ἐν τῷ δρόμῳ.*
 2) *Μετὰ τὸ ψαλθῆναι τὸν ρκ' ψαλμόν, λέγοντος δια-
 κόνου "Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν", ἐπεύχεται αὐτὸς
 ταῦτα·*

3) Δέσποτα Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ καταξιώσας συμ-
 πλεῦσαι // τοῖς ἁγίοις σου μαθηταῖς καὶ ἀποστό- 184^V
 λοις, καὶ ἐπιτιμήσας²⁷¹ τῇ λαίλαπι τῶν ἀνέμων,
 καὶ τῆς θαλάσσης γαληνιαῖν τὰ κύματα κελεύσας^b.
 αὐτὸς καὶ νῦν σύμπλευσον ἡμῖν, καὶ πάντα ἐν-
 <αν>τίον ἄνεμον καταπαύων, διέγειρον τοὺς ἐπι-
 τηδεῖους, κυβερνήτης ἡμῖν καὶ βοηθὸς πανταχοῦ
 γινόμενος.

Ἔστιν ὁ ἀγαθὸς καὶ φιλόανθρωπος Θεὸς ὑπάρχεις
 καὶ σοί.

4) *Καὶ μετὰ τὸ "Ἀμήν", σφραγίζεται τὴν θάλασσαν
 καὶ οὕτως κάθηται.*

^a Dan 9,15; ^b cfr. Mt 4, 37-39.

= STR.BAR 207.

+ GOAR 684; JAC.POR 199; DUN 59; RUG 19.15 (cfr.
 193.2).

182. 1) *Εὐχὴ ἐπὶ προσφερόντων ἀπαρχ<άς>*²⁷².

2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ τὰ σὰ ἐκ τῶν σῶν^b προσφέ-
 ρειν σοὶ κατὰ πρόθεσιν ἐκάστῳ²⁷³ κελεύσας, καὶ

ἐπετημησας.

secondo MOS, 126^F e S959, 103^V.

cancellata per lo spazio di cinque lettere.

τῶν αἰωνίων // ἀγαθῶν τὴν ἀντάμειψιν τούτοις 185^f
 χαριζόμενος, ὁ καὶ τῆς χήρας²⁷⁴ τὴν κατὰ δύνα-
 μιν προσφορὰν εὐαρέστως δεξάμενος^c, πρόσδεξαι
 καὶ τὰ νῦν προσκομισθέντα σοι παρὰ τοῦ δούλου
 σου τοῦ δε[ῖνα], καὶ τοῖς αἰωνίοις σου θησαυ-
 ροῖς ἐναποθέσθαι ταῦτα καταξίωσον, δωρούμενος
 αὐτῷ καὶ τῶν ἐνκοσμίων σου ἀγαθῶν ἄφθονον τὴν
 ἀπόλαυσιν σὺν πᾶσιν τοῖς διαφέρουσιν αὐτῷ.

“Ὅτι ἠυλόγηται καὶ δεδόξασται²⁷⁵ τὸ πά<ν-
 τιμον>.

^a Dan 9,15 (Theodot.); ^b I Par 29,14; ^c cfr. Mc 12, 42-44.

= STR.BAR 208.

+ GOAR 522; ES1 673; JAC.POR 183; PAS 283; DUN 148; RUG 19.1; PAR.G04 181; ROM 330; PAP 375; ZER 495.

183. 1) *Εὐλογία οἴκου.*

ρηθ' 2) Ὁ Θεὸς ὁ Σωτὴρ ἡμῶν^a, ὁ καταξιώσας ὑπὸ τὴν
 σκηνὴν Ζακχαίου εἰσελθεῖν καὶ // σωτηρία αὐτῷ 185^v
 τε καὶ παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ γενόμενος^b, κατὰ τὴν
 σὴν ἄχραντον καὶ ἀθάνατον φωνὴν τὴν ὑπὸ τῶν εὐ-
 αγγελιστῶν τῇ οἰκουμένη ἄληθῶς κηρυχθεῖσαν· αὐ-
 τὸς καὶ νῦν τοὺς ἐνταῦθα οἰκεῖν βουληθέντας,
 καὶ δι' ἡμῶν τῶν ταπεινῶν καὶ ἁμαρτωλῶν τὰς δεή-

²⁷⁴ Cod. χηρας con la ε in seguito cancellata.

²⁷⁵ Cod. δεδόξασθαι.

σεις σοι προσάγοντας, εὐλόγησον, δόξασον, ἀβλα-
 βῆ καὶ ἀσινῆ αὐτοῖς ἐν πᾶσιν τὴν κατοίκησιν τῆς
 στέγης ταύτης ἀποδεικνύς, διὰ τῶν σῶν ἀφθόνων
 δωρεῶν ἐπιγείων τε καὶ ἐπουρανίων^c.

“Ὅτι πρέπει σοι πᾶσα δόξ<α>. //

^a Ps 78,9; ^b cfr. Lc 19, 1-9; ^c cfr. Hebr 6,4.

= STR.BAR 209.

+ GOAR 484; TAK 40; ES1 677; JAC.POR 160; PAS 265; PAS.PAN 26; RUG 19.14; PAR.G04 210; ROM 315; PAP 373; ZER 492.

184. 1) *Εὐχὴ ἐπὶ μνηστειίας.*

186^f

ρν' 2) Ὁ Θεὸς ὁ αἰώνιος^a, ὁ τὰ διηρημένα συναγαγὼν
 εἰς ἐνότητα καὶ σύνδεσμον^b διαθέσεως τιθεὶς
 ἄρρηκτον, ὁ εὐλογήσας Ἰσαὰκ καὶ Ῥεβέκκαν^c καὶ
 κληρονόμους αὐτοὺς τῆς σῆς ἐπαγγελίας^d ἀναδεί-
 ξας· αὐτὸς εὐλόγησον καὶ τούτους τοὺς δούλους
 σου τοὺς δε[ῖνα], ὀδηγῶν αὐτοὺς^e ἐν παντὶ ἔργῳ
 ἀγαθῷ^f.

“Ὅτι ἐλεήμων καὶ φιλόανθρωπος Θεὸς ὑπάρχεις
 καὶ σοὶ τὴν δόξ<αν>.

^a Sus 42 (Theodot.); ^b cfr. Eph 4,3; ^c cfr. Gen 24, 59-64; ^d Hebr 6,17; ^e cfr. Ps 79,1; ib. 138,23; ^f Col 1,10.

= STR.BAR 210.

+ GOAR 311; TRE.EU1 33; JAC.POR 161; JAC.MES 9.4; PAS 163; PAS.PAN 36; RUG 2; THI 84; ROM 163, 176; PAP 177,190; ZER 239,254.

185. 1) Καὶ τοῦ διακόνου λέγοντο[ς]. "Τὰς κεφαλὰς ἡμῶν", ἐπεύχεται ὁ ἱερεὺς.
 ρνα' 2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ τὴν ἐξ ἔθνων ἑαυτῷ μνη-
 στευσάμενος ἐκκλησίαν παρθένον ἀγνήν^b, // εὐλό- 186^v
 γησον τὰ μνηστρα ταῦτα, καὶ ἔνωσον καὶ διαφύλα-
 ξον τοὺς δούλους σου ἐν εἰρήνῃ καὶ ὁμονοίᾳ.
 Σοὶ γὰρ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ^c.

^a Dan 9,15 (Theodot.); ^b 2 Cor 11,2; ^c 1 Tim 1,17.

= STR.BAR 211.

+ GOAR 311; TRE.EUI 34; JAC.POR 162; JAC.MES 9.4;
 PAS 164; PAS.PAN 36; RUG 3; THI 85; ROM 163,
 176; PAP 177,190; ZER 239,254.

186. 1) Εὐχὴ εἰς γάμους.
 2) Ποιεῖ ὁ διάκονος εὐχὴν λέγων.
 3) Ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.
 4) Ὑπὲρ τῆς ἄνωθεν εἰρήνης.
 5) Ὑπὲρ τοῦ εὐλογηθῆναι τὸν γάμον τοῦτο<ν> ὡς
 τὸν²⁷⁶ ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας, τοῦ Κυρίου.
 6) Ὑπὲρ τῆς συζυγίας καὶ ὁμονοίας τῶν ἀδελφῶν
 ἡμῶν τοῦ δε[ῖνα] καὶ τῆς δε[ῖνα] καὶ τῆς σωτη-
 ρίας αὐτῶ<ν>, τοῦ Κυρίου δεηθ<ῶμεν>.
 7) Ὑπὲρ τοῦ εὐλογηθῆναι τὰ στέφανα ταῦτα τῇ δυνά-
 μει καὶ ἐποφοιτήσει καὶ ἐνεργεῖα τοῦ ἁγίου
 Πνεύματος, δε<η>θ<ῶμεν>.

²⁷⁶ Cod. ὁ.

- 8) Τῆς παναγίας, ἀχράντου.
 9) Καὶ μετ[ὰ] τὸ πληρῶσαι αὐτόν, ἐπεύχ[εται] ὁ
 ἱερεὺς λέγων. //
 ρνβ' 10) Ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος, ὁ πλάσας τὸν ἄνθρωπον^a καὶ ἐκ 187^f
 τῆς πλευρᾶς αὐτοῦ^b ἀνοικοδομήσας γυναῖκα καὶ
 συνζεύξας αὐτῷ βοηθὸν κατ'αὐτόν^c, διὰ τὸ οὕτως
 ἀρέσαι τῇ σῆ μεγαλειότητι, μὴ μόνον εἶναι τὸν
 ἄνθρωπον^d ἐπὶ τῆς γῆς· αὐτὸς καὶ νῦν, Δέσποτα,
 ἐξαπόστειλον τὴν χειρὰ σου^e ἐξ ἁγίου κατοικητη-
 ρίου σου^f καὶ ἄρμωσον τῷ δούλῳ σου τῷ δε[ῖνα]
 τὴν δούλην σου τὴν δε[ῖνα], ὅτι παρὰ σοῦ ἀρμό-
 ζεται ἀνδρὶ γυνή^g. Σύνζευξον αὐτοὺς ἐν ὁμοφρο-
 σύνη, στεφάνωσον αὐτοὺς ἐν ἀγάπῃ, ἔνωσον αὐτοὺς
 εἰς σάρκαν μίαν^h, χάρισαι αὐτοῖς // καρπὸν κοι- 187^v
 λίας αὐτῶνⁱ, εὐτεκνίας ἀπόλαυσιν καὶ ἀκατάγνω-
 στον διαγωγὴν.
 Ὅτι σὸν τὸ κράτος, καὶ σοῦ <ἐ>σ<τ>ιν ἡ
 βασιλεία, τοῦ Πατρὸς^j.
 11) Εἶτα στέφει ἀμφοτέρους, καὶ κρατήσας αὐτῶν τὰς
 δεξιὰς χειρᾶς, παραδίδωσιν ἀλλήλοις.

^a Cfr. Gen 2,7; ^b cfr. Gen 2,21; ^c ibid.; ^d Gen 2,18;
^e Ps 143,6; ^f cfr. 2 Par 30,27; ^g Regn 8,39; Ps 32,
 14; ^h Prov 19,14; ⁱ Gen 2,24; ^j cfr. Gen 30,2; Ps
 131,11; Mt 6,13.

= STR.BAR 212-213.

+ GOAR 317; TRE.EUI 53; JAC.POR 164; JAC.MES 10.
 1, 11.4; PAS 167; PAS.PAN 38; RUG 9; THI 87;
 ROM 170,178; PAP 183,191; ZER 246,256.

187. 1) Καὶ λέγει ὁ ἱερεὺς· Εἰρήνη πᾶσιν.
 2) Καὶ τοῦ διακόνου λέγοντος· "Τὰς κεφαλὰς ἡμῶν",
 ἐπεύχεται ὁ ἱερεὺς·
 ρνγ' 3) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ ἐν τῇ σωτηριῳδαί σου οἰ-
 κονομία καταξιώσας ἐν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας τίμιον
 ἀναδειξάσαι τὸν γάμον^b διὰ τῆς σῆς παρουσίας, αὐ-
 τὸς καὶ νῦν, Δέσποτα, τοὺς δούλους σου τούτους
 οὗς ἠυδόκησας συναφθῆναι ἀλλήλοις, ἐν εἰρήνῃ
 καὶ ὁμονοίᾳ δια-//φύλαξον· τίμιον αὐτοῖς τὸν 188^f
 γάμον ἀνάδειξον^c, ἀμίαντον αὐτῶν τὴν κοίτην^d
 διαμεῖναι εὐδόκησον, καὶ καταξίωσον αὐτοὺς ἐν
 γῆρῃ²⁷⁷ πίονι^e καταντῆσαι ἐν καθαρᾷ τῇ καρ-
 δία^f, ἐργαζομένους τὰς ἐντολάς σου.

Σὺ γὰρ εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν, Θεὸς τοῦ ἐλεεῖν
 καὶ σφῆξιν, καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέ<μπομεν>.

^a Dan 9,15 (Theodot.); ^b cfr. Hebr 13,4; ^c ibid.;
^d ibid.; ^e Ps 91,15; ^f cfr. 1 Tim 1,5; 2 Tim 2,22.

= STR.BAR 214.

+ GOAR 318; TRE.EUI 62; JAC.POR 167; JAC.MES 10.
 3, 11.5; PAS.PAN 40; RUG 11; THI 90; ROM 172,
 179; PAP 185,192; ZER 247,257.

188. 1) Εὐχὴ τοῦ κοινοῦ ποτηρίου.
 ρνδ' 2) Ὁ Θεὸς ὁ τὰ πάντα ποιήσας τῇ ἰσχύϊ σου^a καὶ
 στερεώσας τὴν οἰκουμένην^b καὶ κοσμήσας τὸν στέ-
 φανον πάντων τῶν πεπονημένων ὑπὸ σοῦ, καὶ τὸ

²⁷⁷ Cod. εγγειρη.

ποτήριον τὸ κοινὸν τοῦτο τοῖς συναφθεῖσιν πρὸς
 // {πρὸς} γάμου κοινωνίαν εὐλόγησον εὐλογία 188^v
 πνευματικῇ^c.

"Ὅτι ἠυλόγηται καὶ δεδόξασται²⁷⁸ τὸ πάν-
 τιμον καί.

- 3) Καὶ μετὰ τὸ "Ἀμήν", μεταδιδοὺς αὐτοῖς τῆς ζωο-
 ποιουῦ κοινωνίας, ἀπολύει.

^a Cfr. Ps 64,7; ^b Ps 92,2; ^c Eph 1,3.

= STR.BAR 215.

+ GOAR 319; TRE.EUI 65; JAC.POR 168; JAC.MES 10.
 4; ROM 173,179; PAP 168,193; ZER 250.

189. 1) Εὐχὴ ἄλλη εἰς γάμους.
 ρνε' 2) Ὁ τοῦ παντὸς κόσμου δημιουργὸς Θεός, ὁ τῆς φύ-
 σεως εὐρετῆς καὶ τοῦ γάμου νομοθέτης, ὁ τοῦτον
 μὴ βδελυκτὸν²⁷⁹ εἶναι παρ' ᾧ σὺ ἠυδόκησας, ἀλλὰ
 διὰ τῶν ἀγίων σου Γραφῶν τίμιον ἀναδείξας τὸν
 γάμον^a. ὁ πλάσας τὸν ἄνθρωπον κατ'εἰκόνα σὴν
 καὶ ὁμοίωσιν^b καὶ συνζεύξας αὐτῷ βοηθὸν κατ'
 αὐτὸν^c διὰ τὸ οὕτως ἀρέσαι τῇ σῇ μεγαλειότητι,
 μὴ // τὸν ἄνθρωπον μόνον εἶναι ἐπὶ τῆς γῆς, 189^f
 ἀλλ' ἐκ τῆς πλευρᾶς αὐτοῦ ἀνοικοδομήσας αὐτῷ γυ-
 ναῖκα^d καὶ ἐνώσας αὐτοὺς εἰς συνζυγίαν καὶ σάφ-
 κα μίαν^e, ὁ καὶ εὐλόγησας αὐτοὺς εἰπών· ἀξάνε-

²⁷⁸ Cod. δεδόξασθε.

²⁷⁹ Cod. βδελυκτον.

σθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὴν γῆν καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς^f. ὅθεν ὁ λόγος τῆς σῆς χάριτος^g ἔργον ἐγένετο καὶ ἐπλήρωσεν πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς^h. Αὐτός, Δέσποτα βασιλεῦ τῶν ἀπάντων, ἄρμοσον τὸν δούλον σου τὸν δε[ῖνα] καὶ τὴν δούλην σου τὴν [δεῖνα], ὅτι παρὰ σοῦ ἀρμόζεται // ἀνδρὶ γυνῆⁱ. τίμιον αὐτοῖς τὸν γάμον^j ἀνάδειξον, εὐλόγησον αὐτῶν εισόδους καὶ ἐξόδους^k, πλήθυνον ἐν ἀγαθοῖς τὴν ζωὴν αὐτῶν, ἐν εἰρήνῃ καὶ υἰεία^l διατήρησον αὐτούς, στεφάνωσον αὐτούς, ὁ Θεός, τῇ σῇ χάριτι, σύνζευξον αὐτοὺς ἐν σωφροσύνῃ καὶ σεμνότητι, εὐλόγησον αὐτοὺς ἐν γῆρῃ πίονι^m καὶ πίστει ἀσαλεύτῳ, δώρησαι αὐτοῖς μακρότητα ἡμερῶνⁿ, χάρισαι αὐτοῖς πάντα ἐπιδέξια, τὸν εἰς σὲ φόβον καὶ τὴν εἰς σὲ μελέτην, ὁδὸς αὐτοῖς καρπὸν κοιλίας αὐτῶν^o, // εὐφρανον αὐτοὺς ἐν ὄρασει υἰῶν αὐτῶν καὶ θυγατέρων· ὁδὸς αὐτοῖς <ἐν σοὶ>²⁸⁰ ἐγκαυχωμένους καὶ τῇ δεξιᾷ σου σκεπομένους εἰπεῖν τὴν ἀποστολικὴν²⁸¹ φωνήν· Τίμιος ὁ γάμος καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος^p. Ναί, Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^q, ἐπάκουσον ἡμῶν, ὁ παραγενάμενος ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας καὶ τὸν γάμον εὐλογήσας, ὁ καὶ διὰ τῆς σῆς παρουσίας θαυματουργήσας ἐν αὐτῷ, τὸ ὕδωρ εἰς οἶνον μεταβαλὼν^r. αὐτός, Δέσποτα τῶν ἀπάντων^s, εὐλόγησον τὴν συνζυγίαν τοῦ δούλου σου τοῦ δε[ῖνα] καὶ

189^v190^f

²⁸⁰ Supplito da R75, 7^f; G10, 94^v; V1554, 95^f e BOD, 90^f.

²⁸¹ Cod. ευαγγελικην; corretto secondo R75, 7^f; G10, 94^v; V1554 95^f e BOD 90^f.

τῆς δούλης σου τῆς δε[ῖνα], καθὼς ἠϋλόγησας // τὸν Ἀβραὰμ καὶ τὴν Σάρραν^t. εὐλόγησον αὐτοὺς 190^v ὡς τὸν Ἰσαὰκ καὶ τὴν Ῥεβέκκαν^u. εὐλόγησον αὐτοὺς ὡς τὸν Ἰακώβ καὶ τὴν Ῥαχήλ^v. στεφάνωσον αὐτοὺς ὡς τὸν Ἰωσήφ καὶ τὴν Ἀσενέθ^w, ὡς τὸν Μωϋσῆν καὶ τὴν Σεπφοράν^x. Καὶ ἔστωσαν οἱ ὀφθαλμοί σου ἐν αὐτοῖς, Δέσποτα, ἀτενίζοντες ἐν ἐλέει διὰ παντός, καὶ τὰ ὄπτα σου προσέχοντα εἰς τὴν φωνὴν τῆς δεήσεως αὐτῶν^y. γενηθήτω ἐν αὐτοῖς τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· Ἡ γυνὴ σου ὡς ἄμπελος εὐθηνούσα ἐν ταῖς κλίτεσιν τῆς // οἰκίας σου, υἱοί σου ὡς νεόφυτα ἐλαιῶν 191^f κύκλω τῆς τραπέζης σου. Ἰδοῦ, οὕτως εὐλογηθήσεται ἄνθρωπος ὁ φοβούμενος τὸν Κύριον^z.

“Ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις^{aa}.”

^a Cfr. Hebr 13,4; ^b cfr. Gen 1,26-27; Sap 2,23; ^c Gen 2,18; ^d cfr. Gen 2,21-22; ^e cfr. ibid. 2,24; ^f Gen 1,28; ^g Act 14,3; 20,32; ^h cfr. Gen 2,6; Proy 19,14; ⁱ Hebr 13,4; ^k cfr. Ps 120,8; 1 Regn 29,6; cfr. Is 9,5; ^m Ps 91,15; ⁿ Ps 20,5; ^o cfr. Ps 131,11; ^p Hebr 13,4; ^q Dan 9,15 (Theodot.); ^r cfr. Io 2,1-11; ^s cfr. Job 5,8; Sap 8,3; ^t cfr. Gen 17,15-16; ^u cfr. Gen 24, 59-64; ^v cfr. Gen 29, 6-31; ^w cfr. Gen 41, 45; ^x cfr. Ex 2,21; ^y Ps 129,2; ^z Ps 127, 3-4; ^{aa} Mt 6,13.

= STR.BAR 216.

+ DMITR 906.

190. 1) Εὐχὴ ἐ[ν] τῷ μέλλειν ἀριστᾶν.

2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ ἐπουράνιος καὶ ζωοποιὸς ἄρτος^b, ἡ ἀληθινὴ τροφή τοῦ παντός κόσμου, ὁ

καὶ τὴν παροῦσαν ζωὴν ἡμῶν κυβερνῶν, καὶ τῆς
μελλούσης²⁸² ἡμῖν τὴν ἀπόλαυσιν ἐπαγγειλάμενος·
αὐτὸς καὶ νῦν εὐλόγησον τὴν βρῶσιν ἡμῶν καὶ τὴν
πόσιν, καὶ ἀκατακρίτως ἡμᾶς αὐτῶν μεταλαβεῖν
καταξίωσον, δοξάζοντάς σε // καὶ εὐχαριστοῦντάς 191^v
σοι τῷ χορηγῷ πάντων τῶν ἀγαθῶν δωρημάτων.

“Ὅτι ἠεὐλόγηται καὶ δεδόξασται²⁸³ τὸ πάν-
τ<ιμον>.

^a Dan 9,15 (Theodot.); ^b cfr. Io 6,31 et a.

= STR.BAR 217.

+ GOAR 569; GOLTZ 42; ES1 685; JAC.POR 170; JAC.
MES 244; PAS 179; DUN 150; PAR.G04 196.

191. 1) *Εὐχὴ μετ[ὰ] τὸ ἀναστῆναι ἐκ τοῦ ἀρίστου.*

ρνζ' 2) Σοὶ τῷ ἀληθινῷ καὶ φιλανθρώπῳ Θεῷ ἡμεῖς οἱ
ἁμαρτωλοὶ καὶ ἀνάξιοι δοῦλοί σου, ἐμπλησθέντες
τῶν πλουσιῶν σου ἀγαθῶν^a, εὐχαριστίαν σοι²⁸⁴
προσάγομεν· καὶ δεόμεθά σου²⁸⁵, Δέσποτα, σὺν
τοῖς ἐπιγελοῖς ἀγαθοῖς καὶ τῶν ἐπουρανίων σου
δωρεῶν^b μετόχους ἀνάδειξον, πρεσβεῖαις τῆς ἀγί-

²⁸² Cod. τοῖς μελλουσιν.

²⁸³ Cod. δεδοξασθαι.

²⁸⁴ Sic cod. con buona parte della più antica tradizione manoscritta italo-greca e orientale, come, p. es., PET, 105^r; G04, 102^r; V1833, 55^v; G10, 91^r e S959, 104^v; la lezione migliore che omette il σοι è data da PC213, 98^v; G01, 126^v e in Italia meridionale, p. es., da BOD, 133^v.

²⁸⁵ Cod. σοι.

ας Θεοτόκου καὶ πάντων τῶν ἀγίων σου.

“Ὅτι πρέπει σοι πᾶσα δόξα, τιμὴ^c καί. //

^a Cfr. Lc 1,53 et a.; ^b cfr. Hebr 6,4; ^c cfr. 1 Tim 1, 17.

= STR.BAR 218.

+ GOAR 569; GOLTZ 43; ES1 687; JAC.POR 171; JAC.
MES 24.5; PAS 177; DUN 151; RUG 19.6; THI 95;
PAR.G04 197.

192. 1) *Εὐχὴ ἐπὶ ἀποδημούντων.* 192^f

ρηγ' 2) ‘Ὁ Θεός, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ συνοδεύσας τῷ θεράποντί
σου Ἰακώβ^a καὶ συνξενιτεύσας τῷ δούλῳ σου Ἰω-
σήφ^b· αὐτός, Δέσποτα, συνόδευσον καὶ τῷ δούλῳ
σου τῷ δε[ῖνα], καὶ ῥῦσαι αὐτὸν ἀπὸ πειρατηρί-
ων^c καὶ λησθηρίων καὶ πάσης χειμασίας· καὶ ἐν
εἰρήνῃ καὶ εὐρωστίᾳ ἀποκατάστησον, καὶ δικαιο-
σύνης πάσης πρόνοιαν ποιούμενον κατὰ τὰς ἐντο-
λάς^d σου, καὶ πλήρης τῶν βιωτικῶν καὶ ἐπουρανί-
ων σου ἀγαθῶν γενόμενον, πάλιν ἐπανελθεῖν εὐδό-
κησον.

“Ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις.

^a Cfr. Gen 31,3; 32,2; ^b cfr. Gen 39,2.21.23; ^c cfr. Ps 17,30; ^d cfr. 2 Io 6.

= STR.BAR 219.

+ GOAR 681; DMITR 33; ES1 689; JAC.POR 172; JAC.
MES 38; PAS 199; RUG 19.16; PAR.G04 220; ROM
467; PAP 447.

193. 1) *Εὐχὴ ἐπὶ πλοίου μέλλοντος πλεῖν.*

ρνθ' 2) Δέσποτα Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, // ὁ καταξιώσας 192^v
 συμπλευσαι τοῖς ἁγίοις σου μαθηταῖς καὶ ἀποστό-
 λοις, καὶ ἐπιτιμήσας τῇ λαίλαπι τῶν ἀνέμων, καὶ
 τῆς θαλάσσης τὰ κύματα γαληνιαῶν κελεύσας^b. σύμ-
 πλευσον καὶ τοῖς ἐκδημοῦσιν ἐν τῷ πλοίῳ τούτῳ,
 πάντα ἐναντίον ἄνεμον καταπαύων, διεγείρων²⁸⁶
 δὲ τοὺς ἐπιτηδεῖους, κυβερνήτης αὐτοῖς ἐν τάχει
 γινόμενος καὶ πᾶσαν πειρατηρίων²⁸⁷ ἐπιβουλήν ἐξ
 αὐτῶν ἀποστρέφων· χαίροντας δὲ χαίρουσιν ἀποκα-
 τάστησον καὶ ὑγιαίνοντας ὑγιαίνουσιν ἡμῖν ἐν-
 ταῦθα ἐπανελθεῖν εὐδόκησον, αἰσίως // καὶ κατὰ 193^f
 πρόθεσιν πράττοντας εἰς τὰ ἐπιτηδεύόμενα παρ'
 αὐτῶν, χάριν τὴν σὴν δωρούμενος ἐν πᾶσιν τοῖς
 ἔργοις αὐτῶν, σωτήριος καὶ εὐδῖος λιμὴν τοῖς
 πλέουσιν καὶ τῷ πλοίῳ εὐρισκόμενος.

Ὅτι πρέπει σοι πᾶσα δόξα, τιμὴ^c καί.

^a Dan 9,15; ^b cfr. Mc 4, 37-39 et a.; ^c cfr. 1 Tim 1, 17.

= STR.BAR 220.

+ GOAR 684; JAC.MES 19.2; PAR.G04 221; ROM 468;
 PAP 448 (cfr. n. 181).

194. 1) *Εὐχὴ ἐπὶ ἀνομβρίας.*

ρξ' 2) Δέσποτα Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ διὰ τὸν πρὸς σὲ

²⁸⁶ Cod. διεγειρῶν.

ζῆλον ἐπακούσας Ἥλία τοῦ προφήτου, καὶ τὸν κα-
 τὰ καιρὸν τῇ γῆ πεμπόμενον ὑετὸν ἐπισηθεῖναι
 κελεύσας, εἶτα πάλιν διὰ τῆς αὐτοῦ ἰκεσίας ὄμ-
 βρον καρποφόρον αὐτῇ χαρισάμενος^b. αὐτός, Δέ-
 σποτα // τῶν ἀπάντων^c, ὑπὸ τῆς ἰδίας σου εὐ- 193^v
 σπλαχνίας δυσωπούμενος, βροχὴν ἐκουσίαν ἀφόρι-
 σον τῇ κληρονομίᾳ²⁸⁸ σου^d, καὶ τὰ πεπλημμελημέ-
 να ἡμῖν παριδῶν, τοὺς ὑετούς σου κατάπεμψον ἐπὶ
 τοὺς χεῖροντας καὶ ἐπὶ δεομένους τόπους. Εὐφρα-
 νον τὸ πρόσωπον τῆς γῆς διὰ τοὺς πτωχοὺς τοῦ
 λαοῦ σου^e, διὰ τὰ νήπια καὶ τὰ κτήνη καὶ τὰ ἄλ-
 λα πάντα, ὅτι πρὸς σὲ προσδοκῶσιν τοῦ δοῦναι
 τὴν τροφήν αὐτῶν εἰς εὐκαιρον^f. Ἐκφῶ<νησις>·
 Σὺ γὰρ εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν, Θεὸς τοῦ ἐλεεῖν καί. //

^a Dan 9,15; ^b cfr. 2 Regn 18, 41-45; ^c cfr. Job 5,8;
 Sap 8,3; ^d Ps 67,10; ^e cfr. Ps 71,9; ^f Ps 103,27.

= STR.BAR 221.

+ GOAR 613; JAC.POR 173; PAS 213; DUN 152; THI
 92; ROM 401; PAP 395; ZER 522.

195. 1) *Εὐχὴ ἐπὶ ἀνομβρίας ἄλλη.* 194^f

ρξ' 2) Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ^a, ὁ ἀνάγων νεφέλας
 ἐξ ἐσχάτου τῆς γῆς, ἀστραπὰς εἰς ὑετὸν πεποιη-
 κώς^b, ὁ ἐξάγων ἀνέμους ἐκ θησαυρῶν σου, ὁ προσ-
 καλούμενος τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης καὶ ἐκχέων αὐ-

²⁸⁸ Cod. τὴν κληρονομίαν, corretto secondo la citazione
 blica.

τὸ ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς γῆς^c σου δεόμεθα καὶ
 σὲ ἱκετεύομεν, καὶ παρακαλοῦμεν καὶ προσκυνου-
 μεν, ἔξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν καὶ αἰ-
 τούμενοι τὸ παρὰ σοῦ πλοῦσιον ἔλεος^d. ἄνοιξον
 τοὺς καταράκτας τοῦ οὐρανοῦ^e, ἔντειλαι ταῖς νε-
 φέλαις τοῦ βρέξαι ὑετόν^f, οἴκτειρον // πάντα τὰ 194^v
 τῆς γῆς σου· σπλαχνίσθητι ἐπὶ πρεσβύτας καὶ νέ-
 ους καὶ νήπια θηλάζοντα μασθοῦς^g, ἐπὶ δούλους
 σου καὶ δουλίδας, ἐπὶ υἱοὺς καὶ θυγατέρας, ἐπὶ
 πάντα τὰ κτήνη τῆς γῆς· ἀνατειλάτω ἡ γῆ ἔλε-
 ος^{h289}, βλαστησάτω τὰ πεδία χόρτον τοῖς κτήνε-
 σινⁱ. ἔξαγαγέτω ἄρτον εἰς βρῶσιν καὶ χλόην τῆ
 δουλεία τῶν ἀνθρώπων^j. Δεόμεθά σου, βασιλεῦ τῶν
 δυνάμεων, πρόσδεξαι τὰς δεήσεις παντὸς τοῦ λαοῦ
 σου, τὰς ἐντεύξεις τῶν δούλων σου, στεναγμοὺς
 τῶν πενήτων τοῦ λαοῦ σου, καὶ μὴ τῷ θυμῷ σου // 195^r
 ἐλέγξης ἡμᾶς^k, μηδὲ διαφθείρης λιμῶ καὶ δίψει
 τὸν λαόν σου· οἱ γὰρ ὀφθαλμοὶ πάντων εἰς σὲ ἐλ-
 πίζουσιν, καὶ σὺ δίδως τὴν τροφήν αὐτῶν εἰς εὐ-
 καιρον^l. ἐπὶ σοὶ πεποιθήσαμεν^m, ἐκτός σου ἄλλον
 οὐκ οἴδαμενⁿ, τὰ παρὰ σοῦ πλοῦσια ἐλέη^o ἀπεκδε-
 χόμεθα. Ἐκφῶ<νησις>. Ὅτι ἀγαθὸς καὶ φιλόανθρω-
 πος Θεὸς ὑπάρχεις, καί.

^a Am 4,13; Os 12,6 et a.; ^b Ps 134,7; ^c Am 5,8; ^d cfr.
 Eph 2,4; ^e cfr. Gen 7,11; ^f Is 5,6; ^g Joel 2,16; ^h Is
 45,8; ⁱ Ps 103,14a; ^j ib. 14b; ^k Ps 6,2; ^l Ps 144,15;
^m Is 33,2; ⁿ Is 26,13; ^o cfr. Eph 2,4.

²⁸⁹ Cod. ελαιον, corretto secondo la citazione biblica.

= STR.BAR 222.

+ GOAR 614; JAC.POR 174; JAC.MES 43; PAS 214; DUN
 153; THI 94; ROM 402; PAP 396; ZER 522.

196. 1) *Εὐχὴ ἐπὶ ἀρρώστου.*

ϩεβ' 2) Πάτερ ἅγιε^a, ἰατρὲ ψυχῶν καὶ σωμάτων, ὁ πέμψας
 τὸν μονογενῆ σου Υἱὸν^b τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν
 Χριστὸν πᾶσαν νόσον^{290c} ἰώμενον καὶ ἐκ θανάτου
 λυτροῦμενον, ἴασαι καὶ τὸν δούλόν σου τὸν δε/τ-
 να/ ἐκ τῆς περιεχούσης αὐτὸν // σωματικῆς ἀσθε- 195^v
 νείας, διὰ τῆς χάριτος τοῦ Χριστοῦ σου, καὶ ζω-
 οποιήσον αὐτὸν κατὰ τὸ σοὶ εὐάρεστον, τὴν ὀφει-
 λομένην σοι εὐχαριστίαν ἐν ἀγαθοεργίᾳ ἀποπλη-
 ροῦντα.

Ὅτι σὸν τὸ κράτος, καὶ σοῦ ἐστὶν ἡ βασι-
 λεία.

^a Io 17,11; ^b Io 3,16; ^c cfr. Mt 4,23; 9,35 et a.

= STR.BAR 223; FIL.BYX 564.

+ GOAR 338,678; DMITR-B 111; ALM.VRA 466; DMITR
 5; PRA 260; ES1 709; TRE.EU2 140; JAC.POR 209;
 JAC.KAM 231; JAC.MES 14.5; PAS 189; RUG 19.22;
 THI 103; PAR.G04 257; HCI 643; ROM 190,358; PAP
 203,287; ZER 271,386.

197. 1) *Εὐχὴ εἰς νοσοῦντας*²⁹¹ ἄλλη.

ϩεγ' 2) Ὁ Θεὸς ὁ δυνατὸς καὶ ἐλεήμων, ὁ πάντα οἰκονο-

²⁹⁰ Cod. νοσσον.

²⁹¹ Cod. νοσοῦντας.

μῶν ἐπὶ σωτηρίᾳ τοῦ γένους ἡμῶν, ἐπίσκεψαι τὸν
 δοῦλόν σου τὸν δε[ῖνα] τὸν ἐπικεκλημένον τὸ
 ὄνομα τοῦ Χριστοῦ σου^a, καὶ ἴασαι αὐτοῦ πᾶσαν
 ἀσθενείαν σωματικὴν τε καὶ ψυχικὴν· ἄφες αὐτῷ
 τὰς ἁμαρτίας^b καὶ τὰ ἐξ ἁμαρ-//τιῶν ἐπίπινα, 196^r
 πάντα πειρασμὸν καὶ πᾶσαν ἐπανάστασιν τοῦ ἀντι-
 κειμένου ἀπόστησον ἀπὸ τοῦ δούλου σου ὁ δεῖνα,
 καὶ ἀνάστησον αὐτὸν ἀπὸ τῆς κλινήρης ἀρρωστίας,
 καὶ ἀποκατάστησον τῇ ἀγίᾳ σου ἐκκλησίᾳ ψυχῇ καὶ
 σώματι ὑγιαίνοντα καὶ προκόπτοντα ἐν ἔργοις κα-
 λοῖς^c καὶ λόγοις ἀγαθοῖς, δοξάζοντα με<τὰ> παν-
 τὸς τοῦ λαοῦ σου τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ σου, τῆς
 ἐλπίδος ἡμῶν^d, μεθ' οὗ σοι δόξα, τιμὴ^e καὶ προσ-
 κύνησις, σὺν τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποι-
 <ῶ>.

^aCfr. Rom 10,13; ^bcfr. Lc 11,4; ^ccfr. 1 Tim 6,18;
^d1 Tim 1,1; ^ecfr. 1 Tim 1,17.

= STR.BAR 224.

+ GOAR 679; ALM.VRA 470; ESI 711; TRE.EU2 189;
 JAC.POR 210; PAS 195; PAR.G04 265.

198. 1) Εὐχὴ εἰς νοσοῦντας²⁹² ἄλλη, γ'.

ρξδ' 2) Δέσποτα, Δέσποτα πανάγιε, // παντοκράτορ, φιλό- 196^v
 ψυχε²⁹³ ^a, φιλόδουλε, Σωτὴρ τῶν ἀπάντων^b, ἱατρὲ
 ψυχῶν καὶ σωμάτων, ὁ ταπεινῶν καὶ ἀνυψῶν^c, ὁ

²⁹²Cod. νοσοῦντας.

²⁹³Cod. φιλοψυχουχαι.

παιδεύων καὶ πάλιν ἰώμενος, τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν
 τὸν δε[ῖνα] τὸν ἀσθενοῦντα ἐπίσκεψαι ἐν τῷ ἐλέ-
 ει σου, καὶ ἔκτεινον τὸν βραχίονά σου τὸν ἀόρα-
 τον τὸν πλήρης ἰάσεως καὶ θεραπείας καὶ ἴασαι
 τὸν δοῦλόν σου ἐξανιστῶν ἀπὸ κλινήρης ἀρρωστί-
 ας· ἐπιτίμησον τῷ πνεύματι τῆς ἀσθενείας, ἀπό-
 στησον ἀπ' αὐτοῦ πᾶσαν πληγὴν, πᾶσαν ἀλγηδόνα,
 πᾶσαν μᾶστιγα, πάντα πυρετὸν ἢ ῥῆγος, // καὶ εἴ 197^r
 τι ἐστὶν ἐν αὐτῷ πλημμέλημα²⁹⁴ ἢ ἀνόμημα, ἄνες,
 ἄφες, συγχώρησον διὰ σὴν φιλανθρωπίαν. Ναί, Κύ-
 ριε, φεῖσαι τοῦ πλάσματός σου.

Ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν^d, ᾧ ἡ δό-
 ξα καὶ τὸ κράτος σὺν ἀγίῳ Πνεύματι, εἰς τοὺς
 αἰῶνας τῶν αἰώνων.

^aCfr. Sap 11,27; ^bcfr. 1 Tim 4,10; ^cSir 7,11; ^dRom
 8,39.

= STR.BAR 225.

+ GOAR 549; ALM.VRA 468; DMITR 197,243; TRE.EU2
 186; JAC.POR 211; PAR.G04 251; HC1 643; ROM
 338; PAP 171; ZER 231.

199. 1) Εὐχὴ ἐπὶ ἐλαίου ἀρρώστου²⁹⁵.

ρξε' 2) Κύριε, ἐν τῷ ἐλέει καὶ τοῖς οἰκτιρμοῖς^a σου
 ὁ²⁹⁶ ἰώμενος τὰ συντρίμματα^b τῶν ψυχῶν καὶ τῶν

²⁹⁴Cod. πλημμελημα.

²⁹⁵Cod. ἀρρωστου.

²⁹⁶Nella tradizione manoscritta e nel *textus receptus* ὁ
 si trova dopo Κύριε.

σωμάτων ἡμῶν³· αὐτός, Δέσποτα, ἀγίασον καὶ τὸ ἔλαιον τοῦτο, ὥστε γενέσθαι τοῖς χριομένοις ἐξ αὐτοῦ εἰς θεραπείαν, εἰς ἀπαλλαγὴν παντὸς πάθους, νόσου σωματικῆς, μολυσμοῦ σαρκὸς²⁹⁷ καὶ πνεύματος^c // καὶ παντὸς κακοῦ, ἵνα καὶ ἐν 197^v τούτῳ δοξασθῇ σου τὸ πανάγιον ὄνομα.

Σὸν γάρ ἐστιν τὸ ἐλεεῖν καὶ σῶζειν, ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ σοὶ τὴν <όξαν>.

^aPs 102,4; ^bPs 59,2; Jer 2,33; ^c2 Cor 7,1.

= STR.BAR 226; FIL.EYX 565.

+ GOAR 335; ALM.VRA 467; ESI 715; TRE.EU2 130; JAC.POR 206; JAC.MES 14.1; THI 102; PAR.G04 245; ROM 186; PAP 208; ZER 266.

200. 1) *Εὐχὴ ἐπὶ ἐλαίου ἀρρώστου*, β²⁹⁸.

ρξς' 2) Ὁ πολὺς ἐν ἐλέει καὶ πλούσιος^a ἐν ἀγαθότητι, Κύριε, ὁ Πατὴρ τῶν οἰκτιρῶν καὶ Θεὸς πάσης παρακλήσεως^b, ὁ ἐνηγήσας ἡμῖν διὰ τῶν ἁγίων σου ἀποστόλων ἐλαίῳ μετὰ προσευχῆς τῶν τοῦ λαοῦ πρεσβυτέρων τὰς ἀσθενείας θεραπεύεσθαι^c. σὺ τάξον τὸ ἔλαιον τοῦτο εἰς ἴασιν τοῖς ἐξ αὐτοῦ χριομένοις, εἰς ἀπαλλαγὴν πάσης νόσου²⁹⁹ καὶ πάσης μαλακίας^d, εἰς ἀπόλαυσιν // τῶν ἀπεκδεχο- 198^f

²⁹⁷-κος di altra mano per correzione.

²⁹⁸Negli editi con l'incipit Ἀγαθὲ καὶ φιλόνηρωπε, εὐσπλαγχνε καὶ πολυέλεε Κύριε, ὁ πολὺς ἐν ἐλέει, κτλ.

²⁹⁹Cod. νοσσοῦ.

μένων τὴν παρὰ σοῦ σωτηρίαν.

Ναί, Δέσποτα ὁ Θεός, δεόμεθά σου, παντοδύναμε Κύριε τοῦ σῶζειν^e, ὁ μόνος ψυχῶν καὶ σωμάτων ἰατρός, ἴασαι καὶ τὸν δοῦλόν σου διὰ τοῦ ἐλαίου τῆς <σ>ῆς χρηστότητος, ὅπως καὶ νῦν μετασχόντες τῆς σῆς φιλανθρωπίας, δοξάζωμεν σὲ τὸν ποιῶντα μεγάλα καὶ θαυμαστά, ἔνδοξά τε καὶ ἐξαίσια^f.

Ἔστι Θεὸς ἐλέους, οἰκτιρῶν καὶ φιλανθρωπίας.

^aCfr. Eph 2,4; ^b2 Cor 1,3; ^ccfr. Jac 5,14; ^dMt 4,23; ^ePs 67,21; ^fJob 5,9.

= STR.BAR 227.

+ GOAR 341,679; TRE.EU2 153; PAS 191; PAP 208; ZER 278.

201. 1) *Εὐχὴ ἐπὶ μετανοούντων*.

ρξς' 2) Ὁ Θεὸς ὁ Σωτὴρ ἡμῶν^a, ὁ διὰ τοῦ προφήτου σου Νάθαν μετανοήσαντι τῷ Δαυὶδ ἐπὶ τοῖς ἰδίοις // πλημμελήμασιν ἄφεσιν δωρησάμενος^b καὶ τοῦ Μανασσῆ³⁰⁰ τὴν ἐπὶ τῇ μετανοίᾳ προσευχὴν δεξάμενος^c. αὐτὸς καὶ τὸν δοῦλόν σου τὸν δε[ἴνα], μετανοοῦντα ἐν τοῖς ἰδίοις παραπτώμασιν πρόσδεξαι τῇ συνήθει σου φιλανθρωπία, παρορῶν τὰ αὐτῷ πλημμεληθέντα³⁰¹. Σὺ γὰρ εἶ, Κύριε, ὁ καὶ ἐβδομηκοντάκις ἑπτὰ^d ἀφιέναι κελεύσας τοῖς περιπί-

³⁰⁰Cod. Μανναση.

³⁰¹Cod. πλημμεληθεντα.

πτουσιν³⁰² ἁμαρτίαις· ὅτι ὡς ἡ μεγαλωσύνη σου, οὕτως καὶ τὸ ἔλεός σου^e, καὶ σὺ ὁ Θεὸς τῶν μετανοούντων, μετανοῶν ἐν πάσαις ταῖς ἀδικίαις ἡμῶν^f.

“Ὅτι σὺ εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ πρέπει σοι ἡ δόξα. //

^aPs 78,9; ^b2 Regn 12,1-25; ^ccf. Or. Manasses; ^dMt 18,22; ^eSir 2,19; ^fcf. Joel 2,13; Jon 4,2.

= STR.BAR 228; ARR.PEN 97.

+ GOAR 536; MOR.PEN 80,94,119; DMITR-B 134; ALM.PR1 21,65; ALM.PR2 42; ES2 513; JAC.POR 194; JAC.MES 15.6; PAS 184; RUG 19.11; THI 179*; ARR.PEN 95; PAR.G04 101; ROM 206; PAP 166; ZER 224.

202. 1) Εὐχὴ ἐπὶ ἐξομολογουμένων.

ρξθ' 2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ τῷ Πέτρῳ καὶ τῇ πόρνη διὰ δακρύων ἄφεισιν ἁμαρτιῶν δωρησάμενος^b, καὶ τὸν τελώνην τὰ οἰκεῖα ἐπιγνόντα πταισματα δικαιώσας^c, πρόσδεξαι καὶ τὴν ἐξομολόγησιν τοῦ δούλου σου τοῦ δε[ῖνα], καὶ εἴ τι πεπλημμέληται αὐτῷ ἐκούσιον ἢ ἀκούσιον ἁμάρτημα ἐν λόγῳ ἢ ἔργῳ ἢ κατὰ διάνοιαν, ὡς ἀγαθὸς πάριδε· σὺ γὰρ μόνος ἔχεις ἐξουσίαν ἀφιέναι ἁμαρτίας^d.

“Ὅτι Θεὸς ἐλέους, οἰκτιρῶν καὶ φιλανθρωπίας ὑπάρχεις, καὶ σοὶ τὴν δ<όξαν>.

³⁰²Cod. περιπατουσιν, un hapax nella tradizione manoscritta antica (cf. ARR.PEN 97), che tuttavia può avere una giustificazione nell'accezione "vivere"; cf. 2 Thess. 3,6.

^aDan 9,15 (Theodot.); ^bcf. Mt 26,75; Lc 22,62; ^ccf. Lc 18, 9-14; ^dMt 9,6; Mc 2,10; Lc 5,24.

= STR.BAR 229; ARR.PEN 99.

+ GOAR 537; MOR.PEN 94,121; ALM.PR1 13,20,66; ALM.PR2 45; ES2 519; JAC.POR 195; JAC.MES 15.5; PAS 185; RUG 19.12; THI 191; VEL 381; PAR.G04 102; ROM 207.

203. 1) Εὐχὴ ἐπὶ προπετῶς³⁰³ ὀμνύοντα.

ρξθ' 2) Ὁ Θεὸς ὁ τῆς τοῦ ἀνθρώπου φύσεως τὸ εὐάλωτον καὶ ἀσθενὲς ἐπιστάμενος καὶ τοὺς τῶν ἐννοιῶν ἡμῶν // διαλογισμοὺς σαφῶς ἐπιγινώσκων^a, τὰς ἐκ 199^v προπετείας ἡμῖν γινομένας ἐνθυμήσεις, ἀμνησικακος ὢν, παριδεῖν καταξίωσον, καὶ τοῖς προλήψει ὄρκου συσχεθεῖσιν συνχώρησον· σὺ γὰρ μόνος ἐπίστασαι τὰ κρύφια τῶν καρδιῶν ἡμῶν^b. διὸ δεόμεθά σου, συγγνώμην αὐτοῖς καὶ ἡμῖν διὰ τὴν σὴν ἄρρητον ἀγαθότητα παράσχου.

“Ὅτι ηὐλόγηταί σου τὸ πανάγιον ὄνομα, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος.

^aCfr. Ps 93,11; ^bcf. Ps 43,22.

= ALM.PR3 75; STR.BAR 230.

+ GOAR 534; ALM.PR2 54; ES1 707; PAS 209; RUG 19.3; THI 96; ROM 334; PAP 169; ZER 228.

³⁰³Cod. προπετους.

204. 1) *Εὐχὴ ἐπὶ τῶν ἐν βρώμασιν σκανδαλισθέντων.*
 ρο' 2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ τῷ κορυφαίῳ τῶν ἀποστόλων σου Πέτρῳ δι' ὀπτασίας καὶ φωνῆς νομοθετήσας // 200^f
 μηδὲν κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον^b ἡγεῖσθαι τῶν ὑπὸ σοῦ δημιουργηθέντων εἰς ἀποτροπὴν τῶν ἀνθρώπων, καὶ διὰ τοῦ σκεύους τῆς ἐκλογῆς^c Παύλου τοῦ ἀποστόλου <πάντα>³⁰⁴ καθαρὰ τοῖς καθαροῖς^d κηρύξας· αὐτὸς καὶ νῦν τὸν δε[ίνα] τὸν βαρβαρικαῖς ἀνάγκαις περιπεσόντα καὶ οὐ κατὰ πρόθεσιν^e ἀκαθάρτων ὡς ἐνόμισεν γευσάμενον, σκανδαλισθέντα δέ, τὴν κηλῖδα τῆς συνειδήσεως αὐτοῦ ἀπόσμηξον, καὶ τὰ σὰ προστάγματα βεβαιῶν ἐν αὐτῷ, ναδὸν αὐτὸν ἀμόλυντον τοῦ ἁγίου σου Πνεύματος κατασκεύασον, // εἰς ὑποδοχὴν τῶν ἀχράντων τούτων καὶ ἀθανάτων μυστηρίων. 200^v

“Οτι ἠυλόγηται καὶ δεδόξασται τὸ πάντιμον>.

^aDan 9,15 (Theodot.); ^bAct 10,14; ^cAct 9,15; ^dTit 1,15; ^ecfr. Eph 3,11.

= CON 436; STR.BAR 231.

+ GOAR 535; ALM.PR2 62; ES1 707; JAC.POR 196; JAC.MES 23.1; PAS 186; RUG 19.19; PAR.G04 187; PAP 507.

205. 1) *Εὐχὴ ἐπὶ μιαιοφαγήσαντος.*
 ρο' 2) Δέσποτα Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ ἐν ὑψηλοῖς κατοικῶν καὶ τὰ ταπεινὰ ἐφορῶν^b, ὁ ἐν ἁγίοις ἀναπαυ-

³⁰⁴Supplito secondo la citazione biblica.

όμενος^c, ὁ ἔπαινος τοῦ Ἰσραήλ^d. κλῖνον, Κύριε, τὸ οὖς σου καὶ ἐπάκουσον ἡμῶν^e δεομένων σου, καὶ παράσχου συγνώμην τῷ σῷ οἰκέτῃ μιαιοφαγήσαντι καὶ γευσάμενῳ κρεῶν ὧν τὴν βρωσὶν ἀπηγόρευσας ἐν νόμῳ ἁγίῳ σου^f. τούτων ἀβουλήτως μετασχόντι συγχώρησον, καὶ καταξίωσον αὐτὸν ἀκατακρίτως // μεταλαβεῖν τῶν φρικτῶν σου καὶ ἀθανάτων μυστηρίων, τοῦ τιμίου σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ σου, ὅπως ῥυσθεῖη τοῦ λοιποῦ πάσης ἀκαθάρτου μεταλήψεώς τε καὶ πράξεως, ἐντρυφῶν³⁰⁵ τοῖς θείοις σου μυστηρίοις καὶ ἀπολαύων τῆς ἁγίας καὶ μυστικῆς σου τραπέζης καὶ διαφυλαττόμενος σὺν ἡμῖν ἐν τῇ ἁγίᾳ σου ἐκκλησίᾳ, αἰνῶν καὶ δοξάζων τὸ ὄνομά σου τὸ ὑψιστον^g πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ^h.

“Οτι σοῦ ἔστιν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις>ⁱ.

^aDan 9,15; ^bPs 112, 5-6; ^cIs 57,15; ^dPs 21,4; ^ePs 85,1; ^fcfr. 4 Mac 1,34; ^gcfr. Ps 7,17 et a.; ^hcfr. Deut 17,19 et a.; ⁱMt 6,13.

= STR.BAR 232.

+ GOAR 534; MOR.PEN 121; ALM.PR2 62; ES1 701; JAC.POR 197; JAC.MES 23.2; PAS 187; THI 97; PAR.G04 188; ROM 334; PAP 169; ZER 228.

206. 1) *Εὐχὴ ὑπ<ἐρ> χειμαζομένων ὑπ<δ> πνευμά[των] ἀκαθάρτων.*
 ροβ' 2) Ὁ Θεὸς ὁ αἰώνιος^a, ὁ λυτρωσάμενος // ἐκ τῆς 201^v

³⁰⁵Cod. ἐνκρυφῶν, cfr. PET, 118^f; MOS, 112^v.

αἰχμαλωσίας τοῦ διαβόλου τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων, ῥῦσαι καὶ τοὺς δούλους σου τούτους πάσης ἐνεργείας πνευμάτων ἀκαθάρτων· ἐπίταξον τοῖς πονηροῖς καὶ ἀκαθάρτοις δαίμοσιν^b ἀποστῆναι τῶν ψυχῶν καὶ σωμάτων τῶν δούλων σου καὶ μὴ ἐμμένειν, μηδὲ κρύπτεσθαι ἐν αὐτοῖς. Φυγαδευθεῖσαν τῷ ὀνόματί σου τῷ ἁγίῳ^c καὶ τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ καὶ ζωοποιοῦ Πνεύματος ἀπὸ τοῦ πλάσματος τῶν χειρῶν σου, ἵνα καθαρισθέντες ἀπὸ πάσης διαβολικῆς ἐπιβουλῆς, ὁσίως καὶ // δικαίως καὶ 202^f εὐσεβῶς ζήσωσιν, ἀξιούμενοι τῶν ἀχράντων μυστηρίων τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ καὶ Θεοῦ ἡμῶν, μεθ' οὗ εὐλογητὸς <ς> εἶ σὺν τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καί.

^a Sus 42 (Theodot.); ^b cfr. Mc 1,27 et a.; ^c cfr. Lc 1,49 et a.

= STR.BAR 233.

+ GOAR 581; PRA 260; ES2 38; DEL 38; JAC.POR 224; JAC.MES 17.3; ROM 363; PAP 111; ZER 152.

207. 1) *Εὐχὴ ἐπὶ πασχόντων ὑπὸ δαιμόνων.*

ρογ' 2) Ὁ τὸν τυραννήσαντα διάβολον καὶ τὴν σὺν αὐτῷ στρατιὰν τῶν δαιμόνων καταλύσας τῇ ἐπιφανείᾳ τοῦ Χριστοῦ σου, ἐπίφανον ἐπὶ τὸ πλάσμα σου τοῦτο ὃ κατ' εἰκόνα σὴν ἐποίησας^a, τὸ καταδυναστευόμενον ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων πνευμάτων. Ἐπιτίμησον, ἅγιε, τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασιν^b, ὃν τρόπον ἐπετίμησας // τῷ λεγεῶνι τῶν 202^v

πνευμάτων^c καὶ τῷ κωφῷ καὶ ἀλάφ πνεύματι^d, καὶ καθάρισον τὸ πλάσμα σου, καὶ μὴ παραδῶς^e τοῖς θηρίοις ψυχὴν ἐξομολογουμένην σοι, ἀλλ' ἐλέησον αὐτὴν καὶ ἡμᾶς εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον^f τῆς ἁγίας σου ἐκκλησίας.

Διὰ τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ, δι' οὗ καὶ μεθ' οὗ σοι ἡ δόξα {τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νῦν}.

^a Cfr. Gen 1,26 et a.; ^b Mc 9,25; ^c cfr. Mc 5, 1-20; ^d Mc 9,25; ^e Ps 73,19; ^f cfr. 1 Par 16,27.

= GOAR 584; STR.BAR 234.

+ PRA 260; JAC.POR 223; HC1 645.

208. 1) *Εὐχὴ εἰς τὸ κουρεῦσαι παιδίον.*

ροδ' 2) Σὲ ἱκετεύομεν, Κύριε ὁ Θεὸς τῆς σωτηρίας ἡμῶν^a, ὁ ἐκ τοῦ πληρώματος τῆς κολυμβήθρας τῆς σῆς ἀγαθότητος εὐλόγησας τὸ παρὸν νήπιον, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἡ εὐλογία^b σου κατελθάτω, καὶ ὡς εὐλόγησας Δαυὶδ διὰ // χειρὸς τοῦ προφήτου 203^f Σαμουήλ, οὕτως εὐλόγησον τὸ παρὸν νήπιον διὰ χειρὸς ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ἐπιφοιτῶν αὐτῷ τὸ Πνεῦμά σου τὸ ἅγιον, καὶ ἐν τῇ ἀπαρχῇ τοῦ κείρασθαι αὐτὸν τὴν κόμην δὸς αὐτῷ προκόψαι ἐν ἡλικίᾳ^c πεπληρωμένη καὶ πολιᾷ γήρους, ὅπως ἴδῃ τὰ ἀγαθὰ Ἱερουσαλὴμ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ^d, καὶ εὐαρεστήσῃ σοι ἐν ἔργοις καλοῖς^e οἷς προητοίμασας, ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν^f.

Ἔστι πρέπει σοι αἴνος καὶ δόξα καὶ πᾶσα

προσκύνησις, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ
Πνεύματι, νῦν.

^aPs 87,2; ^bcfr. Prov 10,23; ^ccfr. Lc 2,52; ^dPs 127,5; ^eIo 10,33; ^fEph 2,10.

= GOAR 307; CON 408; STR.BAR 235; TRE.EU1 379;
ARR.ABL 50.

+ GOAR 306; DMITR 55; BS1 655; JAC.POR 201; JAC.
MES 8.4; PAS 181; PAS.PAN 25.28; PAR.G04 215;
THI 98,127; ROM 161; PAP 107; ZER 146.

209. 1) *Εὐχὴ μετὰ τὸ κουρεῦσαι τὸ παιδίον β'.*

ροε' 2) Ἄγιε (sic!) Τριάς, ὁ Θεὸς ἡμῶν, // εὐλόγησον 203^v
τὸν παῖδα τοῦτον ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ^a
καὶ χάρισαι τοῖς δούλοις σου τοῖς ἰδίῳις γονεῦ-
σιν ἀβλαβῆ καὶ ἀνεπηρέαστον³⁰⁶, φυλαττόμενον
ὑπὸ τῆς σῆς εὐσπλαχνίας, εἰς αὔξησιν καὶ εἰς
σύνεσιν καὶ εἰς πᾶν ἔργον εὐδοκούμενον, πρεσβεί-
αις τῆς ἁγίας Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας
καὶ πάντων τῶν ἁγίων σου.

Ἵτι ἠυλόγηταί σου τὸ πανάγιον ὄνομα, τοῦ
Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος.

^aEph 1,3.

= GOAR 307; CON 409; STR.BAR 236; TRE.EU1 380;
ARR.ABL 51.

+ DMITR 95; JAC.POR 204; JAC.KAM 225,227,231,233;
PAS 150; VEL 377.

³⁰⁶Cod. ἀνεπερέαστον.

210. 1) *Εὐχὴ εἰς πωγωνοκουρίαν.*

ροε' 2) Κύριε ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων^a, ὁ Πατὴρ τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ^b, ὁ τῇ σῆι οἰκονομία ἡμᾶς
τοὺς ταπεινοὺς καὶ ἁμαρτωλοὺς ἐν τῇ ὑπουργίᾳ //
τῆς ἱερωσύνης ἐπιλεξάμενος, ἵνα δι' ἡμῶν ὁ λαὸς 204^f
ὁ πιστὸς αἰσίως λατρεύῃ τῷ ὀνόματι τῷ σῷ,
σοῦ³⁰⁷ δεόμεθα καὶ σὲ ἱκετεύομεν, Κύριε ὁ Θεὸς
ἡμῶν^c ὁ παντοκράτωρ, εὐλόγησον τὰ ἔργα τῶν χει-
ρῶν ἡμῶν^d, καὶ ὡς ἡ εὐλογία ἡ κατερχομένη ἐπὶ
τὴν κεφαλὴν Ἀαρῶν καὶ ἐπὶ τὸν πώγωνα αὐτοῦ^e,
καὶ ὡς δρόσος Ἀερμών ἡ καταβαίνουσα ἐπὶ τὰ ὄρη
Σιών^f, οὕτως κατελθάτω ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ δού-
λου σου τοῦ δε[ίνα] καὶ ἐπὶ τὸν πώγωνα αὐτοῦ ἡ
εὐλογία σου^g.

Ἵτι σοὶ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ^h καὶ
προσκύνησις, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ. //

^aPs 83,9; ^bcfr. 2 Cor 1,3 et a.; ^cDan 9,15 (Theo-
dot.); ^dcfr. Deut 28,12; Job 1,10; ^ePs 132,2; ^fib.
3; ^gib. 2; ^hcfr. 1 Tim 1,17.

= GOAR 308; STR.BAR 237; ARR.ABL 56.

+ BS1 657; JAC.POR 205; JAC.MES 8.5; PAR.G04 216.

211. 1) *Εὐχὴ εἰς ἀδελφοποίησιν.* 204^v

ροε' 2) Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ^a, ὁ ποιήσας τὸν ἄν-
θρωπον κατ' εἰκόνα σὴν καὶ ὁμοίωσιν^b καὶ δοὺς
αὐτῷ ζωὴν αἰώνιον, ὁ εὐδοκήσας τοὺς ἁγίους σου

³⁰⁷Cod. συ.

καὶ πανευφήμους ἀποστόλους Πέτρον τὸν κορυφαί-
 οτατον καὶ Ἀνδρέαν^c, καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην
 υἱοὺς Ζεβεδαίου^d, Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον,
 ἀμφοτέρους αὐτῶν ἀδελφοὺς γενέσθαι^e, οὐ δεσμου-
 μένους³⁰⁸ φύσεως, ἀλλὰ πίστεως καὶ Πνεύματος
 ἁγίου τρόπῳ· ὁ καὶ τοὺς ἁγίους σου μάρτυρας
 Σέργιον καὶ Βάκχον³⁰⁹, Κοσμᾶν τε καὶ Δαμιανόν,
 Κῦρον καὶ Ἰωάννην ἀδελφοὺς γενέσθαι καταξιώ-
 σασ, // εὐλόγησον καὶ τοὺς δούλους σου ὁ δεῖνα^{205f}
 καὶ ὁ δεῖνα, οὐ δεσμουμένους³¹⁰ φύσεως, ἀλλὰ
 <πίστεως>³¹¹ τρόπῳ. Δὸς αὐτοῖς τοῦ ἀγαπᾶν ἀλλή-
 λους, ἀμίσητον καὶ ἀσκανδάλιστον τὴν ἀδελφού-
 νην αὐτῶν εἶναι πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐ-
 τῶν^f ἐν τῇ δυνάμει τοῦ ἁγίου σου Πνεύματος^g,
 πρεσβείαις τῆς παναγίας, ἀχράντου Δεσποίνης
 ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, καὶ τοῦ
 ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ, τῶν
 ἁγίων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων καὶ πάντων ἁγίων
 σου μαρτύρων.

Ὅτι σὺ εἶ ἡ ἔνωσις καὶ ἀσφάλεια καὶ δε-
 σπότης³¹² // τῆς εἰρήνης, Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν,^{205v}
 καὶ σοὶ τὴν δόξαν καὶ εὐχαριστίαν ἀναπέμ<πο-
 μεν>.

³⁰⁸ Cod. δεσμωμένους.

³⁰⁹ Cod. Βάκχον.

³¹⁰ Cod. δεσμωμενους.

³¹¹ Restituzione del parallelismo della riga 8-9 della preghiera, sostenuta da PET, 114^v e G04, 126^f.

³¹² Cod. δεσπότης.

^a Am 4,13; ^b Gen 1,26; ^c Mt 4,18 et a.; ^d Mt 4,21 et a.; ^e Mt 10,3 et a.; ^f cfr. Lc 1,75; ^g Rom 15,13.

= GOAR 307; STR.BAR 238.

+ DMITR 31,743; ESI 663; JAC.POR 91; PAS 206; PAR.G04 242.

212. 1) Εὐχὴ εἰς τὸ κουρεῦσαι³¹³ παιδίον ἄλλη.
 ροη' 2) Εὐλογητὸς εἶ, Κύριε ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν^a, ὁ
 ἀποστείλας τὸν πατέρα ἡμῶν Ἀβραὰμ κεῖραι τὴν
 κόμην τῷ σῶ ἱερεῖ Μελχισεδέκ καὶ πᾶσαν αὐτοῦ
 ἀπαρχὴν ἀφιερῶσας εἰς ναδὸν ἅγιόν σου^b, ὁ παρα-
 γενάμενος ἐπὶ τῇ εὐλογίᾳ καὶ κουρᾷ τῶν ἁγίων
 σου ἀποστόλων καὶ μαθητῶν^c, καὶ δωρησάμενος αὐ-
 τοῖς ἀντὶ τῆς κουρᾶς τῶν τριχῶν ἀμώμητον πίστιν
 καὶ λόγους μεταδόσεως δικαιοσύνης· αὐτὸς καὶ τῷ
 δούλῳ σου // τῷ δεῖνα/ παράσχου ἀντὶ τῆς κου-^{206f}
 ρᾶς τῶν τριχῶν τῶν ἐν τῇ κεφαλῇ λογισμὸν δικαι-
 οσύνης καὶ πολλὰν ἐνάρετον, ἵνα κατὰ τὰς ἐντο-
 λὰς σου πολιτευσάμενος, καταξιωθῇ τῆς ἐκ δεξιῶν
 σου στάσεως^d. τῷ δὲ πίστει Χριστοῦ ταύτας δεχο-
 μένῳ δώρησαι εὐλογίαν κατὰ τὴν τοῦ δικαίου Συ-
 μεῶν τοῦ δεξαμένου ἐν ἀγκάλαις^e {σὲ}³¹⁴ τὸν Κύ-
 ριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ πάντας τοὺς συν-
 ελθόντας³¹⁵ εὐλόγησον εὐλογία πνευματικῆ^f.

³¹³ Cod. κορευσαι.

³¹⁴ Espunto a motivo di un evidente squilibrio trinitario nell'intera preghiera.

³¹⁵ Cod. συνελθωτας.

“Ὅτι σὺ εἶ ὁ Θεὸς ὁ εὐλογῶν καὶ ἀγιαζῶν
τὰς ψυχὰς ἡμῶν, καὶ σοὶ τὴν δόξαν. //

^aDan 3,52; ^bcfr. Gen 14,19-20 (sic); ^ccfr. Act 21,
24; ^dcfr. Mt 25, 33-34; ^eLc 2,28; ^fcfr. Eph 1,3.

= CON 409; STR.BAR 239; TRE.EU1 380; ARR.ABL 52.

+ GOAR 196; MOR 74; DMITR 55; TAK 46; JAC.POR
203.

213. 1) Εὐχὴ ἐπὶ ποιίμνης.

ροθ' 2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ ἀληθινὸς ἀμνὸς ὁ αἵρων
τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου^b, ὁ μὴ παραβλέπων ψυχὰς
σοῦ³¹⁶ δεομένης· σοὶ προσπίπτομεν καὶ δεόμεθα
καὶ παρακαλοῦμέν σε, ὁ εὐδοκήσας ἐπὶ τὸν δούλον
σου Ἰακώβ καὶ πληθύνας αὐτοῦ τὰ ποιίμνια^c καὶ
λυτρώσάμενος αὐτὸν ἐκ χειρὸς Ἡσαΐ^d καὶ τοῦ Λα-
βάν^e. αὐτὸς εὐλόγησον τὴν ποιίμνην ταύτην καὶ
πλήθυνον αὐτὴν εἰς χιλιάδας καὶ μυριάδας, ῥῦσαι
δὲ αὐτὴν καὶ ἡμᾶς ἐκ τῆς καταδυναστείας τῶν ἀλ-
λοφύλων καὶ πάσης ἐπιβουλῆς ἐχθρῶν, ἀπὸ πάσης
ἐρυσίδος καὶ αὔρας θανατηφόρου // καὶ ἀπάντων 207^f
τῶν ἐπιτηδευμάτων τοῦ διαβόλου.

“Ἴνα ἀναπέμποντές σοι ἐξ αὐτῆς τὰς συνή-
θεις ἡμῶν εὐχαριστίας, δοξάζωμεν καὶ δι’ αὐτῆς
τὸ πανάγιον ὄνομά σου, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ
καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νῦν.

³¹⁶Cod. συ.

^aDan 9,15 (Theodot.); ^bIo 1,29; ^ccfr. Gen 30,43;
^dcfr. Gen 33, 1-16; ^ecfr. Gen 31,36 - 32,1.

= GOAR 589; STR.BAR 240.

+ PRA 271; PRA 271; ESI 679; JAC.POR 187; JAC.MES
39.1; PAS 229; PAR.G04 206; ROM 375.

214. 1) Εὐχὴ εἰς ψυχὴν κρινομένην.
ρη' 2) Δέσποτα Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ^a, ὁ πάντα
ἄνθρωπον θέλων σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀλη-
θείας ἐλθεῖν^b, ὁ μὴ βουλόμενος τὸν θάνατον τοῦ
ἁμαρτωλοῦ, ὡς τὸ ἐπιστρέψαι καὶ ζῆν αὐτόν^c. διὸ
δεόμεθα καὶ παρακαλοῦμέν σε, τὴν ψυχὴν τοῦ δού-
λου σου παντὸς δεσμοῦ // λύσον καὶ πάσης κατά- 207^v
ρας ἐλευθέρωσον, ὅτι σὺ εἶ ὁ Θεὸς ὁ λύων τοὺς
πεπεδημένους, ὁ ἀνορθῶν τοὺς κατερραγμένους^d, ἡ
ἐλπίς τῶν ἀπελπισμένων, κρίσει τῇ παρὰ σοῦ ἐλε-
ήσας· κέλευσον ἐν εἰρήνῃ τὸ πνεῦμα τοῦ δούλου
σου καταπαῦσαι εἰς τὰς αἰωνίους σκηναῖς^e μετὰ
τῶν ἁγίων σου.

Χάριτι καὶ οἰκτιρμοῖς καὶ φιλανθρωπία τοῦ
μονογενοῦς σου Υἱοῦ.

^aCfr. Am 4,13 et a.; ^b1 Tim 2,4; ^ccfr. Ez 33,11;
^dPs 145, 6-8; ^eLc 16,9.

= STR.BAR 241.

+ GOAR 587; JAC.POR 216; RUG 19.1; PAR.G04 231;
ROM 374; PAP 250; ZER 335.

215. 1) *Εὐχὴ ἐπὶ τρυγούντων.*

ρπα' 2) Ὁ Θεὸς ὁ Σωτὴρ ἡμῶν^a, ὁ εὐδοκήσας ἄμπελον κλη-
θῆναι^b τὸν Υἱόν σου τὸν μονογενῆ^c, τὸν Κύριον
ἡμῶν καὶ Θεὸν Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τὸν καρπὸν
αὐτῆς ἀθανασίας // πρόξενον ἀν<α>δείξας διὰ τῆς 208^f
τοῦ Πνεύματός σου χάριτος· αὐτὸς καὶ τοῦτον τῆς
ἀμπέλου τὸν καρπὸν εὐλόγησον, καὶ δὸς πᾶσιν
τοῖς μεταλαμβάνουσιν³¹⁷ ἐξ αὐτοῦ τὸν ἁγιασμὸν
καὶ τὴν τῆς ψυχῆς προκοπὴν, τὸν δὲ συνκαλέσαντα
ἡμᾶς τῆς ἀληθινῆς ἀμπέλου^d σου μέτοχον ποιήσον
διὰ παντός, καὶ ἀνεπηρέαστον³¹⁸ τὴν ζωὴν αὐτοῦ
διαφύλαξον, ταῖς αἰωνίοις σου καὶ ἀναφαιρέτοις
δωρεαῖς κατακοσμῶν.

Χάριτι καὶ οἰκτιρμοῖς καὶ φιλανθρωπία.

^aPs 78,9; ^bcfr. Io 15,1; ^ccfr. 1 Io 4,9 et a.; ^dIo 15,1.

= STR.BAR 242.

+ GOAR 552; JAC.MES 20.3; PAS 221; THI 105; PAR.
GO4 182; ROM 377; PAP 339; ZER 497 (cfr. No.
177.3).

216. 1) *Εὐχὴ εἰς ἀρχὴν σπορίμων.*

ρπβ' 2) Ὁ ὦν, Δέσποτα, Κύριε^a ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ^b
καὶ // Πατὴρ τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος 208^v
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ^c, ὁ κτίστης καὶ δημιουργὸς

³¹⁷Cod. μεταλαμβάνουσιν.

³¹⁸Cod. ἀνεπερεαστον.

τῶν ἀπάντων^d, ὁ ποιήσας τὴν γῆν καὶ τὸν ἄνθρω-
πον ἐξ αὐτῆς, ἐξ ἀρχῆς εἰπών· Ἐξαγαγέτω ἡ γῆ
βοτάνην χόρτου σπεῖρον σπέρμα κατὰ γένος καὶ
καθ' ὁμοιώτητα^e, καὶ μέχρι τοῦ νῦν διδοὺς τρο-
φήν πάση σαρκί^f, ὁ ἐπιχορηγῶν σπέρμα τῷ σπεῖ-
ροντι καὶ ἄρτον εἰς βρωσιν^g. ἐπάκουσον τῆς δεή-
σεως ἡμῶν^h, ὁ Θεός, καὶ ἐξαπόστειλον τὴν παρὰ
σοῦ εὐλογίαν ἐπὶ τὰ σὰ κτίσματα, εὐδόκησον πο-
λυπλασίονα τὸν σπόρον γενέσθαι ἐν τῇ δυνάμει
τοῦ Χριστοῦ σουⁱ, // πλήθυνον τὰ γεννήματα^j τῆς 209^f
γῆς, ἵνα ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι οἱ σοὶ δοῦλοι
καὶ πᾶσαν αὐτάρκειαν ἔχοντες, περισσεύωμεν εἰς
πᾶν ἔργον ἀγαθόν^k.

Φιλανθρωπία καὶ οἰκτιρμοῖς τοῦ Υἱοῦ σου,
μεθ' οὗ σοὶ δόξα καὶ προσκύνησις, σὺν τῷ πανα-
γίῳ καὶ ἀγαθῷ.

^aCfr. Jer 1,6; ^bcfr. Am 4,13 et a.; ^ccfr. 2 Cor 1,3; 2 Petr 1,11 et a.; ^dcfr. Sir 24,8; ^eGen 1,11;
^fPs 135,25; ^gIs 55,10; ^hEsth 4,17h; ⁱcfr. 2 Cor 12,9; ^jEz 36,30; ^k2 Cor 9,8.

= STR.BAR 243.

+ GOAR 557; JAC.POR 177; JAC.MES 20.1; PAS 219;
THI 75*; PAR.GO4 190; ROM 341; PAP 374.

217. 1) *Εὐχὴ ὑπὲρ εὐκρασίας ἀέρων.*

ρπγ' 2) Ὁ διδοὺς ἕτερον ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἀποστέλλων ὕδωρ
ἐπὶ τὴν ὑπ' οὐρανὸν^a καὶ πάντα ποικίλως καὶ ἀρ-
μοδίως ἐξ ἀγαθότητος θαυματουργῶν πρὸς ζωὴν καὶ
σωτηρίαν· σύ, Δέσποτα, δὸς εὐτακτα καὶ εὐμετρα

καὶ γαληνὰ τὰ ὑετέϊα ὕδατα καὶ τοὺς ἀέρας εὐ-
κράτους, // καὶ εὐλόγησον τὸν στέφανον <τοῦ 209^v
ἐνιαυτοῦ>³¹⁹ τῆς χρηστότητός σου^b.

Χάριτι καὶ φιλανθρωπία τοῦ Χριστοῦ, μεθ'
οὗ εὐλογητὸς εἶ, σὺν τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καί.

^a Job 5,10; ^b Ps 64,12.

= STR.BAR 244.

+ GOAR 619; PAS 215.

218. 1) *Εὐχὴ ὑπὲρ τῶν καρποφορούντων.*

ρηδ' 2) Πηγὴ τῶν ἀγαθῶν, Δέσποτα, βασιλεῦ καὶ εὐεργέτα
τῶν σῶν ποιημάτων, πρόσδεξαι κατὰ τὴν ἀγαθότητά
σου τὴν καρποφορίαν τοῦ δούλου σου εἰς ὁσμὴν
εὐωδίας^a, καὶ ἔμπλησον τὰ ταμεῖα αὐτοῦ παντὸς
ἀγαθοῦ, καὶ ῥῦσαι αὐτὸν ἀπὸ παντὸς πειρασμοῦ^b
μετὰ πάντων τῶν αὐτῷ προσηκόντων, καὶ φώτισον
αὐτοὺς ἐν τῇ γνώσει σου, ἵνα εὐαρεστήσαντές //
σοι, καταξιωθῶσιν τῶν αἰωνίων καὶ ἀφθάρτων 210^f
σου ἀγαθῶν.

Ἔστι εὐλόγηταί σου τὸ ὄνομα, δεδόξασ-
ταί³²⁰ σου ἡ βασιλεία, τοῦ Πατρὸς καί.

^a Eph 5,2; ^b cfr. Mt 6,13 et a.

³¹⁹ Supplito dalla citazione biblica. La stessa lacuna è presente nel G07, 93^v e nel testo, che Goar edita da un manoscritto "Regium" (v. STR.BAR 331, n. 3).

³²⁰ Cod. δεδόξασθαι.

= GOAR 523; STR.BAR 245.

+ GOLTZ 46; JAC.POR 179; JAC.KAM 229; THI 107;
PAR.G04 208; PAP 506.

219. 1) *Εὐχὴ ἐπὶ θέρους.*

ρηε' 2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ διὰ πολλήν σου εὐσπλαχνί-
αν ἀγαθῶν ἡμᾶς εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον, ὁ εὐλόγη-
σας τὸν κύκλον τοῦ ἐνιαυτοῦ καὶ στεφανώσας αὐ-
τὸν τῇ καρποφορίᾳ^b, ὁ κελεύσας τὴν γῆν διὰ τὴν
μεγάλην σου ἀνεξικακίαν ἐξενενκεῖν ἡμῖν καρπούς
εἰς διατροφήν^c. σύ, Κύριε προσκυνητέ, παράσχου
τοῖς δούλοις σου τὴν μετάληψιν τῶν // {τῶν} 210^v
πρωτογεννημάτων εἰρηνικὴν, καὶ τὴν παρακομιδὴν
τοῦ θέρους μεθ' ὑγείας καὶ ὁμονοίας, καὶ πᾶσαν
εὐθηνίαν³²¹ παντοίων ἀγαθῶν δώρησαι ἡμῖν.

Σὺ γὰρ εἶ ὁ χορηγὸς τῶν ἀγαθῶν, καὶ σοὶ
τὴν δ<όξαν>.

^a Dan 9,15 (Theodot.); ^b cfr. Ps 64,12; ^c cfr. Gen 1,
11.

= GOAR 524; STR.BAR 246.

+ JAC.POR 178; PAS 225; PAR.G04 191; PAP 505.

220. 1) *Εὐχὴ εἰς τὸ δοῦναι τὰ βαῖτα τῇ <κυριακῇ τῶν>
βαϊφόρων, α'.*

ρηε' 2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν Χερου-

cod. πας ἡ εὐθηνία.

βίμ^b, ὃς ἐξήγειρας τὴν δυναστείαν σου^c καὶ ἀπέ-
 στειλας τὸν μονογενῆ σου Υἱὸν^d τὸν Κύριον ἡμῶν
 Ἰησοῦν Χριστόν, ἵνα σώσῃ τὸν κόσμον^e διὰ τοῦ
 σταυροῦ καὶ τῆς ταφῆς καὶ τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ.
 οὗ καὶ παραγεναμένου εἰς Ἱερουσαλήμ^f ἐπὶ τὸ
 ἐκούσιον πάθος, ὃ λαὸς ὁ καθήμενος // ἐν σκότει 211^f
 καὶ σκιᾷ θανάτου^g λαβόντες³²² τὰ τῆς ἀναστάσεως
 σύμβολα, τοὺς κλάδους τῶν δένδρων^{323h} καὶ βαῖτα
 τῶν φοινίκωνⁱ, τὴν ἀνάστασιν μνηύοντες
 <...>³²⁴. αὐτός, Δέσποτα, καὶ ἡμᾶς τοὺς κατὰ
 μίμησιν ἐκείνων τῇ προεορτίῳ ταύτῃ ἡμέρᾳ βαῖτα
 καὶ κλάδους δένδρων ἐν χερσὶν φέροντας³²⁵, καὶ
 ὡς ἐκεῖνοι οἱ ὄχλοι καὶ οἱ παῖδες τὸ Ὡσαννά^j
 σοὶ {σοὶ} προσφέροντας³²⁶, διαφύλαξον, {καὶ}³²⁷
 ὅπως ἐν ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματι-
 καῖς^k καταξιωθῶμεν τῆς ζωοποιου τριημέρου ἀνα-
 στάσεως <θεαταὶ γενέσθαι>³²⁸.

Ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν^l, σὺν τῷ
 Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ. //

³²² Cod. λαβοτες.

³²³ Cod. δενδέδρων.

³²⁴ Qui e nei più antichi manoscritti manca il verbo principale. Il cosiddetto *typikon* dell' *Anastasis*, il *Gerus. Hag. Stavros* 43 (1122) (ANA 18) ha ὑπήντων.

³²⁵ Cod. φεροντες: corretto secondo MOS, 92^v e ANA 18.

³²⁶ Cod. προσφεροντες.

³²⁷ Espunto secondo MOS, 92^v; BOD 173^v e ANA 18.

³²⁸ Supplito da MOS, 92^v e BOD, 173^v.

^a Dan 9,15 (Theodot.); ^b Ps 79,2c; ^c ibid. 3b; ^d I 10
 4,9; ^e cfr. I 3,17; 12,47; ^f cfr. I 12,12 et a.;
^g Ps 106,10; ^h cfr. Mt 21,8; ⁱ I 12,13; ^j cfr. I 12,
 13; ^k cfr. Eph 5,19; Col 3,16; Rom 8,39 et a.

= STR.BAR 247.

+ GOAR 589; ANA 17; JAC.POR 230; JAC.MES 49.1;
 RUG 436; VEL 383; ROM 436; ZER 602.

221. 1) Εὐχὴ εἰς τὰ βαῖτα β'.

2) Ὁ διάκονος· Τὰς κεφαλὰς ἡμῶν.

3) Ὁ ἱερεὺς ἐπεύχεται.

ρητ' 4) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ παντοκράτωρ^a, ὁ διὰ τῆς κι-
 βωτοῦ τὸν τύπον τῆς ἐκκλησίας ὑποδείξας ἐπὶ τοῦ
 δικαίου θεράποντός σου Νῶε καὶ τὴν τοῦ ἁγίου
 Πνεύματος παρουσίαν διὰ τῆς περιστερᾶς καταμη-
 νύσας, τὸ κάρφος τῆς ἐλαίας φέρουσαν^b (sic)³²⁹,
 τοῦτον τὸν τρόπον Ἑβραίων παῖδες ἐπλήρωσαν
 <καὶ>³³⁰ μετὰ κλάδων ἐλαίων καὶ βαΐων ὑπήντησαν
 κράζοντες καὶ λέγοντες· Ὡσαννά ἐν τοῖς ὑψί-
 στοις· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρί-
 ου· ὡσαννά ἐν τοῖς ὑψίστοις^c. Ταύτην τὴν φωνὴν
 ἡμεῖς οἱ δοῦλοὶ σου κράζομεν // καὶ λέγομεν. 212^f
 Ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐλθὼν^d καὶ πάλιν ἐρχόμε-
 νος κρῖναι δικαιοσύνην^e, σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ
 ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν.

³²⁹ La lezione di BAR è comune anche a G04, 102^f e BOD,
 174^f, mentre ANA 18, più correttamente, scrive φερούσης.

³³⁰ Supplito da ANA 18.

^aCfr. Am 4,13; ^bGen 8,11; ^cIo 12,13; ^dcfr. Io 12,13; ^ecfr. Ps 9,5.

= STR.BAR 248.

+ GOAR 590; ANA 18; ESI 681; JAC.MES 49.2; PAR. G04 198.

222. 1) Διακονικὰ τοῦ νιπιτήρος.
- 2) Ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.
- 3) Ὑπὲρ τῆς ἄνωθεν εἰρήνης καὶ Θεοῦ φιλανθρωπίας, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν>.
- 4) Ὑπὲρ τῆς ἀγίας τοῦ Θεοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας, τῆς ἀπὸ γῆς περάτων καὶ ἕως περάτων αὐτῆς, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν>.
- 5) Ὑπὲρ τῶν συμπαρόντων καὶ συνευχομένων³³¹ ἡμῖν <ἐν>³³² ταύτῃ τῇ ὥρᾳ καὶ ἐν παντ<ι> καιρῷ, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν>.
- 6) Ὑπὲρ τοῦ εἰσακουσθῆναι καὶ εὐπρόσδεκτον γενέσθαι τὴν δέησιν ἡμῶν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ καταπεμφθῆναι ἡμῖν πλούσια τὰ ἐλέη καὶ τοὺς οἰκτιρμοὺς αὐτοῦ ἐπὶ πάντ<ας> ἡμᾶς, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν>. //
- 7) Ὑπὲρ τοῦ συνχωρηθῆναι ἡμῖν πᾶν πλημμέλημα²¹² ἐκούσιόν τε καὶ ἀκούσιον ὑπὸ τοῦ Κυρίου, δεηθῶμεν>.
- 8) Ὑπὲρ τοῦ ἀξίους γενέσθαι ἡμᾶς καὶ τῆς προκειμένης μυστικῆς διακονίας, καὶ τοῦ καθαρισθῆναι

³³¹ Cod. συνευχόμενω<ν>.

³³² Cfr. No. 249.9.

ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν>.

- 9) Ἀντιλαβοῦ, σῶσον, ἐλέησον.
- 10) Τῆς παναγίας, ἀχράντου, ὑπερενδόξ<ου>.

223. 1) Εὐχὴ εἰς τὸν ἐξερχόμενον νίψασθαι.

ρη' 2) Δέσποτα Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρῶν καὶ Θεὸς πάσης παρακλήσεως^{333a}, ὁ μόνος ἅγιος, ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου σωτηρίας^b, καὶ ἐξαγοράσας³³⁴ ἡμᾶς ἐκ τῆς τοῦ νόμου κατάρας^c, καὶ ἐλευθερώσας ἐκ τοῦ δεσμοῦ τῶν ἀνομιῶν, καὶ // προσκαλεσάμενος πάντας^{213f} πρὸς μετάνοιαν^d. ὁ ἐν τῷ καιρῷ τῆς οἰκονομίας τῆς παραδόσεώς σου, ἀνακλιθεῖς³³⁵ ἐν τῷ δείπνῳ μετὰ τῶν ἁγίων σου ἀποστόλων <καὶ νίψας αὐτῶν τοὺς πόδας>³³⁶ καὶ τῷ λεντίῳ ἐκμάξας^{337e}, καὶ εἰπὼν αὐτοῖς· Ὑμεῖς φωνεῖτέ με· ὁ Κύριος, καί· ὁ διδάσκαλος, καὶ καλῶς λέγετε· εἰμὶ γάρ. Εἰ <οὔν>³³⁸ ἐγώ, ὁ Κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας, <...> ὑπόδειγμα δέδωκα ὑμῖν,

³³³ Attribuzione a Cristo di una frase della Scrittura riferita a Dio Padre.

³³⁴ Cod. ἐξηγορασας.

³³⁵ Cod. ἔνακλιθεις.

³³⁶ Supplito da MOS, 96^r; BOD, 176^v, V1970, 7^r.

³³⁷ Cod. e V1970, 7^v περιζωσάμενος, una lezione che altera la sequenza dell' episodio evangelico, restituita da MOS, 96^r e BOD, 176^v.

³³⁸ Supplito da Io. 13,14; MOS, 96^r, BOD, 176^v.

ἵνα καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ποιῶντα, καὶ ὑμεῖς ὁμοίως ποιῆτε^f ἀλλήλοις· δεόμεθα οὖν καὶ ἡμεῖς οἱ ταπεινοὶ καὶ ἁμαρτωλοὶ // καὶ ἀνάξιοι δοῦλοί σου, κατὰ πᾶσαν ὥραν, καὶ κατὰ ταύτην τὴν ἁγίαν καὶ σωτηριώδη τοῦ πάθους <σου> ἡμέραν <καταξίωσον ἡμᾶς>³³⁹ ποιεῖν τὰ θελήματά σου^g.

Εἰς τιμὴν καὶ ἔπαινον καὶ δόξαν^h τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ (sic)³⁴⁰, μεθ' οὗ εὐλογητὸς εἶ, σὺν τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ σου Πνεύματι, νῦν.

^a 2 Cor 1,3; ^b cfr. 2 Tim 2,6; ^c Gal 3,13; ^d cfr. Lc 5,32 et a.; ^e cfr. Io 13,5; ^f Io 13, 12-15; ^g Ps 142, 10; ^h cfr. 1 Par 16,27.

= GOAR 595; STR.BAR 250.

+ JAC.MES 50.4.

224. 1) Εὐχὴ εἰς τὸ ἀγιάσαι τὸ ὕδωρ τοῦ νιπτῆρος.
 ρπθ' 2) Δέσποτα Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, μόνε τὸν Πατέρα γινώσκων^a καὶ τοῖς ἀξίοις αὐτοῦ ἀναγγέλλων τὴν μεγαλοπρέπειαν, Πατὴρ καὶ κτίσεως μεσίτα^b, θεραπευτὰ τῶν ψυχῶν ἡμῶν, ὁ διὰ πολλὴν σου καὶ ἄφατον φιλανθρωπίαν // χαρισάμενος τῷ γένει τῶν 214^f

³³⁹ σου e καταξίωσον ἡμᾶς suppliti da MOS, 96^v; BOD, 177^f e V1970, 7^f.

³⁴⁰ Il copista inserisce qui un quattro punti (:), considerando clausola dossologica soltanto μεθ' οὗ εὐλογητὸς σου Υἱοῦ V1970, 7^f.

Al posto di μονογενοῦς σου Υἱοῦ V1970, 7^f.

ἀνθρώπων τὰ πνευματικὰ καὶ ἐπουράνια σου χαρίσματα^c, ὁ ἀγιάζων τὰ ὑπὸ σοῦ καταλαμπόμενα· σὺ τὴν σὴν χάριν ἐπίλαμψον ἐπὶ τὸ ὕδωρ τοῦτο <καὶ εὐλόγησον αὐτό>³⁴¹, ὅπως γένηται ἡμῖν εἰς μνημόσυνον τοῦ ἁγίου σου νιπτῆρος, οὗ παρέδωκας τοῖς ἁγίοις σου μαθηταῖς καὶ ἀποστόλοις νίψας αὐτῶν τοὺς πόδας^d. Καθάρισον, Κύριε, πάντων ἡμῶν τὸν τε ἔσω³⁴² καὶ τὸν ἔξω ἄνθρωπον ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ³⁴³ καὶ πάσης ἀκαθαρσίας^e, καὶ κατάρτισαι ἡμᾶς ἀσπίλους, ἀμόμους καὶ ἁγίους^f ἐνώπιον τῆς ἁγίας // δόξης^g <σου>³⁴⁴, καὶ δὸς 214^v ἡμῖν μερίδα καὶ κληρὸν^h ἔχειν εἰς τὴν σὴν ἐπουράνιον βασιλείανⁱ.

“Ὅτι σὺ εἶ ὁ εὐλογῶν καὶ ἀγιάζων τὰ σύμπαντα, καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμ<πομεν>.”

^a cfr. Lc 10,22; ^b cfr. 1 Tim 2,5; ^c cfr. Rom 1,11; ^d cfr. Io 13,1-17; ^e cfr. 1 Cor 7,1; ^f cfr. 1 Petr 1, 19; ^g Dan 3,53; ^h cfr. Jer 13,25; ⁱ cfr. 2 Tim 4,18.

= GOAR 595; STR.BAR 251.

+ ANA 109 (in parte); JAC.MES 50.3.

225. 1) Εὐχὴ μετὰ τὸν νιπτῆρα καὶ τὸ εὐαγγέλιον καὶ τὸ "Κύριε ἐλέησον" καὶ τὸ "Ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου

³⁴¹ Supplito da MOS, 95^f e BOD, 176^f.

nd. ἔσσω.

95^f e BOD, 176^f leggono ...μολυσμου σαρκὸς καὶ ... quando 2 Cor. 7,1.

BOD, 175^v.

διαφυ<λαχ>θ<ῶμεν>"³⁴⁵.

ρζ' 2) Δέσποτα Κύριε παντοκράτωρ^a, ὁ Πατὴρ τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ^b, ὁ μόνος οἰκτίρων καὶ μόνος δυνάστης, ὁ διὰ τὴν πολλήν σου καὶ ἄφατον φιλανθρωπίαν χαρισάμενος ἡμῖν καὶ ἐν τῇ ὥρᾳ ταύτῃ μνημονεῦσαι τῶν εὐεργεσιῶν σου ὧν ἐποίησας ἡμῖν καὶ ἐδώρησω τοῖς ἁμαρτωλοῖς δούλοις σου ἐπιτελέσαι // τὸ μνημόσυνον 215^f τοῦ ἁγίου νιπτῆρος^c τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ, Κυρίου δὲ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ἰκετεύομεν καὶ παρακαλοῦμέν σε, πάντας ἡμᾶς εὐλόγησον, πάντας ἁγιάσον, πάντας ἐπισυνάγαγε καὶ πάντας σῶσον.

Χάριτι καὶ οἰκτιρμοῖς καὶ φιλανθρωπία τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ, μεθ' οὗ εὐλογητὸς εἶ σὺν τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ξωποπιῷ σου Πνεύματι, νῦν.

^a Cfr. 2 Regn 7,8 et a.; ^b cfr. 2 Cor 1,3; 2 Petr 1, 11 et a.; ^c cfr. Io 13, 3-17.

= GOAR 595; STR.BAR 252.

+ JAC.MES 50.2.

226. 1) *Εὐχὴ τῆς γονυκλισίας τῆς ἁγίας Ν', α'.*

ρζα' 2) Ἄκραντε, ἀμίαντε, ἄναρχε, ἀόρατε, ἀκατάληπτε, ἀνεξιχνίαστε, ἀνεκδιήγητε, ἀνυπέρβλητε, ἀπαράλλακτε, ἀνεξίκακε, Κύριε, ὁ μόνος // ἔχων ἀθανα- 215^v

³⁴⁵ Cfr. MER 242 e apparato.

σίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον^a, ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ δημιουργηθέντα ἐν αὐτοῖς^b, ὁ πρὸ τοῦ αἰτεῖσθαι^c τοῖς πᾶσιν τὰς αἰτήσεις παρέχων· σοῦ δεόμεθα καὶ σὲ ἰκετεύομεν καὶ παρακαλοῦμεν, Δέσποτα φιλάνθρωπε, τὸν Πατέρα τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ^d, τοῦ³⁴⁶ δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντος³⁴⁷ ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ σαρκωθέντος³⁴⁸ ἐκ Πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς ἐνδόξου καὶ ἀειπαρθένου Θεοτόκου, // τοῦ καὶ διὰ 216^f τοῦ τιμίου αὐτοῦ πάθους ὑποδείξαντος ἡμῖν τοῖς ταπεινοῖς καὶ ἁμαρτωλοῖς καὶ ἀναξίοις δούλοις σου αὐχένα καὶ γόνυ κλίνειν ὑπὲρ δεήσεως τῶν ἡμετέρων ἁμαρτημάτων καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων^e· ἐπάκουσον ἡμῶν ἐν ἧ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλεσώμεθά σε^f, ἐξαιρέτως καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ τῆς Πεντεκοστῆς^g, ἐν ἧ μετὰ τὸ ἀναληφθῆναι εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ καθεσθῆναι ἐκ δεξιῶν σου τοῦ Θεοῦ^h καὶ Πατρός, κατέπεμψας³⁴⁹ τὸ πανάγιον Πνεῦμα

³⁴⁶ Cod. τον.

³⁴⁷ Cod. κατελθωτα.

³⁴⁸ Cod. σαρκωθεντα. BAR con G04, 89^v; G10, 64^{rv}; V1833, 31^v; S959, 43^r e S961, 91^r sotto l'influsso di una citazione letterale del Simbolo niceno-costantinopolitano hanno τὸν (τοῦ, G10)... κατελθόντα ... καὶ σαρκωθέντα; la correzione segue MOS, 75^v; S958, 49^v; S962, 156^v e G35, 58^r.

³⁴⁹ Cod. e V1554, 207^v καταπέμψας, corretto secondo S959, 43^r.

ἐπὶ τοὺς ἁγίους σου // μαθητὰς καὶ ἀποστόλους 216^v
καὶ ἐκάθισεν ἐφ' ἕνα ἕκαστον αὐτῶν, καὶ ἐπλήσθη-
σαν ἅπαντες Πνεύματος ἁγίου καὶ ἐλάλησαν γλώσ-
σαις ἑτέραιςⁱ καὶ ἐπροεφήτευσαν^{350j}. καὶ ἡμῶν
δεομένων ἐπάκουσον, καὶ μνήσθητι ἡμῶν τῶν τα-
πεινῶν καὶ κατακρίτων, καὶ ἐπίστρεψον τὴν αἰ-
χμαλωσίαν τῶν ψυχῶν ἡμῶν^k, τὴν οἰκείαν συμπά-
θειαν ἔχων ὑπὲρ ἡμῶν πρεσβεύουσαν. Δέξαι ἡμᾶς
προσπίπτοντάς σοι καὶ λέγοντας τό· Ἠμάρτομεν^l
ἐπὶ σέ, ἐπερρίφημεν³⁵¹ ἐκ μήτρας· ἀπὸ γαστρὸς
μητρὸς ἡμῶν Θεὸς ἡμῶν σὺ εἶ^m, ἀλλ' ὅτι ἐξέλιπον
ἐν ματαιότητι αἱ ἡμέραι ἡμῶνⁿ, γεγυμνώμεθα³⁵²
// ἀπολογίας· θαρροῦντες³⁵³ δὲ τοῖς οἰκτιρμοῖς 217^f
σου, κρᾶζομεν· Ἀμαρτίας νεότητος ἡμῶν μὴ μνη-
σθῆς^o· ἐκ τῶν κρυφίων ἡμῶν καθάρισον ἡμᾶς^p. ἰδὲ
τὴν ταπείνωσιν ἡμῶν καὶ ἄφες πάσας τὰς ἁμαρτίας
ἡμῶν^q. μὴ ἀπορρίψης ἡμᾶς εἰς καιρὸν γήρους, ἐν
τῷ ἐκλείπειν τὴν ἰσχὺν ἡμῶν μὴ ἐγκαταλίπης^r
ἡμᾶς· πρὶν ἡμᾶς εἰς γῆν ἀποστρέψης, ἀξιώσον
ἡμᾶς πρὸς σέ ἐπιστρέψαι καὶ πρόσχες ἡμῖν ἐν εὐ-
μενείᾳ καὶ χάριτι. Ἐπιμέτρησον τὰς ἀνομίας
ἡμῶν τοῖς οἰκτιρμοῖς σου, ἐπίβλεψον ἐξ ὕψους
ἁγίου σου^s, Κύριε, καὶ ἐπὶ τὸν λαόν σου // τοῦ- 217^v

³⁵⁰ Caso di doppio aumento.

³⁵¹ Cod. ἐπερρίφημεν.

³⁵² Cod. γενώμεθα; corretto secondo G04, 90^v; G07, 108^f; S958, 56; S962, 158^{iv} e V1554, 208^f, mentre G10, 65^f ha γεγυμνώμεθα ἀπό.

³⁵³ Cod. θαρρουντες.

τον τὸν περιεστῶτα καὶ ἀπεκδεχόμενον τὸ παρὰ
σοῦ πλούσιον ἔλεος· ἐπίσκεψαι ἡμᾶς ἐν τῇ χρη-
στότητί σου, μνήσθητι ἡμῶν ἐν τοῖς οἰκτιρμοῖς
τῆς ἀγαθότητός σου, ῥῦσαι ἡμᾶς ἐκ τῆς καταδυνα-
στείας τοῦ διαβόλου, ἀσφάλισαι τὴν ζωὴν ἡμῶν,
ἀγγέλω πιστῷ^t φύλακι³⁵⁴ παρακατάθου τὸν λαόν
σου, πάντας ἡμᾶς ἐπισυνάγαγε εἰς τὴν βασιλείαν
τὴν σὴν, δὸς συγγνώμην³⁵⁵ τῷ λαῷ σου, ἄφες αὐ-
τοῖς καὶ ἡμῖν τὰ ἁμαρτήματα, καθαρῶν πάντας
ἡμᾶς τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ ἁγίου σου Πνεύματος, //
διάλυσον τὰς μηχανὰς τοῦ ἐχθροῦ. Ἐκφώ<νησις> 218^f
Εὐδοκίᾳ καὶ ἀγαθότητι τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ,
μεθ' οὗ εὐλογητὸς εἶ, σὺν τῷ παναγίῳ.

^a 1 Tim 6,16; ^b Ps 145,6; Act 14,15; ^c cfr. Mt 6,8;
^d cfr. 1 Cor 1,3; 2 Petr 1,11; ^e Hebr 9,7; ^f Ps 19,
10; ^g cfr. Act 2,1; ^h Mc 16,19 et a.; Act 2, 3-4;
^j Act 19,6; ^k cfr. Ps 125,4; Jud 10, 10.15; 1 Regn
12,10 et a.; ^m cfr. Ps 21,11; ⁿ cfr. Ps 77,33; ^o cfr.
Ps 24,7; ^p cfr. Ps 18,13; ^q cfr. Ps 24,18; ^r cfr. Ps
70,9; ^s cfr. Ps. 101,19; ^t cfr. Prov 13,17; 25,13.

= STR.BAR 253; ARR.GON 114.

+ GOAR 597; ESI 789; JAC.MES 6.2; PAS 244; PAS.
PAN 43; DUN 67; THI 57; PAR.G04 171; ROM 382;•
PAP 274; ZER 370; PER 409; PEA 434.

³⁵⁴ Cod. ἄγγελον πιστον φυλακη, corretto secondo MOS,
77^v; G04, 90^v; V1833, 32^f; G10, 65^f; PC213, 46^v; S958,
57^f; S959, 44^v; S961, 93^f; S962, 169^v; V1554, 208^v; G35,
9^f; BOD, 56^v; O434, 34^f.

³⁵⁵ Cod. συγνωμην.

227. 1) *Εὐχὴ τῆς γονυκλισίας β'*.

ρ4β' 2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ τὴν σὴν εἰρήνην δεδωκὼς τοῖς ἀνθρώποις^b καὶ τὴν τοῦ παναγίου σου Πνεύματος ἀφήσας <δωρεὰν>³⁵⁶ ὡς κληρονομίαν σου, δώρησαι ἡμῖν καὶ ταύτην ὡς καὶ τοῖς σοῖς μαθηταῖς καὶ ἀποστόλοις σήμερον ἐμφανῶς καταπέμφας καὶ τὰ τούτων χεῖλη ἐκ³⁵⁷ πυρίνων γλωσσῶν^c ἀνοίξας δυνάμει, δι' ὧν πᾶν γένος ἀνθρώπων εἰς ἀκοὴν ὤτιου^d τὴν πρὸς σὲ θεογνωσίαν τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ^e // δεξάμενον ἐφωτίσθη, τῇ μὲν φλογὶ τοῦ Πνεύματος τῆς πλάνης ὡς ἐξ ὕλης καθαρισθέν, τῇ δὲ τῶν γλωσσῶν διαμερισμένων^{358f} σωματικῶς ὀπτασίᾳ τῇ σῇ μαθητευθέν³⁵⁹ τριαδικῇ τῆς θεότητος πίστει. Διάνοιξον κἄμοι τοῦ ἁμαρτωλοῦ τὰ χεῖλη^f καὶ δίδαξόν με, πῶς δεῖ με καὶ ὑπὲρ ὧν δεῖ με προσεύχεσθαι σοὶ^h. Εἰ γὰρ καὶ πολὺ τῶν ἁμαρτιῶν μου τὸ πλῆθοςⁱ, ἀλλὰ τὴν σὴν εὐσπλαχνίαν οὐ νικήσει τούτων τὸ ἄμετρον. Ἰδοὺ, φόβῳ παρίσταμαί σοι, εἰς τὸ πέλαγος τοῦ ἐλέους σου τὴν ἀπόγνωσιν ῥίψας τῆς ψυχῆς μου. Κυβέρνησόν μου τὴν ζωὴν, ὁ εὐδοῖος τῶν σφζομένων λιμῆν, // καὶ γνώρισόν μοι ὁδὸν ἐν ἣ πορεύσομαι^j. Πνεῦμα

218^v219^f

³⁵⁶Supplito da MOS, 80^f; G04, 91^v; V1833, 33^f e M160, 1^v, mentre PET, 140^{tv} segue il codice.

³⁵⁷Cod. con PET, 140^v e V1833, 33^v ἐν; corretto da MOS, 80^f; G04, 91^v.

³⁵⁸Cod. διαμερισμένη, corretto da G04, 91^v.

³⁵⁹Cod. μαθητευθεῖς, corretto da PET, 140^v; MOS, 80^v; V1833, 33^v; G10, 66^f e M160, 1^v.

σοφίας^k σου τοῖς ἔμοις παράσχου διαλογισμοῖς, καὶ πνεῦμα συνέσεως^l τῇ ἀφροσύνη μου δωρούμενος, πνεῦμα φόβου^m τοῖς ἔμοις ἐπισκίασον ἔργοις, καὶ πνεῦμα εὐθὲς ἐγκαινίζων ἐν τοῖς ἐγκάτοις μουⁿ, πνεύματι ἡγεμονικῶ τὸ τῆς διανοίας μοι στήριξον^o ὀλισθήριον, ἵνα καθ' ἐκάστην ἡμέραν τῷ Πνεύματί σου τῷ ἀγαθῷ πρὸς τὸ συμφέρον ὀδηγούμενος, καταξιωθῶ ποιεῖν τὰς σὰς ἐντολάς^p καὶ τῆς σῆς ἀεὶ μνημονεύειν ἐνδόξου καὶ ἐρευνητικῆς τῶν πεπραγμένων ἀνθρώποις παρουσίας, // καὶ τοῦ μῆ³⁶⁰ τοῖς φθαρτοῖς τοῦ κόσμου τούτου 219^v ἐναπαταῖσθαι τερπνοῖς, ἀλλὰ τῶν μελλόντων ὀρέγεσθαι τῆς ἀπολαύσεως θησαυρῶν. Σὺ γὰρ εἶπας, Δέσποτα, ὅτιπερ ὅσα τις αἰτήσῃ ἐν τῷ ὀνόματί μου^q, ἀκωλύτως παρὰ τοῦ σοῦ λαμβάνει συναϊδίῳ Θεοῦ καὶ Πατρός. Διὸ κἀγὼ ὁ ἁμαρτωλὸς ἐν τῇ ἐπιφοιτήσει τοῦ ἁγίου σου Πνεύματος τὴν σὴν ἱκετεύω θεότητα· ὅσα ἠὲξάμην, ἀπόδος μοι εἰς σωτηρίαν μου, Κύριε, ὁ πάσης εὐεργεσίας πλουσιοπάροχε, δοτὴρ ἀγαθέ, ὅτι σὺ εἶ ὁ διδοὺς ὑπερεκπερισσοῦ ὧν αἰτοῦμεν^r, σὺ εἶ ὁ // συμπαθῆς, 220^f ἐλεήμων, ὃς ἀναμαρτήτως γεγονῶς τῆς σαρκὸς ἡμῶν κοινωνός· σὺ εἶ ὁ κλίνων φιλανθρώπως ἐκάστοτε τοῖς δεομένοις τὸ οὖς σου^s καὶ τῶν καμπόντων πρὸς σὲ γόνυ^t ἐπικαμπτόμενος φιλευσπλάχνως ταῖς ἁμαρτίαις. Δὸς δὲ καὶ τῷ λαῷ σου τοὺς οἰκτιρμούς σου, ἐπάκουσον αὐτῶν ἐξ οὐρανοῦ ἁγίου

³⁶⁰καὶ τοῦ μῆ a causa di una abrasione del testo si può leggere con la lampada Wood.

σου, καὶ τῆ δυναστεία τῆς σωτηρίας τῆς δεξιᾶς σου^u σκέπασον αὐτοὺς ἐν σκέπη τῶν πτερῶν σου^v. ἁγίασον αὐτοὺς ἐν τῇ δυνάμει σου^w, μὴ παρίδῃς τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου^x. // Σοὶ μόνῳ 220^v ἁμαρτάνουσιν³⁶¹, ἀλλὰ καὶ σοὶ μόνῳ λατρεύουσιν· οὐκ οἴδασιν προσκυνεῖν θεῷ ἄλλοτρίῳ, οὐδὲ διαπετάζειν πρὸς ἕτερον θεὸν τὰς ἑαυτῶν, Δέσποτα, χειρᾶς^y. ἄφες αὐτοῖς τὰ παραπτώματα, καὶ προσδεχόμενος αὐτοῖς τὰς γονυπετεῖς δεήσεις, ἔκτεινον αὐτοῖς χεῖρα βοηθείας· ἀνέγειρον αὐτῶν τὴν εὐχὴν ὡς θυμίαμα δεκτόν, ἀναλαμβάνόμενος ἐνώπιον τῆς σῆς ὑπεραγάθου βασιλείας. Ἐκφώ<νησις>· Σὸν γὰρ ἐστὶν τὸ ἐλεεῖν καὶ σώζειν, ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν.

^a Dan 9,15 (Theodot.); ^b cfr. Io 14,27; ^c cfr. Act 2,3; ^d 2 Regn 22,45; Ps 17,45; ^e Act 1,9; 2,6.8; ^f cfr. Act 2,3; ^g cfr. Ps 50,17; ^h cfr. Lc 11,1; Rom 8,26; ⁱ Sir 5,6; ^j Ps 142,8; ^k Is 11,2; ^l ibid.; ^m Is 11,3; ⁿ Ps 50,12; ^o Ps 50,14; ^p Io 5,2; ^q Io 14,13; ^r Eph 3,20; ^s cfr. Ps 85,1; ^t cfr. Is 45,24; ^u cfr. Ps 19,7; ^v cfr. Ps 16,8; 60,4; ^w cfr. Io 17,17; ^x Ps 137,8; ^y Ps 43,21.

= STR.BAR 254; ARR.GON 115.

+ GOAR 599; JAC.POR 229; JAC.MES 6.5; PAS 245; PAS.PAN 46; DUN 70; THI 59; PAR.G04 173; ROM 384; PAP 276; ZER 372; PER 411; PEA 436.

228. 1) Εὐχὴ τῆς γονυκλισίας τῆς Ν', γ'.

ρ4γ' 2) Εὐλογητὸς εἶ, Κύριε^a, Δέσποτα // παντοκράτωρ, ὁ 221^r

³⁶¹ Cod. ἁμαρταννουσιν.

φωτίσας τὴν ἡμέραν τῷ φωτὶ τῷ ἡλιακῷ καὶ τὴν νύκταν φαιδρύνας ταῖς ἀγαθαῖς τοῦ πυρός, ὁ τὸ μῆκος τῆς ἡμέρας διελθεῖν ἡμᾶς καταξιώσας, καὶ προσεγγίσει ταῖς ἀρχαῖς τῆς νυκτός^b, ἐπάκουσον τῆς δεήσεως ἡμῶν^c καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ σου, καὶ πᾶσιν ἡμῖν συνχωρήσας τὰ ἐκούσια καὶ ἀκούσια ἁμαρτήματα, πρόσδεξαι τὰς ἐσπερινὰς ἡμῶν ἰκεσίας καὶ κατάπεμψον τὸ πλῆθος τοῦ ἐλέους σου^d καὶ τῶν οἰκτιρῶν σου^e ἐπὶ τὴν κληρονομίαν σου· τείχισον ἡμᾶς ἀγίοις // ἀγγέλοις, ὅπλισον ἡμᾶς 221^v ὅπλοις δικαιοσύνης^f, περιχαράκωσον ἡμᾶς τῇ ἀληθείᾳ σου, φρουρήσον ἡμᾶς τῇ δυνάμει σου, ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ πάσης περιστάσεως καὶ πάσης ἐπιβουλῆς τοῦ ἀντικειμένου, παράσχου δὲ ἡμῖν καὶ τὴν παροῦσαν ἐσπέραν σὺν τῇ ἐπερχομένῃ νυκτὶ τελείαν, ἀγίαν, εἰρηνικὴν καὶ ἀναμάρτητον, ἀσκανδάλιστον, ἀφάνταστον, πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν^g, πρεσβείαις τῆς ἁγίας Θεοτόκου καὶ πάντων τῶν ἁγίων τῶν ἀπ' αἰῶνός^h σοι εὐαρεστησάντων. Ἐκφώ<νησις>· Σὸν γὰρ ἐστὶν τὸ ἐλεεῖν καὶ σώζειν, ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ σοί. //

^a Ps 118,12; ^b Gen 1,16; ^c Ps 39,2; 60,2 et a.; ^d Ps 5,8; 68,14; ^e cfr. Ps 50,3; 68,17; ^f Rom 6,13; 2 Cor 6,7; ^g cfr. Lc 1,75; ^h Lc 1,70.

= STR.BAR 255.

+ GOAR 598; JAC.MES 6.3; PAS.PAN 45; DUN 69; THI 58; PAR.G04 172; ROM 383; PAP 275; ZER 371; PER 410; PEA 436 (cfr. n. 57.2).

229. 1) *Εὐχὴ εἰς κούκια ἁγίων.*

2) Ὁ Θεὸς ὁ πάντα τελεσφορήσας τῷ λόγῳ σου {Κύριε}³⁶² καὶ κελεύσας τῇ γῆ παντοδαπὸς ἐκφῦσαι καρποὺς εἰς εὐφροσύνην καὶ τροφήν ἡμετέραν^a, ὁ τοῖς σπέρμασιν τοὺς παῖδας ἐν Βαβυλῶνι λαμπροτέρους ἀποφήνας^b. αὐτός, Δέσποτα πανάγαθε, καὶ τὰ σπέρματα ταῦτα τοὺς τε διαφόρους καρποὺς εὐλόγησον καὶ τοὺς ἐξ αὐτῶν μεταλαμβάνοντας ἀγιάσον, ὅτι εἰς μνήμην τῶν ἁγίων σου ταῦτα προετέθη· καὶ μνημόνευσον τῶν εὐσεβεῖα τελειωθέντων, παράσχου δὲ καὶ τοῖς εὐτρεπίσασιν αὐτά, τοῖς καὶ τὴν μνήμην ἐπιτελοῦσιν // πάντα τὰ πρὸς 222^v σωτηρίαν αἰτήματα καὶ τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν τὴν ἀπόλαυσιν.

Ὅπως ἂν καὶ αὐτοὶ σὺν ἡμῖν δοξάζωσιν τὸ πάντιμον καὶ μεγαλοπρεπὲς ὄνομά σου, τοῦ Πατρὸς.

^aCfr. Gen 1,11; ^bcfr. Dan 1,12-15 (Theodot.).

= STR.BAR 256.

+ GOAR 524; ES1 661; JAC.POR 186; JAC.MES 24.1; PAS 239; DUN 134; RUG 19.5; ROM 331; PAP 376; ZER 496.

³⁶²Confusione tra i due possibili *incipit*: Ὁ Θεὸς ὁ πάντα τελεσφορήσας τῷ λόγῳ σου, καὶ κελεύσας... (G07, 104^f; G10, 89^v) e Ὁ πάντα τελεσφορήσας τῷ λόγῳ σου, Κύριε... di S957, 28^v; PET, 112^f; MOS, 129^v ecc. e del *textus receptus* (ROM, PAP, ZER).

230. 1) *Εὐχὴ ἐπὶ θυσίας βοῶν.*

2) Ὁ ὢν, Δέσποτα Κύριε^a, ὁ Θεὸς ὁ Σωτὴρ ἡμῶν^b, ὁ ἅγιος, ὁ ἐν ἁγίοις ἀναπαυόμενος^c, ὁ τὰ σὰ ἐκ τῶν σῶν^d σοὶ προσφέρειν κατὰ πρόθεσιν ἐκάστῳ κελεύσας, ἐκ καθαρᾶς καρδίας καὶ ἀμολύντου συνειδήσεως^e, ὁ ἀντὶ τοῦ ἀγαπητοῦ σου Ἰσαὰκ τὸν κριδὸν προσδεξάμενος παρὰ τοῦ πατριάρχου Ἀβραάμ^f, καὶ τῆς χήρας τὴν κατὰ πρόθεσιν προσφορὰν εὐαρέστως προσδε-//ξάμενος^g. σὺ καὶ ἐνετείλω 223^f ἡμῖν τοῖς ἁμαρτωλοῖς καὶ ἀναξίοις δούλοις σου τὰς τῶν ἀλόγων ζώων καὶ ὀρνέων θυσίας ποιεῖσθαι ὑπὲρ τῶν ἡμετέρων ψυχῶν^h. Αὐτός, Δέσποτα, φιλόνητροπε βασιλεῦ, πρόσδεξαι τὴν κατὰ πρόθεσιν <θυσίαν> τῶν δούλων σου τῶν δε[ίνα] ἐν τῇ μνήμῃ τοῦ ἁγίου σου τοῦ δε[ίνα], καὶ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις σου θησαυροῖς ἐναποθέσ<θαι>³⁶³ αὐτὴν καταξίωσον, δωρούμενος αὐτοῖς καὶ τῶν ἐνκοσμίων σου ἀγαθῶν ἀφθόνως τὴν ἀπόλαυσιν σὺν πᾶσιν τοῖς διαφέρουσιν αὐτοῖς. Πλήρωσον τὰ ταμεῖα αὐτῶν ἀπὸ καρποῦ σίτου καὶ οἴνου καὶ ἐλαίουⁱ, τὰς δὲ ψυχὰς αὐτῶν // πλήρης πίστεως^j καὶ δικαιοσύνης. 223^v Αὔξησον, πλήθυνον τὰ ἄλογα καὶ τὰ ποίμνια αὐτῶν, ὑπὲρ οὗ προσφέρουσίν σοι τὸ ἀντίλυτρον τοῦ ἀντικαταλλάγματος ζώου τούτου θυσία<ν>³⁶⁴. γενέσθω τὸ στέαρ αὐτοῦ ὡς θυμίαμα δεκτὸν ἐνώπιον τῆς ἁγίας δόξης σου^k, ἡ δὲ χύσις τοῦ αἵματος

³⁶³Cod. ἄντων.

³⁶⁴Supplito da GZd2, 115^f.

αὐτοῦ, ἄρτος πιότητος ἐλέους, ἡ τῶν κρεῶν αὐτοῦ
 <...>³⁶⁵, σωματικῶν αὐτῶν³⁶⁶ παθημάτων ἴαμα·
 ὅτι οὐκ ἀργῶς ἐπιτελεῖται τὸ ἔργον τοῦτο, ἀλλ'
 ὑπὲρ μνήμην τῶν ἁγίων σου παθημάτων.

“Οτι ηὐλόγηταί σου τὸ πανάγιον ὄνομα, τοῦ
 Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου. //

^aCfr. Jer 1,6; ^bPs 78,9; ^cIs 57,15; ^dcfr. 1 Par
 29,14; ^ecfr. 1 Tim 1,5; ^fcfr. Gen 22,13; ^gcfr. Mc
 12, 42-44 et a.; ^hcfr. Lev 3 sq; ⁱPs 4,8; ^jcfr.
 Act 11, 24; ^kDan 3,53.

= CON 413; STR.BAR 257.

+ PAR.G04 207.

231. 1) Εὐχὴ ἐπὶ διακονίας λεγομένη ἐν τῇ ἐνβάτη ἐκφω- 224^f
 νητικ<ῶς>³⁶⁷.

ρ4ς' 2) Κτίστα τῶν ὑδάτων^a, δημιουργὲ τῶν ἀπάντων, Κύ-
 ριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ πάντα ποιῶν καὶ με-
 τασκευάζων^b, μεταποίησον καὶ μετασκεύασον καὶ
 ἁγιάσον τὸ ὕδωρ τοῦτο καὶ ἐνίσχυσον αὐτὸ κατὰ
 πάσης ἐπικειμένης ἐνεργείας, καὶ δὸς πᾶσιν τοῖς
 ἐξ αὐτοῦ χριστομένοις εἴτε διὰ πόσεως εἴτε διὰ
 νίψεως ἢ ῥαντίσεως εἰς ὑγεῖαν ψυχῆς καὶ σώμα-

³⁶⁵Ci si aspetterebbe qualcosa come γεῦσις ο simili.

³⁶⁶Cod. αὐτου.

³⁶⁷Per la forma ἐκφωνητικῶς a tutte lettere cfr. i riti
 battesimali del G04, 86^f, il rito per la purificazione
 di un pozzo inquinato in V1833, 48^f, l. 18 e i riti ma-
 trimoniali nel G10, 72^v.

τος, εἰς ἀπαλλαγὴν παντὸς πάθους καὶ πάσης νό-
 σου³⁶⁸.

“Οτι ἀγαθὸς καὶ φιλόανθρωπος Θεὸς ὑπάρ-
 χ<εις>.

^aJdt 9,12; ^bAm 5,8.

= GOAR 363; STR.BAR 258; TRE.EU2 52; FON.MIK 51;
 JAC.KTI 139.

+ JAC.MES 13.8; PAS 160; VEL 384.

232. 1) Εὐχὴ ἐπὶ οἰκοδομούντων οἶκον.

ρ4ς' 2) Ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ποιήσας τοὺς οὐρανοὺς
 ἐν συνέσει^a καὶ θεμελιώσας // τὴν γῆν ἐπὶ τὴν 224^v
 ἀσφάλειαν αὐτῆς^b, ὁ δημιουργὸς τῶν ἀπάντων, ἔφ-
 ιδε ἐπὶ τὸν δοῦλόν σου τὸν δε[ίνα] τὸν ἐν τῷ
 κράτει τῆς ἰσχύος σου^c θαρρήσαντα καὶ τὸ κτίσμα
 τοῦτο ἀνεγεῖραι θελήσαντα, καὶ θεμελίωσον αὐτὸ
 ἐπὶ τὴν πέτραν τὴν στερεὰν ἣν κατὰ τὴν σὴν
 ἄφθαρτον φωνὴν οὐκ ἄνεμος³⁶⁹, οὐχ ὕδωρ, οὐχ
 ἕτερόν τι καταβλάψαι ἰσχύσει^d. καὶ εἰς πλήρωμα
 αὐτὸ ἀχθῆναι, καὶ τῶν οἰκείων πόνων ἀπολαῦσαι
 αὐτὸν εὐδόκησον, καὶ εἰς μακρὸν γῆρας κατανητή-
 σαντα, ἐπὶ παῖδας παίδων, εἰς οὓς³⁷⁰ ἂν δοκιμά-

³⁶⁸Cod. νόσσου.

³⁶⁹Cod. καθ' ἡμᾶς, corretto secondo G10, 88^v; V1554,
 105^v; BOD, 123^f.

³⁷⁰Cod. ουκ, corretto secondo S958, 91^f; G10, 88^v;
 V1554, 105^v e BOD, 123^v.

ση ἀξιούς ἢ σὴ³⁷¹ πάνσοφος πρόγνωσις³⁷² τούτου
τὴν δεσποτείαν // ἀποδοῦναι. 225^r

“Ὅτι ἀγαθὸς καὶ φιλόανθρωπος Θεὸς ὑπάρχεις,
καὶ σοὶ τὴν δόξ<αν>.

^aPs 135,5; ^bPs 103,5; ^cEph 6,10; ^dcfr. Lc 6, 48-49
et a.

= STR.BAR 259.

+ GOAR 483; JAC.MES 18.3; ROM 315; PAP 372; ZER
492.

233. 1) Εὐχὴ ἐπὶ σεισμοῦ.

ρ4η' 2) Ὁ φοβερός καὶ θαυμαστός^a καὶ μέγας, ἔνδοξός τε
καὶ ἀληθινὸς Θεός, ὁ ποιῶν πάντα καὶ μετασκευά-
ζων^b αὐτά, ὁ ἐπιβλέπων ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ποιῶν
αὐτὴν τρέμειν, ὁ ἀπτόμενος ὀρέων καὶ καπνίζον-
ται^c, ὁ σείων τὴν ὑπ' οὐρανὸν ἐκ θεμελίων, οἱ
δὲ στῦλοι αὐτῆς οὐ σαλεύονται^d, ὃν πάντα φρίσ-
σει καὶ τρέμει ἀπὸ προσώπου σου^e, ὅτι ἀνυπόστα-
τος ἡ ὀργὴ τῆς ἐπὶ ἁμαρτωλοὺς ἀπειλῆς σου, ἄμε-
τρον δὲ καὶ ἀνεξιχνίαστον τὸ ἔλεος τῆς ἐπαγγελ-
ίας σου // αὐτὸς μνήσθητι τῶν οἰκτιρῶν σου, 225^v
Κύριε, καὶ τὰ ἔλέη σου παράσχου, ὅτι ἀπὸ τοῦ
αἰῶνός εἰσιν^f, καὶ στήριξον τὴν κτίσιν³⁷³. παῦ-

³⁷¹Cod. εκει, con una rasura dopo la prima ε, corretto secondo S958, 91^r; V1554, 105^v e BOD, 123^v.

³⁷²Cod. προγονικῆς, corretto secondo S958, 91^r; G10, 88^v; V1554, 105^v e BOD 123^v.

³⁷³Cod. πιστιν, corretto secondo PET, 108^r e MOS, 130^v.

σον τὸν κλόνον αὐτῆς, ἴδρουνον τὴν δονηθείσαν
οἰκουμένην, καὶ μὴ συναπολέσης ἡμᾶς ταῖς ἀνομί-
αις ἡμῶν^g. μὴ κατεάξης ἡμᾶς ἐν τοῖς κατωτάτοις
τῆς γῆς.

“Ὅτι σὺ εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν, Θεὸς τῶν μετανο-
ούντων, καὶ σοὶ τὴν δ<όξαν>.

^aCfr. Deut 10,17; 2 Esdr 11,5; ^bAm 5,8; ^cPs 103,
32; ^dJob 9,6; ^ecfr. Dan 6,27 (Theodot.); ^fPs 24,6;
^gGen 19,15.

= STR.BAR 260.

+ GOAR 623; JAC.POR 176; FON.SIS 40,51; PAS 216;
DUN 154; RUG 19.7; PAR.G04 202; ROM 414; PAP
408; ZER 538.

234. 1) Εὐχὴ εἰς τοὺς εἰσερχομένους εἰς διακονίας.

ρ4θ' 2) Δέσποτα Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ πιστός ἐν ἐπαγγε-
λίᾳ καὶ ἀμεταμέλητος τοῖς χαρίσμασιν^b, ὁ καλέ-
σας τὸ πλάσμα σου κλήσει ἀγία^c // καὶ συναναγῶν 226^r
τοὺς δούλους σου εἰς τὴν ἐπουράνιον σου ταύτην
καὶ ἀγγελικὴν πολιτείαν· αὐτὸς συνεργός³⁷⁴ αὐ-
τῶν γενοῦ καὶ ἐνδυνάμωσον εἰς τὸ διακονεῖν τῇ
ἀγίᾳ σου ἐκκλησίᾳ, αὐξῶν αὐτῶν ἐκ δικαίων πόνων
συναγόμενον³⁷⁵ ἕκαστον καρπὸν πρὸς εὐαρέστησιν
τῆς σῆς ἀγαθότητος· καὶ ἡμῶν δὲ τὰς ψυχὰς ῥύθ-
μησον πρὸς πᾶσαν εὐταξίαν καὶ κατάστασιν εἰρη-
νικὴν ἐν τῷ ἀνασχέσθαι ἀλλήλων ἐν ταπεινώσει

³⁷⁴Cod. σύνεργος.

³⁷⁵Cod. συναδομενων, corretto da G07, 91^v (PAS 211).

ἀληθινῆ καὶ ἀνυποκρίτῳ, χαριζόμενος πᾶσιν ἡμῖν
τὴν ἐπουράνιον σου βασιλείαν^d.

Ἐλέει καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ μονογενοῦς. //

^a Dan 9,15; ^b Rom 11,29; ^c 2 Tim 1,9; ^d cfr. 2 Tim 4,18.

= GOAR 732; STR.BAR 261.

+ PAS 211; ROM πξ'; PAP 117; ZER 185.

235. 1) Εὐχὴ ἐπὶ προσφερόντων καρποὺς νέους. 226^v

σ' 2) Εὐχαριστοῦμέν σοι, Κύριε ὁ Θεός^a, καὶ προσφέρο-
μεν ἀπαρχὴν καρπῶν, οὓς ἔδωκας ἡμῖν εἰς μετάλη-
ψιν, τελεσφορῆσαι διὰ τοῦ λόγου σου <τῆ γῆ>³⁷⁶
κελεύσας καρποὺς παντοδαποὺς εἰς εὐφροσύνην καὶ
τροφὴν τοῖς ἀνθρώποις³⁷⁷ καὶ παντὶ ζῳῷ ἐν πᾶ-
σιν ὑμνοῦμέν σε, ὁ Θεός, ἐπὶ πᾶσιν οἷς εὐεργέ-
τησας ἡμῖν πᾶσαν κτίσιν πηλίκους καρποῖς.

Διὰ τοῦ παιδός σου Ἰησοῦ^b Χριστοῦ τοῦ
Κυρίου ἡμῶν^c, δι' οὗ καὶ σοὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν^d.

3) Εὐλογοῦνται δὲ καρποὶ τοιοῦτοι· σταφύλιν, σῦ-
κον, ῥόα, ἐλαῖα, μῆλον, ῥοδάκινον, πέρσικον,
δαμασκηνά.

³⁷⁶ Cod. και; cfr. V1554, 99^v; v. MERC 14-15.

³⁷⁷ Cod. τροφήν τους αν(θρώπ)ους, corretto secondo PET, 110^r; MOS, 126^v; G04, 96^v; G07, 97^v; S959, 57^r; G10, 89^r e V1554, 99^v.

^a Apor 11,17; ^b cfr. Act 3,13; ^c cfr. 1 Cor 1,9 et
a.; ^d 4 Mac 18,24.

= GOAR 522; STR.BAR 262; MERC 10; KON 133; TID
138; BOT 76.

+ GOLTZ 46; JAC.POR 182; PAS 224; PAR.G04 180.

236. 1) Εὐχὴ τῶν κολύβων³⁷⁸ ἡγουν τῶν κουκουδίων.
σα' 2) Δεδοξασμένη Κύριε, ἐπουράνιε, // πάσης κτίσεως 227^r

γεννήτωρ καὶ τῶν ἐπὶ γῆς γεννημάτων δημιουργός,
ὃς ἐπὶ τῶν ε' ἄρτων παραγένοντας καὶ ἠλόγησας
τὰ ὑπὸ σοῦ κτίσματα^a, καὶ τὰ νῦν, Δέσποτα Κύ-
ριε, παρακαλούμενος καὶ ἰκετευόμενος παρὰ τῆς
ἡμετέρας ἀναξιότητος, εὐδόκησον ἐξ ἀγίου κατοι-
κητηρίου σου^b καὶ εὐλόγησον τὰς εὐλογίας ταύ-
τας· ὡς ἐπὶ τοῦ πιστοῦ σου Ζαχαρίου^c ἡ χάρις
ἐπλεόνασεν^d τοὺς παραγεναμένους³⁷⁹, καὶ τὰ νῦν,
Κύριε, εὐλόγησον τοὺς προσφέροντας καὶ παραγε-
ναμένους καὶ μεταλαμβάνοντας.

Ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν^e, νῦν καὶ
ἀεὶ καί. //

^a cfr. Mt 14,17-21 et a.; ^b cfr. 2 Par 30,27; 3 Regn
8,39; Ps 32,14; ^c cfr. Lc 19, 1-9; ^d cfr. Rom 6,1;
^e Rom 8,39.

= STR.BAR 263.

+ JAC.POR 184; PAS 240; PAR.G04 141.

³⁷⁸ Cod. κωλυβων.

³⁷⁹ Per l'uso di πλεονάζω con l' accusativo v., p. es., 1
Thess. 3, 12.

237. 1) Εὐχὴ ὅτε ἐνυπνιάζεται ἀδελφός.

227^v

σβ' 2) Πολυέλεε³⁸⁰, εὐσπλαχνε Κύριε, ἀκήρατε, ἀμόλυντε, μόνε ἀναμάρτητε, κάθαρον τὸν δοῦλόν σου ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος^a, καὶ ἄσπιλον ἀνάδειξον διὰ τῆς χάριτος τοῦ Χριστοῦ σου^b, καὶ ἀγίασον τῇ ἐπιφοιτήσει τοῦ ἁγίου σου Πνεύματος, ἵνα ἀνανήψας ἐκ τῆς ὁμίχλης τῶν ἀκαθάρτων φαντασιῶν τοῦ διαβόλου καὶ παντὸς πειρασμοῦ, καταξιωθῇ ἐν καθαρῷ συνειδῶτι προσελθεῖν καὶ ἀπογεύσασθαι τῶν φρικτῶν καὶ φοβερῶν σου μυστηρίων.

Ἔστι σὺ εἶ ὁ εὐλογῶν καὶ ἀγιάζων τὰ σύμπαντα, ὁ Θεὸς ἡμῶν.

^a 2 Cor 7,1; ^b cfr. Gal 1,15.

= STR.BAR 264.

+ GOAR 529,703; JAC.MES 21; PAS 188; RUG 19.8; PAR.G04 228; ROM 332; PAP 171; ZER 231.

238. 1) Εὐχὴ ἀγιάζουσα ὕδωρ εἴτε ἐν φρέατι, εἴτε ἐν λάκκῳ ἐμπεσόντο[ς]³⁸¹ ἀκαθάρτου, ἢ θηρίου, // ἢ 228^r οἰουδήποτε πράγματος³⁸².

³⁸⁰ Cod. πολλυελεε.

³⁸¹ Cod. ἐμπεσωτο.

³⁸² Il testo della preghiera, evidentemente corrotto in qualche punto, viene editato senza quasi nessun tentativo di emendamento; il *Sinai gr.* 982 (DMITR 241) che sembra essere l'unico altro testimone conosciuto non è stato microfilmato dalla *Library of Congress* e pertanto resta inaccessibile.

2) <Ὁ ἱερεὺς> ἐκφω<νεῖ> λέγων.

σγ' 3) Πάτερ ἅγιε^a ἅμα Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, ἐπίβλεψον ἐπὶ τὰ ὕδατα ταῦτα εὐμενεῖ ὀφθαλμῷ καὶ ἰλέῳ καὶ γαληνῷ βλέμματι, καὶ ἀπόφηναι αὐτὰ ἁγιασμὸν ψυχῶν καὶ σωμάτων· σὺ γάρ, ἅγιε καὶ πανάγιε, ἐν τῇ καταβολῇ τῆς κοσμοποιίας τὸ Πνεῦμά σου τὸ ἅγιον ἐπὶ τῶν ὑδάτων ἐπιφέρεσθαι^b πεποίηκας εἰς ζωογονίαν τῶν ἀνθρώπων· σὺ καὶ τὸν Ἰσραὴλ ἐξήγαγες ἐκ τῆς Αἰγυπτιακῆς καταδυναστείας^c καὶ τῆς θαλάσσης τῆς ἐρυθρᾶς διήγαγες εἰς τὸν Μωϋσῆν βαπτίσας^d, τοῦ Αἰγυπτιακοῦ ῥύπου ἀπήλλαξας καὶ πάντας προσέταξας // διὰ Μωϋσέως 228^v ὕδατι καθαρίζεσθαι^e. διὸ δεόμεθα καὶ καδικετευομέν³⁸³ σε, Δέσποτα, ἐπίβλεψον ἐπὶ τὰ ὕδατα ταῦτα καὶ ἀγίασον αὐτά· σὺ γάρ καὶ τὸν Ἰορδάνην καθηγίασας, καὶ τῶν οὐρανῶν τὰς δυνάμεις ἐστερέωσας, καὶ πάντα τὰ βάθη ἐξερεύνησας, καὶ τῇ χειρὶ συνέχεις τὰ πάντα, καὶ πληροῖς ἁγιασμοῦ, δημιουργεῖ Κύριε³⁸⁴ ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ αἰτουμέν σε καὶ δεόμεθά σου ἐπιβλέψαι ἐπὶ τὰ ὕδατα ταῦτα καὶ ἀγιάσαι αὐτὰ τῇ δυνάμει τοῦ ἁγίου σου Πνεύματος^f καὶ καθαρῶσαι αὐτὰ ἀπὸ παντὸς ῥύπου καὶ πάσης ἀκαθαρσίας, ἵνα πάντες οἱ ἀρ- //όμενοι ἐξ αὐτῶν εἴτε διὰ πόσεως, εἴτε διὰ 229^f οἰασθήποτε χρήσεως, ἔχοιεν αὐτὰ³⁸⁵ εἰς εὐεργε-

³⁸³ Cod. κατεικετευομεν.

³⁸⁴ Cod. Χ(ριστ)ε.

³⁸⁵ Cod. αὐτῶ.

σίαν ψυχῶν καὶ σωμάτων διὰ τῆς σῆς φιλανθρωπί-
ας.

“Οτι σὺ εἶ ὁ ἁγιασμὸς ἡμῶν καὶ σοὶ τὴν
δόξαν.

^aIo 17,11; ^bcfr. Gen 1,2; ^cEx 6,7; ^dcfr. Ex 15,22;
^ecfr. Ex 29,4 et a.; ^fRom 15,13.

= GOAR 479; STR.BAR 265.

239. 1) *Εὐχὴ ἐπὶ τοῖς προσφέρουσιν ἄμνόν.*

σδ' 2) Κύριε ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν^a, ὁ προσδεξάμενος
τοῦ Ἀβραάμ τὴν ὀλοκάρπωσιν ἀντὶ Ἰσαὰκ τοῦ
υἱοῦ αὐτοῦ^b. αὐτός, Δέσποτα, πρόσδεξαι καὶ τὴν
προσφορὰν τοῦ ἄμνου τούτου, καὶ τοὺς προσάγον-
τας τοῖς αἰωνίοις σου ἀντάμειψαι δωρήμασιν.

Χάριτι τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ, μεθ' <οὔ>.

^aEx 3,15; Act 3,13 et a.; ^bcfr. Gen 22,13.

= GOAR 567; CON 414; STR.BAR 266.

+ JAC.MBS 24.3, 39.2; PAS 231; RUG 19.25; PAR.G04
205.

240. 1) *Εὐχὴ εἰς τὸ ποιῆσαι ἀπὸ λαϊκοῦ κληρικόν.*

2) <‘Ο> ἐπίσκοπος.

σε' 3) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ ἐντειλάμενος // τῷ δούλῳ 229^v
σου Ἀβραάμ ἀποκεῖραι τὴν κόμην τοῦ ἀρχιερέως
σου Μελχισεδέκ^b καὶ εὐλογηθῆναι ὑπ' αὐτοῦ, ὁ πα-
ραγενάμενος ἐν τῇ κουρᾷ τῶν ἁγίων σου ἀποστό-

λων^c καὶ ἀντὶ τριχῶν χαρισάμενος αὐτοῖς τὴν χά-
ριν τοῦ ἁγίου σου Πνεύματος· αὐτὸς καὶ νῦν, Δέ-
σποτα Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^d, ἔφιδε ἐπὶ τῇ κουρᾷ
τοῦ δούλου σου τοῦ δε[Ἷνα], τοὺς δὲ παραγενάμε-
νους ἐν τῇ κουρᾷ ταύτῃ, Κύριε, ἄμειψαι αὐ-
<τοὺς>³⁸⁶ τοῖς ἐπουρανίοις σου χαρίσμασιν καὶ
τὴν εἰρήνην σου στήριξον³⁸⁷ ἐν ταῖς καρδίαις
αὐτῶν^e, εὐχαῖς καὶ πρεσβείαις τῆς Δεσποίνης
ἡμῶν τῆς παναγίας Θεοτόκου καὶ // πάντων τῶν 230^f
ἁγίων τῶν ἀπ' αἰῶνός^f σοι εὐαρεστησάντων.

“Οτι πρέπει σοὶ πᾶσα δόξα, τιμὴ^g.

^aDan 9,15 (Theodot.); ^bcfr. Gen 14, 18-20 (sic);
^ccfr. Act 21,24; ^dDan 9,15; ^ecfr. 1 Thess 3,13 et
a.; ^fcfr. Lc 1,70; ^gcfr. 1 Tim 1,17.

= CON 410; STR.BAR 267; TRE.EU1 241; ARR.ABL 54.

+ JAC.POR 203; PAS 232; PAR.G04 217.

241. 1) *Εὐχὴ εἰς οἶκον*³⁸⁸.

σς' 2) Οἴκων ἁγιαστὰ καὶ ψυχῶν λυτρωτά, εὐλόγησον,
ἁγίασον, πλήρωσον παντὸς ἀγαθοῦ <τὸν οἶκον τοῦ-

³⁸⁶Supplito da G04, 117^f; G07, 102^f; G10, 106^v.

³⁸⁷Cod. στηριζων.

³⁸⁸Qualche reminiscenza di questa preghiera è rilevabile
in alcuni testimoni tardivi dei riti prebattesimali,
cfr. TRE.EU1 320, apparato.

τον³⁸⁹, καὶ τοὺς ἐνοικοῦντας ἐν αὐτῷ εὐλόγησον καὶ διαφύλαξον, καὶ δώρησαι αὐτοῖς ὁδὸν σωτηρίας^a καὶ εἰρήνης· σκέπασον αὐτοὺς ἀπὸ πάσης ἐνεργείας καὶ ἐπηρείας τοῦ ἀντικειμένου³⁹⁰, καὶ ἡμᾶς ἐν αὐτοῖς σῶσαι καταξίωσον εἰς τὴν βασιλείαν σου τὴν ἐπουράνιον^b.

Ὅτι φιλόνητος ὑπάρχεις, ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ ὁ μονογενὴς σου Υἱὸς καὶ τὸ Πνεῦμα σου τὸ ἅγιον, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας^c. //

^aCfr. Act 16,17; ^b2 Tim 4,18; ^c4 Mac 18,24.

= GOAR 484; STR.BAR 268.

+ TRE.EU1 320.

242. 1) *Εὐχὴ ἄλλη εἰς οἶκον.*

σζ' 2) Δέσποτα Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ^a, δεόμεθα καὶ παρακαλοῦμέν σε, εὐλόγησον τὰς ἐνθάδε ψυχὰς καὶ τὰ σώματα αὐτῶν διαφύλαξον· τὰ πράγματα αὐτῶν οἰκονόμησον ἐν εἰρήνῃ καὶ ἀντιλαβοῦ αὐτῶν ὡς Θεός, καὶ παράσχου αὐτοῖς εὐλογίαν οὐρανόθεν <...> ἥτις δὲ ἀνοχὴν οὐκ ἔχει, <...> καὶ γῆς τῆς κατεχούσης τὰ πάντα· ἐπὶ πᾶσιν δὲ τούτοις τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν κληρονομίαν αὐτοῖς παράσχου,

230^v

³⁸⁹La frase, già supplita da Goar (p. 484) di sua iniziativa, si ritrova in un adattamento della preghiera come formula per benedire l'abitazione dove nasce un bambino, nel cod. *Alessandria* Σκδ - 1070 (No 207) (XVI sec.), con fonti athonite (DMITR 908).

³⁹⁰Cod. αντικειμεμένου.

διὰ πολιτείας ἀγαθῆς ποιοῦντων τὸ θέλημα τοῦ Χριστοῦ σου.

Διὰ τῶν <οἰκτιρῶν τοῦ> μονογενοῦ<ς> σου Υἱοῦ, μεθ' οὗ εὐλογητὸς εἶ σὺν τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ.

^aCfr. Am 4,13; Os 12,6 et a.

= STR.BAR 269.

243. 1) *Εὐχὴ ἐπὶ ἐργουμένων ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων.*
ση' 2) Ὁ ἐλεήμων Θεός, ὁ τῇ σῇ ἀγα--θότητι πλάσας 231^f
τὸν ἄνθρωπον^a, ἐπιτίμησον τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασιν καὶ ῥῦσαι τὰ σὰ πλάσματα ἀπὸ τῆς καταδυναστείας τοῦ ἀντικειμένου, καθάρσας δέ, ἀποκατάστησον τῇ ἀγίᾳ σου καθολικῇ ἐκκλησίᾳ.

Χάριτι καὶ οἰκτιρμοῖς καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Χριστοῦ <σου>³⁹¹, μεθ' οὗ εὐλογητ<ός>.

^aCfr. Gen 1,27.

= STR.BAR 270.

244. 1) Ἀκολουθία ἤγουν διακονικὰ καὶ εὐχαὶ τοῦ ἀγγελικοῦ σχήμα[ος] τῶν ἀνδρῶν³⁹².
2) Μετὰ τὴν κατὰ συνήθειαν ἀκολουθίαν τῶν τροπαρίων, ἐξέρχεται ὁ ἱερεὺς καὶ ἵσταται εἰς τὰ θύρια

³⁹¹Cfr. G10, 112^f.

³⁹²Cod. των ανδρων των ανδρων.

τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἀπάρχεται τοῦ τροπαρίου
τούτου, ἡχος δ'. Ἦνοικται ἡ θύρα τῆς μετανοί-
ας³⁹³.

- 3) Καὶ μετὰ τὸ εἰσελθεῖν τὸν ἀποτασσόμενον ἐν τῷ
θυσιαστηρίῳ, ῥίπτει ἑαυτὸν ἔμπροσθεν τῆς ἁγίας
τραπέζης, καὶ λοιπὸν λέγει ὁ διάκονος τὰ διακο-
νικὰ ταῦτα·
- 4) Ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν. //
- 5) Ὑπὲρ εὐσταθείας, ὁμοιοίας, εἰρήνης καὶ κατα- 231^Y
στάσεως τοῦ σύμπαντος κόσμου, τῶν ἁγίων τοῦ Θε-
οῦ ἐκκλησιῶν καὶ τῆς μονῆς ταύτης, εἰρήνης καὶ
ἀσφαλείας αὐτῆς, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν>.
- 6) Ὑπὲρ σωτηρίας, ἀντιλήψεως καὶ ἀφέσεως ἁμαρτιῶν
τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν τοῦ δε[ῖνα] τοῦ προσελθόν-
τος³⁹⁴ τῷ ἁγίῳ σχήματι, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν>.
- 7) Ὑπὲρ τοῦ κατευθυνθῆναι τὰ διαβήματα ἡμῶν εἰς
ὁδὸν εἰρήνης^a καὶ τρίβους δικαιοσύνης^b, τοῦ Κυ-
ρίου δεηθῶμεν.
- 8) Ὑπὲρ τοῦ εἰσακουσθῆναι καὶ εὐπρόσδεκτον γενέ-
σθαι τὴν δέησιν ἡμῶν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ
καταπεμφθῆναι πλοῦσια τὰ ἐλέη καὶ τοὺς οἰκτιρ-
μοὺς αὐτοῦ ἐπὶ πάντας ἡμᾶς, καὶ τοῦ καταξιωθῆ-
ναι ἡμᾶς τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν^c, τοῦ Κυρίου
δεηθῶμεν>. //
- 9) Ὅπως ὁ φιλόανθρωπος Θεὸς ἀξιῶσθαι αὐτὸν μετὰ τῆς 232^F
ἀποθέσεως τῶν τριχῶν καὶ ἀφέσεως ἁμαρτιῶν, τοῦ

³⁹³ Cfr. FOLLIERI, *Initia*, II, 51.

³⁹⁴ Cod. προσελθωτος.

Κυρίου δεηθῶμεν>.

- 10) Ὑπὲρ τοῦ ῥυσθῆναι ἡμᾶς ἀπὸ πάσης θλίψεως.
11) Τῆς παναγίας, ἀχράντου.

^aCfr. *Lc* 1,79; ^b*Ps* 22,3; ^ccfr. *2 Thess* 1,5.

245. 1) Καὶ ὁ ἱερεὺς λέγει τὴν εὐχὴν ταύτην τοῦ πρώτου
σχήματος·
- σθ' 2) Κύριε ὁ Θεὸς τῆς ἀληθείας^a, ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου
ἐπιτίθημι τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τὸν δοῦλόν σου τὸν
δε[ῖνα] τὸν καταξιωθέντα καταφυγεῖν ἐπὶ τὸ ἅγι-
όν σου ὄνομα^b. διαφύλαξον αὐτὸν ὑπὸ τὴν σκέπην
τῶν πτερῶν σου^c, ἀπόστησον ἀπ'αὐτοῦ τὴν πα-
λαιὰν πλάνην τοῦ κόσμου καὶ ἔμπλησον αὐτὸν τῆς
σῆς πίστεως καὶ ἐλπίδος τε // καὶ ἀγάπης· εὐ- 232^Y
φρανον αὐτὸν^d ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτοῦ^e,
ἵνα ἀεὶ δουλεύῃ τῇ σῇ ἀγαθότητι, προσκυνῶν σε
καὶ δοξάζων τὸ ὄνομά σου τὸ ἅγιον καὶ αἰνῶν σε
πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ^f.
- Ἔτι ἐλεήμων καὶ φιλόανθρωπος Θεὸς ὑπάρ-
χεις, καὶ σοί.

^aCfr. *Deut.* 21,15; ^b*Lc.* 1,49; ^c*Ps* 60,5; ^d*Ps* 85,4;
^e*Ps* 9,17; ^f*Ps* 22,5; 26,4.

= PAL 2; STR.BAR 273; WAW 7*.

+ GOAR 482; PAS 358; (cfr. n. 114.3).

246. 1) Εὐχὴ β', εἰς γυναῖκας (sic).

σι' 2) Δέσποτα Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ^a ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τὴν

ὑπερφανίαν ἐκκόπτων καὶ καταργῶν τὴν στάσιν τοῦ διαβόλου, ὁ ἐπιχέων τὴν δόξαν τῆς ταπεινοφροσύνης ἐπὶ τὰς κεφαλὰς τῶν ἁγίων σου καὶ στεφανῶν αὐτοὺς τὸν ἀμαράντινον καὶ ἄφθαρτον στέφανον τῆς ζωῆς^b καὶ ὁδηγῶν αὐτοὺς εἰς // τὴν ^{233^f} στενὴν ὁδὸν τῆς σωτηρίας, δι' ἧς εἰσῆλθον οἱ ἅγιοι πατέρες καὶ ἀπέλαβον τοὺς τόπους τῆς ἀναπαύσεως^c. αὐτός, Δέσποτα παντοδύναμε, χάρισαι τὴν παρὰ σοῦ δύναμιν καὶ χάριν τῆς σῆς θεότητος ἐπὶ ταύτῃ τῇ ψυχῇ καὶ τῷ σώματι τοῦ προσελθόντος³⁹⁵ ἐνώπιόν σου καὶ δεχομένου τὸν ζυγὸν τῆς μοναχικῆς κατάστασεως, καὶ δὸς αὐτῷ, Δέσποτα ὑπεράγαθε, ἐξ ὅλης καρδίας^d, ἐξ ὅλης ἰσχύος ἀποστῆναι ἀπὸ παντὸς κοσμικοῦ καὶ γῆϊνου φρονήματος³⁹⁶, ὅπως κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν σου πολιτευσάμενος^e, τύχη // τῆς αἰωνίου ζωῆς^f καὶ τῶν ἐπ- ^{233^v} ηγγελημένων ἀγαθῶν τοῖς εὐαρεστήσασίν σοι.

Σὺ γὰρ εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ θέλων πάντα ἄνθρωπον σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν^g, καὶ σοὶ τὴν δόξαν.

^a Cfr. Jd 4; ^b 1 Petr 5,4; ^c cfr. Sir 11,19; Mt 11,29; ^d cfr. Deut 6,5; ^e cfr. Philipp 1,17; ^f cfr. Tit 1,2; ^g 1 Tim 2,4.

= GOAR 391; PAL 2; STR.BAR 274; WAW 1* (cfr. nn. 250.2 e 263.2).

+ COS 22.

³⁹⁵ Cod. προσελθόντος.

³⁹⁶ Cod. φρονημαματος.

247. 1) Εὐχὴ γ' ἐκφώ<νω>.

σια' 2) Ὁ τὴν ἐπουράνιον ταύτην καταδείξας ἡμῖν στρατιὰν³⁹⁷ {καὶ} πρὸς καθαίρεσιν τῶν ἀφανῶν³⁹⁸ ἐχθρῶν, ὄπλισον ὄπλοις πνευματικοῖς καὶ τὸν νῦν εἰς αὐτὴν ἐγγραφόμενον ἀδελφὸν ἡμῶν, καὶ δὸς αὐτῷ ἐν νηφαλέῳ φρονήματι τὸ λοιπὸν διάξαι τοῦ βίου χρόνον, ἄμωμον καὶ ἀκηλίδωτον^a μετερχόμενον πολιτείαν εἰς εὐαρέστησιν καὶ δόξαν τοῦ πολυύμνητου σου ὀνόματος.

Χάριτι καὶ οἰκτιρμοῖς καὶ φιλανθρωπίᾳ. //

^a Cfr. Sap 4,9.

= GOAR 391; PAL 2; STR.BAR 275; WAW 3*.

+ COS 24.

248. 1) Καὶ ὁ Κύριος τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν τοῦ δε[ῖνα] ἐγ- ^{233a^f} γραφή τὸ ὄνομα ἐν βίβλῳ ζωῆς^a, καὶ πάντας ἡμᾶς ἐλεήση καὶ ἀξιῶση τῆς ἐπουρανίου αὐτοῦ βασιλείας^b.

Ἔστι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ^c καὶ προσκύνησις.

2) Ἔως ὧδε τοῦ μικροῦ σχήματος.

³⁹⁷ La preghiera manca di un indirizzo a Dio che non compromette però la piena intellegibilità del testo, per cui preferiamo non supplire; i manoscritti utilizzati dal Wawryk (p. 3*) e lo schématologhion M172, 193^f leggono Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν.

³⁹⁸ Cod. αφωνων, corretto secondo WAW 3* e M172, 193^f.

^a *Philipp 4,3 et a.*; ^b *2 Tim 4,18*; ^c *cf. 1 Tim 1,17*.

= GOAR 391; PAL 2; STR.BAR 275; WAW 3*.

249. 1) Καὶ πληρουμένης τῆς α' εὐχῆς, λέγει πάλιν ὁ δι-
άκονος·
- 2) Ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.
- 3) Ὑπὲρ τῆς ἁγίας καὶ μόνης τοῦ Θεοῦ καθολικῆς
ἐκκλησίας, τῆς ἀπὸ γῆς³⁹⁹ περάτων καὶ μέχρι τῶν
περάτων αὐτῆς, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν>.
- 4) Ὑπὲρ τοῦ δσιωτάτου πατρὸς ἡμῶν τοῦ δε[Ἷνα] καὶ
τοῦ ἔργου τῶν χειρῶν αὐτοῦ, τοῦ Κυρίου δεηθ<ῶ-
μεν>.
- 5) Ὑπὲρ σωτηρίας, ἀντιλήψεως καὶ ἀφέσεως ἁμαρτιῶν
τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν τοῦ δε[Ἷνα] τοῦ προσελθόν-
τος⁴⁰⁰ τῷ ἁγίῳ σχήματι, τοῦ Κυρίου δεηθ<ῶμεν>.
- 6) Ὅπως ὁ φιλόανθρωπος Θεὸς ἡμῶν προσδέξεται⁴⁰¹
καὶ κατατάξῃ⁴⁰² αὐτὸν // ἐν τῇ ἁγίᾳ αὐτοῦ καὶ 233a^v
λογικῇ ποιμνῇ, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.
- 7) Καὶ καταξιώσῃ αὐτὸν <τῆς>⁴⁰³ ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ
στάσεως^a καὶ τῆς μετ' ἀγγέλων χορείας, τοῦ Κυρί-
ου δεηθ<ῶμεν>.

³⁹⁹ γῆς scritto sopra il rigo.

⁴⁰⁰ Cod. προσελθωτος.

⁴⁰¹ Cod. προσδέξεται.

⁴⁰² Cod. καξιωσει, corretto secondo 251.5.

⁴⁰³ Cfr. n. 251.6.

- 8) Ὑπὲρ τῶν μετὰ σπουδῆς καὶ εὐλαβείας καὶ φόβου
Θεοῦ κοπιῶντων καὶ συνδιακονούντων ἡμῖν πατέρων
τε καὶ ἀδελφῶν, καὶ τῆς σωτηρίας αὐτῶν, τοῦ Κυ-
ρίου δεηθῶμεν.
- 9) Ὑπὲρ τῶν συμπαρόντων καὶ συνευχομένων ἡμῖν ἐν
ταύτῃ τῇ ὥρᾳ καὶ ἐν παντὶ καιρῷ, τοῦ Κυρίου δε-
ηθ<ῶμεν>.
- 10) Τῆς παναγίας, ἀχράντου, ὑπερ<ενδόξου>⁴⁰⁴.

^a *Cfr. Mt 25, 33-34*.

250. 1) Καὶ ὁ ἱερεὺς λέγει τὴν εὐχὴν τὴν β' τὴν μετὰ
τὴν κουράν·
- σιβ' 2) Ἄγιε, ἀγαθέ, ὁ ἐν ἁγίοις ἐπαναπαυόμενος^a, Ἰη-
σοῦ Χριστέ, Υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος^b, ὁ τὴν
ὑπερηφανίαν ἐκκόψας καὶ καταργήσας τὴν ἔνστασιν
τοῦ ἀντικειμένου καὶ ἐπιχέων τὴν δόξαν τῆς τα-
<πει>νοφροσύνης // καὶ στεφανῶν τῷ στεφάνῳ τῆς 234^f
δόξης^c καὶ ὁδηγῶν ἐπὶ τὴν στενὴν ὁδόν, δι' ἧς
διῆλθον οἱ ἄγιοι πατέρες καὶ ἀπέιληφان αὐτῶν
τοὺς τόπους τῆς ἀναπαύσεως^d. αὐτός, Δέσποτα,
δώρησαι τὴν παρὰ σοῦ δύναμιν καὶ χάριν τῆς σῆς
θεότητος ἐπὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα {τοῦ} τῶν
προσελθόντων⁴⁰⁵ σοὶ ἀδελφῶν ἡμῶν τῶν δε[Ἷνα]
καὶ δεξαμένων τὴν ἀπαρχὴν τοῦ ἁγίου σχήματος ἐν

⁴⁰⁴ Cfr. 150.18 e 222.10.

⁴⁰⁵ Cod. προσελθοτων.

τῷ ὀνόματί σου τῷ ἁγίῳ^e, ἵνα καὶ αὐτοὺς ἁγιάσης ὀλοτελεῖς διὰ τῆς χάριτος τοῦ ἁγίου σου Πνεύματος.

“Ὅτι ἅγιος εἶ, ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ ἐν ἁγίοις ἐπαναπαύῃ^f, καὶ σοὶ τὴν δόξαν.

^a Is 57,15; ^b Mt 16,16; ^c cfr. 1 Petr 5,4; ^d cfr. Sir 11,19; Mt 11,29; ^e cfr. Lc 1,49; ^f Is 57,15.

= GOAR 392; PAL 3; STR.BAR 277; WAW 1*; (cfr. nn. 246.2 e 263.2).

251. 1) Καὶ πληρουμένης τῆς εὐχῆς, λέγει πάλιν ὁ διάκονος·
- 2) Ἔτι ἐκτενῶς τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.
- 3) Ὑπὲρ τῆς ἄνωθεν εἰρήνης καὶ τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίας // καὶ σωτηρίας τῶν ψυχῶν ἡμῶν^a, τοῦ Κυρίου^b 234^v δεηθῶμεν>.
- 4) Ὑπὲρ τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν ὁ δεῖνα καὶ τῆς σωτηρίας αὐτοῦ, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.
- 5) Ὅπως ὁ φιλόανθρωπος Θεὸς ἡμῶν προσδέξεται καὶ κα<τα>τάξῃ αὐτὸν ἐν τῇ ἀγίᾳ αὐτοῦ καὶ λογικῇ ποίμνῃ, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν>.
- 6) Καὶ καταξιώσῃ αὐτὸν τῆς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ στάσεως^b καὶ τῆς μετ'ἀγγέλων χορείας, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν>.
- 7) Τῆς παναγίας, ἀχράντου.

^a cfr. 1 Petr 1,9; ^b cfr. Mt 25, 33-34.

252. 1) Καὶ ὁ ἱερεὺς τὴν εὐχὴν ταύτην τοῦ σχήματος·
- σιγ' 2) Ὁ ὢν, Δέσποτα Κύριε^a ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ πλάσας τὸν ἄνθρωπον κατ'εἰκόνα σὴν καὶ ὁμοίωσιν^b καὶ δοὺς αὐτῷ πρόσταγμα ζωῆς αἰωνίου, ἐκπεσόντα⁴⁰⁶ δὲ αὐτὸν δι<α> τῆς ἁμαρτίας μὴ παριδῶν, ἀλλ' οἰκονομήσας διὰ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ // τὴν αὐτοῦ σωτηρίαν καὶ ἐπιστροφὴν· 235^f δεόμεθά σου καὶ παρακαλοῦμεν, πανάγιε Σωτὴρ ἡμῶν, κατὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρισμῶν σου^c ἐπίβλεψον ἐφ'ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὸν δοῦλόν σου τὸν δε[ῖνα], καὶ πρόσδεξαι αὐτὸν πρὸς σὲ καταφεύγοντα^{407d}, καὶ κατάπεμψον ἐπ'αὐτὸν τὸ Πνεῦμά σου τὸ ἅγιον τὸ Κύριον καὶ ζωοποιὸν τὸ κατελθόν⁴⁰⁸ ἐπὶ τοὺς ἁγίους σου ἀποστόλους^e, καὶ ἔνδυσον αὐτὸν χιτῶνα δικαιοσύνης^f, καὶ περίβαλε στολὴν ἀφθαρσίας, καὶ περιζῶσον τὴν ὀσφύν αὐτοῦ δύναμιν ἀληθείας^g, καὶ περικεφαλαίαν ἐλπίδα σωτηρίου^h // κα- 235^v τακόσμησον αὐτόν. Κάθαρον τὸ φρόνημα αὐτοῦ ἀπὸ μιαιῶν ἐπιθυμιῶν καὶ κενῆς ἀπάτης καὶ πάσης διαβολικῆς ἐνεργείας, ῥῦσαι αὐτὸν ἀπὸ φαντασμάτων πονηρῶν καὶ ἀκαθάρτων, διάνοιξον τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας αὐτοῦⁱ εἰς τὸ διαυγᾶσαι αὐτῷ τὸν φωτισμὸν τῶν ἐντολῶν σου. Σύζευξον⁴⁰⁹ τῇ ζωῇ αὐτοῦ ἄγγελον φωτεινόν, ἀπέλασον ἀπὸ τῆς δια-

⁴⁰⁶ Cod. ἐκπεσωτα.

⁴⁰⁷ Cod. καταφευοντα.

⁴⁰⁸ Cod. καθελθωτι, corretto secondo V1836, 19^f.

⁴⁰⁹ Cod. συζευξον.

νοίας αὐτοῦ πᾶν ψεῦδος, πᾶν φαῦλον, πάντα πει-
 ρασμὸν βιωτικόν, πᾶσαν πλεονεξίαν, πᾶσαν κίνη-
 σιν σαρκὸς καὶ πνεύματος ἀπηλλωτριομένην τῆς
 σῆς θεότητος· ἐνδυνάμωσον // αὐτὸν πρὸς τὸν κα- 236^f
 τὰ τοῦ ἐχθροῦ πόλεμον, ἵνα γένηται φοβερὸς τοῖς
 ὑπεναντίοις, ἀνάλωτος τοῖς πολεμίοις, πάσης
 ἡδονῆς καὶ αἰσχροῦ ἐπιθυμίας ὑψηλότερος, ὑπακο-
 ῆν παιδευόμενος, ἐγκράτειαν μετερχόμενος, <καὶ
 καταξίωσον αὐτὸν> τῷ τῆς ἀσκήσεως νόμῳ στοι-
 χοῦντα⁴¹⁰ καὶ πάσης αὐτῆς ἀρετῆς μετιόντα, ψαλ-
 μοῖς καὶ ὕμνοις^j δοξάζον<τα> τὸ πάντιμον καὶ
 μεγαλοπρεπὲς ὄνομά σου, τοῖς ἴχνεσιν ἐξακολου-
 θεῖν τοῦ μεγάλου σου προφήτου Ἡλιοῦ καὶ τοῦ
 ἀγίου προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου, ἵνα
 φθάσας τὸ μέτρον τῆς τελειότητος, τὸν // {τὸν} 236^v
 δρόμον τελέση, τὴν πίστιν τηρήσῃ^k, καὶ ἐνδυσά-
 μενος τὴν τῶν ἀγγέλων ἀφθαρσίαν^l καὶ συναριθμη-
 θεὶς τῇ ἀγία σου ποιμνῇ, τύχη τῆς ἐκ δεξιῶν⁴¹¹
 σου στάσεως^m καὶ καταξιωθῆ ἀκοῦσαι τῆς μακαρίας
 φωνῆς ἐκείνης τῆς λεγούσης· Δεῦτε οἱ εὐλογημέ-
 νοι τοῦ Πατρὸς μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμα-
 σμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμουⁿ. ἦς
 καὶ ἡμᾶς σὺν αὐτῷ κληρονόμους ἀνάδειξον, ὁ Θεὸς
 ἡμῶν, τῇ σῇ χάριτι. Ἐκφώ<νησις>. Ὅτι σὺ εἶ ὁ
 Θεὸς ἡμῶν, Θεὸς τοῦ ἐλεεῖν καὶ σφῆξιν, καὶ σοὶ
 τὴν δόξαν.

⁴¹⁰ Cod. στυχουντι.

⁴¹¹ Cod. δεξεξιων.

^a Cfr. Jer 1,6; ^b cfr. Gen 1,26; ^c Ps 50,3 et a.;
^d cfr. Ps 142,9; ^e cfr. Act 2,4; ^f cfr. Is 61,10;
^g cfr. Eph 6,14; ^h cfr. Is 59,17; ⁱ cfr. Eph 3, 1.18;
^j Eph 5,19; Col 3,16; ^k 2 Tim 4,7; cfr. 1 Cor 15,
 53-54; ^m cfr. Mt 25, 33-34; ⁿ Mt 25,34.

= GOAR 392; PAL 4; STR.BAR 279; WAW 14*.

253. 1) Καὶ ποιεῖ ὁ διάκονος τὴν εὐχὴν ταύτην·
 2) Ἔτι ἐκτενῶς τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν. //
 3) Ὑπὲρ τοῦ ὀσιωτάτου πατρὸς ἡμῶν ὁ δεῖνα πρεσ- 237^f
 βυτέρου καὶ τοῦ ἔργου τῶν χειρῶν αὐτοῦ, τοῦ Κυ-
 ρίου δεηθῶμεν.
 4) Ὑπὲρ σωτηρίας καὶ ἀντιλήψεως καὶ ἀφέσεως ἀμαρ-
 τιῶν τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν τοῦ δεῖνα/ τοῦ καταξιω-
 θέντος τῷ ἀγίῳ σχήματι, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.
 5) Τῆς παναγίας, ἀχράντου.
254. 1) Καὶ ὁ ἱερεὺς λέγει τὴν εὐχὴν ταύτην μετ[ὰ] τὸ
 σχῆμα·
 2) Κύριε ὁ Θεὸς τῆς σωτηρίας ἡμῶν^a, ὁ εὐλογήσας
 ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐν τοῖς ἐπουρα-
 νίοις ἐν Χριστῷ^b Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν· εὐλόγη-
 σον τὸν δοῦλον σου ὁ δεῖνα καὶ φύλαξον αὐτὸν ἐν
 τῷ νόμῳ σου^c· χάρισαι αὐτῷ μὴ εἰς κενὸν τρέ-
 χειν^d, ἀλλ' ἐν ἀληθείᾳ φεύγειν πᾶσαν κακίαν καὶ
 μεταδιώκειν πᾶσαν ἀρετὴν μετὰ πίστεως, // ἐλπί- 237^v
 δος τε καὶ ἀγάπης^e, εἰς τὸ ἐπιλαβέσθαι τῆς αἰω-

⁴¹² Salto nella numerazione.

νίου ζωῆς· καὶ ἀξίωσον αὐτὸν ἐνδυσάμενον τὸ ἅγιον σχῆμα, τῷ μὲν περιβολαίῳ τῆς δικαιοσύνης ἀντέχεσθαι, τῇ δὲ ζώνῃ τὴν νέκρωσιν τοῦ σώματος καὶ τὴν σωφροσύνην ἐν αὐτῷ περιφέρειν, τῷ δὲ ἀναλάβῃ τῷ σταυρῷ καὶ τῇ πίστει κατακοσμεῖσθαι, καὶ πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πεπρωμένα σβέσαι, καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθαι καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ Πνεύματος, ὃ ἐστὶν ῥῆμα Θεοῦ^f. Ἐκφώ<νησις>. Χάριτι καὶ οἰκτιρμοῖς καὶ φιλανθρωπία τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ.

^aPs 87,1; ^bEph 1,3; ^ccf. Act 7,53 et a.; ^dGal 2,2; ^e1 Cor 13,13; ^fEph 6,16-17.

= GOAR 393; PAL 5; STR.BAR 281; WAW 34*.

+ PAS 380.

255. 1) Τῇ η' ἡμέ[ρα] εἰς τὴν ἀποκουκούλισιν⁴¹³, λέγει ὁ διάκονος στίχον· Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν. //
- 2) Καὶ ὁ ἱερεὺς <λέγει> τὴν εὐχὴν τῆς ἀπολύσεως· 238^f
- σις· 3) Δέσποτα Κύριε, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων^a, ὁ τῶν ἐν ἀσκήσει βιωσάντων ἀγωνιστικῶς ἐγκρατευσασμένων εἰς εὐαρέστησιν τῆς σῆς ἀγαθότητος τὸν δρόμον τελε<ιω>σας^{414b}, ὁ τὴν στενὴν καὶ τεθλιμμένην ὁδὸν <τὸν> ἐκουσίως ἐλόμενον⁴¹⁵ εἰς τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον ἀγαγών^c, τοῦ τε παραδείσου τὴν

⁴¹³Cod. αποκουκουλλισιν.

⁴¹⁴Supplito da G05, 122^v e M153, 57^f.

⁴¹⁵Cod. ἐλομενος.

τρυφὴν καὶ τῆς ἐπουρανίου σου βασιλείας^d τὴν ἀπόλαυσιν ἐτοιμάσας· αὐτὸς καὶ νῦν τὸν δοῦλόν σου τὸν δε[ίνα] τὸν τοῦ ἀγγελικοῦ τούτου {τὸν} τοῦ μονήρους βίου ἀναλαβόντα⁴¹⁶ σχῆμα <διαφύλαξον>⁴¹⁷ μέχρι τέλους ἐν ἀγνείᾳ καὶ ἀγιότητι· ὁδήγησον αὐτὸν ἐν τῇ τρίβῳ τῶν ἐντολῶν σου, κατεύθυνον αὐτοῦ τὰ διαβήματα // εἰς πᾶσαν ὁδὸν 238^v δικαιοσύνης^e, ἐνδύσον αὐτὸν ἀγιασμοῦ στολήν, θώρακα πίστεως^f, περικεφαλαίαν σωτηρίου^g, σωφροσύνην καὶ ἀνδρείαν τὴν ὁσφὺν αὐτοῦ περίσφιγξον· δυνάμωσον αὐτὸν πρὸς τὸν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ πόλεμον καὶ νικητὴν παθῶν ἀνάδειξον, ὅπως κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ σου πολιτευσάμενος^{418h}, εὖρη μέρος καὶ κληρὸνⁱ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων τῶν ἀπ' αἰώνων^j σοι εὐαρεστησάντων. Ἐκφώ<νησις>. Χάριτι καὶ οἰκτιρμοῖς καὶ φιλανθρωπία τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ.

- 4) Καὶ μετὰ τὸ εὖξασθ[αι], στρέφεται πρὸς αὐτὸν καὶ κατηχεῖ αὐτὸν τὰ δέοντα, καὶ λέγει·
- 5) Ὑπὲρ τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν ὁ δεῖνα καὶ // τῆς ἐν 239^f Χριστῷ σωτηρίας αὐτοῦ, εἴπωμεν πάντες· Κύριε ἐλέησον^k.
- 6) Καὶ ὅτε εἶπη γ', χαλᾷ τὸ κουκούλιον, λέγων· Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας^l.

⁴¹⁶Cod. ἀναλαβῶτα.

⁴¹⁷Supplito da G05, 123^f e M153, 57^f.

⁴¹⁸Cod. πολιτευσασμενον, corretto secondo G05, 123^f.

^a Cfr. Ex 3,15; Dan 3,52; ^b cfr. 2 Tim 4,7; ^c cfr. Mt 7, 13-14; ^d 2 Tim 4,18; ^e cfr. Ps 118, 133; Lc 1,79; ^f 1 Thess 5,8 et a.; ^g cfr. Is 59,17; ^h cfr. Philipp 1,27; ⁱ cfr. Jer 13,25; ^j cfr. Lc 1,70; ^k cfr. Ps 40, 5; ^l 4 Mac 18,24.

= GOAR 420; PAL 6; STR.BAR 282; WAW 41*.

256. 1) Τῆ α' ἡμέρα, ὅτε τὸ σχῆμα δίδεται·

Μεσώδιον, ἦχος βαρύς· Ἰδοὺ ἐμάκρυνα φυγαδεύων.
<Στίχος> Ἐνώτισαι ὁ Θεὸς τὴν προσευχὴν μου (Ps. 54, 8.2). Ὁ ἀπόστολος· Τῆς καθολικῆς β' ἐπιστολῆς Πέτρου τοῦ ἁγίου ἀποστόλου τὸ ἀνάγνωσμα, ἀρχή· Σίμων Πέτρος δοῦλος καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ <...> τέλος· τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν (2 Petr. 1, 1-16). Στίχος τοῦ Ἀλληλούϊα· Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι (Ps. 31, 1). Εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον, κεφάλαιον ρι', ἀρχή· Ἐξομολογούμαί σοι, Πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ. <...> τέλος· καὶ τὸ φορτίον μου ἑλαφρόν ἐστιν (Mt. 11, 25-30).

2) Ἡμέρα β'·

Μεσώδιον, ἦχος πλ. δ', ἀρχή (sic)· Εὐξασθε καὶ ἀπόδοτε. Στίχος· Γνωστὸς ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ὁ Θεός. (Ps. 75, 12.2). Ὁ ἀπόστολος· Πρὸς Ἐφεσίους <ἐπιστολῆς> Παύλου τοῦ ἁγίου ἀποστόλου· Ἀδελφοί, παρακαλῶ ὑμᾶς // ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν Κυρίῳ <...> τέλος· τῆς κλήσεως ἡμῶν (Eph. 4, 1-4).

239^v

Στίχος τοῦ Ἀλληλούϊα· Προσέλθετε πρὸς αὐτὸν καὶ φωτίσθητε (Ps. 33, 6). Εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον, ἀρχή· Ὁμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησεν γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ <...> τέλος· πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί (Mt. 22, 2-14).

3) Ἡμέρα γ'·

Μεσώδιον, ἦχος δ'· Ἀλαλάξατε τῷ Θεῷ πᾶσα ἡ γῆ (Ps. 65,1). Ὁ ἀπόστολος· Πρὸς Ἐφεσίους <ἐπιστολῆς> Παύλου τοῦ ἁγίου ἀποστόλου· Ἀδελφοί, ἀνανεοῦσθαι τῷ πνεύματι τοῦ νοῦς ὑμῶν <...> τέλος· νῦν δὲ φῶς ἐν Κυρίῳ. (Eph. 4,23 - 5,8). Στίχος τοῦ Ἀλληλούϊα· Καρδίαν καθαρὰν κτίσων ἐν ἐμοί, ὁ Θεός (Ps. 50, 12). Εὐαγγέλιον κατὰ Μάρκον, ἀρχή· Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ <...> τέλος· ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει. (Mc. 8,34 - 9,1).

4) Ἡμέρα δ'·

Μεσώδιον, ἦχος πλ. δ'· Κύριος ἐξ οὐρανοῦ ἐπὶ τὴν γῆν ἐπέβλεψεν. Στίχος· Κύριε, εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου (Ps. 101, 20). Ὁ ἀπόστολος· Πρὸς Κορινθίους <β'> ἐπιστολῆς Παύλου τοῦ ἁγίου ἀποστόλου // Ἀδελφοί, ὑμεῖς ναὸς Θεοῦ ἐστὲ ζῶντος <...> τέλος· ἀγιωσύνην ἐν φόβῳ Θεοῦ. (2 Cor. 6,16 - 7,1). Στίχος τοῦ Ἀλληλούϊα· Ἐπιπλεῖον πλῆθόν με ἀπὸ τῆς ἀνομίας μου καὶ ἀπὸ

240^f

τῆς ἁμαρτίας μου καθάρ<ισον> (Ps. 50, 4). *Εὐαγγέλιον κατὰ Λουκᾶν* <ἀρχή>· Ἐπορεύθ<η> ὁ Ἰησοῦς κατὰ πόλεις καὶ κώμας <...>· τέλος· ὁ ἔχων ὄτ<α> ἀκούειν, ἀκουέτω. (Lc. 13, 22-[30]⁴¹⁹; 14, 35).

5) Τῆ ε' [ἡμέρα].

Μεσώδιον, ἤχος β'· Τὰ διαβήματά μου κατεύθυνον κατὰ τὸ λόγιόν σου, καὶ μὴ κατακυριεύσάτω μου πᾶσα ἀνομία. *Στίχος*· Λύτρωσαί με ἀπὸ συκοφαντίας (Ps. 118, 133-134). Ὁ ἀπόστολος πρὸς Ῥωμαίους, ἀρχή· Ἀδελφοί, παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῶν οἰκτιρῶν τοῦ Θεοῦ παραστῆναι τὰ σώματα ὑμῶν <...>· τέλος· μέτρον πίστεως. (Rom. 12, 1-3). *Στίχος τοῦ Ἀλληλοῦῖα*· Ἐλέησόν με, ὁ Θεός, κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου (Ps. 50, 3). *Εὐαγγέλιον κατὰ Λουκᾶν, ἀρχή*· Ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι τὸν Ἰησοῦν ἐν τόπῳ τινί <...>· τέλος· τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν. (Lc. 11, 1-13).

6) Τῆ ς' [ἡμέρα].

Μεσώδιον, ἤχος πλ. β'· Ἰσχύς μου καὶ ὕμνησίς μου ὁ Κύριος, καὶ ἐγένετό μοι⁴²⁰ εἰς σωτηρίαν. *Στίχος*· Παιδεύων ἐπαίδευσέν με ὁ Κύριος, καὶ

⁴¹⁹La lunghezza della pericope è stata stabilita con l'ausilio di G07, 167^{rv}; G05, 115^{rv}; V1836, 68^v e M153, 56^v-57^r.

⁴²⁰Cod. μου.

ἐγένετό μοι⁴²¹ εἰς σωτηρίαν (Ps. 117, 14.18a. 14b). Ὁ ἀπόστολος πρὸς Κορινθίους β' ἐπιστολῆς Παύλου, ἀρχή· Ἀδελφοί, ὁ Θεὸς ὁ εἰπὼν· ἐκ σκοτῶν φῶς λάμψαι <...>· // τέλος· ἐν τῷ σώματι²⁴⁰ ἡμῶν φανηρωθῆ. (2 Cor. 4, 6-10). *Στίχος τοῦ Ἀλληλοῦῖα*· Ἐπίβλεψον ἐπ' ἐμὲ καὶ ἐλέησόν με (Ps. 118, 132). *Εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον, ἀρχή*· Ἐγένετο τοῦ Ἰησοῦ ἀνακειμένου <...>· τέλος· ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν. (Mt. 9, 10-13).

7) Ἡμέρα ζ'.

Μεσώδιον, ἤχος δ', ψαλμὸς κδ'· Ἴδὲ τὴν ταπεινώσιν μου καὶ τὸν κόπον μου, καὶ ἄφες. *Στίχος*· Πρὸς σέ, Κύριε, ἤρα τὴν ψυχὴν μου (Ps. 24, 18. 1). Ὁ ἀπόστολος πρὸς Ἐφεσίους· Ἀδελφοί, ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε <...>· τέλος· ἐν φόβῳ Θεοῦ. (Eph. 5, 8-21). *Στίχος τοῦ Ἀλληλοῦῖα*· Τὰ διαβήματά μου κατεύθυνον κατὰ τὸ λόγιόν σου (Ps. 118, 133). *Εὐαγγέλιον κατὰ Λουκᾶν, ἀρχή*· Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποιμ<νιον> <...>· τέλος· καταστήσει αὐτόν. (Lc. 12, 32-44).

8) Ἡμέρα η'.

Μεσώδιον ἤχος βαρύς· Ἴδου ἐμάκρυνα φυγαδεύων καὶ ἠύλισθ<ην> ἐν τῇ ἐρήμῳ. *Στίχος*· Ἐνώτισαι, ὁ Θεός, τὴν προσευχὴν μου (Ps. 54, 8.2). Ὁ ἀπόστολος πρὸς Κολοσσαεῖς· Ἀδελφοί, συνηγέρθη-

⁴²¹Cod. μου.

τε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε <...> τέλος· εὐ-
χαριστοῦντες τῷ Θεῷ. (Col. 3, 1-17). Στίχος τοῦ
Ἀλληλούϊα· Οἱ πεποιθότες ἐπὶ Κύριον ὡς ὄρος
Σιών <...>, ἕως Ἱερουσαλήμ. (Ps. 124, 1-2).
Εὐαγγέλιον κατὰ Λουκᾶν <ἀρχή> // Συνεπορεύον- 241^f
το τῷ Ἰησοῦ ὄχλοι πολλοί, καὶ στραφεῖς εἶπεν
πρὸς αὐτούς· εἴ τις ἔρχεται πρὸς μὲ καὶ οὐ μι-
σεῖ τὸν πατέρα <...> τέλος· ἐπὶ ἁμαρτωλῶ με-
τ<α>νοοῦντι. (Lc. 14,25 - 15,10).

9) Πλήρης (sic) τῶν ἀρχοτελειῶν⁴²² τοῦ σχήματος.

257. 1) Εὐχὴ ἐπὶ οἰκίας περιειργασμένης ἢ ἄλλως πως
ὄχλουμένης ὑπὸ πνευμάτων πονηρῶν.

σις· 2) Κύριε ὁ Θεὸς τῆς σωτηρίας ἡμῶν^a, ὁ Υἱὸς τοῦ Θε-
οῦ τοῦ ζῶντος^b, ὁ τῶν Χερουβείμ ἔποχος καὶ τῶν
Σεραφείμ ἡνίοχος, ὁ ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξ-
ουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος^c. σὺ εἶ ὁ
μέγας καὶ φοβερός ἐπὶ πάντα τοὺς περικύκλω
σου^d. σὺ εἶ ὁ στήσας τὸν οὐρανὸν ὡσεὶ καμά-
ραν^{423e}. σὺ εἶ ὁ ποιήσας τὴν γῆν ἐν τῇ // ἰσχύϊ 241^v
σου τῇ μεγάλῃ καὶ ἀνορθώσας τὴν οἰκουμένην ἐν

⁴²²Per l'accento del termine abbiamo seguito la forma
del tetravangelo Paris gr. 79 (XIII sec.), (cfr. C.-R.
GREGORY, Textkritik des Neuen Testaments, I, Leipzig
1900, p. 343), sebene Mateos, Typicon II, 140
ssa il neutro ἀρχοτελειον.

⁴²³Col. καμμάρων.

τῇ σοφίᾳ σου^f. ὁ σείων τὴν ὑπ' οὐρανὸν ἐκ θεμε-
λίων, οἱ δὲ στῦλοι αὐτῆς οὐ σαλεύονται· ὁ λέγων
τῷ ἡλίῳ καὶ οὐκ ἀνατέλλει, κατὰ δὲ ἄστρον κατα-
σφραγίζεις^g. ὁ ἀπειλῶν τῇ θαλάσῃ καὶ ξηραίνων
αὐτήν^h. οὗ ὁ θυμὸς τήκει ἀρχὰς καὶ πέτραι διε-
<θ>ρῦβησαν ἀπὸ σουⁱ. Πύλας χαλκᾶς συνέτριψας
καὶ μοχλοὺς σιδηροῦς συνέθλασας^j, τὸν ἰσχυρὸν
ἔδησας καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ διέδωκας^k, τὸν τύραν-
νον τῷ σταυρῷ σου κατέβαλας, καὶ τὸν δράκοντα
τῷ ἀγκίστρῳ^{424l} τῆς ἐνανθρωπήσεώς σου εἴλκυσας
καὶ δεσμοῖς αὐτὸν ζόφῳ ταρταρώσας^m συνέδησας.
// Αὐτὸς οὖν, Κύριε, ἡ ἀσφάλεια τῶν εἰς σὲ τὴν 242^f
ἐλπίδα τιθεμένωνⁿ, τὸ ὄχυρον τεῖχος^o τῶν εἰς σὲ
πιστευόντων, ἀπόστησον, φυγάδευσον, ἀπέλασον
πᾶσαν διαβολικὴν ἐνεργεῖαν, πᾶσαν σατανικὴν ἔφ-
οδον, πᾶσαν ἐπιβουλὴν ἐναντίας καὶ ἀντικειμένης
δυνάμεως ἀπὸ τῆς σκέπης ταύτης καὶ τῶν περιεχο-
μένων ὑπ' αὐτῆς τῶν τὴν σημείωσιν τοῦ φοβεροῦ
κατὰ δαιμόνων τροπαίου τοῦ σταυροῦ σου φοροῦν-
των, τῶν ἐπικεκλημένων τὸ ὄνομά σου τὸ ἀγαθόν.
Ναί, Κύριε, ὁ τὸν λεγεῶνα τῶν δαιμόνων ἀποδιώ-
ξας^p, ὁ τῷ κωφῷ καὶ ἀλάλῳ καὶ ἀκαθάρτῳ πνεύματι
τὴν ἐκ τοῦ κεκρατημένου ὑπ' αὐτοῦ ἀνθρώπου ἔξο-
δον // ἀνεπί<σ>τροφον ἐπιτάξας^q, ὁ πᾶσαν τὴν 242^v
φάλαγγα τῶν ἀοράτων ἡμῶν ἐχθρῶν ἐξολοθρεύσας,
τοῖς γὰρ πιστοῖς καὶ ἐπιγνωκόσιν σὲ ἔφησας·
τοῦ δέδωκα ὑμῖν ἐξουσίαν πατεῖν ἐπάνω ὄφρων

καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ^f. Αὐτός, Δέσποτα, πάσης βλάβης καὶ ἐπηρείας ἀνωτέρους πάντας τοὺς ἐν τῷ οἴκῳ διαφύλαξον, ῥυόμενος ἀπὸ φόβου νυκτερινοῦ, ἀπὸ βέλους πετομένου ἡμέρας, ἀπὸ πράγματος ἐν σκότει διαπορευομένου, ἀπὸ συμπτώματος καὶ δαιμονίου μεσημβρινοῦ^{425s}, ἵνα τῆς σῆς οἱ σοὶ δοῦλοι καὶ αἱ σαὶ δουλίδαι⁴²⁶ καὶ τὰ σὰ νήπια ἀπολαύοντες βο-// -ηθείας, ἀγγελικῶ⁴²⁷ στρατοπέδῳ φορούμενοι, ὡς 243^f εἶς ἅπαντες ἐν ὁμονοίᾳ πίστεως ψάλλωσιν· Κύριος ἐμοὶ βοηθός, οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος^t. καὶ πάλιν· οὐ φοβηθήσομαι κακά, ὅτι σὺ μετ' ἐμοῦ εἶ^u.

“Ὅτι σὺ εἶ ὁ Θεὸς κραταίος, ἰσχυρός, ἐξουσιαστής, ἄρχων εἰρήνης, Πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος^v, ἡ βασιλεία σου βασιλεία αἰώνιος, καὶ σοῦ μόνου ἐστὶν ἡ δόξα, ἡ τιμὴ καὶ τὸ κράτος, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν^w.

^aPs 87,2; ^bMt 16,16; ^cEph 1,21; ^dPs 88,8; ^eIs 40,22; ^fJer 10,12; ^gJob 9, 6-7; ^hNah 1,4; ⁱNah 1,6; ^jPs 106,16; ^kcfr. Mc 3,27; ^lJob 40,25; ^m2 Petr 2,4; ⁿcfr. Pss 72,88; 77,7; ^oJer 15,10; ^pcfr. Mc 5, 9-13; ^qcfr. Mc 9,25; ^rLc 10,19; ^sPs 90,5-6; ^tPs 117,6; ^uPs 22,4; ^vIs 9,6; ^w4 Mac 18,24.

⁴²⁵Cod. μεσημβρινοῦ.

⁴²⁶Raro caso di cambiamento di declinazione di un sostantivo femminile.

⁴²⁷Cod. ἀγγελικος.

= STR.BAR 284.

+ GOAR 569; JAC.MES 17.4; ROM 349; PAP 373; ZER 493.

258. 1) *Εὐχὴ ἐπὶ μελλούσης λαμβάνειν σχῆμα μοναστρίας, α'.*
 2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ τὴν παρθενίαν οὕτως ἀγαπήσας, ὡς μητέρα τῆς σῆς οἰκονομίας // αὐτὴν 243^v ἐπιγράψασθαι· αὐτός, Δέσποτα τῶν ἀπάντων^b, τὴν δούλην σου τὴν δε[ῖνα] τὴν βουληθεῖσαν τὰς βιωτικὰς ταύτας καὶ προσκαίρους καταλείψαι δόξας καὶ εἰς τὴν σὴν ἀφιδεῖν ἀγαθότητα πρόσδεξαι, καὶ τῆς τοῦ ἁγίου σου Πνεύματος ἐπιφοιτήσεως ἀξίωσον, ἐγκράτειαν αὐτῇ καὶ πᾶσαν σεμνότητα δωρούμενος, πρὸς τὸ αὐτὴν εὐαρέστως σοι πολιτευσαμένην ὡς λαμπάδα φέρειν⁴²⁸ σοὶ τὴν τῆς σωφροσύνης φαιδρότητα τῷ ἐλαίῳ τῶν ἑαυτῆς ἔργων ἀνελλιπῶς παινομένην, ἐν τῇ προηγήσει σου τοῦ ἐπουρανίου νυμφίου^c. Ἐκφά<νησις>. Ὅτι εὐλόγηται καὶ δεδόξασται⁴²⁹ τὸ πάντ<ιμον>.

^aDan 9,15 (Theodot.); ^bcfr. Job 5,8; Sap 8,3; ^ccfr. Mt 25, 1-13.

= GOAR 382; PAL 8 (cfr. n. 170.2); STR.BAR 285.

⁴²⁸Cod. φαιδρεῖν.

⁴²⁹Cod. δεδοξασθαι.

259. 1) *Εὐχὴ β' εἰς μοναστρίας.*

σιθ' 2) Ὁ τῶν ἀγαθῶν Θεὸς καὶ τῆς παρθενίας // Πατὴρ 244^f
καὶ τῆς ἐναρέτου πολιτείας γεωργός, φύλαξον τὴν
δούλην σου τὴν δε[ίνα] ἐν τῷ κάλλει ὃ ἐξελέξου·
ἐνδυσσον αὐτὴν τὸ φῶς τῆς ἀγιωσύνης καὶ τὴν στο-
λὴν τῆς σωφροσύνης, ἵνα μεριμνᾷ τὰ τοῦ Κυρίου,
πῶς ἀρέσῃ τῷ ἑαυτῆς Δεσπότη^a, καὶ ἵνα ἦ ἁγία
σώματι καὶ ψυχῇ καὶ πνεύματι, συναριθμουμένη τῷ
χορῷ τῶν φρονίμων παρθένων, καὶ λαμπάδας ἔχουσα
τῆς εὐσεβείας^b, καταξιωθῆ εἰσελθεῖν εἰς τὸν οὐ-
ράνιον τῆς αἰωνίου ζωῆς^c νυμφῶνα.

Ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν^d, μεθ' <οὔ>
εὐλογητὸς εἶ, σὺν τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωο-
ποιῷ σου.

^a 1 Cor 7,32; ^b cfr. Mt 25, 1-13; ^c cfr. Tit 1,2 et
a.; ^d Rom 8,39 e a.

= GOAR 400; PAL 8; STR.BAR 286.

+ DMITR 32; PAS 73; RUG 19.10; PAR.G04 138.

260. 1) *Εὐχὴ γ' τοῦ σχήματος.*

σκ' 2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ καλῶν δικαίους εἰς ἁγια-
σμὸν καὶ ἁμαρτωλοὺς // εἰς τὸ δικαιῶσαι καὶ με- 244^v
τανουῶντας εἰς τὸ οἰκτειρῆσαι· αὐτός, Δέσποτα
φιλόανθρωπε, πρόσδεξαι τὴν μετάνοιαν τῆς δούλης
σου τῆς δε[ίνα] καὶ προσπίπτουσαν τοῖς οἰκτιρ-
μοῖς σου ἐν ἐξομολογήσει τῶν ἡμαρτημένων ὡς
ἀγαθὸς συγχώρησον, καὶ λύτρωσαι αὐτὴν ἐκ πάσης

σωματικῆς ἁμαρτίας, λάμπρυνον ἐκ πάσης ἕρρυπω-
μένης⁴³⁰ συνειδήσεως, καθάρισον αὐτὴν ἀπὸ παν-
τὸς μολυσμοῦ⁴³¹ σαρκὸς καὶ πνεύματος^b, καὶ ἐν-
δυνάμωσον αὐτὴν ἐν τῇ ἐργασίᾳ τῶν σῶν ἐντολῶν,
ἀπεκδυσσάμενην τὴν ματαιότητα τοῦ βίου, καὶ ἀπο-
κειραμένη<ν> // τὴν κόμην τῆς κεφαλῆς κατὰ 245^f
μίμησιν τῆς πρωτομάρτυρός σου Θέκλης, συναρίθ-
μιον αὐτὴν ποιήσον ταῖς πισταῖς καὶ φρονίμοις
παρθένοις^c, ἵνα ἐν καθαρότητι ψυχῆς καὶ σώματος
καρποφοροῦσα καὶ ἀξανομένη⁴³² ἐν ἔργοις ἀγα-
θοῦς^d, κληρονόμος γένηται τῆς βασιλείας τῶν οὐ-
ρανῶν^e.

Ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν^f, μεθ' οὔ
εὐλογητὸς εἶ, σὺν τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθ<ῷ>.

^a Dan 9,15 (Theodot.); ^b 2 Cor 7,1; ^c cfr. Mt 25, 1-
13; ^d cfr. Col 2,10; ^e cfr. Jac 2,5 et a.; ^f Rom 8,39
et a.

= GOAR 400; PAL 9; STR.BAR 287.

+ BS2 507; MOR.PEN 81,618; ALM.PR1 24,68,80; ALM.
PR3 43; DMITR 244,642; JAC.MBS 15.7; ARR.PP2
119; PAR.G04 99.

261. 1) *Εὐχὴ δ' τελείου σχήματος.*

σκα' 2) Δέσποτα παντοκράτωρ, ὁ Πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν

⁴³⁰ Cod. ἕρρυπωμένης, corretto da G04, 50^f; G10, 102^f;
GZd2, 105^v e a.

⁴³¹ Cod. νολυσμου.

⁴³² Cod. ἀξανομένης.

καὶ Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ^a, ὁ Θεὸς τοῦ ἐλέους·
 δεόμεθα καὶ παρακαλοῦμέν σε καὶ περὶ τῆς δούλης
 σου τῆς δε[ίνα], ὅπως // συντηρήσης ἡμῖν αὐτὴν 245^v
 ἀπὸ παντὸς φθόνου τοῦ διαβόλου^b καὶ πάσης ἐπι-
 βουλῆς τῶν κακοθέλων ἀνδρῶν, καὶ πάσης νόσου
 καὶ πάσης μαλακίας^c. Καταξίωσον δὲ καταπέμψαι
 ἐπ'αὐτὴν τὸν σὸν φόβον, τὴν σὴν εἰρήνην τὴν ἐκ
 τῶν οὐρανῶν διὰ τοῦ ἀγγέλου τῆς εἰρήνης· κατεύ-
 θυνον δὲ τὰς ὁδοὺς αὐτῆς^d καὶ περιτείχισον αὐ-
 τῆς τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα· φώτισον τὴν διάνοιαν
 αὐτῆς ἐν τῷ φωτισμῷ τῆς σῆς γνώσεως· γράψον τὰ
 δικαιώματά σου ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῆς· τὴν λαμ-
 πάδα αὐτῆς ἄσβεστον διαφύλαξον, συνκαταριθμῶν
 αὐτὴν μετὰ τῶν πέντε παρθένων^e. σῶσον // καὶ 246^f
 ἐλέησον αὐτὴν ἕνεκα τοῦ ὀνόματός σου τοῦ ἐπικε-
 κλημένου ἐπ'αὐτὴν καὶ ἡμᾶς^f. Δὸς αὐτῇ χάριν εὐ-
 ρεῖν^g ἐνώπιόν σου καὶ ἐνώπιον τοῦ Χριστοῦ εἰς
 πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς^h αὐτῆς, καὶ εἰς ἐκεί-
 νην τὴν ἡμέρανⁱ σὺν⁴³³ πᾶσιν τοῖς παροῦσιν καὶ
 πᾶσιν ἡμῖν.

Διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ,
 μεθ' <οὔ>.

^a Cfr. 2 Cor 1,3; 2 Petr 1,11 et a.; ^b Sap 7,24; ^c Mt 4,23 et a.; ^d Jdt 12,8; ^e cfr. Mt 25,1-13; ^f cfr. Jer 14,9; ^g cfr. Hebr 4,16; ^h cfr. Lc 1, 74-75; ⁱ cfr. Mt 7,22.

= GOAR 401; PAL 9; STR.BAR 288.

⁴³³ Cod. συμ.

262. 1) *Εὐχὴ ε' τοῦ σχήματος.*

σκβ' 2) Ἄγιε, ἄγιε, ἐν ἁγίοις ἀναπαυόμενε^a, ὁ θέλων
 πάντας ἀνθρώπους σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀλη-
 θείας ἐλθεῖν^b, ὁ τοσοῦτον ἀγαπήσας τὸ γένος τῶν
 ἀνθρώπων, ὥστε ἐνοικεῖν ἐν αὐτῷ καὶ ἐν περιπα-
 τεῖν^c, ναοὺς τε ἔχειν τῆς φοβεῶς καὶ ἀθανάτου
 σου δόξης, ὁ εἰπών· εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλ-
 θεῖν, // ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυ- 246^v
 ρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθείτω μοι^d. αὐτός, Δέσποτα
 φιλάνθρωπε, εὐδόκησον ἐν τῇ ἀποταγῇ τῆς δούλης
 σου τῆς δε[ίνα]. ἐπίθεε ἐπ'αὐτὴν τὸν ζυγὸν σου
 τὸν χρηστὸν⁴³⁴ καὶ τὸ φορτίον σου τὸ ἐλαφρόν^e.
 ὀλόκληρον αὐτῆς τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ
 σῶμα διαφύλαξον· ἀμφίασον αὐτὴν τὴν στολὴν τὴν
 πρώτην^f τὴν πνευματικὴν τε καὶ τὴν ἄφθαρτον⁴³⁵.
 ἔνδυσον αὐτὴν τὸν θώρακα τῆς πίστεως^g καὶ τὴν
 πανοπλίαν τοῦ ἁγίου σου Πνεύματος^h. περιζώσον
 αὐτὴν τῇ ἀγνεΐᾳ (sic) καὶ τὸν ἁγιασμόν καὶ τὴν
 σωφροσύνην, ἵνα τὰς μεθοδείας τοῦ διαβόλουⁱ
 τρο-//-πωσαμένη δυνάμει τῆ σῆ, τὸν ἀγῶνα τὸν 247^f
 καλὸν ἀγωνίσηται, τὸν δρόμον τελέσῃ τὸν σὸν,
 τὴν πίστιν τηρήσῃ τὴν σὴν^j, καὶ τὸν τῆς δικαιο-
 σύνης ὑποδέξηται στέφανον^k ὃν ἐπηγγείλω τοῖς
 ἀγαπῶσίν σε καὶ φυλάττουσιν⁴³⁶ τὰ προστάγματα
 σου^l.

⁴³⁴ Il copista ha usato l'abbreviazione XN (= Χριστόν).

⁴³⁵ Cod. τη πν(ευματι)κη τε και τη ἀφθάρτω.

⁴³⁶ Cod. φυλαττειν.

“Οτι πρέπει σοι πᾶσα δόξα, τιμὴ^m καὶ προσκύνησις.

^aIs 57,15; ^b2 Tim 2,4; ^ccfr. 2 Cor 6,16 et a.; ^dMt 16,24; ^eMt 11,30; ^fcfr. Lc 15,22; ^g1 Thess 5,8; ^hcfr. Eph 6,11.13; Eph 6,11; ^j2 Tim 4,7; ^kibid. 8; ^lIs 56,4; ^mcfr. 1 Tim 1,17.

= GOAR 401; PAL 10; STR.BAR 289.

263. 1) *Εὐχὴ ε' τοῦ σχήματος.*

σκγ' 2) Δέσποτα Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν^a, ὁ τὴν ὑπερηφανίαν ἐκκόπτων καὶ καταργῶν τὴν στάσιν τοῦ διαβόλου, ὁ ἐπιχέων τὴν δόξαν τῆς ταπεινοφροσύνης ἐπὶ τὰς κεφαλὰς τῶν ἁγίων σου καὶ στέφων αὐτοὺς τὸν ἀμαράντινον καὶ ἄφθαρτον στέφανον // τῆς ζωῆς^b, ²⁴⁷ ὁδηγῶν αὐτοὺς <...>⁴³⁷ τὴν στενὴν ὁδόν, δι' ἧς διῆλθον οἱ ἅγιοι πατέρες καὶ εὗρον τὸν τόπον τῆς ἀναπαύσεως^c. αὐτός, Δέσποτα, χάρισαι τὴν παρὰ σοῦ δύναμιν καὶ χάριν τῆς σῆς θεότητος ἐπὶ ταύτῃ τῇ ψυχῇ καὶ τῷ σώματι τῆς ἐστώσης ἐνώπιόν σου καὶ δεχομένης τὸν τῆς μοναχικῆς καταστάσεώς σου ζυγόν, καὶ δὸς αὐτῇ, Κύριε, ἐξ ὅλης καρδί-
ας^d καὶ ἐξ ὅλης ἰσχύος ἀποστήναι ἀπὸ παντὸς κο-
σμικοῦ καὶ γηϊνοῦ φρονήματος, ὅπως κατὰ τὸ εὐ-
αγγέλιόν σου πολιτευσαμένη^e, τύχη τῆς αἰωνίου
ζωῆς^f καὶ τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τοῖς εὐ-//
-αρεστήσασίν σοι. Ἐκφώ<νησις>. Σὺ γὰρ εἶ ὁ Θε- ²⁴⁸

⁴³⁷ Nei testi paralleli il 246.2 legge εἰς ed il 250.2 - ἐπί.

ὸς ἡμῶν ὁ θέλων πάντα ἄνθρωπον σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν^g, καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς.

^aDan 9,15; ^bcfr. 1 Petr 5,4; ^ccfr. Sir 11,19; Mt 11,29; ^dcfr. Deut 6,5; ^ecfr. Philipp 1,27; ^fcfr. Tit 1,2; ^g2 Tim 2,4.

= GOAR 391; PAL 10; (cfr. nn. 246.2; 250.2); STR. BAR 290.

264. 1) *Εὐχὴ ἐπὶ τελευτήσαντος.*

σκδ' 2) Ὁ Θεὸς τῶν πνευμάτων καὶ πάσης σαρκός^a, ὁ τὸν θάνατον καταργήσας^b καὶ τὸν διάβολον καταπατή-
σας καὶ ζῶν τῷ κόσμῳ χαρισάμενος, ἀνάπαυσον τὴν ψυχὴν τοῦ δούλου σου τοῦ δε[ίνα] ἐν τόπῳ φωτεινῷ, ἐν τόπῳ ἀναψύξεως, ἔνθα ἀπέδρα ὀδύνη, λύπη καὶ στεναγμός^c. πᾶν ἀμάρτημα παρ' αὐτοῦ πραχθὲν ἐν λόγῳ ἢ ἔργῳ ἢ κατὰ διάνοιαν ὡς ἀγα-
θὸς καὶ φιλόανθρωπος Θεὸς συγχώρησον, // ὅτι οὐκ ²⁴⁸
ἔστιν ἄνθρωπος ὃς ζήσεται καὶ οὐχ ἁμαρτήσῃ· σὺ γὰρ μόνος πάσης ἁμαρτίας ἐκτὸς ὑπάρχεις, καὶ ἡ δικαιοσύνη σου δικαιοσύνη εἰς τὸν αἰῶνα, Κύριε, καὶ ὁ λόγος σου ἀλήθεια^d.

“Οτι σὺ εἶ ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἀνάστασις^e τῶν κεκοιμημένων, καὶ σοὶ τὴν δόξ<αν>.

^aNum 16,22; 27,16; ^bcfr. Hebr 2,14; ^cIs 35,10; ^dPs 118,142; ^eIo 11,25.

= STR.BAR 291; BRU 152; FON.MNI 72.

+ GOAR 424; ESI 773; JAC.POR 219; JAC.MES 16.2;
PAS 311.2; DUN 138; RUG 19.23; PAR.G04 233; ROM
252; PAP 293; ZER 394.

265. 1) Ὁ διάκονος· τὰς κεφαλ<άς>.

2) Ὁ ἱερεὺς ἐπεύχεται·

σκε' 3) Κύριε, Κύριε, ἡ τῶν θλιβομένων παραμυθία καὶ
τῶν πενθούντων παράκλησις καὶ πάντων τῶν ἐν
ὀλιγοψυχία ἀντίληψις ὑπάρχων, τοὺς τῷ πένθει
τοῦ κοιμηθέντος συνεχομένους τῇ σ<ῆ> εὐσπλαχνία
παραμύθησαι, πᾶν ἄλγος λύπης ἐγκείμενον εἰς τὴν
καρδίαν αὐτῶν θεράπευσον, καὶ τὸν δοῦλόν σου
ἐπ' ἐλπίδι ἀναστάσεως^a // κεκοιμημένον ἐν κόλ- 249^f
ποις Ἀβραάμ^b ἀνάπαυσον.

Σὺ γὰρ εἶ ἡ ἀνάπαυσις τῶν σῶν δούλων, καὶ
σοὶ τὴν δόξαν.

^aCfr. Act 23,6; 26,6; ^bLc 16,22.

= STR.BAR 292; BRU 162; FON.MNI 72.

+ GOAR 453; ESI 775; JAC.POR 220; JAC.MES 16.4;
PAS 313; DUN 137; PAR.G04 234; ROM 292; PAP
334; ZER 446.

266. 1) Εὐχὴ ἄλλη ἐπὶ τελευτήσαντος.

σκε' 2) Ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ Θεὸς τοῦ σώζειν^a, ὁ δημιουργὸς
καὶ Σωτὴρ καὶ κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν, ὁ κατά-
γων εἰς ἄδου πύλας καὶ ἀνάγων^b, ὁ ἐκ μὴ ὄντων

εἰς τὸ εἶναι παραγαγών^c, ὁ ἐκ γῆς πλάσας τὸν
ἄνθρωπον^d καὶ εἰς γῆν δι' ἁμαρτίαν ἀποστρέψας,
διὰ δὲ τὴν σὴν φιλανθρωπίαν ἀνακαλούμενος εἰς
ζωὴν ἀνάπαυσον τὰς ψυχὰς τῶν δούλων σου, Δέ-
σποτα, ἐν ἐλέει διὰ παντός, ἐν χώρᾳ φωτός, ἐν
τόπῳ ἀναπαύσεως, εἰς κόλπους Ἀβραάμ^e καὶ Ἰσα-
ὰκ // καὶ Ἰακώβ^f, μετὰ πάντων τῶν ἁγίων τῶν 249^v
ἂπ' αἰῶνός^g σοι εὐαρεστησάντων.

Ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δό-
ξα^h.

^aPs 67,21; ^bcfr. 1 Regn 2,6; ^ccfr. Sap 1,14; ^dcfr.
Gen 2,7; ^eLc 16,22; ^fcfr. Mt 8,11; Lc 13,28; ^gLc
1,70; ^hRom 8,39 et a.

= GOAR 434; STR.BAR 293; FON.MNI 73.

+ JAC.FRA 371; DUN 137; PAR.G04 236.

267. 1) Εὐχὴ ἄλλη ἐπὶ τελευτήσαντος.

σκε' 2) Ὁ ἀγαθὸς καὶ φιλάνθρωπος Θεός, ἀνάπαυσον τὸν
δοῦλόν σου ἐν μοναῖς δικαίων, καὶ ἡμῶν τὰ τέλη
χριστιανὰ καὶ ἀναμάρτητα διατήρησον ἐν παντὶ
ἔργῳ καὶ λόγῳ ἀγαθῷ^a.

Χάριτι καὶ οἰκτιρμοῖς καὶ φιλανθρωπία.

^a2 Tim 2,17.

= GOAR 434; STR.BAR 294; FON.MNI 73.

268. 1) Εὐχὴ ἄλλη ἐπιτάφιος καθολικὴ.

σκε' 2) Δέσποτα ὁ Θεὸς τῶν πνευμάτων καὶ πάσης σαρκός^a,

ὁ διδοὺς καταστολὴν δόξης ἀντὶ πνεύματος ἀκηδίας^b, καὶ τῆ ἀπορρήτῳ σου σοφίᾳ ἐνώσας ψυχὴν σώματι καὶ πάλιν ἀναλύων, τὸν μὲν χοῦν τῷ χοῖ^c, τὸ δὲ πνεῦμα πρὸς ἑαυτόν, καθὼς // ἔδωκας, ἀφελκόμενος· αὐτός, Δέσποτα Χριστέ, πρόσδεξαι τὴν ψυχὴν τοῦ δούλου σου τοῦ δε[ῖνα] καὶ καταξίωσον⁴³⁸ αὐτὸν μετὰ τῶν ἁγίων σου ἀναπαύεσθαι εἰς τόπον φωτεινόν, εἰς χώραν εὐσεβῶν, εἰς τόπον ἀναψύξεως, ἐκεῖ, ὅθεν ἀπέδρα δόνη καὶ λύπη καὶ στεναγμός^d, ὅτι οὐκ ἔστιν τοῖς δούλοις σου θάνατος ὡς ἀληθῶς, ἀλλὰ ψυχῆς μετάστασις· καὶ εἴ τι ἐν λόγῳ ἢ ἔργῳ ἢ ἐνθυμήσει ἡμαρτεν, πάριδε ὡς ἀγαθὸς καὶ φιλόανθρωπος Θεός· τῶν πενθούντων ἀντιλήπτωρ καὶ παραμυθία γενοῦ· κατάλαμψον τὴν ἀχλὺν τῆς ἀθυμίας αὐτῶν τῷ νοερῷ σου φωτί, ἡμᾶς δὲ τοὺς συ-//νεληθόντας εἰς τὴν τοῦ λειψάνου τιμὴν παρακράτησον καὶ ἴλεως γενοῦ^e ταῖς ἀνομίαις ἡμῶν. 250^f

Ὅτι σὺ εἶ ἡ ἄφεσις τῶν πταισμάτων ἡμῶν, καὶ σοὶ πρέπει ἡ δόξα, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ.

^a Num 16,22; 27,16; ^b Is 61,3; ^c Eccl 12,7; ^d Is 35,10; ^e cfr. Ex 32,12.

= GOAR 437; STR.BAR 295; FON.MNI 73.

⁴³⁸ Cod. καταταξον, corretto secondo G10, 79^f e O344, 113^f.

269. 1) *Εὐχὴ ἐπιτάριος εἰς ἐπίσκοπον.*

σκῆ⁴³⁹ 2) Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ ἄμνος τοῦ Θεοῦ, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου^a, ὁ παρακαλῶν τοὺς ὀλιγοψύχους^b ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει αὐτῶν^c, γενοῦ παραμυθία τῶν προβάτων σου· μακάριος γὰρ ὡς ἀληθῶς ὢν ἐξελέξου καὶ προσελάβου^d ποιμένα ἡμῶν. Ἀπόδος αὐτῷ ἀντὶ τοῦ ποιμενικοῦ κόπου μισθὸν εὐσεβῆ^e, εἰσάγαγε αὐτὸν λαμπαδηφόρον εἰς τὸν // οὐράνιον σου νυμφῶνα, παράσχου αὐτῷ ἀγγελικὴν 251^f παρησίαν, ἵνα ἀνεπαισχύντως παραστή τῷ ἀπροσίτῳ σου θρόνῳ^f· καὶ ἡμῶν δὲ περιποίησαι⁴⁴⁰, Κύριε, κατὰ τὸ πρέπον καὶ ἀρέσκον τῇ μεγαλωσύνῃ τῇ σῇ.

Ὅτι σὺ εἶ ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἐλπίς ἡμῶν, καὶ πρέπει σοὶ δόξα, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν⁴⁴¹.

^a cfr. Io 1,29; ^b cfr. Is 35,4; ^c 2 Cor 7,4; 1 Tim 3,7; ^d Ps 64,4; ^e cfr. 1 Cor 3,8; ^f cfr. 4 Mac 17,18.

= GOAR 466; STR.BAR 296.

⁴³⁹ Qui e nella preghiera successiva vi è un'errore nella numerazione.

⁴⁴⁰ Cod. περιπεριποιησαι.

⁴⁴¹ La dossologia non è corretta rispetto all'incipit cristologico; il G10, 83^f ha soltanto: Ὅτι σὺ εἶ ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἐλπίς ἡμῶν, καὶ σοὶ τὴν δόξαν, ed è incompleta anche in V1836, 135^f.

270. 1) *Εὐχὴ εἰς κοιμηθέντα μοναχόν.*

<σκη>2) Δέσποτα Κύριε⁴⁴² ὁ Θεός, ὁ μόνος ἔχων ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον^a, ὁ ἀποκτείνων καὶ ζωοποιῶν^b, ὁ κατάγων εἰς ἕδου καὶ ἀνάγων^c. σὺ τῇ σῇ σοφίᾳ ἔπλασας ἐκ γῆς τὸν ἄνθρωπον^d καὶ πάλιν αὐτὸν εἰς γῆν ἀπο-//στρέφεις^e, τὸ τῆς ψυχῆς^{251V} χρέος ἀπαιτῶν^f. ἰκετεύομέν σε, πρόσδεξαι τὴν ψυχὴν τοῦ δούλου σου καὶ ἀνάπαυσον αὐτὸν εἰς κόλπους Ἀβραάμ^g καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ^h, καὶ δὸς αὐτῷ τὸν στέφανον τῆς δικαιοσύνηςⁱ, τὴν μερίδα τῶν σφζομένων εἰς τὴν δόξαν τῶν ἐκλεκτῶν σου, ἵνα ὑπὲρ ὧν ἐκοπίασεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ διὰ τὸ ὄνομά σου λάβῃ πλουσίαν τὴν ἀνταπόδοσιν ἐν ταῖς μοναῖς τῶν ἁγίων σου.

Χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ, μεθ' οὗ εὐλογητὸς εἶ, σὺν τῷ παναγίῳ.

^a 1 Tim 6,16; ^b cfr. 4 Regn 5,7; ^c cfr. 1 Regn 2,6; ^d cfr. Gen 2,7; ^e cfr. Gen 3,19; ^f Sap 15,8; ^g Lc 16,22; ^h cfr. Mt 8,11; Lc 13,28; ⁱ 2 Tim 4,8.

= GOAR 449; STR.BAR 297.

+ GOAR 452; DMITR 528; ESI 775; JAC.MES 16.8; ROM 289; PAP 329; ZER 440.

271. 1) *Εὐχὴ εἰς ἀσθενοῦντας ἀσκητάς.*

σκθ' 2) Κύριε τῶν δυνάμεων^a, ἐπίσκεψαι τοὺς ἀδελ- // φούς ἡμῶν ἐν ἐλέει καὶ οἰ<κ>τιμοῖς^b σου, καὶ 252V

⁴⁴² Cod. Χ(ριστ)ε, corretto secondo BOD, 112^r; M172, 110^v; V152, 107^v; V1826, 107^v.

τὴν παρὰ σοῦ ὑγεῖαν καὶ ὀλοκληρίαν δώρησαι αὐτοῖς ῥυσάμενος ἀπὸ πάσης νόσου⁴⁴³ καὶ μαλακίας^c ψυχικῆς τε καὶ σωματικῆς, ἀνιστῶν αὐτοὺς ἀπὸ⁴⁴⁴ κλίνης ὀδύνης^d καὶ ὀδηγῶν⁴⁴⁵ ἐπὶ τὸν ἅγιόν σου ναὸν τῆς προσευχῆς^e, συνάπτων πάλιν αὐτοὺς τῇ ἱερᾷ σου καὶ λογικῇ ποιίμνῃ.

Ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν^f, μεθ' οὗ σοὶ ἡ δόξα, τιμὴ^g καὶ προσκύνησις.

^a Ps 68,6; ^b Ps 102,4; ^c Mt 4,23; 9,35; 10,1; ^d Ps 40,3; ^e cfr. Jon 2,8; Rom 8,39 et a.; ^f cfr. 1 Tim 1,17.

= STR.BAR 298.

+ DMITR 45,243; ESI 713; JAC.POR 208; PAR.G04 268.

272. 1) *Εὐχὴ εἰς τὸ ἀναδήσασθαι γυναῖκα.*

σλ' 2) Ὁ Θεός ὁ ἐν προφήταις λαλήσας^a καὶ προκηρύξας τὸν φωτισμὸν τῆς γνώσεώς^b σου <ἔσεσθαι>⁴⁴⁶ ἐπ' ἐσχάτων γενεῶν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν, ὁ μὴ θέλων τινὰ // τῶν ἐκ τῶν χειρῶν σου πεπλασμένων ἀν- 252V

⁴⁴³ Cod. νόσου.

⁴⁴⁴ Cod. ἐπι, corretto secondo PET, 123^r; G04, 110^r; S959, 56^v.

⁴⁴⁵ Cod. ἀνιστον, corretto secondo G04, 110^r; S959, 56^v; V1554, 139^v.

⁴⁴⁶ Supplito da PET, 97^v; S959, 105^r; S962, 74^v; V1970,

θρώπων^{447c} ἄμοιρον τῆς σωτηρίας, ὁ διὰ τοῦ
σκεύους τῆς ἐκλογῆς^d σου Παύλου τοῦ ἀποστόλου
ἐντειλάμενος πάντα εἰς δοξολογίαν ποιεῖν ἡμᾶς
τὴν σὴν^e καὶ νόμους ἐκθέμενος δι' αὐτοῦ τοῖς ἀν-
δράσιν τοῖς ἐν πίστει πολιτευσαμένοις, ὁμοίως
δὲ καὶ ταῖς γυναιξίν, ἵνα οἱ μὲν ἄνδρες ἀκατα-
καλύπτως τὴν κεφαλὴν^{448f} προσφέρωσιν⁴⁴⁹
{σοι}⁴⁵⁰ αἶνον καὶ δόξαν τῷ ἁγίῳ ὀνόματί σου^g,
αἱ δὲ <τῆ> πίστει σου⁴⁵¹ καθωπλισμένοι γυναικες
κατακεκαλυμμένοι τὴν κεφαλὴν μετὰ αἰδοῦς καὶ
σωφροσύνης κοσμῶσιν ἑαυτὰς ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς^h,
// καὶ ὕμνους καὶ προσευχὰς προσάγωσιν⁴⁵² τῆ 253^f
δόξῃ σου· αὐτός, Δέσποτα τῶν ἀπάντωνⁱ, εὐλόγη-
σον τὴν δούλην σου ταύτην καὶ κόσμησον τὴν αὐ-
τῆς κεφαλὴν <κόσμον> τὸν ἐν σοὶ εὐάρεστον
<καὶ>⁴⁵³ ἐράσιον, εὐσχημοσύνην τε καὶ τιμὴν
καὶ εὐπρέπειαν, ὅπως κατὰ τὰς ἐντολάς σου πολι-
τευσαμένη καὶ τὰ μέλη πρὸς σωφρονισμόν παιδαγω-

⁴⁴⁷ Cod. πεπλασμενον αν(θρωπ)ον; corretto secondo PET, 97^v; S959, 105^f; S962, 74^v; V1970, 164^f.

⁴⁴⁸ Sic; cfr. ἀκατακαλύπτω τὴν κεφαλὴν S962, 74^v; ἀκατακαλύπτω τῆ κεφαλῆ, S959, 105^f; v. più avanti lo stesso accusativo di relazione κατακεκαλυμμένοι τὴν κεφαλὴν.

⁴⁴⁹ Cod. προσφεριν; corretto secondo S962, 74^v.

⁴⁵⁰ Stesso errore in PET, 97^v.

⁴⁵¹ Cod. αι δε πισται σου; corretto secondo S959, 105^f; S962, 74^v-75^f; V1970, 164^f.

⁴⁵² Cod. προσάγουσιν.

⁴⁵³ κόσμον e καὶ aggiunte secondo PET, 98^f; S959, 105^v; S962, 75^f; V1970, 164^f.

γοῦσα, τύχη τῶν αἰωνίων σου ἀγαθῶν σὺν τῇ ἀνα-
δηνοῦσῃ⁴⁵⁴ αὐτήν.

Ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν^j, μεθ' οὗ
σοὶ δόξα, σὺν τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ
σου Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ.

^a Hebr 1,1; ^b 2 Cor 4,6; ^c cfr. Gen 2,7.8.15; ^d Act 9, 15; ^e cfr. 1 Cor 10,31; ^f cfr. 1 Cor 11,5; ^g cfr. Lc 1,49; ^h cfr. Eph 2,10; ⁱ cfr. Job 5,8; Sap 8,3; ^j Rom 8,39 et a.

= STR.BAR 299; ARR.ABL 57.

+ GOAR 309; JAC.POR 158; DUN 62.

273. 1) *Εὐχὴ ὀπιστάμβωνο[ς] τοῦ Χρυσοστόμου.*

σλα' 2) Ποῖον αἶνον ἢ ποῖον ὕμνον // ἢ ποῖαν εὐχαριστί- 253^v
αν ἄμοιβῆν ἀνταποδώσομέν σοι τῷ φιλανθρώπῳ Θεῷ
ἡμῶν, ὅτι καὶ θανάτῳ καταδικασμένοις ἡμῖν καὶ
ταῖς ἁμαρτίαις βεβυθισμένοις ἡμῖν ἐλευθερίαν
ἔδωρήσω, καὶ μετέδωκας ἡμῖν τῆς ἀθανάτου καὶ
ἐπουρανίου τρυφῆς τοῦ ἁγίου σώματος καὶ αἵματος
τοῦ Χριστοῦ σου· διὸ δεόμεθά σου, ἀκατακρίτους
ποίησον ἡμᾶς τε καὶ τοὺς δούλους σου τοὺς δια-
κόνους ἐν τιμῇ καὶ σεμνῇ πολιτείᾳ σὺν ἡμῖν δια-
τήρησον, καὶ τὸν περιστώτα λαὸν μετέχειν τῆς
τοιαύτης μυστικῆς σου τραπέξης καταξίωσον μέ-
χρῃς ἐσχάτης ἡμῶν ἀναπνοῆς // εἰς ἁγιασμόν ψυ- 254^f

⁴⁵⁴ Cod. ἀναδιννουση; conserviamo questa forma, testimoniata anche da S959, 105^v e V1970, 164^f, che si ricolle-
ga con il verbo ἀναδένω nel greco medievale e moderno.

χῆς καὶ σώματος, εἰς τήρησιν τῶν σῶν ἐντολῶν, ἵνα καταξιωθῶμεν καὶ τῆς ἐπουρανίου σου βασιλείας^a μετὰ πάντων τῶν εὐαρεστησάντων σοι, εὐχαῖς καὶ πρεσβείαις τῆς παναγίας, ἀχράντου Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας καὶ πάντων τῶν ἁγίων σου. Ἐκφώ<νησις>. Ὅτι ἀγαθὸς καὶ φιλόφρων Θεὸς ὑπάρχεις καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ Πατρὶ.

^a Cfr. 2 Thess 1,5.

= LEW 342; STR.BAR 300; TRE.LIT 155; MOR.ARC 38; JAC.PAB 21; FON.BYZ 74.

+ ORL 354; MIN III,7; JAC.POR 44; JAC.PAB 43; JAC.PAL 124; PAS 37; PAR.G04 63.

274. 1) *Εὐχὴ ἐπιστάμβωνος Γερμανοῦ πατριάρχου*⁴⁵⁵.

σλβ' 2) Δόξα σοι, Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ Σωτὴρ ἡμῶν^a, ὁ καταξιώσας ἡμᾶς τῆς δόξης σου κοινωνοὺς γενέσθαι διὰ τῆς τῶν ἁγίων σου μυστηρίων {καὶ} ζωοποιοῦ μεταλήψεως, δι' ὧν τοῦ θανάτου σου καὶ τῆς ἀναστάσεως τὸν τύπον // τελεῖν παρέδωκας ἡμῖν²⁵⁴ δι' αὐτῶν καὶ ἡμᾶς ἐν τῷ ἁγιασμῷ σου διαφύλαξον μεμνημένους τῆς σῆς χάριτος διὰ παντὸς καὶ συνζῶντας τῷ ὑπὲρ ἡμῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγεθέντι^b. τοῖς συλλειτουργήσασιν ἡμῖν καὶ τοῖς θείοις σου μυστηρίοις διακονήσασιν βαθμὸν ἀγαθὸν περιποίη-

⁴⁵⁵ Negli altri testimoni con l'incipit Δέσποτα Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ὁ καταξιώσας ἡμᾶς...

σον καὶ πολλὴν παρησίαν^c τὴν ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ βήματός σου^d.

Σὺ γὰρ εἶ ὁ ἀληθινὸς Θεὸς ἡμῶν καὶ ζωὴ αἰώνιος, καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν.

^a Cfr. 2 Petr 1,11 et a.; ^b 2 Cor. 5,15; ^c 1 Tim. 3,13; ^d 2 Cor. 5,10.

= STR.BAR 301; JAC.PAB 21.

+ GOAR 152; SWA 324; KRA 278; DMITR 7; ORL 306; TRE.LIT 193; MERC 244; JAC.POR 42; JAC.PAL 123; THI 66*.

275. 1) *Εὐχὴ ἐπιστάμβωνος ἄλλη.*

σλγ' 2) Ὁ Θεὸς ὁ αἰώνιος, ὁ κτίστης καὶ δημιουργὸς τῶν ἀπάντων^a, ὁ ὢν καὶ ἀεὶ ὢν, ὁ ἐλθὼν εἰς τὸν // 255^f κόσμον τοῦ φωτίσαι αὐτόν^b, ὁ σαρκωθείς καὶ ἐνανθρωπήσας καὶ σταυρωθεὶς διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν, καὶ παθὼν σαρκί^c καὶ μείνας ἀπαθῆς ὡς Θεός, καὶ ταφείς καὶ ἀναστὰς τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ ἀνελθὼν εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ καθίσας ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης^d τῆς δόξης τοῦ Πατρὸς, καὶ πάλιν ἐρχόμενος μετὰ φοβερῶν δυνάμεων κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς^e, οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος^f. ὃν ὑμνοῦσιν ἄγγελοι, ὃν προσκυνοῦσιν τὰ Χερουβὶμ καὶ δοξολογοῦσιν τὰ Σεραφίμ, ὃν τρέμει πᾶσα ἡ κτίσις καὶ φύσις, Υἱὲ καὶ Λόγε τοῦ Πατρὸς // Ἰησοῦ Χριστέ, εὐλόγησον τὸν λαόν σου^g οὗς ἐξηγόρασας τῷ τιμίῳ σου αἵματι^h καὶ 255^v ἁγίασον τὴν κληρονομίαν σουⁱ. εἰρήνην τῷ κόσμῳ

σου δώρησαι· ταῖς ἐκκλησίαις σου, τοῖς ἱερεῦ-
σιν, τῷ βασιλεῖ ἡμῶν καὶ παντὶ τῷ λαῷ σου⁴⁵⁶.

Ὅτι ἠυλόγηταί σου τὸ πανάγιον ὄνομα, δε-
δόξασται⁴⁵⁷ σου ἡ βασιλεία, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ
Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νῦν.

^aCfr. Sir 24,8; ^bIo 1,9; ^c1 Petr 4,1; ^dHebr 1,3;
^e2 Tim 4,1; ^fLc 1,33; ^gDeut 26,15; ^h1 Petr 1,19;
ⁱPs 27,9.

= STR.BAR 302; JAC.PAB 22.

+ DMITR 43; JAC.PAB 41.

276. 1) *Εὐχὴ ἐπιστάμβωνος ἄλλη.*

σλδ' 2) Τελέσαντες τὴν θείαν λειτουργίαν καθὼς προσε-
τάχθημεν, Κύριε, καὶ τῆς μεταλήψεως⁴⁵⁸ τῶν ἁγί-
ων σου μυστηρίων καταξιωθέντες, αἰτοῦμεν τυχεῖν
καὶ τῆς ἐκ δεξιῶν σου στάσεως^a ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου
τῇ φοβεῖᾳ καὶ δικαίᾳ, διὰ τῶν πρεσβειῶν // τῆς 256^f
ἁγίας Θεοτόκου, τῶν ἁγίων καὶ πανευφήμων ἀπο-
στόλων, τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου καὶ
βαπτιστοῦ καὶ πάντων τῶν ἁγίων σου.

Χάριτι καὶ οἰκτιρμοῖς καὶ φιλανθρωπία τοῦ
μονογενοῦς σου Υἱοῦ, μεθ' <οὔ> εὐλογητὸς εἶ.

^aCfr. Mt 25, 33-34.

= STR.BAR 303; JAC.PAB 22.

⁴⁵⁶ καὶ ἁγιάσον ... τῷ λαῷ σου, cfr. 3.2; 21.3; 71.2.

⁴⁵⁷ Cod. δεδοξασθαι.

⁴⁵⁸ Cod. μεταλημεως.

+ REN 84,88; MIN III,11; JAC.SKE 71; PAS 303;
PAR.G04 59.

277. 1) *Εὐχὴ λεγομένη ἐν τῷ διακονικῷ μετ[ὰ] τὴν θείαν
λειτουργίαν τοῦ ἁγίου Ἰακώβου.*

σλε' 2) Τῶν σῶν ζωοποιῶν καὶ ἀχράντων μυστηρίων μεταλα-
βεῖν ἀξιωθέντες, νομοθέτα Κύριε, καὶ πᾶσαν τὴν
ἐν τῷ ναῷ σου ἐκτελέσαντες λειτουργίαν, πορευό-
μεθα ἐκ δυνάμεως εἰς δύναμιν^a, ἀπὸ <το>ῦ ἁγίου
θυσιαστηρίου ἐπὶ τὸ δεύτερόν σου τοῦτο ἁγίασμα·
ὄφθητι οὖν, ὁ Θεός, ἐν τῇ ἁγίᾳ σου ταύτῃ καὶ
νοεῖᾳ Σιών^b, // καὶ ὡς ἐκεῖ σοι προσενέγκαμεν 256^v
τὴν φοβεράν καὶ ἀναίμακτον θυσίαν τοῦ σώματος
καὶ τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ σου, καὶ ἐνταῦθα
τῆς προσευχῆς τὴν ὀλοκάρπωσιν προσφέρομέν σοι,
ἦν προσδεξάμενος εἰς τὸ ὑπερουράνιον σου θυσια-
στήριον, ἀπόδος ἡμῖν τὴν ἀγαλλίασιν τοῦ σωτηρί-
ου σου καὶ πνεύματι ἡγεμονικῷ στήριξον ἡμᾶς^c.

Χάριτι καὶ οἰκτιρμοῖς καὶ φιλανθρωπία τοῦ
μονογενοῦς σου Υἱοῦ, μεθ' οὔ εὐ<λογητός>.

^aPs 83,8a; ^bcfr. ibid. 8b; ^cPs 50,14.

= STR.BAR 304; JAC.SKE 63; ARR.PRE 356.

278. 1) *Εὐχὴ ἄλλη τοῦ σκευοφυλακίου μετ[ὰ] τὴν θείαν
λειτουργίαν.*

σλς' 2) Ἐκ δυνάμεως εἰς δύναμιν^a πορευόμενοι ἡμεῖς οἱ
ἁμαρτωλοὶ ὑμνοῦμέν σου τὴν βασιλείαν, τοῦ Πα-

τρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νῦν
καὶ ἀεὶ καί. //

^aPs 83,8.

= STR.BAR 305; JAC.SKE 66; ARR.PRE 356.

+ KRA 279; JAC.SKE 66.

279. 1) *Εὐχὴ ἄλλη ἐν τῷ σκευοφυλακίῳ μετ[ὰ] τὴν ἀπόλυ- 257^f
σιν.*

σλζ' 2) Ἐκ δυνάμεως εἰς δύναμιν^a πορευόμενοι ἡμεῖς οἱ
ἁμαρτωλοί, ἔνθα τὰ ἅγια τῶν ἁγίων^b ἀποτίθεν-
ται⁴⁵⁹, <δόξαν σοι ἀναπέμπομεν, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ
Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι>⁴⁶⁰, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν^c.

^aPs 83,8; ^bEx 26,33; ^cHebr 9,3; ^c4 Mac 18,24.

= STR.BAR 306; JAC.SKE 67; ARR.PRE 356.

+ JAC.SKE 68; JAC.ADD 328.

280. 1) *Εὐχὴ εἰς τὸ καταστεῖλαι τὰ ἅγια δῶρα.*

σλη' 2) Τὸ πλήρωμα τοῦ νόμου^a καὶ τῶν προφητῶν αὐτοὺς
ὑπάρχεις, Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν <...>⁴⁶¹, πλήρωσον

⁴⁵⁹Cod. αποτιθονται.

⁴⁶⁰Supplito da O344, 134^f (ed. JAC.SKE 68).

⁴⁶¹Nei manoscritti che di questa preghiera riportano la
più antica recensione si trova invariabilmente a questo
punto la participiale ὁ πληρῶσας πᾶσαν τὴν κατα
...ου.

ἡμᾶς πλήρης Πνεύματος ἁγίου^b, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν^c.

^aRom 13,10; ^bAct 7,55; ^c4 Mac 18,24.

= LEW 344; STR.BAR 307; TRE.LIT 156; MOR.ARC 38;
ARR.PRE 356.

+ GOAR 68; SWA 143; KRA 404; BEI 35; COD 137; STR.
MIS 131; JAC.POR 41; JAC.MES 1,30; PAS 334; PAR.
G04 58; ROM 77; PAP 53; ZER 73.

281. 1) *Εὐχὴ ἐπιστάμβωνος εἰς τὰ προηγιασμένα.*

σλθ' 2) Δέσποτα ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ^a, ὁ πᾶσαν τὴν κτί-
σιν ἐν σοφίᾳ δημιουργήσας, ὁ διὰ τὴν ἄφατόν σου
πρόνοιαν καὶ αὐθαιρέτῳ βουλήσει ἀγαγὼν ἡμᾶς // 257^v
εἰς τὰς πανσέπτους ἡμέρας ταύτας πρὸς καθαρι-
σμὸν ψυχῶν, πρὸς ἐνκράτειαν <παθῶν, πρὸς ἐλπί-
δα>⁴⁶² ἀναστάσεως, ὁ διὰ τῶν τεσσαράκοντα ἡμε-
ρῶν πλάκας χειρίσας τὰ θεοχάρακτα γράμματα Μω-
σῆ^b, παράσχου καὶ ἡμῖν, Δέσποτα ἀγαθέ, τὸν ἀγῶ-
να τὸν καλὸν ἀγωνίσασθαι, τὸν δρόμον τῆς νη-
στείας ἐκτελέσαι, τὴν πίστιν ἀδιαίρετον τηρή-
σαι^c, τὰς κεφαλὰς τῶν ἀοράτων δρακόντων συνθλά-
σαι^d, νικηταὶ τῆς ἁμαρτίας ἀναφανῆναι⁴⁶³ καὶ
ἀκατακρίτως φθάσαι τὴν ἁγίαν σου ἀνάστασιν.

⁴⁶²Supplito secondo G10, 24^f; S958, 26; V1554, 46^v;
1970, 30^f; BOD, 44^f; O434, 31^v; mentre S957, 1^f e PET
...eguono l' errore di BAR.

...ome, a PET, 72^f ἀναφανῶμεν, corretto secondo
...44^f; S958, 26^f; S959, 24^f; S962, 57^v.

“Οτι ἅγιον ὑπάρχει τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς
καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νῦν.

^a Am 4,13 et a.; ^b cfr. Ex 34,28; ^c 2 Tim 4,7; ^d Ps
73, 13-14.

= LEW 352; STR.BAR 208; TRE.LIT 219; MOR.P 63;
JAC.PAB 23; ARR.PRE 349.

+ GOAR 168; REN 82; SWA 186; JAC.POR 124; FON.PRO
54; JAC.MES 3.11; PAS 256; THI 55; ROM 127; PAP
84; ZER 118.

282. 1) *Εὐχὴ ἐπιστάμβωνος εἰς <τὰ> προηγιασμένα.*

σμ' 2) Ἐπλήσθη χαρᾶς τὸ στόμα ἡμῶν // καὶ ἡ γλῶσσα 258^f
ἡμῶν ἀγαλλιάσεως^a διὰ τῆς μεταλήψεως τοῦ ἁγίου
σώματος καὶ αἵματος τοῦ Χριστοῦ σου· ἐν αὐτοῖς
διαφύλαξον τὴν ζωὴν ἡμῶν φρουρῶν καὶ σκέπων
ἡμᾶς πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν^b.

“Οτι πρέπει σοι πᾶσα δόξα, τιμὴ^c καὶ προ-
σκύνησις.

^a Ps 125,2; ^b Ps 22,6; ^c cfr. 1 Tim 1,17.

= STR.BAR 309; JAC.PAB 23; ARR.PRE 350.

+ REN 81.

283. 1) *Εὐχὴ ἐπιστάμβωνος τῶν προηγιασμένων.*

σμα' 2) Ἐπίβλεψον ἐξ οὐρανοῦ^a ἁγίου σου, Δέσποτα Κύ-
ριε, ἐξ ἐτοίμου κατοικητηρίου σου^b ἐπὶ πάντας
ἡμᾶς καὶ εὐλόγησον τοὺς δούλους σου, καὶ διατή-

ρησον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου ἐμπιπλῶν ἡμᾶς
σὺν τοῖς ἁγίοις μυστηρίοις καὶ Πνεύματος ἁγίου.

“Οτι ἠὺλόγηται καὶ δεδόξασται⁴⁶⁴ τὸ πάν-
τιμον καὶ μεγαλ<οπρεπές>. //

^a Ps 79,15; ^b 3 Regn 8,39; Ps 32,14.

= STR.BAR 310; JAC.PAB 23; ARR.PRE 350.

+ JAC.ROU 328.

284. 1) *Εὐχὴ ἄλλη τῶν προηγιασμένων (sic)⁴⁶⁵* 258^v

σμ' 2) Ὁ θυσίαν αἰνέσεως^a καὶ λατρείαν εὐάρεστον τὴν
λογικὴν^b καὶ ἀναίμακτον δεχόμενος παρὰ τῶν ἐπι-
καλουμένων σε^c ἐν ὅλῃ καρδίᾳ^d. σὺ εἶ ὁ ἄμνός
καὶ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ
κόσμου^e, ὁ μύσχος ὁ ἄμωμος^f, ὁ μὴ δεξάμενος
ἁμαρτίας ζυγὸν καὶ τυθεὶς δι' ἡμᾶς ἐκὼν, ὁ μελι-
ζόμενος καὶ μὴ διαιρούμενος, ὁ ἐσθιόμενος καὶ
μὴ δαπανώμενος, τοὺς δὲ ἐσθιόντας ἁγιάζων· ὁ
καὶ τῇ <παρούσῃ ἡμέρᾳ διαδιδόμε>νος⁴⁶⁶ εἰς ἀνά-
μνησιν τοῦ ἔκουσίου σου πάθους καὶ τῆς ζωοποιου
τριημέρου ἐγέρσεως, <κοινωνοὺς ἡμᾶς ἀναδεί-
ξας>⁴⁶⁷ τῶν ἀρρήτων καὶ ἐπουρανίων σου καὶ φρι-

⁴⁶⁴ Cod. δεδοξασθ<αι>.

⁴⁶⁵ Dal tenore del testo risulta che la preghiera era de-
stinata alla Liturgia completa.

⁴⁶⁶ Seguiamo la soluzione di STR.MIS 135; PET, 33^v e
V1833, 12^f omettono la frase.

⁴⁶⁷ PET, 33^v-34^f (JAC.PAL 127); cfr. anche V1833, 12^f
(JAC.PAB 41).

κτῶν // μυστηρίων καὶ τοῦ ἁγίου σώματος καὶ τοῦ 259^f
τιμίου αἵματος· αὐτὸς ὡς ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων,
μακρόθυμος καὶ πολυέλεος^g, τήρησον ἡμᾶς τε καὶ
τοὺς πιστοὺς βασιλεῖς ἡμῶν· νίκας αὐτοῖς δώρη-
σαι κατὰ τῶν πολεμίων, πάντα τὸν λαόν σου ἐν τῷ
ἁγιασμῷ σου^h εὐλόγησον καὶ ποιήσον ἐν παντὶ
χρόνῳ καὶ καιρῷ μελετᾶν τὴν σὴν δικαιοσύνην,
ὅπως πρὸς τὸ σὸν θέλημα ὀδηγηθέντες, ἄξιοι γε-
νώμεθα καὶ τῆς ἐκ δεξιῶν σου παραστάσεως, ὅταν
μέλλης κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούςⁱ· καὶ τοὺς ἐν
αἰχμαλωσίᾳ ὄντας ἀδελφοὺς ἡμῶν ἀνάρρυσαι⁴⁶⁸,
καὶ τοὺς ἐν ἀσθενείᾳ // ἐπίσκεψαι, καὶ τοὺς ἐν 259^v
κινδύνοις θαλάσσης^j κυβέρησον, καὶ πᾶσιν τοῖς
δεομένοις τῆς σῆς βοηθείας ἐπάκουσον.

Ὅτι σὺ εἶ ὁ δοτὴρ τῶν ἀγαθῶν καὶ σοὶ τὴν
δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ Πατρὶ.

^a Lev 7,12; cfr. 2 Par 29,31; Ps 49,14; Hebr 13,15;
^b Rom 12,1; ^c Ps 144,18; ^d Ps 9,2; ^e Io 1,29; ^f Lev 4,
3,14; ^g Ps 102,8; ^h 1 Thess 4,7; 2 Tim 4,1; ^j 2 Cor
11,26.

= STR.BAR 311; STR.MIS 135; JAC.PAB 23; ARR.PRE
351.

+ SWA 325; DMITR 295; ORL 364; TRE.LIT 194; STR.
MIS 130; MERC 244; JAC.POR 49; JAC.PAB 40; JAC.
NPA 112; JAC.PAL 126; FON.BYZ 67; HIR 214.

285. 1) *Εὐχὴ ὀπιστάμβωνο[ς] τῶν προηγιασμένων.*

σμγ' 2) Χριστὲ⁴⁶⁹ ὁ Θεὸς ἡμῶν, εὐσπλαχνε καὶ πολυέλεε,
ὁ διὰ τῆς ἁγίας σου νηστείας ὁδὸν σωτηρίας ἡμῶν
ὑποδείξας, ὁ τὴν μετάνοιαν καὶ τὴν ταπεινοφρο-
σύνην ὡς θυμίαμα δεχόμενος, διὰ νηστείας καὶ
μετανοίας τὴν κατὰ τῶν Νινευιτῶν ἀπόφασιν <ἀνα-
βαλλόμενος>⁴⁷⁰ καὶ τούτους νεκρωθέντας τῇ ἁμαρ-
τίᾳ διὰ μετανοίας καὶ φιλανθρωπίας ἐξωποίη-
σας^a, ὁ χαρὰν ἐν οὐρανῷ ἐργασάμενος // ἐπὶ ἐνὶ 260^f
ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι^b, ὁ ἐλεήμων Θεὸς καὶ τοὺς
ἐλεήμονας ἐλεῶν, οἰκτεῖρων τοὺς φοβούμενους σε
καθὼς οἰκτεῖρει πατὴρ υἱοῦς^c· διὰ νηστείας καὶ
προσευχῆς στόματα λεόντων ἐν λάκκῳ ἐχαλίνωσας^d,
διὰ νηστείας καὶ προ<σ>εδρίας⁴⁷¹ τὸ πρόσωπον
Μωϋσέως^e ἐδόξασας, διὰ νηστείας καὶ παρθενίας
ἐν ἄρματι πυρίνῳ Ἡλίαν ἀνέλαβες^f, διὰ νηστείας
καὶ μετανοίας τὸν τελώνην ἐδικαίωσας^g, διὰ νη-
στείας καὶ δακρύων τὴν πόρνην ἐκαθάρισας^{472h}, -
ἔλεον κατακαυχᾶται κρίσεωςⁱ· αὐτὸς, Δέσποτα,
ἴσασαι τὰ συντρίμματα τῶν καρδιῶν ἡμῶν^j καὶ ῥυ-
σαι ἡμᾶς ἀπὸ τῆς // φοβεῶς καὶ ἀνεξιχνιάστου 260^v
καὶ φορικτοτάτης ἡμέρας τῆς κρίσεως καὶ ἐλεήσον
ἡμᾶς τοὺς δούλους σου· καὶ μνημόνευσον, ὡς ἀγα-
θὸς καὶ φιλάνθρωπος Θεὸς ἡμῶν, τοῦ τιμίου πρε-

⁴⁶⁹ Sic cod. con G10, 25^f, mentre PS476 (MER 246): Κύριε.

⁴⁷⁰ Supplito da G10, 25^f e PS476 (MER 246).

⁴⁷¹ PS476 (MER 246), mentre G10, 25^f ha προσευχῆς.

⁴⁷² Cod. ἐκαθερησας.

σβυτερίου, τῆς ἐν Χριστῷ διακονίας καὶ παντὸς ἱερατικοῦ τάγματος, καὶ τῶν φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων, ὁ Θεὸς, καὶ τοῦ πιστοτάτου λαοῦ μνημόνευσον.

Μόνος γὰρ ἀγαθὸς καὶ φιλάνθρωπος Θεὸς ὑπάρχεις καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν.

^aCfr. Jon 3, 5-10; ^bLc 15,7; ^cPs 102,13; ^dcfr. Dan 6,19; ^ecfr. Ex 34,30; ^f2 Cor 3,7; ^gcfr. 4, Regn 2, 11; ^hcfr. Lc 18,14; ⁱcfr. Lc 7, 47-48; ^jPs 59,4.

= STR.BAR 312; JAC.PAB 24; ARR.PRE 353.

+ SWA 331; COD 155; MER 246.

286. 1) Διακονικὰ τῶν προηγιασμένων.

σμδ' 2) Ἐν δὲ τῷ λυχνικῷ, εἰσοδεύοντας // τοῦ πατρι- 261^f
ἀρχου εἰς [τὸ] "Κύριε ἐκέκραξα" (Ps. 140, 1)⁴⁷³
καὶ εἰσερχομένου εἰς τὸ σύνθρονον, κατασφραγί-
ζει τὸ[ν] λαὸν κατὰ τὸ ἔθος.

3) Καὶ λέγει ὁ ἀρχιδιάκονος· Πρόσχωμεν.

4) Ὁ ἱερεὺς· Εἰρήνη πᾶσιν.

5) Ὁ διάκονος· Σοφία.

6) Ὁ ψάλτης τὸ προκείμενον.

7) Καὶ μετὰ τὸ προκείμενον, ὁ διάκονος· Σοφία.

8) Ὁ ἀναγνώστης τὴν Παλαιάν⁴⁷⁴.

⁴⁷³Cfr. n. 56.1.

⁴⁷⁴Cfr. n. 42.1.

9) Ὁ ἱερεὺς· Εἰρήνη {πα}σοι.

10) Ὁ διάκονος· Σοφία.

11) Καὶ πάλιν ὁ ψάλτης [τὸ] προκείμε[νον].

12) Ὁ διάκονος· Σοφία.

13) Ὁ ἀναγνώστης τὰς Παροιμίας.⁴⁷⁵

14) Καὶ πάλιν ὁ ἱερεὺς λέγει· Εἰρήνη σοι.

15) Ὁ διάκονος· Σοφία, ὁρθοί.

16) Καὶ πάλιν κατέρχονται ἀμφοτέρωθεν ἔμπροσθεν τῆς ἁγίας τραπέζης.

17) Εἶτα πάλιν ὁ διάκονος· Πρόσχωμεν.

18) Ὁ ἱερεὺς· Εἰρήνη πᾶσιν.

19) Ὁ διάκονος· Σοφία.

20) Ὁ ψάλτης τὸ "Κατευθυνθ<ήτω>" (Ps. 140, 2)⁴⁷⁶.

21) Καὶ μετὰ τοῦτο πάλιν λέγει ὁ διάκονος ἐν τῷ ἄμβωνι τὸ "Εἶπωμε<ν> πάντες".

22) Καὶ μετ[ὰ] τοῦτο τὴν εὐχὴν τῆς ἐκτενῆς⁴⁷⁷.

23) Ὁ διάκονος· Εὐξασθ<ε> οἱ κατηχούμενοι.

24) Οἱ πιστοὶ ὑπὲρ τῶν κατηχουμένων.

25) Κατηχήση αὐτοὺς τῷ λόγῳ τῆς. //

26) Ἐνώση αὐτοὺς τῇ ἁγίᾳ καθ<ολικῇ>. 261^v

27) Ὁ ἱερεὺς τὴν α' εὐχὴν· Ὁ Θεὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν <...>⁴⁷⁸.

28) Ὁ διάκονος· Σῶσον, ἐλέησον καὶ διαφύλαξ<ον>.

29) Ὁ ἱερεὺς· Ἴνα καὶ αὐτοὶ σὺν ἡμῖν.

⁴⁷⁵Cfr. n. 42.1.

⁴⁷⁶Cfr. n. 42.1.

⁴⁷⁷Cfr. nn. 8.1, 27.1, 42.1.

⁴⁷⁸Cfr. n. 42.2.

- 30) Εὐχὴ πιστῶν α'⁴⁷⁹ γενομένη (sic) ἀπὸ τῆς δ' ἐ[β]δομάδος τῶν νηστειῶν.
- 31) Ὁ διάκονος· Ὅσοι κατηγούμε<νοι> προέλθ<ετε>.
- 32) Εὐξασθε, οἱ πρὸς τὸ φῶτισμα.
- 33) Ὑπὲρ τῶν πρὸς τὸ ἅγιον φῶτισμα εὐτρεπιζομένων ἀδελφῶν ἡμῶν καὶ τῆς σωτηρίας αὐτῶν τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.
- 34) Ὅπως ὁ φιλάνθρωπος Θεὸς ἡμῶν στηρίξῃ αὐτοὺς καὶ ἐνδυναμώσῃ.
- 35) Φωτίσῃ αὐτοὺς φωτισμὸν γνώσεως.
- 36) Ἀνακαινίσῃ αὐτοὺς δι' ὕδατος καὶ Πνεύματος^a.
- 37) Χαρίσεται αὐτοῖς⁴⁸⁰ τὴν τελειότητα τῆς πίστεως.
- 38) Συνκαταρ<ι>θμήσῃ αὐτοὺς τῇ ἀγίᾳ αὐτοῦ.
- 39) Ὁ ἱερεὺς τὴν εὐχὴν· Ἐπίφανον, Δέσποτ<α> <...>⁴⁸¹
- 40) Ὁ διάκονος· Σῶσον, ἐλέησον, καὶ διαφύ<λαξον>.
- 41) Οἱ πρὸς τὸ φῶτισμα, τὰς κεφαλ<ὰς> ὑμῶν⁴⁸².
- 42) Ὁ διάκονος· Ὅσοι πρὸς τὸ φῶτισμα προέλθ<ετε>. Οἱ πρὸς τὸ φῶτισμα προέλθατε. Οἱ πρὸς τὸ φῶτισμα προέλθετε. Ὅσοι κατηγούμενοι προέλθετε. // Μή τις τῶν κατηγουμένων.
- 43) Ὅσοι πιστοί, ἔτι καὶ ἔτι ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶ<μεν>.

262^f

⁴⁷⁹ Si tratta in realtà della preghiera per i candidati al battesimo, v. 43.1-2.

⁴⁸⁰ Cod. χαρησεται αὐτους.

⁴⁸¹ Cfr. n. 43.2.

⁴⁸² Cod. ἡμῶν.

- 44) Ὁ ἱερεὺς ἐπεύχ[εται] εὐχὴν πι[σ]τῶν β' (sic)· Ὁ Θεὸς ὁ μέγας <...>⁴⁸³.
- 45) Ὁ διάκονος· Ἀντ<ι>λαβοῦ.
- 46) Σοφία.
- 47) Ὁ ἱερεὺς· Ὅτι πρέπει σοι πᾶσα⁴⁸⁴.
- 48) Ὁ διάκονος· Ἐτι καὶ ἔτι, ἐν εἰρήνῃ.
- 49) Ὁ ἱερεὺς εὐχὴν πιστῶν β'· Δέσποτα ἅγιε <...>⁴⁸⁵.
- 50) Ὁ διάκονος· Ἀντιλαβοῦ.
- 51) Σοφία.
- 52) Ὁ ἱερεὺς· Κατὰ τὴν δωρεὰν τοῦ Χριστοῦ σου⁴⁸⁶.
- 53) Ὁ λαὸς τὸ "Νῦν αἱ δυνάμεις"⁴⁸⁷.
- 54) Καὶ μετ[ὰ] τοῦτο ὁ διάκονος· Πληρώσωμεν τὴν δ<έησιν>.
- 55) Ὑπὲρ τῶν προτεθ<έντων> καὶ προαγιασθέντων τιμίων δώρων.
- 56) Ὑπὲρ τῶν εὐσεβεστάτων.
- 57) Ὑπὲρ τῆς πόλεως. Καὶ τὰ ἐξῆς.
- 58) Ἀντιλαβοῦ.
- 59) Τὴν ἐσπέρα<ν> πᾶσαν. Καὶ τὰ ἐξ[ῆς].
- 60) Ὁ ἱερεὺς ἐκφω<νεῖ>. Καὶ καταξίωσον.
- 61) Ὁ λαὸς τὸ "Πάτερ ἡμῶν".
- 62) Ὁ ἱερεὺς· Ὅτι σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία^b.

⁴⁸³ Cfr. n. 44.2.

⁴⁸⁴ Cfr. n. 44.2.

⁴⁸⁵ Cfr. n. 45.2.

⁴⁸⁶ Cfr. n. 45.2.

⁴⁸⁷ Cfr. n. 46.1.

63) Ὁ λαός· Ἀμήν. Καὶ τὰ ἐξῆς.

^aIo 3,5; ^bMt 6,13.

287. 1) Διακονικὰ εἰς κοιμηθέντας.
- 2) Ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν>.
- 3) Ὑπὲρ τῶν ἐν πίστει ἀναπαυσαμένων ἀδελφῶν ἡμῶν, κοιμήσεως, ἀνέσεως καὶ μακαρία<ς> μνήμης αὐτῶν, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν>.
- 4) Ὑπὲρ τοῦ συνχωρηθῆναι⁴⁸⁸ αὐτῶν τε καὶ ἡμῶν πᾶν πλημμέλημα ἐκούσιό<ν> τε καὶ ἀκούσιο<ν>, τοῦ Κυρίου δ<ε>ηθῶμεν>. //
- 5) Ὅπως ὁ φιλάνθρωπος Θεὸς ἡμῶν ὁ προσδεξάμενος²⁶² τὸ πνεῦμα αὐτοῦ κα<τα>τάξῃ⁴⁸⁹ αὐτ<όν> ἐν τόπῳ φωτεινῷ, ἐν τόπῳ ἀναψύξεως, μετὰ ἀγγέλων χορείας, ἔνθα οἱ δίκαιοι ἀναπαύονται, δεηθῶμεν>.
- 6) Τὰ ἐλέη τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν φιλανθρωπίαν αὐτοῦ αἰτησάμενοι, ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους καὶ πᾶσαν τὴν ζωὴν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ παραδώμεθα.

288. 1) Διακονικὰ εἰς ἀσθενοῦντας.
- 2) Ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.
- 3) Ὑπὲρ τοῦ ἀσθενοῦντος ἀδελφοῦ ἡμῶν ὁ δεῖνα καὶ τῆς παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐπισκέψεως, ὑγείας καὶ σωτηρίας αὐτοῦ, τοῦ Κυρίου δεηθῶμε<ν>.

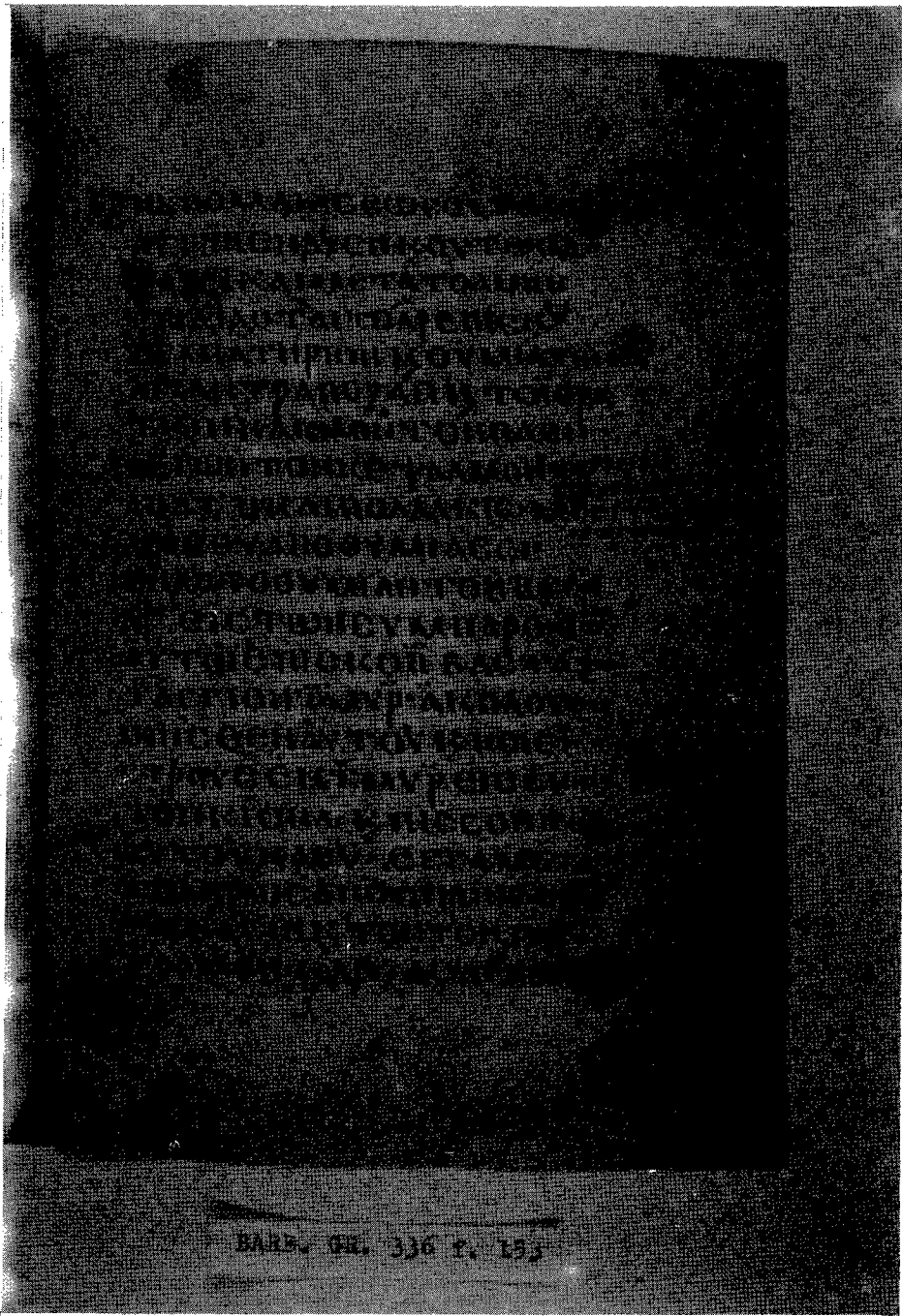
⁴⁸⁸ Cod. συνχωρεθῆναι.

⁴⁸⁹ Supplito da G04, 123^v; G10, 77^v e V1836, 83^f e 97^f.

- 4) Ὑπὲρ τοῦ ἐλεηθῆναι καὶ διαφυλαχθῆναι αὐτὸν κατὰ τὸ μέγα ἔλεος^a, τοῦ Κυρίου δεη<θῶμεν>.
- 5) Ὑπὲρ τοῦ συνχωρηθῆναι αὐτῷ⁴⁹⁰ τε καὶ ἡμῶν πᾶν πλημμέλημα ἐκούσιον.
- 6) Ὑπὲρ τοῦ Κύριον τὸν Θεὸν ἡμῶν ἐπισκέψασθαι καὶ ἰάσασθαι αὐτοῦ πᾶσαν ἀσθένειαν σωματικὴν τε καὶ ψυχικὴν, δεηθῶμεν>.
- 7) Ὑπὲρ τοῦ ἀφεθῆναι αὐτοῦ τὰς ἁμαρτίας // καὶ τὰ 263^f ἐξ ἁμαρτιῶν ἐπίπωνα, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν>.
- 8) Ὑπὲρ τοῦ ἀποστῆναι ἀπ' αὐτοῦ πάντα πειρασμὸν καὶ πᾶσαν ἐπανάστασιν τοῦ ἀντικειμένου, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν>.
- 9) Ὑπὲρ τοῦ ἀναστῆσαι αὐτὸν Κύριον τὸν Θεὸν ἡμῶν ἀπὸ τῆς κλινήρης ἀρρωστί<ας> αὐτοῦ, δεηθῶμεν>.
- 10) Ὑπὲρ τοῦ ἀποκαταστῆσαι αὐτὸν τῇ ἀγία αὐτοῦ ἐκκλησίᾳ, ψυχῇ καὶ σώματι ὑγιαίνοντα καὶ προκόπτοντα ἐν ἔργοις καὶ λόγοις ἀγαθοῖς, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν>.
- 11) Ὑπὲρ τοῦ ἴυσθῆναι ἡμᾶς ἀπὸ πάσης.
- 12) Ἀντιλαβοῦ, σῶσον, ἐλέησ<ο>ν καί.
- 13) Τῆς παναγίας, ἀχράντου.

^aPs 50,3.

⁴⁹⁰ Cod. αὐτου.

BARB. CH. 336 P. 153

INDICI

I. INDICE SCRITTURISTICO

Genesis				
1,	1	116	30, 43	213
	2	238	31, 3	192
	4	63	36-32,1	213
	11	216, 219, 229	32, 2	192
	16	57, 77, 228	3, 1-16	213
	26	118, 207, 211, 252	20	117
	26-27	6, 15, 90, 189	39, 2.21.23	192
	27	243	41, 41	173
	28	189	45	189
2,	6	189	50, 25	162
	7	15, 186, 266, 270	Exodus	
	7.8.15	272	2, 21	189
	8	127	3, 15	83, 105, 123, 239, 255
	18	186, 189	5, 1	117
	21	186 bis	6, 7	238
	21-22	189	10, 23	70
	24	186, 189	14, 22	131
3,	1-4	15	31	141
	19	270	15, 22	238
	19.23	15	22-25	133
	23-24	15	23	131
	24	115	25	130
4,	4	13	26, 33	279
7,	11	195	27, 21	150
8,	11	123, 221	29, 4	238
9,	15	59	37	150, 152
	26	53, 125	30, 8	165
14,	18-20	240	31, 2-3	150
	19-20	212	32, 12	268
17,	15-16	189	34, 6	79, 121
19,	15	233	28	281
18,	25	116	30	285
22,	13	13, 230, 239	Leviticus	
24,	59-64	184, 189	3 sq	230
29,	6-31	189	4, 3.14	284
30,	2	186	6, 12	284
	25-43	127		

Numeri		8, 11	152, 153
16, 22	264, 268	28	2, 30
23, 5.16	70	29	2, 150
27, 16	264, 268	30	150
		32	150
Deuteronomium		34	29, 150
6, 5	246, 263	39	19, 40, 60, 84, 150,
7, 21	160		171, 186, 236, 283
9, 26	19, 40	43	150
10, 8	160	4 Regnorum	
17	116, 233	2, 11	285
13, 6	118	20-21	133
16, 15	117	5, 7	270
17, 19	205	18, 34	127
18, 5	165	1 Paralipomenon	
21, 8	126	16, 27	146, 207, 223
15	114, 245	29, 11	12
26, 15	275	14	34, 149, 182, 230
28, 12	210	2 Paralipomenon	
32, 3	52	1, 10	6
Judicum		17, 4	114
10, 10.15	226	29, 31	284
1 Regnorum		30, 27	19, 40, 60, 84, 171,
2, 6	266, 270		186, 236
9	105	1 Esdrae	
11, 15	13	5, 40	30
12, 10	226	2 Esdrae	
16, 12-13	171	11, 5	233
29, 6	77, 189	23, 22	8, 13, 27
2 Regnorum		Esther	
4, 9	90	4, 17h	168, 171, 180, 216
5, 13	171	Judith	
7, 8	106, 175, 225	8, 25	14, 32
10, 18-28	131	9, 12	69, 231
12, 1-25	201	11, 8	110
18, 41-45	194	12, 8	261
22, 45	227	13, 4	96
3 Regnorum			
1, 29	90		
5, 9	150		

16, 13	122, 131	17, 10	64
		30	192
Tobit		31	95
3, 6	121	45	227
12, 6	17, 52	18, 13	226
		19, 3	70
3 Machabaeorum		6	4, 24
2, 2	14	7	227
		10	173, 226
4 Machabaeorum		20, 4	171
1, 34	205	5	171, 189
17, 18	269	21, 4	205
18, 24	7, 21, 22, 26, 41,	7	110
	48, 101, 114, 116,	11	226
	124, 128, 131, 139,	22, 3	244
	142, 143 bis, 175,	4	257
	235, 241, 255,	5	245
	257, 279, 280	6	114, 282
		23, 7	12, 178
Psalmi		7.8	45
2, 1	16	24, 6	54, 150, 233
4	9	7	226
4, 5	63	16	12, 117
7	36, 112, 137	18	226
8	230	18.1	256.7 (mesodion)
5, 8	57, 228	22	90
9	109	25, 6	16
6, 2	50, 195	7	14
6	114	8	3, 21, 165 bis
7, 1	152	26, 1	76
10	121	1a.1b	127.1 (prokei-
17	205		menon, al margine)
8, 2.10	122	4	114, 245
9, 1	65	9	3, 12, 21, 94, 121
2	31, 284	11	105
5	221	27, 2	114
9	179	9	3, 7, 21, 26, 71, 275
17	114, 245	28, 11	71
11, 8	100	30, 3	95
12, 4	50, 62, 72	31, 1	256.1 (versetto
16, 5	86		dell' Alleluia)
6	71	6	28
7	3, 98, 105, 110	32, 14	19, 40, 60, 84, 171,
8	48, 227		186, 236, 283

33, 6	256.2 (versetto dell' Alleluia)	60, 5	245
35, 10	83, 122, 128	61, 3.7	74
37, 2	50	63, 8	97
39, 2	57, 228	64, 4	269
3	72	5	21
4	66	6	150
40, 3	271	7	188
5	127, 144 ter, 255	11	179
41, 5	136	12	16, 122, 131, 217, 219
43, 4	126	65, 1	256.3 (mesodion)
21	227	67, 10	194
22	121, 203	19-20	124, 143
44, 2	153	21	17, 200, 266
3	160	39	105
8	124, 141, 171	68, 6	271
47, 2	44	14	57, 228
48, 3	66	16	68
8	143	17	57, 228
49, 14	284	35	148
50, 3	16,53,57,59,68,73,78,99,126,127,252,228,288,256.5 (versetto dell'Alleluia)	70, 6	76
4	256.4 (versetto dell'Alleluia)	7	76
6	78	8	52, 70, 105
8	78	9	226
12	78,92, 227, 256.3 (versetto dell'Alleluia)	71, 2	171
13	78	4	171
14	78 bis, 227, 277	7	172
17	227	9	194
19	14,59	72, 28	108,257
21	78	73, 13	122,131
51, 10	165	13-14	281
54, 8.2	256.1, 256.8 (mesodion)	16.17	81
18	56	19	207
59, 2	199	21	121
4	285	74, 2	51, 70
60, 2	57, 228	75, 12.2	256.2 (mesodion)
4	227	76, 16	127
		77, 7	257
		20	131
		33	226
		78, 8	105
		9	145, 146, 162, 177, 183, 201, 215, 230
		11	105

79, 1	184	101, 20	106,256.4 (mesodion)
2	102	102, 4	11, 65, 199, 271
2c	220	8	284
3	19,40	13	285
3b	220	14a	105
15	283	14b	105
19	150	22	32, 73
81, 8	116	103, 2	122, 131
83, 4.9	150	2-3	116
8ab	277,278,279	2.5	127
9	7,26,29,97,153,176,178,210	3-4	115
85, 1	71,91,101,105,132,133,168,205,227	5	116, 232
4	114,245	14ab	195
5	110	20	135
6	49	24	135
8	49	27	194
10	49	32	116, 233
11	49, 86	105, 2	14
12	114	4	54, 86
15	49, 110	4-5	16
17	49, 97	106, 10	220
86, 7	137	10.14	81
87, 1	254	16	257
2	208, 257	30	50, 104, 178
3	176	110, 9	122
3-4	86	113, 3	127
88, 8	257	112, 5	9, 84
18	111	5-6	28, 47, 205
35	150	117, 6	257
89, 17	117, 155	14.18a	256.6 (mesodion)
90, 4	114	118, 12	53, 57, 72, 76, 125, 228
5	58, 63	26	72, 76
5-6	105, 257	35	105
6	58, 63, 66, 93, 118	36	139
11	105	62	5, 77
91, 15	187, 189	68	13
92, 2	188	70	105
93, 11	64, 203	91	14, 82
94, 2	63	116	51
98, 1	102	120	58
101, 3	105, 121		
19	226.2		

118, 132	256.6 (ver-	144, 5	14, 15
	setto dell'	12	33
	Alleluia)	13	61
133	72, 255, 256.7	15	195
	(versetto	18	284
	dell'Alleluia)	145, 6	115, 226
133-134	256.5 (meso-	6-8	214
	dion)	146, 8	75
134	167	148, 3	122, 131
135	43, 72, 76	150, 6	79
142	264		
143	63	Oratio Manassis	
120, 8	77, 189	6	2, 104
123, 7	56		
124, 1-2	256.8 (ver-	Proverbia	
	setto dell'	3, 6	41
	Alleluia)	10, 23	208
125, 2	282	13, 17	226
4	226	19, 14	186, 189
127, 3-4	189	25, 13	226
5	208		
129, 2	138, 150, 189	Ecclesiastes	
3-4	76	12, 7	268
131, 11	186, 189		
13	150	Canticum	
132, 2	142, 210 bis	1, 3	142
3	210		
133, 2	77	Job	
134, 7	195	1, 10	210
135, 5	232	3, 5	81
6	116, 122, 131	5, 8	12, 14, 20, 56, 68,
8-9	63		95, 122, 147, 157,
25	216		159, 162, 167, 170,
137, 8	15, 227		172, 174, 189, 194,
138, 23	184		258, 272
140, 2	42, 56, 57, 63,	9	46, 200
	74	10	217
4	56	7, 20	53, 121
8	56	8, 21	105
142, 7	12, 105, 121	9, 6	233
8	227	6-7	257
9	252	40, 25	257
10	68, 223		
143, 6	186		

Sapientia	2, 16	195	
1, 14	6, 32, 39, 122, 127,		
	131, 137, 150, 266	Jonas	
2, 23	6, 189	3, 5-10	285
24	261	4, 2	54, 201
4, 9	247		
7, 26	14, 136, 150	Nahum	
8, 3	12, 14, 20, 56, 68,	1, 4	257
	95, 122, 147, 157,	6	257
	159, 162, 167, 170,		
	172, 174, 189, 194,	Habacuc	
	258, 272	2, 3	116
9, 4	12	3, 13	157
11, 6	74		
23	121	Sophonias	
27	198	2, 13	84
14, 3	116	3, 15	12
15, 8	270		
16, 13	118	Malachias	
19, 22	29	3, 20	59, 83, 125.2, 135,
			138
Siracides			
2, 19	201	Isaias	
5, 6	227	1, 9	117
7, 11	198	16	122
11, 4	122, 131	5, 6	195
19	246, 250, 263	6, 2	122, 131
24, 8	42, 216, 275	2-3	14
39, 15	52	3	25
42, 11	110	8, 20	15
		9, 5	189
Osea		6	257
9, 7	13, 100	11, 2	227 bis
12, 6	195, 242	3	227
		12, 4	127
Amos		24, 15	122
4, 13	31, 104, 141, 166,	26, 9	71, 72
	195, 211, 214, 216,	12	16
	221, 242, 281	13	195
5, 8	116, 195, 231, 233	33, 2	195
9, 6	116	15	59
		35, 4	269
Joel		10	138, 264, 268
2, 13	201		

40, 12	116	Daniel	
22	257	1, 12-15	229
45, 8	130, 195	3, 31	15
11	227	33	60
53, 6	104	34	15
55, 10	216	39	14
56, 4	262	41	56
57, 15	6, 12, 25bis, 141, 150, 205, 230, 250bis, 262	52	83, 123, 212, 255
59, 17	252, 255	53	70, 224, 230
61, 3	268	54-55	14, 115
10	252	55	111
66, 1	94, 150	6, 19	285
24	116	27	233
		7, 10	32
		27	61
Jeremias		8, 10	114
1, 6	14, 118, 216, 252	9, 4	55
9	84	15	2, 3, 5, 8, 9, 13, 21, 23, 27, 28, 51, 61, 62, 64, 65, 67, 68, 77, 78, 85, 93, 94, 96, 98, 103, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 119, 139, 144, 147, 149, 151, 154, 155, 157, 158, 161, 165, 169, 170, 171, 173, 179, 180, 181, 182, 185, 187, 189, 190, 193, 194, 202, 204, 205, 210, 213, 219, 220, 227, 234, 240 bis, 258, 260, 263
16	230		
2, 33	199	9, 18	42
5, 22	116	19	19, 40
9, 23	141		
10, 12	257		
13, 25	52, 224, 255		
14, 9	42, 261		
15, 10	257		
Baruch			
3, 38	15, 122, 131, 152		
4, 2	138		
Threni			
3, 55	122		
Ezechiel			
1, 1	130		
20, 25	171		
33, 4	143		
11	60, 214		
36, 30	216		
Susanna			
25	130		
42	60, 95, 184, 206		

		Matthaeus	
3, 2	80	16, 24	262
13-17	132	18, 11	122, 131
17	114	12	167
4, 16	125, 152	19-20	4
18	211	27	103
21	211	21, 8	220
23	110, 117, 196, 200, 261, 271	22, 2-14	256.2 (peri- cope)
37-39	181	23, 27	118
5, 8	82, 85	24, 3	150
22	116	29	79, 82
6, 8	226	25, 1-13	170, 258, 259, 260, 261
13	3, 17, 38, 46, 53, 62, 89, 90, 93, 95, 97, 110, 125, 133, 137, 146, 156, 159, 161, 165, 167, 171, 179, 186, 189, 205, 218, 286	21	138
7, 13-14	255	30	12
22	261	33	100
8, 11	266, 270	33-34	212, 249, 251, 252, 276
12	116, 119, 143, 144	34	143, 252
26	115	26, 26	33 bis
30-32	116	28	18, 33
9, 6	202	75	202
10-13	256.6 (pericope)	27, 51-5	115
35	196, 271	28, 18	116
10, 1	141, 271		
3	211		
15	99, 162		
11, 25	14		
25-30	256.1 (pericope)		
29	246, 250, 263		
30	9, 96, 262		
12, 36	44, 99, 104		
43	118		
14, 17-21	236		
25	115		
16, 16	250, 257		
18	149		

Marcus

1, 25-27	117	9, 25	116, 207 bis, 257
27	206	35	162
2, 10	78, 202	48	116
3, 27	257.2	12, 30	51
4, 37-39	193	42-44	182, 230
5, 1-20	207	14, 22	33
9-13	257	24	33
6, 7	117	16, 19	152, 226
8, 34-9,1	256.3		
	(pericope)		

Lucas

1, 24	11	10, 37	104
33	130, 275	11, 1	227
48	11, 65, 111, 137	1-13	256.5 (pericope)
49	114,175,206,245,250,272	4	197
53	191	12, 32-44	256.7 (pericope)
68	130	42	13, 65, 42
70	6,15,25,46,57,169, 177,228,240,255,266	13, 22-30.14,35	256.4
74-75	6, 261		(pericope)
75	57, 90, 110, 211, 228	28	266, 270
78	15, 122, 131, 138	14, 25-15,10	256.8
79	72, 81, 244, 255	15, 7	285
		22	262
2, 13	45	16, 9	214
25-35	113	22	265, 266, 270
28	212	17, 10	12,69,116,153
35	143	18, 1	100
52	208	7	105
4, 14	11, 12, 13, 16, 29, 119, 144	9-14	202
		14	285
5, 24	202	19, 1-3	236
32	223	1-9	183
7, 47-48	285	10	122, 131
6, 48-49	232	21, 28	143
8, 2	141	22, 19	33
10, 7	164	20	33 bis
19	257	62	202
22	224	23, 45	115
27	51	24, 19	152

24, 45	118
49	121,152,171

Iohannes

1, 9	14,68,124,128,129, 275	10, 33	208
18	15, 128	11, 25	264
29	213,269,284	50	158
49	12	12, 12	220
2, 1-11	189	13	12, 220bis, 221bis
8	271	47	220
3, 3.5	122	13, 1-17	224
5	60,125,128,286	3-17	225
16	196	5	223
17	220	12-15	223
18	114,142	29	53
5, 20	110	14, 6	14
44	14	8	14
3, 16	33	13	227
18	114	17	14
6, 31	190	27	174,227
51	1,23	15, 1	177bis, 215bis
56	46	26	152
8, 34	121	16, 13	169
10, 1-5	80	17, 3	9, 15, 59, 62
1-16	118	11	196, 238
15	158	11.12	108
16	146	17	108, 227

Actus Apostolorum

1, 9	227	3, 18	15
11	152	26	1
2, 1	226	4, 2	148
3	87, 227 bis	33	159
3-4	226	6, 5	161
4	252	7, 22	94
6.8	227	35	1
15	88	53	254
24	15 bis	55	280
29	59	9, 15	204, 272
38	163	10, 9	93
3, 1	97	14	204
13	83, 105, 235, 239	45	122
15	15	11, 24	230

14, 3	189
15	226
16, 17	241
19, 6	226
20, 28	74, 171
32	189
21, 24	212, 240
23, 6	265
26, 6	265
Ad Romanos	
1, 11	224
2, 6	15
19-20	158
3, 25	23
5, 12	15
6, 1	236
5	122
8	144
13	57, 123, 228
17	121
8, 3	15
15	14, 122
26	76, 227
28	39
29	15
39	122, 198, 220, 236, 259, 260, 266, 271, 272
7, 6.14	15
9, 8	119
10, 5	114
13	197
11, 29	234
12, 1	14, 35, 36, 37, 284
1-3	256.5 (peri- cope)
9	20, 77, 85
13, 10	280
12	59, 63
13	83
14, 10	104, 158, 167
15, 6	16, 37

15, 13	7, 10, 11, 12, 13, 16, 26, 29, 119, 211, 238
16	10, 15, 31
16, 1	164
17	98
20	75, 117, 144

Ad Corinthios 1

1, 2	29
3	226
9	235
2, 9	17
3, 8	269
6, 11	116
15	43
19	17, 46
7, 1	224
32	259
9, 27	121
10, 16	20
31	272
11, 5	272
23	33
23-24	33
24	33
25	33
27	17
34	35, 38
12, 6	10
7	4, 24
11	165
27	80
28	157
13, 13	254
15, 4	15
20	15
22	15
32	143
53	126
53-54	252
54	141

Ad Corinthios 2

1, 3	14, 18, 76, 110, 175, 200, 210, 216, 223, 225, 261
7	77
12	17, 29
3, 6	10, 13
7	285
4, 1	10, 13
4	118
6	73, 83, 145, 272
5, 10	17, 20, 104, 143, 164, 274
15	274
6, 6	85
6-10	256.6 (peri- cope)
7	57, 123, 228
16	46, 262
16-7,1	256.4 (pericope)
7, 1	17, 30, 71, 122, 199, 237, 260
4	269
9, 8	85, 216
10	147
11, 2	185
26	284
12, 9	216
13, 13	14, 18, 32, 35, 38

Ad Galatas

1, 15	237
2, 1	254
3, 13	223
4, 4	1, 15 bis
7	125
19	121
29	163
6, 6	96

Ad Ephesios

1, 3	69, 188, 209, 212, 254
7	122
10	15
13	159, 160 bis
14	14
18	62, 129
21	257
2, 4	8, 27, 45, 195 bis, 200
10	208, 272
19	141
20	121
3, 1.18	252
11	204
17	17, 141
20	53, 227
4, 1-4	256.2 (peri- cope)
3	184
10	15
22	122
23-5,8	256.3 (pericope)
26	135
5, 2	13, 63, 158, 218
3	110, 118
8-12	256.7 (peri- cope)
9	7, 105
10	163
12	33
18	123
19	136, 220, 252
19-20	105
26	15
27	88, 120, 152
6, 10	232
11	262
11.13	262
12	61
14	252
16	126
16-17	254
19	11, 76

Ad Philippenses

1, 27	159, 255, 263, 246
2, 6	15
7	15, 122, 131
10	79
11	40
12	75
15	158
3, 14	122
21	15
4, 3	114, 248
18	10, 13, 63

Ad Colossenses

1, 9	30, 166
10	9, 15, 18, 184
12	113, 154
13	62, 103
14	125
16	14, 115, 142
18	15
2, 3	46, 66, 68
10	260
14	92
15	115
3, 1-17	256.8 (perico- pe)
5	58.2
10	122
16	46, 87, 105, 136, 150, 220, 252

Ad Thessalonicenses 1

1, 7	167
2, 19	152
3, 2	58
13	138, 240
4, 4	118
7	284
5, 5	16, 45, 73, 81, 113, 118
8	255, 262
17	75, 100
23	121

Ad Thessalonicenses 2

1, 3	32
5	30, 244, 273

Ad Timotheum 1

1, 1	14, 197
2	32
5	187, 230
12	11, 13, 29, 46
14	162
17	2, 10, 29, 39, 44, 46, 61, 70, 82, 85, 92, 100, 143, 149, 163, 172, 185, 191, 193, 197, 210, 240, 248, 262, 271, 282

19	143
2, 1	77
2	37, 161, 172, 175
5	224
4	4, 42, 143, 145, 146 bis, 214, 246
6	43
3, 4	157, 161
7	98, 110, 269
9	161
13	74, 161, 165, 274
15	110
16	10
4, 10	198
12	167
6, 12	154
14	151
15	171, 173
16	62, 63, 95, 129, 150, 226, 270
18	197

Ad Timotheum 2

1, 7	162
9	77, 80, 234
2, 4	262, 263
6	223
10	136

17	267	9, 1	150
15	16, 37, 146	3	279
21	102	7	10, 13, 29, 31, 46, 226
22	187	10, 22	61
4, 1	275, 284	23	159
7	154, 252, 255, 262, 281	26	14
8	262, 270	27	99
18	18, 98, 102, 118, 125, 180, 224, 234, 241, 248, 255	29	31
22	14, 17, 32	37	116
		11, 38	37
		12, 22	32
		23	36, 122
		13, 4	187 ter, 189 ter
		15	10, 31, 284
Ad Titum		Jacobi Epistula	
1, 1	50, 154	1, 13	58.2
2	259, 263, 246	17	136, 141
15	204	2, 5	118, 125, 171, 260
2, 4	141	13	285
8	165	3, 18	165
10	85		
11	122, 131, 151	Petri Epistula 1	
13	14, 17, 38, 80, 141, 148, 153, 160	1, 3	85
14	15, 141	9	120, 150, 158, 162, 251
3, 3	12	17	61
4	122, 131	10	117
5	9, 28, 122, 141, 160	19	23, 153, 224, 275
6	142	2, 5	10, 31 bis, 160
		9	15, 141, 152, 171
		11	12
Ad Hebraeos		3, 22	115
1, 1	15, 272	4, 1	275
2	128	5	118
2-3	15	5, 4	246, 250, 263
3	15, 275		
2, 14	115, 264	Petri Epistula 2	
3, 6	141	1, 1-16	256.1 (peri- cope)
4, 12	143	11	216, 225, 226, 261, 274
13	121	17	33
16	31, 261	2, 4	257
5, 1	31, 46, 160	19	121
7	29, 89		
6, 4	183, 191		
17	184		
7, 27	152, 158		
8, 2	150		

INDICI

14	110	Judae Epistula
18	122	4 246
		6 115
		24 6,10,55
Iohannis Epistula 1		
7	62, 110	
9	28, 177, 215, 220	Apocalypsis Iohannis
14	1	5, 1 80
18	43	10, 7 15
2	227	11, 17 20,29,70,75,153,235
20	14, 15, 116, 128, 149	16, 7 17
Iohannis Epistula 2		
	192	

II. INDICE ALFABETICO DELLE PREGHIERE

Abbreviazioni:

Δ. = Δέσποτα
 η. = ἡμῶν
 Θ. = Θεός
 Ι. = Ἰησοῦ
 Κ. = Κύριε
 π. = παντοκράτωρ
 Χ. = Χριστέ

- Ἄγαθῶν θησαυρέ, πηγῆς ἀεννάου 74.2
 Ἁγία Τριάς, ὁ Θ. η., εὐλόγησον 209.2
 Ἁγιε, ἀγαθέ, ὁ ἐν ἀγίοις ἐπαναπαυόμενος 250.2 (cfr. 246.2 e 263.2)
 Ἁγιε, ἄγιε, ἐν ἀγίοις ἀναπαυόμενε 262.2
 Ἁγιε ἀγίων ὁ Θ. η., ὁ μόνος ἅγιος 25.2
 Ἁγιε Δ. ὁ Θ. η. ὁ κατὰ τὴν παροῦσαν ὥραν 92.2
 Αἰνοῦμεν καὶ ὑμνοῦμεν καὶ εὐλογοῦμεν 83.2
 Ἀξιον καὶ δίκαιον σέ ὑμνεῖν 32.10
 Ἀχραντε, ἀμίαντε, ἄναρχε, ἀόρατε 226.2
 Δεδοξασμένε Κ., ἐπουράνιε 236.2
 Δεόμεθά σου, Κ. ὁ Θ. η., μακροθύμησον 103.2
 Δ. ἄγιε, ὑπεράγαθε, δυσωποῦμέν σε 45.2; (286.49)
 Δ.Δ. πανάγιε, π., φιλόψυχε, φιλόδουλε 198.2
 Δ.Κ.Ι.Χ., μόνε τὸν Πατέρα γινώσκων 224.2
 Δ.Κ.Ι.Χ. ὁ Θ. η., ὁ τὴν ὑπερηφανίαν 246.2 (cfr. 250.2 e 263.2)
 Δ.Κ.Ι.Χ., ὁ Πατὴρ τῶν οἰκτιρῶν 223.2
 Δ.Κ. ὁ Θ. η., ὁ διὰ τὸν πρὸς σέ ζῆλον 194.2
 Δ.Κ. ὁ Θ. η., ὁ ἐν ὑψηλοῖς κατοικῶν 205.2
 Δ.Κ. ὁ Θ. η., ὁ καταξιώσας συμπλεῦσαι 181.3, 193.2

- Δ.Κ. ὁ Θ. η., ὁ καταστήσας ἐν οὐρανοῖς 5.2
 Δ.Κ. ὁ Θ. η., ὁ νομοθετήσας ἡμῖν 157.8
 Δ.Κ. ὁ Θ. η., ὁ πιστὸς ἐν ἐπαγγελίᾳ 234.2
 Δ.Κ. ὁ Θ. η., ὁ τὰ σὰ ἐκ τῶν σῶν προσφέρειν 182.2
 Δ.Κ. ὁ Θ. η., ὁ τὴν ὑπερηφανίαν 263.2 (cfr. 246.2 e 250.2)
 Δ.Κ. ὁ Θ. η., ὁ τὸν οὐρανὸν ἔχων θρόνον 94.2
 Δ.Κ. ὁ Θ. η., προσκάλεσαι τοὺς δούλους 119.15; cfr. 144.11
 Δ.Κ. ὁ Θ. ὁ π., δεόμεθα καὶ παρακαλοῦμεν 242.2
 Δ.Κ. ὁ Θ. ὁ π., ὁ πάντα ἄνθρωπον 214.2
 Δ.Κ. ὁ Θ., προσκάλεσαι τοὺς δούλους σου 144.12; cfr. 119.15
 Δ.Κ. ὁ Θ. τῶν δυνάμεων καὶ πάσης δόξης 97.2
 Δ.Κ. ὁ Θ. τῶν δυνάμεων, σῶσον τὸν λαόν σου 7.2, 26.2
 Δ.Κ. ὁ Θ. τῶν πατέρων η., ὁ τοῖς ἐν τῇ κιβωτῷ 123.5
 Δ.Κ. ὁ Θ. τῶν πατέρων, ὁ τῶν ἐν ἀσκήσει 255.3
 Δ.Κ., ὁ μηδὲ γυναῖκας ἀναθεμένας 164.10
 Δ.Κ. ὁ Πατὴρ τῶν οἰκτιρῶν καὶ Θ. 18.4
 Δ.Κ. π., ὁ Πατὴρ τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ 175.2
 Δ.Κ. π., ὁ Πατὴρ τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος 225.2
 Δ. ὁ Θ., ὁ ἅγιος καὶ ἀκατάληπτος, ὁ εἰπὼν 73.2
 Δ. ὁ Θ. π., ὁ πᾶσαν τὴν κτίσιν ἐν σοφίᾳ 281.2
 Δ. ὁ Θ. τῶν πνευμάτων καὶ πάσης σαρκός 268.2
 Δ.π., ἀκατάληπτε, ἡ ἀρχίφωτος 138.2
 Δ.π., ὁ Πατὴρ τοῦ Κυρίου η. καὶ Σωτῆρος I.X. 261.2
 Δ.X. ὁ Θ., ὁ μόνος ἔχων ἀθανασίαν 270.2
 Δόξα σοι, Κ.Ι.Χ., ὁ Σωτὴρ ἡμῶν 274.2
 Εἰσάκουσον η., Κ. ὁ Θ., καὶ ἐλέησον ἡμᾶς 86.2
 Ἐκ δυνάμεως εἰς δύναμιν... ἔνθα τὰ ἅγια 279.2
 Ἐκ δυνάμεως εἰς δύναμιν... ὑμνοῦμεν 278.2
 Ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζει ... δίδαξον ἡμᾶς 72.2

- Ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζει ... δικαιοσύνην 71.2
 Ἐπίβλεψον ἐξ οὐρανοῦ ἁγίου σου 283.2
 Ἐπιτιμᾶ σοι Κύριος, διάβολε 115.2
 Ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου, Κ. ὁ Θ. 114.3
 Ἐπίφανον, Δ., τὸ πρόσωπόν σου 43.2; (286.39)
 Ἐπλήσθη χαρᾶς τὸ στόμα η. 282.2
 Ἐσπέρας καὶ πρωῖ καὶ μεσημβρίας 56.2
 Ἐτι παρακαλοῦμέν σε, μνήσθητι, Κ. 37.1
 Ἐτι προσφερόμέν σοι ... ἀναίμακτον λατρείαν 35.2
 Ἐτι προσφερόμέν σοι ... λατρείαν 36.1
 Ἐυεργέτα καὶ τῆς κτίσεως πάσης δημιουργέ 24.2
 Ἐυλόγησον καὶ νῦν, Κ., τοὺς δούλους 80.3
 Ἐυλογητὸς εἶ, Κ.Δ., π., ὁ φωτίσας 57.2; 228.2
 Ἐυλογητὸς εἶ, Κ. ὁ Θ. ὁ π., ἡ πηγὴ 125.2
 Ἐυλογητὸς εἶ, Κ. ὁ Θ. ὁ π., ὁ ἐπιστάμενος 53.2
 Ἐυλογητὸς εἶ, Κ. ὁ Θ. τῶν πατέρων η. 212.2
 Ἐυλογητὸς Κ. ὁ Θ. τοῦ Ἰσραήλ 130.2
 Ἐυλογητὸς ὁ Θ. ὁ θέλων πάντας ἀνθρώπους 143.25
 Ἐυλογητὸς ὁ Θ. ὁ φωτίζων καὶ ἁγιάζων 124.4
 Ἐυχαριστοῦμέν σοι, Βασιλεῦ ἀόρατε 39.4
 Ἐυχαριστοῦμέν σοι, Δ. φιλάνθρωπε 41.2
 Ἐυχαριστοῦμέν σοι, Κ. ὁ Θ. η., ἐπὶ τῇ μεταλήψει 20.2
 Ἐυχαριστοῦμέν σοι, Κ. ὁ Θ. η., τῷ ἐξαναστήσαντι 70.2
 Ἐυχαριστοῦμέν σοι, Κ. ὁ Θ., καὶ προσφερόμεν 235.2
 Ἐυχαριστοῦμέν σοι, Κ. ὁ Θ. τῶν δυνάμεων, τῷ καταξιώσαντι 29.3
 Ἐυχαριστοῦμέν σοι, Κ. ὁ Θ. τῶν δυνάμεων, ὅτι ἦν ἐξέχεας 153.3
 Ἐυχαριστοῦμέν σοι, Κ. ὁ Θ. τῶν σωτηρίων η. 75.2
 Ἐυχαριστοῦμέν σοι, τῷ Σωτῆρι τῶν ὅλων 48.5
 Ἦνυσται καὶ τετέλεσται 22.2

- Καὶ νῦν ἐπὶ τὸ μέσον τῆς νυκτός 66.2
- Καὶ ὁ Κ. τοῦ ἀδελφοῦ η. 248.1
- Κλιῖνον Κ. τὸ οὖς σου καὶ ἐπάκουσον η. 132.4, 134.2
- Κλιῖνον Κ. τὸ οὖς σου καὶ ἐπάκουσον τῆς δεήσεως η. 168.3
- Κλιῖνον Κ. τὸ οὖς σου καὶ ἐπάκουσον τῆς προσευχῆς ... φύλαξον 91.2
- Κλιῖνον Κ. τὸ οὖς σου καὶ ἐπάκουσον τῆς προσευχῆς ... ἀγίασον 101.2
- Κτίστα τῶν ὑδάτων, δημιουργεῖ τῶν ἀπάντων 231.2
- Κ. ἄγιε, ὁ ἐν ὑψηλοῖς κατοικῶν 84.2
- Κ., ἐν τῷ ἐλέει καὶ τοῖς οἰκτιρμοῖς 199.2
- Κ.Ι.Χ., ὁ ἀμνὸς τοῦ Θ., ὁ αἴρων 269.2
- Κ.Ι.Χ., ὁ μονογενὴς Υἱός, ὁ ὢν 128.2
- Κ.Κ., ἡ τῶν θλιβομένων παραμυθία 265.3
- Κ.Κ., ὁ ῥυσάμενος ἡμᾶς ἀπὸ παντὸς βέλους 58.2
- Κ.Κ., ὁ τῆ ἀχράντῳ σου δυνάμει 54.2
- Κ.Κ., σὴ ἐστὶν ἡ ἡμέρα καὶ σὴ ἐστὶν ἡ νύξ 81.2
- Κ., μὴ τῷ θυμῷ σου ἐλέγξης ἡμᾶς 50.2
- Κ. ὁ Θ. η., δεόμεθά σου καὶ ἱκετεύομεν 85.2
- Κ. ὁ Θ. η., ἐκ τῶν ἀγίων σου ὑψωμάτων 96.2
- Κ. ὁ Θ. η., ἐπίφανον τοὺς οἰκτιρμούς σου 107.2
- Κ. ὁ Θ. η., καὶ νῦν προσερχόμεθα 61.2
- Κ. ὁ Θ. η., κλιῖνον τὰς καρδίας η. 139.2
- Κ. ὁ Θ. η., μνήσθητι η. τῶν ἁμαρτωλῶν 51.2
- Κ. ὁ Θ. η., ὁ ἀγιάσας τὰ ῥεῖθρα τοῦ Ἰορδάνου 151.2
- Κ. ὁ Θ. η., ὁ ἀληθινὸς ἀμνός 213.2
- Κ. ὁ Θ. η., ὁ ἀξιόσους σου εἶναι νομοθετήσας 169.2
- Κ. ὁ Θ. η., ὁ ἀρεσθεὶς ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ 149.2
- Κ. ὁ Θ. η., ὁ βασιλεύς ... ὁ διὰ Σαμουήλ 171.4

- Κ. ὁ Θ. η., ὁ βασιλεύς ... σου δεόμεθα 173.3
- Κ. ὁ Θ. η., ὁ διὰ Πνεύματος ἁγίου τῷ Δαβίδ 65.2
- Κ. ὁ Θ. η., ὁ διὰ πολλήν σου εὐσπλαχνίαν 219.2
- Κ. ὁ Θ. η., ὁ διὰ πολλὴν χρηστότητα 68.2
- Κ. ὁ Θ. η., ὁ διὰ τὸ μὴ δύνασθαι 158.14
- Κ. ὁ Θ. η., ὁ διὰ τοῦ ἐνὸς καὶ τοῦ <αὐτοῦ> ἁγίου 165.3
- Κ. ὁ Θ. η., ὁ διὰ τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων 93.2
- Κ. ὁ Θ. η., ὁ ἐν ἁμαρτίαις περιπεσόντα 98.2
- Κ. ὁ Θ. η., ὁ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ 109.2
- Κ. ὁ Θ. η., ὁ ἐν οὐρανοῖς κατοικῶν 9.2
- Κ. ὁ Θ. η., ὁ ἐντειλάμενος τῷ δούλῳ σου 240.3
- Κ. ὁ Θ. η., ὁ ἐν τεσσαράκοντα ἡμέραις 113.2
- Κ. ὁ Θ. η., ὁ ἐν τῇ σωτηριώδει σου οἰκονομία 187.3
- Κ. ὁ Θ. η., ὁ ἐν ὑψηλοῖς κατοικῶν 28.3
- Κ. ὁ Θ. η., ὁ ἐπουράνιος καὶ ζωοποιὸς ἄρτος 190.2
- Κ. ὁ Θ. η., ὁ καθήμενος ἐπὶ θρόνου δόξης 111.2
- Κ. ὁ Θ. η., ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν Χερουβίμ 220.2
- Κ. ὁ Θ. η., ὁ καλῶν δικαίους εἰς ἁγιασμόν 260.2
- Κ. ὁ Θ. η., ὁ καταξιώσας τέλειον ἀναδειξάει 147.2
- Κ. ὁ Θ. η., ὁ κλίνας οὐρανοὺς καὶ καταβάς 64.3
- Κ. ὁ Θ. η., ὁ κτίσας ἡμᾶς καὶ ἀγαθῶν 13.2
- Κ. ὁ Θ. η., ὁ μόνος ἀγαθὸς καὶ φιλόανθρωπος 110.2
- Κ. ὁ Θ. η. ὁ π., ὁ διὰ τῆς κιβωτοῦ τὸν τύπον 221.4
- Κ. ὁ Θ. η., ὁ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας 179.2
- Κ. ὁ Θ. η., ὁ πάσης κτίσεως δημιουργός 180.2
- Κ. ὁ Θ. η., ὁ Πατὴρ τῶν αἰώνων 67.2
- Κ. ὁ Θ. η., ὁ πιστὸς ἐν τοῖς λόγοις σου 154.4
- Κ. ὁ Θ. η., ὁ προθεὶς ἑαυτὸν ἀμνὸν ἁμῶν 23.1
- Κ. ὁ Θ. η., ὁ τὴν διὰ μετανοίας ἄφεσιν 78.2

- . ὁ Θ. η., ὁ τὴν ἐξ ἔθνων ἑαυτῶ μνηστευσάμενος 185.2
 . ὁ Θ. η., ὁ τὴν παρθενίαν οὕτως ἀγαπήσας 170.2, 258.2
 . ὁ Θ. η., ὁ τὴν σὴν εἰρήνην δεδωκώς 227.2
 . ὁ Θ. η., ὁ τὴν τοῦ ὕπνου ῥαθυμίαν 77.2
 . ὁ Θ. η., ὁ τῆ προγνώσει τῆ σῆ 161.4
 . ὁ Θ. η., ὁ τῆς πολυθείου πλάνης 108.2
 . ὁ Θ. η., ὁ τὸ ἀπρόσιτον οἰκῶν φῶς 62.2
 . ὁ Θ. η., ὁ τῶ κορυφαίῳ τῶν ἀποστόλων 204.2
 . ὁ Θ. η., ὁ τῶ Πέτρῳ καὶ τῆ πόρνη 202.2
 . ὁ Θ. η., οὗ τὸ κράτος ἀνείκαστον 2.2
 . ὁ Θ. η., πρεσβείαις τῆς ἁγίας Δεσποίνης η. 155.3
 . ὁ Θ. η., σοῦ δεόμεθα καὶ σὲ ἱκετεύομεν 112.2
 . ὁ Θ. η., σῶσον τὸν λαόν σου ... Ὅτι σόν 3.2
 . ὁ Θ. η., σῶσον τὸν λαόν σου ... εἰρήνην 21.3
 . ὁ Θ. η., τὴν ἐκτενὴν ταύτην ἱκεσίαν 8.2, 27.2
 . ὁ Θ. ὁ π., ἔκλεξαι τὸν δοῦλόν σου 166.3
 . ὁ Θ. ὁ π., ὁ ἀνάγων νεφέλας 195.2
 . ὁ Θ. ὁ π., ὁ μόνος ἅγιος, ὁ δεχόμενος 31.2
 . ὁ Θ. ὁ π., ὁ ποιήσας τὸν ἄνθρωπον 211.2
 . ὁ Θ. ὁ π., οὗ ἡ δόξα ἀκατάληπτος 104.2
 . ὁ Θ. τῆς ἀληθείας, ἐπὶ τῶ ὀνόματί σου 245.2
 . ὁ Θ. τῆς σωτηρίας η., ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς 254.2
 . ὁ Θ. τῆς σωτηρίας η., ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ 257.2
 . ὁ Θ. τῶν δυνάμεων, ὁ Πατὴρ τοῦ Κυρίου η. I.X. 210.2
 . ὁ Θ. τῶν πατέρων η., ὁ διδοὺς εὐχὴν 105.2
 . ὁ Θ. τῶν πατέρων η., ὁ προσδεξάμενος 239.2
 . οἰκτίρων καὶ ἐλεήμων 49.2
 . τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὁ τὴν ἁγίαν σου 152.10
 . π. καὶ φιλόνηρωπε, ἔπιθε ἐξ ὕψους 106.2

- Κ. Σαβαώθ, ὁ Θ. τοῦ Ἰσραήλ 117.2
 Κ. τοῦ ἐλέους καὶ Πάτερ τῶν φώτων 141.6
 Κ. τῶν δυνάμεων, βασιλεῦ τῆς δόξης 178.2
 Κ. τῶν δυνάμεων, ἐπίσκεψαι τοὺς ἀδελφοὺς η. 271.2
 Μέγας εἶ, Κ., καὶ θαυμαστά τὰ ἔργα σου 122.2, 131.1
 Μεινήμενοι τοίνυν τῆς σωτηρίου 34.2
 Μετὰ τούτων καὶ ἡμεῖς τῶν δυνάμεων 33.2
 Μετὰ τούτων τῶν μακαρίων δυνάμεων 15.2
 Ὁ ἀγαθὸς καὶ φιλόνηρωπος Θ., ἀνάπαυσον 267.2
 Ὁ διδοὺς ἕτερον ἐπὶ τὴν γῆν 217.2
 Ὁ ἐλεήμων Θ., ὁ τῆ σῆ ἀγαθότητι πλάσας 243.2
 Ὁ εὐσπλαχνὸς καὶ ἐλεήμων Θ., ὁ ἐτάζων 121.3
 Ὁ Θ. η., ὁ Θ. τοῦ σῶζειν, ὁ δημιουργὸς καὶ Σωτὴρ 266.2
 Ὁ Θ. η. ὁ Θ. τοῦ σῶζειν, σὺ ἡμᾶς δίδαξον 17.4
 Ὁ Θ. η., ὁ καὶ ταύτην τὴν δόξαν 156.6
 Ὁ Θ. καὶ Πατὴρ τοῦ Κυρίου η. I.X. 76.2
 Ὁ Θ. ὁ ἅγιος καὶ παντοδύναμος 163.3
 Ὁ Θ. ὁ ἅγιος, ὁ ἐν ἁγίοις ἀναπαυόμενος 6.2
 Ὁ Θ. ὁ ἅγιος, ὁ πλάσας τὸν ἄνθρωπον 186.10
 Ὁ Θ. ὁ ἅγιος, ὁ φοβερὸς καὶ ἔνδοξος 116.2
 Ὁ Θ. ὁ αἰώνιος, ὁ κτίστης καὶ δημιουργὸς 275.2
 Ὁ Θ. ὁ αἰώνιος, ὁ λυτρωσάμενος ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας 206.2
 Ὁ Θ. ὁ αἰώνιος, ὁ τὰ διηρημένα συναγαγὼν 184.2
 Ὁ Θ. ὁ αἰώνιος, ὁ φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον 95.2
 Ὁ Θ. ὁ ἄναρχος καὶ αἰδῖος, ὁ ἐκ τοῦ μὴ ὄντων 150.20
 Ὁ Θ. ὁ ἄναρχος καὶ ἀτελεύτητος, ὁ πάσης κτίσεως 159.4
 Ὁ Θ., ὁ διὰ παντὸς τῆς τῶν ἀνθρώπων σωτηρίας 167.4
 Ὁ Θ. ὁ δυνατὸς καὶ ἐλεήμων, ὁ πάντα οἰκονομῶν 197.2

- Ο Θ., ὁ ἐν προφήταις λαλήσας καὶ προκηρύξας 272.2
 Ο Θ. ὁ ἐπισκεψάμενος ἐν ἐλέει καὶ οἰκτιρμοῖς 11.2
 Ο Θ. ὁ ἐπὶ Χερουβεὶμ καθεζόμενος 102.2
 Ο Θ. ὁ Θ. η., ὁ κτίστης καὶ δημιουργός 42.2; (286.27)
 Ο Θ. ὁ Θ. η., ὁ συνοδεύσας τῷ θεράποντι 192.2
 Ο Θ. ὁ Θ. η., ὁ τὰς νοερὰς καὶ λογικὰς 79.2
 Ο Θ. ὁ Θ. η., ὁ τῆς τοῦ ἁγίου σου Πνεύματος 88.2
 Ο Θ. ὁ Θ. η., ὁ τὸν οὐράνιον ἄρτον 1.3
 Ο Θ. ὁ Θ. η., ὁ τὸ πικρὸν ὕδωρ 133.2
 Ο Θ. ὁ καταξιώσας ἡμᾶς καὶ ἐν τῇ ὥρᾳ ταύτῃ 87.2
 Ο Θ. ὁ κατὰ πᾶσαν ὥραν θελήσας 100.2
 Ο Θ. ὁ μέγας ἐν δυνάμει 160.10
 Ο Θ. ὁ μέγας καὶ αἰνετός 44.2; (286.44)
 Ο Θ. ὁ μέγας καὶ θαυμαστός, ὁ ἀνεκδιηγήτῳ 55.2
 Ο Θ. ὁ μέγας, ὁ αἰώνιος, ὁ ἅγιος 59.2
 Ο Θ. ὁ μέγας, ὁ ὑψιστος, ὁ <μόνος> ἔχων ἀθανασίαν 63.2
 Ο Θ., ὁ μόνος ἀγαθὸς καὶ εὐσπλαχνος 47.5
 Ο Θ. ὁ πάντα τελεσφορήσας τῷ λόγῳ σου 229.2
 Ο Θ. ὁ π., ὁ ποιήσας τοὺς οὐρανοὺς 232.2
 Ο Θ. ὁ Σωτὴρ η., ὁ βουλόμενος πάντας 146.10
 Ο Θ. ὁ Σωτὴρ η., ὁ διὰ τοῦ προφήτου 201.2
 Ο Θ. ὁ Σωτὴρ η., ὁ εὐδοκήσας ἄμπελον 177.3
 Ο Θ. ὁ Σωτὴρ η., ὁ εὐδοκήσας ἄμπελον...καὶ τὸν καρπὸν 215.2
 Ο Θ. ὁ Σωτὴρ η., ὁ καταξιώσας ὑπὸ τὴν σκηνὴν 183.2
 Ο Θ. ὁ Σωτὴρ η., ὁ πάντας θέλων σωθῆναι 145.3
 Ο Θ. ὁ Σωτὴρ η., ὁ τῇ ἀφάρτῳ φωνῇ 162.10
 Ο Θ. ὁ τὰ πάντα ποιήσας τῇ ἰσχύϊ σου 188.2
 Ο Θ. ὁ τὴν ὑπερκόσμιον κτίσας δύναμιν 89.2
 Ο Θ. ὁ τῇ σῆ εἰκόνι τιμήσας ἡμᾶς 90.2

- Ο Θ. ὁ τῆς τοῦ ἀνθρώπου φύσεως 203.2
 Ο Θ. ὁ τῶν κρυπτῶν γνώστης 60.2
 Ο Θ. τῶν δυνάμεων, ὁ βασιλεὺς τῶν αἰώνων 176.2
 Ο Θ. τῶν πνευμάτων καὶ πάσης σαρκός 264.2
 Ο θυσίαν αἰνέσεως καὶ λατρείαν εὐάρεστον 284.2
 Οἷκων ἁγιαστὰ καὶ ψυχῶν λυτρωτά 241.2
 Οἱ κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἡμέρας 135.2
 Ο λύτρωσιν ἁμαρτιῶν 126.2
 Ο πολὺς ἐν ἐλέει καὶ πλούσιος ἐν ἀγαθότητι 200.2
 Ὅταν τὴν ὑπόστασιν η. λογισώμεθα, Κ. 99.2
 Ο τὰς κοινὰς ταύτας καὶ συμφώνους 4.2
 Ο τὴν ἄυπνον καὶ ἀκατάπαυστον δοξολογίαν 137.2
 Ο τὴν ἐπουράνιον ταύτην καταδείξας 247.2
 Ο τὸν τυραννήσαντα διάβολον 207.2
 Ο τοῖς ἀσιγήτοις ὕμνοις 52.2
 Ο τοῦ παντὸς κόσμου δημιουργός 189.2
 Ο τῶν ἀγαθῶν Θ. καὶ τῆς παρθενίας Πατῆρ 259.2
 Ο τῶν ἀρρήτων καὶ ἀθεάτων μυστηρίων Θ. 46.2
 Οὐδεὶς ἄξιός τῶν συνδεδεμένων 12.2
 Ο φοβερός καὶ θαυμαστός καὶ μέγας 233.2
 Ο ὦν, Δ., Κ. Θεέ, Πατῆρ π., προσκυνητέ 14.10
 Ο ὦν, Δ., Κ. ὁ Θ. η., ὁ πλάσας τὸν ἄνθρωπον 252.2
 Ο ὦν, Δ., Κ. ὁ Θ. ὁ π. καὶ Πατῆρ 216.2
 Ο ὦν, Δ., Κ. ὁ Θ. ὁ σωτὴρ η., ὁ ἅγιος 230.2
 Ο ὦν, Δ.Κ., ὁ ποιήσας τὸν ἄνθρωπον 118.2

- Πάλιν καὶ πολλάκις σοι προσπίπτομεν 30.2
 Πάτερ ἅγιε ἅμα Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι 238.3
 Πάτερ ἅγιε, ἱατρὲ ψυχῶν καὶ σωμάτων 196.2
 Πηγὴ τῶν ἀγαθῶν, Δ., βασιλεὺς καὶ εὐεργέτα 218.2

- Ποῖον αἶνον ἢ ποῖον ὕμνον 273.2
 Πολυέλεε, εὐσπλαγχνε Κ., ἀκήρατε, ἀμόλυντε 237.2
 Πρόσχες, Κ.Ι.Χ. ὁ Θ. η. 19.2, 40.2
 Ἐὲ ἱκετεύομεν, Κ. ὁ Θ. τῆς σωτηρίας η. 208.2
 Ἐὲ τὸ αἶδιον καὶ ἀνέσπερον φῶς, ὁ Θ. η. 136.2
 Σοὶ παρακατατιθέμεθα τὴν ζωὴν η. 138.4
 Σοὶ τῷ ἀληθινῷ καὶ φιλανθρώπῳ Θεῷ 191.2
 Σοὶ τῷ Θεῷ τῶν ὄλων καὶ βασιλεῖ 142.3
 Σοὶ τῷ Θεῷ τῷ τῶν αἰῶνων δημιουργῷ 69.3
 Σοὶ τῷ μόνῳ βασιλεῖ τῶν αἰῶνων 172.4
 Σοὶ τῷ μόνῳ καὶ φιλανθρώπῳ κριτῇ 174.3
 Σὺ, Κ., κατέδειξας ἡμῖν τὸ μέγα 10.3
 Τελέσαντες τὴν θεῖαν λειτουργίαν 276.2
 Τῇ διατάξει σου, Κ. Κ., διαμένει ἡ ἡμέρα 82.2
 Τὸ πλήρωμα τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν 280.2
 Τριὰς ἄκτιστε, ὁμοούσιε, ἄναρχε 129.2
 Τῶν σῶν ζωοποιῶν καὶ ἀχράντων μυστηρίων 277.2
 Χ. ὁ Θ. η., εὐσπλαγχνε καὶ πολυέλεε 285.2

III. INDICE ALFABETICO DEI VERBI PRESENTI NELLE RUBRICHE
 E NEI TITOLI DELLE PREGHIERE

- ἀγιάζω 224.1, 238.1, 150.4
 ἀκολουθέω 152.2
 ἀκούω 157.4
 ἀλείφω 152.4
 ἀναβαίνω 143.2
 ἀναγινώσκω 157.4, 157.5, 159.3, 166.4
 ἀναδέω 272.1
 ἀναθεματίζω 146.2, 147.4, 148.1
 ἀναπτύσσω 157.5
 ἀναχωρέω 150.2
 ἀνέρχομαι 141.4 (bis)
 ἀνίστημι 35.3, 141.4, 141.7, 150.5, 191.1
 ἀνοίγω 156.4, 161.2, 163.2
 ἀξιόω 146.3
 ἀπάρχομαι 14.9, 32.9, 125.6, 141.5, 143.5, 155.4, 244.2
 ἀπλόω 10.2, 29.2
 ἀποβρέχω 140.3 (bis), 140.6
 ἀποδημέω 192.1
 ἀποδίδωμι 152.4, 160.14
 ἀποδύω 114.2, 119.1, 143.5
 ἀποθυμιάω 152.6
 ἀποκρίνομαι 119.3.5.12, 143.8.18
 ἀπολούω 147.3
 ἀπολύω 168.4, 188.3
 ἀποπλύνω 151.5

ἀποσμήχω 151.4.5
 ἀποσπογγίζω 152.3 (bis)
 ἀποστρέφω 119.1
 ἀποτάσσομαι 119.2.4.5, 143.9.11.12, 146.5, 244.3
 ἀποτίθημι 1.2, 31.1, 124.3, 141.3, 150.4, 156.5, 158.15,
 159.2, 164.13
 ἀρισταίω 190.1
 ἄρχομαι 141.4, 142.4, 156.3
 ἀσθενέω 271.1, 288.1
 ἀσπάζομαι 158.16, 168.4
 ἀσφαλίζω 150.3
 βάλλω 19.4, 40.6
 βαπτίζω 118.1, 119.1.3.(bis), 121.1, 124.4.5 (bis).8.9.16,
 147.2.4
 βασιλεύω 171.2
 βαστάζω 123.4, 152.7, 156.1
 γίνομαι 42.1, 57.1, 80.1, 102.1, 105.1, 125.7, 141.1.2.4,
 142.4, 143.1.5, 150.1.19, 151.5, 152.4, 154.1.2, 157.7,
 158.13, 161.2, 162.9.14.15.16, 163.1, 164.9, 165.4,
 173.1, 177.1, 286.30
 γονυ -κλινέω, -κλιτέω 150.19, 152.9, 161.3, 162.15
 γράφω 157.2, 159.2
 δέχομαι 146.1.2, 147.4, 164.13
 δέω 255.4
 δηλόω 154.2
 διατελέω 147.2
 διδάσκω 147.4

δίδωμι 13.6, 31.6, 146.2, 160.11, 162.11, 165.5, 166.4, 220.1,
 256.1
 δοξάζω 132.4, 151.5, 152.2.3.4.8, 156.7
 ἐγκαινίζω 150.2.18, 152.9, 156.1
 εισάγω 141.2 (bis)
 εισέρχομαι 113.1, 125.7, 140.3, 150.2, 156.2.4, 162.15, 165.2,
 173.1, 234.1, 244.3, 286.2
 εισοδεύω 286.2
 εισφέρω 159.2
 ἐκμάσσω 151.4
 ἐκφωνέω 17.6, 38.8, 91.2, 121.4, 122.1, 141.3.7, 144.15,
 162.15, 163.2, 286.60
 ἐμπίπτω 238.1
 ἐμφυσάω 114.2, 118.3, 122.3, 123.4, 143.11
 ἐνδύω 144.9, 152.2, 160.11
 ἐνεργέω 243.1
 ἐνυπνιάζω 237.1
 ἐξέρχομαι 150.3, 233.1, 244.2
 ἐξομολογέω 202.1
 ἐπάγω 142.4, 146.6
 ἐπαίρω 158.15, 160.13, 162.11, 168.4, 172.1.5
 ἐπερωτάω 143.22
 ἐπεύχομαι 17.3, 18.3, 41.1, 46.1, 47.4, 80.2, 84.1, 91.1,
 96.1, 111.1, 121.2, 125.1, 132.3, 134.1, 139.1, 142.2,
 144.11, 145.2, 150.19, 151.1.5, 152.2.9, 153.2, 154.3,
 155.3, 157.7, 158.13, 159.3, 161.3, 162.9, 163.2, 164.9,
 165.2, 166.2, 167.3, 168.2, 171.2, 172.3, 174.2, 176.1,
 177.2, 178.1, 180.1, 181.2, 185.3, 186.9, 187.2, 221.3, 265.2

ἐπιδίδωμι 151.1, 152.7, 157.2, 159.2, 160.13 (bis), 162.11.
 13, 164.13, 172.1
 ἐπίκειμαι 159.3
 ἐπικλίνω 146.9, 151.1
 ἐπιλέγω 152.3.4
 ἐπισυνάπτω 156.7
 ἐπιτελέω 177.1
 ἐπιτίθημι 151.4, 152.3, 157.6, 158.16, 160.13, 161.3, 162.11,
 165.2, 166.2, 167.3
 ἐπιχέω 151.3, 152.1.4
 ἐσθίω 147.2
 ἔρχομαι 143.2
 ἐρωτάω 119.4.10
 ἐτοιμάζω 156.5
 εὐδοκέω 146.5
 εὐλογέω 144.14, 235.3
 εὐτρεπίζω 43.1, 107.1, 144.10
 εὔχομαι 147.1, 255.4
 ἐφάπτω 157.6
 ἔχω 119.1.7, 143.14 (bis), 146.6.9, 157.4, 158.13, 159.3,
 162.9, 164.9, 166.2
 ἐψέω 140.3.6
 θέλω 147.5
 θυμιάω 152.6.7
 ἵστημι 114.2, 143.4.15, 146.4, 157.2, 160.11, 162.11.12.15,
 164.12, 165.2, 171.2, 244.2
 κάθημαι 181.4

καθιερόω 154.1.2 (bis)
 καρποφορέω 218.1
 καταστέλλω 280.1
 κατασφραγίζω 112.1 (bis), 286.2
 κατέρχομαι 141.4, 144.10, 157.2
 κατέχω 162.13
 κατηχέω 255.4
 κείρω 166.2
 κλίνω 123.4, 141.5, 142.4, 144.13, 150.4, 152.9, 159.3,
 160.2.13
 κοιμάομαι 270.1, 287.1
 κοινωνέω 147.2, 160.14
 κόπτω 140.3
 κουρεύω 208.1, 209.1, 212.1
 κρατέω 160.13, 172.5, 186.1,
 κρίνω 214.1
 καλέω 146.8
 λαμβάνω 19.4, 40.6, 112.1, 124.3.5, 147.2, 152.1-5, 169.1,
 170.1, 258.1
 λέγω passim
 λιτανεύω 80.2
 μανθάνω 146.3
 μέλλω 121.1, 146.3, 150.2, 159.3, 161.2, 162.15, 163.2,
 167.2, 169.1, 170.1, 171.2 (bis), 190.1, 193.1, 258.1
 μένω 154.2, 160.13
 μεταδίδωμι 162.13, 172.6, 188.3
 μεταλαμβάνω 20.1, 41.1, 147.3, 160.14, 163.13, 164.13, 165.5
 μετανοέω 201.1

πέρχομαι 146.1.6.7.9
 αροφαγέω 205.1
 ριστεύω 146.3
 πτω 147.3, 152.5, 165.5, 223.1
 σέω 197.1, 198.1
 κοδομέω 232.1
 μινύω 203.1
 ράω 146.8
 ρθοτομέω 146.5
 χλέω 257.1
 αραγίνομαι 150.2, 154.3, 156.1
 αραδίδομι 186.11,
 αρίστημι 156.2, 157.6, 162.15, 167.2, 171.2
 άσχω 207.1
 εριβάλλω 152.5
 εριεργάζω 257.1
 ερίκειμαι 168.4
 εριτίθημι 164.11, 168.4, 172.2
 ριστεύω 146.5.7 (bis)
 τλέω 193.1
 τληρόω 13.1, 31.1, 46.1, 112.3, 113.1, 122.1, 144.13, 150.2,
 151.1, 152.8, 159.2, 186.9, 249.1, 251.1
 τοιέω 1.2, 12.1, 17.3, 64.1, 80.2, 101.1, 114.1, 118.1,
 121.1, 124.3.5, 125.1.4, 128.1, 141.3, 143.24, 144.6.10
 (bis), 146.9 (bis), 147.3.4, 150.2, 152.4.7.8, 154.3,
 156.5, 158.1, 160.1, 161.3, 162.1.15, 163.2, 164.1,
 172.5, 173.2, 177.2, 186.1, 240.1, 253.1

προαναφέρω 147.3, 162.16
 προαποτίθημι 171.2
 προεψέω 140.6
 προπέμπω 150.2
 προσάγω 159.3, 161.2, 166.2, 167.2
 προσαναπληρόω 141.4
 προσέρχομαι 144.14, 148.1, 162.13
 προσκευάζω 150.2
 προσκυνέω 143.24
 προστίθημι 147.4
 προσφέρω 124.5, 163.2, 165.2, 182.1, 235.1, 239.1
 προχειρίζω 166.2, 167.2
 ραντίζω 132.4
 ριπίζω 162.11
 ρίπτω 151.1, 244.3
 σκανδαλίζω 204.1
 στεφανόω 171.2, 172.5, 186.11
 στρέφω 119.7, 143.6.14, 254.4
 συμπάρειμι 152.7, 156.1, 158.1
 συμφάλλω 151.5
 συνάγω 143.2
 συνανέρχομαι 158.17,
 συνάπτω 152.2
 συντάσσομαι 143.16.20
 σφραγίζω 35.3, 112.2, 114.2, 118.3, 122.3, 123.4, 141.4,
 143.4, 144.6, 146.2, 165.2, 166.2, 167.3, 181.4
 σχολάζω 146.3

INDICI

ευτάω 264.1, 266.1, 267.1
 έω 158.17
 ημι 149.1
 γέω 215.1
 ακούω 146.7.8
 ολύω 114.2, 119.1, 144.9
 όω 19.3
 ρω 151.1, 160.11, 164.11
 ρέω 171.2
 ονέω 146.2 (bis).5, 147.3
 οτίζω 144.13
 λάω 255.5
 ιμάζω 206.1
 ιροτονέω 144.15, 157.4, 158.13.16, 159.3, 160.13.14 (bis),
 161.2.3, 162.13.15, 163.2, 164.9 (bis)
 ίω 124.6.7, 125.4, 146.2.11
 έλλω 57.1, 58.1, 124.2, 156.5, 181.2
 ηφίζω 167.2

IV. INDICE ALFABETICO DEI TERMINI RUBRICALI

α' (giorno) 256.1
 α' (numerale ordinale) 2.1, 10.1, 29.1, 44.1, 49.1, 57.1,
 61.1, 65.1, 70.1, 81.1, 87.1, 92.1, 97.1, 102.1, 108.1,
 115.1, 135.1, 226.1, 249.1
 α' (Ora) 85.1, 86.1
 άγάπη 13.7, 31.7, 160.11, 162.11
 άγγελιον 123.4, 152.4.7
 άγιασμός 127.1
 άδελφοποιήσεις 211.1
 άδελφός 237.1
 άήρ 217.1
 αϊμα (άγιον) 160.14, 162.12
 " (τίμιον) 164.13
 αϊνοι 79.1
 αϊρεσις 146.1.2, 147.4.5
 άκάθαρος 238.1
 άκολουθία 244.1
 άκολουθως 156.7
 άλλος 132.4 (άλλα);
 (άλλη εϋχή) 133.1, 175.1, 189.1, 195.1, 197.1, 198.1,
 212.1, 242.1, 266.1, 267.1, 268.1, 275.1, 276.1, 278.1,
 279.1, 284.1
 άλλήλων 186.11
 άλλως 257.1
 άμβων 141.4, 143.2, 157.2, 162.11, 164.12, 286.20
 άμνός 239.1

πρότεροι 186.11
 ρωμον 140.5
 ἄγνωσμα 42.1, 106.1
 ἀγνώστης 166.1.2.4, 286.8.13
 ἄδοχος 119.3, 146.8
 ἀπολή 114.2, 119.7
 ἀφορά 14.9, 28.2, 32.9, 141.3, 161.2, 163.2
 ἄρη 144.15, 244.1
 αἰετις 141.4, 142.4
 αἰμβρία 194.1, 195.1
 ἀπίφωνον 2.1, 3.1, 4.1, 57.1, 58.2, 59.1, 65.1, 66.1, 67.1,
 87.1, 88.1, 89.1, 92.1, 93.1, 94.1, 97.1, 98.1, 99.1,
 102.1, 103.1, 104.1, 135.1, 136.1, 137.1
 ἄω 119.1
 ἄω καθέδρα 7.1
 ἀρχή 182.1
 ἄλωμα 152.5, 160.13.14
 ἀκουκούλισις 255.1
 ἀλούτρον 126.1
 ἀλύσις 63.1, 68.1, 83.1, 90.1, 95.1, 100.1, 110.1, 138.2,
 162.14, 255.2, 279.1
 ἀποστολικόν (βιβλίον) 166.4
 ἀπόστολος (pericope) 256.1-8
 ἀπόταξις 143.1
 ἀριστος 191.1
 ἀρωστος 196.1, 199.1, 200.1
 ἄρτον 1.2, 19.1; (ἄγιον) 19.4
 ἀρχή 164.11, 216.1; (di una lettura) 256.1.2.3.5.6.7
 ἀρχιδιάκονος 141.4, 142.2, 143.3, 286.3

ἀρχιεπίσκοπος 143.1.2, 144.6, 152.6, 157.2, 158.13.17, 159.2,
 160.9.13.14, 161.2.3, 162.8.12, 164.9.13
 ἀρχιερεύς 141.3.4, 143.4, 162.14, 163.2
 ἄρχοντες 179.1
 ἀσκητής 271.1
 ἀσπάλαθος 140.2
 ἀφορκισμός 115.1, 116.1, 117.1

 β' (giorno) 256.2
 β' (numeraie cardinale) 140.3
 β' (numeraie ordinale) 3.1, 11.1, 30.1, 45.2, 50.1, 58.1,
 62.1, 66.1, 71.1, 82.1, 88.1, 93.1, 98.1, 103.1, 109.1,
 116.1, 136.1, 201.1, 209.1, 221.1, 227.1, 246.1, 250.1,
 259.1
 Βαΐα 220.1, 221.1
 βαΐφορος 220.1
 βάλασαμον 140.5; (καλόν) 140.6
 βάπτισμα 120.1, 133.1, 151.1, 152.4
 βασιλεύς 171.1, 173.1, 175.1, 177.1
 βεστήτορες 172.1
 βιβλίον ἀποστολικόν 166.4
 βοῦς 230.1
 βρῶμα 204.1

 γ' (giorno) 256.3
 γ' (numeraie ordinale) 4.1, 5.1, 59.1, 67.1, 72.1, 89.1, 94.1,
 99.1, 104.1, 110.1, 117.1, 137.1, 228.1, 247.1, 260.1
 γ' (Ora) 87.1, 88.1, 89.1, 90.1
 γ'-ς v. τριτοέκτη
 γάμος 186.1, 189.1

γανωτός 140.3
 γέννησις 112.1, 113.1
 γόνυ 150.4, 159.3
 γουγκλισία 226.1, 227.1, 228.1
 γυνή 144.14, 246.1, 272.1
 δ' (giorno) 256.4
 δ' (numerale ordinale) 52.1, 68.1, 73.1, 90.1, 95.1, 138.1,
 140.4, 198.1, 261.1
 δαίμων 207.1
 δάκτυλος 122.3, 124.5
 δαμασκηνόν 235.3
 δεῖ εἶδέναι 121.4
 δείλη 146.3
 δεξιά (χείρ) 186.11
 διακονία 231.1, 234.1
 διακονικά 120.1, 122.1, 127.1, 244.1.3, 286.1, 287.1, 288.1
 διακονικόν 165.2, 277.1
 διακόνισσα 162.13, 163.1
 διάκονος/ 13.6.7, 14.2, 17.4, 18.3, 19.3, 20.1, 21.1, 31.6.7,
 / διάκων 32.1.2, 38.2.5, 39.1, 40.3, 41.1.3, 47.3, 48.1.6,
 64.1, 69.1, 80.2, 84.1, 91.1, 96.1, 100.1, 105.1, 111.1,
 4, 121.2, 122.1, 123.3.4, 124.3.7, 125.1, 132.2, 134.1,
 139.1, 141.4, 142.4, 144.10.13, 145.2, 150.3.5.19, 152.4.
 8, 153.2, 154.3, 155.1, 158.1, 160.1.12, 161.1.2, 162.1.
 8.11.13.14, 163.2, 164.1.9, 167.3, 168.2, 172.3, 173.2,
 174.2, 176.1, 177.2, 178.1, 180.1, 181.2, 185.3, 186.2,
 187.2, 221.2, 244.3, 249.1, 251.1, 253.1, 255.1, 265.1,
 286.5.7.10.12.15.17.19.21.23.27.30.40.42.45.48.50. 54

δρόμων 181.1
 δυσμή 119.1
 δώρα (τὰ ἅγια) 31.1, 141.1, 159.2, 160.13, 162.11, 280.1
 ε' (giorno) 256.5
 ε' (numerale ordinale) 53.1, 74.1, 262.1
 ἑβδομάς 286.30
 ἐγγράφως 148.1
 ἐγκαίνια 150.2, 154.1
 ἔθος (κατὰ τὸ ε.) 144.6, 286.2
 εἰλητόν 10.2, 29.2
 εἰρήνη 166.4
 Εἰρήνη ἢ ἀρχαία (chiesa) 143.2
 εἴσοδος 5.1, 24.1, 80.1, 125.7
 εἰωθός (κατὰ τὸ ε.) 144.10
 ἐκατέρωθεν 152.4
 ἐκεῖσε 154.3
 ἐκκλησία 146.1.2, 148.1
 " (edificio) 113.1, 133.1, 143.2, 149.1, 150.3, 154.2
 ἐκτενή 8.1, 27.1, 286.21
 ἐκφώ<νησις> 1.3, 2.2, 3.2, 4.2, 5.2, 6.2, 8.2, 9.2, 10.3,
 11.1, 13.2, 14.10, 16.1, 17.4, 18.4, 20.2, 25.2, 27.2,
 28.2, 29.2, 30.2, 31.2, 32.10, 33.3.5, 34.2, 36.2, 37.2,
 3, 39.4, 41.2, 42.2, 43.2, 44.2, 45.2, 46.2, 47.5, 48.5,
 49.2, 50.2, 51.2, 52.2, 53.2, 54.2, 55.2, 56.2, 57.2,
 58.2, 59.2, 60.2, 61.2, 62.2, 63.2, 65.2, 66.2, 67.2,
 68.2, 69.3, 70.2, 71.2, 72.2, 73.2, 74.2, 75.2, 76.2,
 77.2, 78.2, 79.2, 80.3, 81.2, 82.2, 83.2, 84.2, 85.2,
 86.2, 87.2, 88.2, 89.2, 90.2, 91.2, 92.2, 93.2, 94.2,

95.2, 96.2, 97.2, 98.2, 99.2, 100.2, 101.2, 102.2, 103.2,
 104.2, 105.2, 106.2, 107.2, 108.2, 109.2, 110.2, 111.2,
 112.2, 113.2, 132.4, 133.2, 135.2, 136.2, 137.2, 138.2,
 139.2, 144.11, 150.20, 151.2, 152.10, 153.3, 154.4,
 158.14, 160.10, 194.2, 195.2, 226.2, 227.2, 228.2, 252.2,
 254.2, 255.3, 263.2

κφωνητικ<ως> 231.1

λαία 235.3

λαιον 123.4, 140.2.3, 199.1, 200.1

" (ἄγιον) 124.3.5

Ελληνες 147.4

ἐμπροσθεν 141.1, 146.4, 157.2, 160.11, 162.11, 164.11, 171.2

ἐμβατή 231.1

ἐπάνω 152.4

ἐπίρρησις 146.11

ἐπίσκοπος 141.1, 152.7, 156.1, 157.1.3.6, 158.1.13.15, 165.2,
 5, 166.2, 240.2, 269.1

ἐπιστάμβωνος / ἐπιστάμβωνος (εὐχή) 21.2, 274.1, 275.1, 276.1,
 281.1, 282.1, 283.1

ἐπιτάφιος (εὐχή) 268.1, 269.1

ἐπὶ τέλους 121.4

ἐπόμενα 142.4

ἐσπερινά 49.1, 52.1

ἐσπερινή (εὐχή) 50.1, 51.1, 53.1, 54.1, 55.1, 56.1, 135.1

ἕτερος (πρόλογος) 130.1

εὐαγγέλιον 157.6 (bis), 158.15, 225.1

" (pericope) 256.1-8

εὐαγής 167.1

εὐκрасία 217.1

εὐκτήριος 154.2

εὐκτήριος οἶκος 154.3

εὐλόγησις 128.1

εὐλογία 183.1

εὐχαί 146.3, 244.1

εὐχή passim

εὐχή (litania) 20.1, 41.1, 80.2, 125.1, 144.10.13,
 150.3.19, 154.3, 158.1.13, 160.1.9, 162.1.8, 164.1.9,
 177.2, 186.2, 253.1 (cfr. μέση εὐχή)

εὐχή συναπτή 152.8

εὐώνυμον 141.3

ἔψησις 140.2

ἔωθεν 154.3

ἔωθινή (εὐχή) 70.1, 71.1, 72.1, 73.1, 74.1, 75.1, 76.1, 77.1

ς' (giorno) 256.1

ς' (numerale ordinale) 54.1, 75.1, 263.1

ς' (ora) 92.1, 93.1, 94.1, 95.1, 143.2

ζ' (giorno) 256.7

ζ' (numerale ordinale) 55.1, 76.1

η' (giorno) 112.1, 255.1, 256.8

η' (numerale ordinale) 56.1, 77.1

ἠγούμενος 167.1

ἦδη 154.1

ἡμέρα 112.1, 113.1, 140.3, 146.1, 147.1, 150.2, 255.1, 256.
 1-5.7.8

ἡμισυ 140.2.5

ἦχος 132.4, 244.2, 256.1-8

- θ' (giorno) 78.1
 θ' (numerale ordinale) 97.1, 98.1, 99.1, 100.1
 θάλασσα 181.4
 θεμέλιον 149.1
 Θεός (σὺν Θεῷ) 171.2
 θεοφάνεια 127.1, 128.1, 129.1, 133.1
 θέρος 219.1
 θέσις 156.5
 θηρίον 238.1
 θυμίασις 152.8
 θυμιατήριον 152.6
 θύρα 150.4, 161.1, 163.2
 θύριον 244.2
 θυσία 230.1
 θυσιαστήριον 26.1, 244.2.3
 " (ἄγιον) 141.4, 144.10
 ι' (numero ordinale) 79.1
 ἱερατεῖον 150.4, 152.6
 " (θεῖον) 141.4
 ἱερεὺς 1.2, 12.1, 13.4, 143.5.7.9, 15.1, 17.1.3.6, 18.2.3,
 19.3, 20.1, 31.3.4, 32.3.5.7.9, 33.1, 34.1, 35.1.5, 38.
 3.7.8, 39.1.3, 40.1.4, 41.1, 46.1.4, 47.1.4, 48.2, 57.1,
 64.2, 80.2, 91.1, 96.1, 101.1, 111.1, 119.1.4.6.10.13.14,
 121.1.2.4, 122.1, 123.1.4, 124.3.5.8, 125.1.4.7, 128.1,
 132.1.3.4, 134.1, 139.1, 142.2.4, 144.11.15, 145.1.2,
 146.4.10, 176.1, 177.2, 180.1, 185.3, 186.9, 187.1.2,
 221.3, 244.2, 245.1, 250.1, 252.1, 254.1, 255.1, 256.2,
 286.4.9.14.18.27.29.40.45.48.50.53.61.63

- ἱμάτια (βασιλικά) 171.2
 ἴρις 140.2
 καθ' ἑαυτὸν 121.2.4
 καθέδρα 7.1, 26.1
 καθιέρωσις 150.1
 καθολικὴ (εὐχὴ ἐπιτάφιος) 268.1
 καινουργίης 152.3
 κάκαβος 140.3
 κάννη 152.1
 καρπός 235.1.3
 κάσαμον 140.5
 κατάδυσις 147.4
 καταπέτασμα 160.13
 κατήχησις 143.5
 κατηχούμενος 114.1, 118.1, 143.2.4, 146.3
 (εὐχὴ τῶν κατηχουμένων) 9.1, 28.1, 42.1, 60.1, 61.1,
 80.2, 106.1
 κάτω 119.7
 κεφ[άλαιον] 256.1
 κεφαλή 123.4, 144.13, 146.9, 151.1, 157.6.7, 158.13, 159.3,
 160.9.13, 161.3, 162.8, 163.2, 164.9, 165.2, 166.2,
 167.3
 κηρυκτικὸς τῶν συνάξεων 154.2
 κίων 151.4, 152.4.7
 κληρικὸς 150.3, 240.1
 κοινωνία (ἁγία) 147.4
 " (ζωοποιός) 165.5, 172.6, 188.3
 κόλαθος 152.1
 κόλλυβα 236.1

λυμβήθρα 146.4
 ρυφή 157.4
 ύκιον 229.1
 ουκούδιον 236.1
 ουκούλιον 255.5
 ουρά 250.1
 ρέας 147.3
 ρηπίς 141.4, 157.2
 ύπερις 140.2
 ραϊκός 150.3, 240.1
 ράκκος 238.1
 ραός 13.1.5.8, 14.4.6.8.11, 16.1, 17.2.5, 19.4, 31.1.3.5.8,
 32.4.6.8, 33.6, 34.4, 38.7.9, 40.5.6, 41.4, 46.3.5,
 47.2.6, 48.3.7, 111.3, 132.4, 144.6, 156.4, 157.5,
 160.13, 286.2.53.61.63
 ρειτουργία 1.1
 " (θεία) 125.7, 277.1, 278.1
 " (ίερά) 141.2
 " (πᾶσα) 156.7, 158.17
 ρείψανα (τά) 154.2, 156.1.5
 ρεπτόν 140.3
 ρίβελλος 146.2, 147.4
 ριτή 156.1
 ρίτρα 140.2.5
 ρουπόν 146.6, 244.3
 ρυχνικόν 42.1, 156.2, 286.2
 ρ' (numerale ordinale) 113.1
 ραρμαράριος 150.1

μαφόριον 164.11
 μεγάλη εβδομάς 141.1
 μερίς 19.6, 40.6
 μέση εὐχή 17.3, 141.4, 142.4
 μεσίαιλον 133.1
 μέσον 152.4
 μεσον τοῦ ναοῦ 156.2
 μεσονυκτινή (εὐχή) 65.1
 μεσώδιον 256.1-8
 μετάληψις 48.4
 μετάφρενον 124.5
 μέτρον 140.3
 μέτωπον 112.3, 114.2, 118.3, 124.5, 125.4
 μῆλον 235.3
 μνηστεία 184.1
 μονάστρια 170.1, 259.1
 μοναχός 169.1
 μόνος 141.1
 μυκτήρ 125.4
 μύρον 141.1.2.4, 146.10, 152.4.7
 " (ἄγιον) 125.4, 146.2
 μυροβάλανος 140.5
 μυστικός 159.2
 μοστικὸν ὕμνον 13.1, 31.1
 μυστικῶς 15.1, 33.1, 34.1, 35.1.3.5, 38.3, 39.3, 128.1
 ναός 150.1.2.18, 152.6.7, 156.1.2
 " (ἄγιος) 154.1
 νάρθηξ 156.2
 νάρδος 140.1

οφώτιστος 125.7
 στεΐαι 286.30
 " (ἄγιοι) 102.1
 πτήρ 222.1, 224.1, 225.1
 τρον 151.1.4
 λοκαρεόφυλλον 140.3
 κία 257.1
 κος 154.2, 183.1, 232.1, 241.1, 242.1
 πρὸς τὸ ἅγιον φῶτισμα 43.1, 107.1
 λίγον 166.4
 λος 124.7
 νομα 112.1
 πιστάμβωνος 273.1, 285.1
 πισθεν 152.7, 160.11, 171.1
 ρθόδοξος 146.3
 ὕγγια 140.5
 φθαλμός 125.4
 χλος 124.3
 ψις 147.3
 εστίων 140.2
 παιδίον 112.1, 113.1, 208.1, 209.1, 212.1
 παλαιά 286.8
 πάλλιον 168.4
 παννυχίς 135.1, 154.2
 παραγγελία 147.3
 παρασκευή (ἄγία) 143.1
 παροιμία 286.13

Πάσχα 143.1
 πατριαρχεῖον 167.1
 πατριάρχης 150.2.4.5.19, 151.1, 152.7.9, 154.3, 155.3, 156.5,
 158.15, 171.2, 172.1.3, 173.2, 177.1, 181.1, 286.2
 πέμπτη (ἄγία) 141.1
 Πεντηκοστή 226.1, 228.1
 πέρσικον 235.3
 πισσός 152.7
 πίστις 146.3 (bis)
 πιστοί (εὐχὴ τῶν -) 10.1, 11.1, 29.1, 30.1, 44.1, 45.1, 61.1,
 62.2 81.1, 82.1, 108.1, 109.1, 286.30.45.50
 πληθος 132.4
 πλησίον 141.3
 πλοῖον 193.1
 πνεῦμα ἀκάθαρτον 206.1, 243.1
 " πονηρόν 257.1
 ποίησις 141.1
 ποίμνη 213.1
 ποτήριον (ἅγιον) 19.4, 40.6, 160.12, 164.13
 " (κοινόν) 188.1
 πρᾶγμα 238.1
 πρεσβύτερος 141.2, 157.3, 159.1, 160.1.9.11.13.14
 προαγωγή 179.1
 προηγιασμένα 42.1, 162.13.14, 172.6, 281.1, 282.1, 283.1,
 284.1, 285.1, 286.1
 προηγουμένως 146.3
 προκείμενον [57.1], 80.1, 166.4, 286.6.7.11
 πρόλογος 129.1, 130.1
 προπετῶς 203.1

προσκομιδή 13.1, 31.1
 " (θεΐα) 142.4
 " (τελεία) 162.14
 προχείρισις 166.1, 167.1, 171.1
 πρωΐ 146.3
 πυλών / πυλεών 141.4, 142.4, 156.2.4
 πωγωνοκουρία 210.1
 ράσδον 140.2
 ριπίδιον 162.10
 ρόα 235.3
 ροδάκινον 235.3
 ράβανον 152.3
 ράββατον ἅγιον 120.1
 σεισμός 233.1
 σίτλα 151.5
 σιωπή 141.4
 σκευή 140.1
 σκευοφυλάκιον 1.2, 22.1, 278.1, 279.1
 σμύρνα 140.5.6
 σπόγγος 151.4
 σπόριμα 216.1
 σταυροειδῶς 151.1, 152.1.4
 σταυρός 124.3.5, 125.4, 152.4.7, 157.7, 159.3, 161.3, 163.2
 σταφυλή 235.3
 στέμμα 171.2, 172.5
 στῆθος 112.3, 114.2, 118.3, 124.5
 στίχος 255.1, 256.2.4.5.6.7.8
 στίχος τοῦ Ἀλληλοῦϊα 256.1.2.3.4.5.6.7.8

στόμα 112.2, 114.2, 118.3, 125.4
 σῦκον 235.3
 συναπτή 105.1
 " εὐχή 152.8, 154.3
 σύνεγγυς 154.2
 συνήθειαν (κατὰ σ.) 244.2
 συνήθης 144.11, 177.1
 συνήθως 152.8
 σύνθρονον 158.17, 256.2
 σύνταξις 143.1
 σχῆμα 252.2, 254.1, 256.1, 260.1, 262.1, 263.1
 " ἀγγελικόν 244.1
 " μοναστρίας 170.1, 258.1
 " μοναχοῦ 169.1
 " μικρόν 248.2
 " πρῶτον 245.1
 " τέλειον 261.1
 σῶμα 124.7
 σῶμα ἅγιον 19.4, 40.6, 162.12, 164.13
 τὰ ἐξῆς 134.2, 143.17, 156.3, 160.8, 286.57.59
 τὰ λοιπὰ 162.11.14, 164.12, 286.56.58.62
 τάξις 150.1, 154.1, 162.14
 τέλειος 162.14
 τελείως 152.3.5
 τέλος 144.11, 152.2
 " (di una lettura) 256.1-8
 τερέμινθος 140.5-6
 τετάρτη 140.2

τράπεζα 150.2.4, 151.3.4, 152.3.4
 " (ἀγία) 31.2, 141.3, 144.15, 150.1, 152.5.6.9, 157.2,
 158.15, 159.2, 160.13, 162.15, 164.13, 165.2, 171.2,
 172.1.5, 244.3, 286.16
 " θεία) 141.2, 162.10
 τράχηλος 157.6, 164.11
 τρεῖς 157.7, 163.2
 τρισάγιον 59.1, 60.1, 80.1, 154.3, 156.7, 157.2
 " (εὐχή) 6.1, 25.1
 " (εὐχή συναπτή) 154.3
 τριτοέκτη (= γ'-ς') 102.1
 τρίτον 141.4, 143.10.18, 152.1, 157.5
 τροπάριον, τροπάριν 132.5, 156.3.5, 244.2
 τρυβλίον 124.3
 τρύγη 177.1
 τύπος σταυροῦ 124.5, 125.4
 ὕδωρ 122.3, 124.3, 133.1, 140.3, 151.1, 224.1, 238.1
 υἱοπατορία 147.5
 ὕμνον μυστικόν 13.1, 31.1, 159.2
 ὑποδιάκονος 165.1
 ὕψωσις 19.1
 φελῶνιν 160.11, 162.11
 φιάλη 133.1
 φίβλα / φιβλίν 171.2, 172.1
 φρέαρ 238.1
 φώτισμα 43.1, 107.1
 χαλεπός 147.4
 χάρτης 157.2
 ὁ πρὸς συνήθειαν χάρτης 159.2

χεῖρ 1191.7, 143.8, 146.9, 151.4, 152.5, 157.4.7, 158.13,
 159.3, 160.9.13, 161.3, 162.8, 164.9, 165.2, 166.2,
 167.3, 172.5, 186.11
 χειροτονία 157.1, 159.1, 161.1, 162.13.14, 163.1, 165.1
 " (ὁ ἐπὶ τῶν χειροτονιῶν) 150.2
 χερουβικά 12.1
 χλανίδιον / χλανίδιν 171.2, 172.1
 χλιαρός 151.1.3-4
 ψαλμός 143.6, 151.2.8
 " κε' (25) 152.6
 " ν' (50) 78.1
 " πγ' (83) 151.5
 " ρκ' (120) 182.2
 " ρλα' (131) 152.3
 " ρλβ' (132) 152.4
 ψαλτήριον 166.4
 ψάλλτης 124.10, 153.3, 156.7, 157.2, 166.1.2.4, 286.6.11.20
 ψηφίον 140.3
 ψυχή 214.1
 ὠμοφόριον 158.16
 ὠρα 85.1, 86.1
 " γ' 87.1, 88.1, 89.1, 90.1
 " ς' 92.1, 93.1, 94.1, 95.1, 143.1
 " θ' 97.1, 98.1, 99.1, 100.1
 ὠράριον 160.11, 162.11
 " διακονικόν 164.11
 ὠτα 125.6

V. INDICE ALFABETICO DELLE INTENZIONI DELLE LITANIE

ακαινίση αὐτοῦς... 286.3
 τιλαβοῦ... 38.5, 150.6, 152.9, 158.11, 222.9, 286.45.50.
 58, 288.12
 οσάν σε ὕδατα... 127.11
 τωμεν πάντες... 127.2, 286.21
 ἔησον ἡμᾶς, ὁ Θεός... 127.19
 εἰρήνη τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν... 120.2, 150.4, 158.2, 160.2,
 162.2, 164.2, 186.3, 222.2, 244.2, 249.2, 287.2, 288.2
 ῶση αὐτοῦς... 286.26,
 ἔκτενω... 251.2, 253.2
 ἔτι... 286.48
 ασθε, οἱ πρὸς τὸ φῶτισμα... 286.32
 ασθε, οἱ κατηγούμενοι... 286.23
 καταξίωση αὐτὸν τῆς ἐκ δεξιῶν... 249.7, 251.6
 ὑπὲρ πάντων τῶν χηζόντων... 150.17
 ηγήση αὐτοῦς... 286.25
 διὰ Ἡλιοῦ... 127.7
 διὰ Ἡσαίου... 127.8
 Θεὸς ὁ Πατὴρ ὁ παντοκράτωρ... 127.3
 πιστοὶ ὑπὲρ τῶν κατηγουμένων... 286.24
 ἢ θάλασσα εἶδεν... 127.10
 παραδείσον φυτεύσας... 127.5
 τως ὁ φιλόανθρωπος Θεὸς ἀξίωση αὐτόν... 244.9
 τως ὁ φιλόανθρωπος Θεὸς ἡμῶν ἄσπιλον... 158.7, 160.7, 162.7,
 164.7

Ὅπως ὁ φιλόανθρωπος Θεὸς ἡμῶν ὁ προσδεξάμενος... 287.5
 Ὅπως ὁ φιλόανθρωπος Θεὸς ἡμῶν προσδέξεται... 249.6, 251.5
 Ὅπως ὁ φιλόανθρωπος Θεὸς ἡμῶν στηρίξει αὐτοῦς... 286.34
 Ὅσοι πιστοὶ... 286.43 (cfr. 165.4)
 Ὁ τὴν ποιμνην... 127.6
 Ὁ τοὺς οὐρανοὺς ἐκτείνας... 127.4
 Ὁ τῷ προδρόμῳ Ἰωάννη... 127.9
 Πάντων τῶν ἁγίων... 38.2, 162.12, 163.1, 164.12
 Πληρώσωμεν... 160.12, 286.54
 Συγκαταριθμήση αὐτοῦς... 286.38
 Σῶσον, ἐλέησον... 286.28.40
 Σῶσον ἡμᾶς, ὁ Θεός... 127.17
 Τὰ ἐλέη τοῦ Θεοῦ... 287.6
 Τὴν ἐσπέραν πᾶσαν... 286.59
 Τὴν ἡμέραν πᾶσαν... 38.6
 Τῆς παναγίας... 150.18, 152.9, 158.12, 186.8, 222.10, 244.11,
 249.10, 251.7, 253.5, 288.13
 Ὑπὲρ εὐκρασίας ἀέρων... 150.14
 Ὑπὲρ εὐσταθείας, ὁμοιοίας... 244.5
 Ὑπὲρ πλεόντων καὶ ὀδοιπορούντων... 150.15
 Ὑπὲρ σωτηρίας, ἀντιλήψεως... 244.6, 249.5, 253.4
 Ὑπὲρ τῆς ἁγίας καὶ μόνης... 249.3
 Ὑπὲρ τῆς ἁγίας τοῦ Θεοῦ... 222.4
 Ὑπὲρ τῆς ἄνωθεν εἰρήνης καὶ Θεοῦ... 222.3, 251.3
 Ὑπὲρ τῆς ἄνωθεν εἰρήνης καὶ σωτηρίας... 120.3, 150.7, 160.3,
 162.3, 164.3, 186.4
 Ὑπὲρ τῆς ἀπολυτρώσεως... 144.5

πὲρ τῆς δε[ίνα] τῆς νῦν προχειριζομένης... 164.6
 πὲρ τῆς εἰρήνης... 150.8, 158.4, 160.4, 162.4, 164.4
 πὲρ τῆς οἰκουμενικῆς καταστάσεως... 144.3
 πὲρ τῆς πόλεως... 150.13, 158.9, 286.57
 πὲρ τῆς συζυγίας... 186.6
 πὲρ τοῦ ἀγιασθῆναι... 120.5, 150.10
 πὲρ τοῦ ἀγίου οἴκου... 120.4
 πὲρ τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν... 251.4, 255.5
 πὲρ τοῦ ἀναδειχθῆναι... 120.12
 πὲρ τοῦ ἀναστῆναι αὐτόν... 288.7
 πὲρ τοῦ ἀξίους γενέσθαι... 222.8
 πὲρ τοῦ ἀποκαταστῆναι αὐτόν... 288.10
 πὲρ τοῦ ἀποστῆναι ἀπ'αὐτοῦ... 288.8
 πὲρ τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν... 150.9, 158.5, 160.5, 162.5,
 164.5
 πὲρ τοῦ ἀσθενοῦντος... 288.3
 πὲρ τοῦ δε[ίνα] τοῦ νῦν προχειριζομένου... 160.6, 162.6
 πὲρ τοῦ εἰσακουσθῆναι... 226.6, 244.8
 πὲρ τοῦ ἐλεηθῆναι... 288.4
 πὲρ τοῦ εὐλογηθῆναι αὐτά... 120.8, 127.14
 πὲρ τοῦ εὐλογηθῆναι ἡμᾶς... 127.12
 πὲρ τοῦ εὐλογηθῆναι τὰ στέφανα... 186.7
 πὲρ τοῦ εὐλογηθῆναι τὰ ὕδατα... 120.7, 127.7
 πὲρ τοῦ εὐλογηθῆναι τὸν γάμον... 186.5
 πὲρ τοῦ εὐσεβεστάτου... 158.8, 160.8, 162.7, 164.8
 πὲρ τοῦ καταπέμψαι... 129.6
 πὲρ τοῦ καταφοιτῆσαι... 120.9, 127.15
 πὲρ τοῦ κατευθυνθῆναι... 244.6
 πὲρ τοῦ Κύριον... 88.6

Ὑπὲρ τοῦ νῦν προχειριζομένου... 158.6
 Ὑπὲρ τοῦ ὀσιωτάτου πατρὸς ἡμῶν... 249.4, 253.3
 Ὑπὲρ τοῦ πᾶσαν ἐν αὐτοῖς... 120.10
 Ὑπὲρ τοῦ ῥυσθῆναι ἡμᾶς... 120.13, 127.18, 150.16, 158.10,
 244.10, 288.11
 Ὑπὲρ τοῦ συμπολεμῆσαι... 150.12
 Ὑπὲρ τοῦ συγχωρηθῆναι αὐτῷ... 287.4, 288.5
 Ὑπὲρ τοῦ συγχωρηθῆναι ἡμῖν... 222.7
 Ὑπὲρ τῶν ἐν πίστει ἀναπαυσαμένων... 287.3
 Ὑπὲρ τῶν εὐσεβεστάτων... (cfr. 144.5), 150.11, 286.56
 Ὑπὲρ τῶν μετὰ σπουδῆς... 249.8
 Ὑπὲρ τῶν πρὸς τὸ ἅγιον φῶτισμα... 286.33
 Ὑπὲρ τῶν προτεθέντων... 286.5
 Ὑπὲρ τῶν συμπαρόντων... 222.5, 249.9

 Φωτίση αὐτούς... 286.35

 Χαρίσθαι αὐτοῖς... 286.37

VI. INDICE DELLE FORMULE E MONIZIONI PRESIDENZIALI

- Ἄνω σχῶμεν τὰς καρδίας... 14.5, 32.5
 Ἄνω τὰς χεῖρας ὑμῶν... 144.2
 Ὁδὲ Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν... 152.3
 Ὁδὲ σοι, ἅγια Τριάς ὁ Θεὸς ἡμῶν... 152.4
 Ὁδὲ τῷ Θεῷ... 151.5
 Ἐρήνη πᾶσιν... 13.4, 18.2, 31.3, 39.1, 47.1, 123.2, 132.1,
 142.1, 143.3, 144.1, 153.1, 155.2, 168.1, 172.2, 174.1,
 187.1, 286.4.18
 Ἐρήνη σοι... 286.9.14
 Ἐς πλήρωμα Πνεύματος ἁγίου... 19.4, 40.6
 Ἐς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς... 151.3, 172.5, 255.5
 Ἐν πρώτοις μνήσθητι, Κύριε... 37.2
 Ἐξαιρέτως τῆς παναγίας... 36.2
 Ἐλογητὸς εἶ, Χριστὲ ὁ Θεός... 156.2
 Ἐλογητὸς ὁ Θεός... 152.2
 Ἐχαριστήσωμεν τῷ Κυρίῳ 14.7, 32.7
 Ἡ θεία χάρις... 157.3.5, 159.2, 161.3, 162.14, 163.2
 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν... 14.3, 32.3
 καὶ ἔσται τὰ ἐλέη... 17.1, 38.1, 141.3
 καὶ καταξίωσον ἡμᾶς... 17.4, 38.7, 286.60
 φάγετε, ἀβετε... 33.3
 Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες... 33.5

- Στῆτε μετὰ φόβου... 143.4
 Στράφητε ἐπὶ τὰς δυσμάς... 143.8
 " " " ἀνατολάς... 143.15
 Σφραγὶς δωρεᾶς Πνεύματος ἁγίου 125.5
 Τὰ ἅγια τοῖς ἁγίοις 19.1, 40.1, 160.13
 Τὰ προηγιασμένα ἅγια τοῖς ἁγίοις 48.2
 Τὰ σὰ ἐκ τῶν σῶν... 34.3
 Τὸν ἐπινίκιον... 14.10, 32.10
 Χρίεται ὁ δε[ῖνα]... 124.6

VII. INDICE DELLE MONIZIONI DIACONALI

- Ἀγαπήσωμεν ἀλλήλους 13.6, 31.6
- Ἐν εἰρήνῃ διαφυλαχθῶμεν 225.1
- Ἐν εἰρήνῃ προέλθωμεν 21.1, 43.3, 48.6, 111.4, 153.4
- Ὅσοι πρὸς τὸ φῶτισμα προέλεθ<ε>τε... 286.42
- Ὅσοι πρὸς τὸ φῶτισμα προ[σ]έλατε τῇ χει[ρ]οθεσίᾳ... 144.14
- Ὅσοι κατηγούμε[νοι] προέλεθ[ετε] 286.31
- Πρόσχωμεν 17.3, 19.3, 31.7, 40.3, 48.1, 124.2, 141.4, 143.3,
152.4, 286.3.17
- Σοφία 286.5.7.10.12.19.46.52
- Σοφία ὀρθοί 286.15
- Στῶμεν καλῶς 14.2, 32.1
- Τὰς θύρας, τὰς θύρας 17.3, 31.7
- Τὰς κεφαλὰς... 18.3, 39.2, 47.3, 64.1, 69.1, 84.1, 91.1, 96.1,
101.1, 111.1, 123.3, 132.2, 134.1, 139.1, 142.2, 145.2,
153.2, 155.2, 168.2, 172.1, 174.2, 176.1, 178.1, 180.3,
185.2, 187.2, 221.3, 265.1, (286.42)
- Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν 167.3, 181.2, 225.1

VIII. INDICE DELLE ACCLAMAZIONI E DELLE RISPOSTE

- Ἀμήν 13.3, 16.2, 18.1, 31.3, 33.6, 35.3, 38.9, 41.3, 46.5,
47.6, 48.5, 111.3, 114.3, 116.2, 119.1, 121.4, 123.1,
124.1, 128.2, 131.1, 139.2, 141.4, 142.1.4.5, 143.27,
144.7, 151.1, 152.6, 153.1, 155.1.3, 158.15, 160.11,
162.10, 164.1.11, 165.4, 166.4, 168.1.4, 172.1, 286.64
- Ἄξιον καὶ δίκαιον 14.8, 32.8, 160.13
- Ἐλεος εἰρήνη 32.2
- Ἐν ὀνόματι Κυρίου 41.4, 48.7
- Ἐχομεν πρὸς τὸν Κύριον 14.6, 32.6
- Καὶ μετὰ τοῦ πνεύματός σου 14.4, 17.3, 32.4
- Καὶ τῷ πνεύματί σου 13.5, 31.5, 47.2
- Κύριε ἐλέησον 8.1, 42.1, 57.1, 106.1, 127.2, 157.5, 225.1

IX. INDICE INNOGRAFICO¹

γιος 14.11
 ληλούϊα 124.2, 152.4
 ρατε πύλας οἱ ἄρχοντες ὑμῶν 156.3
 ὅτε μιμησώμεθα τὰς φρονίμους παρθένους 132.5
 ἔξα σοι, Χριστὲ ὁ Θεός... 155.4
 ἰωάννης πρὸς τὸν Δεσπότην... 127 (nota)
 ἅγιος 19.4, 40.6, 48.7
 ανοικταὶ ἡ θύρα τῆς μετανοίας 243.2
 τευθυνθήτω 42.1, 286.20
 οριε ἐκέκραξα 57.1, 286.2
 ακάριοι ὧν ἀφέθησαν... 124.10, 125.7
 ἰσχυροὶ αἱ δυνάμεις... 46.1, 286.54
 τὰ χερουβίμ... 159.2
 Μονογενής... 58.1
 ὁσοὶ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε... 125.3
 πρὸς τὴν φωνήν 127 (nota)
 ἐ ὑμνοῦμεν... 34.4
 αἷς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου 57.1

¹ L'aggettivo *innografico* va inteso in senso lato, in quanto nella lista sono stati inclusi anche elementi non strettamente innografici, cioè di composizione ecclesiastica, come versetti e salmi che fanno parte di esecuzioni responsoriali o anti-

X. INDICE ONOMASTICO

Ἀγάπιος 148.2
 Ἀδδᾶς 148.2
 Ἀδείμαντος 148.2
 Ἀφθόνιος 148.2
 Βασιλείδης 148.2
 Βασίλειος (ἅγιος) 1.11, 11.1
 Βόδδας 148.2
 Γαβριάβιος 148.2
 Γερμανός (πατριάρχης) 274.1
 Διόσκορος 147.4
 Εὐτυχής 147.4
 Ζαραδής 148.2
 Ζαροῦας 148.2
 Ἡρακλείδης 148.2
 Θωμᾶς 148.2
 Ἰάκωβος (ἅγιος) 277.1
 Ἰέραξ 148.2
 Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος (ἅγιος) 28.2, 31.1, 273.1
 Κούβρικος 148.2
 Μάνης (Μανιχαῖος) 148.2

αρκίων 148.2
 ωσής 148.2
 βρώδ 148.2
 στόριος 147.4
 αλεντίνος 148.2
 κλάς 148.2
 υῆρος 147.4
 σίννιος 148.2
 κυθιανός 148.2

XI. CATEGORIE DI ERETICI

Ἀπολιναρισταί 146.2

Ἀρειανοί 146.2

Εὐνομιανοί 147.5

Εὐτυχιανισταί 147.4

Καθαροί 146.2

Μακεδονιανοί 146.2

Μανιχαῖοι 147.5, 148.1.2

Μοντανισταί 147.5

Ναυατιανοί 146.2

Νεστοριανοί 147.4

Πνευματομάχοι 146.2

Σαββατιανοί 146.2

Σαβελλιανοί 147.5

Τεσσαρισκαιδεκατῖται 146.2

Τετραδίται 146.2

Φυγοί 147.5

